BIBLIOTHECA GRAECA

VIRORUM DOCTORUM OPERA RECOGNITA ET COMMENTARIIS IN USUM SCHOLARUM INSTRUCTA

CURANTIBUS

FRIDERICO IACOBS

ET

VAL. CHR. FR. ROST.

B.

SCRIPTORUM ORAT. PEDESTRIS

VOL. XV. SECT. I.

CONTINENS

DEMOSTHENIS ORATIONES SELECTAS

ED.

IO. HENR. BREMI.

GOTHAE ET ERFORDIAE
SUMTIBUS GUIL. HENNINGS.
MDCCCXXIX.

Demosthenes

DEMOSTHENIS

ORATIONES SELECTAE

COMMENTARIIS IN USUM SCHOLARUM INSTRUCTAE

AB

IO. HENR. BREMI,
CANONICO ET AD CAROL. TIGUR. PROF.

SECTIO I.

GOTHAE ET ERFORDIAE
SUMTIBUS GUIL. HENNINGS.
MDCCCXXIX.

PRAEFATIO.

Contigit tandem per varias malae, interdum pessimae valetudinis vicissitudines, ut nunc ipsum, dominante Euro et Zephyro non miti et placido, sed procelloso nervosque defatigante, volumen Demosthenis absolutum antiquitatis Graecae amicis committere. Rationem, quam in eligendis et explicandis Demosthenis orationibus secutus sum, exponere iuvat. Quod enim sequendum est ei, qui receperit vel unum bibliothecae Graecae volumen edere, id nunquam non et ipse in elaborando teneat aliisque tenendum proponat.

Conspectus hanc ait bibliothecam scriptorum Graecorum eo consilio parari et instrui, ut eiusmodi lectorum, qui in legendis scriptis veterum ducis ope carere non possunt, qui plurimi sunt, usibus inserviat. — Ego mihi Demosthenis lectores nonnullos huiusmodi cogitavi, qui rebus publicis et sacris occupati eum in Gymnasio

et Academia amorem linguae Graecae eamque eius cognitionem acquisiverunt, ut antiquos scriptores legentes nolint vel praestanti versione, qualis v. c. est Iacobsii vel Alb. Gerhardi Beckeri, acquiescere, sed eos in lingua, qua ipsi scripserunt, horis relaxando corpori destinatis tractare: qui ea, quibus opus sit ad intelligendas res et superandas grammaticas difficultates, quaerunt in annotationibus et, spero, invenient. Imprimis etiam adolescentes cogitavi cuiuscunque ordinis et loci, qui ut suam linguae Graecae antiquitatisque cognitionem per oratores colant et excolant, in eorum se lectionem introduci cupiant subsidiaque, quibus iuventur, praeter lexicon requirant, atque etiam ad libros se velint attentos reddi, quibus subtilior linguae rerumque cognitio parari possit. Utrorumque desideriis satisfacere studui. Horum imprimis in usum primas dedi eas orationes, quas Demosthenes vixdum pueritiam egressus habebat in re tutelari, causa privata, qua tutorum perfidiam ita persecutus est, ut restituendum esset quod dolo et fraude pupillo eripuerant: quibus in orationibus viri vigorem, qui sit in aliis similis generis postea habitis, spirare monuit intelligentissimus Reiskius. Utrorumque autem causa praecipua cura erat orationum in ecclesia habitarum: quarum ex genere hoc volumen continet eas, quae uno nomine Philippi-

carum appellari solent, omnes, quae sunt genuinae, excepta una περὶ εἰρήνης inscripta, quae iam inserta legitur Iacobsii libro: Elementarbuch der Griechischen Sprache, Vol. II. Attika. nr. XXVIII.

Recensionem autem, ut par erat, Immanuelis Bekkeri secutus sum eamque paucissimis locis deserui, ubi plerumque iam praeiverat Guil. Dindorfius, qui non minore cum diligentia quam perspicacitate Demosthenem edidit typis Teubneri 1825. tribus voluminibus, ut textum iam habeat Demosthenicum studiosus, quo acquiescat ipsumque cognoscat Demosthenem. — Eas autem, quas adieci, annotationes quod attinet, te dicere possis habere delecta ex antiquis commentatoribus et recentioribus, quae conferunt ad sermonis rerumque intelligentiam. Plerumque ipsa virorum doctorum retinui verba eorumque nomen adscripsi, ut suam quisque ferat laudem. Sic spero me satisfecisse ei, quod conspectus promittit, nec bonam, quam curatores de me habebant, opinionem fefellisse. Et sic, si Deus vult, ut diutius hisce in terris vexer, fidem sine pompa exsolvam.

Usus autem imprimis sum his libris longe mea laude maioribus:

Demosthenis Staatsreden, übersetzt und mit erläuternden Anmerkungen versehen von Fr. Jakobs. Leipzig, in der Dykschen Buchhandlung. 1805.

PRAECEPTORIBUS

OPTIMIS DILECTISSIMIS

LUDOVICO DOEDERLEIN

ET

FRANCISCO PASSOVIO

HUNC LIBELLUM

SUMMAE PIETATIS ET GRATISSIMI ANIMI TESTEM

ESSE VOLUIT

RUDOLPHUS RAUCHENSTEIN,

AMICITIAE AUTEM PIGNUS ET *ΑΝΤΙΔΩΡΟΝ* AUCTOR NOTARUM

IO. HENR. BREMIUS.

Cum ante hos septem annos Francisco Passovio, praeceptore optimo, dilectissimo, auctore, hortante etiam amicissimo *Henrico Bremio*, utroque viro mirifice de me merito, scriptionem meam, qua Dionysianum orationum Olynthiacarum ordinem defendendum suscepi, in publicum ederem, fieri non potuit, quin iuvenili studio incitatus nonnulla maiore cum fiducia pronuntiarem, quae cautius fortasse agenda erant, alia etiam non attingerem, quae ad rem conficiendam contemni non debebant. Nec tamen hucusque mihi, in factitanda arte scholastica occupato variisque inde muneribus distento, tantum suppetiit otii, per quod opusculum retractarem, quae ante contractius essent indicata, explicatius illustrarem, quae iusto fusius proposita, resecarem, nova adiicerem, rem denique omnem iteratis curis emendarem. Nunc vero Bremio meo, saepius roganti iusteque flagitanti, negare cum nefas esset, opus denuo aggressus sum non quidem eo consilio, ut quaestionem omnibus absolverem numeris, sed ut eius summa saltem capita idoneis, ut videtur, argumentis confirmata ac defensa proponerem. Neque enim largior illa disputatio paucissimarum, quibus in hac re elaborare mihi concessum esset, trium quatuorve nundinarum spatio poterat confici, et vero huius, quam Bremius parabat, editionis ratio ipsa breviorem postulare videbatur disputandi modum. Verum exstitit interim A. G. Be-

ckerus, vir doctus iam pridem de Demosthene laudabili studio accurataque doctrina bene meritus, qui in interpretatione Philippicarum Germanica *) acutas nonnullas, aliquas etiam gravissimas movit de Dionysiana orationum collocatione dubitationes. Quas silentio praeterire ut religiosum est, ita non nisi gravissimam quamque, ne fines aequos excedam, ea, qua dignae sunt, diligentia examinabo.

Quaerenti de antiqui cuiuspiam scripti vel veritate, vel aetate, vel omnino indole ac ratione quum duo spectanda sint, e quibus iudicium pendeat, et antiquitatis testimonia et vero ratio scripti interna, incommodum in quaestione de orationum Olynthiacarum serie hoc accidit, quod antiquorum iudicium ipsum est anceps, eiusmodi ratio interna, ut, cum disputata sint multa a multis, lanx tamen neutra adeo deprimi possit, quin etiam in alteram novum aliquod idque probabile inferri queat momentum. Quae quum ita sint, cavendum erit ab omni decernendi festinatione et elaborandum potissimum in eo, ut quid tandem sit probabilius, quid minoribus certe obnoxium difficultatibus, quaestione peracta appareat.

Atque inter antiquitatis testimonia unum est Dionysii Halicarnassei aetate maximum, qui in epistola ad Ammaeum cap. 4. p. 726. Reisk. haec scribit:

„Ἐπὶ δὲ Καλλιμάχου τοῦ τρίτου μετὰ Θέσσαλον ἄρξαντος τρεῖς διέθετο δημηγορικοὺς παρακαλῶν Ἀθηναίους βοήθειαν Ὀλυνθίοις ἀποστεῖλαι τοῖς πολεμουμένοις ὑπὸ Φιλίππου, πρῶτον μὲν οὗ ἐστιν ἀρχή· Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἰδεῖν ἄν τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖ μοι. δεύτερον δέ· Οὐχὶ ταὐτὰ παρίσταταί μοι γιγνώσκειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. τρίτον δέ· Ἀντὶ πολλῶν ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρημάτων.“

---

*) Cuius pars I. 1824. prodiit Halis Sax.

Contra ea mirum quantum ab hac Dionysiana orationum collocatione discrepant ceteri omnes, qui post eum has laudaverunt orationes, Hermogenes Tarsensis (quem sequuntur ipsius scholiastae, Sopater, Syrianus, Gregorius, alii, quorum locos diligentissime olim collegerat Pinzgerus meus), Harpocration, Apsines, Libanius Antiochenus, auctor περὶ συντάξεως in Bekkeri Anecdotis, Scholiorum, quae sub Ulpiani nomine feruntur, auctor (quorum locos accurata doctrina l. l. p. 113 sq. indicavit Beckerus), qui omnes constanter in eo conspirant, ut eam, quae Dionysio prima est, secundam faciant, tertiam, quae illi secunda, quae tertia, primam. Quorum contra turbam tantam sollicitudo est quomodo unus ille Halicarnassensis consistere possit.

Atque utinam aut Dionysio sententiae suae fontes aperire placuisset, aut ceterorum aliquis, cuius auctoritatis adminiculo innisus partes diversas sequeretur, indicare voluisset. Nam Libanius, cum a doctrina non fuerit imparatus, etiam si sententiam Dionysianam noverit, quod in suis harum quidem orationum ὑποθέσεσι nec Dionysium nominat neque eius commemorat collocandi rationem, quid aliud censendus est nisi aut immemor Dionysianae de hac re sententiae fuisse, aut vero suum ordinem satis esse tutum iudicasse vel ceterorum post Dionysium consensu, vel interna orationum ratione? Neque ergo hic certo quodam auctore videtur usus esse, quem Dionysio opponeret, cuiusve ope profligare illum posset; neque aliud agit scholiastes Ulpianeus, quam ut ex orationum inter se comparatione argumenta conetur deducere, quae quidem ipsi postea examinabimus.

Quales igitur videmus sibi repugnantes? Dionysium hinc, aetate longe superantem ceteros omnes, a scriptorum Philippi tempora enarrantium cognitione satis instructum, Callimachi Cyrenaei ceterorumque τοὺς ῥητορικοὺς πίνακας συνταξάντων censuris *) probe usum, iudicii atque ingenii acumine

*) De Callimacho Cyrenaeo censuram agente librorum et de auctoribus τῶν ἐν Περγάμῳ ἀναγραφῶν vid. Athenaeum VIII. p. 336. E. Cuius Callimachi ἀναγραφὴν τῶν ῥητόρων et τῶν ἐκ Περγάμου γραμματικῶν (Cratetis puta et Aristarchi) πίνακας diligenter adhibentem vide ipsum Dionysium Tom. V. p. 630. 661. 594. 653. VI. 904. Reisk.

non destitutum; hinc longam conspicies seriem eorum, qui aetate sunt inferiores, quos ne uno quidem probari argumento potest eorum, quos Dionysius adhibuit, scriptorum fecisse usum, quos denique rationem vulgatam qualemcunque aut tacite sequentes, aut sero tandem, ut Ulpianum, argumentis non ex historia desumptis, sed internis defungi cupientes videmus.

Ecce lanx, scriptorum gravitatem cum spectamus, non inique ad Dionysii verget auctoritatem.

At vero de Dionysii fide derogare videtur, quod pleraeque ab eo in epistola ad Ammaeum orationes Demostheni tribuuntur, quae Demosthenis esse nullo modo possunt. (Qua de re vide Rüdigerum in programmate docto: De canone Philippicarum Demosthenis. Fribergae 1820). Sed ab A. G. Beckero (in libro Dem. als Staatsm. u. Redn. p. 285.) animadversum est, quomodo a Grammaticis orationes illae in canonem recipi potuerint. Dionysius vero hac ad Ammaeum epistola nec quae orationes verae, nec quae suppositiciae essent, ostendere voluit, sed cui quaeque tempori tribuenda esset, canonem illum quam maxime secutus. Quem nisi sequeretur plurimum auctoritate ubique valentem, sciebat fortasse fore plerosque, qui etiam de verarum orationum tempore dubitarent. Hoc ut statuamus, id ipsum nobis persuadet, quod alibi (vid. Rüdig. l. l. p. 9.) de eiusdem orationis de Halonneso veritate dubitat, quam in epistola agnovit. Sciebat enim canoni non omni ex parte credendum esse, sed mutare in hac re non potuit, nisi fusior, quam tum ei licebat, in eadem epistola esse voluit. Quae utcunque sunt, non obstant tamen, quominus orationes Olynthiacas secundum canonem a Dionysio laudatas esse statuamus.

Hoc saltem praeceps nimium videtur, quod alicui non displicuit statuere, temere a Dionysio, aut vero invito canonem in epistola esse relictum. Quem si consilio reliquit, quamvis temerario, mirere, si ibi potissimum fecerit, ubi nihil attinebat, mirere magis etiam, si ne tantillum quidem eum monuisse cognoveris; sin autem inconsulto, mirum hoc, quod nec post eum aliquis, quo facile litem dirimeret, hanc suspicionem indicavit, et tam beato huic casui fieri contigit, ut multos nec contemnendos

defensores *) ad nostra usque tempora nactus fuerit. Immo vero sic suspicari tum demum licebit, quum nihil quidquam omnino pro Dionysio dici potuerit.

Verum una adhuc restat eaque ad enodandum non facilis quaestio, quomodo tandem fieri potuerit, ut contemneretur a posterioribus Graecis Dionysius, altera autem prorsus obtineret collocandi ratio atque una post eum invalesceret. Qua in re quum deseramur ab historia, latus videtur patere coniecturis campus, quem tamen pervagari non libet. Poterat aut casus ludere, aut poterat aliquis magnae apud suos auctoritatis rhetor rem constituere pro suo quodam in hac re iudicio, quem sequebantur deinde auditores et librarii, ut paullatim ordo Dionysianus evanesceret. Nec tamen hoc penitus factum. Nam Demosthenis codex Augustanus II. in hac orationum collocatione Dionysium sequitur. Plura affirmare sine certo auctore ut audacis esse videtur, ita superstitiosum putamus ordini vulgato tenaciter adhaerere.

Hoc certe videmur nobis reperisse, ex antiquitatis testimoniis rem ad liquidum deduci non posse, sed opus esse etiam accurata disputatione ea, qua, quid ex orationibus ipsis proficiatur, appareat; Dionysium autem non solum victum ex acie non discedere, sed esse etiam quo ceteros haud mediocriter superet.

Sequitur nunc, ut argumenta examinemus eorum, qui contra *Dionysium* contenderunt.

Atque argumenta, quae contra Dionysium prolata esse novimus, ex antiquitate ad nos pervenerunt ea tantum, quae in *scholiis* Ulpiani leguntur. Quae scholia quum sint variis interpolationum atque additamentorum corruptelis repleta (vid. Fabric. *Bibl.* Gr. Tom. II. p. 380.), ut „Scholiorum e vero Ulpiano ductorum, admistis et aliorum antiquis et plane novis rebus, factam *a Grammatico* infimi saeculi et ordinis congeriem" summus Wolfius nominet (Leptin. p. 211.); non tamen est cur repugnemus,

---

*) Qui editores aut Dionysium aut ordinem vulgatum secuti sint quique utrinque pugnaverint, eorum nomina refert Beckerus l. l. p. 109.

quin illi loci, de quibus hic agetur, referant sententiam ex alicuius has orationes interpretantis magistri aut ore exceptam, aut ex alicuius rhetoris scriptis huc translatam; ita ut quasi pro monumentis habeantur, qua ratione aliquis, fortasse non indoctus, rhetor ante quarti post Chr. n. saeculi decursum litem nostram componere sit aggressus. Hoc tamen non alicuius antiquiorum scriptorum auctoritate in partem vocata, sed tanquam proprio fieri Marte, probe tenendum est.

Binis Ulpianus argumentis utitur in *ἐξηγήσει* ad orat. I. (vulg. II.) pr.

1) *ἡ μὲν ὑπόθεσις τοῦδε τοῦ λόγου καὶ τὰ κεφάλαια παραπλήσια τῷ πρώτῳ· διενήνοχε δὲ κατ' ἐκεῖνο μόνον, ὅτι ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ζητεῖται, εἰ χρὴ βοηθεῖν τοῖς Ὀλυνθίοις· ἐν δὲ τούτῳ τὸ μὲν βοηθεῖν ἤδη δέδεικται, τὴν δὲ ῥώμην ὀκνοῦσι τοῦ Μακεδόνος καὶ τὴν ἰσχύν.*

Iam si, quae Beckeri (p. 121. l. 1.) est sententia, antiqui illi rhetores in iudicanda nostra causa hoc quaesiverunt, quid primae, quid secundae fuerit consilium, atque hinc constituerunt quaeri prima oratione debuisse, num profecto succurrendum esset, commoneri atque incitari in secunda cives, ut auxilium quam celerrime mitterent; hoc, dico, quamvis iustum ac verum primum audienti videatur, male tamen ac perverse institutum esse statim apparebit. Quidni enim ab ipso huius actionis initio Athenienses a Philippo varie delusi et multati ad ulciscendum tandem prompti paratique fuerint? Quidni erecti laetitia socios ad hoc ipsum potentissimos amplexi? Quae statuendi necessitas primum in suggestum adscendisse Demosthenem? An vero incredibile est multos iam ante nostrum disputasse in partem utramque, aut vero populi studiis obsecundare se ratos ad bellum vocasse, tum ut Demostheni non quaestio relicta fuerit, auxiliandum esset necne, sed cohortatio insigni valens fiducia, ut statim succurrerent? Id quod infra copiosius demonstrabitur. Nec profecto egemus, quo Ulpiano respondeamus. Nam quod is orationem vulgo secundam (primam Dionysio) propterea ait secundam esse debere, quod in ea opitulandi necessitas iam demonstrata sit, in prima autem (tertia D.) eadem demonstretur; id facile potuerit vinci, si causam, cur hoc factum sit, consideratius perscrutati simus. Etenim

verum est in prima (tertia D.) necessitatem illam demonstrari; verum hoc non eo fit consilio, quo quis statim ab initio inde ad rem quandam aggrediendam exhortari solet, sed quod ultimum temporis spatium supersit periculumque summum instet, nisi strenue rem statim aggrediantur. — Quod autem de oratione altera (prima D.) ab Ulpiano contenditur, id apparet haud verius esse. Demosthenes enim multus esse in excitando ad bellum cives ideo noluit, quod rei necessitatem perspicere omnes videbat, id quod vel ex ipso statim exordio potest cognosci.

Lucchesinius vero in fine disputationis de orationum Olynthiacarum ordine Ulpiani sententiam confirmare frustra studet, argumento usus loco orationis II. (I. D.) p. 18. Reisk. *ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύχης παρασκευασθέντων συμμάχων τε καὶ καιρῶν.* „Quis hic, inquit, initam quoque cum Olynthiis societatem non videat?" — Comparat hunc locum cum Ol. I. (III. D.) p. 11. pr. *νυνὶ γάρ, ὃ πάντες ἐθρυλεῖτε, ὡς Ὀλυνθίους ἐκπολεμῶσαι δεῖ Φιλίππῳ, γέγονεν αὐτόματον.* Unde colligit agi hoc loco de societate cum Olynthiis ineunda, quum paullo post Athenienses admoneantur, ut hanc feriendi foederis opportunitatem arripiant, quam iam pridem summopere desideraverint.

Verum ex hoc posteriore loco qui conficiatur foedus iungendum esse ab oratore suaderi, profecto non intelligo. Nam nec societatis fit mentio, quippe quae iuncta iam esset, et oratoris ibi consilium eo pertinet, ut suorum cieat pudorem, qui pristini bellandi desiderii immemores animum despondeant, atque ut Olynthios necessario et constanter in fide permansuros esse ostendat. Non ergo de foedere iungendo, sed de bello ex foedere alacrius gerendo sermo est. — Priorem vero locum qui considerat, facile reperiet verbis *ὑπὸ τῆς τύχης παρασκευασθέντων συμμάχων* significari non homines in societatem iam receptos, sed paratos tantum atque oblatos a fortuna. — Verum paullo post gravius cum Lucchesinio ineundum erit certamen; redeamus ad Ulpianum, cuius locum alterum hic habes:

> *δείκνυται δὲ ὢν δεύτερος οὗτος ὁ λόγος ἐκ τῶνδε· ἐν γὰρ τῷ πρώτῳ περὶ τῆς τῶν θεῶν εὐνοίας ἀπόδειξις παρασχών, ἐνταῦθα ὁμολογουμένην παρέλαβεν.*

Cuius loci sententiam Beckerus l. l. p. 119. hunc fere in modum illustravit: dicere in prima (III. D.) Demosthenem de deorum benevolentia bene sperandum esse, si cum Olynthiis arma iungantur, in secunda vero (I. D.), quoniam auxilium mittendum populus sciverit, affirmare eundem proxime fore, ut illam deorum benevolentiam experiantur. Qua in re falsum primum hoc est, quod orator in prima (III. D.) societatem ineundam suadeat, laudet in secunda (I. D.) populi de auxilio mittendo decretum. Frustra quidem utrumque quaeres. Deinde Dionysianae primae exordium si legeris, deorum benevolentiam in eo cerni affirmatum invenies, quod futuri sint qui contra Philippum bellum fortiter suscipiant, quibuscum tandem coniunctis Atheniensibus iniurias inveteratas ulciscendi facultas data sit. Quod ipsum in prima est longe aptissimum. In tertia autem (secundum D.) quum orator suos ad subeundi belli sumptuumque munera adhortatur praedicanda iterum benevolentia immortalium, quae ipsis illam ultionis viam monstrare videatur, quid hoc Dionysio adversetur, nescire me fateor. Neque ergo nos amplius morabitur Ulpianus.

Audiamus Lucchesinium, qui, quam Dionysius tertio loco posuerit, eam primam esse debere affirmans, „in ista enim, inquit, Demosthenes non solum cives inflammat ad ferendum Olynthiis auxilium, sed monet, ut illuc legatos mittant, qui huius spe confirment animos metu fractos. Quod consilium si orator providus ac sollertissimus in tertiam concionem distulisset, eius profecto prudentia desideraretur. Deinde in hac ipsa oratione Philippi sordidos mores illatasque tot tantisque gentibus iniurias sigillatim recenset. At quam longe alienum esset a clarissimi oratoris sagacitate, si haec dicere in prima concione praetermisisset, quae omnium maxime ad causam faciunt?“

Miratur ergo Lucchesinius in tertia demum ad legatos mittendos cives admoneri. Nam si tertia haec esset, auxilium ferendum suasisset orator, quia foedus per legatos haud dubie factum erat, ut colligi potest ex loco p. 29. (orationis vulgo tertiae, secundae D.) pr. ὅπως τοὺς συμμάχους σώσομεν. Cur ergo iterum legati? — Verum quid opus prioribus in orationibus legationis mittendae fieri mentionem? Nonne sponte apparebat, quocum societatem inire vellent, ei hoc nuntiandum esse? Quodsi ad auxiliandum suos commoverat, sponte eos sciebat legatos missuros esse.

— At si in prima et in secunda sponte hoc sciebat apparere, num in tertia minus apparebat, ut adeo prorsus inutiliter adderet illud πρεσβείαν δὲ πέμπειν, ἥτις ταῦτ' ἐρεῖ καὶ παρέσται τοῖς πράγμασιν; — Immo in tertia haud ab re erat ea admonitio. Magno enim in periculo versatos iam esse Olynthios cum ex orationis fine cognoscimus, tum ex loco laudato. Quid? quod hoc ipso loco rationem orator addit, cur haec suadeat, timendum esse, ne Philippus, cum Atheniensium nemo adsit, qui auxilium polliceatur, segnes eos et proditores apud Olynthios appellans hosce eo trahat, *quo velit*, ut se ei qualibuscunque dedant conditionibus. Quam ob rem necessarium erat, ut legati quam celerrime nuntiarent exercitum esse venturum. Iam cum videamus, cur in tertia oratione de legatione mittenda monuerit, in reliquis autem praetermiserit, refutatam existimamus hanc Lucchesinii rationem.

Quod autem idem subiungit argumentum, exponendum fuisse oratori non in tertia, sed in prima de Philippi sordidis moribus et de eius perfidia, id quomodo tanto viro excidere potuerit, non intelligo. Nam quod Lucchesinius postulat ut in prima fiat, id multo magis habetur in ea, quae prima est Dionysio, quam in ea, quae illi. Perstringit quidem in oratione III. (vulg. I.) p. 10. Philippi perfidiam, sed plane ita, ut si fortuito tantum in hoc argumentum feratur. Etenim metum excitaverat civibus, ne forte Olynthii a Philippo commoverentur, ut in gratiam cum eo redirent; quam opinionem quo iustis coerceret finibus, statim subiecit tam notam esse Philippi perfidiam, ut pacisci cum eo vix quisquam vellet. Nunc vero conferatur ille, quem ibi prodidit, indignationis modus cum ea, qua in prima (D.) percellimur, irarum magnitudine. Quantus in hac est pleno ex corde ille impetus! in Philippi moribus notandis quantum odium! — Ut paucis absolvam: ibi, ut alios iratos regi ostendat, hic, ut suos exacerbet, in eum invehitur. Atque haec res omnino est eiusmodi, ut Lucchesinium, quippe qui non ad locos singulos provocet, in mente locos illos confudisse ipsumque adversariis invitum arma tradidisse suspicer. Namque eius argumentum, si vera sunt quae de eo diximus, Dionysianae plane rationi defendendae inservit.

„In secunda vero, pergit Lucchesinius, quid sibi vult exordium illud calliditatis atque artis plenum, quo conatur ostendere plures adhuc virium nervos esse Reip., nisi commotos priore ser-

mone cives fuisse ad opem ferendam, sed timere, ne, cum minus potentia valeant, id fieri possit?"

Hac igitur oratione (I. D.) postulari, ut praecessisse statuamus aliam, qua Athenienses ad bellandum commoti fuerint. — Multas a Philippo iniurias sibi et esse illatas et imminere, qui civium incorrupti erant, negare non poterant; Philippum autem puniri et reipublicae vires restitui gratum iis esse debebat non solum medio, sed ineunte quoque bello. Quidni ergo in prima oratione non solum attenti fuerint ad rem novam audiendam, sed etiam laetati de bellandi opportunitate? — At metuebant regis potentiam. — Quidni ergo iam in prima orator concione id ipsum, quod maximam obiiciebat difficultatem, removeret? Quidni summa uteretur calliditate atque arte ad celandam Philippi potentiam, ad vires reipublicae extollendas? Quidni spem prae se ferret certissimam fore, ut vincerent? Immo postularemus, si haec secunda esset, ut eos increparet, quod sese offerentem fortunam neglexerint. Contra ea apparet, quam recte in prima spem magnam simulaverit, ut ab initio inde animum suis adderet. Praeterea valde probabile est, quod Iacobsius dicit in Philippicarum versione Germanica p. 214., vehementer populi animos ad Olynthiorum inclinatos fuisse societatem. Etenim hoc etiam illius aetatis proprium erat, ut, quod fortunae secundae spe cupide arripuissent, temere idem labore instante remitterent. Vere etiam Rüdigerus monet: „quum de singulari divino beneficio, de imbecillitate opum Philippi, de mente sociorum a principe alienata et ipsorum civium desidia exponat, imprimis animos audientium ad rem ipsam convertere vult."

Postremum denique hic habe Lucchesinii argumentum:

„Tertia denique suo loco removeri nequit. Quippe parum isthic orator commoratur in suadenda opitulandi necessitate, sed veluti id iam fuerit constitutum, quempiam loquentem ita inducit: „quem nostrum fugit iis opem ferendam esse? nec ferre utique recusamus. At quo consilio id a nobis curari possit, explanare opus est, atque isthuc nervos omnes intende."" (pag. 31. pr. Reisk.).

Negavit Lucchesinius post hanc vulg. III. (II. D.) ora-

tionem aliam sequi potuisse, unde auxilia ferenda cives doceremur recusasse. — At si post illam orationem nihil laude dignum gestum erat, nonne denuo nolle cives strenue rem gerere commemorando ea, quae lente sane ac segniter gesta fuerint, orator significare poterat, aut vero debebat? Quare cum non mutaretur Atheniensium segnities, necessarium erat, ut Demosthenes iterum ad bellum eos impelleret. Quod quo consilio quibusve opibus gerendum esset, in tertia (vulgo I.) docuit eo uberius, quo accuratius ad singula quaeque belli exponenda consilia descendit. Neque ergo hoc quidquam argumento effecisse videtur Lucchesinius.

Iuvat hic etiam Weiskii verba (de hyperbole P. III. p. 31.), quibus nostra firmantur, repetere. „Non vidit (Lucches.) oratione ea, quae a Dionysio fertur estque prima, oratorem prudenti gravique amplificatione et pristinam in illis locis potestatem Atheniensium et praesentem Olynthiorum in eos benevolentiam (Dem. 18, 14—16.) ipsiusque populi Athen. augere studia, quasi ultro expetentis id ipsum, quod suadet orator; tertia autem oratione, dum mitti tandem auxilia iubet, his eum, more item oratorio, *significare* pro nullis habenda esse quae adhuc miserint, in quo sane hyperbolicum aliquid latere videtur.“

In illa tandem, quam Iacobsius l. l. p. 295. movit e loco (*III. Dion.*) p. 10. *πρὸς δὲ τὰς καταλλαγάς, ἃς ἂν ἐκεῖνος ποιήσαιτο ἄσμενος πρὸς Ὀλυνθίους, ἐναντίως ἔχει*, refutanda dubitatione nunc non est quod diutius commoremur, quoniam, quod olim ab huius viri praestantissimi auctoritate commotus non satis caute credideram, Olynthum obsidione iam fuisse cinctam, id vanum esse Beckero, meliora docenti, nunc libenter concedo. Non potest igitur neque ad defendendum neque ad impugnandum ordinem vulgatum ex hoc loco quidquam colligi.

Iam vero quum omnes, qui contra Dionysium contenderunt, frustra quidem pugnasse deprehenderimus (de ceteris autem, quas nondum attigimus, Beckeri dubitationibus suo de unaquaque loco videbimus), erit profecto cur fidem Dionysio maiorem habeamus. Itaque hunc per disputationem reliquam pro duce habebimus et ex eius quasi nutu orationes collocabimus, perlustraturi singulas et collecturi quae ad eum defendendum in iis comparata

esse videbuntur. Prius autem quam in hanc e singulis deinceps orationibus instituendam argumentationem ingrediamur, videndum, num quid aliunde praeterquam de Olynthi expugnatae devastatione, quod quidem ad nos hic nihil attinet, de huius belli historia reperiatur, unde lucis aliquid possit in quaestionem nostram derivari.

Atque opportune profecto apud Dionysium nostrum ad Ammaeum Tom. VI. p. 734. Reisk. Philochorus haec narrat:

„Καλλίμαχος Περγασῆθεν. Ἐπὶ τούτου Ὀλυνθίοις πολεμουμένοις ὑπὸ Φιλίππου καὶ πρέσβεις Ἀθήναζε πέμψασιν οἱ Ἀθηναῖοι συμμαχίαν τε ἐποιήσαντο καὶ βοήθειαν ἔπεμψαν, πελταστὰς δισχιλίους, τριήρεις δὲ τριάκοντα τὰς μετὰ Χάρητος, ἃς καὶ συνεπλήρωσαν.“ Ἔπειτα διεξελθὼν ὀλίγα τὰ μεταξὺ γενόμενα τίθησι ταυτί· „Περὶ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Χαλκιδέων τῶν ἐπὶ Θρᾴκης θλιβομένων τῷ πολέμῳ καὶ πρεσβευσαμένων Ἀθήναζε, Χαρίδημον αὐτοῖς ἔπεμψαν οἱ Ἀθηναῖοι τὸν ἐν Ἑλλησπόντῳ στρατηγόν· ὃς ἔχων ὀκτωκαίδεκα τριήρεις καὶ πελταστὰς τετρακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ἦλθεν εἴς τε Παλλήνην καὶ τὴν Βοττιαίαν μετ' Ὀλυνθίων καὶ τὴν χώραν ἐπόρθησεν.“ Ἔπειθ' ὑπὲρ τῆς τρίτης συμμαχίας λέγει ταυτί· „Πάλιν δὲ τῶν Ὀλυνθίων πρέσβεις ἀποστειλάντων εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ δεομένων μὴ περιιδεῖν αὐτοὺς καταπολεμηθέντας, ἀλλὰ πρὸς ταῖς ὑπαρχούσαις δυνάμεσι πέμψαι βοήθειαν, μὴ ξενικήν, ἀλλ' αὐτῶν Ἀθηναίων, ἔπεμψεν αὐτοῖς ὁ δῆμος τριήρεις μὲν ἑτέρας ἑπτακαίδεκα, τῶν δὲ πολιτῶν ὁπλίτας δισχιλίους καὶ ἱππεῖς τριακοσίους ἐν ναυσὶν ἱππηγοῖς, στρατηγὸν δὲ Χάρητα τοῦ στόλου παντός.“

Iam vero quum ter ab Olynthiis Athenas missos legatos terque item ab Atheniensibus iis missa esse auxilia a Philochoro accipiamus, tres item a Demosthene orationes videamus habitas, quarum singularum caput hoc erat, ut mitterentur Olynthiis auxilia, hoc certe eiusmodi est, ut orationes Demosthenis singulas post singulas Olynthiorum legationes habitas esse ultro unicuique se offerat. Hanc igitur rerum a Philochoro narratarum cum Demosthenis orationibus necessitatem tanto firmius tenebimus, quum ab iis, quos contra pugnasse mihi quidem innotuit, nihil omnino veri atque indubitati

contra moneri potuerit. Immo videbis utique a Demosthene Philochorum non modo non refutatum, sed etiam confirmatum, quantum quidem ab oratore potest confirmari historiarum scriptor.

Ac primum quidem quod contra moneri potuerit (Becker, p. 95.), in nulla omnino orationum mentionem fieri legationum, quas ter misisse dicantur Olynthii, qua quidem re (Rüdigero censente) egregie oratori licuisset uti ad excitandos civium animos, id quidem rationi nostrae officere nequit. Namque Olynthiorum legatos semel certe Athenas venisse negare ut absurdum est, ita vel in ea, quae Dionysio, vel in ea, quae vulgo prima est, et legatorum et earum, quas nuntiabant ac petebant, rerum orator, si volebat, mentionem facere poterat. Atqui in neutra hoc fit. Nec vero idonea huius rei ratio deest. Sciebant cives aut e senatus probuleumate, aut acceperant a legatis ipsis in concionem fortasse productis. Sciebant ad satietatem usque ex oratorum tot fervidis utramque in partem omnia detorquentibus contentionibus. Demosthenem enim nec solum nec primum locutum esse cuique statim patebit, qui orationum singularum vel exordia tantum attentius perlegerit. Ac prudenter sane noster ita instituit, non solum, quod inferior aetate orator erat, sed etiam quod, qui inter postremos loquitur, efficaciorem plerumque habet orationem. Idemque argumentum si verum est, ut credimus, latius etiam pertinebit. Namque ita demum intelligitur, qui factum sit, ut nusquam omnino de eventibus bellicis, nusquam de clade accepta, nusquam de rumoribus vulgi apud Demosthenem quidem apertus fieret sermo. Quin ne adversantium quidem in hac re quenquam nominavit, quos tamen fuisse cognovimus, uti Demadem, de quo vid. Hauptmannum in oratoribus Reiskii Vol. IV. p. 247 *). Nobilem prorsus etiam hic admirantibus se praestat oratorem, duo tantum constanter persequentem, quomodo remp. erigat, profliget eiusdem adversarios. — Non ergo, opinor,

*) Hunc Beckero debeo locum. Quod autem idem addit V. D., posse decerni hinc, quod Demades societatem Olynthiorum dissuaserit, de primae orationis (III. D.) consilio, id nihili est. Vellem, monstrasset ille huius orationis locum, unde de societate ineunda demum agi sibi persuaserit, qualem quidem toties exploranti mihi reperire non contigit. Est autem quod quis suspicetur Demadem non semel, sed semper Demostheni ad auxilium Olynthiis ferendum vocanti fuisse adversatum.

quae coniicere liceat, missa faciam, moneam unum, quod Chares, quum ab expeditione prima Athenas rediisset, ex iisdem, quas tum habuerat triginta, navibus reductis tertiae expeditioni praefectus iterum naves XVII ducere poterat; quas, quoniam eaedem fuerint, Demosthenes bis numerare noluerit. Detractis igitur illis in prima iam expeditione missis XVII, naves conficiuntur XLVIII, prae quibus orator numero pleno L uti maluit.

Quare, ut dixi, quantus inter oratorem et historicum esse potest, eum consensum habemus inter Demosthenem et Philochorum, res accurate ac singulatim enarrantem. Immo vero Philochori testimonium si deesset, esset fortasse cur de ipsius Demosthenis numero vehementer dubitaremus. Athenienses enim ea desidia eaque, qua tum erant, voluntatis debilitate tantas illas copias una eduxisse vix tibi aut omnino non persuadeas. Beckero autem, ordinem orationum vulgatum retinenti scilicet a prima in disputationem ingressione, consentaneum est Philochori testimonium non in singulis solum locis impugnandum fuisse, sed etiam per totam de missis auxiliis quaestionem oportuisse ei omnia adversa tricisque impedita adeo evenire, ut tandem cogeretur Philochori testimonium totum abiicere, id quod in huius generis quaestionibus ut audacissimum est, ita merito suspectum Viro Docto videri debebat.

Ex hac autem quaestione quantum lucis disputationi de orationum ordine affundatur, exemplo iam hic demonstrare iuvat.

Namque e singulis Olynthiorum legationibus singulas etiam natas esse orationes, Philochoro quidem huc trahente, cum statuamus, necessarium est, ut orationi tertiae legatio causae fuerit ea, qua *μὴ περιιδεῖν αὐτοὺς καταπολεμηθέντας, ἀλλὰ πρὸς ταῖς ὑπαρχούσαις δυνάμεσι πέμψαι βοήθειαν, μὴ ξενικήν, ἀλλ' αὐτῶν Ἀθηναίων* Olynthii rogaverant, auctore Philochoro l. l. Iam quidem in prima (D.) prudenter orator suos adhortatur, ut promptos se praebeant utque ipsi proficiscantur. p. 21. sub fin. *εἰςφέροντας, ἐξιόντας*. p. 25. fin. *εἰςφέρειν χρήματα, αὐτοὺς ἐξιέναι προθύμως*, et in fine orationis: *πάντας ἐξιέναι κατὰ μέρος*. Sed valde erraret, qui propterea hanc orationem tertio loco poneret: per mercenarios enim nihil frugi perfici aliunde satis persuasum habere poterat orator. Quid ergo mirum, si iam in prima cives adhortabatur, ut ipsi manus operi iniicerent, priusquam etiam ab Olynthiis hac

de re monitus esset? — In secunda vero oratione (III. vulgo) rem illam nutu significat magis quam verbis suadet apertis. p. 36. fin. τὸ μὲν πρῶτον καὶ στρατεύεσθαι τολμῶν αὐτὸς ὁ δῆμος κ. τ. λ. dum suae aetatis homines comparat cum maioribus: — At in tertia (prima vulgo) p. 10. sub fin. καὶ αὐτοὺς ἐξιόντας καὶ μηδὲν ἐλλείποντας. p. 16. pr. στρατευομένους αὐτούς. Qua in re hoc imprimis nos offenderet, quod in oratione ea, quae nobis secunda est, si esset tertia, mentio vix fieret eius rei, quam tanquam summam Olynthii petiverant. Iam idcirco haec oratio tertio ponenda est loco. Hanc denique sententiam mirifice hoc adiuvat, quod in tertiae orationis fere principio legitur: ὅτι τῶν πραγμάτων ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς ἀντιληπτέον, et paullo infra: ὅπως ἐνθένδε βοηθήσετε, i. e. Athenis, e civium numero, neve ita, ut antea, quum Charidemum ex Hellesponto Olynthum proficisci iuberetis. Hinc sine ulla dubitatione colligitur in id maxime, quod necessarium ipse indicaverat quodque iam ab Olynthiis petebatur, Demosthenem civium voluisse animos intendere, quod nonnisi hoc modo peragi res posset.

Est praeterea ex ipsis Demosthenis supra tractatis verbis aliqua fortasse derivanda ratio, unde Philochori cum oratore consensio intelligatur. Nam quum legatione ultima, Philochoro auctore, μὴ ξενικήν, ἀλλ' αὐτῶν Ἀθηναίων βοήθειαν petivissent, haud absurda est coniectura Demosthenem in verbis μυρίοις δὲ ξένοις καὶ τριήρεσι πεντήκοντα ὑμῶν βοηθησάντων αὐτοῖς καὶ ἔτι τῶν πολιτῶν τετρακισχιλίοις haec postrema loco ultimo posuisse non modo propter huius generis auxilii praestantiam ac gravitatem, sed etiam additis insuper καὶ ἔτι particulis propterea, quia haec expeditio, quae tota fuit civium, tertia atque ultima fuerit.

Unum denique addam contemptu non sane dignum. Philochoro enim in historiis conscribendis pro fontibus erant inter alia Demosthenis orationes, ut e Dionysio colligas ad Amm. VI. p. 741 sqq. Reisk. Atqui etsi falsa essent omnia, quae de Olynthiorum tribus legationibus missisque illis auxiliis disputavimus, vel hinc aliquid potest affirmari de Dionysiani ordinis veritate. Etenim si Philochorus ex orationibus ipsis narrationem suam composuit, ex ea certe Olynthiorum illud: πέμψαι βοήθειαν μὴ ξενικήν, ἀλλ' αὐτῶν Ἀθηναίων, petiit, in qua maxime Demosthenes cives, ut ipsi militarent, adhortatus erat. Ergo necessarium erat, ut Philochoro quo-

que, qui Ol. CXVII. (coll. Dion. Hal. tom. V. p. 636. Reisk.) floruit, eadem, quae nobis, ultima fuerit.

Iam vero, quum ex iis, quae hucusque disputata sunt, ne unum quidem omnino Dionysianae rationi vere repugnans argumentum reperisse nobis videamur, immo vero nonnulla etiam huiusmodi, quae eiusdem confirmare ac suadere videantur collocandi rationem, par erit iustumque, ut per reliquam quaestionem hunc ipsum secuti ducem ex orationibus ipsis, quae afferri pro eo possint, argumenta colligamus, quae adversa, propulsare conemur.

Quod si verum est orationem eam, quae vulgo secunda est, esse primam, sic omnia dicta esse oportet, quasi nunc primum de Olynthiorum petitione deliberetur. Contra si secunda esset, reperirentur, necesse est, nonnulla, quae nobis persuaderent Athenienses bellum iam suscepisse, reperirentur denique, quae in prima ferri nullo modo possent.

Et primum quidem praeclarum huius orationis exordium, quo Demosthenes belli novi occasionem tanquam a deorum benevolentia datam praedicat precaturque, ut dignos tanto immortalium beneficio cives sese praebeant, hoc profecto eius esse non potest, cuius spes ac vota, quae in prima concione concepisset, eventu aut nullo aut parum honesto ad irritum cecidissent. Nam si quis obiiciat, cum in prima (III. D.) societatem ineundam suasisset, recte nunc laetari Demosthenem, quod hoc saltem evenisset, edoceri velim ex oratione vulgo prima ipsa; ubi de iungenda demum societate ibi fiat sermo. Nemo enim, puto, huc trahere nos iubebit locum p. 12. πεφηνέναι τέ τινα ἡμῖν συμμαχίαν, id quod vel ad belli finem usque recte ab oratore dici potuit. Contra, quomodo suos increpet, cum minus fecissent quod fieri debebat, discendum est ex orationis vulgo III. (II. D.) principio et ex ea, quae Dionysio III. est (I. vulgo), p. 10. fin. οὐδὲ γὰρ λόγος οὐδὲ σκῆψις ἔθ' ὑμῖν τοῦ μὴ τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθέλειν ὑπολείπεται.

Quid vero? in nostra, quae D. est I (II. vulgo), p. 18. cum legatur: τὸ γὰρ τοὺς πολεμήσοντας Φιλίππῳ γεγενῆσθαι καὶ χώραν ὅμορον καὶ δύναμίν τινα κεκτημένους κ. τ. λ., gaudiumque manifesto Demosthenes exprimat, quod Olynthii cum Philippo bellum gesturi sint (nondum ergo gerant); in ea, quam vulgo

primam faciunt (III. D.), habemus aperte bellum iam gerentes. p. 10. δῆλον γάρ ἐστι τοῖς Ὀλυνθίοις, ὅτι νῦν οὐ περὶ δόξης οὐδ' ὑπὲρ μέρους χώρας πολεμοῦσιν. et p. 10. fin. sqq. νυνὶ γάρ, — ὡς Ὀλυνθίους ἐκπολεμῶσαι δεῖ Φιλίππῳ, γέγονεν αὐτόματον. In quo mireris, si tum, quum res scilicet facta esset, futuram dixerit, factam eandem tam, quum adhuc instaret. Non ita vesanum Demosthenem concionatorem puta.

In eadem nostra, quae Dionysio prima est, quum Philippus p. 20. νῦν τὰ τελευταῖα Thessalos decepisse dicatur τῷ Μαγνησίαν παραδώσειν ὑποσχέσθαι, quam Thessalorum urbem Philippus tenebat, infra autem p. 21. Thessali ferantur περὶ Μαγνησίας λόγους ποιεῖσθαι, de restituenda videlicet, quod rex pollicitus erat, Magnesia; e tertia secundum Dionysium p. 15. cognoscimus καὶ Μαγνησίαν κεκωλύκασι τειχίζειν. Quod ipsum Beckerum in suam rem trahere mirari subit. Hic enim rem inverso ordine proponens apparere ait Philippum, qui Magnesiam non retinere solum, sed etiam munire antea voluerit, nunc eam vel ultro offerre. Immo vero haec liquido Dionysii ordinem confirmant. Philippus enim Thessalos cum antea deceperat, tum nuperrime (νῦν τὰ τελευταῖα) Magnesiam se redditurum pollicendo. Quam fidem postea quum frustraretur, irati illi agendum cum rege atque instandum decreverunt. Ille autem pro suo artificio atque ingenio tantum abfuit, ut fidem solveret, ut munimentis praesidioque urbem firmare institueret. Hoc denique Thessali prohibuerunt. Unde etiam intelligitur, cur in tertia (Dion.) l. l. Thessalos infideles ut omnibus, ita Philippo quoque nominet, in prima autem (Dion.) p. 20. multo de iis lenius ac mitius loquatur, quippe de quorum erga Philippum consilio minus certe tum quidem constiterit quam in tertia (Dion.). Id quod Beckeri causa moneo. — Unum praeterea adiungere huc placet, consentaneum esse a prima ad ultimam usque concionem oratorem de Thessalorum rebus certiorem esse factum. Idemque quum ex iis, quae supra monuimus, cognosci potest, tum vero ex hoc loco orationis Dionysio tertiae: ἤκουον δ' ἔγωγέ τινων, ὡς οὐδὲ τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγορὰς ἔτι δώσοιεν αὐτῷ καρποῦσθαι κ. τ. λ., quae profecto ita dicta sunt, quasi novam famam accepisset. Quare vel ex hac locorum comparatione Dionysianae rationis veritatem demonstrari existimo.

Aliud vestigium haud leve reperimus p. **21.** in his verbis: *πρὸς δὲ Θετταλοὺς πρεσβείαν πέμπειν, ἣ τοὺς μὲν διδάξει ταῦτα, τοὺς δὲ παροξυνεῖ*, quibus Thessalos ignoraro adhuc significatur, quid Athenienses contra Philippum moliantur. Atqui post orationes singulas singula Olynthum praesidia missa esse e Philochoro verisimile est. Quod si Olynthii auxilium iam aut petierant, aut vero acceperant, id, quaeso, quomodo latere potuerat Thessalos? Neque ergo nostram oratio alia antecessit; verum recte se habet ordo Dionysianus. Et vere Demosthenes locutus est, cum paullo post quidquam gestum esse negavit: p. **21.** *σκοπεῖσθε μέντοι τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ λόγους ἐροῦσι μόνον οἱ παρ' ἡμῶν πρέσβεις, ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεικνύναι ἕξουσιν κ. τ. λ.* Nam cives ne verba quidem Olynthiis hucusque dedisse sequentia docent, quibus quidem in universum Athenienses propter loquendi pollicendique copiam vituperat, idem tamen ne verbo quidem in Olynthios nuperrime commissum esse queritur. Nec tamen, credo, hoc vituperationis genus contempsisset, si quidem iure illo uti licuisset.

Porro cum e Theopompo apud Athen. XII. p. **532.** C. D. multitudinem valde constet laetatam fuisse de victoria, quam Chares se reportasse gloriabatur, intelligi nequit, quomodo silentio in nostra, si secunda esset, praeterire orator potuisset, quod Athenienses aliquantum se hoc bello perfecisse certe ipsi sibi persuaserant. Quin eos vituperasset, ut in oratione vere secunda (III. vulg.)? Atqui Demosthenem ipsum audimus asserentem nihil plane hucusque ab Atheniensibus esse gestum. Cuiusmodi est quod p. **24.** legitur: multo praestantiorem Philippi conditione Atheniensium fore statum, si *καὶ κατὰ μικρὸν ἃ προσήκει* peragere velint. Qua in re hoc primum animadvertendum est, etiam si respicitur ad oratoris hyperbolen, tanta fortuna Olynthiorum res adhuc contineri, ut vel parvis copiis servari possint. Id quod ab initio tantum belli poterat dici. Conferatur enim hoc cum severa admonitione, ut opem ferant, quae legitur in tertia; quo appareat nostram post tertiam (I. vulg.) sequi non posse. Tum vero liquet indidem manum negotio eo usque cives non iniecisse; cuius rei praeterea haec confer exempla: p. **24.** *οὐ δὴ θαυμαστόν ἐστιν, εἰ στρατευόμενος καὶ πονῶν ἐκεῖνος αὐτὸς καὶ παρὼν ἐφ' ἅπασι καὶ μηδένα καιρὸν μηδ' ὥραν παραλείπων ἡμῶν μελλόντων καὶ ψηφιζομένων καὶ πυνθανομένων περιγίγνεται.* p. **24.** paullo inferius

ἀλλ', οἶμαι, καθήμεθα οὐδὲν ποιοῦντες. Neque enim recte hinc aliquis existimaverit praemissam quidem esse orationem, fructu tamen eam carentem. Nimirum Demosthenes significat etiam illud tempus, quod bello Olynthiaco antecesserat. Cf. enim p. **25.** *εἰ μηδὲ εἷς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δύναται λογίσασθαι, πόσον πολεμεῖτε χρόνον Φιλίππῳ καὶ τί ποιούντων ὑμῶν ὁ χρόνος ἅπας διελήλυθεν οὗτος.* paullo infra: *σχεδὸν ταῦτα ἅπερ νυνὶ ποιούντων ἅπας ὁ χρόνος διελήλυθεν.* Quae omnia Philochoro plane contraria essent, si orationem nostram loco primo migrare vellemus.

Praeterea quaerendum est, quid huc faciant loci illi nobilissimi p. **19.** sqq. p. **22.** sqq., quibus orator Philippi mores atque ingenium explicat, recensendo primum, quanta ille in Athenienses ipsos, tum, quanta in ceteras Graeciae civitates cum summa perfidia malitiaque perpetraverit, docendo denique, quantum etiam suorum ac domesticorum probissimum quemque a se abalienarit, unum tantum genus sibi deditum habeat abiectorum, improborum, ipsius maxime similium. Qua in re cum exacerbare suos, tum voluit ostendere, qua Philippus contemptione dignus esset. Etiam hinc habes, quod hanc primam facias fuisse orationem. Despiciendum enim proponit hostem puniendumque propter malitiam. Atqui ubi ira fastidioque studemus incitare, ibi res nondum eo devenit, ut metu ac terrore ad stimulandum indigeamus. In sequentibus vero orationibus hanc terrorum iniiciendorum artem praetermittendam iam non iudicavit. Est igitur prima haec oratio.

Totius autem orationis in eo cernitur summa ac finis, non ut deliberaretur, essetne ineundum foedus auxiliumque mittendum necne, quippe quo omnis fere civitas iam inclinata fuisset, sed ut persuaderetur civibus, intentis animis strenueque res si gereretur, certo fore, ut eventum haberent dignum atque exoptatum.

Iam vero quum in hac oratione non solum repertum nihil sit, quod, quin ea primum occupet locum, repugnet, sed etiam, quae contra monita fuissent, removisse nobis videamur, immo vero quum omnia ita adornata ac comparata videamus, uti par est in prima haberi, de hac quidem oratione cum Dionysio facere et possumus et debemus.

***

Ac de secunda (III. vulg.) quum omnes in eo consentiant, ut post primam (II. vulg.) sequi debeat, id quod facile cognoscitur ex orationis principio, unde docemur de vindicta a rege petenda cives iamiam cogitasse, disputatio de eius loco ex ipsa pendere non potest, sed ubi de ceteris orationibus iudicium firmatum erit, sponte haec iustum occupabit locum. — Hoc autem non inutile erit monuisse. Quanquam de auxilio misso ne per hanc quidem orationem ulla fit mentio, sed exercitum esse profectum e locorum quorundam habitu suspicari tantum licet, tamen Philochori adversarii ipsi, inter quos etiam Libanium et Scholiastem referas, quatenus illi rationem diversam amplexi sunt, tum Lucchesinius, Rüdigerus, Beckerus ante hanc quidem orationem copias nonnullas Olynthum missas esse concedunt. Non inepte ergo etiam ante orationem tertiam, quum in ea nec plura nec pauciora verba de auxilio antea misso fiant quam in secunda, exercitum profectum esse cum Philochoro statuere licet.

Reliquum est, ut videamus de tertia, quae vulgo prima habetur.

Atque si tertia haec est, necessarium videtur, ut, quo magis de bello strenue gerendo deque obstaculis removendis cogitare cives neglexerint, eo maiore orator hyperbole utatur, qua et suorum pigritiam castiget et, qui metus, quae spes supersit, copiosius quidem, sed acrius etiam exponat; viam deinde ac rationem, qua bellum gerendum sit quibusve opibus sustinendum, accuratius ostendat. Qua in re si quae nova habuit, larga quidem et expressa commemoratione opus erat, brevi tantum admonitione, si quae fusius iam prius fuissent demonstrata. In consiliis denique de bello gerendo explicandis ad singula quaeque magis descendentem oratorem quam in prioribus videbimus.

Atqui de belli quidem progressu quanquam difficile est statuere, quum praesertim haec tertia non in enarrando, sed in exhortando tota versetur, haec tamen dixisse non poenitebit, deferbuisse iam illud, quod ad primam Olynthiorum legationem exarsisset, spe victoriae lenta bellandi studium; perspectum fuisse, magnis sumptibus quam nihil effectum fuerit; intellectum a plerisque multo et a pecunia et a militum genere impensius rem esse gerendam; rogatum vehementer ab Olynthiis, nondum quidem obsidione pressis, sed Chalcidensium iam postque illos suae ipsorum

urbis expugnationem metuentibus, ut ne desererentur, ut succurreretur tandem sibi, quo solo militum genere servari possent, civili Atheniensium exercitu, quam nullus neque a Charete, quem re infecta gloriantem Athenas reversum constat, neque a Charidemo, fortasse et ipso in Hellespontum, unde subvenerat, revecto, datus esset effectus; deinde vero tumultuatam ac perturbatam fuisse Athenis multitudinem, dissuadentibus aliis belli continuationem, non nolentibus quidem aliis, sed dubitantibus de fortuna, militiam ac pecuniam detrectantibus, haesitantibus cunctis et Charidemi saltem expeditione civitatem defunctam esse ratis; hunc tum rerum statum fuisse si suspiceris, multum te falli non est credibile. Tum vero Demosthenem fac surrexisse. Ecquid in te residebit dubitationis, quae a Beckero iniecta est, quin ille recte atque ad rem accommodate ingressus sit in orationem ita: „Prae multis divitiis vos, Athenienses, electuros esse credo, si liceat, certam solidamque cognitionem eorum, quae post aliquando ex his rebus civitati profutura sint. Quapropter (ut in rebus, quae praeter exspectationem vestram ita ceciderint et in quibus cunctationis nihil detur) attente vos non poenitebit audivisse, si cui etiam extemplo aliquid utile invenire contigerit.“ In hac ita comparata ingressione quid parum aptum sit, quod in oratione tertia habeatur, videre me nego.

Demosthenis autem consilii multitudini pacem fortasse desideranti profecto necopinati summa haec est, ut ne occasionem oblatam praetermittant, uti pecuniam conferant, duplici, altero Macedoniam invasuro, Olynthum defensuro altero, exercitu cives ipsi proficiscantur, itaque rem quasi prorsus novam suscipiant. Quo fit, ut ab oratore neminem lacessente, nemini quidquam exprobrante, incumbente in hoc unum, ut strenue sine mora res geratur, nulla praeteritorum expressis quidem verbis fiat mentio, sed levis quaedam ac modesta notatio, velut p. 9. extr. καὶ μὴ πάθητε ταὐτὸν ὅπερ καὶ πρότερον. p. 13. τί οὖν, ἄν τις εἴποι, ταῦτα λέγεις ἡμῖν νῦν; Ἵνα γνῶτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ αἴσθησθε ἀμφότερα, καὶ τὸ προΐεσθαι καθ' ἕκαστον ἀεί τι τῶν πραγμάτων ὡς ἀλυσιτελές κ. τ. λ. Tantam enim hyperbolen orator sibi non permittit, ut Athenienses auxilium tulisse omnino neget; hoc tantum dicit, cives sua vix tueri, Philippum autem, nisi nova acquirat, pro nihilo habere ea, quae possideat. Nam vide, quam lepide Demosthenes restinguens civium invidiam, con-

cedendo esse quaedam, quae gesserint, hoc acerbius eos vituperet. Etenim in verba: εἰ δ' ὁ μὲν, ὡς ἀεί τι μεῖζον τῶν ὑπαρχόντων δεῖ πράττειν, ἐγνωκὼς ἔσται, ὑμεῖς δὲ, ὡς οὐδενὸς ἀντιληπτέον — τῶν πραγμάτων, inserit illud ἐῤῥωμένως, quo concedit eos rem quidem aggressos esse missis contra Philippum auxiliis, sed iis talibus, unde sperari nihil omnino potuerit. Addo etiam de hoc loco Weiskii verba P. III. p. 32. „Demosthenes dum mitti tandem auxilia iubet, his more oratorio significat pro nullis habenda esse quae adhuc miserint.“

Suspensum de huius orationis collocatione iudicium habemus etiam e modo ac ratione vel spei vel periculi, quod iam superesse orator ostendit. Atqui periculum ei in dies crescere videtur. p. 12. εἰ δὲ προησόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τούτους τοὺς ἀνθρώπους (τοὺς Ὀλυνθίους), εἶτ' Ὄλυνθον ἐκεῖνος καταστρέψεται, φρασάτω τις ἐμοὶ, τί τὸ κωλῦον ἔτ' αὐτὸν ἔσται βαδίζειν ὅποι βούλεται; — Athenas ipsas eum aggressurum significat, monente etiam Rüdigero. Hoc vero metu in reliquis duabus suos nondum territaverat. Iam quam perverse rem instituisset, si periculum summum ab initio (in prima) monstrasset, postea, ubi et res et legati urgebant, silere voluisset. Egregie etiam, si Charetis primam et Charidemi memineris expeditionem, in tertia legitur p. 14.: εἴτε γὰρ ὑμῶν τὴν ἐκείνου κακῶς ποιούντων ὑπομείνας τοῦτο Ὄλυνθον παραστήσεται, ῥᾳδίως ἐπὶ τὴν οἰκείαν ἐλθὼν ἀμυνεῖται· εἴτε βοηθησάντων μόνον ὑμῶν εἰς Ὄλυνθον ἀκινδύνως ὁρῶν ἔχοντα τὰ οἴκοι προςκαθεδεῖται καὶ προςεδρεύσει τοῖς πράγμασι, περιέσται τῷ χρόνῳ τῶν πολιορκουμένων. Cf. etiam sub orat. fin. p. 16., ubi optionem dari dicit Atheniensibus bellandi vel in sua patria, vel in Olynthiorum finibus.

Eodem redeunt illi loci, quibus quid sperandum iam Atheniensibus, Philippo quid metuendum sit, proponitur. In quibus etiam minora quaedam nec satis gravia verbis exaggerat atque amplificat, ut solemus apud eos, qui sperare iamiam desinere videntur. Quis enim Philippum perturbatum fuisse credet, cum Charetis istius et Charidemi Olynthiis succurrerent mercenarii? Aut quis Philippum sollicitatum putabit Olynthiorum potentia, quos ultro aggressus esset quosque sibi aut subiicere aut perdere decrevisset? aut timuisse Thessalos, non armis illos, sed verbis res repetentes? Et sunt tamen haec Demosthenis verba: p. 15. οὔτ' ἂν

ἐξήνεγκε τὸν πόλεμόν ποτε τουτον ἐκεῖνος, εἰ πολεμεῖν ᾠήθη δεήσειν αὐτόν, ἀλλ' ὡς ἐπιὼν ἅπαντα τότε ἤλπιζε τὰ πράγματα ἀναιρήσεσθαι, κᾆτα διέψευσται. τοῦτο δὴ πρῶτον αὐτὸν ταράττει παρὰ γνώμην γεγονὸς καὶ πολλὴν ἀθυμίαν αὐτῷ παρέχει, εἶτα τὰ τῶν Θετταλῶν. Cuius generis commenta, quibus suos erigere studuerit, in tertia eum protulisse quam in prima verisimilius est. Deinde vero haud obscure auxilium ab Atheniensibus iam latum significatur verbis τοῦτο ταράττει αὐτόν. Nam τοῦτο non solum ad ea refero, quae Olynthii, sed etiam ad ea, quae Athenienses hoc bello contra eum moliti erant. Olynthios enim solos bello contra Macedonem sustinendo pares esse orator dicere non poterat. Nunc autem coniuncta Olynthiorum et Atheniensium arma timere Philippum consentaneum erat, quum ita bellum praeter exspectationem duci videret.

Veniendum iam locorum eo, ubi de belli gerendi ratione et consilio disseruit. Nam cum ea, quae civibus commendaverat, neglecta vidisset, et propter consilii inopiam male gesta ea, quae suscepissent, ipse tandem viam consiliumque verum aperire voluit.

In III. p. 16. haec habemus: Δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἀκαιρίαν τὴν ἐκείνου καιρὸν ὑμέτερον νομίσαντας ἑτοίμως συνάρασθαι τὰ πράγματα, καὶ πρεσβευομένους ἐφ' ἃ δεῖ κ. τ. λ. — Num sciebant, ad quos legati mittendi essent? — Scil. ad Olynthios sciebant ex hac ipsa oratione p. 10. pr. Sed cum civitates plures significasse ipse videtur, ubi ἐφ' ἃ δεῖ dixit, tum ad plures mitti iubebat Atheniensium Graeciaeque totius status. Ipsum vero oratorem gravissimi momenti rem omisisse, aut nutu tantum significasse, num credibile est? Falso enim Beckerus p. 194. de legationibus ad ceteras quoque Graecorum civitates mittendis Demosthenem p. 15. l. 15. Reisk. agere contendit. Neque enim aliud ibi legitur, praeterquam infirma conditione Philippi cum Thessalis iunctam amicitiam niti, ut adeo versam in inimicitiam dicere aliquis possit. Deinde p. 16. exhortatur suos, ut omnibus illis regis incommodis in suam rem abuti legatosque mittere velint ἐφ' ἃ δεῖ. Poterat quidem aliquis paullo prudentior hinc coniicere de legatione ad Thessalos quoque sermonem esse; quid vero ceteri? — His non nisi in universum ad maiorem industriam excitare orator videri poterat legatosque Olynthum suadere iterum

mittendos, qui cum foedus confirmarent, tum novi adventum auxilii nuntiarent. Illud ergo restat difficillimum, quod sententiam orator imperfectam ita quidem protulisset. Verum si prius eadem de re consilium aperientem nostrum audiverint, nonne haec ἐφ' ἃ δεῖ intellectui satisfecerunt? Et profecto in prima p. 21. iusserat πρὸς δὲ Θετταλοὺς πρεσβείαν πέμπειν, ἣ τοὺς μὲν διδάξει ταῦτα, τοὺς δὲ παροξυνεῖ. Hinc pulchre omnia procedunt: nam etiam hoc loco causam, cur illa suadeat, eam addit, quod Thessalos Philippo infestos esse sciat. In tertia cum idem fere dixisset, legatos mitti iubet ἐφ' ἃ δεῖ. Non ergo hoc in tertia potuit intelligi, nisi praemissa illa, quae prima est Dionysio.

Porro quum in secunda orator p. 21. legem eam, qua τὰ στρατιωτικὰ Eubulus cum suis in θεωρικὰ mutari iusserat, quamque poena capitali constituta de eo, qui abrogare auderet, sacratam dicas, abrogari debere dicat et contendat ab eiusdem latoribus suasoribusque, in tertia autem p. 14. cum haec habeamus: ἔστι χρήματα ὑμῖν, ὅσα οὐδενὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων στρατιωτικά, et paullo post: τί οὖν, ἄν τις εἴποι, σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε, adiiciatque, si illis, quae proprie essent στρατιωτικά, ad bellum uti nolint, reliquum esse, ut ipsi cives pro suis quisque opibus conferant; hinc, dico, Beckerus p. 126. se invenisse existimat rationem, qua ordinem vulgatum restitueret. Nam quum antea (in III. Dion.) caute tantum adeoque timide de Eubuli lege abroganda mentionem fecerit, se vero eam abrogandam ferre negaverit, par esse Demosthenem postea (in II. D.) de modo, quo abrogari deberet, verbis expressis aperuisse sententiam. — Quod argumentum, speciosum sane, si a Dionysio te paene distraxerit, recordare, quaeso, mecum illorum temporum mores ac consuetudinem, plebeculam inopem, spectaculorum voluptatibus assuefactam, legis nostrae latoribus, popularibus videlicet hominibus, mirifice deditam, suspicere ac succensere solitam, si quem de iure populari quidquam deminuere putaret. Existima deinde non promptos fuisse legis latores ad eandem abrogandam, quod cum periculosum, tum apud plebem erat ingratissimum, immo vero ab ipsis illis nostrum, quum in secunda (D.) abrogandam suasisset, vel palam vel secreto in suspicionem vocatum; nonne tibi aptissime et ad evitandam invidiam accuratissime ita egisse videbitur: „quid vero? tune hanc pecuniam in usum bellicum convertendam ferre conaris? — Minime ego vero,

sed belli sumptus video tolerandos esse. Vos igitur, qui pecunia illa ad voluptatem vestram abuti malitis, reliquum est, ut conferatis quantum imperaverit necessitas.“ Vides igitur esse quo Dionysium etiam ab hoc vindicemus impetu. Pone praeterea non esse tertiam orationem nostram, sed primam, eam vero, quae Dionysio secunda est, esse tertiam, ut vulgo volunt. Iam quum in oratione tertia τὰ θεωρικὰ in στρατιωτικὰ mutari iterum iubeat, sequitur, ut Athenienses ad Demosthenis consilium de pecuniis recte adhibendis, quod in oratione prima dederat, ante secundam quidem parum attenderint. Attamen in oratione secunda (I. D.) de re tam gravi tamque necessaria ne verbum quidem, sed in universum εἰςφέρετε. Iam, quum post orationem primam Charetis auspiciis nihil effectum esset, quomodo orator id, quod inter prima rei adminicula esse iudicabat, in oratione secunda praeterire poterat et reservare in futuram aliquam, ergo in concionem, si Diis placet, tertiam, iam cum non procrastinandum, sed in tempore agendum esset? Propter id ipsum vulgatus orationum ordo laborat. — Coniunctum est cum argumentatione nostra, qua de re Rüdigerus quoque videtur monere voluisse, quod in oratione tertia res brevius vehementiusque tractatur, in secunda vero fuse lateque de re tam gravi agitur. Inde demum intelligitur, cur in tertia tam brevi esse ei licuerit.

Quod reliquum est, quum variae orationum occasiones ipsae postulent, ut consilia de bello gerendo Demosthenes pro vario rerum statu mutaverit, videamus etiam de loco Ol. III. p. 14., ubi duplici exercitu, altero invasuro Macedoniam, Olynthum defensuro altero, bellum suscipiendum esse non inepta ratione ostendit. Quae si conferas cum iis, quae sub huius orationis finem p. 16. non obiter tantum breviterque (ut fit in Phil. I. p. 54.), sed gravissime ac timentis ad instar non sine causa iacit serio: Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδὲ τοῦθ' ὑμᾶς λανθανέτω, ὅτι νῦν αἵρεσίς ἐστιν ὑμῖν, πότερ' ὑμᾶς ἐκεῖ χρὴ πολεμεῖν, ἢ παρ' ὑμῖν ἐκεῖνον κ. τ. λ., ut bellum e Macedonia in Atticam iam ingruens cernere videatur, non profecto putabis nimium postulaturum fuisse oratorem a civibus primum Charetis, deinde Charidemi expeditione nimirum affatim multatis. Quid enim patriae salute maius est? — Haec autem etiam si demus in prima dici potuisse, quae Beckeri sententia est, tamen, si diiudicatio fiat, utrum in prima an in tertia melius atque utilius ad effectum se habeant, te quoque no-

biseam, benevole lector, suffragium hoc laturum existimo, ut, in qua oratione haec legantur, eam tertiam esse iubeas.

Iam vero cum nihil argumentorum contra Dionysium prolatorum invictum reliquisse, plurima autem aut vero omnia pro eo pugnantia reperisse videamur, Dionysianam orationum nostrarum collocationem satis vindicatam esse iudicamus.

DEMOSTHENIS

ORATIONES SELECTAE.

DE VITA DEMOSTHENIS,
DUCE PLUTARCHO,
ET
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΤΗΣ ΛΕΞΕΩΣ.

Demosthenes natus est Ol. XCVIII. 4., ante Christum 385. (cf. Fr. A. Wolfius Prolegg. in Lept. p. LXII. s. n. 35.). Patrem amisit septem annos natus. Pater reliquit opes satis amplas quatuordecim fere talentorum (amplius 18000 Thaler), quas tutorum fraudulenta cupiditas ad nihilum fere redigebat. Quid? quod ne ea quidem perfidia abstinebant prorsus negligendi pueri educationem, ita ut *διδασκάλιον* ei negarent.

Verum enim vero liberale ingenium non opprimitur, sed vincit quaecunque obstant, quo maiore cum labore, eo feliciore successu. Quod si recusabant tutores eas mille drachmas, quae Isocrati pro disciplina numerandae erant, dictata amici ex Isocratis schola, quanquam aegre, sufficiebant; et in Isaeo mox nactus est exemplum, cuius nervi ac vigor magis ei conveniebant quam Isocratis delicata facundia. Nervosissima quaeque ingenia maxime adamabat Demosthenes. Sic octies sua manu Thucydidem descripsisse dicitur; nec dubito, quin studium horum principum historiae et eloquentiae sanas mentes ad sententiarum et verborum robur sit adducturum. Quanquam in rerum tractandarum modo dissimiles sint, ratio tamen et oratio eadem in utroque viget. „Sein Vorbild, inquit Fr. Iacobs [1]), war Thucydides, und obgleich sehr verschieden

[1]) Staatsreden, Vorrede S. XVIII.

in Styl und Sprache, führte er den Geist und die Sinnesart dieses Trefflichen auf die Rednerbühne; so dafs der gegenwärtige Stoff eine Seele aus der alten Zeit geliehen zu haben schien, und eine antike Würde in Gedanken, Ausdrücken und Rhythmus waltete."

Neglecta Demosthenis educatio maxime conspiciebatur in eo, quod ipsi deerat externa eloquentia. Vox eius erat imbecilla nec par longioribus periodis. Hinc excidit in concione, quum primum faceret periculum, et deiiciebatur de rostris. Satyrus, histrionum praestantissimus, in cuius gremium adolescens indignationem de contumelia quam passus erat effundebat, caussam eum edocuit, cur res tam male ceciderit. Iussit eum locos Sophoclis et Euripidis recitare, eosdemque dein ipse recitabat, perfectus artifex.

Iam intelligens, quid ipsi deficeret, ei imprimis rei studere coepit, quam Graeci ὑπόκρισιν, Romani actionem, Germani Vortrag vocant, quae, si magistrum Ciceronem [2]) sequamur, motu corporis, quae gestu, quae vultu, quae vocis conformatione ac varietate moderanda est. Huic cum summa virium contentione et assiduitate operam dabat. In suas se aedes inclusit, et ne exeundi libidine abriperetur, caput sibi radendum curavit: qui habitus servorum erat [3]). In conclavi proprie ad hunc usum exstructo subterraneo omne tempus huic studio impendebat, et ut dedisceret indecoram humerorum palpitationem, gladium nudatis humeris impendit, ita ut acies palpitantes pungeret; et quum litteram RHO dicere nequiret, exercitatione effecit, ut planissime diceret; postea etiam in littore maris ambulans declamabat, ut strepitum claritate vocis vinceret; montem ascendens et descendens recitabat; et in victu cultuque medicorum praecepta de corpore roborando diligenter sequebatur. Sic reddebat infirmum corpus robustum, et se finxit oratorem in concione populi.

Quam viam ingressus sit, ut orationem ipsam tam subtiliter et nervose elaboraret, valde dolendum est, quod accurata nobis desit eius studiorum cognitio. Ingeniosus enim homo novam sibi aperit viam; quam apertam etiam alii diligentes inire possunt. Ut

---

[2]) de Oratore I. 5, 18.

[3]) Alii tradunt Demosthenem dimidiam tantum capitis sibi rasisse partem.

vero ingeniosissimi oratoris indolem cognoscatis, Commilitones, duorum praestantissimorum virorum iudicia enarrabo, Dionysii Halicarnassensis, subtilis et humani critici, et Reinhardi nostri, quo oratore iure gloriatur ecclesia Christiana; quibus addam denique quae Fr. Iacobs in praefatione iam laudata de eadem re exposuit. Dionysius singularem librum scripsit περὶ τῆς λεκτικῆς Δημοσθένους δεινότητος, qui legitur Tom. VI. editionis Reisk. p. 953 — 1129. ex quo nonnulla excerpam.

P. 1021. s. "Οταν μέν τινα τῶν Ἰσοκράτους ἀναγινώσκω λόγων, — — σπουδαῖος [4]) γίνομαι, καὶ πολὺ τὸ εὐσταθὲς [5]) ἔχω τῆς γνώμης· — — ὅταν δὲ Δημοσθένους τινὰ λάβω λόγον, ἐνθουσιῶ τε καὶ δεῦρο κἀκεῖσε ἄγομαι, πάθος ἕτερον ἐξ ἑτέρου μεταλαμβάνων, ἀπιστῶν, ἀγωνιῶν, δεδιώς, καταφρονῶν, μισῶν, ἐλεῶν, εὐνοῶν, ὀργιζόμενος, φθονῶν, ἅπαντα τὰ πάθη μεταλαμβάνων, ὅσα κρατεῖν ἀνθρωπίνης γνώμης· — — καὶ δή ποτε καὶ ἐνεθυμήθην, τί ποτε τοὺς τότ' ἀνθρώπους ἀκούοντας αὐτοῦ λέγοντος ταῦτα πάσχειν εἰκὸς ἦν.

P. 1066. s. Πολλή τις ἐγένετο ἐν τοῖς ἀρχαίοις ἐπιθυμία καὶ πρόνοια τοῦ καλῶς ἁρμόττειν τὰ ὀνόματα ἔν τε μέτροις καὶ δίχα μέτρων· καὶ πάντες, οἳ σπουδαίας ἐβουλήθησαν ἐξενεγκεῖν γραφάς [6]), οὐ μόνον ἐζήτησαν ὀνομάσαι τὰ νοήματα καλῶς, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ εὐκόσμῳ συνθέσει περιλαβεῖν· πλὴν οὐ τὴν αὐτήν γε πάντες ἐπετήδευσαν ἁρμονίαν· ὥστ' οὐδὲ κατὰ τὰς αὐτὰς ἦλθον ἅπαντες ὁδούς. τούτου δ' αἰτίας οἴομαι γενέσθαι πολλάς· πρῶτον μὲν τὴν ἑκάστου φύσιν, ᾗ ἄλλοι πρὸς ἄλλα πεφύκαμεν εὖ· δευτέραν δὲ τὴν ἐκ λόγου καὶ προαιρέσεως [7]) ἐμφυομένην δόξαν, δι' ἣν τὰ μὲν ἀσπαζόμεθα, τοῖς δ' ἀπεχθόμεθα· τρίτην δὲ τὴν ἐκ συνηθείας

---

4) σπουδαῖος serius, gravis, de homine, qui cogitationem in rem intendit.

5) τὸ εὐσταθές sententiam firmam, constantem, permanentem significat, quae non variat nec ex alio rationis et orationis modo in alium evagatur.

6) γραφαί h. l. sensu generali de scriptis s. orationibus publicis positum videtur.

7) προαίρεσις ratio sentiendi et agendi in republica, v. c. si quis populi vel optimatum partes sequatur.

χρονίου κατασκευαζομένης ὑπόληψιν[8]), ὡς σπουδῆς ἀξίων ὧν ἂν ἐθισμοὺς λάβωμεν· τετάρτην ἔτι τὴν πρὸς οὓς ἂν φιλοτιμούμενοι τυγχάνωμεν, ὁποῖ' ἄττα ἂν ἐκεῖνοι ζηλῶσιν, ἀναφοράν τε καὶ μίμησιν[9]). ἔχοι δ' ἄν τις καὶ ἄλλα λέγειν. ἀλλὰ ἐγὼ τὰ φανερώτατα εἰπὼν ἐῶ τὰ λοιπά· ὅθεν οἱ μὲν τὴν εὐσταθῆ καὶ βαρεῖαν[10]) καὶ αὐστηρὰν καὶ φιλάρχαιον καὶ σεμνὴν καὶ φεύγουσαν ἅπαν τὸ κομψὸν ἐπιτηδεύουσιν ἁρμονίαν· οἱ δὲ τὴν γλαφυρὰν καὶ λιγυρὰν καὶ θεατρικὴν καὶ πολὺ τὸ κομψὸν καὶ αἱμύλον ἀποφαίνουσαν, ᾗ πανηγύρεις τε κηλοῦνται καὶ ὁ συμφορητὸς ὄχλος. οἱ δέ, συνθέντες ἀφ' ἑκατέρας χρησιμωτάτην, μικτὴν καὶ μέσην ἐζήλωσαν ἀγωγήν.

P. 1082. s. Τῆς δὲ τρίτης ἁρμονίας, ἣν ἔφην μικτὴν ἐξ ἀμφοῖν εἶναι, τὰ χρησιμώτατα ἐκλέγουσαν ἀφ' ἑκατέρας, οὐδείς ἐστι χαρακτὴρ ἴδιος· ἀλλ' ὡς ἂν οἱ μετιόντες αὐτὴν προαιρέσεως ἔχωσιν ἢ δυνάμεως τὰ μὲν φυγεῖν, τὰ δὲ λαβεῖν, οὕτως κίρνανται, καθάπερ ἐν τῇ ζωγραφίᾳ τὰ μίγματα. Ταύτης τῆς ἁρμονίας κράτιστος μὲν ἐγένετο κανὼν ὁ ποιητὴς Ὅμηρος καὶ οὐκ ἂν τις εἴποι λέξιν ἄμεινον ἡρμοσμένην τῆς ἐκείνου πρὸς ἄμφω ταῦτα· λέγω δὲ

---

8) ἡ ἐκ συνηθείας χρονίου κατασκευαζομένη ὑπόληψις: opinio ex longi temporis consuetudine concepta.

9) ἀναφορά τε καὶ μίμησις. Utrumque eandem notionem habet. Possis vertere ut et exprimamus et imitemur quos aemulamur.

10) βαρεῖα καὶ φιλάρχαιος ἁρμονία est, quam Cicero de Orat. III. 38, 153. grandem et antiquam orationem appellat, qualis erat Thucydidis. Nos Germani dicere possumus: qualis est Ioannis Mülleri, quo viro gloriantur Helvetii. Αὐστηρά, quam austeram vocat Quintilianus Institt. IX. 4, 128. Consistit ea in vocabulorum iunctura, et pes, qui vocatur dochmius ∪ – – ∪ –, in austeris numeratur. Σεμνή respicit orationis oeconomiam et dispositionem, et verba, in quibus pronuntiandis opus est ore apertiore. Habemus etiam praedicatum negativum φεύγουσα ἅπαν τὸ κομψόν. Κομψόν h. l. de nimia et adscititia venustate. Vocabulum est medium, de quo exponit vir sobria eruditione excellens, David Ruhnkenius ad Timaeum p. 161. s. Γλαφυρά polita, ratione tum sententiarum tum verborum, urbana et elegans. Λιγυρά canora, de pronuntiandi modulandique iucunda varietate, apta argumento, affectui et consilio dicentis. Θεατρική spectat ornatum poeticum, fabulis episodisque ad ostentationem compositis. Αἱμύλος blandus et blanditiis decipiens.

τήν τε ἡδονὴν καὶ τὸ σεμνόν. ἐζήλωσαν δ' αὐτὸν ἐπῶν τε πολλοὶ ποιηταὶ καὶ μελῶν, ἔτι δὲ τραγῳδίας τε καὶ κωμῳδίας· συγγραφεῖς τ' ἀρχαῖοι καὶ φιλόσοφοι καὶ ῥήτορες· ὧν ἁπάντων μεμνῆσθαι πολὺ ἂν ἔργον εἴη. ἀρκέσει δὲ τῶν ἐν λόγοις δυναστευσάντων, οὓς ἐγὼ κρατίστους εἶναι πείθομαι, δύο παρασχέσθαι μόνους· συγγραφέων μὲν Ἡρόδοτον, φιλοσόφων δὲ Πλάτωνα. καὶ γὰρ ἀξίωμα [11]) καὶ χάρις αὐτῶν ἐπιτρέχει ταῖς ἁρμονίαις. — — P. 1087. Ταῦτα — διῆλθον, ἵν', ἐπειδὰν ἀποφαίνωμαι γνώμην, ὅτι τὴν μέσην τε καὶ μικτὴν ἁρμονίαν ἐπετήδευσεν ὁ Δημοσθένης, μηδεὶς ὑποτυγχάνῃ μοι, ταῦτα λέγων· Αἱ γὰρ ἄκραι τίνες εἰσὶν ἁρμονίαι; καὶ τίς αὐτῶν ἑκατέρας φύσις; καὶ τίς ἡ μίξις ἢ ἡ κρᾶσις αὐτῶν; οὐδὲν γὰρ δεῖ τῶν ἄκρων [12]). — — Δεδειγμένης δή μοι τῆς διαιρέσεως τοῦ ῥήτορος ταύτης, ἤδη τις παρ' ἑαυτῷ σκοπείτω τὰ λεχθέντα, ὅτι τοιαῦτ' ἔστιν, ἐνθυμούμενος μὲν ὅσα σεμνῶς κατεσκεύαστο τῷ ἀνδρὶ καὶ αὐστηρῶς καὶ ἀξιωματικῶς· ἐνθυμούμενος δὲ ὅσα τερπνῶς καὶ ἡδέως. εἰ δὲ κἀνταῦθα δόξει τι δεῖν ἢ πίστις ἀποδείξεως, ὅντινα βούλεται τῶν λόγων αὐτοῦ προχειρισάμενος, καὶ ἀφ' οὗ βούλεται μέρους ἀρξάμενος καταβαινέτω τε καὶ σκοπείτω τῶν λεγομένων ἕκαστον, εἰ τὰ μὲν ἀναβεβλημένας [13]) ἔχει τὰς ἁρμονίας καὶ διεστώσας, τὰ δὲ προσκολλώσας καὶ συμπεπυκνωμένας· καὶ τὰ μὲν ἀποτραχύνει τε καὶ πικραίνει τὴν ἀκοήν, τὰ δὲ πραΰνει καὶ λεαίνει· καὶ τὰ μὲν εἰς πάθος [14]) ἐκτρέπει τοὺς ἀκούοντας, τὰ δ' εἰς ἦθος ὑπάγεται, τὰ δὲ ἄλλας τινὰς ἐργάζεται καὶ πολλὰς διαφορὰς παρ' αὐτὴν τὴν σύνθεσιν, οἷά ἐστι ταυτί· (χρήσομαι δὲ παραδείγμασιν οὐκ ἐξ ἐπιτηδεύσεως, ἀλλ' οἷς ἐνέτυχον, ἐξ ἑνὸς τῶν Φιλιππικῶν λαβών) „Εἰ

---

11) ἀξίωμα dignitas, quae si gradum excedit, fit ὄγκος, tumor; hic autem esse eam, quae fugit rusticitatem, patet ex adiecto χάρις, quae est gratia, venustas: dignitas cum venustate coniuncta.

12) τῶν ἄκρων. Ἄκρα καὶ ὑπερτεταμένα coniungit Longinus X. 1.

13) ἀναβεβλημένας ἁρμονίας. compositionem per periodos dilatatam. H. l. adiungitur διεστώσας, quae moram habent elocutionis; et opponuntur προσκολλώσας καὶ συμπεπυκνωμένας, quae est pressa et contracta, aliena ab ubertate, copia et laetiore cultu compositio.

14) πάθος — ἦθος affectus vehementiores — molliores et sedatiores, qui dulciores etiam Quintiliano dicuntur Institt. X. 1, 101.

δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φίλιππον εὐτυχοῦντα ὁρῶν, ταύτῃ φοβερὸν προσπολεμῆσαι νομίζει, σώφρονος μὲν ἀνθρώπου προνοίᾳ χρῆται· μεγάλη γὰρ ῥοπή, μᾶλλον δὲ ὅλον ἡ τύχη παρὰ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα. οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγε, εἴ τις αἵρεσίν μοι δοίη, τὴν τῆς ἡμετέρας πόλεως τύχην ἂν ἑλοίμην, ἐθελόντων ἃ προσήκει ποιεῖν ὑμῶν καὶ κατὰ μικρόν, ἢ τὴν ἐκείνου." Ἐν ταῖς τρισὶ περιόδοις ταύταις τὰ μὲν ἄλλα ὀνόματα πάντα εὐφώνως τε σύγκειται καὶ ἡδέως τῷ σφόδρα συγκεῖσθαι [15]) καὶ μαλακὰς αὐτῶν εἶναι τὰς ἁρμονίας· ὀλίγα δ' ἐστὶ παντάπασιν ἃ διίστησι τὰς ἁρμονίας καὶ τραχείας φαίνεσθαι ποιεῖ αὐτάς. ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιόδῳ κατὰ δύο τρόπους τὰ φωνήεντα συγκρουόμενα [16]), ἔν τε τῷ „Ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι" καὶ ἐν τῷ „Εὐτυχοῦντα ὁρῶν" ἃ καὶ διίστησι τὸ συναφές. καὶ κατ' ἄλλους δύο τρόπους ἢ τρεῖς τὰ ἡμίφωνα παραπίπτοντα ἀλλήλοις τὰ φύσιν οὐκ ἔχοντα [17]) συναλείφεσθαι, ἔν τε τῷ „Τὸν Φίλιππον", καὶ ἐν τῷ „Ταύτῃ φοβερὸν προσπολεμῆσαι", ταράττει τοὺς ἤχους μετρίως καὶ οὐκ ἐᾷ φαίνεσθαι μαλακούς. ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ περιόδῳ τραχύνεται μὲν ἡ σύνθεσις ἐν τῷ „Μεγάλη γὰρ ῥοπή" διὰ τὸ μὴ συναλείφεσθαι τὰ δύο ρρ· καὶ ἐν τῷ „Ἀνθρώπων πράγματα" διὰ τὸ μὴ συλλεαίνεσθαι τῷ ἑξῆς· διασπᾶται δ' ἐν τῷ „Μᾶλλον δὲ ὅλον ἡ τύχη," βραχέων φωνηέντων πολὺν τὸν μεταξὺ χρόνον περιλαμβανόντων. ἐν δὲ τῇ τρίτῃ περιόδῳ τὰ φωνήεντα μέν, εἴ τις αὐτὰ βούλοιτο συναλείψας ἐκθλίβειν, ὥσπερ τὸ „Οἴομαι" καὶ „Δέον," οὐκ ἂν εὕροις συμπλεκόμενα ἀλλήλοις. τῶν δὲ συμφωνουμένων δυσὶν ἢ τρισὶν χωρίοις τὴν λειότητα μὴ φυλάττουσαι συντυπαιμένοις [18]) εὑρεθήσονται, ἐν τῷ „Αἵρεσίν μοι δοίη" καὶ ἐν τῷ „Τῆς ἡμετέρας πόλεως." μέχρι μὲν δὴ τῶν ἡ δευτέρα τὰ πρωτεῖα ἁρμονίᾳ φέρει. ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς ἡ προτέρα μᾶλλον διέσπα-

---

15) τῷ σφόδρα συγκεῖσθαι. Sylburgius adverbium εὐμελῶς, εὐρύθμως vel simile deesse censet: nisi forte notio insit in ipsa phrasi. [Sic est. Exempla de hoc verbo et similibus, in quibus viri docti haeserunt, attulimus ad Philostrati Imagg. p. 307. sqq. F. I.]

16) συγκρουόμενα de concursu vocalium, qui hiatum efficit. Opponitur in seq. συναλείφεσθαι, elidi.

17) νφ nempe non coniunguntur, sed ν ante litteras labiales transit in μ. Sic nec iunguntur νπ.

18) συντυπαιμένοις. Etiamsi legas συνυφαινόμεναι, tamen ne sic quidem vel structura vel sententia constabit. Videtur enim locus mutilatus esse et corruptus. Sylburgius.

σται τῆς ἑτέρας· „Πολὺ γὰρ πλείους ἀφορμὰς εἰς τὸ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν ἔχειν ὁρῶ ὑμῖν ἐνούσας ἢ ἐκείνῳ. ἀλλ', οἶομαι, καθήμεθα οὐδὲν ποιοῦντες· οὐκ ἔνι δ' αὐτὸν ἀργοῦντα οὐδὲ φίλοις ἐπιτάττειν, μή τί γε θεοῖς." ἐν τούτοις γὰρ δὴ τὰ φωνήεντα συγκρουόμενα δῆλά ἐστι, καὶ τὰ ἡμίφωνα καὶ ἄφωνα. ἐξ ὧν στηριγμούς [19]) τε καὶ ἐγκαθισμοὺς αἱ ἁρμονίαι λαμβάνουσι καὶ τραχύτητας αἱ φωναὶ συχνάς. ἔπειθ' αἱ ταύταις ἐπιβάλλουσι φωνηέντων [20])· καὶ παρὰ τοῦτο ἐπιτρόχαλος αὐτῶν ἐστιν ἡ σύνθεσις. ἀφώνων καὶ ἡμιφώνων συμβολαῖς διαχαραττόμεναι τραχύνουσι τὴν φωνὴν συμμέτρως· καὶ τἄλλα δὲ τὸν αὐτὸν ἅπαντα κατεσκεύασται τρόπον. τί γὰρ δεῖ τὰ πλείω λέγοντα μηκύνειν;

Haec et plura criticus antiquus. Reinhardus autem noster vere, opinor, et sic ut popularium quisque, qui studiose Demosthenem lectitavit, ei assentiatur, iudicavit in libro: Geständnisse, seine Predigten und seine Bildung zum Prediger betreffend p. 52. „Durch Cicero ermuntert, inquit, fing ich endlich an auch die Griechischen Redner und insonderheit den Demosthenes zu lesen; und wie grofs war mein Erstaunen, in dem berühmtesten Redner des ganzen Alterthums einen Mann zu finden, der um seinen Zweck zu erreichen und die gröfsten Wirkungen hervor zu bringen, nie einer Blume, nie eines gesuchten Wortes, nie einer kostbaren auffallenden Redensart, am allerwenigsten poëtischer Prosa bedarf; der vielmehr alles, was er vorzutragen hat, mit dem Ausdrucke sagt, welcher der natürlichste ist, die Sache am richtigsten bezeichnet und sie am treffendsten darstellt; bei dem eben daher keine Spur von Affectation, von Haschen nach Witz, von überraschenden Wendungen und von jener genial sein sollenden Verwegenheit vorkommt, bei der sich Viele so wohl gefallen; der dagegen durch seine männliche, kraftvolle, kein überflüssiges Wort enthaltende Diction die Auf-

19) στηριγμοί tarditas orationis quasi fulcris nixa litteris vel syllabis longis, quae ampliorem tardioremque faciunt orationem, ut ne praecipitata proruat. Dionysius de compos. verb. c. 20. p. 278. Schaef. αἱ μακραὶ συλλαβαὶ στηριγμούς τινας ἔχουσι καὶ ἐγκαθίσματα. Ἐγκαθίσματα vel ἐγκαθισμοί est asperitas orationis, quum vox quasi subsidet.

20) Videtur talis quaepiam requiri lectio: ἔπειτα ταύταις ἐπιβάλλουσι συστολαὶ φωνηέντων seu βραχέα φωνήεντα. Sylburgius.

merksamkeit fesselt; der durch die Stärke der Gedanken, durch die Macht seiner Gründe und durch die Ueberlegenheit, mit der er sie entwickelt, den Verstand gleichsam überwältigt; der endlich durch eine Rede, die in harmonischen, das Ohr füllenden und in sich selbst vollendeten Perioden dahin strömt, alles mit sich fortreifst!" Haec Reinhardus.

Magni etiam est momenti oratoris mores perspectos habere, eius imprimis, cuius praecipuae erant in republica partes. Vir enim probus ut ipse non verborum blanditiis decipi aut abripi, verum virtute duci ac trahi vult, ita nec alios ad improba ducet, sed ad virtutem excitabit.

Demosthenes sincero et integro patriae amore flagrabat, dignus forti Miltiadis aevo. Patria erat ei super omnia. Nihil erat tam grave et onerosum, quod non in causa patriae libenter susciperet. Fundamentum libertatis ponebat in legum aequabilitate et in iis, quae religiosa legum observatione oriuntur, civium virtutibus, quarum prima ipsi erat in omnium salute suam ipsius agnoscere. Abominabatur ignaviam, quae propriam tranquillitatem et utilitatem communi bono anteponit, nec quicquam habebat antiquius quam omnium vires ad omnium salutem excitare, ut omnes honore et opibus fruerentur, et singuli quique eo gloriarentur, cives se esse unius et eiusdem civitatis. Quassatam esse rempublicam non dissimulans, eius ruinae obluctabatur ut heros. Contentionem, qua opus erat, verbis nec augebat nec minuebat. Hic erat, qui Graeciam infirmam, voluptate, molli quiete et sordidis litibus tabescentem tamdiu contra sollertiam, industriam et dolos Philippi defendens servabat, parum curans, quid sibi accideret. „Vor seinem edlen Gemüthe (inquit vir egregius in praefatione versionis iam supra laudatae p. XVI. non minus vere quam eleganter) stand das lebendige Bild des alten Staates, dessen Heldenmuth alle Länder und Meere durchdrungen und überall ewige Denkmale errichtet hatte; und wie die Tropäen des Miltiades dem Themistocles keine Ruhe verstatteten, so fand auch sein Gemüth keine Rast, wenn es nicht die glorreichen Tage Athens wieder aufblühen sähe. Von diesem Wunsche beseelt und mit einem frohen Vertrauen auf angestammte Tugend erfüllt, muthet er seinen Zeitgenossen das Schwerste zu, wenn es das Edelste ist, und entbrennt im Unwillen gegen sie, wenn er sie, ihrer alten Würde vergessend, das Angenehme dem Schönen vorziehen sieht.

Während daher die andern um die Gunst des Volkes buhlten, indem sie ihm das empfahlen, was seiner Bequemlichkeit schmeichelte, stritt er gegen die liebsten Neigungen seiner Zuhörer, und mischte doch dabey den Ernst mit Würde auf eine so wunderbare Weise, daſs er jene liebliche Harmonie hervorbrachte, nach welcher, wie Plutarch sagt, Gott selbst die Welt regiert. So wie sein Sinn, so war auch sein Vortrag ernst und den furchtbaren Grazien geweiht. — — — Er ist streng ohne Härte, feierlich ohne Gravität, mächtig ohne Prahlerei, durchgreifend ohne Ungestüm, natürlich ohne Gemeinheit. — — — Mit solchen Kräften gelang es ihm einige Mal, selbst unter nachtheiligen Umständen, die Gemüthen seiner Mitbürger zu würdigen Entschlieſsungen zu entflammen, und die letzte Vereinigung der Hellenen in der Schlacht bey Chaeronea war das Werk seiner Beredsamkeit. Nun unterlag zwar der Muth Griechenlands der Makedonischen Taktik, aber mit Ehre und Ruhm. Auch bereuten sie ihren Entschluſs nicht, als die Schlacht verloren war, und zürnten ihrem Rathgeber nicht, sondern ertheilten ihm das ehrenvolle Amt, diejenigen öffentlich zu loben, die in diesem letzten Kampfe der Freiheit geblieben waren. So war auch sein eigener Sinn durch dieses Unglück nicht gebrochen oder gebeugt; und noch spät nachher behauptete er, daſs, wenn man auch den unglücklichen Erfolg des Kampfes hätte wissen können, der Staat ihn dennoch hätte übernehmen müssen. Und so ist es in der That. Denn wenn der Untergang unvermeidlich ist, so muſs er wenigstens durch Muth und Entschlossenheit verherrlicht werden.

Eine so feste und ernste Sinnesart zeigte Demosthenes in seinem Leben, wie in seinen Reden. Bis in den Tod blieb er der Sache der Freiheit zugethan, mit unveränderten Grundsätzen und ungeschwächter Gluth, indem er, wie Plutarch sagt, die Staatsverwaltung nach einer einzigen und unveränderten Melodie führte, und in allen seinen Unternehmungen immer denselben Ton beybehielt. So wie ihn als Knaben eine edle Ruhmbegierde auf die gefährliche Bahn geführt hatte, wo er den Tod fand, so war auch in dem ganzen Laufe seines Lebens der Ruhm sein höchstes und erstes Ziel, nach welchem er durch reine Vaterlandsliebe, Aufopferungen und Anstrengungen aller Art unablässig strebte. Diese Gesinnungen legt ihm das ganze Alterthum bey; und gegen dieses Zeugniſs können die unerwiesenen Beschuldigungen einiger Feinde und Neider nicht in Betracht kommen.

Denn diejenigen, welche von Philipp's Gold erkauft, oder durch seine Freundschaft gewonnen, oder durch den Glanz des Makedonischen Reiches geblendet waren — alle diese entsagten nicht nur selbst der Freiheit, und legten sich eine selbst gewählte Knechtschaft auf, sondern verfolgten auch mit der Sinnesart abtrünniger Renegaten die treuen Anhänger und Vertheidiger dessen, was ihr Eigennutz oder ihre Bethörung dem Despotismus zu opfern eilte. Auch diejenigen, welche am redlichsten gesinnet waren, und das Glück des Landes in Erhaltung eines Friedens suchten, welcher verderblicher war als der Krieg, hafsten einen Rathgeber, welcher sie aus ihrem lethargischen Schlummer zu retten suchte, und ihnen zumuthete, sich um die Erhaltung der unschätzbarsten Güter einige Mühe zu geben. Dieser zahlreichen Classe der Erschlafften schien Demosthenes ein Feind des Staates, weil sein grofser Sinn ihnen ein Vorwurf war, und weil er ihnen die Freuden zu mifsgönnen schien, an die sie das Glück ihres ruhmlosen Lebens geknüpft hatten.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΚΑΤΑ ΑΦΟΒΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΛΟΓΟΣ Α.

PROOEMIUM.

Iure cui mandatum est quasdam ex Demosthene deligere orationes deliget eas, quas primas adolescentulus viginti nondum annos natus in sua ipsius re habuit, quae sunt ex genere iudiciali. Spectant eae tutores, a patre nominatos, ut rem familiarem religiose curarent, totam familiam honeste sustentarent, filii imprimis ingenuae educationi sedulo operam darent, et tam liberaliter habitos, ut, si vel segnis esset memoria amicitiae erga mortuum et post mortem acceptorum beneficiorum, non possent non officio fideliter satisfacere. Sunt orationes quinque, quas in re tutelari habuit adolescens, tres ad unum quidem tutorum spectantes nomine, duae tamen priores omnes tutores corripientes et condemnantes. Quarta et quinta tangunt Onetora, cuius soror nupserat Aphobo: qua de caussa cladem per fas et nefas propulsare studebat. Multa nobis deesse, quibus opus ad penitus cognoscenda et iudicanda quae pertinent ad rem Atheniensium tutelarem, monui πρὸς Ὀνήτ. A. §. 6. Hae igitur orationes sunt praecipua rei tutelaris cognoscendae monumenta; hinc non minoris momenti ad exponendum gravem antiquitatis et iuris locum, quam ad intelligendum adolescentis ingenium ad eloquentiam natum. Vere monuit is, qui Demosthenem in primis novit, Reiskius, in his se orationibus eandem vim easdemque virtutes agnoscere, quas in iis, quae eiusdem similisve generis ex seriore tempore supersunt, in versione Germanica, quae quanquam facilem risum offerat hominibus elegantulis, eos tamen, quos horrida linguae forma non deterret, dubitare non sinit, quin Reiskius scriptorem suum melius intellexerit multis, qui intelligentia sua superbiunt, nec eos poenitebit, ubi ipsi dubii haerent, viri optimi versionem consuluisse.

Κατὰ Ἀφόβου Α.

Hanc, quae non solum prima est tempore et loco sed argumentis atque sententiis, enucleabimus copiosius.

Exordium est modesti adolescentis, qui se rem inter amicos et coram arbitris componere maluisse vere testatur, id autem adversarium detrectasse: qui quum a diaeteta condemnatus noluerit obtemperare *), se coactum esse, ut coram publico iudicio rem suam vindicaret et iusta tenere studeret.

Sequitur expositio rei:

Demosthenes pater reliquit rem familiarem quatuordecim talentorum, filium septem annos natum, filiam duobus annis minorem, uxorem etiam; quae dotem quinquaginta minarum marito tulerat. Moribundus tres tutores constituit **): duos consobrinos, Aphobum et Demophontem, tertium cognatione quidem non iunctum, familiarem tamen a pueris; Therippidem Paeaniensem, cui assignavit pater fructum septuaginta minarum, donec filius suam tutelam reciperet. Demophonti autem filiam despondit; statimque dotem duorum talentorum in manus tradidit, quibus uteretur qua ratione vellet. Aphobo autem matrem despondit cum dote octoginta minarum usumque ei concessit domus vasorumque. Haec ut iam supra significavi, fecit diligens pater, ut tutorum munere religiose fungerentur. Quae iis concessa erant receperunt, totam autem rem familiarem pro arbitrio administrarunt. Quod quum per decem annos fecissent, ceteris cunctis arreptis, oratori domum, quatuor mancipia et triginta minas argenti, quae universa pretium septuaginta minarum aequabant, tradiderunt. Haec summa rei.

Magnam vero rem familiarem a patre relictam esse patet ex eo, quod ad tributa militaria tutores pupilli nomine tantum contribuerunt, quantum qui erant Athenienslum ditissimi.

Tum per partes enumeratis quae pater reliquerat, aggreditur ostendere, quid Aphobus sibi arripuerit soli. Defuncti domum intravit habitatum; viduaeque mundum muliebrem vasaque occupavit. Haec pretium aequabant quinquaginta minarum, mancipiorumque a Therippide et Demophonte pretia accepit, donec completa erat dos octoginta minarum matri constituta; et quum trierarchus vela Corcyram daturus erat Ol. CI. 3., scripto Therippidae ista se habere indicavit dotemque recepisse. Huius rei testes sunt qui cum eo tutelam gesserunt, Demophon et Therippides. Ipsum autem hoc expressis verbis saepius professum esse Demochares, avunculus, multique alii sunt testes. Quum enim nutrimenta non daret Demosthenis matri; dotem tamen nihilominus teneret; neque rem familiarem locaret, Demochares harum rerum mentionem iniecit. Hoc autem non negabat Aphobus, sed de minutiis quibusdam aureolis sibi cum muliere illa controversiam esse dicebat.

Qui vero dotem feminae tenet; quam ipsam non secum habeat uxorem, eum lex iubet dotis usuram pendere novem obolorum per mensem ratione minae. — Porro Therippides, per aliquod tempus eandem rem curans quam alias Aphobus, usuram in rationem retulit; cuius nullum vestigium per Aphobi administra-

*) Lex tamen iubet obtemperare κατὰ Τιμοκρ. p. 718. R. §. 56. τὰς δίκας καὶ τὰς διαίτας, ὅσαι ἐγένοντο ἐπὶ τοῖς νόμοις ἐν δημοκρατουμένῃ τῇ πόλει, κυρίας εἶναι

**) Patris enim erat legare super tutela. cf. das Attische Recht p. 445.

tionem, sed modo v. c. officinam cessasse ait, modo se eam curasse negat; Milyam autem, libertum nostrum, administrasse: cuius mendacii facilis est convictio. — Haec igitur sunt, quae solus arripuit soli, summamque conficiunt quatuor talentorum. Nunc quae cum ceteris tutoribus dissipavit, per singula enumerantur. In quibus tutorum commentum, contractum de mancipiis a patre stulte factum fuisse, certis refutatur argumentis, sicut etiam impudens illud mendacium, quo patrem nihil reliquisse dicebant.

Iam ex ratione eorum, quae ipsi se accepisse fatentur, demonstratur eos tres amplius octo talenta, quae ipsius sint, habere, Aphobum autem seorsim tria talenta et mille drachmas cepisse. Sed simulant non solum nihil fluxisse fructus ex re tantilla, verum sortem ipsam periisse. Quid? quod Demophon pupillum debere inscripsit.

Tandem rem ait satis esse demonstratam, hos pupillum tutores fraudasse, omnium autem impudentissime Aphobum, qui apud arbitros dicere ausus est se multum aeris alieni solvisse Therippidae et Demophonti. Sed ostendere non potuit, orator inquit, neque patrem reliquisse me obaeratum, et ne rationem quidem ita instruere valebat, ut mea eum iis tradidisse quisquam opinaretur. Spondebat quidem se ostensurum patrimonium meum decem esse talentorum: quibus si quid deesset, id sese expleturum. Me vero iubente, ut ostenderet, nec ostendit, nec cuiquam se tradidisse demonstravit. Quum hoc non probaret, mentiri ausus est quatuor mihi talenta patrem defossa reliquisse, eaque matris arbitratui permisisse. Cuius rei testimonium nec protulit, nec proferet unquam. Falsissimum autem id esse multis et certis argumentis probatur. Illud vero commentum ideo Aphobus finxit, ut, quum orator dives esse videatur, eo minus a iudicibus misericordiae consequatur. — Uno momento omnes adversarii defensiones evertit. „Licuisset, inquit, isti negotiis his carere omnibus, si rem familiarem, ut leges iubent, locasset." Exempla affert quae probant alios tutores in immensam pupillorum utilitatem in parva re familiari hoc fecisse. — Ad finem deplorat suam familiaeque calamitatem.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Δημοσθένης ὁ Παιανιεύς, Δημοσθένους τοῦ ῥήτορος πατήρ, τελευτῶν ἐπὶ δύο παισί, τῷ τε Δημοσθένει καὶ θυγατρί, ἐπιτρόπους καθίστησι καὶ τῶν παίδων καὶ τῶν χρημάτων τρεῖς, δύο μὲν συγγενεῖς, Ἄφοβόν τε καὶ Δημοφῶντα, ἕνα δὲ φίλον ἐκ παίδων, Θηριππίδην. καὶ Θηριππίδῃ μὲν δίδωσιν ἑβδομήκοντα καρποῦσθαι μνᾶς, ἄχρις ἂν Δημοσθένης εἰς ἄνδρας ἐγγραφῇ· Δημοφῶντι δὲ ἐγγυᾷ τὴν θυγατέρα, προστάξας αὐτὸν προῖκα δύο τάλαντα λαβεῖν· Ἀφόβῳ δὲ τὴν ἑαυτοῦ μὲν γυναῖκα, τῶν δὲ παίδων μητέρα, Κλεοβούλην

τὴν Γύλωνος, ἀξιοῖ γήμασθαι, μνᾶς ἐπιδοὺς ὀγδοήκοντα, καὶ χρῆσθαι κελεύει τῇ τε οἰκίᾳ καὶ τοῖς ἐν αὐτῇ σκεύεσι μέχρι τῆς Δημοσθένους εἰς ἄνδρας ἐγγραφῆς. οὗτοι τὰ μὲν δοθέντα χρήματα αὐτοῖς εὐθὺς λαμβάνουσι, γαμεῖ δὲ οὔτε Ἄφοβος τὴν γυναῖκα τοῦ τελευτήσαντος, οὔτε Δημοφῶν τὴν θυγατέρα. διαχειρίσαντες δὲ τὴν οὐσίαν τεττάρων καὶ δέκα ταλάντων, ὡς ὁ ῥήτωρ ἐπιδείκνυσιν, ὀφείλοντες τριάκοντα τάλαντα ἐκτῖσαι ἐπικαρπίας καὶ ἀποδοῦναι, μικρὰ παντελῶς παρέδωκαν εἰς ἄνδρας ἐγγραφέντι τῷ Δημοσθένει. διὸ πρὸς τὸν Ἄφοβον εἰςελήλυθεν ἐπιτροπῆς δέκα ταλάντων τὴν δίκην λαχών, ἐπειδὴ τρίτος ὢν ἐπίτροπος τὸ τρίτον ὀφείλει τῶν χρημάτων· ἃ καὶ συντίθησιν ὁ ῥήτωρ ἔκ τε τῶν ἀρχαίων καὶ τῆς ἐπικαρπίας κατὰ Ἀφόβου, πρός τινας ἀντιῤῥήσεις, ἀγομένας ὑπὸ τοῦ Ἀφόβου. οὗτος ὁ λόγος ἐπηγώνισται, ἔχει δὲ καὶ τῶν προειρημένων ἐπανάμνησιν.

---

1 Εἰ μὲν ἐβούλετο Ἄφοβος, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰ δίκαια ποιεῖν, ἢ περὶ ὧν διαφερόμεθα τοῖς οἰκείοις ἐπιτρέπειν, οὐδὲν ἂν ἔδει δικῶν οὐδὲ πραγμάτων·

§. 1. *ἐβούλετο*] Dindorf. *ἠβούλετο.* Equidem sequor eum, quem sibi ipse praescripsit Buttmannus ad Midianam §. 8. p. 20., canonem. „Ego, quum in talibus nullam omnino normam praeter codicum auctoritatem, qualemcunque illam, noverim, formam (quam dicunt) minus Atticam retinui, ubi olim lecta neque e codd. mutata erat." Ad uniuscuiusque scriptoris tum usum tum codices optimos diligenter attendendum. In huiusmodi rebus hodienum multa sunt, quae nondum ratione sed auctoritate constitui oportet; et sobrii adolescentes, qui ad veram doctrinam aspirant, sedulo caveant, ne superbia et importunitate sua viros natu maiores offendant.

§. 1. *ἐπιτρέπειν*] Verbum est proprium de actione litis apud *διαιτητάς*, arbitros. Pollux VIII. 126. *τῶν δ'*, inquit, *ἐν ἱεροῖς πάλαι οὐδεμία δίκη πρὶν ἐπὶ διαιτητὰς ἐλθεῖν εἰςήγετο· ἔλεγον δὲ ἐπιτρέψαι δίαιταν* (*πάλαι* ad tempora referendum, quae longe Demosthenis aetatem praecedebant. Demosthenis autem tempore imprimis eae causae, quae inter propinquos et amicos oriebantur, videntur arbitrium subire solitae esse, antequam ad publicos iudices deferebantur) *καὶ ἡ δίαιτα ὠνομάζετο ἐπιτροπή.* Similia monet Harpocrat. s. v. *ἐπιτροπή*, aliique grammatici et glossographi.

ἀπέχρη γὰρ ἂν τοῖς ὑπ' ἐκείνων γνωσθεῖσιν ἐμμένειν, ὥςτε μηδεμίαν ἡμῖν εἶναι πρὸς τοῦτον διαφοράν. ἐπειδὴ δ' οὗτος τοὺς μὲν σαφῶς εἰδότας τὰ ἡμέτερα ἔφυγε μηδὲν διαγνῶναι περὶ αὐτῶν, εἰς δ' ὑμᾶς, τοὺς οὐδὲν τῶν ἡμετέρων ἀκριβῶς ἐπισταμένους, ἐλήλυθεν, ἀνάγκη ἐστὶν ἐν ὑμῖν παρ' αὐτοῦ πειρᾶσθαι τῶν δικαίων τυγχάνειν. οἶδα μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, 2 ὅτι πρὸς ἄνδρας καὶ λέγειν ἱκανοὺς καὶ παρασκευάσασθαι δυναμένους χαλεπόν ἐστιν εἰς ἀγῶνα καθίστασθαι περὶ τῶν ὄντων ἁπάντων, ἄπειρον ὄντα παντάπασι πραγμάτων διὰ τὴν ἡλικίαν· ὅμως δέ, καίπερ πολὺ τούτων καταδεέστερος ὤν, πολλὰς ἐλπίδας ἔχω καὶ παρ' ὑμῖν τεύξεσθαι τῶν δικαίων, καὶ μέχρι γε τοῦ τὰ

ἀπέχρη] Reiskius ex Aug. pr., deliciis suis, dederat ἀπέχρην, quocum consentit r. Videntur iam antiquorum grammaticorum nonnulli statuisse imperfectum verbi impersonalis ἀπόχρη ad analogiam simplicis χρή donandum esse littera finali ν. Sed si scriptorum usum exactissimosque codices attenderimus, inveniemus eos non ita fecisse; nec mirabimur, si consideraverimus usum verbi ἀποχράω personalem esse frequentem nec impersonalem ita dominari, ut in simplice χρή. Ceterum notare licet in Aug. pr., egregio codice, saepe grammaticorum haud indoctorum manum esse grassatam, ut acri iudicio opus sit ad dignoscendam scriptoris et grammatici manum.

ἔφυγε μηδὲν διαγνῶναι] Si φεύγειν significat studium causae dictionis sive coram iudice, sive coram arbitro effugiendae, infinitivo additur ex idiotismo linguae Graecae negatio quam dicunt pleonasticam. Cf. Rost. §. 125. not. 8. et imprimis Buttmanni Exc. XI. ad Midianam de abundantia negationis.

εἰς δ' ὑμᾶς – ἐλήλυθεν] In hac similibusque locutionibus tum simplex ἔρχεσθαι, tum compositum εἰσέρχεσθαι in usu esse ostendi ad Lysiam πρὸς Σίμ. §. 1. huius Biblioth. Vol. XVI. p. 22.

2. παρασκευάσασθαι] Verbum apud oratores Atticos proprium et frequens de iis, qui praesidium et opes adversus iura pecunia, precibus, gratia similibusque machinis comparaverunt, quibus muniti et freti ad causam fidentes accedunt. Frustra igitur vocabulum Lambinus tentat, coniiciens παραχρήσασθαι. Reiske.

ἄπειρον ὄντα – πραγμάτων] Πράγματα sunt h. l. res forenses, causae, earumque agendarum artes et doli.

παρ' ὑμῖν] Margo Lutet. Aug. pr. et quint. et Paris. r. dant παρ' ὑμῶν. Nil referre opinatur Reiskius, quod non existimo. Παρά cum dativo iungitur imprimis iudicum notioni, coram quibus res agitur et penes quos est iudicium. κατὰ Ἀφόβ. B. §. 21. τυχόντα με τῶν δικαίων παρ' ὑμῖν. πρὸς Ἄφοβ. §. 2. τὰ παρ' ὑμῖν γνωσθέντα, ubi Aug. pr. et Par. r. corrumpunt ὑμῶν. πρὸς Λεπτ. p. 484. §. 90. ἔν τε τῇ βουλῇ καὶ παρ' ὑμῖν ἐν τῷ δικαστηρίῳ. Idem est quod §. 1. fin. dixerat ἐν ὑμῖν. F. A. Wolfius ad Leptin. p. 249. „παρὰ τοῖς-δε coram his, in iudicio,

γεγενημένα διεξελθεῖν καὶ αὐτὸς ἀρκούντως ἐρεῖν, ὥστ' ὑμᾶς μήτ' ἀπολειφθῆναι τῶν πραγμάτων μηδὲ καθ' ἓν μήτ' ἀγνοῆσαι περὶ ὧν δεήσει τὴν ψῆφον ἐνεγ-
3 κεῖν. δέομαι δ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μετ' εὐνοίας τ' ἐμοῦ ἀκοῦσαι, κἂν ἠδικῆσθαι δοκῶ, βοηθῆσαί μοι τὰ δίκαια. ποιήσομαι δ' ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων τοὺς λόγους. ὅθεν δ' οὖν ῥᾷστα μαθήσεσθε περὶ αὐτῶν, ἐντεῦθεν ὑμᾶς καὶ ἐγὼ πρῶτον πειράσομαι διδάσκειν.

4 *Δημοσθένης γάρ, οὑμὸς πατήρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, κατέλειπεν οὐσίαν μὲν σχεδὸν τεττάρων καὶ δέκα*

2. **τὴν ψῆφον ἐνεγκεῖν**] Ante Bekkerum **διενεγκεῖν**, et quanquam deliciae, Aug. pr. et quintus, simplex offerebant, tamen Reiskius compositum retinebat, id aptius iudicans, „quoniam, inquit, omnes omnium iudiciorum iudices *διήνεγκον τὰς ψήφους*, alii in alias partes eas coniicientes.“ Quod quanquam verum sit, Demostheni tamen non illa latio in diversa loca cordi erat, sed suffragatio in genere. Neque vero negari potest vocabulum compositum usurpari ab oratoribus de suffragiis iudicii in genere, quatenus ex pluribus constet; quare quanquam etiam optimus Bekkeri codex simplex offert, tamen compositum retinuissem, nisi mihi proposuissem nonnisi gravibus in rebus et gravibus de rationibus a Bekkeri recensione discedere. Fateor autem parum mihi in ea re probari Bekkeri rationem, quod, quum unus codex bonae quidem notae contra ceteros omnes obtulerit verbum simplex pro composito, hunc sine cunctatione secutus sit. Possit quis etiam in vocabulo composito metum agnoscere iuvenis modesti et formidolosi, ne sua ipsius culpa iudices forsitan adducantur suffragium aliter ferre, quam res et veritas patiatur.

4. *κατέλειπεν*] Sic Bekkerus ex optimo codice pro vulgato **κατέλιπεν**: verissime. Aoristus enim rem praeteritam absolute deno-

alias **ἐν τοῖςδε** seu **ἐν τούτοις**.“ Ita etiam ipsum additur vocabulum **κριτοῦ** praepositioni **παρά** cum dativo. *Παρά* cum verbo **τυγχάνειν** similibusque genitivum adiunctum habet personae, quae ipsa tribuit, non cuius iussu et auctoritate aliquid tribuitur. §. 1. **ἀνάγκη ἐστὶν ἐν ὑμῖν παρ' αὐτοῦ πειρᾶσθαι τῶν δικαίων τυγχάνειν.**

ἀπολειφθῆναι τῶν πραγμάτων] Proprie dicitur *ἀπολείπεσθαι* is, qui pedibus sequi non potest, sive natura id fit, sive pigritia; tum tropice is, qui mente assequi non potest, sive alterius culpa, sive sua ipsius: r e r u m m o m e n t a n o n p e r s p i c e r e. Quod praecedit *καὶ αὐτὸς ἀρκούντως ἐρεῖν*, est modesti, qui parum sibi tribuit: quae modestia imprimis adolescentes decet.

3. *βοηθῆσαί μοι τὰ δίκαια*] Rara constructione accusativus adiectivi quasi obiectum auxilii ponitur. Brachylogica videtur constructio, quasi dictum sit *βοηθῆσαί μοι πράττοντας τὰ δίκαια.* Similiter X e n o p h. Memm. II. 6, 25. *ὅπως αὐτός τε μὴ ἀδικῆται καὶ τοῖς φίλοις τὰ δίκαια*

814. ταλάντων, ἐμὲ δ' ἑπτ' ἐτῶν ὄντα καὶ τὴν ἀδελφὴν πέντε, ἔτι δὲ τὴν ἡμετέραν μητέρα πεντήκοντα μνᾶς εἰς τὸν οἶκον εἰςενηνεγμένην. βουλευσάμενος δὲ περὶ ἡμῶν, ὅτ' ἤμελλε τελευτᾶν, ἅπαντα ταῦτα ἐνεχείρισεν Ἀφόβῳ τε τούτῳ καὶ Δημοφῶντι, τῷ Δήμωνος υἱεῖ, τούτοιν μὲν ἀδελφιδοῖν ὄντοιν, τῷ μὲν ἐξ ἀδελφοῦ, τῷ δ' ἐξ ἀδελφῆς γεγονότοιν, ἔτι δὲ Θηριππίδῃ τῷ Παιανιεῖ, γένει μὲν οὐδὲν προςήκοντι, φίλῳ δ' ἐκ παιδὸς ὑπάρχοντι. κἀκείνῳ μὲν ἔδωκεν ἐκ τῶν ἐμῶν ἑβδομήκοντα μνᾶς καρπώσασθαι τοσοῦτον χρόνον, ἕως ἐγὼ ἀνὴρ εἶναι δοκιμασθείην, ὅπως μὴ δι' ἐπιθυμίαν χρημάτων χεῖρόν τι τῶν

taret, quae etiam nunc esset; imperfectum vero rem praeteritam considerat ratione alterius item praeteritae, quae tamen utraque simul durabat, nunc autem utraque potuit esse desiisse vel revera desiit. Vellem tamen ubique id restituisset in simili ratione, ubi idem optimus codex imperfectum offert, egoque codicis auctoritati obtemperavi. Interdum est aoristus in omnibus libris, quem contra libros mutare religioni duxi. Facile enim intelligitur cur §. 11. aoristus positus sit, quem tenent omnes libri. Ipse enim scriptor nunc absolute de re loquitur, quum ante singula per partes enumeraverit. *Κατέλειπεν* est: quum moriebatur, relinquebat. Id non impedit, ne quae tum reliquerit non amplius supersint. Tota rei expositio conditionem eiusdem temporis spectat usque ad §. 11.

5. *ἕως ἐγὼ ἀνὴρ εἶναι δοκιμασθείην*] Ante Bekkerum legebatur *ἕως ἂν* cet.: quod miror Reiskium non mutasse, quum in Aug. pr. *βοηθεῖν δύνηται.* Infra §. 68. *βοηθῆσαι ἡμῖν τὰ δίκαια.* In libris multis legitur accusativum esse absolutum, et ellipsium amatores supplent *κατά*: quod non invidemus.

4. *πεντήκοντα μνᾶς εἰς τὸν οἶκον εἰςενηνεγμένην*] *Εἰςφέρεσθαι εἰς τὸν οἶκον* est phrasis propria de uxore dotem ferente.

ἀδελφιδοῖν] Pollux III. 22. *ἀδελφιδοῦς ὁ ἀδελφοῦ καὶ ἀδελφῆς υἱὸς καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῶν ἀδελφιδῆ.* Librarii vocabuli significationem non tenentes nec sequentia attendentes mire corruperunt in *ἀδελφοῖν δυοῖν*, is adeo, qui Aug. pr. scribebat.

Θηριππίδῃ τῷ Παιανιεῖ] Duo erant demi φυλῆς *Πανδιονίδος*, qui nomen habebant *Παιανιά*, alter *καθύπερθε* septentrionem versus situs, alter *ὑπένερθε* meridiem versus. Ex alterutro horum demorum erat Demosthenis pater. Vide Aeschinem adversus Ctes. §. 171.

5. *δοκιμασθείην*] De *δοκιμασία* puerorum hic sermo est, quae iis exacto decimo et octavo aetatis anno subeunda erat, num parentibus Atheniensibus legitime coniunctis nati et a patre agniti, in phratriam illati et liberaliter educati nil commisissent, quo civitate se indignos reddidissent. Tum in *ληξιαρχικὸν γραμματεῖον* (ins Bürgerbuch) inscripti, in fidem recepti, si orbi essent, suam tutelam receperunt.

ἐμῶν διοικήσειεν· Δημοφῶντι δὲ τὴν ἐμὴν ἀδελφὴν καὶ δύο τάλαντα εὐθὺς ἔδωκεν ἔχειν, αὐτῷ δὲ τούτῳ τὴν μητέρα τὴν ἡμετέραν καὶ προῖκά τε ὀγδοήκοντα μνᾶς καὶ τῇ οἰκίᾳ καὶ σκεύεσι χρῆσθαι τοῖς ἐμοῖς, ἡγούμενος, καὶ τούτους ἔτι οἰκειοτέρους εἴ μοι ποιήσειεν, οὐκ ἂν χεῖρόν με ἐπιτροπευθῆναι, ταύτης τῆς οἰκειότητος προςγενομένης.
6 λαβόντες δ' οὗτοι ταῦτα πρῶτον σφίσιν αὐτοῖς ἐκ τῶν χρημάτων, καὶ τὴν ἄλλην οὐσίαν ἅπασαν διαχειρίσαντες, καὶ δέκα ἔτη ἡμᾶς ἐπιτροπεύσαντες, τὰ

iam desit ἄν, ut deest in optimo codice Bekkeri: et recte quidem deest. Sed magis in addendam particulam ἄν quam in delendam pronus erat Reiskius. Hic autem ἕως cum optativo sine ἄν constructum, quod de re sermo est, quae, quum pater testamentum ferret, procul erat, nunc vero iam eventum habuit. Si nondum eventum habuisset, ἕως ἄν diceretur, ut quae tanquam in animo patris agitata nondum ad finem perducta esset. Ἕως ἄν enim cum optativo consilium indicat, quod qui habet nescit, num efficiatur et effici possit.

καὶ τῇ οἰκίᾳ καὶ σκεύεσι χρῆσθαι] Infinitivus pendet ex ἔδωκε: domum igitur et vasa usui concessit.

χεῖρόν με ἐπιτροπευθῆναι] Bekkeri Anecdd. p. 145. l. 27. ἐπιτροπεύειν: αἰτιατικῇ παρὰ Ἀττικοῖς. Δημοσθένης κατὰ Ἀφόβου· „οὐκ ἂν χεῖρόν με ἐπιτροπευθῆναι" καὶ μετ' ὀλίγον· „καὶ δέκα ἔτη ἡμᾶς ἐπιτροπεύσαντες." Τέτρικται δὲ καὶ μετὰ γενικῆς. Nempe est verbum derivatum per syllabam εύω a substantivo personae, a quibus plerumque per έω derivantur. vide Lobeckium in Parergis post Phrynichum cap. III. — Ceterum adverte eiusdem sententiae repetitionem in καὶ τούτους ἔτι οἰκειοτέρους εἴ μοι ποιήσειεν et ταύτης τῆς οἰκειότητος προςγενομένης, quoniam hic finis patri testanti curae cordique erat. Similes abundantiae leguntur interdum imprimis apud oratores. πρὸς Λεωχ. p. 1100. τοῖς νόμοις ἀκολούθως, περὶ ἑκάστου τῶν γεγραμμένων ὡς ὁ νόμος λέγει.

Non solum autem sententiae totae iterantur, sed interdum unum vocabulum non sine vi additur, cuius notio iam in tota enuntiatione inest. Ita v. c. ἐξεῖναι additur, quum iam adsit notio concedendi v. c. κατὰ Ἀνδροτ. p. 595. τοῦ νόμου τοῦ διαῤῥήδην οὐκ ἐῶντος ἐξεῖναι μὴ ποιησαμένῃ τῇ βουλῇ τὰς τριήρεις αἰτῆσαι τὴν δωρεάν: paullo post simpliciter οὐκ ἐᾷ τὴν βουλὴν αἰτῆσαι τὴν δωρεάν, ἐὰν μὴ ποιήσηται τὰς τριήρεις. Sic saepius.

6. δέκα ἔτη] Tum hic, tum supra quum dicit se ἑπτ' ἐτῶν ὄντα a patre fuisse relictum, rotundos numeros posuisse Demosthenem notat Schoemann. de Comm. p. 77. n. 21. eumque tum aliquot mensibus maiorem fuisse, quum patre orbaretur, tum sub tutela aliquot mensibus diutius, monet, ut numerus compleatur octodecim annorum. Nisi forte δοκιμασία locum habere poterat statim quum octavum et decimum annum ingressus esset puer.

815.

μὲν ἄλλα πάντα ἀπεστερήκασι, τὴν οἰκίαν δὲ καὶ ἀνδρά-
ποδα τέτταρα καὶ δέκα, καὶ ἀργυρίου μνᾶς τριάκοντα,
μάλιστα σύμπαντα ταῦτα εἰς ἑβδομήκοντα μνᾶς παραδε-
δώκασιν. καὶ τὸ μὲν κεφάλαιον τῶν ἀδικημάτων, ὡς 7
ἂν συντομώτατ᾽ εἴποι τις, τοῦτ᾽ ἔστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί.
τὸ δὲ πλῆθος τῆς οὐσίας, ὅτι τοῦτ᾽ ἦν τὸ καταλειφθέν,
μέγιστοι μὲν αὐτοὶ μάρτυρές μοι γεγόνασιν· εἰς γὰρ τὴν
συμμορίαν ὑπὲρ ἐμοῦ συνετάξαντο κατὰ τὰς πέντε καὶ
εἴκοσι μνᾶς πεντακοσίας δραχμὰς εἰςφέρειν, ὅσονπερ
Τιμόθεος ὁ Κόνωνος καὶ οἱ τὰ μέγιστα κεκτημένοι τιμή-
ματα εἰςέφερον· δεῖ δὲ καὶ καθ᾽ ἕκαστον ὑμᾶς ἀκοῦσαι
τά τ᾽ ἐνεργὰ αὐτῶν καὶ ὅσα ἦν ἀργά, καὶ ὅσου ἦν ἄξια

τὰ μὲν ἄλλα – τὴν οἰκίαν δὲ] Nota *μέν* post articulum positum, *δέ* vero post articulum cum nomine coniunctum: assentiorque Schaef., qui Apparat. T. II. p. 387. ad orat. pro corona. p. 330. v. 5. vere miratur Reiskium ex uno Aug. sec. mutasse similem transpositionem, quum persaepe positura particularum *μέν* et *δέ* non exigatur ad amussim; atque etiam magis mirandum Bekkerum Reiskium secutum esse, quum et plurimi et optimi codd. vulgatam lectionem teneant, proboque Dindorfium, qui revocavit *τοῖς μὲν ζῶσι πᾶσιν ὕπεστί τις ἢ πλείων ἢ ἐλάττων φθόνος, τοὺς τεθνεῶτας δέ*. Exemplorum ubique et in omnibus scriptoribus, tum prosaicis tum poetis, tanta multitudo, ut unum alterumve afferre chartam sit perdere. In his optimi et antiquissimi codices sequendi.

εἰς ἑβδομήκοντα μνᾶς] Servorum pro aetate, conditione, arte et peritia pretium erat diversum; a dimidia mina ad quinque minas variabat: sic etiam domorum pretia a tribus minis ad quinquaginta et amplius. Pretium domorum in urbe bonarum viginti trigintave minarum fuisse videtur. Quae huc pertinent, accurate exposuit Boeckh. in Staatshaushaltung L. I. 12. 13. Praepositio *εἰς* numeralibus praemissa significat fere, circiter, ut Latinorum ad. Conf. Matth. Gr. §. 578.

7. *εἰς γὰρ τὴν συμμορίαν*] Qui hunc locum intelligere vult, ei diligenter perscrutanda sunt quae Boeckhius docet Staatshaushaltung L. IV. 7. 8.

συνετάξαντο] Ut *συντάξεις* dicuntur ratae portiones, quae ex lege et pacto contribuebantur, sic *συντάττεσθαι* verbum est de iis, qui se ipsi in certa contribuentium classe collocarant et pro censu classis tribuebant.

τά τ᾽ ἐνεργὰ καὶ ὅσα ἦν ἀργά] Utrumque adiectivum haud raro cum vocabulo *χρήματα*. *Ἐνεργὰ χρήματα*, quae etiam *κάρπιμα* dicuntur, sunt pecuniae, quae quaestum habent; *ἀργά*, item *ἄκαρπα*, quae iacent inertes, unde nihil fit lucri. §. 10. fin. eadem sunt *ἀργύριον ἔνδον*. *Ἔργον* in hac oratione saepe de lucro, quod sive homines sive res ferunt.

τιμήματα] *Τίμημα* est caput, unde vectigal erat pendendum, Steuercapital. Rationem tum vectigalis, tum capitis, unde erat pendendum, tum quotae partis rei familiaris exponit Boeckhius l. l.

ἕκαστα· ταῦτα γὰρ μαθόντες ἀκριβῶς εἴσεσθε, ὅτι τῶν πώποτ᾽ ἐπιτροπευσάντων οὐδένες ἀναιδέστερον, οὐδὲ
8 περιφανέστερον ἢ οὗτοι τὰ ἡμέτερα διηρπάκασιν. πρῶτον μὲν οὖν, ὡς συνετιμήσαντο ὑπὲρ ἐμοῦ ταύτην τὴν εἰςφορὰν εἰς τὴν συμμορίαν, παρέξομαι τούτων μάρτυρας· ἔπειθ᾽, ὅτι οὐ πένητα κατέλειπέ με ὁ πατήρ, οὐδ᾽ ἑβδομήκοντα μνῶν οὐσίαν κεκτημένον, ἀλλὰ τοσαύτην, ὅσην οὐδ᾽ αὐτοὶ οὗτοι ἀποκρύψασθαι διὰ τὸ μέγεθος πρὸς τὴν πόλιν ἠδυνήθησαν. Καί μοι ἀναγίνωσκε λαβὼν ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

9 Δῆλον μὲν τοίνυν καὶ ἐκ τούτων ἐστὶ τὸ πλῆθος τῆς οὐσίας. πεντεκαίδεκα ταλάντων γὰρ τρία τάλαντα τίμημα. ταύτην ἠξίουν εἰςφέρειν τὴν εἰςφοράν. ἔτι δ᾽ ἀκριβέστερον εἴσεσθε τὴν οὐσίαν αὐτὴν ἀκούσαντες. ὁ γὰρ πατήρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, κατέλιπε δύο ἐργαστήρια, τέχνης οὐ μικρᾶς ἑκάτερον· μαχαιροποιοὺς μὲν τριάκοντα καὶ δύο ἢ τρεῖς, ἀνὰ πέντε μνᾶς καὶ ἕξ, τοὺς δ᾽ οὐκ ἐλάττονος ἢ τριῶν

8. κατέλειπε] Hoc, quod optimus codex habebat ut §. 4. pro vulgato κατέλιπε, recepi ex iisdem rationibus, quas l. l. exposui. Hoc unum differt, quod in sequentibus aoristus est de tutoribus ἠδυνήθησαν, quo transit in simplicem narrationem.

9. πεντεκαίδεκα ταλάντων γὰρ] Non ausus sum sequi Bekkerum, qui ex solo Paris. r, deterrimo, quem in hac oratione contulit, codice sollemnem quidem particulae γάρ collocationem recepit πεντεκαίδεκα γὰρ ταλάντων. Sed saepe fit, ut substantivum cum determinativo, quod utrumque unam notionem constituit, praemittatur particulae. Quod quanquam non ita sit frequens, ut monui de particularum μέν et δέ collocatione §. 6. annott., tamen haud rarum est apud omnis generis scriptores et ex eodem genere. πρὸς Ὀνήτ. B. §. 4. οὐδ᾽ ὑφ᾽ ἑνὸς γὰρ ἀναγκασθείς. Huic particulae collocationi tam infestus erat Bekkerus, ut, quum eam tenerent optimi codices et diversarum quidem familiarum, eam non admiserit. Sic κατὰ Ἀριστοκρ. §. 136. p. 665. R. Dindorfio demum recipiendum erat οὐδ᾽ ὁτιοῦν ἐστι γὰρ παρ᾽ ὑμῖν αὐτῷ pro eo, quod reliquit cum paucis, in deteriorem fere partem conspirantibus libris, οὐδ᾽ ὁτιοῦν γάρ ἐστι cet.

ἀνὰ πέντε μνᾶς καὶ ἕξ] τοὺς μέν, quod Reiskius ex marg. Lut.

ἢ οὗτοι τὰ ἡμέτερα] Oppositio cogitatione supplenda est, quam Reiskius addendam esse opinabatur, τὰ οὐδένων post οὐδένες. Verum in sententiis, quae perperam intelligi non poterant, superflua addere iam iuvenili aetate Demosthenes recte respuebat.

9. ἀνὰ πέντε μνᾶς] Ἀνά nu-

816. μνῶν ἀξίους, ἀφ᾽ ὧν τριάκοντα μνᾶς ἀτελεῖς ἐλάμβανε τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν πρόσοδον, κλινοποιοὺς δ᾽ εἴκοσι τὸν ἀριθμόν, τετταράκοντα μνῶν ὑποκειμένους, οἳ δώδεκα μνᾶς ἀτελεῖς αὐτῷ προσέφερον, ἀργυρίου δ᾽ εἰς τάλαντον ἐπὶ δραχμῇ δεδανεισμένου· οὗ τόκος ἐγίγνετο τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου πλεῖον ἢ ἑπτὰ μναῖ. καὶ ταῦτα μὲν ἐνεργὰ κατέλιπεν, ὡς καὶ αὐτοὶ οὗτοι ὁμολογήσουσιν· ὧν γίγνεται τοῦ μὲν ἀρχαίου κεφάλαιον τέτταρα τάλαντα καὶ πεντακισχίλιαι, τὸ δ᾽ ἔργον αὐτῶν πεντήκοντα μναῖ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου. χωρὶς δὲ τούτων ἐλέφαντα μὲν καὶ σίδηρον, ὃν κατειργάζοντο, καὶ ξύλα

Aug. pr. et quint. addiderat ante *ἀνά*, Bekkerus, qui id in solo *r* inveniebat, recte rursus delevit. Fit enim saepe, ut ante *ὁ δέ* in priore membro omissum sit *ὁ μέν*. Cf. quae habet Heindorfius ad Plat. Protag. §. 61. p. 549. et quos laudat Stallbaum ad Plat. Phileb. §. 75. p. 108. *Καὶ* ἐξ Bekkerus ex optimo *S* et *r* pro vulgato *ἢ καί*: et vere dedit, ni fallor. *Καί* enim est augentis, que Latinorum numeralibus annexum; *ἢ καί* mirantis vel circumscribentis, ve Latinorum: de quo utroque confer Bentleium ad Horatii Epod. V. 33. Art. poet. 358.

meralibus iunctum vim iis praebet distributivam. Cf. Matth. Gr. Gr. §. 579. p. 846.

τριάκοντα μνᾶς ἀτελεῖς] Si *ἀτελής* additur locutionibus lucrum significantibus, est lucrum liquidum, detractis quibuscunque impensis. Aphob. B. §. 12. *οἳ δώδεκα μνᾶς ἀτελεῖς ἑκάστου τοῦ ἐνιαυτοῦ προσέφερον*.

τετταράκοντα μνῶν ὑποκειμένους] Ut ex §. 25—27. cognoscimus, Moeriades haec mancipia Demosthenis patri collocaverat pro capite quadraginta minarum, et nunc tutores calumniabantur, *ὡς ὁ ὑποθεὶς τῷ πατρὶ τἀνδράποδα πονηρότατος ἀνθρώπων ἐστί*. *Ὑποκειμένους* et *ὑποτιθεμένους* idem est, et homo sanus nihil sibi maiore pretio oppignerari concedit quam pignus habet, nec maiorem solvit usuram quam res praebet.

ἐπὶ δραχμῇ] Quum de fenore agatur, Graeci ponunt praepositionem *ἐπί* cum dat. et fenoris summa. Constructio praepositionis ea est, qua vel conditionem vel finem indicat. *Δραχμῇ* autem modicum erat fenus minae in singulos menses. Etiamnum in oriente fenus duodecim pro centum est. Assurgebat in pecuniae inopia ad viginti et amplius. Si plenam per annum summam computare voluisset (loquitur ore rotundo *πλεῖον ἢ ἑπτὰ μναῖ*), dixisset *ἑπτὰ μναῖ καὶ εἴκοσι δραχμαί*.

10. *τέτταρα τάλαντα καὶ πεντακισχίλιαι*] In numerorum computatione quum femininum genus sine nomine nummi ponitur, omittitur *δραχμαί*. Cf. Bosii Ellipses edit. Schaef. p. 119. Librarii raro id tolerarunt, numerale mutantes in genus proximi substantivi, ut h. l. scripserunt nonnulli

κλίνεια εἰς ὀγδοήκοντα μνῶν ἄξια, κηκῖδα δὲ καὶ χαλκὸν ἑβδομήκοντα μνῶν ἐωνημένα, ἔτι δ' οἰκίαν τρισχιλίων, ἔπιπλα δὲ καὶ ἐκπώματα καὶ χρυσία καὶ ἱμάτια καὶ κόσμον τῆς μητρός, ἄξια σύμπαντα ταῦτα εἰς μυρίας δραχμάς, ἀργυρίου δ' ἔνδον ὀγδοήκοντα μνᾶς.
11 καὶ ταῦτα μὲν οἴκοι κατέλιπε πάντα, ναυτικὰ δ' ἑβδομήκοντα μνᾶς, ἔκδοσιν παρὰ Ξούθῳ, τετρακοσίας δὲ καὶ δισχιλίας ἐπὶ τῇ τραπέζῃ τῇ Πασίωνος, ἑξακοσίας δ' ἐπὶ τῇ Πυλάδου, παρὰ Δημομέλει δέ, τῷ Δήμωνος υἱεῖ, χιλίας καὶ ἑξακοσίας, κατὰ διακοσίας δὲ καὶ τριακοσίας ὁμοῦ τι τάλαντον διακεχρημένον. καὶ τούτων αὖ τῶν χρημάτων τὸ κεφάλαιον πλέον ἢ ὀκτὼ τάλαντα καὶ τριάκοντα μναῖ γίγνονται. συμπάντων δ' εἰς τέτταρα καὶ δέκα τάλαντα εὑρήσετε σκοποῦντες.

πεντακισχίλια, aut, qui sapientiores erant, addiderunt δραχμαί, quod additum est in aliis codicibus §. 34. τρία τάλαντα καὶ χιλίας εἰληφότα, et saepius in hac oratione, v. c. §. 58. πρὸς Ἄφοβον §. 44.

εἰς ὀγδοήκοντα μνῶν ἄξια] Frequenter addi praepositionem εἰς et similes numeralibus significatione fere, circiter, monui iam ad §. 6., ita tamen, ut plerumque regimen praepositionum habeant, raro autem, ut hoc loco, adverbialiter adhibeantur. Quae res adeo vexabat Reiskium, ut pro ἄξια suo Marte corrigeret ἀξίαν: qui accusativus pendeat ex praepositione, et ex hoc accusativo genitivus ὀγδοήκοντα μνῶν. Etiam ad Latinorum similiter interdum adverbiascit. cf. Lobeck. ad Phryn. p. 410., qui vere monet varia, quae cum numeris coniungantur, nomina rectionem suam deponere, quo arctius cum his coalescere possint.

κηκῖδα] galla, Galläpfel, quae usurpantur a fabris cultellariis ad inducendum nigrum colorem manubriis cultrorum. Reiskius.

11. ναυτικὰ δ' – ἔκδοσιν παρὰ Ξούθῳ] Appositio eandem habet notionem, quam nomen, cui est addita. Ἔκδοσις enim ab Harpocratione explicatur τὸ ναυτικὸν δάνεισμα. Τὰ ναυτικά vel etiam in singulari τὸ ναυτικόν est pecunia credita in mercaturam maritimam, quam praestabat navis et mercatura: fenus erat grande. Cf. Boeckh. Staatsh. I. p. 145 sqq.

ἐπὶ τῇ τραπέζῃ] Ἐπί cum dativo saepe dicitur de eo, quod creditori oppigneratum est. Sic ἐπὶ τῇ νηῒ δανείζεσθαι, aliaque.

κατὰ διακοσίας – διακεχρημένον] Harpocratio p. 50. Lips. διακεχρημένον ἀντὶ τοῦ κατὰ μέρος δεδανεισμένον. Quomodo H. Wolfio in mentem venire potuerit ἄνευ τόκου hoc factum esse, coniicere non possum. Nec tale quid in ipso contextu nec in expositione grammatici est, nec ex aliis locis verisimile. De distributivo κατά vide Matth. §. 561. b. p. 851.

γίγνονται] Sic Bekkerus ex suis codd. praeter F, et sic iam habuerunt Aug. pr. et quint. pro vulgato γίγνεται. Bene. „Notissimum est idioma syntacticum,

Καὶ τὸ μὲν πλῆθος τῆς οὐσίας, τοῦτ' ἦν τὸ καταλειφθέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅσα δ' αὐτῆς διακέκλεπται καὶ ὅσα ἰδίᾳ ἕκαστος εἴληφε καὶ ὁπόσα κοινῇ πάντες ἀποστεροῦσιν, οὐκ ἐνδέχεται πρὸς τὸ αὐτὸ ὕδωρ εἰπεῖν, ἀλλ' ἀνάγκη χωρὶς ἕκαστον διελεῖν ἐστιν. ἃ μὲν οὖν Δημοφῶν ἢ Θηριππίδης ἔχουσι τῶν ἐμῶν, τότ' ἐξαρκέσει περὶ αὐτῶν εἰπεῖν, ὅταν κατ' αὐτῶν τὰς γραφὰς ἀπενέγκωμεν· ἃ δὲ τοῦτον ἔχοντα ἐξελέγχουσιν ἐκεῖνοι καὶ ἔγωγ' οἶδα αὐτὸν εἰληφότα, περὶ τούτων ἤδη ποιήσομαι τοὺς λόγους πρὸς ὑμᾶς. πρῶτον μὲν οὖν, ὡς ἔχει τὴν προῖκα, τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς, τοῦθ' ὑμῖν ἐπιδείξω, 12

12. Δημοφῶν ἢ Θηριππίδης ἔχουσι] Sic Bekkerus dedit ex suis codicibus praeter F pro vulg. Δημ. καὶ Θηρ. ἔχουσι: et iam Matthiae Gr. Gr. §. 303. fin. monuit interdum ad duo per ἢ disiuncta substantiva, quibus singularis iungendus erat, pluralem verbi numerum adiungi. Sed vere, ni fallor, Schaeferus ad h. l. annotavit pluralem nimirum in eiusmodi nonnisi locis usurpari licere, ubi quod verbo significetur ambobus substantivis simul competat. Etiam Latini duobus nominibus per aut disiunctis pluralem addunt. Sic Orellius noster apud Ciceronem de Orat. II. 4, 16. recte restituit lectionem, ut ne Sulpicius — aut Cotta plus quam ego apud te valere videantur. Pearcius e nonnullis libris dederat videatur sequente Ernestio. Sunt etiam alia nomina, quae sensu stricto collectiva appellare non possis, quibus tamen additur verbum in plurali; sic alter, nemo cet., de quibus vide Burmannum ad Vell. Paterc. I. 16. fin. et quem ibi laudat Ruhnkenius, Oudendorpium ad Appuleium T. I. p. 802.

quo verbi numerus accommodatur numero non subiecti sed praedicati." Schaefer. Cf. Matth. §. 304.

12. ὅσα δ' αὐτῆς διακέκλεπται] Haec est generalis locutio, quae complectitur tum ea, quae fraude et consulto tutores furati sunt, tum quae eorum negligentia perierunt. Sequentia dispartiuntur res inter singulos tutores et omnes.

πρὸς τὸ αὐτὸ ὕδωρ] Ὕδωρ significat tempus, quod acturo causam concessum erat. Nempe antequam causa ageretur, in clepsydram certa aquae portio infundebatur, tum accusatori, tum reo, intra cuius defluxum absolvenda oratio erat. Πρὸς τὸ αὐτὸ ὕδωρ, tempore uni litigantium parti destinato.

τὰς γραφὰς ἀπενέγκωμεν] Ἀποφέρειν verbum est proprium de eo, qui causam defert ad magistratum, penes quem est iudicium constituere, cui ea iudicanda tradatur (πρὸς ἡγεμόνα τοῦ δικαστηρίου). Praepositio ἀπό videtur indicare τὸν ἀπενεγκόντα e manibus dimisisse causam nec delationem infectam reddere posse, sed accusationem persequi debere nec effugere posse poenam, si causa ceciderit.

μετὰ δὲ ταῦτα καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων.

13 Οὗτος γὰρ εὐθὺς μετὰ τὸν τοῦ πατρὸς θάνατον ᾤκει τὴν οἰκίαν εἰςελθὼν κατὰ τὴν ἐκείνου διαθήκην, καὶ λαμβάνει τά τε χρυσία τῆς μητρὸς καὶ τὰ ἐκπώματα τὰ καταλειφθέντα. καὶ ταῦτα μὲν ὡς εἰς πεντήκοντα μνᾶς εἶχεν, ἔτι δὲ τῶν ἀνδραπόδων τῶν πιπρασκομένων παρά τε Θηριππίδου καὶ Δημοφῶντος τὰς τιμὰς ἐλάμβανεν, ἕως ἀνεπληρώσατο τὴν προῖκα,

14 τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς. καὶ ἐπειδὴ εἶχεν, ἐκπλεῖν μέλλων εἰς Κέρκυραν τριήραρχος ἀπέγραφε ταῦτα πρὸς Θηριππίδην ἔχοντα ἑαυτόν, καὶ ὡμολόγει κεκομίσθαι τὴν προῖκα. καὶ τούτων μὲν πρῶτον Δημοφῶν καὶ Θηριππίδης, οἱ τούτου συνεπίτροποι, μάρτυρές εἰσιν· ἔτι δὲ καί, ὡς αὐτὸς ὡμολόγει ταῦτ' ἔχειν, Δημοχάρης τε ὁ Λευκονοεύς, ὁ τὴν τηθίδα τὴν ἐμὴν ἔχων, καὶ

15 ἄλλοι πολλοὶ μάρτυρες γεγόνασιν. οὐ γὰρ διδόντος τούτου σῖτον τῇ μητρί, τὴν δὲ προῖκα ἔχοντος, οὐδὲ

14. *εἰς Κέρκυραν*] Bekkerus ex optimo quidem suorum codicum scripsit *Κόρκυραν*. Sed ceteros omnes codices secutus sum, et quidem ea de scribendi ratione, quam exposui apud Aeschinem *κατὰ Κτησ.* §. 243. huius Bibliothecae Vol. XVI. p. 424. nec aliter unquam scribitur in Demosthene, ne in Bekkeri quidem editione.

μετὰ δὲ ταῦτα καὶ περὶ τῶν ἄλλων] Reiskius fluctuans haesitat, an non forsitàn elapsum sit verbum *διέξειμι*. Sed vere Schaeferus simplicissimum esse ait ex praecedente *ἐπιδείξω* subaudire verbum cognatae significationis, e. c. *ἐρῶ*. Reiskius in addendis iis, quae ex contextu facile supplentur, nimium erat curiosus.

ὡς ἂν δύνωμαι] Notandum optimum codicem addere *ἐγώ*: *ὡς ἂν ἐγὼ δύνωμαι*, quod fortasse iuvenis modestus addidit, memor orationis pressae Isaei, sui magistri.

14. *ἀπέγραφε ταῦτα*] *Ἀπογράφειν* h. l. est de sollemni et quasi publica professione, quam feceris, ut si fiat coram magistratu. Sic interdum.

15. *οὐ γὰρ διδόντος τούτου σῖτον τῇ μητρί*] Harpocration p. 163. L. *σῖτος*, inquit, *καλεῖται ἡ διδομένη πρόςοδος εἰς τροφὴν ταῖς γυναιξὶν ἢ τοῖς ὀρφανοῖς, ὡς ἐξ ἄλλων μαθεῖν ἔστι καὶ ἐκ τοῦ Σόλωνος πρώτου ἄξονος καὶ ἐκ τῆς Ἀριστοτέλους Ἀθηναίων πολιτείας.* Aphob. B. §. 11. *οὔτε αὐτὴν (τὴν προῖκα) οὔτε τὸν σῖτον ἀποδέδωκεν.* Fragmentum legis esse videtur apud Suidam in *σίτου· τροφῆς· σίτου δίκη*. Cf. Attisches Recht p. 425 ss.

τὴν δὲ προῖκα ἔχοντος] Ex lege enim, qui dotem habebat feminae, quacum matrimonio iunctus non

818.
τὸν οἶκον μισθοῦν ἐθέλοντος, ἀλλὰ μετὰ τῶν ἄλλων ἐπι-
τρόπων διαχειρίζειν ἀξιοῦντος, ἐποιήσατο λόγους περὶ
τούτων ὁ Δημοχάρης. οὗτος δ' ἀκούσας, οὔτ' ἠμφεσ-
βήτησε μὴ ἔχειν, οὔτε χαλεπῶς ἤνεγκεν, ὡς οὐκ εἰλη-
φώς, ἀλλ' ὡμολόγει καί τι μικρὸν ἔφη πρὸς τὴν ἐμὴν
μητέρα περὶ χρυσιδίων ἀντιλέγεσθαι· τοῦτ' οὖν διευ-
κρινησάμενος, καὶ περὶ τῆς τροφῆς καὶ περὶ τῶν ἄλλων
ποιήσειν οὕτως, ὥστ' ἔχειν μοι πάντα καλῶς. καίτοι, 16
εἰ φανήσεται πρός τε τὸν Δημοχάρη ταῦθ' ὡμολογηκὼς
καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους, οἳ παρῆσαν, παρά τε τοῦ Δημο-
φῶντος καὶ τοῦ Θηριππίδου τῶν ἀνδραπόδων εἰς τὴν
προῖκα τὰς τιμὰς εἰληφώς, αὐτός θ' ἑαυτὸν ἔχειν τὴν
προῖκα ἀπογράψας πρὸς τοὺς συνεπιτρόπους, οἰκῶν τε
τὴν οἰκίαν, ἐπειδὴ τάχιστα ἐτελεύτησεν ὁ πατήρ, πῶς
οὐκ ἐκ πάντων ὁμολογουμένου τοῦ πράγματος εὑρεθήσε-
ται φανερῶς τὴν προῖκα, τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς, κεκο-

15. ἠμφεσβήτησε] Sic ex optimo codice Bekkerus. Ἀμφισβητεῖν quidem haud dubie descendit ex ἀμφίς et βαίνω. Hinc formatur ex regula ἠμφισβήτουν, ἠμφισβήτησα cet. . Verum quum homines assueti essent compositionibus cum praepositione ἀμφί, iam primum ἀμφεσβήτουν irrupit et mox duplex obtinuit augmentum ἠμφεσβήτουν, ἠμφεσβήτησα: quod in Platone et oratoribus plerumque antiquissimi Bekkeri codd. obtulerunt. Haec exponit Buttmannus Gr. ampl. T. I. p. 845. et in notis.

16. τὸν Δημοχάρη] Sic Bekkerus ex optimo suo codice pro ceterorum τὸν Δημοχάρην, quod revocavit Dindorfius. Bekkerianum retinui in gratiam optimi codicis. Ceterum fateor cupidius mihi videri Bekkerum accusativum in η nominum propriorum in ης obtrusisse oratoribus, et assentior fere iis, quae scripsit Dindorfius p. VII. praefationis. „Huius formae (terminationis η in accusativo) quae in Demosthenicis codicibus vestigia supersunt, tenuiora sunt quam quibus quidquam tribuam.“ Ubi forma obtrusa fuit, visa est interdum morosa grammaticorum pervicacia dominari: quod haud raro in praestantissimis codicibus accidit.

erat, hunc oportebat pendere usuram duodevicenarum in centenas per mensem: quam legem mox citat Demosthenes.

οὐδὲ τὸν οἶκον μισθοῦν ἐθέλοντος] Ὁ οἶκος hic non est domus, aedificium, sed res familiaris omnis. Hoc est discrimen in iure Attico inter **τὸν οἶκον** et **τὴν οἰκίαν**: quod agnovit Boeckhius Staatsh. I. p. 379. n. 199. De hoc vocabuli usu imprimis Valckenaer consulendus ad Herodot. VII. 224.

ἠμφεσβήτησε μὴ ἔχειν] Ἀμφισβητεῖν sequente μὴ cum infinitivo verti potest nego esse. Proprie dicendum ἀμφισβητεῖν absolute positum esse significatione controversandi, tum vero infinitivum sequi cum negatione ut appositionem, quae in-

μισμένος, καὶ λίαν ἀναιδῶς μὴ λαβεῖν ἐξαρνούμενος;
17 Ἀλλὰ μήν, ὡς ἀληθῆ λέγω, λαβὲ τὰς μαρτυρίας καὶ
ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Τὴν μὲν τοίνυν προῖκα τοῦτον τὸν τρόπον ἔχει
λαβών. μὴ γήμαντος δ' αὐτοῦ τὴν μητέρα τὴν ἐμήν,
ὁ μὲν νόμος κελεύει τὴν προῖκα ὀφείλειν ἐπ' ἐννέα
ὀβολοῖς, ἐγὼ δ' ἐπὶ δραχμῇ μόνον τίθημι. γίγνεται
δ', ἐάν τις συντιθῇ, τό τ' ἀρχαῖον καὶ τὸ ἔργον τῶν δέκα
18 ἐτῶν μάλιστα τρία τάλαντα. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ὑμῖν
ἐπιδείκνυμι λαβόντα καὶ ἔχειν ὁμολογήσαντα μαρτύρων
ἐναντίον τοσούτων· ἄλλας τοίνυν ἔχει τριάκοντα μνᾶς,
τοῦ ἐργαστηρίου λαβὼν τὴν πρόςοδον, καὶ ἀναισχυντό-
τατ' ἀνθρώπων ἀποστερεῖν ἐπικεχείρηκεν. ἐμοὶ δ' ὁ πα-
τὴρ κατέλιπε τριάκοντα μνᾶς ἀπ' αὐτῶν τὴν πρόςοδον·
ἀποδομένων δὲ τούτων τὰ ἡμίσεα τῶν ἀνδραπόδων,
πεντεκαίδεκά μοι μνᾶς γίγνεσθαι κατὰ λόγον προςῆκεν.
19 Θηριππίδης μὲν οὖν, ἑπτὰ ἔτη τῶν ἀνδραπόδων ἐπιμε-
ληθείς, ἕνδεκα μνᾶς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀπέφηνε, τέτταρσι
μναῖς καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἔλαττον ἢ ὅσον προςῆκε λο-
γιζόμενος· οὗτος δέ, δύ' ἔτη τὰ πρῶτα ἐπιμεληθείς,
οὐδ' ὁτιοῦν ἀποδείκνυσιν, ἀλλ' ἐνίοτε μέν φησιν ἀργῆ-
σαι τὸ ἐργαστήριον, ἐνίοτε δ', ὡς αὐτὸς μὲν οὐκ ἐπεμε-
λήθη τούτων, ὁ δ' ἐπίτροπος, Μιλύας, ὁ ἀπελεύθερος
ὁ ἡμέτερος, διῴκησεν αὐτά, καὶ παρ' ἐκείνου μοι προςή-
20 κει λόγον λαβεῖν. ἂν οὖν καὶ νῦν εἴπῃ τινὰ τούτων τῶν
λόγων, ῥᾳδίως ἐλεγχθήσεται ψευδόμενος. ἐὰν μὲν οὖν
ἀργὸν φῇ γενέσθαι, λόγον αὐτὸς ἀπενήνοχεν ἀναλωμά-
των οὐκ εἰς σιτία τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλ' εἰς ἔργα, τὸν

17. λαβὲ] Hoc accentu scripsit Bekkerus ubique sine varietate, secundum praeceptum, opinor, optimorum antiquorum grammaticorum, quod vide apud Gregorium Corinth. p. 121. LVII. Schaef. cum annotationibus interpretum.

dicet, quid in controversia neget is, qui est subiectum verbi ἀμφιςβητεῖν. Conf. quem citavi Buttmannum ad §. 1.

20. ἔργα] Hoc loco et post saepius §. 21. sunt ἔργα opera a servis in officina elaborata, v. c. cultri, gladii. Sic etiam §. 33. ubi Reiskius dubitat de vocabuli significatione.

εἰς τὴν τέχνην ἐλέφαντα καὶ μαχαιρῶν λαβὰς καὶ ἄλλας ἐπισκευάς, ὡς ἐργαζομένων τῶν δημιουργῶν. ἔτι δὲ Θηριππίδῃ τριῶν ἀνδραπόδων, ἃ ἦν αὐτῷ ἐν τῷ ἐμῷ ἐργαστηρίῳ, μισθὸν ἀποδεδωκέναι λογίζεται. καίτοι μὴ γενομένης ἐργασίας, οὔτε ἐκείνῳ λαβεῖν μισθόν, οὔτ᾽ ἐμοὶ τὰ ἀναλώματα ταῦτα λογισθῆναι προσῆκεν. εἰ 21
δ᾽ αὖ γενέσθαι μὲν φήσει, τῶν δ᾽ ἔργων ἀπρασίαν εἶναι, δεῖ δήπου τά γε ἔργα αὐτὸν ἀποδεδωκότα μοι φαίνεσθαι, καὶ ὧν ἐναντίον ἀποδέδωκε παρασχέσθαι μάρτυρας. εἰ δὲ μηδὲν τούτων πεποίηκε, πῶς οὐκ ἔχει τὴν πρόσοδον δυοῖν ἐτοῖν τὴν ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου, τὰς τριάκοντα μνᾶς, φανερῶς οὕτω τῶν ἔργων γεγενημένων; εἰ δ᾽ αὖ τούτων 22
μὲν μηδὲν ἐρεῖ, Μιλύαν δ᾽ αὐτὰ φήσει πάντα διῳκηκέναι, πῶς χρὴ πιστεύειν, ὅταν φῇ τὰ μὲν ἀναλώματα αὐτὸς ἀνηλωκέναι, πλέον ἢ πεντακοσίας δραχμάς, λῆμμα δ᾽ εἴ τι γέγονεν, ἐκεῖνον ἔχειν; ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ τοὐναντίον ἂν γενέσθαι τούτων, εἰ καὶ Μιλύας αὐτῶν ἐπεμελεῖτο, τὰ μὲν ἀναλώματ᾽ ἐκεῖνος ἀναλῶσαι, τὰ δὲ λήμματα οὗτος λαβεῖν, εἴ τι δεῖ τεκμαίρεσθαι πρὸς τὸν ἄλλον αὐτοῦ τρόπον καὶ τὴν ἀναίδειαν. Λαβὲ οὖν τὰς μαρτυρίας ταύτας καὶ ἀνάγνωθι αὐτοῖς.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ταύτας τοίνυν ἔχει τριάκοντα μνᾶς ἀπὸ τοῦ ἐρ- 23
γαστηρίου, καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν ὀκτὼ ἐτῶν ὃ ἐὰν ἐπὶ δραχμῇ τις τιθῇ μόνον, ἄλλας τριάκοντα μνᾶς εὑρήσει. καὶ ταῦτα μὲν ἰδίᾳ μόνος εἴληφεν ἃ συντεθέντα πρὸς τὴν προῖκα μάλιστα τέτταρα τάλαντα γίγνεται σὺν τοῖς ἀρχαίοις. ἃ δὲ μετὰ τῶν ἄλλων ἐπιτρόπων κοινῇ διήρπακε, καὶ ὅσα ἔνια μηδὲ καταλειφθῆναι παντάπασιν

23. ὅσα ἔνια] Notabilem locutionem appellat Schaeferus, qui nihil similius legere meminit quam quod olim vulgabatur apud Herod. VII. 187. προδοῦναι τὰ ῥέεθρα τῶν ποταμῶν ἐνίων: hodie legitur ἔστι τῶν. Notabile nimirum est, quod generali additur speciale eodem casu, quum soleat plerumque generale in genitivo pendere ex parte. Est igitur eius constructionis, qua totum et pars eodem regimine ponuntur. Simillimum nostro loco videtur Ol. III. p. 31. λέγω δὲ τοὺς περὶ τῶν θεωρικῶν, σαφῶς οὑτωσί, καὶ τοὺς περὶ τῶν στρατευομένων ἐνίους, ubi quum H. Wolfius et Reiskius pro τοὺς opinarentur τῶν legendum, vel τοὺς ille delendum censeret, locum recte emendavit Schaeferus.

ἠμφεσβήτηκε, ταῦθ' ὑμῖν ἤδη ἐπιδείξω καθ' ἓν ἕκαστον.
24 πρῶτον μὲν οὖν περὶ τῶν κλινοποιῶν, οὓς κατέλιπε μὲν ὁ πατήρ, ἀφανίζουσι δ' οὗτοι, τετταράκοντα μὲν μνῶν ὑποκειμένους, εἴκοσι δ' ὄντας τὸν ἀριθμόν, ἐπιδείξω ὑμῖν, ὡς λίαν ἀναιδῶς καὶ φανερῶς με ἀποστεροῦσιν. τούτους γὰρ καταλειφθῆναι μὲν οἴκοι παρ' ἡμῖν πάντες ὁμολογοῦσι, καὶ τὰς δώδεκα μνᾶς ἑκάστου τοῦ ἐνιαυτοῦ τῷ πατρὶ γίγνεσθαί φασιν· αὐτοὶ δὲ λῆμμα μὲν παρ' αὐτῶν ἐν δέκα ἔτεσιν οὐδὲν ἐμοὶ γεγενημένον ἀποφαίνουσιν ἀλλ' οὐδὲ μικρόν. ἀνάλωματος δὲ κεφάλαιον εἰς αὐτοὺς οὗτος ὀλίγου δεῖν λογίζεται χιλίας· εἰς τοῦτ' ἀναιδείας
25 ἐλήλυθεν. αὐτοὺς δὲ τοὺς ἀνθρώπους, εἰς οὓς ταῦτ' ἀναλωκέναι φησίν, οὐδαμοῦ μοι παραδεδώκασιν, ἀλλὰ πάντων κενώτατον λόγον λέγουσιν, ὡς ὁ ὑποθεὶς τῷ πατρὶ τἀνδράποδα πονηρότατος ἀνθρώπων ἐστὶ καὶ ἐράνους τε λέλοιπε πλείστους καὶ ὑπέρχρεως γέγονε, καὶ

23. ἠμφεσβήτηκε] Ita ex optimo suo Schaeferus pro vulgato ἠμφισβήτηκε. Cf. §. 15.

25. κενώτατον] Dindorfius cum Ang. pr. κενότατον scripsit: quam grammaticam anomaliam tradunt antiqui grammatici haesisse ex Ionica dialecto in duorum adiectivorum στενός et κενός (Ion. στεινός et κεινός) comparativis. Verum grammaticorum potius hanc esse putidam litem acriter in scholis agitatam, quam formam in scriptorum usum receptam, existimo; atque etiam hunc Aug. pr. manum correctricem grammatici aus[illegible]ri passum esse iam plus semel cognovimus; nec ego aliter sentir[illegible]e ista re possum ac sensit Fr. Fischerus ad Wellerum II. p. [illegible]sq., atque etiam optimos Bekkeri codices a putida hac grammaticorum fatuitate liberos se servasse tum in Platone tum in oratoribus est quod gaudeam.

Sic etiam generali iunctam certam partem, in qua coniunctione offendebat Reiskius, recte vindicat Schaeferus περὶ εἰρ. p. 59. l. 27. δι' ἃ ἂν ὑμῖν εἴπω δύο: δύο, inquit, ut explicationis causa subiunctum per se intelligi oportet. Simillimum est quod legitur περὶ στεφ. §. 12. p. 229. R. τὰ μὲν οὖν κατηγορημένα πολλὰ καὶ δεινά, καὶ περὶ ὧν ἐνίων μεγάλας καὶ τὰς ἐσχάτας οἱ νόμοι τάττουσι τιμωρίας.

24. ἀποφαίνουσιν ἀλλ' οὐδὲ μικρόν] Iunxi cum Dindorfio sine interpunctione. Ἀλλ' οὐδὲ μικρόν est negatio fortis, quae non per se quasi enuntiationem efficit, sed inhaeret enuntiationi pro Graeca alacritate, clausulam faciens.

25. ἐράνους τε λέλοιπε πλείστους] Ἔρανοι sunt stipes collectae ab amicorum aliquo in usum eius, qui adversam fortunam passus erat, ea lege, ut, si deus aliquando meliora daret, tantundem ipse restitueret, quantum illi erogatum esset: quem laudabilem apud Graecos morem exposuit Casaubonus ad Theophrasti Charr. XV. 2. Qui

τούτων οὐκ ὀλίγους κεκλήκασι κατ' ἐκείνου μάρτυρας. τὰ δ' ἀνδράποδα ὅςτις ἐστὶν ὁ λαβών, ἢ πῶς ἐκ τῆς οἰκίας ἐξῆλθεν, ἢ τίς ἀφείλετο, ἢ πρὸς τίνα δίκην ἥττηνται περὶ αὐτῶν, οὐκ ἔχουσιν εἰπεῖν. καίτοι, εἴ τι ἔλεγον ὑ- 26
γιές, οὐκ ἂν κατὰ τῆς ἐκείνου πονηρίας παρείχοντο μάρτυρας, ἧς οὐδέν μοι προςήκει φροντίζειν, ἀλλὰ τούτων ἂν ἀντελαμβάνοντο, καὶ τοὺς λαβόντας ἀπεδείκνυσαν, καὶ οὐδὲν ἂν αὐτῶν παρέλειπον. νῦν δ' ὠμότατ' ἀνθρώπων ὁμολογοῦντες καταλειφθῆναι, καὶ λαβόντες ὡς αὑτούς, καὶ καρπωσάμενοι δέκα ἔτη τοὺς ἀνθρώπους, ἄρδην ὅλον τὸ ἐργαστήριον ἀφανίζουσιν. Καὶ ταῦθ' ὡς ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τὰς μαρτυρίας καὶ ἀναγίγνωσκε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

27 Ὅτι τοίνυν οὐκ ἄπορος ἦν ὁ Μοιριάδης, οὐδ' ἦν τῷ πατρὶ τοῦτο τὸ συμβόλαιον εἰς τἀνδράποδα ἠλιθίως συμβεβλημένον, μεγίστῳ τεκμηρίῳ γνώσεσθε. λαβὼν γὰρ ὡς ἑαυτὸν Ἄφοβος τοῦτο τὸ ἐργαστήριον, ὡς αὐτοὶ τῶν μαρτύρων ἠκούσατε, καὶ δέον αὐτόν, εἰ καί τις

ἢ τίς ἀφείλετο, ἢ πρὸς τίνα δίκην ἥττηνται περὶ αὐτῶν] Recte restituta sunt pronomina interrogativa pro indefinitis. Est enim interrogatio obliqua: Quis rapuerit, aut adversus quem causa ceciderint super his, mancipiis.

colligebat, dicebatur *ἐρανίζειν* vel *ἔρανον συλλέγειν*; qui dabat, *ἔρανον φέρειν* vel *εἰςφέρειν*, *ὑποτελεῖν*. Qui promiserat se collaturum, promissionem vero non praestiterat, dicebatur *λείπειν ἔρανον*, quod h. l. habemus. Si quis vero rebus adversis liberatus ἔρανον restitueret, dicebatur *ἀποδοῦναι ἔρανον*.

26. *τούτων ἂν ἀντελαμβάνοντο*] Haec urgerent, scilicet quae orator §. antecedente facienda fuisse dixerat. *Schaefer.* *Ἀντιλαμβάνεσθαι πραγμάτων* est locutio frequens Demostheni: cum studio et assiduitate, etiam cum summis laboribus nec sine periculis studiose aliquid agere, rei adhaerere. De re praeteriti temporis loquitur quasi de praesente. Hinc *ἂν* cum imperfecto, quemadmodum apud Latinos in sermone rhetorico imperfectum coniunctivi pro plusquamperfecto ponitur. Sic etiam *ἀπεδείκνυσαν*. Dolendum quod in tertio verbo *παρέλειπον* editionem Bekkeri Oxoniensem per typographi errorem aoristus intraverit, quod apparet ex subiecta varia lectione: *παρέλειπον*] *παρέλιπον* SFr. Si Bekkerus ipse aoristum dedisset, varia lectio haec esset: *παρέλιπον*] Vulgo *παρέλειπον*. Is autem typographicus error etiam in editione Berolinensi et Dindorfiana retinetur. Recte autem Schaefero imperfectum magis placet, et molestum profecto fuerit repente rhetorica arte oratorem excidisse. *Αὐτῶν* ante *παρέλειπον* item est neutrum, et spectat eadem, quae *τούτων* ab initio.

ἄλλος ἐβούλετο εἰς ταῦτα συμβάλλειν, τοῦτον διακωλύειν, ἐπίτροπόν γ' ὄντα, αὐτὸς ἐπὶ τούτοις τοῖς ἀνδραπόδοις τῷ Μοιριάδῃ πεντακοσίας δραχμὰς ἐδάνεισεν, ἃς ὀρθῶς καὶ δικαίως παρ' ἐκείνου κεκομίσθαι ὡμολόγηκεν.
28 καίτοι πῶς οὐ δεινόν, εἰ ἡμῖν μὲν πρὸς τῷ λῆμμά τι ἀπ' αὐτῶν μηδὲν γεγονέναι καὶ αὐτὰ τὰ ὑποτεθέντα ἀπόλωλεν, οἷ πρότερον συνεβάλομεν, τῷ δ' εἰς τὰ ἡμέτερα δανείσαντι καὶ τοσούτῳ χρόνῳ ὕστερον πράξαντι καὶ οἱ τόκοι καὶ τἀρχαῖα ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀποδέδονται, καὶ οὐδεμία ἀπορία γέγονεν; Ἀλλὰ μήν, ὡς ἀληθῆ λέγω, λαβὲ τὴν μαρτυρίαν καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

29 Σκέψασθε τοίνυν, ὅσον ἀργύριον οὗτοι παρὰ τοὺς κλινοποιοὺς κλέπτουσι, τετταράκοντα μὲν μνᾶς, αὐτὸ τὸ ἀρχαῖον, δέκα δ' ἐτῶν τὸ ἔργον αὐτῶν, δύο τάλαντα. δώδεκα γὰρ μνᾶς ἑκάστου τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν πρόσοδον αὐτῶν ἐλάμβανον. ἆρα μικρόν τι καὶ ἐξ ἀφανοῦς ποθεν; καὶ παραλογίσασθαι ῥᾴδιον; ἀλλ' οὐ φανερῶς οὑτωσὶ μικροῦ δεῖν τρία τάλαντα ταῦτα ἀνηρπάκασιν; ὧν κοινῇ διαπεφορημένων τὸ τρίτον δήπου μέρος παρὰ τούτου μοι προσήκει κεκομίσθαι.

30 Καὶ μήν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τὰ περὶ τοῦ ἐλέφαντος καὶ σιδήρου τοῦ καταλειφθέντος παραπλήσιά πως τούτοις πεποιήκασιν· οὐδὲ γὰρ τοῦτον ἀποφαίνουσιν. καίτοι κεκτημένον μὲν τοσούτους κλινοποιούς, κεκτημένον δὲ μαχαιροποιούς, οὐχ οἷόν τε μὴ οὐχὶ καὶ σίδηρον καὶ ἐλέφαντα καταλιπεῖν, ἀλλ' ἀνάγκη ταῦτά

[28. πρὸς τῷ λῆμμά τι — μηδὲν γεγονέναι] Ne quis offendat in verbis τι μηδέν in una enuntiatione copulatis, monendum μηδέν fortius dictum esse pro simplici μή vel pro μηδ' ἕν. Sed abesse malim τι, quod et Bekk. retinuit, sine dubio codd. auctoritate permotus. V. C. F. R.].

29. παραλογίσασθαι ῥᾴδιον] In quo error computandi facile subrepit, ut nemini malitiae verti possit, sed tribuendus sit vel negligentiae, vel, quod aequius est, humanitati. Eodem spectat ἐξ ἀφανοῦς ποθεν, hoc est, quasi de coelo delapsum, ἕρμαιον, munus fortunae, ut quis quasi ipse nesciat, quo modo res in suas manus venerit.

30. οὐχ οἷόν τε μὴ οὐχὶ — καταλιπεῖν] Μὴ οὐχί infinitivo iunctum antecedente locutione negativa modesta est negatio: fieri non potest, quin facile intelligatur reliquisse. Sententiam formae in

γ' ὑπάρχειν· τί γὰρ ἂν εἰργάζοντο, τούτων μὴ ὑπαρξάν-
των; τὸν τοίνυν πλέον ἢ πεντήκοντα ἀνδράποδα κεκτη- 31
μένον καὶ δυοῖν τέχναιν ἐπιμελούμενον, ὧν θάτερον ἐρ-
γαστήριον εἰς τὰς κλίνας ῥᾳδίως δύο μνᾶς τοῦ μηνὸς
ἀνήλισκεν ἐλέφαντος, τὸ δὲ μαχαιροποιεῖον οὐκ ἔλαττον
ἢ τοσοῦτον ἕτερον σὺν σιδήρῳ, τοῦτον οὔ φασι κατα-
λιπεῖν οὐδὲν τούτων· εἰς τοῦτ' ἀναιδείας ἐληλύθασιν.
ὅτι μὲν οὖν οὐ πιστὰ λέγουσι, καὶ ἐκ τούτων αὐτῶν 32
ῥᾴδιόν ἐστι μαθεῖν· ὅτι δ' ἐκεῖνος κατέλιπε τοσοῦτον
τὸ πλῆθος, ὥςτε μὴ μόνον ἱκανὸν εἶναι κατεργάζεσθαι
τοῖς ἑαυτοῦ δημιουργοῖς, ἀλλὰ καὶ τῷ βουλομένῳ προς-
ωνεῖσθαι τῶν ἄλλων, ἐκεῖθεν φανερόν, ὅτι αὐτός τε
ἐπώλει ζῶν, καὶ Δημοφῶν καὶ οὗτος, τοῦ πατρὸς ἤδη
τετελευτηκότος, ἐκ τῆς οἰκίας τῆς ἐμῆς ἀπεδίδοντο τοῖς
βουλομένοις. καίτοι πόσον τινὰ χρὴ τὸν καταλειφθέντα 33
νομίζειν εἶναι, ὅταν φαίνηται τηλικούτοις τε ἐργαστη-
ρίοις ἐξαρκῶν, καὶ χωρὶς ὑπὸ τῶν ἐπιτρόπων πιπρα-
σκόμενος; ἆρ' ὀλίγον; ἀλλ' οὐ πολλῷ πλείω τῶν ἐγκε-
κλημένων; Λαβὲ τοίνυν τὰς μαρτυρίας ταυτασὶ καὶ
ἀνάγνωθι αὐτοῖς.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Τούτου τοίνυν τοῦ ἐλέφαντός ἐστι πλέον ἢ τάλαντον, ὃν οὔτε αὐτὸν οὔτε τὸ ἔργον μοι ἀποφαίνουσιν, ἀλλὰ καὶ τοῦτον ἄρδην ἀφανίζουσιν ὅλον.

variis, quae locum habent, rationibus exposuit Hermannus ad Vigerum p. 800. s. tironibus tradidit Rost. Gr. §. 135. 7. b. β. p. 540. ed. tert.

31. *μαχαιροποιεῖον*] Hoc vocabulum mirum quod in lexicis deest, nec a glossographorum vel grammaticorum quoquam id notatum legi. Dubiae tamen nec auctoritatis nec significationis esse potest. *Μαχαιροποιός*, artifex cultrorum, gladiorum, habent lexica. Hinc per derivationis syllabam *εῖον*, quae officinam vel tabernam significat, *μαχαιροποιεῖον* est quod circumscribunt Graeci *ἐργαστήριον μαχαιροποιῶν*, ut *μαχαιροπωλεῖον* est *σκηνὴ μαχαιροπωλῶν*. In substantivis exeuntibus in *εύς*, *ος*, *ης* derivatio in *εῖον* locum habet. Cf. exempla a Fischero ad Wellerum I. p. 285. collecta.

τοσοῦτον ἕτερον] Alterum tantum, tantundem, i. e. *δύο μνᾶς τοῦ μηνός*, tantam summam, quanta ea est, quae ante nominatur.

32. *προςωνεῖσθαι*] Aut vocabulum hoc significationem habet, quam partes solutae, ita ut *πρός* idem sit, quod *ἔτι δέ*, *προςέτι*, aut vocabula separanda, ut *πρός* sit adverbium, eam significationem habens, quam habent quae posui adverbia. Posterius suasit Schaeferus ad oratio-

34 Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, παρὰ τὸν λόγον, ὃν ἀποφέρουσιν, ἐξ ὧν αὐτοὶ λαβεῖν ὁμολογοῦσιν, ἐπιδείξω ὑμῖν τρεῖς μὲν ὄντας αὐτοὺς πλέον ἢ ὀκτὼ τάλαντα ἐκ τῶν ἐμῶν ἔχοντας, ἰδίᾳ δ' ἐκ τούτων Ἄφοβον τρία τάλαντα καὶ χιλίας εἰληφότα, τά τ' ἀναλωμένα χωρὶς τούτων πλείω τιθεὶς καὶ ὅσα ἐκ τούτων ἀπέδοσαν ἀφαιρῶν, ἵν' εἰδῆτε, ὅτι οὐ μικρᾶς ἀναιδείας
35 τὰ ἐγχειρήματ' αὐτῶν ἐστιν. λαβεῖν γὰρ ἐκ τῶν ἐμῶν ὁμολογοῦσιν, οὗτος μὲν ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν μνᾶς, χωρὶς ὧν ἔχοντ' αὐτὸν ἐγὼ ἐπιδείξω νῦν, Θηριππίδης δὲ δύο τάλαντα, Δημοφῶν δ' ἑπτὰ καὶ ὀγδοήκοντα μνᾶς. τοῦτο δέ ἐστι πέντε τάλαντα καὶ πεντεκαίδεκα μναῖ. τούτου τοίνυν ὃ μὲν οὐκ ἄθρουν ἐλήφθη σχεδόν εἰσιν ἑβδομήκοντα μναῖ καὶ ἑπτά, ἡ πρόσοδος ἡ ἀπὸ τῶν ἀνδραπόδων· ὃ δ' εὐθὺς ἔλαβον οὗτοι, μικροῦ δέοντα τέτταρα

35. ἄθρουν] Sic optimus Bekkeri codex et alter pro ceterorum et vulgato ἀθρόον. Iam inter antiquos grammaticos varie accentus et flexio vocabuli agitabatur. Etymolog. M. p. 25. l. 54. ἀθρόον προπαροξύνεται. σημαίνει τὸν αἰφνίδιον. παροξύνει δὲ τὸν συνηθροισμένον καὶ δασύνει Ὅμηρος. Thomas M. ἀθρόους Ἀττικοί, οὐκ ἄθρους. Ἄθρους δὲ ὁ μὴ θόρυβον ποιῶν δόκιμον. Aristarchus imprimis urgebat ἁθρόος cum spiritu aspero scribendum esse, contendens ex ἅμα ortum esse ἁ, ut in ἅπας, quod sit ἅμα πᾶς. Talia longo tempore post Atticam aetatem per morositatem superbi alicuius grammatici obtrusa sunt Atticis. Hodienum etiam est servum imitatorum pecus.

μικροῦ δέοντα τέτταρα τάλαντα] Sic Bekkerus ex optimo codice pro vulgato δέον. Μικροῦ δεῖν formula est significans paene. Haec vero formula transiit in constructionem participialem, in qua participium constructum refertur ad nomen summae, ad quam aliquid deficit, eamque constructionem saepe librarii corruperunt in neutrum δέον: quae forma Atticis est participium absolutum verbi impersonalis δεῖ. Infra §. 37. p. 825. l. 8. εἰςενηνοχέναι λογίζονται δυοῖν δεούσας εἴκοσι μνᾶς. πρὸς Λεπτίνην p. 480. §. 77. πεντήκοντα μιᾶς δεούσας ἔλαβεν αἰχμαλώτους τριήρεις.

nem contra Aristocrat. p. 650. l. 25.

34. παρὰ τὸν λόγον] Solent παρά interpretari ex, secundum, et positum esse dicunt pro διά. Ne vero opineris utramque praepositionem idem prorsus significare; nec παρά simpliciter causam vel rationem indicat, sed rei momentum exprimit, cuius vim si verbo significare velis, est imprimis propter. Cf. Orellium nostrum in Supplemento ad Vol. I. editionis Aeschineae nostrae Turicensis p. XXIII. Recurrit item §. 48.

χωρὶς τούτων πλείω τιθεὶς] χωρίς est absolute positum: si seorsim computentur. τοῦ-

*τάλαντα· οἷς τὸ ἔργον ἂν προςθῆτε ἐπὶ δραχμῇ μόνον,
τῶν δέκα ἐτῶν ὀκτὼ τάλαντα εὑρήσετε σὺν τοῖς ἀρχαίοις
καὶ χιλίας γιγνομένας. τὴν μὲν τοίνυν τροφὴν ἀπὸ τῶν* 36
*ἑβδομήκοντα μνῶν καὶ ἑπτὰ λογιστέον τῶν ἀπὸ τοῦ
ἐργαστηρίου γιγνομένων. Θηριππίδης γὰρ ἑπτὰ μνᾶς
ἐδίδου καθ' ἕκαστον τὸν ἐνιαυτὸν εἰς ταῦτα, καὶ ἡμεῖς
τοῦτο λαβεῖν ὁμολογοῦμεν. ὥςτε, ἑβδομήκοντα μνᾶς ἐν
τοῖς δέκα ἔτεσιν εἰς τροφὴν τούτων ἡμῖν ἀνηλωκότων,
τὸ περιὸν τὰς ἑπτακοσίας προςτίθημι αὐτοῖς, καὶ τούτῳ
πλείω εἰμὶ τεθεικώς. ὃ δ' ἐμοὶ δοκιμασθέντι παρέδοσαν,
καὶ ὅσον εἰς τὴν πόλιν εἰςενηνόχασι, τοῦτο ἀπὸ τῶν
ὀκτὼ ταλάντων καὶ τοῦ προςόντος ἀφαιρετέον ἐστίν.
ἀπέδοσαν μὲν τοίνυν οὗτος καὶ Θηριππίδης μίαν καὶ* 37
*τριάκοντα μνᾶς, εἰςφορὰς δ' εἰςενηνοχέναι λογίζονται
δυοῖν δεούσας εἴκοσι μνᾶς. ἐγὼ δ' ὑπερβαλὼν τοῦτο
ποιήσω τριάκοντα μνᾶς, ἵνα πρὸς ταῦτα μηδ' ἀντειπεῖν
ἔχωσιν. οὐκοῦν ἂν ἀφέλητε τὸ τάλαντον ἀπὸ τῶν ὀκτὼ
ταλάντων, ἑπτὰ τὰ λειπόμενά ἐστι, καὶ ταῦτ', ἐξ ὧν
αὐτοὶ λαβεῖν ὁμολογοῦσι, τούτους ἔχειν ἐστὶν ἀναγκαῖον.
τοῦτο τοίνυν, εἰ καὶ τἄλλα πάντα ἀποστεροῦσιν, ἀρ-
νούμενοι μὴ ἔχειν, ἀποδοῦναι προςῆκεν, ὁμολογοῦντάς*

36. *τούτῳ πλείω εἰμὶ τεθεικώς*] Optimus Bekkeri codex *τού-των*, quod non displicet Schaefero, provocanti ad p. 824. l. 10. §. 34. *τά τ' ἀναλώματα χωρὶς τούτων πλείω τιθείς*. Mihi dativus videtur praeferendus, ad comparativum *πλείω* significans rationem mensurae aut gradus. Cf. Matthiae §. 405. 7. p. 549. Rost. §. 106. not. 4. Eadem notio oratoris animo obversabatur §. 37. *ἐγὼ δ' ὑπερβαλὼν τοῦτο ποιήσω τριάκοντα μνᾶς*.

των πλείω τιθείς: quae equidem maioris taxo, quam hi ipsi. Ita vere correxit Schaeferus Reiskium, qui sententiam quidem recte divinans *τούτων* cum *χωρίς*, non cum *πλείω* iungendum opinabatur.

36. *τὴν μὲν τοίνυν τροφὴν*] Vitae necessitates omnes in usum Demosthenis cum matre et sorore, i. q. supra §. 15. *σῖτος*.

37. *μίαν καὶ τριάκοντα μνᾶς*] Bonum vero civem, vere patriae amantem, oportebat id maximo dolore afficere, quod quae maiores reipublicae per omnis generis *λειτουργίας* praestiterant, ipse spoliatus a tutoribus ipsorum culpa, non sua, praestare non poterat. Hinc nobilis spirat indignatio §. 64. p. 833. fin. *ὁ δ' ἐμὸς (οἶκος) τριηραρχεῖν εἰθισμένος καὶ μεγάλας εἰςφορὰς εἰςφέρειν μηδὲ μικρὰς δυνήσεται διὰ τὰς τούτων ἀναισχυντίας*; de qua hyperbole egregia monet Boeckhius Staatshaushaltung II. 73.

38 γε λαβεῖν ταῦτα ἐκ τῶν ἐμῶν. νῦν δὲ τί ποιοῦσιν; ἔργον μὲν οὐδὲν ἀποφαίνουσι τοῖς χρήμασιν, αὐτὰ δὲ τὰ ἀρχαῖα πάντα ἀναλωκέναι φασὶ σὺν ταῖς ἑπτὰ καὶ ἑβδομήκοντα μναῖς· Δημοφῶν δὲ καὶ προσοφείλοντας ἡμᾶς ἐνέγραψεν. ταῦτ' οὐ μεγάλη καὶ περιφανὴς ἀναισχυντία; ταῦτ' οὐχ ὑπερβολὴ δεινῆς αἰσχροκερδείας; τί οὖν ποτ' ἐστι τὸ δεινόν, εἰ μὴ ταῦτα δόξει τηλικαύτας ὑπερ-
39 βολὰς ἔχοντα; οὗτος τοίνυν τὸ καθ' αὐτὸν ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν μνᾶς λαβεῖν ὁμολογῶν, ἔχει καὶ αὐτὰς καὶ τὸ ἔργον δέκα ἐτῶν, μάλιστα τρία τάλαντα καὶ χιλίας. Καὶ ταῦθ' ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ ἐν τοῖς λόγοις τοῖς τῆς ἐπιτροπῆς τὸ λῆμμα ἕκαστος τοῦθ' ὁμολογῶν λαβεῖν ἅπαν ἀναλωκέναι λογίζεται, λαβὲ τὰς μαρτυρίας καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

40 Νομίζω τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ τούτων ἱκανῶς μὲν ὑμᾶς μεμαθηκέναι, καὶ ὅσα κλέπτουσι καὶ κακουργοῦσιν ἕκαστος αὐτῶν. ἔτι δ' ἀκριβέστερον ἔγνωτ' ἄν, εἴ μοι τὰς διαθήκας ἃς ὁ πατὴρ κατέλιπεν οὗτοι ἀποδοῦναι ἠθέλησαν. ἐν γὰρ ἐκείναις ἐγέγραπτο, ὥς φησιν ἡ μήτηρ, ἃ κατέλιπεν ὁ πατὴρ πάντα, καὶ ἐξ ὧν ἔδει τούτους λαβεῖν τὰ δοθέντα, καὶ τὸν οἶκον
41 ὅπως μισθώσοιτο. νῦν δ' ἀπαιτοῦντος ἐμοῦ, κατα-

40. ὅσα κλέπτουσι καὶ κακουργοῦσιν] Sic Bekkerus ex omnibus suis codicibus; vulgo καὶ ὅσα κακουργοῦσιν. Atque iam ante aberat tum in antiquis editionibus, tum in optimis codicibus. Vocabulum ὅσα Reiskium in errorem induxit, ut opinaretur κλέπτειν et κακουργεῖν quanquam synonyma diversas tamen generis partes indicare. Κλέπτει, inquit, aliquis, quae ipse sibi servat; κακουργεῖ, quae sinit alium furari. Eum corrigens Schaeferus, κακουργεῖν, inquit, omnino est κακὸν πράττειν; κλέπτειν est pars, κακουργεῖν genus.

38. ἡμᾶς] Iuvenem Demosthenem in plurali locutum esse existimemus non de se uno, sed cogitantem de familia.

40. ὅπως μισθώσοιτο] Optativus positus est ex animo testantis patris, ut indicetur consilium, nulla eventus ratione habita. Futurum autem formae mediae passiva significatione dictum. Vide Rost. §. 114. 1. not. I. p. m. 435. Adde Hemsterhusii verba ad Thomam Mag., quae laudavi ad Lysiam pro bonis Aristoph. §. 61. Vol. XVI. p. 327. huius Bibl. Pater autem ipse in testamento scripserat: ὅπως μισθώσουσιν, quod paullo post legitur §. 42.

λειφθῆναι μὲν ὁμολογοῦσιν, αὐτὰς δ' οὐκ ἀποφαίνουσιν. ταῦτα δὲ ποιοῦσι, τό τε πλῆθος οὐ βουλόμενοι καταφανὲς ποιῆσαι τῆς οὐσίας τὸ καταλειφθέν, ὃ διηρπάκασιν οὗτοι, τάς τε δωρεὰς ἵνα μὴ δοκῶσιν ἔχειν, ὥσπερ οὐκ ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἐλεγχθησόμενοι ῥᾳδίως. Λαβὲ δ' αὐτοῖς τὰς μαρτυρίας ὧν ἀπεκρίναντο καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

42 Οὗτος διαθήκην μὲν γενέσθαι φησίν, καὶ τὰ δύο τάλαντα Δημοφῶντι καὶ τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς τούτῳ δοθῆναι μαρτυρεῖ· τὰς δὲ ἑβδομήκοντα μνᾶς, ἃς Θηριππίδης ἔλαβεν, οὐ προσγραφῆναί φησιν, οὐδὲ τὸ πλῆθος τῆς οὐσίας τὸ καταλειφθέν, οὐδὲ τὸν οἶκον ὅπως μισθώσουσιν. οὐ γὰρ αὐτῷ συμφέρει προσομολογῆσαι ταῦτα. Λαβὲ δὴ τὴν τούτου ἀπόκρισιν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

43 Οὗτος αὖ τὴν μὲν διαθήκην γενέσθαι φησὶ καὶ τὸ ἀργύριον ἐκ τοῦ χαλκοῦ καὶ τῆς κηκῖδος ἀποδοθῆναι τῷ Θηριππίδῃ, ὃ ἐκεῖνος οὔ φησι, καὶ τὰ δύο τάλαντα τῷ Δημοφῶντι· περὶ δὲ τῶν αὐτῷ δοθέντων γραφῆναι μέν φησιν, οὐχ ὁμολογῆσαι δ' αὐτός, ἵνα μὴ δοκῇ λαβεῖν. τὸ δὲ πλῆθος τῆς οὐσίας οὐδ' οὗτος ἀποφαίνει

et quod etiam hic sine librorum auctoritate praeter necessitatem reposuit Reiskius.

41. [1] *τάς τε δωρεὰς*] Quae legaverat tutoribus pater in testamento.

ὧν ἀπεκρίναντο] *Ἐναντίον*, quod Reiskius ex bonis codd. receperat, nec tamen recte interpretatus erat, coram quibus hi (tutores) interrogati responderunt, Bekkerus iterum cum optimis suis omisit. Videndum tamen, inquit Schaeferus, ne *ἐναντίον* servandum sit: scilicet *ἀλλήλοις*. Si quis vocabulum servet, ita interpretetur. Equidem tamen et optimorum codicum et Demosthenis in honorem vocabulum omittam. Existimo enim Demosthenem iam adolescentulum verborum parcum non addidisse quae sponte ex re ipsa patent. Videmus enim ex testimoniis ipsis contra sibi dixisse tutores.

42. *Οὗτος*] sc. *Θηριππίδης*. Hinc quum statim nomen ipsum proprium sequatur, „vellem, inquit Schaeferus, vel unus codex daret *αὐτός*. Vulgatum quidem non dubito esse interpretantis." Vere, opinor. Et per totum hunc locum facile lector in dubitationes et errores incidere poterit, quum attentus ad oratoris gestus auditor ab iis sibi facillime caveret.

43. *Οὗτος*] Aphobus; *ἐκεῖνος* respicit quod proxime antecedit: *τῷ Θηριππίδῃ*.

καθόλου, οὐδὲ τὸ μισθοῦν τὸν οἶκον. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ
44 τούτῳ συμφέρει προσομολογῆσαι ταῦτα. δῆλον τοίνυν
ἐστὶν οὐδὲν ἧττον τὸ πλῆθος τῶν καταλειφθέντων, καί-
περ ἀφανιζόντων τούτων τὴν οὐσίαν ἐκ τῶν διαθηκῶν,
ἐξ ὧν τοσαῦτα χρήματα ἀλλήλοις φασὶ δοθῆναι. ὅστις
γὰρ ἐκ τεττάρων ταλάντων καὶ τρισχιλίων τοῖς μὲν τρία
τάλαντα καὶ δισχιλίας προῖκα δέδωκε, τῷ δ' ἑβδομή-
κοντα μνᾶς καρποῦσθαι, φανερὸν δήπου πᾶσιν, ὅτι
οὐκ ἀπὸ μικρᾶς οὐσίας, ἀλλὰ πλέον ἢ διπλασίας ἧς
45 ἐμοὶ κατέλιπε, ταῦτ' ἀφεῖλεν. οὐ γὰρ δήπου τὸν μὲν
υἱὸν ἐμὲ πένητα ἐβούλετο καταλιπεῖν, τούτους δέ,
πλουσίους ὄντας, ἔτι πλουσιωτέρους ποιῆσαι ἐπεθύ-
μησεν, ἀλλ' ἕνεκα τοῦ πλήθους τῶν ἐμοὶ καταλειπομέ-
νων Θηριππίδῃ τε τοσοῦτον ἀργύριον, καὶ Δημοφῶντι
τὰ δύο τάλαντα, οὔπω μέλλοντι τῇ ἀδελφῇ τῇ ἐμῇ
συνοικήσειν, καρποῦσθαι ἔδωκεν, ἵνα δυοῖν θάτερον
διαπράξαιτο, ἢ διὰ τὰ διδόμενα βελτίους αὐτοὺς εἶναι
περὶ τὴν ἐπιτροπὴν προτρέψειεν, ἤ, εἰ κακοὶ γίγνοιντο,
μηδεμιᾶς συγγνώμης παρ' ὑμῶν τυγχάνοιεν, εἰ τοσού-
46 των ἀξιωθέντες τοιαῦτ' εἰς ἡμᾶς ἐξαμαρτάνοιεν. οὗτος
τοίνυν καὶ αὐτὸς πρὸς τῇ προικὶ καὶ θεραπαίνας λα-
βὼν καὶ τὴν οἰκίαν οἰκῶν, ἐπειδὴ δεῖ λόγον αὐτὸν
δοῦναι τούτων, τὰ αὑτοῦ πράττειν φησίν. καὶ εἰς

44. *πλέον ἢ διπλασίας ἧς ἐμοὶ κατέλιπε*] De pecunia plus quam duplo maiore; ea pecunia tutoribus data, quam pecuniam plus duplo maiorem mihi reliquit.

45. *οὔπω μέλλοντι*] Pater nempe filiae infantulae si dotem testamento constituebat, eam utendam filio declarabat, usque dum virgo nuberet. Hic autem statim dotem tradi iussit ei, quem maritum filiae quinquenni cum dote scripserat. Dotem igitur tradidit multo ante quam filiam uxorem ducere posset.

ἵνα δυοῖν θάτερον διαπράξαιτο, ἢ etc.] Schaeferus monet simplicius scribi potuisse omisso *διαπράξαιτο*. Dixerim brevius; simplicitas omisso *διαπράξαιτο* nihilo maior foret. Modo addunt scriptores verbum, modo omittunt. Cf. quae dixi ad Cornelii Nep. Hannib. X. 1.

46. *τὰ αὑτοῦ πράττειν*] Phrynichus p. 441. *τὰ ἴδια πράττω καὶ τὰ ἴδια πράττεις οἱ πολλοὶ λέγουσιν εἰκῇ, δέον τὰ ἐμαυτοῦ πράττω καὶ τὰ σαυτοῦ πράττεις λέγειν, ὡς οἱ παλαιοί, ἢ τὰ ἴδια ἐμαυτοῦ πράττω καὶ τὰ ἴδια σαυτοῦ πράττεις*: ubi utriusque constructionis a Phrynicho probatae exempla multa esse et luculenta ostendit Lobeckius, alterum vero raro etiam recentiores dixisse.

828. τοσοῦτον αἰσχροκερδείας ἦλθεν, ὥςτε καὶ τοὺς διδασκάλους τοὺς μισθοὺς ἀπεστέρηκε, καὶ τῶν εἰςφορῶν ἔστιν ἃς οὐ κατέθηκεν, ἐμοὶ δὲ λογίζεται. Λαβὲ δὴ καὶ ταύτας αὐτοῖς τὰς μαρτυρίας καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Πῶς οὖν ἄν τις σαφέστερον ἐπιδείξειε πάντα 47
διηρπακότα καὶ μηδὲ τῶν μικρῶν ἀπεσχημένον, ἢ
τοῦτον τὸν τρόπον ἐπιδεικνὺς μετὰ τοσούτων μαρτύ-
ρων καὶ τεκμηρίων, τὴν μὲν προῖκα λαβεῖν ὁμολο-
γήσαντα καὶ ἔχειν αὐτὸν πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους ἀπο-
γράψαντα, τὸ δ' ἐργαστήριον κεκαρπωμένον αὐτὸν
καὶ τὴν πρόςοδον οὐκ ἀποφαίνοντα, τῶν δ' ἄλλων τὰ
μὲν πεπρακότα καὶ τὰς τιμὰς οὐκ ἀποδεδωκότα, τὰ 48
δ' ὡς ἑαυτὸν λαβόντα καὶ ταῦτ' ἠφανικότα, ἔτι δὲ
παρὰ τὸν λόγον, ὃν αὐτὸς ἀπέδωκε, τοσαῦτα κλέπτοντα,
πρὸς δὲ τούτοις τὴν διαθήκην ἠφανικότα, τὰ ἀνδρά-
ποδα πεπρακότα, τἆλλα οὕτω πάντα διῳκηκότα, ὡς
οὐδ' ἂν οἱ ἔχθιστοι διοικήσειαν; ἐγὼ μὲν οὐκ
οἶδ' ὅπως ἂν τις σαφέστερον ἐπιδείξειεν.

Ἐτόλμα τοίνυν πρὸς τῷ διαιτητῇ λέγειν, ὡς ἀπὸ 49

47. *πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους*] Reiskius scribendum existimat *συνεπιτρόπους*, eique assentitur Schaeferus, quum in his orationibus haec vocabula saepius in Mss. confusa reperiantur. Morositas etiam grammaticorum in compositis substantivis cum *σύν* modo addebat modo reiiciebat praepositionem, ut ubique in his substantivis magna dominetur confusio. Bonum est rem parvi esse momenti; ego vero in his minutiis imprimis codicum auctoritatem revereor. Sic supra §. 15. *μετὰ τῶν ἄλλων ἐπιτρόπων διαχειρίζειν ἀξιοῦντος*, ubi item est pro *συνεπιτρόπων*. §. 52. *παρ' ἑκατέρῳ τῶν ἐπιτρόπων*. B. §. 11. *ταύτην τὴν προῖκα, ἣν οἵ τε ἐπίτροποι καταμαρτυροῦσιν αὐτὸν λαβεῖν*. Sic plurimi et optimi codices. Reiskius ex nonnullis non malis sed emendatricem manum passis dedit *συνεπίτροποι*, quod est in solo r Bekkeri.

48. *παρὰ τὸν λόγον,*] Cf. supra §. 34.

ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδ' ὅπως etc.] Ex hac responsionis garrulitate puerilis quaedam sui ipsius admiratio elucet, quam facile condonamus adolescentulo primum publice prodeunti, qui dum animum collegit, gravem se virum esse agnoscit.

49. *πρὸς τῷ διαιτητῇ*] *Κληρωτῷ*, h. e. publico, qui sorte ducebantur ex civibus quotannis ita, ut singulae tribus suos haberent diaetetas. Vide quae monui ad Lysiam adversus Pancleon. §. 2. Vol. XVI. p. 289. hui. Bibl. A *κληρωτοῖς* provocatio ad iudicium locum habebat; contra ab *αἱρετοῖς ἐπὶ ῥη-*

τῶν χρημάτων χρέα τε πάμπολλα ἐκτέτικεν ὑπὲρ ἐμοῦ Δημοφῶντι καὶ Θηριππίδῃ, τοῖς συνεπιτρόποις, καὶ ὡς πολλὰ τῶν ἐμῶν λάβοιεν, οὐδέτερον ἔχων ἐπιδεικνύναι τούτων. οὔτε γάρ, ὡς ὀφείλοντά με κατέλιπεν ὁ πατήρ, ἐν τοῖς γράμμασιν ἀπέφηνεν, οὐδ᾽ οἷς ἀποδεδωκέναι ταῦτ᾽ ἔφη παρέσχηται μάρτυρας, οὔτ᾽ αὖ τὸν ἀριθμὸν τῶν χρημάτων εἰς τοὺς συνεπιτρόπους ἐπανέφερεν, ὅσον αὐτὸς φαίνεται λαβών, ἀλλὰ πολλοῖς
50 ἔλαττω χρήμασιν. ἐρωτηθεὶς δ᾽ ὑπὸ τοῦ διαιτητοῦ ταῦτά τε καθ᾽ ἕκαστον, καὶ τὴν οὐσίαν τὴν αὑτοῦ πότερον ἐκ τῶν ἐπικαρπιῶν, ἢ τἀρχαῖα ἀναλίσκων διῴκηκε, καὶ πότερον οὕτως ἐπιτροπευθεὶς ἀπεδέξατ᾽ ἂν τοῦτον τὸν λόγον παρὰ τῶν ἐπιτρόπων, ἢ τἀρχαῖ᾽ ἂν ἀπολαβεῖν ἠξίου σὺν τοῖς ἔργοις τοῖς γεγενημένοις, πρὸς μὲν ταῦτ᾽ ἀπεκρίνατο οὐδέν, προὐκαλεῖτο δ᾽ ἐθέλειν ἐπιδεῖξαί μοι τὴν οὐσίαν δέκα ταλάντων οὖσαν·
51 εἰ δέ τι ἐλλείποι, αὐτὸς ἔφη προςθήσειν. κελεύοντος δέ μου πρὸς τὸν διαιτητὴν ἐπιδεικνύναι ταῦτα, οὐκ

49. οὔτε γὰρ – οὐδ᾽ οἷς – οὔτ᾽ αὖ –] Sic optimus cod. pro vulgato οὔτε γὰρ – οὔθ᾽ οἷς – οὔτ᾽ αὖ, in qua lectione tria disiuncta negantur: primum a patre se aere alieno obstrictum esse relictum; alterum Aphobum ne testes quidem quibus se solvisse dicat producere potuisse; tertium non posse Aphobum rationem ita instituere, ut verisimile sit ea omnia socios suos accepisse. In nostra autem lectione ex eo codice recepta, qui ubique solet constituere fundamentum recensionis, quam merito praeferendam censuit Schaeferus, duo nonnisi disiuncta negantur, quorum prius duas continet partes, et aes alienum et nominis solutionem, quam eum tam impudice ementitum esse dicit, ut ne improbos quidem testes facinoris potuerit adducere. Ut illud non est, sic haec ficta per se et habet signa fictionis in se necessaria.

τοῖς, qui a litigantibus ex amicis eligebantur arbitri, ut rem iudicarent, quos nostri iurisperiti compromissarische Schiedsrichter vocant, provocatio non erat.

50. ἐρωτηθεὶς] Diaetetes eum, ut par erat, de ratione curandarum suarum ipsius facultatum interrogabat, eandem rationem, quam ipse in rebus suis secutus sit, aequum censens sequi in causa pupilli. Supponit autem Aphobum in re sua fecisse quod sani hominis est, ut ex usuris quibus opus erat satisfecerit, non caput seu sortem absumpserit, quod est heluonis aut male sani. – οὕτως ἐπιτροπευθείς. sc. ὥςπερ ἐγώ. Notabile tamen (οὕτως ab optimo codice) in quibusdam legi οὗτος. Facile cedo delenti, ut enuntiatio sit generalis. – τοῦτον τὸν

ἐπέδειξεν, οὐδ' ὡς οἱ συνεπίτροποι παρέδοσαν· οὐ γὰρ ἂν αὐτοῦ κατεδιῄτησε· μαρτυρίαν δ' ἐνεβάλετο τοιαύτην, περὶ ἧς πειράσεταί τι λέγειν. ἐὰν μὲν οὖν καὶ νῦν ἔχειν με φῇ, τίνος παραδόντος, ἐρωτᾶτε αὐτόν, καὶ καθ' ἕκαστον παρασχέσθαι μάρτυρας ἀξιοῦτε. ἐὰν 52
δ' εἶναί μοι φῇ τοῦτον τὸν τρόπον, λογιζόμενος τὰ παρ' ἑκατέρῳ τῶν ἐπιτρόπων, διπλασίοις ἐλάττω φανήσεται λέγων, ἔχοντα δ' οὐδὲν μᾶλλον ἀποφαίνων. ἐγὼ γὰρ ὥςπερ καὶ τοῦτον τοσαῦτ' ἔχοντ' ἐξήλεγξα, οὕτω κἀκείνων ἑκάτερον οὐκ ἐλάττω τούτων ἔχοντα ἐπιδείξω. ὥςτ' οὐ τοῦτ' αὐτῷ λεκτέον, ἀλλ' ὡς ἢ αὐτὸς ἢ οἱ συνεπίτροποι παρέδοσαν. εἰ δὲ μὴ τοῦτ' ἐπιδείξει, πῶς χρὴ ταύτῃ τῇ προκλήσει προςέχειν ὑμᾶς τὸν νοῦν; οὐδὲν γὰρ μᾶλλον ἔχοντά με ἐπιδείκνυσιν.

Πολλὰ τοίνυν ἀπορηθεὶς πρὸς τῷ διαιτητῇ περὶ 53
πάντων τούτων, καὶ καθ' ἕκαστον ἐξελεγχόμενος, ὥςπερ νυνὶ παρ' ὑμῖν, ἐτόλμησε ψεύσασθαι πάντων δεινότατον, ὡς τέτταρά μοι τάλαντα ὁ πατὴρ κατέ-

λόγον. eum quo utebatur ipse (Aphobus), prae se ferens consumpta esse ipsa opum capita.

51. οὐδ' ὡς οἱ συνεπίτροποι παρέδοσαν] Errat Wolfius, qui scribendum opinatur οὐδ' ὡς τοῖς συνεπιτρόποις παρέδωκεν vel οὐδ' ὡς οἱ συνεπίτροποι παρέλαβον. Statim §. 52. οὐ τοῦτ' αὐτῷ λεκτέον, ἀλλ' ὡς ἢ αὐτὸς ἢ συνεπίτροποι παρέδοσαν. Qui enim princeps est tutelae, ei ne sufficiat iis, qui adiuncti sunt tutelae, tradere pecuniam pupilli, ut hi dissipent per negligentiam; sed ut ipse religiosus est, ita efficiat, ut ne dissipare possint. Supplendum est μοι. – *οὐ γὰρ ἂν αὐτοῦ κατεδιῄτησε.* sc. ὁ διαιτητής. „Id enim si fecisset Aphobus, arbiter contra eum non dedisset arbitrium." *Reiske.* De duplice augmento cf. Buttmann. Gr. ampl. §. 86. not. 6. p. 346. – *μαρτυρίαν ἐνεβάλετο.* Ἐμβάλλεσθαι est verbum forense, cui additur interdum εἰς τὸν ἐχῖνον, tabularium (Acten - Behältniſs); quo coniiciebantur chartae, quae essent in causis proferendae et recitandae. Cf. der Attische Proceſs p. 691. s. – *τοιαύτην.* δεικτικῶς significatione mala, quam τοιοῦτος imprimis habet seq. ὅς. – *τίνος παραδόντος.* subaudi ἔχω. *Schaefer.* – *διπλασίοις ἐλάττω φανήσεται λέγων.* Mutato nomine res est eadem. Dicit quidem se nonnisi decem habere talenta, duo autem socios viginti, sed me quicquam accepisse non ostendit. – *ἔχοντα.* sc. με. Non opus est, ut cum Wolfio scribatur ἐμαυτὸν ἀποφαίνων. Res in se clara. – *προκλήσει.* hanc, quam Latine denuntiationem appellare possis, exposuit Ed. Plattner in libro: der Proceſs und die Klagen p. 255. sq. Πρόςκλησις, quae est in ius vocatio, in codicibus ubique, etiam hic, confunditur cum προκλήσει, deque ea loquitur idem p. 114 sqq.

λιπε κατορωρυγμένα, καὶ τούτων κυρίαν τὴν μητέρα
ἐποίησεν. ταῦτα δ' εἶπεν, ἵν', εἰ μὲν καὶ νῦν αὐτὸν
προσδοκήσαιμι ἐρεῖν, ἀπολογούμενος περὶ αὐτῶν δια-
τρίβοιμι, δέον ἕτερα αὐτοῦ με κατηγορεῖν πρὸς ὑμᾶς·
εἰ δ' ὡς μὴ ῥηθησομένων παραλίποιμι, νῦν αὐτὸς
εἴποι, ἵνα δοκῶν εἶναι πλούσιος ἧττον ὑφ' ὑμῶν ἐλεοί-
54 μην. καὶ μαρτυρίαν μὲν οὐδεμίαν ἐνεβάλετο τούτων ὁ
ταῦτ' εἰπεῖν ἀξιώσας, ψιλῷ δὲ λόγῳ χρησάμενος, ὡς
πιστευθησόμενος ὑπ' ἐκείνων. καὶ ὅταν μὲν ἔρηταί τις
αὐτὸν, εἰς τί τῶν ἐμῶν τοσαῦτα χρήματ' ἀνήλωκε, χρέα
φησὶν ὑπὲρ ἐμοῦ ἐκτετικέναι, καὶ πένητα ἐνταυθοῖ
ζητεῖ ποιεῖν· ὅταν δὲ βούληται, πλούσιον, ὡς ἔοικεν,
εἴπερ γε καὶ τοσοῦτον ἀργύριον ἐκεῖνος οἴκοι κατέλιπεν.

54. ὑπ' ἐκείνων] Nonnulli codd. haud contemnendi habent ὑπ' ἐκείνου, sc. τοῦ διαιτητοῦ, quod non displicet Schaefero. Quum tamen praestantissimi Bekkeri alteram lectionem teneant, eam retineo, quum, quanquam in his orationibus ubique de diaeteta in singulari sermo sit, tamen constet plures publicos ἑκάστης φυλῆς fuisse. Hinc per pluralem rem coram publicis diaetetis actam esse inter alia ostendit.

ἐνταυθοῖ] Dindorfius ἐνταυθί, nullo codice assentiente, obsecutus, opinor, Elmsleio, qui ad Aristoph. Acharn. 152. edixit ἐνταυθοῖ pro ἐνταῦθα ex Atticis scriptoribus eiiciendum et scribendum esse ἐνταυθί. Me autem huic edicto non obtemperare, sed Stallbaumio assentiri ad Platonis Phil. p. 23. monui ad Aeschinem de falsa legatione T. I. p. 164.

53. κατορωρυγμένα] Quum Reiskius tropice intelligeret in arca defossa, Schaeferus, quidni, inquit, propria significatione intelligamus? V. Xenophon. Cyrop. IV. 2, 28. VIII. 2, 21. Adde quod defossa recte dicuntur κεκρυμμένα §. 55. Nec miraberis pecuniam defossam; quippe hunc eius servandae modum etiamnunc haud pauci, imprimis qui ruri vivunt, usurpant. πρὸς Ἄφ. p. 859. §. 49. τὰ μὲν χρήματα, ὅσα κατέλιπεν ὁ πατὴρ, ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ κατωρύττετο, ὅτε εἰς τὰς τούτων χεῖρας ἦλθεν.

54. ψιλῷ δὲ λόγῳ χρησάμενος] Apud Technicos ψιλὸς λόγος plerumque opponitur τοῖς μέτροις et est prosa, oratio soluta. Hic autem est nuda oratio, nullis testimoniis, quae fidem facere possint, munita. κατὰ Ἀνδροτ. §. 22. p. 600. λοιδορία τε καὶ αἰτία κεχωρισμένον ἐστὶν ἐλέγχου. αἰτία μὲν γάρ ἐστιν, ὅταν τις ψιλῷ χρησάμενος λόγῳ μὴ παράσχηται πίστιν ὧν λέγει, ἔλεγχος δέ, ὅταν ὧν ἂν εἴπῃ τις καὶ τἀληθὲς ὁμοῦ δείξῃ.

εἴπερ γε καὶ τοσοῦτον etc.] Γε accessit ex optimo codice. Maiorum memoria parum talia attendebantur; nihil discriminis esse indicabatur inter εἴπερ et εἴγε. Hodie nimium, opinor, sudamus et aestuamus et rimando alter alterum superare

ὡς δ' οὐκ ἀληθῆ λέγειν οἷόν τε αὐτόν, ἀλλ' ἀδύνατόν
τι γενέσθαι τούτων, ἐκ πολλῶν ῥᾴδιον μαθεῖν. εἰ μὲν 55
γὰρ ὁ πατὴρ ἠπίστει τούτοις, δῆλον ὅτι οὔτ' ἂν τἄλλα
ἐπέτρεπεν, οὔτ' ἂν ταῦθ' οὕτω καταλιπὼν αὐτοῖς ἔφραζεν· μανία γὰρ δεινὴ τὰ κεκρυμμένα εἰπεῖν, μηδὲ τῶν
φανερῶν μέλλοντα ἐπιτρόπους καταστήσειν. εἰ δ' ἐπίστευεν, οὐκ ἂν δήπου τὰ μὲν πλεῖστ' αὐτοῖς τῶν χρημάτων ἐνεχείρισε, τῶν δ' οὐκ ἂν κυρίους ἐποίησεν.
οὐδ' ἂν τῇ μὲν μητρί μου ταῦτα φυλάττειν ἔδωκεν,
αὐτὴν δ' ἐκείνην ἑνὶ τῶν ἐπιτρόπων τούτῳ γυναῖκ' ἔδωκεν· οὐ γὰρ ἔχει λόγον σώζειν μὲν τὰ χρήματα διὰ τῆς
ἐμῆς μητρὸς ζητεῖν, ἕνα δὲ τῶν ἀπιστουμένων καὶ αὐτῆς
καὶ τῶν χρημάτων κύριον ποιεῖν. ἔτι δέ, τούτων εἴ 56
τι ἦν ἀληθές, οἴεσθ' οὐκ ἂν αὐτὴν λαβεῖν δοθεῖσαν
ὑπὸ τοῦ πατρός, ὃς τὴν μὲν προῖκα αὐτῆς ἤδη, τὰς
ὀγδοήκοντα μνᾶς, ἔχων, ὡς συνοικήσων αὐτῇ, τὴν
Φιλωνίδου τοῦ Μελιτέως θυγατέρ' ἔγημε; τεττάρων δὲ

studemus, ut nimirum scriptores antiqui ἐννοιῶν superiores fuisse videantur. Mihi quidem persuasum est scriptores classicos nullam sine ratione particulam posuisse, sed saepe sensu, non clara notione motos. Interdum nos quidem possumus hunc sensum explicare et acuti hominis est eum investigare; haud raro vero nugas agimus et subtilis potius per magistros in iuvenum animis sensus excitandus quam putiditas [?] inepta et arrogans permulcenda. – Hic rationem sequimur Hermanni ad Vig. pag. 834. „εἴπερ, inquit, quod nos wenn anders dicimus, ita ab εἴγε, quod nos dicimus wenn denn, differt, quod εἴπερ usurpatur de re, quae esse sumitur, sed in incerto relinquitur, utrum iure an iniuria sumatur; εἴγε autem de re, quae iure sumpta creditur." Εἴπερ igitur Demosthenes dixit, quia, ut iuvenem decet, facile concedit fieri posse, ut res nonnemini dubia videatur; γε autem addit, ut suam ipsius sententiam, minime dubitantis, exprimat.

55. τῶν δ'] Ex opposito τὰ μὲν πλεῖστ' videmus, quomodo τῶν δ' accipiendum sit, de certa parte. Saepe ὁ δέ in altero membro ita ponitur, ut ex primo opposito supplenda sit notio. – ἔδωκεν. Optimus codex γρ. ἐξέδωκεν: quod verbum proprium de filia, quam pater vivus et κύριος proco desponsat, nuptum dat.

56. Φιλωνίδου τοῦ Μελιτέως] Harpocration s. v. Μελίτη. δῆμός ἐστι τῆς Κεκροπίδος (Stephanus de urbibus inter alia haec habet: καὶ δῆμος Οἰνηΐδος φυλῆς. ὁ δημότης Μελιτεύς), κεκλῆσθαι δέ φησι τὸν δῆμον Φιλόχορος ἐν τρίτῃ ἀπὸ Μελίτης θυγατρὸς κατὰ μὲν Ἡσίοδον Μύρμηκος, κατὰ δὲ Μουσαῖον Δίου τοῦ Ἀπόλλωνος. Scholiastes Aristoph. ad Βατρ. 504. Μελίτη δῆμος τῆς Ἀττικῆς, ἐν ᾗ ἐμυήθη Ἡρακλῆς τὰ μικρὰ μυστήρια. ἔστι δὲ ἐκεῖ καὶ Ἡρακλέους ἱερόν. ἐκλήθη

ταλάντων ἔνδον ὄντων, καὶ ταῦτ' ἐκείνης ἐχούσης, ὥς
οὗτός φησιν, οὐκ ἂν ἡγεῖσθ' αὐτὸν κἂν ἐπιδραμεῖν,
57 ὥςτε γενέσθαι μετ' ἐκείνης αὐτῶν κύριον; ἢ τὴν μὲν
φανερὰν οὐσίαν, ἣν καὶ ὑμῶν οἱ πολλοὶ συνῄδεσαν
ὅτι κατελείφθη, μετὰ τῶν συνεπιτρόπων οὕτως αἰσχρῶς
διήρπασεν, ὧν δ' οὐκ ἠμέλλεθ' ὑμεῖς ἔσεσθαι μάρτυρες
ἀπέσχετ' ἄν, ἐξὸν αὐτῷ λαβεῖν; καὶ τίς ἂν πιστεύσειεν;
οὐκ ἔστι ταῦτ', ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐκ ἔστιν· ἀλλὰ
τὰ μὲν χρήμαθ', ὅσα κατέλιπεν ὁ πατήρ, πάντα τούτοις
παρέδωκεν. οὗτος δ', ἵν' ἧττον ἐλεηθῶ παρ' ὑμῖν,
τούτοις τοῖς λόγοις χρήσεται.
58 Πολλὰ μὲν οὖν ἔγωγ' ἔχω καὶ ἄλλα τούτου κατη-
γορεῖν· ἓν δὲ περὶ πάντων κεφάλαιον εἰπὼν πάσας
αὐτοῦ διαλύσω τὰς ἀπολογίας. τούτῳ γὰρ ἐξῆν
μηδὲν ἔχειν τούτων τῶν πραγμάτων, μισθώσαντι τὸν
οἶκον κατὰ τουτουσὶ τοὺς νόμους. Λαβὲ τοὺς νόμους
καὶ ἀνάγνωθι.

ΝΟΜΟΙ.

Κατὰ τούτους τοὺς νόμους Ἀντιδώρῳ μὲν ἐκ τριῶν ταλάντων καὶ τριςχιλίων ἐν ἓξ ἔτεσιν ἓξ τάλαντα καὶ πλεῖον ἐκ τοῦ μισθωθῆναι παρεδόθη, καὶ ταῦθ' ὑμῶν τινες εἶδον. Θεογένης γὰρ ὁ Προβαλίσιος, ὁ μισθω-

56. *αὐτῶν*] Recte sic optimi codices. Genitivus enim refertur ad illa quatuor talenta, quae *κατορωρυγμένα* fingebat. Alii *αὐτόν*.

δὲ ἀπὸ Μελίτης νύμφης, ᾗ ἐμίγη ὁ Ἡρακλῆς. – Reiskium scribendum esse opinantem *Μελιτέως καὶ ταύτην μὲν ἐπ' ὀγδοήκοντα μναῖς ἔγημε*, haec sumentem ex oratione *πρὸς Ἀφ.* §. 48., corrrexit Schaeferus dicens non opus esse talia inseri, quae nota essent audientibus. Plena oratio: Philonidae filiam domum duxit, quae ipsi nostis quam locupletem patrem habuerit, s. quam dotem secum attulerit.

58. *Θεογένης γὰρ ὁ Προβαλίσιος*] Stephanus Byz. s. v. *Προβάλινθος*: *Προβάλινθος, δῆμος Πανδιονίδος φυλῆς. ὁ δημότης Προβαλίνθιος. Θηλυκῶς καὶ λέγεται ὁ δημότης.* Hinc Meursius de populis s. v. hoc loco *Προβαλίνθιος* restituit, ut in alio Demosthenis loco *κατὰ Νεαίρας* p. 1361. l. 18. 20. ubi nunc ex optimis codd. legitur *Προβαλείσιος*, quod idem etiam hoc loco sine codd. restituit Dindorfius. Auctoritati unius grammatici et docti ethnographi non tantum tribuendum censeo, ut contra Mss. scriptores corrigam; sed nec tantum uni scriptoris loco, ut ad eam rationem ceteros emendem. In his rebus multa sunt et erunt incerta et dubia, nec in linguae Grae-

σάμενος αὐτοῦ τὸν οἶκον, ἐν τῇ ἀγορᾷ ταῦτα τὰ χρή-
ματα ἐξηρίθμησεν. ἐμοὶ δ᾽ ἐκ τεττάρων καὶ δέκα 59
ταλάντων ἐν δέκα ἔτεσι πρὸς τὸν χρόνον τε καὶ τὴν
ἐκείνου μίσθωσιν πλεῖον ἢ τριπλάσια κατὰ τὸ εἰκὸς
προςῆκον γενέσθαι, τοῦτο διὰ τί οὐκ ἐποίησεν, ἐρω-
τᾶτ᾽ αὐτόν. εἰ μὲν γὰρ βέλτιόν φησιν εἶναι μὴ μισθω-
θῆναι τὸν οἶκον, δειξάτω μὴ διπλάσια μηδὲ τριπλάσιά
μοι γεγενημένα, ἀλλ᾽ αὐτὰ τὰ ἀρχαῖά μοι πάντα ἀπο-
δεδομένα. εἰ δ᾽ ἐκ τεττάρων καὶ δέκα ταλάντων ἐμοὶ
μὲν μηδ᾽ ἑβδομήκοντα μνᾶς παραδεδώκασιν, ὁ δὲ καὶ
προςοφείλοντά με αὐτῷ ἀπέγραφε, πῶς ἀποδέξασθαί
τι προςήκει τούτων λεγόντων; οὐδαμῶς δήπουθεν.

Τοσαύτης τοίνυν οὐσίας μοι καταλειφθείσης, ὅσην 60
ἐξ ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ τοῦ τρίτου μέρους πρόσοδον αὐ-
τῆς φερούσης πεντήκοντα μνᾶς, ἐξὸν τούτοις, ἀπληστοτά-
τοις οὖσι χρημάτων, καὶ εἰ μὴ μισθοῦν τὸν οἶκον ἠβού-
λοντο, ἀπὸ μὲν τούτων τῶν προσιόντων ἐῶντας, ὥςπερ
εἶχε, κατὰ χώραν, ἡμᾶς τε τρέφειν καὶ τὰ πρὸς τὴν πόλιν
διοικεῖν, καὶ ὅσα ἐξ αὐτῶν περιεγίγνετο, ταῦτα προςπερι-

60. τούτοις, ἀπληστοτάτοις οὖσι] Τούτοις per se positum et ἀπληστοτάτοις οὖσι est εἰ καὶ ἦσαν ἀπληστότατοι. Hinc in optimis codd. deest τοῖς, quod in nonnullis post τούτοις additur. Cf. Excurs. II. ad Lysiam Vol. XVI. p. 436. hui. Bibl.

περιεγίγνετο – προςπεριποιεῖν] Haec consulto sibi opposita, ut, quum primum significatione passiva id denotet, quod lucri factum est, alterum transitivam vim habeat lucri facere. Hoc librarii nimium iniqui in verba decomposita inepte mutarunt in προςποιεῖν. Num alibi προςπεριποιεῖν legatur, nescio; sed quid vocabulum vel compositionis vel significationis ratione suspectum reddere possit, non intelligo. Plura decomposita cum πρός et περί offerunt lexica, et omnia sunt exempla compositorum, in quibus πρός significat insuper.

cae volubilitate aequabilitas in omnium ore versata fuisse videtur. – ἐξηρίθμησεν, pecuniam repraesentavit: de debitore, qui in mensa nummularii publica auctoritate nomen solvit et pecuniam numerat. Alii dicunt ἀπαριθμεῖν.

60. καὶ τοῦ τρίτου μέρους πρόσοδον αὐτῆς φερούσης πεντήκοντα μνᾶς] Proprie in participio absoluto subiectum erat habendum τοῦ τρίτου μέρους et participium ad id construendum φέροντος. Nunc vero subiectum fecit idem, quod erat ante, αὐτῆς sc. οὐσίας, et hinc participium φερούσης. Constructio autem et sententia totius loci est paullo intricatior. Reiskius construit: καὶ τῆς οὐσίας φερούσης πεντήκοντα μνᾶς πρόσοδον

61 ποιεῖν, τὴν δ' ἄλλην οὐσίαν ἐνεργὸν ποιήσασιν, οὖσαν
ταύτης διπλασίαν, αὐτοῖς τε, εἰ χρημάτων ἐπεθύμουν,
μέτρια ἐξ αὐτῶν λαβεῖν, ἐμοί τε σὺν τοῖς ἀρχαίοις ἐκ τῶν
προςόδων τὸν οἶκον μείζω ποιῆσαι, τούτων μὲν οὐδὲν
ἐποίησαν, ἀποδόμενοι δ' ἀλλήλοις τὰ πλείστου ἄξια τῶν
ἀνδραπόδων, τὰ δὲ παντάπασιν ἀφανίσαντες, ἐμοῦ μὲν
ἀνεῖλον καὶ τὴν ὑπάρχουσαν πρόςοδον, σφίσι δ' αὐτοῖς
62 οὐ μικρὰν ἐκ τῶν ἐμῶν κατεσκευάσαντο. λαβόντες δὲ
καὶ τἄλλα αἰσχρῶς οὕτω πάντα, πλέον ἢ τὰ ἡμίσεα τῶν
χρημάτων μηδὲ καταλειφθῆναι κοινῇ πάντες ἀμφισβη-
τοῦσιν, ὡς πεντεταλάντου δὲ μόνον τῆς οὐσίας οὔσης,

62. *τὰ ἡμίσεα τῶν χρημάτων*] Dindorfius ex optimo Bekkeri codice tribus in locis Demosthenis scripsit *ἡμίση*, quod grammatici reiiciunt ut *ἀνάττικον*. Herodian. p. 455. Piers. rem accuratissime exponit. *Ἁμαρτάνουσιν*, inquit, *οἱ τὰ ἡμίση λέγοντες καὶ οὐ τὰ ἡμίσεα. τὰ γὰρ τριγενῆ τῶν ὀνομάτων ἐπὶ τῶν οὐδετέρων διαιρεῖται· οἱ γλυκεῖς, αἱ γλυκεῖαι, τὰ γλυκέα· οἱ ὀξεῖς, αἱ ὀξεῖαι, τὰ ὀξέα. οὕτως ἄρα καὶ οἱ ἡμίσεις, αἱ ἡμίσειαι καὶ τὰ ἡμίσεα, καὶ τὸ ἑνικὸν οὖν μόνως τοῦ ἡμίσεος, ὡς καὶ τοῦ ὀξέος καὶ γλυκέος, ἀλλ' οὐ τοῦ ἡμίσους.* Quin etiam qui Atticis se oppusuerunt, eadem tradunt. Sic *Ἀντιαττικιστὴς* in Bekkeri Anecdd. p. 98. l. 31. *ἡμίσεας: ἀντὶ τοῦ ἡμίσεις.* Quod autem l. 30. habet *ἡμισέως ἐπίῤῥημα. Πλάτων. πολιτείας τετάρτῳ*, eorum videtur reprobare opinionem, qui genitivum singularem scribendum affirmabant *ἡμίσεως*, non *ἡμίσεος*. Illud quidem memorabile, quod optimus Demosthenis codex, qui plerumque fundamentum est recensionis, omnibus in locis, ubi neutrum plurale legitur, formam habet contractam. Verum ex multis locis cognoscimus et librarium et possessorem codicis doctum fuisse grammaticum. Hinc si quando rationi cuidam adhaeserat, eam mordicus tenebat et constanter inferebat, quum ceteri se proderent ipsi inconstantia. Sin autem reliquorum oratorum locos consideramus, ubique, si quando hoc vocabulo utuntur, ab omnibus codd. formam solutam repraesentatam inveniemus. Atque etiam inde probabile fit scriptores ipsos forma nonnisi soluta usos esse, quod, si quando contracta in libro, cuius adhuc nonnisi pauci codices collati erant, haerebat, melioribus et antiquioribus collatis forma soluta restituatur, ut v. c. Theophr. Char. XXX. ab Astio, quem vide p. 262.

τοῦ τρίτου μέρους αὐτῆς, et quum substantia ferret quinquaginta minas, quae erant reditus annuus tertiae partis huius substantiae. Schaeferus, simplicius, inquit, iungas: *καὶ αὐτῆς φερούσης πεντήκοντα μνᾶς πρόσοδον τοῦ τρίτου μέρους.* Equidem *αὐτῆς* ut totum subiecti loco habendum existimo, *τοῦ τρίτου μέρους* partem ut appositionem additam.

62. *πεντεταλάντου*] A nominibus, quae pondera et mensuras significant, per derivationem *αῖος* formant adiectiva ita, ut plerumque litteram *ῖ*, promptie-

ἐκ τοσαύτης τοὺς λόγους ἀπενηνόχασιν, οὐ πρόσοδον μὲν
ἐξ αὐτῶν οὐκ ἀποφαίνοντες, τὰ δὲ κεφάλαια φανερὰ
ἀποδεικνύντες, ἀλλ' αὐτὰ τὰ ἀρχαῖα οὕτως ἀναιδῶς
ἀνηλῶσθαι φάσκοντες. καὶ οὐδ' αἰσχύνονται ταῦτα τολ-
μῶντες. καίτοι τί ποτ' ἂν ἔπαθον ὑπ' αὐτῶν, εἰ πλείω 63
χρόνον ἐπετροπεύθην; οὐκ ἂν ἔχοιεν εἰπεῖν. ὅπου γὰρ
δέκα ἐτῶν διαγενομένων παρὰ μὲν τῶν οὕτω μικρὰ κε-
κόμισμαι, τῷ δὲ καὶ προσοφείλων ἐγγέγραμμαι, πῶς οὐκ
ἄξιον ἀγανακτεῖν; δῆλον δὲ πανταπασιν· εἰ κατελείφθην

οὐ πρόσοδον] Optimum codicem *οὐ* non habere monet Bekkerus, et deest vulgo in editionibus. Sed deesse non potest, quoniam, si desit, manifesta est repugnantia inter *κεφάλαια φανερὰ ἀποδεικνύναι*, sortem manifeste referre, adesse profiteri (perperam Reiskius opinatur esse censum edere apud quaestores aerarii. Non de censu, sed de ipsa ratione reddita sermo est) et *τὰ ἀρχαῖα ἀνηλῶσθαι*, sortem absumptam esse (sine tutorum nimirum culpa). Addita autem negatione sententia haec est: Rationem reddiderunt, non ita, ut usuram quidem non numerarint, sortem autem repraesentarint, sed ita ut impudenter affirmarent sortem sine culpa sua absumptam esse.

63. *τί ποτ' ἂν ἔπαθον ὑπ' αὐτῶν, εἰ πλείω χρόνον ἐπετροπεύθην;*] Sic Bekkerus recte interpunxit. Reiskius, commate post *ἔπαθον* posito, *ὑπ' αὐτῶν* cum sequentibus iunxit: quod si voluisset orator, scriptum legeremus *ὑπὸ τούτων*. *Schaefer.*

ἀγανακτεῖν] Probo Dindorfium, qui ex optimo Bekkeri codice compositum *διαγανακτεῖν* recepit. Praef. p. XI. plura affert exemsimam illam in omni derivandi ratione adiutricem, interponant; sic v. c. a *τάλαντον* formatur *ταλαντιαῖος*. Hoc vero fit in adiectivis solis, quae unitatem ponderis et mensurae significant, v. c. §. 64. *οἶκοι ταλαντιαῖοι*. Verum si componatur cum numerali *δίς, τρίς, πέντε*, substantivum ipsum additur et terminationem compositum recipit adiectivam. Sic h. l. compositum *πεντετάλαντος* et §. 64. coniuncta leguntur *οἶκοι ταλαντιαῖοι* et *διτάλαντοι*: et sic ubique; nisi quod flexuram operosam receperunt, quorum primitiva iam ad alterum praeformata essent, v. c. ex *ἡμιωβόλιον* derivatur *ἡμιωβολιαῖος* et *τριημιωβολιαῖος* etc. Interdum librarii in vocabulis errarunt. Infra B. §. 11. *πεντεκαιδεκαταλάντους οἴκους*, ubi optimus Bekkeri codex et alter correctus habet *πεντεκαίδεκα τάλαντα*, H. Wolfius legendum contendit *πεντεκαιδεκαταλαντίους*. Accuratissime hoc exposuit Lobeckius in Parergorum post Phrynichum c. II.

63. *δέκα ἐτῶν διαγενομένων*] Sc. *τῇ ἐπιτροπῇ*, quum tutela per decem annos duraret. In Mid. p. 541. *ἤδη τῇ κρίσει ἐκείνῃ διαγεγονότα ἔτη ὀκτώ*. cf. Buttmanni ind. s. v. *διαγίγνεσθαι*. – *παρὰ μὲν τῶν – τῷ δέ*. Fit haud raro, ut formula *ὁ μέν* vel *ὁ δέ* post praegressam aliquam praepositionem adhibeatur inversa. Exemplorum copiam collegit Reizius de acc. inclinat. p. 69. sq.

δῆλον δὲ παντάπασιν] *Παντάπασιν* notabile additamentum formulae *δῆλον δέ*. *Schaefer.*

μὲν ἐνιαύσιος, ἓξ ἔτη δὲ προςεπετροπεύθην ὑπ' αὐτῶν, οὐδ' ἂν τὰ μικρὰ ταῦτα παρ' αὐτῶν ἀπέλαβον. εἰ γὰρ ἐκεῖνα ἀνήλωται ὀρθῶς, οὐδὲν ἂν τῶν νῦν παραδοθέντων ἐξήρκεσεν εἰς ἕκτον ἔτος, ἀλλ' ἢ παρ' αὐτῶν ἄν με
64 ἔτρεφον, ἢ τῷ λιμῷ περιεῖδον ἀπολόμενον. καίτοι πῶς οὐ δεινόν, εἰ ἕτεροι μὲν οἶκοι ταλαντιαῖοι καὶ διτάλαντοι καταλειφθέντες ἐκ τοῦ μισθωθῆναι διπλάσιοι καὶ τριπλάσιοι γεγόνασιν, ὥςτε ἀξιοῦσθαι λειτουργεῖν, ὁ δ' ἐμὸς τριηραρχεῖν εἰθισμένος καὶ μεγάλας εἰςφορὰς εἰςφέρειν μηδὲ μικρὰς δυνήσεται διὰ τὰς τούτων ἀναισχυντίας; τίνας δ' οὗτοι λελοίπασιν ὑπερβολὰς εἰπεῖν; οἳ καὶ τὴν διαθήκην ἠφανίκασιν, ὡς λήσοντες, καὶ τὰς μὲν σφετέρας αὐτῶν οὐσίας ἐκ τῶν ἐπικαρπιῶν διῳκήκασι, καὶ τἀρχαῖα τῶν ὑπαρχόντων ἐκ τῶν ἐμῶν πολλῷ μείζω πεποιήκασι, τῆς δ' ἐμῆς οὐσίας, ὥςπερ τὰ μέγιστα ὑφ' ἡμῶν ἀδικηθέντες, ὅλον τὸ κεφάλαιον ἀνῃρήκασιν;
65 καὶ ὑμεῖς μὲν οὐδὲ τῶν εἰς ὑμᾶς ἁμαρτανόντων ὅταν τινὸς καταψηφίσησθε, οὐ πάντα τὰ ὄντα ἀφείλεσθε, ἀλλ' ἢ γυναῖκας, ἢ παιδί' αὐτῶν ἐλεήσαντες, μέρος τι κἀκείνοις ὑπελείπετε· οὗτοι δὲ τοσοῦτον διαφέρουσιν ὑμῶν, ὥςτε καὶ δωρεὰς παρ' ἡμῶν προςλαβόντες, ἵνα δικαίως ἐπιτροπεύσωσι, τοιαῦτ' εἰς ἡμᾶς ὑβρίκασι, καὶ οὐδ' ᾐσχύνθη-

pla, in quibus tum a librariis, tum ab editoribus composita et imprimis decomposita reiecta sunt. Et hac in re Bekkerum subtilitati suae paullum renuntiasse saepe doleo.

64. εἰθισμένος] Bekkerus „ἠθισμένος S (optimus codex), qui sic et aliis locis." Hoc verbi ἐθίζω augmentum toties reperias, ut non a librariorum errore natum videatur. *Schaefer.*

64. ὁ δ' ἐμὸς τριηραρχεῖν εἰθισμένος] Quanquam autem maiores consueverant trierarchi esse, ipse etiamnum liber erat a liturgiis. Orbi enim, donec tutelam suam reciperent, et annum amplius liturgiis immunes erant. Cf. Boeckh. Staatshaush. T. II. p. 83. — ὡς λήσοντες. opinantes non animadversum iri, neminem esse animadversurum, testamentum se et pupilli fortunas surripuisse. — ἐκ τῶν ἐπικαρπιῶν. ex usuris, opinor, iis, quas tutores ex pupilli facultatibus percipiebant. Capita autem ita abripuerunt, ut populus ne eos quidem, quos publico iudicio omnium opum multa affecit, tam inhumane spoliet. — ἢ γυναῖκας, ἢ παιδί' αὐτῶν ἐλεήσαντες. laudabilem hunc morem illustrat Boeckhius Staatsh. T. I. p. 426.

σαν, εἰ μὴ ἠλέησαν τὴν ἐμὴν ἀδελφήν, εἰ δυοῖν ταλάν-
τοιν ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀξιωθεῖσα μηδενὸς τεύξεται τῶν
προςηκόντων, ἀλλ' ὥςπερ ἔχθιστοί τινες, ἀλλ' οὐ φίλοι
καὶ συγγενεῖς καταλειφθέντες, οὐδὲν τῆς οἰκειότητος
ἐφρόντισαν. ἀλλ' ἐγὼ μὲν ὁ πάντων ταλαιπωρότατος 66
πρὸς ἀμφότερα ἀπορῶ, ταύτην θ' ὅπως ἐκδῶ, καὶ
τἄλλ' ὁπόθεν διοικῶ. προςεπίκειται δ' ἡ πόλις ἀξιοῦσα
εἰςφέρειν, δικαίως· οὐσίαν γὰρ ἱκανὴν πρὸς ταῦτα κατέ-
λιπέ μοι ὁ πατήρ. τὰ δὲ χρήματα τὰ καταλειφθέντα
οὗτοι πάντ' εἰλήφασι. καὶ νῦν κομίσασθαι τἀμαυτοῦ 67
ζητῶν εἰς κίνδυνον καθέστηκα τὸν μέγιστον. ἐὰν γὰρ
ἀποφύγῃ με οὗτος, ὃ μὴ γένοιτο, τὴν ἐπωβελίαν ὀφλή-
σω μνᾶς ἑκατόν. καὶ τούτῳ μέν, ἐὰν καταψηφίσησθε,
τιμητόν, κοὐκ ἐκ τῶν ἑαυτοῦ χρημάτων, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐμῶν
ποιήσεται τὴν ἔκτισιν· ἐμοὶ δ' ἀτίμητον τοῦτ' ἔστιν.
ὥςτ' οὐ μόνον ἔσομαι τῶν πατρῴων ἐστερημένος, ἀλλὰ
καὶ προςητιμωμένος, ἐὰν μὴ νῦν ὑμεῖς μ' ἐλεήσητε.

67. ὑμεῖς μ'] Dindorfius ex optimo codice ἡμᾶς ὑμεῖς recepit. Si codices plurimi id offerrent, tolerarem. Sed vel optimo codici non ita cedam, ut modestiorem formam commutem cum arrogantiore, quum eadem dominetur in antecedente. In sequente §. βοηθῆσαι ἡμῖν τὰ δίκαια ait, ad finem properans, in plurali, ut auditoribus matrem et sororem in memoriam revocet.

67. τὴν ἐπωβελίαν ὀφλήσω] Harpocration p. 74. Lips. ἐπιτίμιόν ἐστιν ἡ ἐπωβελία τὸ ἕκτον μέρος τοῦ τιμήματος, ὃ ἐπράττοντο οἱ γραψάμενοί τινας καὶ μὴ ἑλόντες αὐτοῖς τοῖς γραφεῖσιν. ἐκαλεῖτο δὲ οὕτως, ὅτι καθ' ἑκάστην δραχμὴν ὀβολὸς ἦν, ὅπερ ἕκτον ἐστίν, ἐν ἓξ ὀβολοῖς τῆς δραχμῆς λογιζομένης. Pollux VIII. 48. ὁ μὴ μεταλαβὼν τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων τὴν ἐπωβελίαν προςωφλίσκανε. Rem illustravit der Attische Procefs L. IV. c. XII.

τιμητόν – ἀτίμητον] Vocabula in iure Attico usitatissima, praesertim cum substantivo ἀγών, ἀγὼν τιμητός et ἀγὼν ἀτίμητος. Ἀτίμητος ἀγών ea dicitur causa, in qua lege poena dicta non est, sed ea constituenda pendet ex iudicibus; τιμητός ea, qua si cadit reus, lex poenam iam constituit. Iam poenam Aphobo constituendam comparat cum agone τιμητῷ. Nempe si quis deprehenditur fuisse tutor fraudulentus, ipsa rei natura, ut ius civile, postulat, ut damnum pupillo resarciat ex sua ipsius re familiari, nec Demosthenes aliud quicquam flagitat, nisi ut tutores quae defraudaverant restituant, et hanc ἔκτισιν, inquit, ποιήσεται (Aphobus) ἐκ τῶν ἐμῶν. Mihi vero, cui causa ἀτίμητος est, si cecidero, ipsa natura poenae secum fert, ut praeter patrimonii iacturam honorem amittam, ὥςτ' εἶναι ἠτιμωμένον, ἄτιμον.

68 δέομαι οὖν ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἱκετεύω καὶ ἀντιβολῶ μνησθέντας καὶ τῶν νόμων καὶ τῶν ὅρκων, οὓς ὀμόσαντες δικάζετε, βοηθῆσαι ἡμῖν τὰ δίκαια, καὶ μὴ περὶ πλείονος τὰς τούτου δεήσεις ἢ τὰς ἡμετέρας ποιήσασθαι. δίκαιοι δ' ἔστ' ἐλεεῖν οὐ τοὺς ἀδίκους τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ τοὺς παραλόγως δυστυχοῦντας, οὐδὲ τοὺς ὠμῶς οὕτως τἀλλότρια ἀποστεροῦντας, ἀλλ' ἡμᾶς τοὺς πολὺν χρόνον ὧν ὁ πατὴρ ἡμῖν κατέλιπε στερομένους καὶ πρὸς ὑπὸ τούτων ὑβριζομένους καὶ νῦν περὶ ἀτιμίας
69 κινδυνεύοντας. μέγα δ' ἂν οἴομαι στενάξαι τὸν πατέρ' ἡμῶν, εἰ αἴσθοιτο τῶν προικῶν καὶ τῶν δωρεῶν ὧν αὐτὸς τούτοις ἔδωκεν, ὑπὲρ τούτων τῆς ἐπωβελίας τὸν αὑτοῦ υἱὸν ἐμὲ κινδυνεύοντα, καὶ ἄλλους μέν τινας ἤδη τῶν πολιτῶν οὐ μόνον συγγενῶν, ἀλλὰ καὶ φίλων ἀνδρῶν ἀπορούντων, θυγατέρας παρὰ σφῶν αὐτῶν ἐκδόντας, Ἄφοβον δὲ μηδ' ἣν ἔλαβε προῖκ' ἐθέλοντα ἀποδοῦναι, καὶ ταῦτ' ἔτει δεκάτῳ.

68. **κατέλιπε στερομένους καὶ – ὑβριζομένους]** Optimi codices obtulerunt *στερομένους* pro vulgato *στερουμένους*. *Στερόμενος* quoad sensum esse aoristum monuit Buttmannus Gr. ampl. Vol. II. P. 1. p. 230. et significare privatum, conditionem, in qua quis sit. Hic autem notandum iungi cum praesente: quod est subtile. Per *στερομένους* enim conditio cernitur, qua inde a patris morte fuerint et etiamnum sint; per praesens autem *ὑβριζομένους* id indicatur, quod ne fiat veretur, et quanquam ut ne fiat optet, tamen de re tanquam praesente loquitur, ut indicum misericordia moveatur. Quae sequuntur addita sunt ad explicandam notionem *τοῦ ὑβριζομένους, καὶ νῦν περὶ ἀτιμίας κινδυνεύοντας*: ubi *ἀτιμία* vix sensu stricto civili accipiendum, sed intelligit, opinor, eas se civitati liturgias praestare non posse, quas probus civis velit.

69. **ἔδωκεν]** Intelligitur per se, quo consilio haec dona tutoribus dederit, ut mirandum sit Reiskium opinari potuisse excidisse *ὑπὲρ τοῦ καλῶς ἐμοῦ προστῆναι.* Vid. supra ad §. 8. et 12.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΚΑΤΑ ΑΦΟΒΟΥ ΛΟΓΟΣ Β.

PROOEMIUM.

Affirmat de multis, quae Aphobus dixerit, mendaciis ea se primum refutaturum, quibus maxime sit indignatus. Hac de causa enim affirmavit patrem noluisse rem familiarem locari, quod avus aerario obligatus fuerit. Nullum autem huius debiti testimonium attulit, sed rem ultimo diei servans temere iactavit. Testimonium autem ad posteriorem orationem reservavit: quod si leget, diligenter, quaeso, attendite. Qui testantur enim dicunt non esse eum, sed fuisse obligatum aerario. Quod ipsum negat Demosthenes. Primum Demochares, qui uxorem habet materteram, suas opes non occultat, sed cuiusque generis munia publica obiens nihil quicquam pertimescit. Deinde pater ipse quatuor talenta cum tribus millibus drachmarum testamento ipsis legavit. Quin etiam censum ex meis, inquit, opibus maximum pependerunt. Absurdum autem est, quod, quum dicant patrem vetuisse ne res familiaris locaretur, tabulas, in quibus scriptum est, non proferant. Tum ordine recitari iubet testimonia, ex quibus patent quae acceperint, nec tamen pupillo tradiderint. Deinceps affert quae inter patrem animam agentem et tutores acta sint. Tandem narrat, quid Aphobus tentaverit, ut per fraudem *ἀντιδόσεως* per Thrasylochum Demostheni oblatae causam comprimeret, qua autem iactura facta fraudem ipse represserit. Peroratio hanc sententiam habet: si sibi satisfiat, commodum in ipsam rempublicam redundaturum: quod nullo modo fieri posse, si contra ius fasque tutores sua teneant.

835.

Πολλὰ καὶ μεγάλ' ἐψευσμένου πρὸς ὑμᾶς Ἀφόβου, τοῦτ' αὐτὸν ἐλέγξαι πειράσομαι πρῶτον, ἐφ' ᾧ μάλιστα ἠγανάκτησα τῶν ῥηθέντων. εἶπε γάρ, ὡς ὁ πάππος ὤφειλε τῷ δημοσίῳ, καὶ διὰ ταῦθ' ὁ πατὴρ οὐκ ἐβούλετο μισθωθῆναι τὸν οἶκον, ἵνα μὴ κινδυνεύσῃ. καὶ τὴν 1

1. *ὁ πάππος*] Intelligendus avus Demosthenis maternus, nomine Gylon. *Schaefer.* – *ἵνα μὴ κινδυνεύσῃ.* sc. *ὁ οἶκος.* Nempe qui moriens aerario debebat, huius non solum facultates obligatae erant, sed filius eadem, qua pater, infamia tenebatur, qua non liberabatur, nisi pecuniam, quam pater debuerat, solvisset. Nec filius solum aere alieno tenebatur, sed etiam nepotes et si ultra fieri posset. Ex §. 4. apparet etiam ad generos hereditate transiisse socerorum infamiam. *κατὰ Θεοκρ.* p. 1326. fin. et s. *εἰ γὰρ ὀφείλοντος τοῦ πάππου πάλαι, καὶ τοῦ νόμου κελεύοντος κληρονομεῖν τοῦτον τῶν ἐκείνου, – γράφεται καὶ διὰ τοῦτο οἰήσεται δεῖν ἀποφεύγειν, ὅτι πονηρὸς ἐκ τριγονίας ἐστίν, οὐ δίκαια ἐστί.* Quod autem ex margine optimi codicis Din-

μὲν πρόφασιν ποιεῖται ταύτην, ὡς δ᾽ ὀφείλων ἐτελεύτη-
σεν ἐκεῖνος, οὐδεμίαν παρέσχετο μαρτυρίαν· ἀλλ᾽ ὡς
μὲν ὦφλεν, ἐνεβάλετο τηρήσας τὴν τελευταίαν ἡμέραν,
ταύτην δ᾽ εἰς τὸν ὕστερον λόγον ὑπελίπετο, ὡς διαβα-
2 λεῖν τὸ πρᾶγμα ἐξ αὐτῆς δυνησόμενος. ἐὰν οὖν ἀναγνῷ,
προσέχετ᾽ αὐτῇ τὸν νοῦν· εὑρήσετε γάρ, οὐχ ὡς ὀφείλει
μεμαρτυρημένην, ἀλλ᾽ ὡς ὦφλεν. τοῦτ᾽ οὖν ἐλέγξαι
πειράσομαι πρῶτον, ἐφ᾽ ᾧ φρονεῖ μάλιστα· ὃ καὶ ἡμεῖς
ἀμφισβητοῦμεν. εἰ μὲν οὖν τότ᾽ ἐξεγένετο, καὶ μὴ τῷ
χρόνῳ τοῦτ᾽ ἐνηδρεύθημεν, παρεσχόμεθ᾽ ἂν μάρτυρας,
ὡς ἐξετίσθη τὰ χρήματα, καὶ πάντ᾽ αὐτῷ διελέλυτο τὰ

1. *ὡς μὲν ὦφλεν*] Sic Bekkerus ex duobus optimis pro vulgato *ὤφειλεν*: Schaeferus vulgatam sequitur. Schaeferus ipse *κατὰ Τιμοκρ.* §. 50. *ὀφείλειν* esse debere affirmat, *ὀφλεῖν* damnatum esse debiti. Sic Phrynichus p. 463. *ὄφλημα καὶ ὀφείλημα διαφέρει. ὄφλημα γὰρ τὸ ἐκ καταδίκης λέγεται· ὀφείλημα δὲ ὃ ἐδανείσατό τις*: aes alienum, in genere debitum. Existimo autem imprimis attendendum esse ad verbum *ἐνεβάλετο*, quod recte interpretatur Schaeferus iactavit. Vult dicere hoc vocabulo, quo gravius crimen notare volebat, nolentem eum temporis ratione vera dixisse. Volebat enim Aphobus notionem *ὀφλήματος* in animis auditorum excitare, quum postea mitiore *ὀφειλήματος* uteretur. Verum aoristum *ὦφλεν* de eo intelligendum censet, qui iamdudum nomina solvit. §. 2. *οὐχ ὡς ὀφείλει, ἀλλ᾽ ὡς ὦφλεν.* Sic enim interpretor optimorum codicum lectionem. Hoc ipsum autem Demosthenes non admittit, id negat: *ὃ καὶ ἡμεῖς ἀμφισβητοῦμεν.*

dorf. addidit *πρὸς τὸ δημόσιον*, id nonnisi interpretationis loco margini adscriptum erat. – *ταύτην.* sc. *τὴν μαρτυρίαν*, ratione eorum, quae praecesserunt *οὐδεμίαν παρέσχετο μαρτυρίαν.* – *ὑπελίπετο.* sibi reservavit, quasi rem gravem, quae auditorum animos attentos redditura sit.

2. *ἐφ᾽ ᾧ φρονεῖ μάλιστα*] Quo maxime se iactat. En exemplum huius locutionis in scriptore classico: ut vehementer erres, si putes proprium Graecitatis posterioris. Nempe *τὸ φρονεῖν* aliquando absolute dicitur spiritus habere. Adverbia autem, v. c. *τελέως, μάλιστα*, indicant gradum *τοῦ φρονήματος*, spirituum, significatum alibi adiectivis generis neutrius. *Schaeferus*, quem item consulas ad Bosii Ell. p. 257. s. – *τῷ χρόνῳ ἐνηδρεύθημεν.* *Ἐνεδρεύεσθαι* vocabulum forense de insidiosa calumniatorum calliditate, qua vel latere aliquid in occulto student, quod alteri sciri utile esset, vel ipsi aliquem clam in errorem inducere et opprimere. *κατὰ Τιμοκρ.* §. 16. *ἦν δὲ ταῦτ᾽ ἐνέδρα μετὰ χλευασίας καὶ κατασκευασμὸς ὑπὲρ τοῦ λαθεῖν τόνδε τὸν νόμον τεθέντα. Τῷ χρόνῳ ἐνεδρεύεσθαι* per temporis angustias excludi. – *αὐτῷ.* avo Gyloni.

πρὸς τὴν πόλιν. νῦν δὲ τεκμηρίοις μεγάλοις ἐπιδείξομεν, ὡς οὔτ' ὤφειλεν, οὔτ' ἦν κίνδυνος οὐδεὶς ἡμῖν, φανερὰ κεκτημένοις τὰ ὄντα. πρῶτον μὲν γὰρ Δημοχά- 3
ρης, ἔχων ἀδελφὴν τῆς ἐμῆς μητρός, θυγατέρα δὲ Γύλωνος, οὐκ ἀποκέκρυπται τὴν οὐσίαν, ἀλλὰ χορηγεῖ καὶ τριηραρχεῖ καὶ τὰς ἄλλας λειτουργίας λειτουργεῖ, καὶ οὐδὲν τῶν τοιούτων δέδοικεν. ἔπειτ' αὐτὸς ὁ πατὴρ τήν τ' ἄλλην οὐσίαν καὶ τέτταρα τάλαντα καὶ τρισχιλίας φανερὰς ἐποίησεν, ἅς οὗτοι γραφῆναί τε ἐν ταῖς διαθήκαις καὶ λαβεῖν σφᾶς αὐτοὺς κατ' ἀλλήλων καταμαρτυροῦσιν.
ἔτι δὲ καὶ αὐτὸς Ἄφοβος μετὰ τῶν συνεπιτρόπων τῇ πό- 4
λει τὸ πλῆθος τῶν καταλειφθέντων χρημάτων ἐμφανὲς ἐποίησεν, ἡγεμόνα με τῆς συμμορίας καταστήσας οὐκ ἐπὶ μικροῖς τιμήμασιν, ἀλλ' ἐπὶ τηλικούτοις, ὥστε κατὰ τὰς πέντε καὶ εἴκοσι μνᾶς πεντακοσίας εἰσφέρειν. καίτοι εἴ τι τούτων ἦν ἀληθές, οὐδὲν ἂν αὐτῶν ἐποίησεν, ἀλλὰ πάντ' ἂν εὐλαβήθη. νῦν δὲ καὶ Δημοχάρης καὶ ὁ πατὴρ καὶ αὐτοὶ οὗτοι φαίνονται φανερὰ ποιοῦντες καὶ οὐδένα τοιοῦτον κίνδυνον δεδιότες.

Πάντων δ' ἀτοπώτατόν ἐστι λέγοντας, ὡς ὁ πατὴρ 5
οὐκ εἴα μισθοῦν τὸν οἶκον, τὴν μὲν διαθήκην μηδαμοῦ ταύτην ἀποφαίνειν, ἐξ ἧς ἦν εἰδέναι τἀκριβές, τηλικαύτην δ' ἀνελόντας μαρτυρίαν οὕτως οἴεσθαι δεῖν εἰκῇ πιστεύεσθαι παρ' ὑμῖν. ἀλλ' ἐχρῆν, ἐπειδὴ τάχιστ' ἐτελεύτησεν ὁ πατήρ, εἰσκαλέσαντας μάρτυρας πολλοὺς παρασημήνασθαι κελεῦσαι τὰς διαθήκας, ἵν', εἴ τι ἐγίγνετο ἀμφισβητήσιμον, ᾖν εἰς τὰ γράμματα ταῦτ' ἐπανελθεῖν καὶ τὴν ἀλήθειαν πάντων εὑρεῖν. νῦν δ' ἕτερα μὲν παρασημήνα- 6
σθαι ἠξίωσαν, ἐν οἷς πολλὰ τῶν καταλειπομένων οὐκ ἐγέγραπτο, ὑπομνήματα δ' ἦν· αὐτὴν δὲ τὴν διαθήκην, δι' ἧς τούτων ὧν ἐσημήναντο γραμμάτων καὶ τῶν ἄλλων

[§. 4. τῆς συμμορίας] Cf. κατὰ Ἀφόβ. A. §. 7. et Boeckhii librum ibi laud. V. C. F. R.]

5. παρασημήνασθαι] Significatione bona. Ut σημήνασθαι est sigilli sui fide confirmare, sic παρασημήνασθαι h. l. adscripto suo nomine sigilli simul fide consignare.

6. ὑπομνήματα] H. l. adversaria, liber memorialis, quo inscribuntur quae oblivisci nolumus et quae reservamus in posterum tempus, si usu vel opus sit, vel uti libeat.

ἁπάντων χρημάτων ἐγίγνοντο κύριοι, καὶ τοῦ μὴ μισθοῦν τὸν οἶκον τῆς αἰτίας ἀπελέλυντο, ταύτην δ᾽ οὐκ ἐσημήναντο, οὐδ᾽ αὐτὴν ἀπέδοσαν. ἄξιόν γε πιστεύειν αὐτοῖς ὅ τι ἂν περὶ τούτων λέγωσιν.

7 Ἀλλ᾽ ἐγὼ οὐκ οἶδ᾽ ὅ τι τοῦτ᾽ ἔστιν. οὐκ εἴα μισθοῦν τὸν οἶκον, οὐδ᾽ ἐμφανῆ τὰ χρήματα ποιεῖν ὁ πατήρ. πότερον ἐμοί, ἢ τῇ πόλει; φαίνεσθε μὲν γὰρ τοὐναντίον ἐκείνῃ μὲν φανερὰ ποιήσαντες, ἐμοὶ δὲ παντάπασιν ἀφανῆ πεποιηκότες, καὶ οὐδὲ ταῦτα ἀποφαίνοντες, ἐξ ὧν τιμησάμενοι τὰς εἰςφορὰς εἰςεφέρετε. δείξατε γὰρ ταύτην τὴν οὐσίαν, τίς ἦν, καὶ ποῦ παρέδοτέ
8 μοι, καὶ τίνος ἐναντίον. τὰ μὲν γὰρ δύο τάλαντα καὶ τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς ἀπὸ τῶν τεττάρων ταλάντων καὶ τριςχιλίων ἐλάβετε, ὥςτ᾽ οὐδὲ ταῦθ᾽ ὑπὲρ ἐμοῦ εἰς τὸ δημόσιον ἐτιμήσασθε· ὑμέτεραι γὰρ ἦσαν ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις. ἀλλὰ μὴν ἔκ γε τῆς οἰκίας καὶ τῶν τεττάρων καὶ δέκα ἀνδραπόδων καὶ τῶν τριάκοντα μνῶν, ἅ μοι παρεδώκατε, τὴν εἰςφορὰν οὐχ οἷόν τε γενέσθαι τοσαύτην, ὅσην ὑμεῖς συνετάξασθε πρὸς τὴν συμμορίαν.
9 ἀλλ᾽ ἀνάγκη μεγάλη τὰ καταλειφθέντα, πολλῷ πλείον᾽ ὄντα τούτων, πάντα ὑμᾶς ἔχειν ἐστίν, ἃ φανερῶς ὅτι

8. ταῦθ᾽ ὑπὲρ ἐμοῦ] Non celandum duos optimos Bekkeri codices offerre ταύτας pro ταῦθ᾽. Nolumus decernere, utrum correctio sit, ex iis, quae sequuntur ὑμέτεραι γὰρ ἦσαν, exorta, an ipse idem utroque loco genus Demosthenes posuerit.

7. πότερον ἐμοί, ἢ τῇ πόλει;] Reiskius opinabatur responsionem ad hanc interrogationem excidisse. Quasi non acerbius sit nihil respondere et cuique liberum relinquere, ut acerbissimum quidque ipse respondeat. Haec est rhetorica astutia, qua pueruli diserti imprimis abutuntur, Demosthenes autem iam puerili aetate sobrie usus est. — τιμησάμενοι. sensu civili de censu, quem quisque sibi ratione facultatum imponit. Librarii, ut solent in verbis technicis, inepta tentarunt. Per se intelligitur haec omnia tutores nomine Demosthenis fecisse.

9. ἀνάγκη μεγάλη - ἐστίν] Non mirandum in codd. deterioris notae ἐστίν, quod est in clausula et tam procul a suo nomine remotum, vel omissum vel notatum esse, quum interserantur ea, quae pendent ex nomine. περὶ τῆς παραπρ. p. 450. §. 339. ὡς πονηρία δυνάμεως δόξαν εὑρομένη παρ᾽ ὑμῶν ἐπὶ τὴν πόλιν ἐστίν. πρὸς Βοιωτ. p. 1010. §. 8. οὐ γὰρ ἐμὸν τοῦτο λέγειν ἐστίν: ubi miror neminem ἐστίν notasse, quod saepe de-

διηρπάκατε ἐξελεγχόμενοι, τοιαῦτα πλάττεσθαι τολμᾶτε. καὶ τοτὲ μὲν εἰς ἀλλήλους ἀναφέρετε, πάλιν δ' εἰληφέναι κατ' ἀλλήλων μαρτυρεῖτε. φάσκοντες δ' οὐ πολλὰ λαβεῖν, μεγάλων ἀναλωμάτων λόγους ἀπενηνόχατε. πάντες δὲ κοινῇ με ἐπιτροπεύσαντες, ἰδίᾳ μετὰ ταῦτα ἕκαστοι μηχανᾶσθε. καὶ τὴν μὲν διαθήκην ἠφανίκατε, ἐξ ἧς ἦν εἰδέναι περὶ πάντων τὴν ἀλήθειαν, φαίνεσθε δ' οὐδέποτε ταὐτὰ περὶ ἀλλήλων λέγοντες. 10

Λαβὲ δὴ τὰς μαρτυρίας καὶ ἀνάγνωθι αὐτοῖς πάσας ἐφεξῆς, ἵνα μνησθέντες καὶ τῶν μεμαρτυρημένων ἀκριβέστερον διαγνῶσι περὶ αὐτῶν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ταῦθ' οὗτοι πρὸς πεντεκαιδεκαταλάντους οἴκους συνετιμήσαντο ὑπὲρ ἐμοῦ· μνῶν δ' οὐδ' ἑβδομήκοντα ἀξίαν μοι παραδεδώκασι τὴν οὐσίαν τρεῖς ὄντες. Λέγε τὰς ἐφεξῆς. 11

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ταύτην τὴν προῖκα, ἣν οἵ τε ἐπίτροποι καταμαρτυροῦσιν αὐτὸν λαβεῖν, ἄλλοι τε, πρὸς οὓς ἔχειν ὡμολόγησε, ταύτην οὔτε αὐτὴν οὔτε τὸν σῖτον ἀποδέδωκεν. Λαβὲ τὰς ἄλλας καὶ ἀναγίγνωσκε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Δύο ἔτη τὸ ἐργαστήριον διοικήσας, Θηριππίδῃ μὲν ἀποδέδωκε τὴν μίσθωσιν· ἐμοὶ δέ, δυοῖν ἐτοῖν λαβὼν τὴν πρόσοδον, τριάκοντα μνᾶς, οὔτε αὐτὰς οὔτε τὸ ἔργον ἀποδέδωκεν. Λαβὲ ἑτέραν καὶ ἀνάγνωθι. 12

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ταῦτα τἀνδράποδα ὡς αὐτὸν λαβὼν οὗτος καὶ τἆλλα τὰ μετὰ τούτων ὑποτεθέντα ἡμῖν, ἀνάλωμα μὲν εἰς αὐτὰ τοσοῦτο λελόγισται, λῆμμα δὲ ἀπ' αὐτῶν οὐδ' ὁτιοῦν, καὶ αὐτοὺς δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἠφάνικεν, οἳ δώδεκα μνᾶς ἀτελεῖς ἑκάστου τοῦ ἐνιαυτοῦ προσέφερον. Λέγ' ἑτέραν.

est in hac phrasi. – *εἰς ἀλλήλους ἀναφέρετε.* alius in alium confert, dicentes quisque: „Non ego, sed ille, hanc partem curavit.“ *Reiske.*

11. *οἵ τε ἐπίτροποι*] Cf. κατὰ Ἀφόβ. A. §. 47. – *τὸν σῖτον.* cf. κατὰ Ἀφόβ. A. §. 15.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

13 Τοῦτον τὸν ἐλέφαντα καὶ τὸν σίδηρον πεπρακώς, οὐδὲ καταλειφθῆναί φησιν, ἀλλὰ καὶ τούτων τὴν τιμὴν ἀποστερεῖ με, μάλιστα τάλαντον. Λέγε ταυτασί.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ταῦθ' οὗτος τρία τάλαντα καὶ χιλίας ἔχει χωρὶς τῶν ἄλλων, τοῦ μὲν ἀρχαίου πέντε τάλαντα, ἃ εἴληφε· σὺν δὲ τοῖς ἔργοις, ἐὰν ἐπὶ δραχμῇ τις τιθῇ μόνον, πλέον ἢ δέκα τάλαντα ἔχει. Λέγε τὰς ἐφεξῆς.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

14 Ταῦθ' οὗτοι γραφῆναι μὲν ἐν ταῖς διαθήκαις καὶ λαβεῖν σφᾶς αὐτοὺς κατ' ἀλλήλων μαρτυροῦσιν. οὗτος δὲ καὶ μεταπεμφθῆναι φάσκων ὑπὸ τοῦ πατρός, καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν οἰκίαν, εἰςελθεῖν μὲν οὔ φησιν ὡς τὸν μεταπεμψάμενον, οὐδ' ὁμολογῆσαι περὶ τούτων οὐδέν, Δημοφῶντος δ' ἀκοῦσαι γραμματεῖον ἀναγιγνώσκοντος, καὶ Θηριππίδου λέγοντος, ὡς ἐκεῖνος ταῦτα διέθετο, καὶ προειςεληλυθὼς καὶ ἅπαντα διωμολογημένος πρὸς
15 τὸν πατέρα, ὅσαπερ ἐκεῖνος γράψας κατέλιπεν. ὁ γὰρ πατήρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς ᾔσθετο τὴν νόσον οὐκ ἀποφευξόμενος, συγκαλέσας τούτους, τρεῖς ὄντας, καὶ

15. *ἀποφευξόμενος*] Reiskius ex duobus codd. edidit *ἀποφευξούμενος*, quam terminationem Doricam aut Ionicam, si codices optimos audiveris, ex Demosthene expelles. Sic p. 1265. l. 24. ubi nunc in edd. est *περιφευξοῦμαι*, optimi codd. diversae familiae praebent *περιφεύξομαι*. p. 1256. l. 4. ubi primum a Reiskio receptum est *περιφευξεῖσθαί με*, quod Bekkerus retinuit, optimi codd. *περιφεύξεσθαί με*. p. 419. l. 28. ubi, quum Reiskius ex Aug. pr. recepisset *πλευσεῖται*, B. ex omnibus suis dedit *πλεύσεται*. p. 1222. l. 2. nunc quidem legitur *πλευσοῦμαι* et l. 5. *ἀποπλευσοῦμαι*. Ex optimis autem codicibus diversae familiae in priore loco enotatum *πλεύσομαι*, nec dubito, quin, etiamsi in altero nihil enotatum sit, item in iisdem legatur *ἀποπλεύσομαι*.

13. *τὴν τιμὴν ἀποστερεῖ με*] Grammatici libri docent *ἀποστερεῖν* haud raro cum duplice accusativo et personae et rei construi, interdum etiam legi genitivum rei. Addendum, accusativus si ponatur, rem totam notari, in genitivo plerumque partem. Monuit hoc egregius grammaticus, Fischerus ad Weller. III. a. p. 434.

14. *ὡς ἐκεῖνος ταῦτα διέθετο*] *Ἐκεῖνος*, pater nostri oratoris. Post *διέθετο* opinatur Reiskius complura excidisse in hanc fere sententiam: *ἐξ ὧν δ' ἐγὼ*

συμπαρακαθισάμενος Δήμωνα τὸν ἀδελφόν, τὰ σώματα ἡμῶν εἰς τὰς χεῖρας ἐνέθηκε, παρακαταθήκην ἐπονομάζων, τὴν μὲν ἀδελφὴν Δημοφῶντι καὶ δύο τάλαντα προῖκα διδοὺς εὐθὺς καὶ γυναῖκ' αὐτῷ ταύτην ἐγγυῶν, ἐμὲ δὲ πᾶσι κοινῇ μετὰ τῶν χρημάτων παρακατατιθέμενος καὶ ἐπισκήπτων μισθῶσαί τε τὸν οἶκον καὶ συνδιασῶσαί μοι τὴν οὐσίαν, διδοὺς ἅμα Θηριππίδῃ τε τὰς 16
ἑβδομήκοντα μνᾶς, καὶ τούτῳ τήν τ' ἐμὴν μητέρα ἐγγυῶν ἐπὶ ταῖς ὀγδοήκοντα μναῖς, κἀμὲ εἰς τὰ τούτου γόνατα τιθείς· ὧν οὗτος, ὁ πάντων ἀνθρώπων ἀνοσιώτατος, οὐδένα λόγον ἐποιήσατο, κύριος τῶν ἐμῶν γενόμενος ἐπὶ τούτοις, ἀλλὰ τὰ χρήματά με πάντα ἀπεστερηκὼς μετὰ τῶν συνεπιτρόπων ἐλεεῖσθαι νῦν ὑφ' ὑμῶν ἀξιώσει, μνῶν οὐδ' ἑβδομήκοντα ἄξια τρίτος αὐτὸς ἀποδεδωκώς, εἶτα καὶ τούτοις αὐτοῖς πάλιν ἐπιβεβουλευκώς. ὡς γὰρ τὰς 17
δίκας ταύτας ἔμελλον εἰσιέναι κατ' αὐτῶν, ἀντίδοσιν ἐπ' ἐμὲ παρεσκεύασαν, ἵν', εἰ μὲν ἀντιδῴην, μὴ ἐξείη

17. *εἰ μὲν ἀντιδῴην*] Formam *δῴην* in optativo reiecerunt, ut recentiores, sic antiqui grammaticorum optimi. Phrynichus p. 345. *Οὐδεὶς τῶν Ἀττικῶν τὸ εὐκτικὸν εἶπε διὰ τοῦ ω (διδῴη, διδῴης), ἀλλὰ διὰ τῆς οι διφθόγγου (διδοίη, διδοίης).* Multos tamen non inelegantes homines, ut Plutarchum, Themistium, alios in dicendo etiam priore forma usos esse monet Lobeckius. Ubi autem haec forma in paucis quibusdam Atticorum scriptorum locis exstet, eam

ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπιδείξω, φανήσεται οὗτος καὶ παρὼν τῷ πατρὶ διατιθεμένῳ καὶ προεισεληλυθώς. Equidem nihil excidisse existimo. Participia autem sunt affirmantis [?], et quidem duo affirmant: quum tamen et prior ingressus sit et cum patre ipsi convenerit de omnibus.

15. *τὰ σώματα ἡμῶν*] Per *ἡμῶν* intelligit se, sororem et matrem. *Τὰ σώματα εἰς χεῖρας ἐντιθέναι* videtur per metonymiam dictum, aliquem sanctissimae fidei committere, *παρακαταθήκην* (depositum, fideicommissum) appellans. Vocabulum *παρακαταθήκη*, quod Phrynichus *τῇ παρακαταθήκῃ* praeferendum pronuntiat, usurpant Thucydides, Plato philosophus, Xenophon, Demosthenes, Lysias, quorum etiam est verbum *παρακατατίθεσθαι*. Cf. Lobeck. ad Phryn. p. 313.

16. *τούτοις αὐτοῖς*] Sc. *τοῖς ἀποδοθεῖσιν, τοῖς μηδὲ ἑβδομήκοντα μνῶν ἀξίοις*, ubi notandum in optimis codicibus esse *ὀγδοήκοντα* pro *ἑβδομήκοντα* perpetua numeralium confusione, quippe quae aliquando nonnisi litteris singulis significabantur.

17. *εἰσιέναι*] H. l. de actore, qui coram iudicio aliquem persequitur. Idem verbum dicitur de causa, de reo et de iudice. Cf. Buttmanni ind. in Mid. s. v. *εἰσέρχεσθαι*.

μου πρὸς αὐτοὺς ἀντιδικεῖν, ὡς καὶ τῶν δικῶν τούτων τοῦ ἀντιδόντος γιγνομένων, εἰ δὲ μηδὲν τούτων ποιοίην, ἵν' ἐκ βραχείας οὐσίας λειτουργῶν παντάπασιν ἀναιρεθείην. καὶ τοῦτ' αὐτοῖς ὑπηρέτησε Θρασύλοχος ὁ Ἀναγυράσιος. ἐγὼ δὲ τούτων οὐδὲν ἐνθυμηθεὶς ἀντέδωκα μέν, ἀπέκλεισα δέ, ὡς διαδικασίας τευξόμενος· οὐ τυχὼν δὲ ταύτης, τῶν χρόνων ὑπογυίων ὄντων, ἵνα μὴ στερηθῶ τῶν δικῶν, ἀπέτισα τὴν λειτουργίαν, ὑποθεὶς τὴν οἰκίαν καὶ τἀμαυτοῦ πάντα, βουλόμενος εἰς ὑμᾶς εἰσελθεῖν τὰς πρὸς τουτουσὶ δίκας.

18 Ἆρ' οὐ μεγάλα μὲν ἐξ ἀρχῆς ἠδίκημαι, μεγάλα δ', ὅτι δίκην ζητῶ λαβεῖν, νῦν ὑπ' αὐτῶν βλάπτομαι; τίς δ' οὐκ ἂν ὑμῶν τούτῳ μὲν φθονήσειε δικαίως, ἡμᾶς δ' ἐλεήσειεν, ὁρῶν τῷ μὲν πρὸς τῇ οὐσίᾳ τῇ παραδοθείσῃ πλεῖον ἢ δέκα ταλάντων τὴν ἐμὴν τοσαύτην οὖσαν προσγεγενημένην, ἡμᾶς δὲ μὴ μόνον τῶν πατρῴων

manibus recentiorum librariorum deberi existimat Fr. Fischerus ad Wellerum T. II. p. 447. Atque is, qui accuratissime et cum critica subtilitate rem indagavit, saepe observare debuit formas, quae ab antiquissimis et intelligentissimis grammaticis pro unice Atticis venditantur, et quas revera in usu esse ex certis argumentis cognoscimus, in omnibus, etiam optimis, qui restant, codd. oblitteratas fuisse. Sic etiam πρὸς Ἄφοβ. §. 3. codices variant in καταγνοίητε. – Ἐν παρόδῳ liceat observemus nobis pueris in schola formam δῴην tanquam solam Atticam inculcatam esse!

ὡς καὶ τῶν δικῶν τούτων τοῦ ἀντιδόντος γιγνομένων] Nempe qui ἀντίδοσιν offerebat, in eum, si accipiebatur, quae inhaerebant opibus debita transibant. Demosthenis igitur tutores subornarunt Thrasylochum Anagyrasium, ut adolescentulo ἀντίδοσιν offerret, ut, si acciperet, ad Thrasylochum transirent causae ἐπιτροπῆς et ita tutores a Demosthene tuti essent. Demosthenes quidem accepit ἀντίδοσιν et numeravit viginti minas, quas in suam trierarchiae partem impenderant, ut actionem de tutela persequeretur, et ita exclusit dolum. Cf. Boeckh. Staatshaushaltung T. II. p. 124—26. Res uberius narratur κατὰ Μειδ. p. 540. R. §. 23. Buttm.

διαδικασίας] Cf. ad Aeschin. in Ctes. §. 146. Vol. XVI. huius Biblioth.

§. 18. Ἆρ' οὐ μεγάλα μὲν ἐξ ἀρχῆς ἠδίκημαι;] Οὐ cave cum Reiskio ad μεγάλα referas, qui interpretatur: Num videor vobis iniurias accepisse non magnas, leves, contemnendas? Tu intelligas: Nonne et ab initio graves iniurias perpessus sum? *Schaefer.*

πρὸς τῇ οὐσίᾳ τῇ παραδοθείσῃ πλεῖον ἢ δέκα ταλάντων] Πλεῖον ἢ δέκα ταλάντων iungendum cum τῇ οὐσίᾳ et idem est ac si scripsisset τῇ οὔσῃ πλείονι cet. Haec loquendi forma adeo

διημαρτηκότας, ἀλλὰ καὶ τῶν νῦν παραδοθέντων διὰ
τὴν τούτων πονηρίαν ἀπεστερημένους; ποῖ δ' ἂν τρα-
ποίμεθα, εἴ τι ἄλλο ψηφίσαισθε ὑμεῖς περὶ αὐτῶν; εἰς
τὰ ὑποκείμενα τοῖς δανείσασιν; ἀλλὰ τῶν ὑποθεμένων
ἐστίν. ἀλλ' εἰς τὰ περιόντ' αὐτῶν; ἀλλὰ τούτου γίγνε-
ται, τὴν ἐπωβελίαν ἐὰν ὄφλωμεν. μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες 19
δικασταί, γένησθε ἡμῖν τοσούτων αἴτιοι κακῶν· μηδὲ
τὴν μητέρα κἀμὲ καὶ τὴν ἀδελφὴν ἀνάξια παθόντας πε-
ριίδητε, οὓς ὁ πατὴρ οὐκ ἐπὶ ταύταις ταῖς ἐλπίσι κατέ-
λιπεν, ἀλλὰ τὴν μὲν ὡς Δημοφῶντι συνοικήσουσαν
ἐπὶ δυοῖν ταλάντοιν προικί, τὴν δ' ἐπὶ ὀγδοήκοντα μναῖς
τούτῳ, τῷ σχετλιωτάτῳ πάντων ἀνθρώπων, ἐμὲ δ' ὑμῖν
διάδοχον ἀνθ' αὐτοῦ τῶν λειτουργιῶν ἐσόμενον. βοη- 20
θήσατε οὖν ἡμῖν, βοηθήσατε καὶ τοῦ δικαίου καὶ ὑμῶν
αὐτῶν ἕνεκα καὶ ἡμῶν καὶ τοῦ πατρὸς τοῦ τετελευτηκό-
τος. σώσατε, ἐλεήσατε, ἐπειδὴ οὗτοι, συγγενεῖς ὄντες,
οὐκ ἠλέησαν. εἰς ὑμᾶς καταπεφεύγαμεν. ἱκετεύω, ἀν-
τιβολῶ πρὸς παίδων, πρὸς γυναικῶν, πρὸς τῶν ὄντων
ἀγαθῶν ὑμῖν. οὕτως ὄναισθε τούτων, μὴ περιίδητέ με,

20. *σώσατε, ἐλεήσατε*] Aliquot codices utrique verbo postponunt *με*, quod optimi omittunt; et Reiskius vere monet omisso pronomine fortiorem esse et flebiliorem orationem. Sensus notio quasi in abstracto, non autem quasi communicata cum quoquam exprimitur.

Reiskium offendit, ut de suo invexerit *πλεῖον ἢ δεκαταλάντῳ*. Sed cf. Lobeck. ad Phryn. p. 410. et *κατὰ Ἀφόβ.* A. §. 10. Sunt facultates decem talentorum, quas pater reliquerat. Qui vero fructus inde a patris morte accesserunt, eos appellat *τὴν ἐμὴν (οὐσίαν) τοσαύτην οὖσαν προσγεγενημένην*.

ἀλλὰ καὶ - - ἀπεστερημένους] Quomodo haec intelligenda sint, docent sequentia. Primum enim grave damnum passus est Demosthenes per illam Thrasylochi machinationem; deinde metuendum ei fuit, ne etiam reliquis bonis excideret, si, absoluto Aphobo, pendenda esset ἡ *ἐπωβελία*: ut recte dicatur *ὅσον γε τοὐπὶ τῇ τῶν ἐπιτρόπων πονηρίᾳ ἀπεστερημένος τῶν παραδοθέντων*. Schaeferus. H. Wolfius nempe locum habuerat suspectum: nisi forte haec exaggerandi causa dicantur. Sed vere Schaeferus exposuit. - *τῶν ὑποθεμένων*. Thomas M. p. 876. *ὑποτίθησι μὲν τὰ ἐνέχυρα ὁ δανειζόμενος* (der, welcher borgt, entlehnt), *ὑποτίθεται δὲ ὁ λαμβάνων αὐτά* (der, welcher die Unterpfaude nimmt und darauf Geld leiht).

19. *ἐπὶ ταύταις ταῖς ἐλπίσι*] Significatione mala: metuens, ne in tale nos infortunium incidamus.

μηδὲ ποιήσητε τὴν μητέρα, καὶ τῶν ἐπιλοίπων ἐλπίδων
21 εἰς τὸν βίον στερηθεῖσαν, ἀνάξιον αὑτῆς τι παθεῖν· ἣ
νῦν μὲν οἴεται τυχόντα με τῶν δικαίων παρ' ὑμῖν ὑποδέξασθαι καὶ τὴν ἀδελφὴν ἐκδώσειν· εἰ δ' ὑμεῖς ἄλλο τι γνώσεσθε, ὃ μὴ γένοιτο, τίνα οἴεσθε αὐτὴν ψυχὴν ἕξειν, ὅταν ἐμὲ μὲν ἴδῃ μὴ μόνον τῶν πατρῴων ἀπεστερημένον, ἀλλὰ καὶ προςητιμωμένον, περὶ δὲ τῆς ἀδελφῆς μηδ' ἐλπίδα ἔχουσαν, ὡς τεύξεταί τινος τῶν προςηκόντων, διὰ
22 τὴν ἐσομένην ἀπορίαν; οὐκ ἄξιος, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὔτ' ἐγὼ δίκης ἐν ὑμῖν μὴ τυχεῖν, οὔθ' οὗτος τοσαῦτα χρήματ' ἀδίκως κατασχεῖν. ἐμοῦ μὲν γὰρ εἰ καὶ μήπω πεῖραν εἰλήφατε, ποῖός τις ἂν εἰς ὑμᾶς εἴην, ἐλπίζειν προςήκει μὴ χείρω τοῦ πατρὸς ἔσεσθαι. τούτου δὲ πεῖραν ἔχετε καὶ σαφῶς ἴστε, ὅτι πολλὴν οὐσίαν παραλαβὼν οὐ μόνον οὐδὲν πεφιλοτίμηται πρὸς ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τἀλλότρια
23 ἀποστερῶν ἀποδέδεικται. ταῦτ' οὖν σκοποῦντες καὶ τἄλλα μνησθέντες, ᾗ δίκαιόν ἐστι, ταύτῃ διαψηφίσασθε. πίστεις δ' ἔχεθ' ἱκανάς, ἐκ μαρτύρων, ἐκ τῶν εἰκότων, ἐξ ὧν οὗτοι λαβεῖν ὁμολογοῦσιν ἀθρόα τἀμά. ταῦτα δ' ἀνηλωκέναι φασίν, οὐκ ἀνηλωκότες, ἀλλ' αὐτοὶ
24 πάντ' ἔχοντες. ὧν ἐνθυμουμένους χρὴ ποιήσασθαί τινα ἡμῶν πρόνοιαν, εἰδότας, ὅτι ἐγὼ μὲν τἀμαυτοῦ δι' ὑμῶν κομισάμενος εἰκότως λειτουργεῖν ἐθελήσω, χάριτας ὀφείλων, ὅτι μοι δικαίως ἀπέδοτε τὴν οὐσίαν, οὗτος δ', ἐὰν αὐτὸν ποιήσητε τῶν ἐμῶν κύριον, οὐδὲν ποιήσει τοιοῦτον. μὴ γὰρ οἴεσθε αὐτόν, ὑπὲρ ὧν ἤρνηται μὴ λαβεῖν, ὑπὲρ τούτων ὑμῖν λειτουργεῖν ἐθελή-

21. ἣ νῦν μὲν οἴεται - με - ὑποδέξασθαι καὶ τὴν ἀδελφὴν ἐκδώσειν] Reiskius de coniectura dedit ὑποδέξεσθαι, quod malit etiam Schaeferus. Equidem librorum Mss. lectionem sequor. Excursu VIII. ad Lysiam vindicavi Lysiae locos, quos contra codd. mutare audebant VV. DD., ex omni autem genere Atticorum scriptorum locos attuli in Fasciculo Observ. in Demosthenem — p. 60 sqq., ubi laudavi imprimis Lobeckium in Parergis post Phrynichum c. VI. Hic autem ego non solum tolero, sed laudo aoristum ut bene coniunctum cum futuro, aoristum accipiens de re desiderata, quam mater ut iam sit optet, futurum de re, quam confidit haud ita multo post esse futuram.

22. ἀποδέδεικται] Sic optimus codex pro vulgato ἐπιδέδεικται: quod notionem vel speciminis habet, quod quis edit, vel ostentationis; illud autem merae argumentationis.

848. δειν, ἀλλ' ἀποκρύψασθαι μᾶλλον, ἵνα δικαίως ἀποπεφευγέναι δοκῇ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΠΡΟΣ ΑΦΟΒΟΝ ΨΕΥΔΟΜΑΡΤΥΡΙΩΝ ΛΟΓΟΣ.

PROOEMIUM.

Aphobus a Demosthene in quaestionem postulabat Milyam, Demosthenes eum non tradebat, affirmans Milyam non servum esse, sed a patre animam agente manu missum. Ad id probandum inter alia etiam Phani testimonium afferebat, testantis coram arbitris confessum Aphobum Milyam esse liberum. Damnatus male gestae tutelae Aphobus Phanum falsi testimonii accusat; Demosthenes autem eum hac oratione defendit, et partim Phanum ostendit vera dixisse, partim non ob hoc Phani testimonium Aphobum esse damnatum, sed ob certa, quae Demosthenes dederit, argumenta, quorum praecipua paucis repetit.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Κρινόμενος τῆς ἐπιτροπῆς Ἄφοβος ἐξῄτει παρὰ Δημοσθένους Μιλύαν εἰς βάσανον, εἰδὼς οὐ δοθησόμενον. οὐ γὰρ ἐδίδου Δημοσθένης, φάσκων οὐκ οἰκέτην, ἀλλ' ἐλεύθερον εἶναι τὸν Μιλύαν, ἐλευθερωθέντα ὑπὸ τοῦ πατρός, ὅτε ἐτελεύτα, καὶ εἰς τοῦτον πίστιν ἄλλα τε παρεχόμενος καὶ δὴ καὶ μαρτυρίαν Φάνου, ὡς ἐμαρτύρησε πρὸς τοὺς δικαστάς, φάσκων ὡμολογηκέναι Ἄφοβον ἐπὶ τοῦ διαιτητοῦ ἐλεύθερον εἶναι Μιλύαν. ἁλοὺς δὴ τῆς ἐπιτροπῆς Ἄφοβος ψευδομαρτυριῶν Φάνῳ δικάζεται, ὑπὲρ οὗ τοῦτον τὸν λόγον ὁ Δημοσθένης λέγει, καὶ τἀληθῆ φάσκων αὐτὸν μεμαρτυρηκέναι, καὶ πρὸς τούτῳ δεικνύς, ὡς οὐδὲν ἐκ ταύτης τῆς μαρτυρίας Ἄφοβος ἐβλάβη, ἀλλὰ δι' ἑτέρους ἤλω μάρτυρας, οἷς οὐκ ἐπισκηψάμενος δῆλός ἐστιν ἠδικηκώς.

---

21. ἀποκρύψασθαι] Reiskius de suo dedit ἀποκρύψεσθαι. Bekkerus id contra libros retinuit. Equidem codicum omnium lectionem revocavi. cf. §. 21.

1 Εἰ μὴ πρότερόν μοι δίκης γενομένης πρὸς Ἄφοβον, ὦ ἄνδρες δικασταί, συνῄδειν πολλῷ τούτων μείζω καὶ δεινότερ' αὐτοῦ ψευσαμένου ῥᾳδίως ἐξελέγξας διὰ τὴν περιφάνειαν τῶν ἀδικημάτων, θαυμαστῶς ἂν ὡς εὐλαβούμην, μὴ καὶ νῦν οὐ δυνηθῶ δεῖξαι πῇ παρακρούεταί ποθ' ἕκαστα ὑμᾶς αὐτῶν. νῦν δὲ σὺν θεοῖς εἰπεῖν, ἄνπερ ἴσοι καὶ κοινοὶ γένησθε ἡμῶν ἀκροαταί, πολλὰς ἐλπίδας ἔχω μηδὲν ἧττον ὑμᾶς τὴν ἀναίδειαν τὴν τούτου γνώσεσθαι τῶν πρότερον δικασάντων. καὶ ταῦτ' εἰ μὲν ἐδεῖτο λόγου τινὸς ἢ ποικιλίας, ἔγωγε κατώκνουν ἂν τὴν ἐμαυτοῦ καταμεμφόμενος ἡλικίαν· νῦν δ' ἁπλῶς δεῖ διδάξαι καὶ διηγήσασθαι τὰ τούτῳ πεπραγμένα περὶ ἡμῶν. ἐκ δὲ τούτων οἴομαι πᾶσιν ὑμῖν εὔγνωστον ἔσεσθαι, πότερός ποθ' ἡμῶν ἔσθ' ὁ πονηρός.

2 Οἶδα μὲν οὖν, ὅτι τὴν δίκην οὗτος εἴληχε ταύτην,

1. *συνῄδειν*] Hanc formam, quam vulgo minus Atticam habent, flagitant codices fere omnes, in iis optimi. In editionibus est *συνῄδη*. Forma *ᾔδειν* est *τῆς παλαιᾶς Ἀτθίδος*. Si quid valeat codicum auctoritas, in Platone et Demosthene *ᾔδειν* servandum. Superborum grammaticorum importunitati videtur altera forma deberi, quam revocarunt recentiores formis Atticis superbientes.

1. *αὐτοῦ ψευσαμένου – ἐξελέγξας*] „Quid? si *αὐτὸν ψευσάμενον – ἐξελέγξας*;" H. Wolfius. quo minime opus. Sed sive *αὐτοῦ ψευσαμένου* pro participio absoluto habes ex eoque pendentem facis accusativum *μείζω καὶ δεινότερα*, recte ad *ἐξελέγξας* supplebis *αὐτόν*, cuius constructionis exempla attulit certissima Schaeferus ad Bosii Ell. p. 50 sq., sive accusativum *μείζω καὶ δεινότερα* iungis cum *ἐξελέγξας*, genitivus *αὐτοῦ ψευσαμένου* ab illo accusativo recte pendebit.

πῇ παρακρούεταί ποθ' ἕκαστα ὑμᾶς αὐτῶν] *Παρακρούεται* Harpocrat. explicat *ἐξαπατᾷ* – – *μετῆκται δὲ τοὔνομα ἀπὸ τοῦ τοὺς ἱστάντας τι ἢ μετροῦντας κρούειν τὰ μέτρα καὶ διασείειν ἕνεκα τοῦ πλεονεκτεῖν*. Attendendum insuper hic construi cum duplice accusativo et personae *ὑμᾶς* et rei *ἕκαστα αὐτῶν*. *κατὰ Μακαρτ.* §. 39. p. 1062. *τηλικοῦτον πρᾶγμα παρακρουόμενοι τοὺς δικαστὰς καὶ οὕτω περιφανές*: aliqua re alicui imponere.

σὺν θεοῖς εἰπεῖν] Frequens modestiae formula, qua, si quis audacius vel arrogantius sit locutus, deorum veniam precatur et, ne sibi crimini vertant, orat rogatque. – Platonem Schaeferus monet, ut philosophum deceat, maluisse dicere *σὺν θεῷ εἰπεῖν*, laudato Heindorfio ad Theaet. p. 311.

2. *δίκην οὗτος εἴληχε ταύτην*] Phrasis in iure Attico propria, quoniam in singulis causis pro ratione earum ex sex millibus iudicum, qui ab initio anni et in

οὐχὶ τῷ τὰ ψευδῆ τινα αὐτοῦ καταμεμαρτυρηκέναι ἐξελέγξειν πιστεύων, ἀλλ' ἡγούμενος διὰ τὸ μέγεθος τοῦ τιμήματος τῆς δίκης, ἣν ὦφλεν, ἐμοὶ μὲν ἂν γενέσθαι τινὰ φθόνον, αὐτῷ δ' ἔλεον. καὶ διὰ ταῦτα περὶ τῆς γεγενημένης δίκης νῦν ἀπολογεῖται, περὶ ἧς τότε οὐδὲν ἔσχε δίκαιον εἰπεῖν. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ μὲν ἐπεπράγμην τοῦτον τὴν δίκην, ἢ μηδὲν ἤθελον μέτριον συγχωρεῖν, ἠδίκουν μὲν οὐδ' ἂν οὕτως, τὰ παρ' ὑμῖν γνωσθέντα πραττόμενος αὐτόν, ὅμως δ' ἂν εἶχέ τις εἰπεῖν, ὡς λίαν ὠμῶς καὶ πικρῶς ὄντα συγγενῆ τοῦτον ἐκ τῆς οὐσίας ἁπάσης ἐκβέβληκα. νῦν δὲ τοὐναντίον ἐστίν. οὗτος ἐμὲ τῶν πατρῴων ἁπάντων μετὰ τῶν συνεπιτρόπων 3
ἀπεστέρηκε, καὶ οὐδ' ἐν ὑμῖν φανερῶς ἐξελεγχθεὶς οἴεται δεῖν οὐδὲν τῶν μετρίων ποιεῖν, ἀλλὰ διασκευασάμενος τὴν οὐσίαν, καὶ παραδοὺς τὴν μὲν οἰκίαν Ἀφόβῳ, τὸν

2. οὕτως, τὰ] Sic codd. omnes. Vide quae de ν ἐφελκυστικῷ et οὕτως ante consonam apud scriptores posito monui ad Aeschinem κατὰ Κτησ. §. 3. huius Biblioth. Vol. XVI. p. 279 sq.

3. Ἀφόβῳ] Merito de veritate nominis dubitatur. Opinatur Reiskius filium eius, adversus quem oratio habetur, intelligendum esse. Sed mirum, si hunc solo patris nomine significaverit, non addito τῷ υἱεῖ, aut simili vocabulo. Probabilior videtur altera Reiskii opinio legendum esse Αἰσίῳ, qui §. 15. ὁ ἀδελφὸς τούτου appellatur et cuius item fit mentio §. 55.

totum annum sorte ex numero τῶν πολιτῶν lecti erant, item sorte indices constituebantur, sic fortasse, ut aequalis esset numerus singularum tribuum.

οὐχὶ τῷ τὰ ψευδῆ τινα αὐτοῦ καταμεμαρτυρηκέναι ἐξελέγξειν πιστεύων] Constructio est: οὐχὶ πιστεύων (cum dativo, cui interdum additur praepositio ἐπί) τῷ ἐξελέγξειν (sequente infinitivo) καταμεμαρτυρηκέναι (cuius subiectum est) τινὰ (obiectum rei) τὰ ψευδῆ (genitivus personae) αὐτοῦ, in Oxoniensi Bekkeri per librariorum errorem αὐτοῦ, quod est etiam in Reiskiana.

τοῦ τιμήματος τῆς δίκης] Litis aestimationem, multam a iudicibus reo inflictam. Statim post simpliciter appellat τὴν δίκην: εἰ μὲν ἐπεπράγμην τοῦτον τὴν δίκην: quae ut Romanorum lis haud raro est multa reo imposita. Cf. interpretes ad Cornelii Nep. Cim. I. 1. – τινὰ φθόνον. τὶς imprimis substantivo praepositum vim habet intensivam: magnam quandam invidiam.

3. διασκευασάμενος τὴν οὐσίαν] Διασκευάζεσθαι est vocabulum medium; διά significat in diversas partes, ita ut res bene et male ordinata esse possit. Hinc oppositae significationes: bona digerendi, armandi, ornandi; mala miscendi, turbandi, confundendi, dissipandi.

δ᾽ ὑμῶν Ὀνήτορι, πρὸς μὲν ἐκείνους δίκην καὶ πράγματ᾽ ἔχειν ἐμὲ πεποίηκεν, ἐκ δὲ τῆς οἰκίας αὐτὸς τὰ σκεύη λαβὼν καὶ τἀνδράποδα ἐξαγαγὼν καὶ τὸν λάκκον συντρίψας καὶ τὰ θυρώματ᾽ ἀποσπάσας καὶ μόνον οὐκ αὐτὴν τὴν οἰκίαν ἐμπρήσας Μέγαράδ᾽ ἐξῴκηκε, κἀκεῖ μετοίκιον τέθεικεν. ὥστε πολὺ ἂν δικαιότερον διὰ ταῦτα τὰ ἔργα τοῦτον μισήσαιτε ἢ ἐμοῦ τινα ἀνεπιείκειαν καταγνοίητε.

4 Περὶ μὲν οὖν τῆς αἰσχροκερδείας τῆς τούτου
καὶ μιαρίας ὕστερόν μοι δοκεῖ διεξελθεῖν πρὸς ὑμᾶς,
καὶ νῦν δ᾽ ὡς ἐν κεφαλαίοις ἀκηκόατε· περὶ δὲ τῶν
ε μεμαρτυρημένων, ὡς ἔστιν ἀληθῆ περὶ ὧνπερ οἴσετε
τὴν ψῆφον, ἤδη πειράσομαι διδάσκειν ὑμᾶς. δέομαι
δ᾽ ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, δικαίαν δέησιν, ἐξ ἴσου
ἡμῶν ἀμφοτέρων ἀκοῦσαι. τοῦτο δ᾽ ἐστὶ καὶ ὑπὲρ ὑμῶν

καταγνοίητε] Etiam h. l. hanc formam oblitterarunt librarii, quum in plerisque codd. tantum supra scripta sit. Plerique autem *καταγνώητε*, *καταγνωίητε*, nonnulli etiam *καταγνῶτε*. Cf. *κατὰ Ἀφόβ.* B. §. 17. *ἀντιδῴην*.

4. *αἰσχροκερδείας*] Dindorfius hic et alibi contra libros dedit *αἰσχροκερδίας*, dum multis in aliis locis *αἰσχροκερδείας* reliquit. Nos, qui etiam in litterulis religiose solemus codicibus adhaerere, rem discutiamus. Substantivum hoc derivatum est ab adiectivo composito *αἰσχροκερδής*. Iam in scholis docemur ab adiectivis in *ής* substantiva abstracta derivari in *εια* brevi *α*. De his et similibus monet Schaeferus Melet. Crit. p. 42. His in *ια* (*ἀσεβία*, *αὐθαδία*, *εὐγενία*, *εὐηθία*, *εὐσεβία*) abstinet Attica prosa, poesis vero non utitur nisi metri legibus coacta. Audiamus antiquum grammaticum. Etymolog. M. p. 462. l. 9 sqq. *τὰ εἰς ος ἔχοντα ῥῆμα ἀντιπαρακείμενον διὰ τοῦ εύω, εἰ μὲν ὦσιν ἁπλᾶ, τῷ ῥήματι ἀκολουθεῖ τὰ θηλυκά· οἷον πόρος, πορεύω, πορεία δίφθογγον. εἰ δὲ ὦσι σύνθετα, διὰ τοῦ ῑ γράφεται τὰ θηλυκά· οἷον φιλάνθρωπος, φιλανθρωπεύω, φιλανθρωπία, ὑπερηφανία καὶ παρθενία. τὰ παρὰ τὸ ἦθος διφορεῖται, ἀήθεια καὶ ἀηθία (πολιτικώτερον δὲ διὰ τοῦ ῑ), καὶ τὰ παρὰ τὸ κέρδος, φιλοκέρδεια καὶ φιλοκερδία, αἰσχροκέρδεια καὶ αἰσχροκερδία, καὶ παρὰ τὸ παθεῖν καὶ μαθεῖν, εὐπάθεια καὶ εὐπαθία, εὐμάθεια καὶ εὐμαθία κ. τ. λ.* Fuerant adeo grammatici, qui diversis formis *εια* et *ια*

Ὀνήτορι] Hic est Onetor, frater uxoris Aphobi, adversus quem sequuntur duae in eadem causa Demosthenis orationes.

τὸν λάκκον] Scholiastes Aristoph. ad Eccles. v. 154. *Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων ὀρύγματα ὑπὸ τὴν γῆν ποιοῦντες εὐρύχωρα καὶ στρογγύλα καὶ τετράγωνα καὶ ταῦτα κονιῶντες οἶνον ὑπεδέχοντο καὶ ἔλαιον εἰς αὐτά, καὶ ταῦτα λάκκους ἐκάλουν.*

ὁμοίως· ὅσῳ γὰρ ἂν ἀκριβέστερον τὰ πεπραγμένα μά-
θητε, τοσούτῳ δικαιοτέραν καὶ εὐορκοτέραν θήσεσθε
τὴν ψῆφον περὶ αὐτῶν. ἐπιδείξω δὲ τοῦτον οὐ μόνον 5
ὡμολογηκότα εἶναι τὸν Μιλύαν ἐλεύθερον, ἀλλὰ καὶ
φανερὸν τοῦτ' ἔργῳ πεποιηκότα, καὶ πρὸς τούτοις ἐκ
βασάνου περὶ αὐτῶν πεφευγότα τοῦτον τοὺς ἀκριβεστά-
τους ἐλέγχους, καὶ οὐκ ἐθελήσαντ' ἐκ τούτων ἐπιδεῖξαι
τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ἀεὶ πανουργοῦντα καὶ μάρτυρας
ψευδεῖς παρεχόμενον καὶ διακλέπτοντα τοῖς αὑτοῦ λό-
γοις τὴν ἀλήθειαν τῶν πεπραγμένων· οὕτω μεγάλοις
καὶ φανεροῖς ἐλέγχοις, ὥςθ' ὑμᾶς πάντας εἴσεσθαι σα-
φῶς, ὅτι ἡμεῖς μὲν ἀληθῆ λέγομεν, οὗτος δ' οὐδὲν ὑγιὲς
εἴρηκεν. ἄρξομαι δ' ἐντεῦθεν, ὅθεν καὶ ὑμεῖς ῥᾷστ' ἂν
μάθοιτε, κἀγὼ τάχιστ' ἂν διδάξαιμι.

Ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, Δημοφῶντι καὶ 6
Θηριππίδῃ καὶ τούτῳ δίκας ἔλαχον ἐπιτροπῆς, ἀποστε-
ρηθεὶς ἁπάντων τῶν ὄντων· γενομένης δέ μοι τῆς δί-
κης πρὸς τοῦτον πρῶτον, ἐπέδειξα σαφῶς τοῖς δικά-
ζουσιν, ὥςπερ ὑμῖν ἐπιδείξω, πάνθ' ὅσα ἡμῖν κατε-
λείφθη χρήματα ἀπεστερηκότα τοῦτον μετ' ἐκείνων, οὐ
καταψευδομαρτυρησάμενος. τεκμήριον δὲ μέγιστον· μαρ- 7
τυριῶν γὰρ πλέον ἢ πάνυ πολλῶν τῶν ἁπασῶν ἀναγνω-

diversas tribuerent significationes. Zonaras s. v. ὀλιγοδεΐα περὶ τῆς ἐνδείας, ὀλιγοδέεια περὶ τοῦ φόβου δίφθογγον. Pollux etiam formam αἰσχροκέρδεια, φιλοκέρδεια habet sine varietate III. 131. αἰσχροκέρδειαν τρόπον VI. 133., ubi unus codex habet αἰσχροκερδίαν. Tandem VI. 191. legimus sine varietate φιλοκερδία, αἰσχροκέρδεια.

5. ἀλλ' ἀεὶ πανουργοῦντα] Dindorfium secutus sum, qui hanc a Reiskio receptam, a Bekkero reiectam lectionem iterum revocavit. Non enim solum optimus Reiskii codex, sed etiam Bekkeri duo, inter quos optimus, fundamentum ubique recensionis, eam offerunt; ceteri omittunt ἀεί.

5. οὐκ ἐθελήσαντ' ἐκ τούτων ἐπιδεῖξαι] Wolfius scripsit: F. ἐπιδειχθῆναι. Fortius videtur vulgatum. Ea, quae fieri nolebat, ita enuntiantur, quasi non solum ipse noluerit, sed etiam, quantum in ipso erat, effecerit, hoc ne per alios fieret.

7. μαρτυριῶν γὰρ πλέον ἢ πάνυ πολλῶν] Haec est iuvenilis quaedam magniloquentia, quae gradum satis explere non potest: quale illud est ἐσχατώτερον apud Aristotelem Metaphys. X. 4., ἐσχατώτατον apud Xenoph. Hellen. II. 3, 49. de quibus vide Sturz. ad Maitt. p. 44.; quale est etiam ἐλαχιστότερος Apo-

σθεισῶν ἐπὶ τῇ δίκῃ, καὶ τούτων τῶν μὲν, ὡς ἔδοσάν
σι τούτῳ τῶν ἐμῶν, καταμαρτυρουσῶν, τῶν δ', ὡς
παρῆσαν κομιζομένῳ, τῶν δ', ὡς πριάμενοι παρὰ
τούτου τούτῳ τὰς τιμὰς διέλυσαν, οὐδ' ἧτινι τούτων
τῶν ψευδομαρτυριῶν ἐπεσκήψατο, οὐδὲ τετόλμηκε
διώκειν ἀλλ' ἢ ταύτην μίαν οὖσαν, ἐν ᾗ δραχμὴν οὐκ
8 ἂν ἔχοι δεῖξαι μεμαρτυρημένην. καίτοι τό γε τίμημα τῶν
χρημάτων ὧν ἀπεστερήμην οὐκ ἐκ ταύτης συντιθεὶς
ἐλογιζόμην τοσοῦτον (οὐ γὰρ ἔνεστ' ἀργύριον), ἀλλ' ἐξ

stoli Ephes. III. 8. quae elabuntur, ut ita dicam, scriptoribus. — Doctos homines ad nostrum locum offendisse non mirandum. Taylor. περὶ στεφάν. p. 666. Ed. Cantabr. Appar. Reiskio-Schaefer. T. II. p. 33. opinatur post πλέον ἢ excidisse numerum, cui numero explicativum et affirmativum ipsum Demosthenem addidisse πάνυ πολλῶν; eodemque ex genere iam divinabat H. Wolfius πλέον ἢ πεντήκοντα ἁπασῶν in annott.; in farragine autem, πλέον ἢ, inquit, recte omittitur, non addito certo numero. Dindorfius autem ad vulgatam lectionem stabiliendam laudavit praef. p. XI. Aristoph. Nubb. 1065. πλεῖν ἢ τάλαντα πολλά, quod mihi quidem cum Hermanno interpretandum videtur, ut πολλά non pertineat ad πλεῖν ἢ, sed solum τάλαντα, et πολλά appositio sit, hac sententia: Hyperbolum opimitatem integris talentis, ac multis quidem, ampliorem sibi paravisse.

παρὰ τούτου τούτῳ] Nota idem pronomen diverso regimine de eodem homine positum. Refertur enim utrumque ad Aphobum. - ἐπεσκήψατο. Harpocration s. v. ἀντὶ τοῦ ἐνεκάλεσε ψευδομαρτυριῶν. Vid. Attischer Proceſs p. 385. Saepe quidem ψευδομαρτυριῶν legi sine articulo observat Schaef., interdum tamen eum etiam addi monet idem. Bis eum additum habes infra §. 41. τίνι τῶν ψευδομαρτυριῶν ἐπεσκήψω; et ἀφῆκας τῶν ψευδομαρτυριῶν. Item φεύγειν τῶν ψευδομαρτυριῶν.

ἀλλ' ἢ] Formula significans praeterquam quod. Dubium non est, quin proprie fuerit ἄλλο ἤ. Sed assentior Schaefero ad p. 181. l. 13. App. T. I. p. 731., ex cuius animadversione haec eligimus, si non ad verba, certe ad sententiam. Multis locis nihil quicquam interest, ἄλλ' scribas an ἀλλ'. Sed aliorum locorum eorumque non paucorum ea est natura, ut aversentur ἄλλ', solum admittant ἀλλ'. Talis est v. c. noster, ubi ἄλλο nihil habet, ad quod construatur vel referatur. Orthographiae igitur constantia postulat, ut posteriorem rationem ubique sequamur. Scilicet linguae usus quum profectus esset ab ἄλλ' ἤ, mox ab etymo ita deflexit, ut immemor originis solam formulam ἀλλ' ἢ agnosceret.

8. τό γε τίμημα τῶν χρημάτων – οὐκ ἐκ ταύτης συντιθεὶς ἐλογιζόμην τοσοῦτον] Τοσοῦτον, quod sollemni verborum ordine ad τίμημα ponendum erat, rhetorica vi in clausula positum adeo offendit Reiskium, ut totum pro corrupto habens coniecerit τοσοῦτον δεῖ, ut sit illa ab oratoribus saepe adhibita formula tantum abest. Sed iam H. Wolfius ordinem recte perspexit; coniunge, inquit, το-

847.
ἐκείνων καθ' ἕκαστα τιθείς, αἷς οὗτος οὐκ ἐπεσκήψατο.
ὅθεν οἱ τότ' ἀκούσαντες οὐ μόνον αὐτοῦ κατέγνωσαν,
ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπιγεγραμμένων ἐτίμησαν. τίνος οὖν
ἕνεκ' ἐκείνας μὲν εἴασε, τῇδε δὲ ἐπεσκήψατο; ἐγὼ καὶ
τοῦτο διδάξω. τῶν μαρτυριῶν ὅσαι μὲν αὐτοῦ χρή- 9
ματ' ἔχειν κατεμαρτύρουν ᾔδει σαφῶς, ὅτι τοσούτῳ
μᾶλλον ἐξελεγχθήσεται ταῦτ' ἔχων, ὅσῳ πλείων λόγος
δοθήσεται καθ' ἓν περὶ ἑκάστου. τοῦτο δ' ἤμελλεν ἐν τῇ
τῶν ψευδομαρτυριῶν ἔσεσθαι κρίσει· ὃ γὰρ τότ' ἐν μι-
κρῷ μέρει τινὶ τοῦ παντὸς ὕδατος μετὰ τῶν ἄλλων
κατηγορήσαμεν, νῦν πρὸς ἅπαν τὸ ὕδωρ αὐτὸ καθ' αὐτὸ
διδάξειν ἠμέλλομεν. ἀποκρίσει δ' ἐπισκηψάμενος ἐνό- 10
μιζεν, ὥσπερ τόθ' ὡμολόγησεν, οὕτω πάλιν ἔξαρνος γε-
νέσθαι ταῦτα ἐφ' ἑαυτῷ γενήσεσθαι. διὰ ταῦτα τήνδε
διώκει. βούλομαι δὴ ταύτην ὡς ἔστιν ἀληθὴς ἐπιδεῖ-
ξαι σαφῶς πᾶσιν ὑμῖν οὐκ ἐξ εἰκότων, οὐδὲ λόγων

9. *ἐν τῇ τῶν ψευδομαρτυριῶν ἔσεσθαι κρίσει*] Primus Reiskius *κρίσει* recepit ex Aug. pr. retinuitque Bekkerus, quanquam eius optimi codices id non habeant. Mihi quidem eiiciendum videtur ut grammatici additamentum. Schaeferus enim Melet, Critt. p. 109. sq. ostendit ad femininum articuli haud raro omitti *κρίσις*.

10. *πάλιν ἔξαρνος γενέσθαι ταῦτα ἐφ' ἑαυτῷ γενήσεσθαι*] Ante Bekkerum legebatur *πάλιν ἔξαρνος γενέσθαι. ταῦτα δ' ἐφ' ἑαυτῷ γενήσεσθαι. δ'* autem omittunt duo codices, inter quos a manu prima optimus, ab alia dein addito *δ'*. *Ταῦτα ἐφ' ἑαυτῷ γενήσεσθαι* est infinitivus pendens ex *ἐνόμιζεν*, ex illo autem *ἔξαρνος γενέσθαι*. „Opinabatur sic sibi licitum fore haec rursus diffiteri, infitiari.

σοῦτον τὸ τίμημα. — τῶν ἐπιγεγραμμένων. multam illi irrogarunt eandem, quam ego in libello accusationis ei inscripseram. *Reiske.*

9. *αὐτὸ καθ' αὐτὸ*] Solum, non cum aliis rebus commistum, confusum. Illustravit Bergmann. ad Isocrat. Areopag. Annot. p. 71. sq.

10. *ἀποκρίσει δ' ἐπισκηψάμενος*] Sensus: Si uteretur exceptione, quae pro sua responsione coram arbitro edita venditaretur a me meisque advocatis, eam non suam responsionem, sed ficticiam et falsam esse. Aphobus nempe, id quod ex prima contra eum dictarum orationum constat, coram arbitro de nonnullis gravissimis controversiae capitibus interrogatus responderat, puero Demosthenis scribae partes agente et ab Aphobo dicta quaeque calamo excipiente. Sed Aphobus infirmatum ibat hac excusatione, scribam neque recte audivisse a se dicta neque fideliter in litteras retulisse. *Reiske.*

ἐξ εἰκότων] *Εἰκότα* apud oratores in argumentatione id significat, quod Cicero de Inv. I. 29, 46. probabile dicit. „Probabile, inquit, est id, quod fere

πρὸς τὸ παρὸν μεμηχανημένων, ἀλλ' ἐκ τοῦ παρὰ πᾶσιν ὑμῖν δόξοντος, ὡς ἐγὼ νομίζω, δικαίου. σκοπεῖτε δ' ἀκούσαντες.

11 Ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ τῆς μαρτυρίας τῆς ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένης εἰδὼς ὄντα μοι τὸν ἀγῶνα καὶ περὶ τούτου τὴν ψῆφον ὑμᾶς οἴσοντας ἐπιστάμενος, ᾠήθην δεῖν μηδὲν ἄλλο τούτου πρότερον ἢ τοῦτον προκαλούμενος ἐλέγξαι. καὶ τί ποιῶ; παραδοῦναι παῖδα ἤθελον αὐτῷ γράμματα ἐπιστάμενον βασανίζειν, ὃς παρῆν, ὅθ' ὡμολόγει ταῦθ' οὗτος, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἔγραφεν, οὐδὲν ὑφ' ἡμῶν κελευσθεὶς κακοτεχνεῖν, οὐδὲ τὸ μὲν γράφειν, τὸ δ' ἀφαιρεῖν ὧν οὗτος εἰρήκει περὶ τούτων, ἀλλ' ἁπλῶς ὑπὲρ τοῦ πάντα τἀλη-
12 θῆ καὶ τὰ τούτῳ ῥηθέντα γράψαι. καίτοι τί κάλλιον

solet fieri, aut quod in opinione positum est, aut quod habet in se ad haec quandam similitudinem, sive id falsum est sive verum. In eo genere, quod fere solet fieri, probabile huiusmodi est: Si mater est, diligit filium: Si avarus est, negligit iusiurandum. In eo autem, quod in opinione positum est, huiusmodi sunt probabilia: Impiis apud inferos poenas esse paratas: Eos, qui philosophiae dent operam, non arbitrari deos esse" (quo sensu Plato philosophus dixit σὺν θεῷ εἰπεῖν, quum popularis formula sit σὺν θεοῖς εἰπεῖν). Saepe aberrarunt in his librarii. Multi hic habent ἐξεικότως. §. 22. βούλομαι δὴ καὶ ἐκ τῶν εἰκότων περὶ αὐτῶν εἰπεῖν.

11. ἐν τῷ γραμματείῳ] In tabella publice proposita, ut a iudicibus et quotquot iudicio interessent spectari posset, in qua scripta esset summa controversiae, de qua iudicibus esset decernendum. *Reiske.* p. 1115. l. 8. ἐνθυμεῖσθε, ὅτι διὰ ταῦτα ὁ νόμος μαρτυρεῖν ἐν γραμματείῳ κελεύει, ἵνα μήτ' ἀφελεῖν ἐξῇ μήτε προςθεῖναι τοῖς γεγραμμένοις μηδέν.

περὶ τούτου] Neutrum, quanquam refertur ad femininum praecedens τῆς μαρτυρίας. Sic saepe neutrum sequitur, antecedente imprimis abstracto alius generis, in quo olim haud raro viri docti offenderunt. Hodie res pueris nota. Cf. Matthiae §. 439. Infra §. 13. περὶ τῆς μαρτυρίας μὲν ἔφευγε τὴν βάσανον, περὶ οὗ μάλιστα προςῆκεν αὐτῷ τὸν λόγον ποιεῖσθαι.

τούτου πρότερον ἢ – ἐλέγξαι] Hunc, qui videtur, pleonasmum defendi ad Lysiam de affect. tyr. §. 23. huius Bibliothecae Vol. XIX. – Nuperrime etiam Matthiae Gr. ampl. §. 450. not. 2. ed. 2. coepit recte dubitare, num ἢ superfluum sit post comparativum genitivo iunctum. Indicem hunc pleonasmum esse vividioris spiritus loquentium monet Schaeferus.

παῖδα – γράμματα ἐπιστάμενον] Quod Latini dicunt puerum litteratum, quod genus erat servorum honestum, interdum adamatum et magni habitum. – ὑπὲρ τοῦ – γράψαι. assumendum ex superioribus παρῆν.

848.

ἦν τοῦ τὸν παῖδα στρεβλοῦντα ἐλέγξαι ψευδομένους
ἡμᾶς; ἀλλὰ συνῄδει πάντων μάλιστ' ἀνθρώπων, ὅτι
τἀληθῆ μεμαρτύρηται· διόπερ ἔφευγε τὴν βάσανον. ἀλλὰ
μὴν οὐχ εἷς, οὐδὲ δύο ταῦτ' ἴσασιν, οὐδ' ὑπὸ μάλης
ἡ πρόκλησις γέγονεν, ἀλλ' ἐν τῇ ἀγορᾷ μέσῃ πολλῶν
παρόντων. καί μοι κάλει τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Οὕτω τοίνυν οὗτός ἐστι σοφιστὴς καὶ σφόδρ' ἑκὼν 13
τὰ δίκαι' ἀγνοεῖν προςποιούμενος, ὥςτε ψευδομαρτυ-
ριῶν διώκων, καὶ περὶ τούτου τὴν ψῆφον ὑμῶν μελλόν-
των οἴσειν καὶ ὀμωμοκότων, περὶ τῆς μαρτυρίας μὲν
ἔφευγε τὴν βάσανον, περὶ οὗ μάλιστα προςῆκεν αὐτῷ
τὸν λόγον ποιεῖσθαι, περὶ δ' ἄλλων φησὶν ἐξαιτεῖν,
ψευδόμενος. καίτοι πῶς οὐχ ὑπερφυὲς αὐτὸν μὲν δεινὰ 14
πεπονθέναι φάσκειν, εἰ τὸν ἐλεύθερον ἐξαιτῶν, ὡς ἐγὼ
σαφῶς ὑμῖν ἐπιδείξω, μὴ παρέλαβε, τοὺς δὲ μάρτυρας
οὐ δεινὰ πάσχειν νομίζειν, τὸν ὁμολογουμένως δοῦλον

12. *διόπερ ἔφευγε τὴν βάσανον*] Vulgo ἔφυγε. Nostrum habet Aug. pr. et ex Bekkeri codicibus Paris. r et malit ipse Bekkerus, qui paullo post §. 13. ex optimo suo ἔφευγε scripsit. Vigorem habet imperfectum. Etiam nostro loco eo ducit optimus Bekkeri, qui habet πέφευγε.

12. *ὑπὸ μάλης*] Scholiastes Platonis ad Gorgiam p. 347. Bekker. *ὑπὸ μάλης πάντες οἱ παλαιοὶ προφέρονται ἑνικῶς, τάττονται δὲ αὐτὸ ἐπὶ τοῦ κρυφίως τι πράττειν καὶ ἀεὶ μετὰ τῆς προθέσεως, ὡς Δημοσθένης ἐν τῷ πρὸς Ἄφοβον, „ἀλλὰ μὴν οὐχ εἷς, οὐδὲ δύο ταῦτ' ἴσασιν, οὐδ' ὑπὸ μάλης ἡ πρόκλησις, ἀλλ' ἐν τῇ ἀγορᾷ.'' πληθυντικῶς δὲ οὐ μάλας λέγουσιν ἀλλὰ μασχάλας, καὶ ἄνευ τῆς προθέσεως. Ὑπὸ μάλης* dicitur de omnibus, quae occultantur et omnino teguntur, ne cadant vel effugiant vel etiam conspiciantur. v. Ast. ad Platonem de Legg. VII. 1. Wyttenbachius ad Plutarchum p. 498. Oxon. Recentiores aiunt *ὑπὸ μάλην*.

ἐν τῇ ἀγορᾷ μέσῃ] H. e. *ἐν τῷ τῆς ἀγορᾶς μέσῳ*: ne mireris articulum non iterari. Nam *ἐν τῇ ἀγορᾷ τῇ μέσῃ* foret in foro, quod medium est, i. q. *ἐν τῇ μέσῃ ἀγορᾷ*. Herodotus III. 79. *ἐν δὲ τῇ ὁδῷ μέσῃ στείχοντες*. Schaefer. Notent tirones apud Graecos coniunctionem adiectivi, quod inhaerentem substantivo proprietatem indicet, talem esse, ut vel articulus primum sit vocabulum, secundum adiectivum, tertium substantivum, *ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος*, vel primum articulus, alterum substantivum, tum sequatur articulus cum adiectivo, *ὁ ἄνθρωπος ὁ ἀγαθός*. Sin autem adiectivum sine articulo postpositum sit, notat conditionem, quae est extra substantivum, ut *μέσος*, et tum aliae linguae pro adiectivo ponunt substantivum, eam autem notionem, quam in Graecis substantivum regens exprimit, fit rectum [?] in genitivo, ut hoc loco

περὶ ὧν ἐμαρτύρησεν, ἐκδιδόντος, οὐκ ἐθέλοντος τούτου παραλαβεῖν; οὐ γὰρ δὴ τοῦτό γ' ἔνεστιν εἰπεῖν, ὡς περὶ μέν τινων, ὧν αὐτὸς βούλεται, σαφὴς ἡ βάσανος, περὶ δ' αὖ τινων οὐ σαφής.

15 Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ταύτην τὴν μαρτυρίαν ἐμαρτύρησεν ἀδελφὸς ὁ τούτου πρῶτος Αἴσιος, ὃς νῦν μὲν ἔξαρνός ἐστι, τούτῳ συναγωνιζόμενος, τότε δ' ἐμαρτύρησε ταῦτα μετὰ τῶν ἄλλων, οὔτ' ἐπιορκεῖν οὔτ' εὐθὺς παραχρῆμα δίκην ὀφλισκάνειν βουλόμενος. ὃν οὐκ ἂν δήπου, ψευδῆ μαρτυρίαν εἰ παρεσκευαζόμην, ἐνέγραψα ἂν εἰς τοὺς μάρτυρας, ὁρῶν μὲν Ἀφόβῳ χρώμενον μάλιστ' ἀνθρώπων ἁπάντων, εἰδὼς δὲ συνεροῦντ' αὐτῷ τὴν δίκην, ἔτι δ' ἐμαυτοῦ ὄντα ἀντίδικον· οὐ γὰρ ἔχει λόγον τὸν ἑαυτοῦ διάφορον καὶ τούτου ἀδελφὸν μὴ

[14. ἐμαρτύρησεν. Sic cod. r. Bekkeri; in contextu ἐμαρτύρησαν Bekker. exhibuit.]

μέσῃ. Haec aliaque huius generis permulta, quae nos adolescentes nesciebamus nec attendebamus, hodie iam pueris traduntur in scholis.

14. ἐκδιδόντος] De servo, qui traditur εἰς βάσανον, quem dominus ipse tormentis examinandum offert. Supplendum ἐμοῦ. Schaeferus autem nos advertere monet duo genitivos absolutos sic positos, ut aliud prioris, aliud posterioris subiectum sit. Quod eo notabilius, quum ad priorem genitivum subiectum sit omissum. Quod quamvis in se rarum non sit (cf. Matthiae §. 563.), rarum tamen est, ut duo participia absoluta sic iungantur, ut alterum subiecto sit destitutum et diverso quidem ab eo, quod additum est alteri. — περὶ μέν τινων, ὧν αὐτὸς βούλεται. Sensus est: de illis solum rebus certo per tormenta constare, de quibus constare et quae certa atque rata esse ille ipse vult et eius interest. *Reiske.* Est pro περὶ ὧν αὐτὸς βούλεται. Praepositiones ante pronomina relativa tum omittuntur, quum pronomina demonstrativa vel substantiva proxime praecedentia, ad quae referuntur, adiunctas eas sibi habent. Cf. Fischer. ad Weller. III. b. p. 99. Περὶ στεφ. §. 134. secutus sum Dindorfium, qui ex optimis codd. sic scripsit: ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀγνοίας, ἥςπερ πολλὰ προΐεσθε τῶν κοινῶν. vulgo ἀφ' ἥςπερ, quod miror Bekkerum retinuisse, quum praepositio ab optimis absit, in duobus autem eius loco post ἥςπερ additum sit ἕνεκα. Vide ibi egregiam Schaeferi animadversionem. — περὶ δ' αὖ τινων οὐ σαφής. de quibus nil constare et quae dubia et controversa manere ille vult et quae eius interest supprimi, de his certum non constare. *Reiske.*

15. εὐθὺς παραχρῆμα] Haec coniunctio non ita est pleonastica, ut prorsus obscuretur discrimen significationis amborum vocabulorum. Verte: statim in ipso facinore. Haud rarus est hic pleonasmus tum in Demosthene tum in aliis. *Schaefer.* — τὸν ἑαυτοῦ διάφορον.

ἀληθινῆς μαρτυρίας ἐγγράψαι μάρτυρα. τούτων τοίνυν 16
εἰσὶ μὲν πολλοὶ μάρτυρες, ἔτι δ' οὐκ ἐλάττω τεκμήρια
τῶν μαρτύρων. πρῶτον μὲν γάρ, εἴπερ ὡς ἀληθῶς
ταῦτα μὴ ἐμαρτύρησεν, οὐκ ἂν νῦν ἔξαρνος ἦν, ἀλλὰ
τότ' εὐθὺς ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου, τῆς μαρτυρίας ἀναγι-
γνωσκομένης, ἡνίκα μᾶλλον ἂν αὐτὸν ἢ νῦν ὠφέλει.
δεύτερον δ' οὐκ ἂν ἡσυχίαν ἦγεν, ἀλλὰ δίκην ἄν μοι
βλάβης ἔλαχεν, εἰ ψευδομαρτυριῶν ὑπόδικον αὐτὸν
ἐποίουν κατὰ τἀδελφοῦ, οὐ προςῆκον, ἐν ᾗ καὶ περὶ
χρημάτων καὶ περὶ ἀτιμίας ἄνθρωποι κινδυνεύουσιν.
ἔτι δὲ τὸ πρᾶγμ' ἂν ἐξελέγξαι ζητῶν, ἐξῄτησεν ἄν με τὸν 17

ipsum semet designat orator. Repugnat enim, ait, quemquam (me) scribere suum (meum) adversarium et huius (Aphobi, mei adversarii) fratrem in testibus illis, qui testarentur vera esse illa, quae Aphobum gravarent, si vere dicta et scripta illa, de quibus quis testaretur, non fuissent. *Reiske*. Schaeferus autem ad rariorem sed probam constructionem nos attentos reddit. *Διάφορος* enim ut adiectivum regit dativum; hic autem *ὁ διάφορος* substantive adhibetur et regit ut substantivum genitivum. Cf. Matthiae §. 570. — *μὴ ἀληθινῆς*, sc. *οὔσης*, i. e. *εἰ μὴ ἀληθὴς ἦν*. Participium cum *μή* est conditionale. Cf. Schaeferi Meletem. Critt. p. 57.

16. *ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου*] Infra §. 31. unus *διαιτητής* nominatur *Νόθαρχος*, apud quem Demosthenes causam deferebat, et ex narratione opineris hunc unum fuisse, qui de re iudicaverit. Sed is erat *ἡγεμὼν δικαστηρίου διαιτητικοῦ*, quae singula erant singularum tribuum et in *ἱεροῖς* plerumque sedebant. Cf. Hudtwalker von den Diaeteten. Abschn. 1. Cap. 1. §. 1. et 8. — *ἡνίκα μᾶλλον ἂν αὐτὸν ἢ νῦν ὠφέλει*. Imperfectum pro aoristo. Significationem enim habet plusquamperfecti coniunctivi, quod nos ponimus in sermone vulgari. Sed rhetorice rem in conditionem praesentem promovet. Subiectum ad *ὠφέλει* recte supplet Reiske *τὸ ἐξαρνεῖσθαι*. — *αὐτόν* ad *Αἴσιον* referendum. — *ἐν ᾗ καὶ περὶ χρημάτων καὶ περὶ ἀτιμίας ἄνθρωποι κινδυνεύουσιν*. Nota coniunctionem rerum ita oppositarum, ut primum ea bona, quae quis amittit, *χρήματα*, alterum nomen poenam, *ἀτιμίαν*, qua afficitur, indicet. Quod adeo non tolerabat Lambinus, ut pro *ἀτιμίας* legendum coniiceret *ἐπιτιμίας*. Sed est hoc linguae Graecae idioma, quod interpretes passim male habuit. „Enimvero plura in prisco sermone occurrunt, in quibus pro defectu et absentia rei ipsa res ponitur: cuius generis multa in lyricis et tragicis animadverti possunt. Sic Homerus Il. X. 99. sq. *ὄφρα ἴδωμεν, Μὴ τοὶ μὲν καμάτῳ ἀδδηκότες ἠδὲ καὶ ὕπνῳ Κοιμήσωνται*: quod non dubitavit Horatius reddere ludo fatigatum somnoque Od. III. 4, 11. etsi aliter fessi sumus ludo, aliter somno, si somno gravamur." Verba sunt Heynii ad locum Homeri in Obsvv. Ita hic *χρήματα* pro *χρημάτων ἀποβολή*.

παῖδα τὸν γράφοντα τὰς μαρτυρίας, ἵν', εἰ μὴ παρεδίδουν, μηδὲν δίκαιον λέγειν ἐδόκουν. νῦν δὲ τοσοῦτο τοῦ ποιῆσαί τι τούτων ἐδέησεν, ὥστ' οὐδ' ἐμοῦ παραδιδόντος, ἐπειδὴ ταῦτ' ἔξαρνος ἐγένεθ' οὗτος, παραλαβεῖν ἠθέλησεν, ἀλλ' ὁμοίως φαίνονται καὶ περὶ τούτων
18 φεύγοντες τὰς βασάνους. καὶ ταῦθ' ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ ἕν τε τοῖς μάρτυσι μεμαρτυρηκὼς Αἴσιος οὐκ ἠρνήθη ταῦτα ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου τούτῳ παρεστηκώς, τῆς μαρτυρίας ἀναγιγνωσκομένης, ἐμοῦ τ' ἐκδιδόντος τὸν παῖδα περὶ ἁπάντων τούτων βασανίζειν αὐτοῖς, οὐκ ἠθέλησε παραλαβεῖν, καθ' ἕκαστον ὑμῖν παρέξομαι τοὺς μάρτυρας. Καί μοι κάλει δεῦρ' αὐτούς.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

19 Ὃ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πάντων τῶν εἰρημένων οἴομαι μέγιστον ὑμῖν ἐρεῖν σημεῖον τοῦ ταῦτ' ἀπο-

17. **νῦν δὲ τοσοῦτο τοῦ ποιῆσαι**] Ante Bekkerum legebatur **τοσοῦτον**, duo autem eius optimi codices diversae familiae **τοσοῦτο** obtulerunt. In huiusmodi terminationibus religiose optimi codices sequendi. Quid enim moverit Demosthenem, ut aliis locis in neutro **τοσοῦτον**, aliis **τοσοῦτο** scripserit, nemo dum ostendit nec facile erit ostendere. Demosthenes multo plus variat quam alii oratores, v. c. Lysias, de cuius usu locutus sum Biblioth. huius Vol. XVI. p. 22. Apud Demosthenem autem multis locis ex Bekkeri optimis codd. **τοσοῦτο** et **τοιοῦτο** restitutum est, ubi antea legebatur **τοσοῦτον** et **τοιοῦτον**, interdum, quanquam rarius, res cecidit vice versa.

ἐπειδὴ ταῦτ' ἔξαρνος ἐγένεθ' οὗτος, παραλαβεῖν ἠθέλησεν] Schaefero suadente distinctionem posui post **οὗτος**, quae ante hoc vocabulum erat. **οὗτος** enim dubium non videtur quin referendum sit ad **Ἄφοβος**; verbum autem **ἠθέλησεν** spectat **Αἴσιον**. Hinc pluralis in sequentibus: **ὁμοίως φαίνονται**; ambo, Aphobum et Aesium, [explorationem per tormenta fugere] apparet.

17. **τὸν γράφοντα τὰς μαρτυρίας**] Participium quanquam constructionem verbi teneat, temporis tamen notio non urgenda; sed est positum pre substantivo scriba. Si participium esset etiam temporis ratione, scribendum erat *γράψαντα*. Iterum §. 21. **τὸν γράφοντα τὴν μαρτυρίαν.** Sic saepe. cf. ad Aeschin. adv. Ctes. §. 10. huius Biblioth. Vol. XVI. p. 284. et Matth. §. 570.

καὶ περὶ τούτων] Etiam illud negabant, Demosthenem obtulisse illum ipsum puerum explorationi per tormenta et ipsos noluisse puerum ad tormenta admittere. *Reiske.*

18. **τούτῳ παρεστηκώς, τῆς μαρτυρίας ἀναγιγνωσκομ.**] Quum huic adstaret, dum testimonium legeretur. Hoc videtur factum fuisse, quum soluta sessione acta legerentur, ut cognoscerent, num scriba vere scripserit nec quidquam vel addiderit vel omiserit, quod periculum alterutri parti afferre possit.

850.

κρίνασθαι τοῦτον, βούλομαι διεξελθεῖν. ἐπειδὴ γὰρ ἐξῄτει με τὸν ἄνθρωπον ταῦθ' ὡμολογηκώς, ἃ μεμαρτύρηται, βουλόμενος καὶ τοῦτ' αὐτὸν ἐξελέγξαι τεχνάζοντα, τί ποιῶ; προςκαλοῦμαι κατὰ Δήμωνος εἰς μαρτυρίαν, ὄντος αὐτῷ θείου καὶ κοινωνοῦ τῶν ἀδικημάτων, καὶ συγγράψας ταῦτ' ἐκέλευον μαρτυρεῖν, ἃ νῦν διώκει τῶν ψευδομαρτυριῶν. οὗτος δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἀπηναισχύντει· τοῦ δὲ διαιτητοῦ κελεύοντος μαρτυρεῖν ἢ ἐξομνύειν, ἐμαρτύρησε πάνυ μόγις. καίτοι εἴ γ' ἦν δοῦλος ὁ ἄνθρωπος, καὶ μὴ προωμολόγητο πρὸς τοῦδ' ἐλεύθερος εἶναι, τί μαθὼν ἐμαρτύρησεν, ἀλλ' οὐκ ἐξομόσας

[19. διεξελθεῖν. Sic cod. r Bekkeri. Vulgo διελθεῖν.]

20. προςκαλοῦμαι κατὰ Δήμωνος εἰς μαρτυρίαν] Haec se non intelligere fatetur Reiskius in ind. s. v. προςκαλεῖν, atque etiam locum perperam laudat s. v. προκαλοῦμαι sine explicatione. Studebo locum illustrare. Προςκαλεῖσθαι explicat Harpocration παραγγέλλειν εἰς δίκην s. v. πρόςκλησις, quae est ei ἡ εἰς δικαστήριον κλῆσις. Ad προςκαλοῦμαι obiectum facile suppletur Ἄφοβον, in ius voco Aphobum: εἰς μαρτυρίαν indicat, cuius rei (faciendae) causa, ut testimonium ferret: κατὰ Δήμωνος videtur cum προςκαλοῦμαι coniungendum, quanquam notio etiam pertineat ad μαρτυρίαν, in, adversus Demonem. Se autem Aphobum in ius vocare dicit Demosthenes contra Demonem, βουλόμενος καὶ τοῦτ' αὐτὸν ἐξελέγξαι, volens eum etiam in hac re, in homine ad examen deposcendo, calliditatis et fraudum convincere. Quum enim hoc ipsum testimonium, cuius causa Aphobum contra Demonem in ius vocabat, etiam Milyas dedisset, si ille (Aphobus) non agnosset hunc (Milyam) liberum esse, statim flagitasset, ut per tormenta examinaretur Milyas; sin autem sibi non conscius fuisset vera eum (Milyam) testatum esse, ipso momento ψευδομαρτυριῶν postulasset. Quod quoniam non fecit, constat et Milyam liberum esse et vera testatum. Arrogantem autem sibi placentis interrogationem facile condonamus adolescentulo, qui calliditatem se prudentia superasse confidit.

ἀπηναισχύντει] Impudenter se gerebat, cum impudentia respuebat, ut solent facere qui, sua ipsorum conscientia percussi, impudentia se et insolentia crimen depulsuros sperant; sed quum vir probus et magni animi eos interrogat, obmutescunt. Sic diaetetes sine ambagibus aut testari eum iubet testimonium esse verum aut eiurare. Tandem tergiversatus testimonium verum esse concedit.

τί μαθὼν ἐμαρτύρησεν] Ut ubique, sic etiam hic variant libri inter τί μαθών et τί παθών. Discrimen utriusque formulae a viris doctis confusae primus enucleavit F. A. Wolfius ad Leptineam p. 349. sq. „τί παθών; inquit, est quanam re affectus? quo casu? quibus intemperiis agitatus? qui fit ut etc. et plane ad πάθος quoddam, quod aut volentes aut nolentes patimur, pertinet. Contra τί μαθών formula est exprobrantis inconsiderantiam, teme-

21 ἀπηλλάγη τοῦ πράγματος; ἀλλὰ μὴν καὶ περὶ τούτων ἤθελον παραδοῦναι τὸν παῖδα τὸν γράφοντα τὴν μαρτυρίαν, ὃς τά τε γράμματ᾽ ἔμελλε γνώσεσθαι τὰ ἑαυτοῦ, καὶ τοῦτον ἐμνημόνευεν ἀκριβῶς μαρτυρήσαντα ταῦτα: καὶ ταῦτ᾽ ἤθελον, οὐχὶ μαρτύρων ἀπορῶν, οἳ παρῆσαν· ἦσαν γάρ· ἀλλ᾽ ἵνα μὴ τούτους αἰτιῷτο τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν, ἀλλὰ τὸ πιστὸν ἐκ τῆς βασάνου τούτοις ὑπάρχοι. καίτοι πῶς ἄξιόν ἐστι καταγνῶναι τῶν μαρτύρων διὰ τοῦτο, οἳ μόνοι τῶν πώποτ᾽ ἠγωνισμένων δίκην ἐν ὑμῖν τὸν διώκοντ᾽ αὐτὸν αὐτοῖς μάρτυρα τούτων ἐπιδεικνύουσι γεγενημένον; Ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, λαβὲ τὴν πρόςκλησιν καὶ τὴν μαρτυρίαν.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

22 Τηλικαῦτα τοίνυν δίκαια φυγὼν οὗτος, καὶ ἐκ τοσούτων τεκμηρίων ἐπιδεικνύμενος, ὅτι συκοφαντεῖ, τοῖς

ritatem et pravum iudicium, ac pertinet, ut Aeschyleo vocabulo utar, ad *μάθος* quoddam, quod in nobis desiderari patimur, vertique debet, quo argumento? qua ratiocinatione?" Haec recte iam pueris traduntur.

21. *ἦσαν γάρ*] Haec, quae Reiskius tanquam spuria uncis inclusit, sunt fortiter asseverantis. – *διὰ τοῦτο.* propterea quod de illo Demonis negotio non testibus, quibus poteram, usus sum, sed satis habui puerum ad quaestionem obtulisse.

ἐπιδεικνύουσι] Bekkerus: „*ἐπιδεικνῦσι* S" (qui est optimus). Hoc praeferendum, si audias Atticistas. Moeris p. 127. *δεικνῦσι προπερισπωμένως Ἀττικῶς, δεικνύουσιν Ἑλληνικῶς, δεικνύασι δὲ οἱ δεύτεροι Ἀττικοί.* p. 171. *Ζευγνῦσιν Ἀττικῶς πληθυντικῶς καὶ περισπωμένως, ζευγνύασιν τῆς δευτέρας Ἀτθίδος.* p. tamen 337. *ῥηγνύασιν διὰ τοῦ ᾱ Ἀττικῶς, ῥηγνύουσιν ἢ ῥήσσουσιν Ἑλληνικῶς.* Non dubitat Schaeferus hanc veteris Atticismi formam passim latere obscuratam. Digna est quae adscribatur Coraeii nota in Isocratis orationem *πρὸς Φίλ.* T. II. p. 71. *ἀπολλύουσι*] *Οὕτω καὶ μετ᾽ ὀλίγα καὶ ἀλλαχοῦ ἀπολλύουσι εἶπεν, ὃ τρεπτέον εἰς τὸ ἀπολλύασι, εἰ χρὴ πείθεσθαι τοῖς Ἀττικισταῖς. Εἰ δὲ βούλει τοῖς ἀντιγράφοις τε καὶ ταῖς ἐκδόσεσιν ἕπεσθαι, ὄψει διφορουμένους τοὺς ἐνεστῶτάς τε καὶ παρατατικοὺς τῶν ῥημάτων δεικνύω, ὀλλύω, ὀμνύω, ῥηγνύω καὶ τῶν τούτοις παραπλησίων, καὶ νῦν μὲν κατὰ τὸν τύπον τῶν βαρυτόνων σχηματιζομένους, νῦν δὲ τοῖς εἰς μι ῥήμασιν ὁμοίως προφερομένους. Αὐτίκα παρὰ τῷ Ἰσοκράτει εὑρήσεις δεικνύοντες καὶ δεικνύντες, δεικνύειν καὶ δεικνύναι κ. τ. λ. Οὐ μόνον δὲ παρ᾽ Ἰσοκράτει, ἀλλὰ καὶ παρ᾽ ἅπασιν ἁπαξάπλῶς τοῖς Ἀττικοῖς κατάδηλος ἡ τοιαύτη διαφορά· ὥστε δεῖν ἀνδρὸς οὐ κριτικοῦ ἀλλὰ μαντικοῦ, τοῦ φράσοντος πότερον τὴν τῶν ἀντιγραψάντων ἀμαθίαν αἰτιατέον τῆς περὶ ταῦτα ἀνωμαλίας, ἢ τοὺς συγγραφέας ἄλλοτε ἄλλως ποικῖλαι ἐκ τοῦ σχηματισμοῦ ῥητέον, τῆς περὶ τὴν σύνθεσιν εὐφωνίας τε καὶ εὐρυθμίας φροντίζοντας*: ad quam postremam observationem diligenter attendendum.

μὲν αὐτοῦ μάρτυσιν ἀξιοῖ πιστεύειν ὑμᾶς, τοὺς δ' ἐμοὺς
διαβάλλει καί φησιν οὐ τἀληθῆ μαρτυρεῖν. βούλομαι
δὴ καὶ ἐκ τῶν εἰκότων περὶ αὐτῶν εἰπεῖν. οἶδ' οὖν, ὅτι
πάντες ἂν ὁμολογήσαιτε τοὺς τὰ ψευδῆ μαρτυροῦντας ἢ
κέρδεσι δι' ἀπορίαν ἐπαιρομένους ἢ δι' ἑταιρίαν ἢ καὶ
δι' ἔχθραν τῶν ἀντιδίκων ἐθέλειν ἄν τι τοιοῦτον ποιῆσαι.
τούτων τοίνυν οὐδὲ δι' ἓν ἂν εἶεν ἐμοὶ μεμαρτυρηκότες. 23
οὔτε γὰρ ἑταιρίᾳ· πῶς γάρ; οἵ γε μήτε ἐν ταῖς αὐταῖς
διατριβαῖς, μήτε καθ' ἡλικίαν, μὴ ὅτι ἐμοί τινες αὐτῶν,
ἀλλ' οὔτε σφίσιν αὐτοῖς εἰσιν· οὔτ' ἔχθρᾳ τούτου· φα-
νερὸν γὰρ καὶ τοῦτ' ἐστίν· ὁ μὲν γὰρ ἀδελφὸς καὶ σύν-
δικος, Φάνος δ' ἐπιτήδειος καὶ φυλέτης, Φίλιππος
δ' οὔτε φίλος οὔτ' ἐχθρός, ὥςτ' οὐδὲ ταύτην ἄν τις
ἐπενέγκοι δικαίως τὴν αἰτίαν. καὶ μὴν οὐδὲ δι' ἀπορίαν 24
ἄν τις φήσειεν· πάντες γὰρ κέκτηνται τοσαύτην οὐσίαν,
ὥςτε καὶ λειτουργεῖν ὑμῖν προθύμως καὶ τὰ προςταττό-
μενα ποιεῖν. χωρὶς δὲ τούτων οὔτ' ἀγνῶτες ὑμῖν οὔτ' ἐπὶ
τὰ χείρω γιγνωσκόμενοι, μέτριοι δ' ὄντες ἄνθρωποι.
καίτοι εἰ μήτ' ἄποροι, μήτ' ἐχθροὶ τούτου, μήτε ἐμοὶ
φίλοι, πῶς χρὴ κατὰ τούτων λαβεῖν τιν' ὑποψίαν, ὡς
τὰ ψευδῆ μαρτυροῦσιν; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ οἶδα.
Ταῦτα τοίνυν οὗτος εἰδώς, καὶ πάντων μάλιστα 25

22. ἑταιρίαν] Secutus sum Dindorfium, qui hic ἑταιρίαν, post ἑταιρίᾳ scripsit. Sic habet optimus Bekkeri et Paris. *r*, et sic iam optimus Reiskii habebat Aug. pr. Vulgo ἑταιρείαν et ἑταιρείᾳ, quod per optimos codices ex Demosthene ubique eiicitur.

[23. ἀλλ' οὔτε. Codd. F. S. Bekkeri pro οὐδέ.]

22. ἐπαιρομένους] Harpocration: ἐπαιρόμενος ἀντὶ τοῦ ἐπανατεινόμενος, Δημοσθένης ἐν τῷ ὑπὲρ Κτησιφῶντος (frequens est verbum ἐπαίρειν. Fortasse locum intellexit p. 284. R. §. 168.), ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ ἐπ' ἄλλου σημαινομένου φησίν· ἢ κέρδεσιν (sic!) δι' ἀπορίαν ἐπαιρομένους. Ἀριστοφάνης ἐν Νεφέλαις (v. 41 sq.)

εἴθ' ὤφελ' ἡ προμνήστρι' ἀ-
πολέσθαι κακῶς,
ἥτις με γῆμ' ἐπῆρε τὴν σὴν
μητέρα.

Cf. interpretes ad hunc Aristophanis locum.

23. καθ' ἡλικίαν] I. q. καθ' ὁμηλικίαν, h. e. ἐν τῇ αὐτῇ ἡλικίᾳ. Sic ἧλιξ dicitur pro composito ὁμῆλιξ. *Schaefer.*

24. δι' ἀπορίαν ἄν τις φήσειεν] Scilicet τούτους ἐμοὶ μεμαρτυρηκέναι κατὰ τούτου. *Reiske.* — μέτριοι δ' ὄντες ἄνθρωποι idem est ac si dixisset: ἀλλὰ γιγνωσκόμενοι ὡς ὄντες μέτριοι ἄνθρωποι vel ὅτι εἰσὶ μέτριοι ἄνθρωποι. Μέτριος ἄνθρωπος sensu civili est qui quae civi praestanda sunt praestat et a partibus alienus vitam agit quietam.

852.

ἐπιστάμενος τἀληθῆ μεμαρτυρηκότας αὐτούς; ὅμως συκοφαντεῖ καί φησιν οὐ μόνον οὐκ εἰπεῖν ταῦτα, ἃ πῶς τις ἂν μᾶλλον ἐξελέγξειεν εἰρηκότα; ἀλλὰ καὶ δοῦλον εἶναι τὸν ἄνθρωπον τῷ ὄντι. βούλομαι δὲ διὰ βραχέων εἰπὼν πρὸς ὑμᾶς ἐξελέγξαι καὶ τοῦτ' αὐτὸν ψευδόμενον. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ περὶ τούτων ἠθέλησα τούτῳ παραδοῦναι βασανίζειν τὰς θεραπαίνας, αἳ τελευτῶντος τοῦ πατρὸς μνημονεύουσιν
26 ἀφεθέντα τοῦτον ἐλεύθερον εἶναι τότε. καὶ πρὸς τούτοις ἡ μήτηρ κατ' ἐμοῦ καὶ τῆς ἀδελφῆς, οἳ μόνοι παῖδές ἐσμεν αὐτῇ, δι' οὓς κατεχήρευσε τὸν βίον, πίστιν ἠθέλησεν ἐπιθεῖναι παραστησαμένη τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ἀφεῖναι τὸν πατέρα, ἡνίκ' ἐτελεύτα, καὶ νομίζεσθαι παρ' ἡμῖν τοῦτον ἐλεύθερον· ἣν μηδεὶς ὑμῶν νομιζέτω καθ' ἡμῶν ποτ' ἂν ὀμνύναι ταῦτ' ἂν ἐθέλειν, εἰ μὴ σαφῶς ᾔδει τὰ εὔορκα ὀμουμένη. Ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ ταῦτ' ἦμεν ἕτοιμοι ποιεῖν, κάλει τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

27 Τοσαῦτα τοίνυν δίκαια λέγειν ἐχόντων ἡμῶν, καὶ καταφεύγειν εἰς τοὺς μεγίστους ἐλέγχους ἐθελόντων περὶ τῶν μεμαρτυρημένων, πάντα ταῦτα φυγὼν οὗτος οἴεται, περὶ τῆς γεγενημένης δίκης διαβάλλων καὶ κατηγορῶν ἐμοῦ, τοῦ μάρτυρος ὑμᾶς πείσειν καταψηφίσασθαι,

26. *ταῦτ' ἂν ἐθέλειν*] Sic primus Reiskius ex Aug. pr. ediderat. Ante illum deerat *ἄν*. Bekkerus id iterum reiecit. Denuo addidi, quum optimus Bekkeri et Paris. *r* particulam habeant. Vidimus iam supra Reiskium proniorem fuisse in intrudenda particula, ubi linguae leges eam non patiantur; Bekkerus autem pronior est in ea eiicienda, ubi eam adesse patitur scriptorum usus, ut hic duplicatam. Optimis igitur et antiquissimis et diligenter collatis codicibus obtemperavi.

25. *δοῦλον εἶναι*] Ex antecedentibus supplendum *εἴρηκε*.

26. *κατ' ἐμοῦ καὶ τῆς ἀδελφῆς, οἳ μόνοι παῖδές ἐσμεν αὐτῇ*] Eam formulam, qua iusiurandum per liberos factum fuerit, sanctissimam hominibus fuisse monui ad Lysiam pro bonis Aristoph. §. 32. Biblioth. Vol. XVI. p. 216. Imprimis consulatur Ez. Spanhemius ad Aristoph. Ranas v. 595., qui varias ex oratore formulas huius iurisiurandi collegit. – *νομίζεσθαι*. videntur respici ritus sollemnes, qui instituebantur, quum quis manumitteretur: unde fides domesticis fiebat hominem libertate esse donatum.

πάντων, οἶμαι, πρᾶγμα κατασκευάσας ἀδικώτατον καὶ πλεονεκτικώτατον. αὐτὸς μὲν γὰρ μάρτυρας ψευδεῖς 28
παρεσκεύασται περὶ τούτων, συγχορηγὸν ἔχων Ὀνήτορα τὸν κηδεστὴν καὶ Τιμοκράτην· ἡμεῖς δ' οὐχὶ προειδότες, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῆς τῆς μαρτυρίας ἡγούμενοι τὸν ἀγῶν' ἔσεσθαι, τοὺς περὶ τῶν ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς χρημάτων μάρτυρας οὐ παρεσκευάσμεθα νῦν. ὅμως δέ, καίπερ οὕτω τούτου σεσοφισμένου, τὰ πράγματ' αὐτὰ διεξιὼν οἴομαι ῥᾳδίως ὑμῖν ἐπιδείξειν δικαιότατ' ἀνθρώπων τοῦτον ὠφληκότα τὴν δίκην, οὐχ ὅτι τὸν Μιλύαν ἐκώλυον 29
βασανίζειν, οὐδ' ὅτι τοῦτον ἐλεύθερον ὡμολόγησεν, οἱ δὲ μάρτυρες οἵδε ἐμαρτύρησαν, ἀλλ' ὅτι πολλὰ τῶν ἐμῶν ἐξηλέγχθη λαβὼν καὶ τὸν οἶκον οὐκ ἐμίσθωσε, τῶν νόμων κελευόντων καὶ τοῦ πατρὸς ἐν τῇ διαθήκῃ γράψαντος, ὡς ἐγὼ σαφῶς ὑμῖν ἐπιδείξω. ταῦτα μὲν γὰρ ἦν πᾶσιν ἰδεῖν, οἱ νόμοι, καὶ τὸ πλῆθος ὧν οὗτοι διηρπάκεισαν χρημάτων· τὸν Μιλύαν δ' οὐδ' ὅςτις ἔστιν οὐδεὶς ᾔδει. γνώσεσθε δ' ἐκ τῶν ἐγκεκλημένων, ὅτι ταῦθ' οὕτως ἔχοντ' ἐστίν.

Ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὴν δίκην ἔλαχον 30
τούτῳ τῆς ἐπιτροπῆς, οὐχ ἓν τίμημα συνθείς, ὥςπερ ἂν εἴ τις συκοφαντεῖν ἐπιχειρῶν, ἀλλ' ἕκαστον ἐγγράψας, καὶ πόθεν λαβών, καὶ πόσον τὸ πλῆθος, καὶ παρὰ τοῦ,

29. *διηρπάκεισαν*] Phrynichus p. 149. hanc tertiam pluralis in *εισαν* reiicit, contra in *εσαν* praecipit terminandam. Hic tenent *εισαν* omnes codices et idem verbum *διηρπάκεισαν* sic legitur πρὸς

28. *συγχορηγὸν*] Rarum vocabulum cum *σύν* compositum, cuius meminit Lobeckius ad Phrynichum p. 173. Citatur etiam *συγχορηγεῖν* in lexicis, sed locus non citatur. [Est ap. Polyb. IV. 46, 5. Plutarch. Vit. Phoc. c. 30.]

29. *οἱ δὲ μάρτυρες οἵδε ἐμαρτύρησαν*] Et hi testes, Phanus, Aesius, alii, testati essent Aphobum in *τῇ κρίσει* fassum esse Milyam esse liberum hominem et pro eo a se habitum.

30. *ἕκαστον ἐγγράψας*] *Ἕκαστον* absolute ponitur et substantive, ut nos dicimus das Einzelne, jede einzelne Post.

πόθεν λαβών] Dicam participium hoc attractum esse per ea, quae antecesserunt, et quamvis subiectum aliud hic cogitandum sit, quam fuit ad verbum *ἔλαχον* et ad praecedentia participia *συνθείς* et *ἐγγράψας*, pergit tamen eadem constructione, quum ex contextu facile verbum finitum suppleatur, v. c. *ἔχει Ἄφοβος*. Reiskius nimium est curiosus, verbum finitum excidisse opinatus. Abripimur interdum flumine orationis, et ut, quum scri-

καὶ οὐδαμοῦ τὸν Μιλύαν παρέγραψα, ὡς εἰδότα τι τού-
31 των. ἔστιν οὖν τοῦ μὲν ἐγκλήματος ἀρχή „τάδ' ἐγκαλεῖ Δημοσθένης Ἀφόβῳ· ἔχει μου χρήματ' Ἄφοβος ἀπ' ἐπιτροπῆς ἐχόμενα, ὀγδοήκοντα μὲν μνᾶς, ἣν ἔλαβε προῖκα τῆς μητρὸς κατὰ τὴν διαθήκην τοῦ πατρός." τοῦτο πρῶτόν ἐστι τῶν χρημάτων ὧν ἀπεστερῆσθαί φημι. τοῖς δὲ μάρτυσι τί μεμαρτύρηται; „μαρτυροῦσι παραγενέσθαι πρὸς τῷ διαιτητῇ Νοθάρχῳ, ὅτε Ἄφοβος ὡμολόγει Μιλύαν ἐλεύθερον εἶναι, ἀφεθέντα ὑπὸ τοῦ Δη-
32 μοσθένους πατρός." σκοπεῖτε τοίνυν παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, εἴ τις ἂν ὑμῖν ἢ ῥήτωρ ἢ σοφιστὴς ἢ γόης οὕτω θαυμάσιος δοκεῖ γενέσθαι καὶ λέγειν δεινός, ὥστ' ἐκ ταύτης τῆς μαρτυρίας διδάξαι τιν' ἀνθρώπων, ὡς ἔχει τὴν προῖκ' Ἄφοβος τῆς μητρὸς τῆς ἑαυτοῦ. καὶ τί λέγων, ὦ πρὸς Διός; ὡμολόγησεν εἶναι Μιλύαν ἐλεύθερον. καὶ

Εὐβουλίδ. p. 1318. §. 63. In aliis locis codices variant. Ubi boni codices *εσαν* habent, hanc terminationem praetuli; in codicum consensu *εισαν* non ausus sum mutare.

32. *καὶ τί λέγων, ὦ πρὸς Διός;*] Quum, hercle, quid diceret? Ad hanc interrogationem sequitur responsio a Demosthene testium nomine enuntiata, prout ea legitur in optimo codice Bekkeri, *ὡμολόγησεν εἶναι Μιλύαν ἐλεύθερον* sc. *Ἄφοβος*. Iam sequitur mimica interrogatio Aphobi: *καὶ τί μᾶλλον ἔχω τὴν προῖκα;* Ad hanc sequitur Demosthenis iam suo nomine loquentis responsio: *οὐδὲν ἂν δήπου διὰ τοῦτό γε δόξειεν* sc. *ἔχειν σε*. Est *ὑποφορὰ* et *ἀνθυποφορά*: quas figuras explicatas invenies *πρὸς Ὀνήτ.* B. §. 10. Ea quidem de causa, quod concessisti Milyam a meo patre manumissum esse, non probabilius est te habere dotem. Sed alia huius rei dedi argumenta, quae iam repetuntur. Sic contextu salvo ex codd. scribendum. Reiskiana habet: *καὶ τί λέγων;*

bimus et loquimur, facile ipsi quae velimus intelligimus, sic confidimus etiam eos, qui audiunt, intellecturos esse.

31. *τοῦ μὲν ἐγκλήματος ἀρχή*] Respondet huic membro *τοῖς δὲ μάρτυσι τί μεμαρτύρηται.*

ἔχει μου χρήματ' Ἄφοβος ἀπ' ἐπιτροπῆς ἐχόμενα] Reiskium, qui vel suspectum habet vocabulum *ἐχόμενα* vel significare opinatur insequentia, infra scripta, corrigit Schaeferus sic vertens: quae habentur ab eo, ex quo tutelam suscepit. Possit etiam esse confusio duarum constructionum, quales interdum leguntur. Aut dicendum erat *ἔχει μου χρήματ' Ἄφοβος ἀπ' ἐπιτροπῆς*, aut *ἐπιτροπῆς ἐχόμενα*. Alterutrum denotat tutoris nomine, et utrumque idem.

ἣν ἔλαβε προῖκα] Relativum, quod proprie ad antecedens *μνᾶς* referendum erat, refertur ad accusativum praedicati suae enuntiationis. Cf. Rost. §. 99. not. 10. p. 365 sq. Viger. p. 708.

851.

τί μᾶλλον ἔχω τὴν προῖκα; οὐδὲν ἂν δήπου διὰ τοῦτό γε δόξειεν. ἀλλὰ πόθεν τοῦτ' ἐπεδείχθη; πρῶτον 33
μὲν Θηριππίδης, ὢν αὐτῷ συνεπίτροπος, κατεμαρτύρησε δοῦναι· δεύτερον δὲ Δήμων, θεῖος ὤν, καὶ τῶν ἄλλων οἱ παρόντες ἐμαρτύρησαν σῖτον τῇ μητρὶ δώσειν ὁμολογεῖν τοῦτον, ὡς ἔχοντα τὴν προῖκα. καὶ τούτοις οὐκ ἐπεσκήψατο, δηλονότι τἀληθῆ μεμαρτυρηκότας εἰδώς. ἔτι τοίνυν ἡ μήτηρ πίστιν ἠθέλησεν ἐπιθεῖναι κατ' ἐμοῦ καὶ τῆς ἀδελφῆς παραστησαμένη λαβεῖν τὴν προῖκα τοῦτον τὴν ἑαυτῆς κατὰ τὴν τοῦ πατρὸς διαθήκην. ταύτας τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς πό- 34
τερ' αὐτὸν ἔχειν φῶμεν, ἢ μή; καὶ πότερον διὰ τούσδε ὀφλεῖν τοὺς μάρτυρας, ἢ διὰ τούσδε; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι διὰ τὴν ἀλήθειαν. ταύτας τοίνυν δέκ' ἔτη κεκαρπωμένος, καὶ οὐδὲ δίκην ὀφλὼν ἀποδοῦναι τετολμηκώς, δεινὰ πεπονθέναι φησὶ καὶ διὰ τούσδε τοὺς μάρτυρας ὠφληκέναι. καίτοι τούτων γ' οὐδεὶς αὐτὸν ἔχειν ταύτην ἐμαρτύρησεν.

Περὶ τοίνυν τῆς ἐκδόσεως καὶ τῶν κλινοποιῶν 35
καὶ τοῦ σιδήρου καὶ τοῦ καταλειφθέντος ἡμῖν ἐλέ-

ὦ πρὸς Διός, ὁμολογεῖς εἶναι Μιλύαν ἐλεύθερον; καὶ τί μᾶλλον ἔχω τὴν προῖκα; κ. τ. λ. Bekkeriana: καὶ τί λέγων, ὦ πρὸς Διός; ὁμολογεῖς εἶναι Μιλύαν ἐλεύθερον; καὶ τί μᾶλλον ἔχω τὴν προῖκα; κ. τ. λ. Parisina: καὶ τί λέγων, ὦ πρὸς τοῦ Διός, ὡμολόγησεν εἶναι Μιλύαν ἐλεύθερον; H. Wolfius: καὶ τί λέγων, ὦ πρὸς τοῦ Διός; ὡμολόγησεν εἶναι Μιλύαν ἐλεύθερον.

33. παραστησαμένη] Sc. τοὺς παῖδας. Qui per liberos iurabant, videntur manus capitibus liberorum imposuisse. Hinc formula per capita liberorum iurare. Inter sacrificandum rem manibus tenentes vel tangentes iurare mos erat sollemnis. Vide interpretes ad Aeschyli Septem c. Thebas v. 44.

34. ταύτας τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς] Nota asyndeton. Minime opus, ut cum Reiskio vel οὖν vel ἤδη post ταύτας addatur. Vigor animi celeriter enuntiationem antecedenti annectit, nec vult, ut ad rationem attendatur. Verum in se fortissimum est. Miror Reiskium, hominem ipsum vegetum et acrem, eiusmodi fulcra inculcare voluisse. Sic Ἀφοβ. A. §. 9. πεντεκαίδεκα ταλάντων γὰρ τρία τάλαντα τίμημα. ταύτην ἠξίουν εἰςφέρειν τὴν εἰςφοράν, de suo scripsit Reiskius ταύτην δ' ἠξίουν. Et sic saepius.

διὰ τούςδε — ἢ διὰ τούςδε] Respicit nomina, num quid differat, utrum Caius an Crispus, qui testatur, nominetur. In fine paragraphi διὰ τούςδε τοὺς μάρτυρας sunt testes, qui de Milya testati sunt quid dixerit.

35. τῆς ἐκδόσεως] Cf. κατὰ Ἀφόβου A. §. 11.

φαντος καὶ τῆς προικὸς τῆς ἀδελφῆς, ἣν οὗτος καθυφεῖκεν ὑπὲρ τοῦ καὶ αὐτὸς ἔχειν ὅσα βούλοιτο τῶν ἐμῶν, ἀκούσατε καὶ σκοπεῖσθ', ὡς δικαίως τ' ὦφληκε, καὶ οὐδὲν ἦν Μιλύαν περὶ τούτων βασανιστέον.
36 περὶ μὲν γὰρ ὧν καθυφεῖκας νόμος ἔστι, διαῤῥήδην ὃς κελεύει σε ὁμοίως ὀφλισκάνειν, ὥςπερ ἂν αὐτὸς ἔχῃς· ὥςτε τί τῷ νόμῳ καὶ τῇ βασάνῳ; περὶ δ' αὖ τῆς ἐκδόσεως, ἐπικοινωνήσαντες τῷ Ξούθῳ καὶ διανειμάμενοι τὰ χρήματα καὶ τὰς συγγραφὰς ἀνελόντες καὶ πάνθ' ὃν τρόπον ἐβούλεσθε κατασκευάσαντες καὶ διαφθείραντες τὰ γράμμαθ', ὡς ὑμῶν ὁ Δήμων κατεμαρτύρει, φενακίζετε καὶ τουτουσὶ παρακρούσασθαι ζητεῖτε.
37 περὶ τοίνυν τῶν κλινοποιῶν, εἰ σὺ λαβὼν ἀργύριον καὶ πολλὰ ἰδίᾳ κερδάνας ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς δανείζων, ὃν καὶ τοὺς ἄλλους προςῆκε κωλύειν, εἶτ' ἀφανεῖς πεποίηκας, τί σοι ποιήσωσιν οἱ μάρτυρες; οὐ γὰρ οὗτοί γε μεμαρτυρήκασιν, ὡς ὡμολόγεις ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς δανείζειν καὶ λαβεῖν τἀνδράποδα ὡς σαυτόν· ἀλλ' ἐν τῷ λόγῳ τοῦτ' ἔγραψας σύ, κατεμαρτύρησαν δὲ οἱ μάρτυρες.

35. *καθυφεῖκεν*] Cum Dindorfio hanc optimi codicis lectionem adscivi pro ceterorum *καθυφῆκεν*. Illud est praeteriti activi, hoc aoristi. Per totam autem enuntiationem est praesens; ergo perfectum aptius. Statim etiam *ὦφληκε*. Sic etiam ex eodem codice in seqq. v. c. §. 36.
[*σκοπεῖσθ'*] *σκοπεῖθ'* Bekkerus eumque sequutus Dindorf.]

37. *ὡμολόγεις*] Quod Seager Diar. Class. coniecit pro vulgato *ὁμολογεῖς*, id obtulit optimus Bekkeri codex, idque probante Schaefero recepi.

ἐν τῷ λόγῳ τοῦτ' ἔγραψας σύ, κατεμαρτύρησαν δὲ οἱ μάρτυρες] In ratione, quam exhibuisti, tu scripsisti ipse, testes vero idem testimonio contra te testati sunt. In codd. aliquot *σύ* adhaesit sequenti verbo, qui habent *γέγραφας συγκατεμαρτύρησαν*.

36. *διαῤῥήδην ὅς*] Relativo aut coniunctionibus cum vi rhetorica praeponuntur vocabula quae tono vocis acui oportet. Quas inversiones cave ubique caeca libidine adhibeas, ut opportuno loco subtiliter eas et consulto adhibere valeas.
τί τῷ νόμῳ καὶ τῇ βασάνῳ;] Quid opus est quemquam ad tormenta deposcere, ubi convictus quis est criminis et lex planis verbis criminis convicti poenam sancit? *Reiske.* Cf. Matthiae §. 389. i. *α.*
37. *τί σοι ποιήσωσιν οἱ μάρτυρες;*] Quid tui tibi pro-

ἀλλὰ μὴν περί γε τοῦ ἐλέφαντος καὶ τοῦ σιδήρου πάντας 38
ἔγωγέ φημι τοὺς οἰκέτας εἰδέναι τοῦτον πωλοῦντα, καὶ
παραδοῦναι καὶ τότε καὶ νῦν ἤθελον αὐτῷ τούτων ὅντινα
βούλοιτο λαβὼν βασανίζειν. εἰ τοίνυν φήσει με τὸν εἰ-
δότα οὐκ ἐθέλοντα ἐκδοῦναι τοὺς οὐκ εἰδότας ἐκδιδό-
ναι, πολὺ δὴ μᾶλλον αὐτῷ παραλαβεῖν φανήσεται προςῆ-
κον· εἰ γὰρ οὓς ὡς εἰδότας ἐξεδίδουν ἐγὼ μηδὲν ἔχειν
ἔφασαν τούτων αὐτόν, ἀπήλλακτο δήπουθεν ἂν τῆς αἰ-
τίας. ἀλλ' οὐχὶ τοιοῦτόν ἐστιν, ἀλλὰ σαφῶς ἂν ἐξη- 39
λέγχθη πωλῶν καὶ τὴν τιμὴν κεκομισμένος. διόπερ τοὺς
ὁμολογουμένως δούλους παραβὰς τὸν ἐλεύθερον ἠξίου
βασανίζειν, ὃν οὐδ' ὅσιον παραδοῦναι, τὸ πρᾶγμα οὐκ
ἄγειν εἰς ἔλεγχον ζητῶν, ἀλλὰ μὴ παραλαμβάνων βουλό-
μενός τι δοκεῖν λέγειν. περὶ τοίνυν πάντων τούτων,
πρῶτον μὲν περὶ τῆς προικός, εἶθ' ὑπὲρ ὧν καθυφεῖκεν,
εἶθ' ὑπὲρ τῶν ἄλλων, ἀναγνώσεται τούς τε νόμους καὶ
τὰς μαρτυρίας, ἵν' εἰδῆτε.

ΝΟΜΟΙ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Οὐ τοίνυν μόνον ἐκ τούτων ἂν γνοίητε, ὅτι δει- 40
νὸν οὐδ' ὁτιοῦν πέπονθε, τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἐκδόντος
ἐμοῦ βασανίζειν, ἀλλὰ καὶ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ εἰ σκέψεσθε.

38. πολὺ δὴ μᾶλλον] Aliquot libri δήπου: quod non bonum. Orator enim vult fortiter asseverare; δήπου modeste affirmantis est vel dubitantis.

40. εἰ σκέψεσθε] Sic optimus Bekkeri. Ante Reiskium legebatur: ἀλλὰ καὶ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ σκέψασθε. Quum autem in Aug. pr. invenisset ἀλλὰ καὶ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ εἰ σκέψησθε, ipse proprio

sint testes? Ποιεῖν τινι locutio media est, quae pro contextus ratione modo bonam modo malam significationem habet, h. l. bonam. Sic haud raro. περὶ Οἰνήτ. B. §. 14. καὶ ταῦτ' ἐθέλοντα ποιεῖν ὑμῖν αὐτοῖς, quum vellet vobis ipsis, in ipsorum gratiam, concedere. πρὸς Φαίν. p. 1045. §. 21. καὶ οὐδὲν πώποτε τουτοισὶ πεποίηκας, neque his unquam quicquam praestitisti, profuisti.

38. οὓς ὡς εἰδότας ἐξεδίδουν ἐγώ] Quos ut rei gnaros examinandos tradebam. Lambinus perperam in margine ὡς οὐκ εἰδότας. Demosthenes dicit hoc in commodum Aphobi cessurum fuisse, si servos tanquam gnaros tradidisset, qui de re nihil sciebant: hi enim se nescire testati fuissent, et vere.

39. μὴ παραλαμβάνων] i. e. εἰ μὴ παραλαμβάνοι. Ita participium cum μή intelligendum esse iam supra monuimus. Contra §. 41. οὐ παραλαβών est ὅτι τὸν ἄνθρωπον οὐ παρέλαβες.

θῶμεν γὰρ δὴ τὸν Μιλύαν ἐπὶ τοῦ τροχοῦ στρεβλοῦσθαι, καὶ τί μάλιστ' ἂν αὐτὸν εὔξαιτο λέγειν σκοπῶμεν. οὐχ, ὅτι τῶν χρημάτων οὐδ' ὁτιοῦν οἶδε τοῦτον ἔχοντα; καὶ δὴ λέγει. διὰ τοῦτ' ἄρ' οὐκ ἔχει; πολλοῦ γε δεῖ· τοὺς γὰρ εἰδότας καὶ παρόντας μάρτυρας παρεσχόμην ἐγώ. τεκμήριον δὲ καὶ πίστις ἐστίν, οὐκ εἴ τίς τι μὴ οἶδε τοῦ-
41 τον ἔχοντα· πολλοὶ γὰρ ἂν εἶεν· ἀλλ' εἴ τις οἶδεν. καταμαρτυρησάντων τοίνυν σου τοσούτων μαρτύρων, τίνι τῶν ψευδομαρτυριῶν ἐπεσκήψω; δεῖξον. ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοις δεῖξαι. καίτοι πῶς οὐ σαφῶς σὺ σαυτὸν ἐξελέγχεις, ὅτι ψεύδῃ, δεινὰ πεπονθέναι φάσκων καὶ τὴν δίκην ἀδίκως ὠφληκέναι, τὸν ἄνθρωπον οὐ παραλαβών, ὃς τοὺς ταῦτα μαρτυρήσαντας ἔχειν σε καὶ λαβεῖν, περὶ ὧν ὡς οὐ καταλειφθέντων σὺ τὸν Μιλύαν ἐξῄτεις, ἀφῆκας τῶν ψευδομαρτυριῶν; οὓς πολὺ κάλλιον ἦν, εἴπερ ἠδίκησο, διώκειν. ἀλλ' οὐκ ἠδικημένος συκοφαντεῖς.

Marte scripsit *εἰ σκέψαισθε*: quod si boni codices haberent, non reiiciendum foret. Sed quum optimus, fundamentum ubique lectionis, futurum indicativi offerat, id recepi. Constructionem saepe a viris doctis infestatam vindicavi in Excursu VII. ad Lysiam p. 444 sq.

τοὺς γὰρ εἰδότας καὶ παρόντας μάρτυρας] Memorabilis est optimi codicis Bekkeriani lectio *διδόντας* pro *παρόντας*: ut etiam hunc codicem grammaticorum explicatio occupaverit. Vulgatam lectionem tuetur ea Demosthenis ratio, qua synonyma sic iungit, ut illi vocabulo, quod natura sua varias significationes habere potest, addatur alterum, quod significationem certam reddat. Nempe Demostheni interdum dicitur *εἰδώς* is, qui adfuit rei aut interfuit: *παρόντες* autem sunt ii, qui ipsi pars una rerum sunt. *πρὸς Λεπτ.* §. 37. Wolf. *εἰ γὰρ οἱ μὲν εἰδότες καὶ παθόντες ἄξια τούτων ἐνόμιζον εὖ πάσχειν.*

40. *καὶ δὴ λέγει*] *Καὶ δή* cum indicativo interdum supponit conditionem adfuisse, quae si adfuerit, alter ait rem longe aliter eventuram fuisse; sed tum loquens argumentando pergit, ostendens minime, si adfuerit quod alter supponi vult, cetera pro ipsius opinione eventura fuisse. Latine ut, fac hoc ita esse vel fuisse. Ita hoc loco: ut hoc dicat, fac eum hoc dicere. *πρὸς Βοιωτὸν περὶ τοῦ ὀνόμ.* p. 996. §. 7. 8. *τῷ δῆλον οὖν ἔσται, πότερον σὲ φέρουσιν ἢ ἐμέ; σὺ μὲν γὰρ φήσεις ἐμέ, ἐγὼ δὲ σέ. καὶ δὴ καλεῖ μετὰ τοῦθ' ὁ ἄρχων, ἢ πρὸς ὅντινα ἂν ᾖ ἡ δίκη. οὐχ ὑπακούομεν, οὐ λειτουργοῦμεν.* Interdum etiam *εἶεν* praeponitur. Eurip. Med. v. 388 sq. Matth.

κράτιστα τὴν εὐθεῖαν, ᾗ πεφύκαμεν
σοφαὶ μάλιστα, φαρμάκοις αὐτοὺς ἑλεῖν.
εἶεν.
καὶ δὴ τεθνᾶσι· τίς με δέξεται πόλις;

41. *ὃς – ἀφῆκας*] *Ὅς* non ad proximum *τὸν ἄνθρωπον*, sed ad remotius *σύ* referendum. Reiske.

Πολλαχόθεν μὲν οὖν ἄν τις ἴδοι τὴν σὴν πονηρίαν, 42
μάλιστα δ', εἰ περὶ τῆς διαθήκης ἀκούσειεν. τοῦ γὰρ
πατρός, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰ καταλειφθέντα πάντα
ἐν τῇ διαθήκῃ γράψαντος, καὶ τὸν οἶκον ὅπως μισθώ-
σουσι, ταύτην μὲν οὐκ ἀπέδωκεν, ἵνα μὴ τὸ πλῆθος
εὕροιμι ἐγὼ τῶν χρημάτων ἐξ αὐτῆς, ὡμολόγει δὲ κε-
κτῆσθαι ταῦθ', ἃ μάλιστα οὐχ οἷόν τ' ἦν ἐξάρνῳ γενέ-
σθαι διὰ τὴν περιφάνειαν. ἦν δὲ ταῦθ', ἃ γεγράφθαι 43
φησὶν ἐν τῇ διαθήκῃ, δύο μὲν τάλαντα Δημοφῶντα λα-
βεῖν εὐθύς, τὴν δ' ἀδελφήν, ὅταν ἡλικίαν ἔχῃ· τοῦτο
δ' ἤμελλεν εἰς ἔτος δέκατον γενήσεσθαι· τοῦτον δ' ὀγδοή-
κοντα μνᾶς καὶ τὴν μητέρα τὴν ἐμὴν καὶ τὴν οἰκίαν
οἰκεῖν, Θηριππίδην δ' ἑβδομήκοντα μνᾶς λαβόντα καρ-
πώσασθαι, τέως ἀνὴρ ἐγὼ γενοίμην. τὰ δ' ἄλλα,
ὅσ' ἐμοὶ χωρὶς τούτων κατελείφθη, καὶ τὸ μισθοῦν τὸν
οἶκον ἠφάνιζεν ἐκ τῆς διαθήκης, οὐ συμφέρειν αὐτῷ νο-
μίζων ταῦτ' ἐπιδειχθῆναι παρ' ὑμῖν. ἐπειδὴ τοίνυν ὡμο- 44
λογεῖτο ὑπ' αὐτοῦ τούτου τὸν πατέρα ἡμῶν τελευτῶντα
τοσοῦτον ἀργύριον τούτων ἑκάστῳ δοῦναι, τεκμήριον οἱ
δικάζοντες τότε τὰς ὁμολογίας ἐποιήσαντο ταύτας τοῦ
πλήθους τῶν χρημάτων· ὅςτις γὰρ ἀπὸ τῶν ὄντων τέτ-
ταρα τάλαντα καὶ τριςχιλίας προῖκα καὶ δωρεὰν ἔδωκε,
φανερὸν ἦν, ὅτι οὐκ ἀπὸ μικρᾶς οὐσίας, ἀλλὰ πλέον ἢ
διπλασίας ἧς ἐμοὶ κατέλιπε ταῦτ' ἀφεῖλεν· οὐ γὰρ ἂν 45
ἐδόκει τὸν μὲν υἱὸν ἐμὲ πένητα βούλεσθαι καταστῆσαι,
τούτους δὲ πλουσίους ὄντας ἔτι πλουσιωτέρους ποιῆσαι
ἐπιθυμεῖν, ἀλλ' ἕνεκα τοῦ πλήθους τῶν ἐμοὶ καταλειπο-
μένων Θηριππίδῃ τε τὰς ἑβδομήκοντα μνᾶς καὶ Δημο-
φῶντι τὰ δύο τάλαντα, οὔπω μέλλοντι τῇ ἀδελφῇ τῇ
ἐμῇ συνοικήσειν, καρποῦσθαι δοῦναι. ταῦτα δὴ τὰ
χρήματα οὐδαμοῦ παραδοὺς ἐφαίνετο, οὐδ' ἐλάττω μι-

[43. τέως ἀνὴρ ἐγὼ γενοίμην] Sic dedit Bekk. e codd. pro vulg. ἕως ἐγὼ ἀνὴρ γεν. Nobis autem particula relativa in tali sententia unice videtur probanda. V. C. F. R.]

45. οὐ γὰρ ἂν ἐδόκει] Schaeferus malit ἂν absit. Videtur ironia in eo inesse, quod apud antiquos eiusmodi opinio non poterat non absurda videri. Est ut nos dicimus: man wird doch nicht etwa glauben wollen.

κροῖς· ἀλλὰ τὰ μὲν ἀναλωκέναι, τὰ δ᾽ οὐ λαβεῖν ἔφη, τὰ δ᾽ οὐκ εἰδέναι, τὰ δὲ τὸν δεῖν᾽ ἔχειν, τὰ δ᾽ ἔνδον εἶναι, τὰ δὲ πάντα μᾶλλον ἢ ὅπου παρέδωκεν εἶχε λέγειν.

46 Περὶ δὲ τοῦ καταλειφθῆναι τὰ χρήματ᾽ ἔνδον βούλομαι σαφῶς ὑμῖν ἐπιδεῖξαι ψευδόμενον. τοῦτον γὰρ τὸν λόγον καθῆκεν, ἐπειδὴ τὰ χρήματα μὲν πολλὰ πέφηνεν ὄντα, οὐκ εἶχε δ᾽ ἐπιδεῖξαι ταῦθ᾽ ὡς ἀποδέδωκεν, ἵνα ἐξ εἰκότος οὐδὲν προςῆκον ἡμῖν φανῇ κομίζεσθαι τά
47 γ᾽ ὄντα παρ᾽ ἡμῖν. εἰ μὲν τοίνυν ὁ πατὴρ ἠπίστει τούτοις, δῆλον ὅτι οὔτ᾽ ἂν τἄλλα ἐπέτρεπεν, οὔτ᾽ ἂν ἐκεῖν᾽ οὕτω καταλιπὼν αὐτοῖς ἔφραζεν· ὥςτε πόθεν ἴσασιν; εἰ δ᾽ ἐπίστευεν, οὐκ ἂν δήπου τὰ μὲν πλεῖστ᾽ αὐτοῖς τῶν χρημάτων ἐνεχείριζε, τῶν δ᾽ οὐκ ἂν κυρίους ἐποίησεν, οὐδ᾽ ἂν τῇ μὲν μητρί μου ταῦτα φυλάττειν παρέδωκεν, αὐτὴν δὲ ταύτην ἑνὶ τῶν ἐπιτρόπων τούτῳ γυναῖκ᾽ ἠγγύησεν· οὐ γὰρ ἔχει λόγον σῶσαι μὲν τὰ χρήματα δι᾽ ἐκείνης ζητεῖν, ἕνα δὲ τῶν ἀπιστουμένων ταύ-
48 της κἀκείνων κύριον ποιεῖν. ἔτι δὲ τοῦτον, εἴ τι τούτων ἀληθὲς ἦν, οἴεσθε οὐκ ἂν αὐτὴν λαβεῖν δοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πατρός; ὃς τὴν μὲν προῖκα αὐτῆς ἤδη, τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς, ἔχων, ὡς αὐτῇ συνοικήσων, τὴν Φιλωνίδου τοῦ Μελιτέως θυγατέρα ἔγημε δι᾽ αἰσχροκέρδειαν, ἵνα πρὸς αἷς εἶχε παρ᾽ ἡμῶν ἑτέρας ὀγδοήκοντα μνᾶς λάβοι παρ᾽ ἐκείνου· τεττάρων δὲ ταλάντων ἔνδον ὄντων, καὶ ταῦτ᾽ ἐκείνης ἐχούσης, ὡς οὗτός φησιν, οὐκ ἂν ἡγεῖσθε αὐτὸν κἂν ἐπιδραμεῖν, ὥςτε γενέσθαι
49 μετ᾽ ἐκείνης αὐτῶν κύριον; ἢ τὴν μὲν φανερὰν οὐσίαν, ἣν καὶ ὑμῶν πολλοὶ συνῄδεσαν ὅτι κατελείφθη, μετὰ τῶν συνεπιτρόπων οὕτως αἰσχρῶς διήρπασεν, ὧν δ᾽ οὐκ ἠμέλλεθ᾽ ὑμεῖς ἔσεσθαι μάρτυρες ἀπέσχετ᾽ ἄν, ἐξὸν αὐτῷ λαβεῖν; καὶ τίς ἂν πιστεύσειεν; οὐκ ἔστι ταῦτα, ὦ ἄν-

47. ἐνεχείριζε] Nonnisi optimis codicibus tantum tribui potest, ut imperfectum inter aoristos retineatur. Antecedens imperfectum id attraxisse necesse est: εἰ δ᾽ ἐπίστευεν. Nec mali tamen codices habent aoristum ἐνεχείρισε, quem praetulit Dindorfius.

49. διήρπασεν] Sic iubebant optimi libri, etiam Bekkeri, rescribi pro vulgato διήρπακεν. Aoristus rem ante factam significat, qua facta vix altera, quae facta tamen non est, foret intermissa: οὐκ ἂν ἀπέσχετο.

δρες δικασταί, οὐκ ἔστιν. ἀλλὰ τὰ μὲν χρήματα, ὅσα κατέλιπεν ὁ πατήρ, ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ κατωρύττετο, ὅτε εἰς τὰς τούτων χεῖρας ἦλθεν, οὗτος δ' οὐκ ἔχων ἂν εἰπεῖν ὅπου τι τούτων ἀπέδωκεν, ἵν' εὔπορος εἶναι δοκῶν μηδενὸς τύχω παρ' ὑμῶν ἐλέου, τούτοις χρῆται τοῖς λόγοις.

Πολλὰ μὲν οὖν ἔγωγ' ἔχω καὶ ἄλλα τούτου κατη- 50
γορεῖν· οὐκ ἐνδέχεται δέ μοι, τῷ μάρτυρι τοῦ κινδύνου περὶ τῆς ἐπιτιμίας ὄντος, περὶ ὧν αὐτὸς ἠδίκημαι λέγειν. ἀλλὰ βούλομαι πρόκλησιν ὑμῖν ἀναγνῶναι· γνώσεσθε γὰρ ἐξ αὐτῆς ἀκούσαντες, τὰ μεμαρτυρημένα ὡς ἔστιν ἀληθῆ, καὶ τὸν Μιλύαν ὅτι νῦν μὲν περὶ πάντων φησὶν ἐξαιτεῖν, τὸ δὲ πρῶτον ὑπὲρ τριάκοντα μόνων μνῶν ἐξῄτει, καὶ προςέτι ζημιοῦται κατὰ τὴν μαρτυρίαν
οὐδέν. ἐγὼ γὰρ πανταχῇ τοῦτον ἐξελέγξαι βουλόμενος, 51
καὶ τὰς τέχνας αὐτοῦ καὶ τὰς πανουργίας ἐμφανεῖς ὑμῖν καταστῆσαι πειρώμενος, ἠρόμην αὐτόν, πόσα εἴη τὰ χρήματα τὸ πλῆθος, καθ' ἃ τὸν Μιλύαν ὡς συνειδότα ἐξῄτησεν· οὗτος δὲ ψευσάμενος περὶ πάντων ἔφησεν. περὶ μὲν τοίνυν, ἔφην ἐγώ, τούτου παραδώσω σοι τὸν
ἔχοντα τἀντίγραφα, ὡς σύ με προὐκαλέσω. προομόσαν- 52
τος δέ μου τὸν ἄνθρωπον ὡς ὡμολόγησας ἐλεύθερον εἶναι καὶ κατὰ Δήμωνος ἐμαρτύρησας, ἂν ἀπομόσῃς τἀναν-

ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ] Dindorfium secutus sum, qui *ἐν*, quod Reiskius ex Aug. pr. addiderat, Bekkerus in solo Paris. r inventum retinuit, auctoritate optimorum codicum delevit. Praepositionem a grammatico additam esse probabilius est quam omissam a diligentibus librariis, et bonos, qui addunt, codices saepe grammaticorum manus vel importunas vel correctrices expertos esse constat. Dativus autem de tempore haud raro sine praepositione invenitur. Cf. Matthiae Gr. ampl. §. 406. a. Rost. §. 106. d. p. 897 sq.

50. *μόνων*] Secutus sum Dindorfium, qui ex optimo Bekkeri codice hoc pro vulgato *μόνον* recepit. cf. Excurs. XI. ad Lysiam.

51. *περὶ μὲν τοίνυν - τούτου*] De hoc igitur (scilicet utrum provocatio fuerit de tota pecunia, an de solis triginta minis) servum tibi dedam torquendum, qui provocationis tuae exemplum servat, super quibus rebus provocasti me. *ὡς* est quemadmodum i. e. super quibus rebus.

52. *προομόσαντος δέ μου*] Quanquam autem ante iuravi te ipsum affirmasse Milyam esse liberum, tamen examinato per tormenta puero, num sincerum sit provocationis exemplum, quod [illegible]erat, si tu iureiurando per

τία τούτων κατὰ τῆς θυγατρός, ἀφίημί σοι πάνθ', ὑπὲρ ὧν ἂν ἐξαιτήσας φανῇς τὸ πρῶτον, βασανιζομένου τοῦ παιδός, καὶ τοσούτῳ σοι γενέσθω τὸ τίμημα ἔλαττον ὧν ὦφλες, καθ' ἃ τὸν Μιλύαν ἐξήτησας, ἵνα μηδὲν ζη-
53 μιωθῇς παρὰ τοὺς μάρτυρας. ταῦτ' ἐμοῦ προκαλεσαμένου πολλῶν παρόντων, οὐκ ἂν ἔφη ποιῆσαι. καίτοι ὅστις αὐτὸς αὑτῷ ταῦτ' ἔφυγε δικάσαι, πῶς ὑμᾶς χρὴ τοὺς ὀμωμοκότας τούτῳ πειθομένους καταγνῶναι τῶν μαρτύρων, ἀλλ' οὐ τοῦτον ἀναισχυντότατον πάντων ἀνθρώπων εἶναι νομίζειν; ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, κάλει τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

54 Οὐ τοίνυν ἐγὼ μὲν ταῦθ' ἕτοιμος ἦν, οἱ δὲ μάρτυρες οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην ἐμοὶ εἶχον· ἀλλὰ κἀκεῖνοι παραστησάμενοι τοὺς παῖδας, ὑπὲρ ὧν ἐμαρτύρησαν, πίστιν ἐπιθεῖναι ἠθέλησαν κατ' ἐκείνων. ὁ δ' οὔτ' αὐτοῖς, οὔτ' ἐκείνοις, οὔτ' ἐμοὶ δοῦναι τὸν ὅρκον ἠξίωσεν, ἀλλ' ἐπὶ λόγοις μεμηχανημένοις καὶ μάρτυσιν οὐ τἀληθῆ μαρτυρεῖν εἰθισμένοις τὸ πρᾶγμα καταστήσας ἐλπίζει ῥᾳδίως ὑμᾶς ἐξαπατήσειν. Λαβὲ οὖν αὐτοῖς καὶ ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

55 Πῶς οὖν ἄν τις σαφέστερον ἐξελέγξειε συκοφαντουμένους ἡμᾶς καὶ καταμεμαρτυρημένον τἀληθῆ καὶ

filiae caput (filium igitur Aphobus non habebat, sed filiam) contraria (Milyam non auctoritate patris mei manumissum esse) affirmaveris, sponte tibi remittam quorum causa ex provocatione Milyam examinandum postulaveris.

παρὰ τοὺς μάρτυρας] Quibus nunc utor testibus adversus te in causa Phani. *Schaefer.*

54. οὔτ' αὐτοῖς, οὔτ' ἐκείνοις, οὔτ' ἐμοὶ] Οὔτ' αὐτοῖς in Aug. libro deest, idque delendum videtur Schaefero, natum e διττογραφίᾳ, quum alii libri darent αὐτοῖς, alii ἐκείνοις: quod non improbabile. Si ceterorum et optimorum quidem lectionem servare malis, intelligas per αὐτούς patres, per ἐκείνους liberos cum patribus, ad quos iureiurando per ipsorum capita vindicta divina etiam pertinebat.

δοῦναι τὸν ὅρκον] Formula forensis iusiurandum dare, quae significat bonam utrarumque partium conscientiam animumque a calumnia alienum. Est fidentis, ne is, cui datur, periurium admittat. πρὸς Ὀνήτ. B. §. 9.

55. καταμεμαρτυρημένον] Sc. τοῦτον vel αὐτόν. Quod pronomen quoties omittatur, quando omissio non obscurat sententiam nec dubios reddit auditores, quo referatur, quid attinet dicere? *Schaefer.* Reiskius illud excidisse opinabatur.

τὴν δίκην δικαίως ὠφλημένην, ἢ τοῦτον τὸν τρόπον ἐπιδεικνὺς οἰκέτην, τὸν τὴν μαρτυρίαν γράφοντ', οὐκ ἐθελήσαντα τοῦτον βασανίζειν περὶ αὐτῶν τῶν μεμαρτυρημένων, Αἴσιον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ταῦτα μεμαρτυρηκότα, ἃ φησιν εἶναι ψευδῆ, τοῦτον αὐτὸν ταὐτὰ τοῖς 56
μάρτυσιν, οὓς διώκει, μεμαρτυρηκότα μοι κατὰ Δήμωνος, ὄντος αὐτῷ θείου καὶ συνεπιτρόπου, τὰς θεραπαίνας οὐκ ἐθελήσανθ' ὑπὲρ τοῦ τὸν ἄνθρωπον ἐλεύθερον εἶναι βασανίζειν, τὴν μητέρα τὴν ἐμαυτοῦ πίστιν περὶ τούτων ἐπιθεῖναι καθ' ἡμῶν ἐθέλουσαν, τῶν ἄλλων οἰκετῶν οὐκ ἐθέλοντα τοῦτον παραλαμβάνειν οὐδένα τῶν πάντ' εἰδότων μᾶλλον ἢ Μιλύας, τῶν μαρτύρων, οἳ κατεμαρτύρουν χρήματ' ἔχειν αὐτόν, οὐδενὶ τῶν ψευδομαρτυριῶν ἐπεσκημμένον, τὴν διαθήκην οὐκ ἀποδόντα, οὐδὲ 57
τὸν οἶκον μισθώσαντα, τῶν νόμων κελευόντων, πίστιν ἐπιθεῖναι, προομνύντος ἐμοῦ καὶ τῶν μαρτύρων, ὥστ' ἀφεῖσθαι τοῦτον τῶν χρημάτων, καθ' ἃ τὸν Μιλύαν ἐξῄτησεν, οὐκ οἰηθέντα δεῖν; μὰ τοὺς θεούς, ἐγὼ μὲν οὐκ ἂν ἔχοιμι ἐπιδεῖξαι ταῦτ' ἀκριβέστερον ἢ τοῦτον τὸν τρόπον. οὕτω τοίνυν φανερῶς τῶν μαρτύρων καταψευδόμενος, καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων οὐδὲν ζημιούμενος, καὶ τὴν δίκην δικαίως ὠφληκώς, ὅμως ἀναισχυντεῖ. καὶ εἰ μὲν μὴ καὶ παρὰ τοῖς αὐτοῦ φίλοις καὶ 58
παρὰ τῷ διαιτητῇ προεγνωσμένος ἀδικεῖν τούτους ἐποιεῖτο τοὺς λόγους, ἧττον ἂν ἦν ἄξιον θαυμάζειν· νῦν δ' ἐπιτρέψαι με πείσας Ἀρχενέῳ καὶ Δρακοντίδῃ καὶ Φάνῳ τούτῳ, τῷ νῦν ὑπ' αὐτοῦ φεύγοντι τῶν ψευδομαρτυριῶν, τούτους μὲν ἀφῆκεν, ἀκούσας αὐτῶν, ὅτι,

57. προομνύντος –, ὥστ' ἀφεῖσθαι] Coniunctionem exspectaveris, quae conditionem exprimat, ἐφ' ᾧτε, sub ea conditione ut; atque etiam hanc significationem coniunctioni ὥστε in quibusdam libris adscriptam videas. Ὥστε autem consequentiam indicat, atque notandum Graecos interdum effectum expressisse, ubi alii de consilio aut conditione loquuntur. Exempla quae attuli in Fasciculo Obsvv. Demosth. p. 88. ad Philipp. II. auxit Schaeferus Apparat. Crit. T. I. p. 414.

58. Ἀρχενέῳ καὶ Δρακοντίδῃ καὶ Φάνῳ] Ut αἱρετοῖς διαιτηταῖς, qui iurati sedentes rem decernerent ita, ut appellatio amplius locum non haberet ad iudicium. Vide quae monui κατὰ Ἀφόβ. A. §. 49.

εἰ μεθ' ὅρκου ταῦτα διαιτήσουσι, καταγνώσονται τὴν ἐπιτροπήν, ἐπὶ τὸν κληρωτὸν δὲ διαιτητὴν ἐλθὼν καὶ οὐδὲν ἔχων ἀπολύσασθαι τῶν ἐγκεκλημένων, ὦφλε τὴν
59 δίαιταν. οἱ δικασταὶ δ' ἀκούσαντες, εἰς οὓς ἐφῆκε, ταὐτὰ καὶ τοῖς τούτου φίλοις καὶ τῷ διαιτητῇ περὶ αὐτῶν ἔγνωσαν, καὶ δέκα ταλάντων ἐτίμησαν, οὐ μὰ Δί' οὐχ ὅτι τὸν Μιλύαν ὡμολόγησεν εἶναι ἐλεύθερον· τοῦτο μὲν γὰρ οὐδὲν ἦν· ἀλλ' ὅτι, πεντεκαίδεκα ταλάντων οὐσίας μοι καταλειφθείσης, τὸν μὲν οἶκον οὐκ ἐμίσθωσε, δέκα δ' ἔτη μετὰ τῶν συνεπιτρόπων διαχειρίσας πρὸς μὲν τὴν συμμορίαν ὑπὲρ παιδὸς ὄντος ἐμοῦ πέντε μνᾶς συντάξαιτ' εἰςφέρειν, ὅσονπερ Τιμόθεος ὁ Κόνωνος καὶ οἱ τὰ
60 μέγιστα κεκτημένοι τιμήματα εἰςέφερον· χρόνον δὲ τοσοῦτον τὰ χρήματα ταῦτα ἐπιτροπεύσας, ὑπὲρ ὧν τηλικαύτην αὐτὸς εἰςφορὰν ἠξίου εἰςφέρειν, ἐμοὶ μὲν τὸ καθ' αὐτὸν οὐδ' εἴκοσι μνῶν ἄξια παρέδωκε, μετὰ δ' ἐκείνων ὅλα τὰ κεφάλαια καὶ τὰς ἐπικαρπίας ἀπεστέρησεν. θέντες οὖν οἱ δικασταὶ τοῖς πᾶσι χρήμασιν, οὐκ ἐφ' ὅσῳ μισθοῦσι τοὺς οἴκους, τόκον, ἀλλ' ὃς ἦν ἐλάχιστος, εὗρον τὸ σύμπαν πλέον ἢ τριάκοντα τάλαντα αὐτοὺς ἀποστεροῦντας. διὸ τούτῳ τῶν δέκα ταλάντων ἐτίμησαν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΠΡΟΣ ΟΝΗΤΟΡΑ ΕΞΟΥΛΗΣ ΛΟΓΟΣ Α.

PROOEMIUM.

Ante omnia de vocabulo *ἐξούλης*. Harpocration haec habet s. v. *ἐξούλης*: *ὄνομα δίκης, ἣν ἐπάγουσιν οἱ φάσκοντες ἐξείργεσθαι τῶν ἰδίων κατὰ τῶν ἐξειργόντων. εἴρηται μὲν οὖν τοὔνομα ἀπὸ τοῦ ἐξέλλειν* (*ἐξίλλειν* scribunt alii: de vocabulo eius-

59. *ἐφῆκε*] *Ἐφιέναι* verbum est forense, appellare, a minore iudicio ad maius provocare: quae imprimis est calumniosorum ratio, quibus non tam ius quam aliorum vexatio curae cordique est.

60. *τὸ καθ' αὐτὸν*] Quantum in ipso erat, pro virili parte.

que varia scribendi ratione consulendus litteratorum princeps Tib. Hemsterhusius apud Ruhnken. ad Timae. p. 71. sq. et Buttmannus in Lexil. II. p. 148 sq.) ὃ ἔστιν ἐξωθεῖν καὶ ἐκβάλλειν. – – – οἱ δὲ ἁλόντες ἐξούλης καὶ τῷ ἑλόντι ἐδίδοσαν ἃ ἀφηροῦντο αὐτοῦ καὶ τῷ δημοσίῳ κατετίθεσαν τὰ τιμηθέντα. Δίκην ἐξούλης explicavit Ed. Platner der Procefs und die Klagen bey den Attikern. Zweiter Theil. S. 291—297. Hudtwalker von den Diaeteten. Abschn. I. Kap. 2. §. 9. p. 134—153.

Aphobus in matrimonium duxerat sororem Onetoris, ante Timocrati nuptam. Onetor terminos affixit praedio, causam interserens illud pro dote uxoris oppigneratum esse. Demosthenes, Onetor, inquit, (haec est summa orationis) sororem suam dare quidem Aphobo voluit, quum non solum proprio, sed etiam meo eum patrimonio potitum videret, dotem autem non numeravit; sed Timocrates, feminae prior maritus, dotem se Aphobo usura quinque obolorum debiturum pepigit: quod et pactum fuisse et usuram re vera praestitam esse testimoniis confirmatur. Hoc eos nonnisi metu, ne pereat dos, fecisse inde concluditur, quod ipsis non deerat pecunia numeranda, nec quisquam debere soleat, sed potius cum alio quoquam contrahat, ut dotem numerata pecunia tradat. Dotem autem redditam nunquam esse ex eo etiam patet, quod dicunt absque testibus se Aphobo tantum argenti tradidisse: quod nemo sobrius nec fecit nec faciet. Immo studemus rem coram multis perficere, ut certi simus; hi autem fucum se facere posse opinantur, si solos soli se tradidisse mentiantur. Aiunt porro, quum Polyzelo archonte soror Aphobo nupsisset, divortium eam fecisse archonte Timocrate mense Decembri. Fictam esse rem probabile reddit orator. Quum idem postularet, ut Onetor tres ancillas ad quaestionem traderet, quae norant et uxorem esse apud Aphobum et pecuniam apud istos, superbe id recusavit.

In altera oratione eadem confirmantur et mendacia ex diversitate demonstrantur, quum modo dotem sexaginta minarum modo octoginta fuisse simulent, modo nonnisi praedium oppigneratum, modo etiam domum, modo utrique terminos affixerint, modo de domo detraxerint.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἄφοβος, μέλλοντος αὐτῷ Δημοσθένους τὰς τῆς ἐπιτροπῆς δίκας λαγχάνειν, ἔγημεν Ὀνήτορος ἀδελφὴν ἐκδοθεῖσαν αὐτῷ ὑπὸ Τιμοκράτους τοῦ προτέρου ἀνδρός, ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἐπίκληρον λαμβάνειν ἤμελλε. μετὰ δὲ ταῦτα Ὀνήτωρ, ἤδη φεύγοντος Ἀφόβου τὴν τῆς ἐπιτροπῆς δίκην, ὡς ὁ ῥήτωρ ἀποδείκνυσι, πλασάμενος ἀπόλειψιν τὴν ἀδελφὴν παρ' ἑαυτὸν ἀπήγαγεν. ἐπεὶ δὲ Ἄφοβος ἑάλω, ἐπὶ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ τὸν ῥήτορα ἀφικνούμενον καὶ εἰς τὰ χωρία εἰσιόντα ἐξήλασεν Ὀνήτωρ, φάσκων τῆς ἀδελφῆς εἶναι τὰ χωρία, εἰς τὴν προῖ-

κα ἀποτιμηθέντα. διόπερ ἐξούλης αὐτῷ δικάζεται ὁ Δημοσθένης, ὡς ἐκ τῶν Ἀφόβου πρότερον, νῦν δὲ ἑαυτῷ γεγενημένων ἐξεληλαμένος, φάσκων οὐκ εἰληφέναι τὴν προῖκα Ἄφοβον, ἀλλὰ τὴν γυναῖκα μόνον· τὴν γὰρ προῖκα μὴ βουληθῆναι Ὀνήτορα δοῦναι, διότι κινδυνεύοντα τὸν Ἄφοβον ἑώρα καὶ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ. νῦν οὖν, φησί, πλαστὴ μὲν ἡ ἀπόλειψις, ὑπὲρ δὲ ὧν οὐκ εἴληφεν Ἄφοβος τὸ χωρίον ἀποτετίμηται ἐπ' ἀποστερήσει τῶν ἐμῶν. τὸ δὲ τῆς ἐξούλης ὄνομα Ἀττικόν· ἐξέλλειν γὰρ ἔλεγον τὸ ἐξωθεῖν καὶ ἐκβάλλειν βίᾳ.

---

1 Περὶ πολλοῦ ποιούμενος, ὦ ἄνδρες δικασταί, μήτε πρὸς Ἄφοβόν μοι συμβῆναι τὴν γενομένην διαφορὰν μήτε τὴν νῦν οὖσαν πρὸς Ὀνήτορα τουτονί, κηδεστὴν ὄντα αὐτοῦ, πολλὰ καὶ δίκαια προκαλεσάμενος ἀμφοτέρους οὐδενὸς ἠδυνήθην τυχεῖν τῶν μετρίων, ἀλλ' εὕρηκα πολὺ τοῦτον ἐκείνου δυσκολώτερον
2 καὶ μᾶλλον ἄξιον ὄντα δοῦναι δίκην. τὸν μὲν γὰρ οἰόμενος δεῖν ἐν τοῖς φίλοις διαδικάσασθαι τὰ πρὸς ἐμὲ καὶ μὴ λαβεῖν ὑμῶν πεῖραν, οὐχ οἷός τ' ἐγενόμην πεῖσαι· τοῦτον δ' αὐτὸν αὐτῷ κελεύων γενέσθαι δικα-

1. Ὀνήτορα] Harpocration: Ὀνήτωρ: Ἰσοκράτης ἐν τῷ περὶ τῆς Ἀντιδόσεως (antequam Mustoxydes ex codicibus supplesset orationem, nullum Onetoris erat in oratione vestigium. Ne in Mustoxydis quidem supplemento nomen legebatur. Quid? quod Mustoxydes ipse inter dubitandi causas de authentia supplementi referebat, quod hoc ab Harpocratione memoratum nomen non in eo inesset. Sed felici coniectura id Casparus noster Orellius restituit, ubi inter Isocratis discipulos legitur ὁ ῥήτωρ Ἀντικλῆς, scribens Ὀνήτωρ, Ἀντικλῆς, eamque coniecturam iam confirmavit Bekkeri cod. Urb.). πρὸς τοῦτον ἂν εἶεν οἱ γεγραμμένοι περὶ ἐξούλης λόγοι. ὅτι δὲ τῶν χορηγησάντων ἦν εἷς, Ἡλιόδωρος περὶ τῶν ἐν Ἀθήνησι τριπόδων. Videtur filius fuisse Philonidae Melitensis, homo dives et, ut ex hac oratione apparet, haud malae existimationis. §. 4. εἰ καί τις ὑμῶν πρότερον τοῦτον ἡγεῖτο μὴ πονηρόν. Eius sororem, primum Timocrati nuptam, uxoris numero habebat Aphobus. Hinc sequitur κηδεστὴν ὄντα αὐτοῦ (Ἀφόβου).

πολλὰ καὶ δίκαια προκαλεσάμενος] Multas et iustas litis componendae rationes proponens.

2. τὸν μὲν-τοῦτον δ'] Illum, Aphobum: pupilli nempe et tutoris conditio ferebat, ut querelae inter amicos discuterentur et ex arbitrio constituerentur:

στήν, ἵνα μὴ παρ' ὑμῖν κινδυνεύσῃ, τοσοῦτον κατεφρο-
νήθην, ὥστ' οὐχὶ μόνον λόγου τυχεῖν οὐκ ἠξιώθην,
ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς γῆς, ἣν Ἄφοβος ἐκέκτητο, ὅτε ὠφλί-
σκανέ μοι τὴν δίκην, ὑβριστικῶς ὑπ' αὐτοῦ πάνυ ἐξε-
βλήθην. ἐπειδὴ οὖν συναποστερεῖ τέ με τῶν ὄντων τῷ 3
αὑτοῦ κηδεστῇ, πιστεύων τ' εἰς ὑμᾶς εἰςελήλυθε ταῖς
ἑαυτοῦ παρασκευαῖς, ὑπόλοιπόν ἐστιν ἐν ὑμῖν πειρᾶ-
σθαι παρ' αὐτοῦ τῶν δικαίων τυγχάνειν. οἶδα
μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι μοι πρὸς παρα-
σκευὰς λόγων καὶ μάρτυρας οὐ τἀληθῆ μαρτυρήσοντας
ὁ ἀγών ἐστιν· ὅμως μέντοι τοσοῦτον οἴομαι διοίσειν τῷ
δικαιότερα τούτου λέγειν, ὥστ', εἰ καί τις ὑμῶν πρό- 4
τερον τοῦτον ἡγεῖτο εἶναι μὴ πονηρόν, ἔκ γε τῶν πρὸς
ἐμὲ πεπραγμένων γνώσεσθ', ὅτι καὶ τὸν παρεληλυθότα
χρόνον ἐλάνθανεν αὐτὸν κάκιστος ὢν καὶ ἀδικώτατος
ἁπάντων. ἀποδείξω γὰρ αὐτὸν οὐ μόνον τὴν προῖκ' οὐ
δεδωκότα, ἧς φησι νῦν ἀποτετιμῆσθαι τὸ χωρίον, ἀλλὰ
καὶ ἐξ ἀρχῆς τοῖς ἐμοῖς ἐπιβουλεύσαντα, καὶ πρὸς τού-

4. *γνώσεσθ', ὅτι*] Sic Bekkerus. Reiskius *γνώσεται, ὅτι* ex marg. Lutet. Aug. pr. et quint. Ante illum *γνώσεσθ'*, quod habent etiam Bekkeri optimi, quodque revocavit Dindorf. et probaret Schaeferus, nisi statim singularis *αὐτόν* sequeretur. Et verum est variationem ab incepto *εἴ τις* ad pluralem *γνώσεσθε* haudquaquam posse offendere, sed multo magis hinc regressum ad singularem *αὐτόν*, ut in animo oratoris per totam enuntiationem singularis versatus fuisse videatur: quanquam si nulla esset in libris scriptis varietas, non ausim mutare. Quum autem boni codices singularem praebeant, his obtemperandum, iudice etiam Schaefero, cui tamen orator diphthongi elisione non videtur usus esse. Quod in scribendo factum sit; loquendo tamen vocabula confluxisse probabile.

hunc vero, Onetora, quem tam peritum et prudentem habebat, ut intelligeret ipse, quid periclitaretur, si causa publico iudicio traderetur.

4. *ἀποτετιμῆσθαι*] Harpocration s. v. *ἀποτιμηταὶ καὶ ἀποτίμημα καὶ ἀποτιμᾶν καὶ τὰ ἀπ' αὐτῶν. Οἱ μισθούμενοι τὰς τῶν ὀρφανῶν οἰκίας παρὰ τοῦ ἄρχοντος ἐνέχυρα τῆς μισθώσεως παρείχοντο· ἔδει δὲ τὸν ἄρχοντα ἐπιπέμπειν τοὺς ἀποτιμησομένους τὰ ἐνέχυρα. τὰ μὲν οὖν ἐνέχυρα τὰ ἀποτιμούμενα* (sic) *ἐλέγοντο ἀποτιμήματα, οἱ δὲ πεμπόμενοι ἐπὶ τῷ ἀποτιμήσασθαι ἀποτιμηταί, τὸ δὲ πρᾶγμα ἀποτιμᾶν. εἰώθεσαν δὲ καὶ οἱ τότε, εἰ γυναικὶ γαμουμένῃ προῖκα διδοῖεν οἱ προςήκοντες, αἰτεῖν παρὰ τοῦ ἀνδρὸς ὥσπερ ἐνέχυρόν τι τῆς προικὸς ἄξιον, οἷον οἰκίαν ἢ χωρίον. ἐλέγετο δὲ ὁ μὲν δοὺς ἀποτίμημα ἐνεργητικῶς ἀποτιμᾶν, ὁ δὲ λαβὼν ἀποτιμᾶσθαι. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν*

τοις τὴν μὲν γυναῖκ' οὐκ ἀπολελοιπυῖαν, ὑπὲρ ἧς ἐξήγαγέ με ἐκ ταύτης τῆς γῆς, προϊστάμενον δ' ἐπ' ἀποστερήσει τῶν ἐμῶν Ἀφόβου καὶ τούτους ὑπομένοντα τοὺς ἀγῶνας, οὕτω μεγάλοις τεκμηρίοις καὶ φανεροῖς ἐλέγχοις, ὥςθ' ὑμᾶς ἅπαντας εἴσεσθαι σαφῶς, ὅτι δικαίως καὶ προςηκόντως οὗτος φεύγει ταύτην ὑπ' ἐμοῦ τὴν δίκην. ὅθεν δὲ ῥᾷστα μαθήσεσθε περὶ αὐτῶν, ἐντεῦθεν ὑμᾶς καὶ ἐγὼ πρῶτον πειράσομαι διδάσκειν.

6 Ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, πολλούς τε ἄλλους Ἀθηναίων καὶ τοῦτον οὐκ ἐλάνθανον κακῶς ἐπιτροπευόμενος, ἀλλ' ἦν καταφανὴς εὐθὺς ἀδικούμενος· τοσαῦται πραγματεῖαι καὶ λόγοι καὶ παρὰ τῷ ἄρχοντι

ἄλλων ἐγκλημάτων. Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ Ὀνήτορος δευτέρῳ.

τὴν μὲν γυναῖκ' οὐκ ἀπολελοιπυῖαν, ὑπὲρ ἧς ἐξήγαγέ με ἐκ ταύτης τῆς γῆς] Thomas Mag. p. 97. ἀπολείπει, inquit, ἡ γυνὴ τὸν ἄνδρα, ἐκβάλλει δὲ ὁ ἀνὴρ τὴν γυναῖκα: quod si verum esset, imprimis posterius esset importunitatis antiquae in sexum elegantiorem. Sed non est. Verum si ad usum scriptorum attendimus, ἀπολείπειν dicitur de uxore, quae relinquit maritum; ἀποπέμπειν de marito, qui dimittit uxorem. Sic h. l. et saepius in his orationibus. §. 15. ποιεῖσθαι τὴν ἀπόλειψιν. Contra de maribus §. 17. τὴν ἀπόλειψιν οὗτοι πρὸς τὸν ἄρχοντ' ἀπεγράψαντο. Sed fortasse ad τὴν ἀπόλειψιν supplendum πεποιημένην ὑπὸ γυναικός. De marito autem Demosthenes dicit ἀποπέμπειν et ἀπόπεμψις, quae nusquam dicuntur de uxore. Ἐξάγειν est verbum forense de eo, qui aliquem expellit ex possessione, quam iure sancto occupat; de eo, qui ius suum vindicat et vim vi repellit, verbum proprium est ἐμβατεύειν εἰς τὴν οὐσίαν. Cf. das Attische Recht p. 748.

5. προϊστάμενον δ' ἐπ' ἀποστερήσει τῶν ἐμῶν Ἀφόβου] Harpocration s. v. προστασία. Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ Ὀνήτορος· ταῦτα οὐχ ὁμολογουμένη προστασία· (infra §. 30.) ἀντὶ τοῦ βοήθεια, προϊσταμένου τινὸς καὶ ἐπικουροῦντος τῷ ἀδικουμένῳ (h. l. scribendum erat τῷ ἀδικοῦντι). Προΐστασθαι τινος proprie significat ante aliquem stare. Quod quum variis de causis fieri possit, variae accedunt notiones secundariae: praeesse alicui, si ante eum ita stes, ut intelligat ipso te superiorem esse; iuvare aliquem, opitulari alicui, si ante alium ita te collocas, ut eum tuearis contra invasionem aliorum aut ei praesto sis in assequendis iis, quae agit. Haec est in hac oratione verbi significatio: adiuvans Aphobum, opem ferens Aphobo, ut meis me spoliare possit. Ἐπί cum dativo finem indicat. §. 18. πῶς οὐ φανερὸν, ὅτι προστάντες τοῦ πράγματος τὰ γνωσθένθ' ὑφ' ὑμῶν ἀποστερῆσαί με ζητοῦσιν.

6. ἦν καταφανὴς εὐθὺς ἀδικούμενος] Εὐθύς indicat statim, sine operoso examine aut molesta momentorum ponderatione hoc manifestum fuisse.

καὶ παρὰ τῷ ἄρχοντι καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις] Tutores quidem a patre erant nominati; sed erant

καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐγίγνοντο ὑπὲρ τῶν ἐμῶν. τό τε γὰρ πλῆθος τῶν καταλειφθέντων ἦν φανερόν, ὅτι τ' ἀμίσθωτον τὸν οἶκον ἐποίουν οἱ διαχειρίζοντες, ἵν' αὐτοὶ τὰ χρήματα καρποῖντο, οὐκ ἄδηλον ἦν. ὥστ' ἐκ τῶν γιγνομένων οὐκ ἔσθ' ὅστις οὐχ ἡγεῖτο τῶν εἰδότων δίκην με λήψεσθαι παρ' αὐτῶν, ἐπειδὰν τάχιστα
ἀνὴρ εἶναι δοκιμασθείην. ἐν οἷς καὶ Τιμοκράτης καὶ 7
Ὀνήτωρ ταύτην ἔχοντες διετέλεσαν τὴν διάνοιαν. τεκμήριον δὲ πάντων μέγιστον· οὗτος γὰρ ἠβουλήθη μὲν Ἀφόβῳ δοῦναι τὴν ἀδελφήν, ὁρῶν τῆς τε αὐτοῦ πατρῴας οὐσίας καὶ τῆς ἐμῆς οὐκ ὀλίγης αὐτὸν κύριον γεγενημένον, προέσθαι δὲ τὴν προῖκ' οὐκ ἐπίστευσεν, ὥσπερ εἰ τὰ τῶν ἐπιτροπευόντων χρήματα ἀποτίμημα τοῖς ἐπιτροπευομένοις καθεστάναι νομίζων. ἀλλὰ τὴν μὲν ἀδελφὴν ἔδωκε, τὴν δὲ προῖκ' αὐτῷ Τιμοκράτης ἐπὶ πέντ' ὀβολοῖς ὀφειλήσειν ὡμολόγησεν, ᾧ πρότερον
ἡ γυνὴ συνοικοῦσα ἐτύγχανεν. ὀφλόντος δέ μοι τὴν 8
δίκην Ἀφόβου τῆς ἐπιτροπῆς καὶ οὐδὲν δίκαιον ποιεῖν ἐθέλοντος, διαλύειν μὲν ἡμᾶς Ὀνήτωρ οὐδ' ἐπεχείρησεν,

subiecti archonti eponymo eique videntur magistratus quidam adiuncti fuisse, quibus interdum ratio a tutoribus reddenda erat. Hi sunt *οἱ ἄλλοι*. In re tutelari Atheniensium obscura sunt multa, quod principes orationes Antiphontis, Lysiae, Isaei, aliorum perierunt. Hinc ad singula quaeque diligenter attendendum, et ex certis, quae tenemus, de ceteris sobria coniectura facienda. Id quidem ex nostro loco patet, rem plus semel, dum Demosthenes sub tutela erat, tum apud archontem tum apud alios agitatam fuisse. Ex contextu id certe tum fieri oportebat, quum *οἶκος* (facultates pupilli) *ἦν ἀμίσθωτος*: quod patet ex iis, quae statim sequuntur.

ἐπειδὰν – δοκιμασθείην] Coniunctio recte construitur cum optativo: est enim haec enuntiatio orationis obliquae pendentis a verbo *ἡγεῖτο*. *Schaefer*. Ex alterius scilicet cogitatione res ponitur.

7. *ὥσπερ εἰ – νομίζων*] In enuntiationis conformatione non inest dubitatio, num res ita sit. Sed res ipsa fert, ut, donec traditae fuerint pupillo opes, bona tutorum oppignerata manserint. In *ὥσπερ εἰ* ironia quaedam inest: opinans scilicet.

ἐπὶ πέντ' ὀβολοῖς ὀφειλήσειν] *Πέντ' ὀβολοί* per mensem fenus *μνᾶς*, quae per annum erat decima pars capitis, permodicum erat apud Graecos et in oriente nec nisi inter homines propinqua cognatione aut familiaritate iunctos locum habebat. Cognoscimus etiam ex hoc loco non solum moris fuisse dotem pecunia numerata aut per fundum tradere, sed eius etiam usuram solvi potuisse. Hoc fiebat, si dominus feminae aut marito fidem non habebat, aut si in

οὐκ ἀποδεδωκὼς δὲ τὴν προῖκα, ἀλλ' αὐτὸς κύριος ὤν, ὡς ἀπολελοιπυίας τῆς ἀδελφῆς, καὶ δούς, κομίσασθαι δ' οὐ δυνάμενος, ἀποτιμήσασθαι φάσκων τὴν γῆν, ἐξάγειν μ' ἐξ αὐτῆς ἐτόλμησεν· τοσοῦτον καὶ ἐμοῦ καὶ
9 ὑμῶν καὶ τῶν κειμένων νόμων κατεφρόνησεν. καὶ τὰ μὲν γενόμενα, καὶ δι' ἃ φεύγει τὴν δίκην, καὶ περὶ ὧν οἴσετε τὴν ψῆφον, ταῦτ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες δικασταί· παρέξομαι δὲ μάρτυρας, πρῶτον μὲν αὐτὸν τὸν Τιμοκράτην, ὡς ὡμολόγησεν ὀφειλήσειν τὴν προῖκα, καὶ τὸν τόκον ἀπεδίδου τῆς προικὸς Ἀφόβῳ κατὰ τὰς ὁμολογίας, ἔπειθ' ὡς αὐτὸς Ἄφοβος ὡμολόγει κομίζεσθαι τὸν τόκον παρὰ Τιμοκράτους. καί μοι λαβὲ τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

10 Ἐξ ἀρχῆς μὲν τοίνυν ὁμολογεῖται μὴ δοθῆναι τὴν προῖκα, μηδὲ γενέσθαι κύριον αὐτῆς Ἄφοβον. δῆλον δὲ καὶ ἐκ τῶν εἰκότων, ὅτι τούτων ἕνεχ', ὧν εἴρηκα, ὀφείλειν εἵλοντο μᾶλλον ἢ καταμῖξαι τὴν προῖκα εἰς τὴν οὐσίαν τὴν Ἀφόβου, τὴν οὕτω διακινδυνευθήσεσθαι μέλλουσαν. οὔτε γὰρ δι' ἀπορίαν οἷόν τ' εἰπεῖν ὡς οὐκ εὐθὺς ἀπέδοσαν· Τιμοκράτει τε γάρ ἐστιν οὐσία πλέον ἢ δέκα ταλάντων, Ὀνήτορί τε πλέον ἢ τριάκοντα, ὥστ' οὐκ ἂν διὰ τοῦτό γ' εἶεν οὐκ εὐθὺς
11 δεδωκότες· οὔτε κτήματα μὲν ἦν αὐτοῖς, ἀργύριον δ' οὐκ ἔτυχε παρόν, ἡ γυνὴ δ' ἐχήρευε, διὸ πρᾶξαι ταῦτ' ἠπείχθησαν οὐχ ἅμα τὴν προῖκα διδόντες. ἀρ-

praesenti ipsi deerat numeranda pecunia.

8. τὴν προῖκα] Sororis suae, quam duxerat Aphobus, retinente dotem Onetore, ne, si Aphobus iudicio tutelae damnaretur, amitteretur dos. *Seager.* Ex hoc loco coniicimus, idque certum videtur, etiam dotem uxoris, nisi oppignerata fuerit, in defraudata saltem re pupillorum uxori eiusque propinquis periisse.

11. οὔτε κτήματα μὲν ἦν αὐτοῖς, ἀργύριον δ' οὐκ ἔτυχε παρόν] Nota oppositionem inter κτήματα et ἀργύριον. Ἀργύριον sunt nummi praesentes; κτήματα quaecunque possessiones alius generis, supellex, aedificia, fundi, etc.: quae, quanquam rarius, interdum pro dote dabantur. Prae ceteris tanquam dotis additamenta memorantur ἱμάτια καὶ χρυσία, ἔπιπλα καὶ θεράπαιναι. Isaeus κατὰ Δικαιογ. p. 103. s. R. §. 26. Πρωταρχίδῃ γὰρ τῷ Ποταμίῳ ἔδωκε Δικαιογένης τὴν ἀδελφὴν τὴν ἑαυτοῦ ἐπὶ τετταράκοντα μναῖς, ἀντὶ δὲ τῆς προικὸς τὴν οἰκίαν αὐτῷ τὴν ἐν Κεραμεικῷ παρέδωκε.

γύριόν τε γὰρ οὗτοι δανείζουσιν ἄλλοις οὐκ ὀλίγον,
συνοικοῦσάν τε ταύτην, ἀλλ' οὐ χηρεύουσαν παρὰ
Τιμοκράτους ἐξέδοσαν, ὥςτ' οὐδ' ἂν ταύτην τὴν σκῆ-
ψιν εἰκότως αὐτῶν τις ἀποδέξαιτο. καὶ μὲν δή, ὦ 12
ἄνδρες δικασταί, κἀκεῖνο ἂν πάντες ὁμολογήσαιτε, ὅτι
τοιοῦτο πρᾶγμα συναλλάττων ὁςτιςοῦν ἕλοιτ' ἂν ἑτέρῳ
μᾶλλον ὀφείλειν ἢ κηδεστῇ τὴν προῖκα μὴ ἀποδοῦναι. μὴ
διαλυσάμενος μὲν γὰρ γίγνεται χρήστης ἄδηλος, εἴτ' ἀπο-
δώσει δικαίως, εἴτε μή, μετὰ δὲ τῆς γυναικὸς τἀκείνης
ἀποδοὺς οἰκεῖος καὶ κηδεστής· ἐν οὐδεμιᾷ γάρ ἐστιν 13
ὑποψίᾳ τὰ δίκαια πάντα ποιήσας. ὥςθ' οὕτω τοῦ
πράγματος ἔχοντος, καὶ τούτων οὐδὲ καθ' ἓν ὧν εἶπον
ὀφείλειν ἀναγκασθέντων, οὐδὲ βουληθέντων ἄν, οὐκ
ἔστ' εἰπεῖν ἄλλην πρόφασιν, δι' ἣν οὐκ ἀπέδοσαν,
ἀλλ' ἀνάγκη ταύτην εἶναι τὴν αἰτίαν, δι' ἣν δοῦναι
τὴν προῖκ' οὐκ ἐπίστευσαν.

Ἐγὼ τοίνυν ὁμολογουμένως οὕτω ταῦτ' ἐξελέγχων, 14
ὡς οὐδ' ὕστερον ἀπέδοσαν, οἴομαι ῥᾳδίως ἐπιδείξειν ἐξ
αὐτῶν τῶν πεπραγμένων, ὥςθ' ὑμῖν γενέσθαι φανερόν,
ὅτι, κἂν εἰ μὴ ἐπὶ τούτοις, ἀλλ' ἐπὶ τῷ διὰ ταχέων ἀπο-

12. *τοιοῦτο πρᾶγμα συναλλάττων*] *Συναλλάττειν* est verbum forense de pacto legitimis formulis conscripto. §. 21. *τοιοῦτο συνάλλαγμα ποιούμενος*. Iam orator affirmat ex rerum natura sponte patere rem non ita se habere, quemadmodum Onetor simulet. Si enim quis aes alienum contracturus esset, cum alio quoquam contraheret potius quam sororis dotem non traderet marito. Haec enim dos est pignus matrimonii, quod homines arctissimo vinculo coniungit. Sin autem retinetur, oritur suspicio et alienatio.

οἰκεῖος καὶ κηδεστής] *Καί* delendum censet Schaeferus, interpretans *οἰκεῖος κηδεστής* affinis non nomine tantum, sed simul iunctus communione bonorum. Equidem eundem sensum existimo in vulgata lectione expressum esse et fortiter. *Οἰκεῖος* est propinquus eiusdem familiae in genere; *καί* est augentis; hinc *κηδεστής* cum emphasi: qui verus est *κηδεστής*, eo nomine dignus, non solum eiusdem familiae, sed inter eos, qui arctissimo vinculo sunt iuncti.

14. *ὡς οὐδ' ὕστερον ἀπέδοσαν* etc.] Ordo verborum logicus hic est: *οἴομαι ῥᾳδίως ἐπιδείξειν ἐξ αὐτῶν τῶν πεπραγμένων, ὡς οὐδ' ὕστερον ἀπέδοσαν*. Quaedam antiquae editiones atque etiam nonnulli codices habent *ὡς δ' οὐδ' ὕστερον ἀπ.* Optimus autem *δ'* habet loco *οὐδ'*.

εἰ μὴ ἐπὶ τούτοις, ἀλλ' ἐπὶ τῷ διὰ ταχέων ἀποδοῦναι τἀργύριον εἶχον] *Τἀργύριον ἔχειν*, tenere, retinere pecuniam, oppositum *τῷ διδόναι, ἐκδιδόναι*, tradere. „Si non retinuissent pecuniam" *ἐπὶ τούτοις* „ob haec"

δοῦναι τἀργύριον εἶχον, οὐκ ἂν ποτ' ἀπέδοσαν, οὐδ' ἂν προεῖντο· τοιαύτας ἀνάγκας εἶχεν αὐτοῖς τὸ πρᾶγμα.
15 δύο μὲν γάρ ἐστιν ἔτη τὰ μεταξὺ τοῦ συνοικῆσαί τε τὴν γυναῖκα καὶ φῆσαι τούτους πεποιῆσθαι τὴν ἀπόλειψιν· ἐγήματο μὲν γὰρ ἐπὶ Πολυζήλου ἄρχοντος Σκιροφοριῶνος μηνός, ἡ δ' ἀπόλειψις ἐγράφη Ποσειδεῶνος μηνὸς ἐπὶ Τιμοκράτους· ἐγὼ δ' εὐθὺς μετὰ τοὺς γάμους δοκιμασθεὶς ἐνεκάλουν καὶ λόγον ἀπῄτουν καὶ πάντων ἀποστερούμενος τὰς δίκας ἐλάγχανον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἄρχον-
16 τος. ὁ δὴ χρόνος οὗτος ὀφειλῆσαι μὲν ἐνδέχεται κατὰ τὰς ὁμολογίας, ἀποδοῦναι δ' οὐκ ἔχει πίστιν. ὃς γὰρ διὰ ταῦτ' ἐξ ἀρχῆς ὀφείλειν εἵλετο καὶ τόκον φέρειν, ἵνα μὴ κινδυνεύοι ἡ προὶξ μετὰ τῆς ἄλλης οὐσίας, πῶς οὗτος ἂν ἀπέδωκεν ἤδη τὴν δίκην φεύγοντος; ὃς εἰ καὶ τότ' ἐπίστευσε, τηνικαῦτ' ἂν ἀπολαβεῖν ἐζήτησεν.
17 οὐκ ἔνεστι δήπουθεν, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἀλλὰ μὴν ὡς ἐγήματο μὲν ἡ γυνὴ καθ' ὃν ἐγὼ λέγω χρόνον, ἀντίδικοι δ' ἡμεῖς ἤδη πρὸς ἀλλήλους ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ

ob metum, qui exponitur §. 7., ἀλλ' ἐπὶ τῷ διὰ ταχέων ἀποδοῦναι „sed eo consilio, ut statim, paullo post, traderent" v. c. statim post matrimonium initum, postquam Aphobus uxorem ducturus fuerat: quod tempus fuisse sollemne videtur tradendae dotis. Haec est loci sententia, quam parum perceperunt nonnulli interpretes.

τοιαύτας ἀνάγκας εἶχεν αὐτοῖς τὸ πρᾶγμα] Talem retinendae pecuniae necessitatem obiiciebat illis negotium. *Schaefer.*

15. ἐνεκάλουν] Querebar privatim inter amicos et ius aequum poscebam, antequam causam in forum deferrem. *Reiske.* quod male de querelis privatis explicatum pronuntiat Weiskius de Hyperb. P. III. p. 14. n. 10., parum recte, opinor. Certa est oppositio inter ἐνεκάλουν et sequens τὰς δίκας ἐλάγχανον. Sic §. 17. ἐπὶ τούτων ἐνεκάλουν δοκιμασθείς, ἔλαχον δὲ δίκην ἐπὶ Τιμοκράτους. πρὸς Ἀπατ. p. 900. §. 25. διὰ τί πέρυσιν ἐπιδημῶν μὴ ὅτι δικάσασθαι, ἀλλ' οὐδ' ἐγκαλέσαι μοι ἐτόλμησεν; Si quis ipse vel corpore vel bonis laesus erat, solebat, praesentibus testibus, laesus laedenti culpam intendere, ἐγκαλεῖν; et demum, quum hac via ipsi satisfactum non esset, magistratum adibat, ut ius suum obtineret. Cf. das Attische Recht p. 575 s.

16. ὁ δὴ χρόνος οὗτος ὀφειλῆσαι μὲν ἐνδέχεται κατὰ τὰς ὁμολογίας] Temporis spatium facile concedit, ut inter homines convenerit de debito. Ὁμολογίαι plerumque amplius temporis spatium complectuntur.

ὃς εἰ καὶ τότ' ἐπίστευσε] Qui etiamsi tum, prius, credidisset. Errat Reiskius interpretans: qui iam tum diffidit, quum uxor Aphobo danda esset.

κατέστημεν· ὕστερον δ' ᾗ ἐγὼ τὴν δίκην ἔλαχον τὴν ἀπόλειψιν οὗτοι πρὸς τὸν ἄρχοντ' ἀπεγράψαντο, λαβέ μοι καθ' ἕκαστον ταύτας τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Μετὰ τοίνυν τοῦτον τὸν ἄρχοντα Κηφισόδωρος, Χίων. ἐπὶ τούτων ἐνεκάλουν δοκιμασθείς, ἔλαχον δὲ τὴν δίκην ἐπὶ Τιμοκράτους. λαβέ μοι ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἀνάγνωθι δὲ καὶ ταύτην τὴν μαρτυρίαν. 18

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Δῆλον μὲν τοίνυν καὶ ἐκ τῶν μεμαρτυρημένων, ὅτι τὴν προῖκ' οὐ δόντες, ἀλλ' ἐπὶ τῷ διασώζειν Ἀφόβῳ τὴν οὐσίαν ταῦτα τολμῶσι πράττειν. οἳ γὰρ ἐν τοσούτῳ χρόνῳ καὶ ὀφειλῆσαι καὶ ἀποδοῦναι καὶ οὐ κομίσασθαι καὶ τὴν γυναῖκ' ἀπολιπεῖν καὶ τὸ χωρίον ἀποτιμήσασθαί φασι, πῶς οὐ φανερὸν, ὅτι προστάντες τοῦ πράγματος τὰ γνωσθένθ' ὑφ' ὑμῶν ἀποστερῆσαί με ζητοῦσιν; ὡς δὲ καὶ ἐξ ὧν αὐτὸς οὗτος καὶ Τιμο- 19
κράτης καὶ Ἄφοβος ἀπεκρίναντο οὐχ οἷόν τ' ἀποδεδόσθαι τὴν προῖκα, ταῦτ' ἤδη πειράσομαι διδάσκειν ὑμᾶς. ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τούτων ἕκαστον ἠρόμην

17. *Κηφισόδωρος, Χίων*] Paragraphus 15. nos docet matrimonium Aphobi cum sorore Onetoris initum esse archonte Polyzelo mense Scirophorione (Scirophorion erat ultimus mensis anni apud Athenienses), divortium vero archonte Timocrate factum dicebant mense Posideone (qui erat sextus mensis anni, aequalis fere nostro Decembri). Polyzelus erat archon Ol. CIII. 2. Cephisidorus Ol. CIII. 3. Chion Ol. CIII. 4. Timocrates Ol. CIV. 1. Hinc non accurate scripsit Demosthenes §. 15. duos annos praeterfluxisse inter initum matrimonium et divortium. Sed sunt anni duo et dimidius. Verum quidni usus sit numero rotundo? Videmus id multis in causis factum esse apud antiquos et fieri apud recentiores. §. 33. de eadem re *ἐν τρισὶν ἔτεσιν.* Perperam igitur Reiskius in Ind. hist. s. v. Chion scribendum opinatur *Κηφισόδωρος, Χίωνος* sc. *υἱός.*

ἐπὶ τούτων ἐνεκάλουν] Apparet lenis aequusque animus Demosthenis, qui totum biennium nihil aliud quam *ἐνεκάλει*, omnia experiens, ut causa inter amicos coramque arbitris disceptaretur. Minus recte H. Wolfius opinatur saepe longum tempus intercessisse, antequam causa apud iudices ageretur, relata iam ad praetorem. *Schaefer.*

18. *προστάντες τοῦ πράγματος*] Cf. annot. ad §. 5.

πολλῶν ἐναντίον μαρτύρων, Ὀνήτορα μὲν καὶ Τι-
μοκράτην, εἴ τινες εἶεν μάρτυρες, ὧν ἐναντίον τὴν
προῖκ᾽ ἀπέδοσαν, αὐτὸν δ᾽ Ἄφοβον, εἴ τινες παρῆσαν,
20 ὅτ᾽ ἀπελάμβανεν. καί μοι πάντες ἀπεκρίναντο καθ᾽ ἕκα-
στον, ὅτι οὐδεὶς μάρτυς παρείη, κομίζοιτο δὲ λαμβά-
νων καθ᾽ ὁποσονοῦν δέοιτ᾽ Ἄφοβος παρ᾽ αὐτῶν. καίτοι
τῷ τοῦτο ὑμῶν πιστόν, ὡς, ταλάντου τῆς προικὸς
οὔσης, ἄνευ μαρτύρων Ὀνήτωρ καὶ Τιμοκράτης Ἀφόβῳ
τοσοῦτον ἀργύριον ἐνεχείρισαν; ᾧ μὴ ὅτι τοῦτον τὸν
τρόπον, ἀλλ᾽ οὐδὲ μετὰ πολλῶν μαρτύρων ἀποδιδοὺς
εἰκῇ τις ἂν ἐπίστευσεν, ἵν᾽, εἴ τις γίγνοιτο διαφορά,
21 κομίσασθαι ῥᾳδίως παρ᾽ ὑμῖν δύνηται. μὴ γὰρ ὅτι
πρὸς τοῦτον, τοιοῦτον ὄντα, ἀλλ᾽ οὐδὲ πρὸς ἄλλον
οὐδ᾽ ἂν εἷς οὐδένα τοιοῦτο συνάλλαγμα ποιούμενος
ἀμαρτύρως ἂν ἔπραξεν· ἀλλὰ τῶν τοιούτων ἕνεκα καὶ
γάμους ποιοῦμεν καὶ τοὺς ἀναγκαιοτάτους παρακα-
λοῦμεν, ὅτι οὐ πάρεργον, ἀλλ᾽ ἀδελφῶν καὶ θυγατέρων
βίους ἐγχειρίζομεν, ὑπὲρ ὧν τὰς ἀσφαλείας μάλιστα
22 σκοποῦμεν. εἰκὸς τοίνυν καὶ τοῦτον, ὧνπερ ἐναντίον

19. *εἴ τινες εἶεν μάρτυρες*] Nihil enim rerum nummariarum sine testibus agebatur. Omni tempore Graeca fides erat suspecta. *πρὸς Φορμίων*. p. 915. s. §. 30. *ἴστε γὰρ δήπου πάντες, ὅτι δανείζονται μὲν μετ᾽ ὀλίγων μαρτύρων, ὅταν δ᾽ ἀποδιδῶσι, πολλοὺς παρίστανται μάρτυρας, ἵν᾽ ἐπιεικεῖς δοκῶσιν εἶναι περὶ τὰ συμβόλαια.* Ceterum adverte hic optativum, sequente mox indicativo *παρῆσαν*, notione per illum *ὑποθετικῶς* expressa, per hunc *θετικῶς*.

20. *καθ᾽ ὁποσονοῦν δέοιτο*] *Κατά* est distributivum, „partibus tantis vel tantillis, quibus ipsi opus fuisset." Quando et quantum volebat, dabant ipsi: sie hielten ihm, ut nos dicimus, offene Rechnung.

21. *γάμους ποιοῦμεν*] Per *γάμους* intelligenda tota nuptiarum sollemnitas, non sine frequentia hominum, testantium omnia rite peracta esse. *Schaefer.*

ὑπὲρ ὧν τὰς ἀσφαλείας μάλιστα σκοποῦμεν] Viri docti offendunt in praepositione, Reiskius etiam in plurali *τὰς ἀσφαλείας*, qui malit *ὧν τὴν ἀσφάλειαν μάλιστα σκοποῦμεν*: quo non opus. Pluralis *ἀσφάλειαι* est ex eo genere substantivorum abstractorum, quorum pluralis magnum denotat gradum, in quibus olim viri docti plerumque offenderunt, atque etiam inter recentiores sunt qui aegre tolerent. Sed apud oratores imprimis magna est eorum copia, nec philosophi iis abstinuerunt. Hic ipse pluralis *ἀσφάλειαι* legitur apud Isocratem *Συμμαχ.* sive *περὶ εἰρήνης* §. 51. *τὴν δημοκρατίαν εἰδότες ἐν μὲν ταῖς ἡσυχίαις καὶ ταῖς ἀσφαλείαις αὐξανομένην.* Sunt item multa verba nec paucae locutiones, ad quae

ὀφείλειν ὡμολόγησε καὶ τὸν τόκον οἴσειν, τῶν αὐτῶν τούτων παρόντων διαλύσασθαι πρὸς Ἄφοβον, εἴπερ ὡς ἀληθῶς ἀπεδίδου τὴν προῖκ' αὐτῷ. τοῦτον μὲν γὰρ τὸν τρόπον πράξας ὅλου τοῦ πράγματος ἀπηλλάττετο, μόνος μόνῳ δ' ἀποδιδοὺς τοὺς ἐπὶ ταῖς ὁμολογίαις παραγενομένους ὡς κατ' ὀφείλοντος ἂν αὐτοῦ μάρτυρας ὑπελείπετο. νῦν τοίνυν τοὺς μὲν 23
ὄντας οἰκείους καὶ βελτίους αὐτῶν οὐκ ἠδύναντο πεῖσαι τὴν προῖκ' ἀποδεδωκέναι σφᾶς μαρτυρεῖν, ἑτέρους δ' εἰ παρέχοιντο μάρτυρας μηδὲν γένει προσήκοντας, οὐκ ἂν ἡγοῦνθ' ὑμᾶς αὐτοῖς πιστεύειν. ἔτι δ' ἀθρόαν μὲν φάσκοντες δεδωκέναι τὴν προῖκ' ᾔδεσαν, ὅτι τοὺς ἀπενεγκόντας οἰκέτας ἐξαιτήσομεν, οὕς, μὴ γεγενημένης τῆς δόσεως, παραδοῦναι μὴ θέλοντες ἠλέγχοντ' ἄν· εἰ δ' αὐτοὶ μόνοι μόνῳ τοῦτον τὸν τρόπον δεδωκέναι λέγοιεν, ἐνόμιζον οὐκ ἐλεγχθήσεσθαι. διὰ τοῦτο τοῦτον 24
εἵλοντο ἐξ ἀνάγκης ψεύδεσθαι τὸν τρόπον. τοιαύταις τέχναις καὶ πανουργίαις, ὡς ἁπλοῖ τινες εἶναι δόξοντες, ἡγοῦνται ῥᾳδίως ὑμᾶς ἐξαπατήσειν, ἁπλῶς οὐδ' ἂν μικρὸν ὑπὲρ τῶν διαφερόντων, ἀλλ' ὡς οἷόν τε ἀκρι-

23. *βελτίους αὐτῶν*] Sic scripsi, monente Schaefero. Vulgo *αὑτῶν*.

modo praepositio *περί* vel *ὑπέρ* cum gen. apponatur, modo simplex genitivus, v. c. *μνησθῆναί τινος* et *μνησθῆναι περί τινος*, *ἀμφισβητεῖν τινος* et *περί τινος*, *πρόνοιαν ποιεῖσθαί τινος*, *πρόνοιαν ἔχειν τινός* et *περί τινος*. Praepositio curae notionem intendit. Vide ad Isocratis Panegyr. §. 1.

22. *ὡς κατ' ὀφείλοντος – αὐτοῦ*] I. e. *καθ' ἑαυτοῦ ὡς ὀφείλοντος*. Sed *ὡς* hyperbaton facit cum praepositione.

23. *τῆς δόσεως*] *Δόσις* quidem est vocabulum forense et significat legatum per testamentum gratuitae donationis nomine. Hic forsan dicitur respectu dotis, quam *κύριος* pro arbitrio sancire potest, sed quae, simul atque summa fixa est, fit debitum. Rara igitur significatione *δόσις* hic posita est, quare H. Wolfius coniecit *ἀποδόσεως*. Qua coniectura opus esse non credo. Nam *δόσις* notionem generalem exprimit, quae varias secundarias admittit, ad quas attendendum, non addubitandum.

24. *οὐδ' ἂν μικρὸν ὑπὲρ τῶν διαφερόντων, ἀλλ' ὡς οἷόν τε ἀκριβέστατα πράξαντες*] *Τὰ διαφέροντα* momenta, quae vel damnum vel emolumentum ferant, causae, in quibus lucri quid faciendum vel iactura patienda sit. In eiusmodi causis accuratissimi sunt et ne minimum quidem aleae subiiciunt.

βέστατα πράξαντες. λαβὲ τὰς μαρτυρίας αὐτοῖς ὧν ἐναντίον ἀπεκρίναντο καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

25 Φέρε δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τὴν γυναῖκα ὑμῖν ἀποδείξω λόγῳ μὲν ἀπολελοιπυῖαν, ἔργῳ δὲ συνοικοῦσαν Ἀφόβῳ· νομίζω γάρ, ἂν τοῦτ' ἀκριβῶς μάθητε, μᾶλλον ὑμᾶς τούτοις μὲν διαπιστήσειν, ἐμοὶ δ' ἀδικουμένῳ τὰ δίκαια βοηθήσειν. μάρτυρας δὲ τῶν μὲν ὑμῖν παρέξομαι, τῶν δ' ἐπιδείξω μεγάλα τεκμήρια
26 καὶ πίστεις ἱκανάς. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, μετὰ τὸ γεγράφθαι παρὰ τῷ ἄρχοντι ταύτην τὴν γυναῖκ' ἀπολελοιπυῖαν καὶ τὸ φάσκειν Ὀνήτορα ἀντὶ τῆς προικὸς ἀποτετιμῆσθαι τὸ χωρίον ὁρῶν Ἄφοβον ὁμοίως ἔχοντα καὶ γεωργοῦντα τὴν γῆν καὶ τῇ γυναικὶ συνοικοῦντα, σαφῶς ᾔδειν, ὅτι λόγος ταῦτα καὶ παραγωγὴ
27 τοῦ πράγματός ἐστιν. βουλόμενος δ' ἐμφανῆ ποιῆσαι ταῦτα πᾶσιν ὑμῖν, ἐξελέγχειν αὐτὸν ἠξίουν ἐναντίον μαρτύρων, εἰ μὴ φάσκοι ταῦθ' οὕτως ἔχειν, καὶ παρεδίδουν οἰκέτην εἰς βάσανον, ὃς συνῄδει πάντ' ἀκριβῶς· ὃν ἔλαβον κατὰ τὴν ὑπερημερίαν ἐκ τῶν Ἀφόβου. οὗτος δ', ἐμοῦ ταῦτ' ἀξιώσαντος, περὶ μὲν τοῦ συνοικεῖν Ἀφόβῳ τὴν ἀδελφὴν ἔφυγε τὴν βάσανον, ὡς δ' οὐκ

αὐτοῖς] Sc. *τοῖς δικασταῖς*; ante *ὧν* supplendum *ἐκείνων*, nempe *μαρτυρίας ἐκείνων, ὧν ἐναντίον ἀπεκρίναντο.*

25. *μάρτυρας δὲ τῶν μὲν ὑμῖν παρέξομαι, τῶν δ' ἐπιδείξω μεγάλα τεκμήρια*] Notent tirones diversam in utroque membro verborum collocationem. In priore membro praecedit accusativus regens, sequitur genitivus rectus, claudit verbum; in altero praecedit genitivus rectus, post verbum sequitur accusativus regens, enuntiationem claudens. Hanc in membris collocationis diversitatem appellant technici *χιασμιόν*, qui ut suo loco vigorem habet ob varietatem, ita cavendum est ab usu eius importuno et molesto.

26. *λόγος τ. καὶ παραγωγὴ τοῦ πράγματος*] *Λόγος* saepe apud oratores significat n u g a s, p r a e s t i g i a s et o f f u c i a s v e r b o r u m: idque apparet vel addito, quod indicet, explicativo nomine, ut hoc loco *παραγωγὴ τοῦ πράγματος*, quae est f a l l a c i a r e i, vel ex opposito, quorum frequentissimum est *οὐ λόγος ἀλλ' ἔργον*, vel denique ex omni orationis contextu.

27. *κατὰ τὴν ὑπερημερίαν*] H a r p o c r a t i o n s. v. *ὑ π ε ρ ή μ ε ρ ο ι*: *οἱ δίκην ὀφείλοντες ὁποιανοῦν καὶ τὰ ἐπιτίμια τοῖς ἑλοῦσι μὴ ἀποδιδόντες ἐν ταῖς τακταῖς ἡμέραις ὑπερήμεροι ἐκαλοῦντο, καὶ τὸ πρᾶγμα ὑπερημερία.* In causis plerisque videtur penes litigantes fuisse de

ἐκεῖνος ἐγεώργει τὴν γῆν, οὐκ ἠδύνατ' ἀρνηθῆναι διὰ
τὴν περιφάνειαν, ἀλλὰ προςωμολόγησεν. οὐ μόνον 28
δ' ἐκ τούτων ἦν ῥᾴδιον γνῶναι, ὅτι καὶ συνῴκει τῇ
γυναικὶ καὶ τὸ χωρίον ἐκέκτητο ἔτι πρὶν γενέσθαι τὴν
δίκην, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν ὀφλὼν διεπράξατο περὶ αὐτῶν.
ὡς γὰρ οὐκ ἀποτετιμηκώς, ἀλλ' ἐμῶν ἐσομένων κατὰ
τὴν δίκην, ἃ μὲν οἷόν τ' ἦν ἐξενεγκεῖν ᾤχετο λαβών,
τοὺς καρποὺς καὶ τὰ σκεύη τὰ γεωργικὰ πάντα πλὴν
τῶν πιθακνῶν· ἃ δ' οὐχ οἷόν τ' ἦν ἀνελεῖν ἐξ ἀνάγκης
ὑπέλιπεν, ὥςτ' ἐγγενέσθαι τούτῳ νῦν αὐτῆς τῆς γῆς
ἀμφιςβητεῖν. καίτοι δεινὸν τὸν μὲν λέγειν, ὡς ἀπετι- 29
μήσατο τὸ χωρίον, τὸν δ' ἀποτετιμηκότα φαίνεσθαι
γεωργοῦντα, καὶ φάσκειν μὲν ἀπολελοιπέναι τὴν ἀδελ-
φήν, ὑπὲρ αὐτῶν δὲ τούτων φανερὸν εἶναι φεύγοντα
τοὺς ἐλέγχους, καὶ τὸν μὲν οὐ συνοικοῦντα, ὡς αὐτός
φησι, καὶ τοὺς καρποὺς καὶ τὰ ἐκ τῆς γεωργίας
ἅπαντ' ἐξενεγκεῖν, τὸν δ' ὑπὲρ τῆς ἀπολελοιπυίας πράτ-
τοντα, ὑπὲρ ἧς ἀποτετιμῆσθαί φησι τὸ χωρίον, φαίνε-
σθαι μηδ' ὑπὲρ ἑνὸς τούτων ἀγανακτοῦντα, ἀλλ' ἡσυ-
χίαν ἔχοντα. ταῦτ' οὐ πολλὴ περιφάνειά ἐστιν; 30

tempore, quo satisfaciendum sit (προθεσμία), convenire. Demosthenem autem hac in re aequum fuisse patet ex iis, quae ipse dicit πρὸς Ἄφοβ. §. 2.

28. περὶ αὐτῶν] Quanquam praecessit χωρίον in singulari. Vere autem monet Schaeferus millies usurpari pronominum neutra numeri pluralis, ubi vernaculae quis assuetus singularem exspectet. Statim ἐμῶν ἐσομένων. Nec intelligo, cur Reiskio genitivus αὐτῶν displiceat.

πιθακνῶν] Photius s. v. Φιδάκνας: πιθάκνας· Δημοσθένης. Schleusnerus in Curis Noviss. nostrum locum laudat. Sed in nullo Demosthenis codice vestigium est vocabuli ab eo per φ scripti. Verius igitur idem Photius s. v. πιθάκνη: μικρὸς πίθος, ὃν οἱ παλαιοὶ φιθάκνην λέγουσιν. Mire Moeris: φιθάκνη, Ἀττικῶς πίθος μέγας, καὶ σύστομος· πιθάκνη Ἑλληνικῶς. Aut erravit ipse in explicando vocabulo, aut, quod verisimilius, corruptus est et pro μέγας vel μικρός scribendum vel μέγας καί delendum. Errat Scholiastes Aristoph. Equit. v. 789. qui οἰκοῦντ' ἐν ταῖσι πιθάκναις explicat οἰκοῦντ' ἐν ἐρήμοις τόποις ἢ ἐν τοῖς σπηλαίοις τῇ σπάνει τῶν οἰκημάτων. His enim ipsis doliis pauperes tanquam domibus utebantur, dormientes imprimis, quemadmodum φορμοῖς, sportis vimineis, quorum proprie usus erat asservandarum frugum.

νῦν αὐτῆς τῆς γῆς ἀμφιςβητεῖν] Nunc nonnisi de humo litigare, de humo nuda.

29. ἀπετιμήσατο – ἀποτετιμηκότα] Cf. supra §. 4.

ἀπολελοιπέναι τὴν ἀδελφὴν] Τὴν ἀδελφήν est subiectum;

ταῦτ' οὐχ ὁμολογουμένη προστασία; φήσειέ γ' ἄν τις,
εἰ διαλογίζοιτο ὀρθῶς ἕκαστα αὐτῶν. ὡς τοίνυν ὡμο-
λόγει μὲν ἐκεῖνον γεωργεῖν πρὶν γενέσθαι τὴν δίκην
ἐμοὶ πρὸς αὐτόν, ὑπὲρ δὲ τοῦ μὴ συνοικεῖν τὴν ἀδελ-
φὴν οὐκ' ἠθέλησε ποιήσασθαι τὴν βάσανον, ἡ δὲ
γεωργία ἐξεσκευάσθη μετὰ τὴν δίκην πλὴν τῶν ἐγγείων,
λαβὲ τὰς μαρτυρίας καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

31 Ἐμοὶ τοίνυν τοσούτων ὑπαρχόντων τεκμηρίων,
οὐχ ἥκιστ' αὐτὸς ἔδειξεν Ὀνήτωρ, ὅτι οὐκ ἀληθινὴν
ἐποιήσατο τὴν ἀπόλειψιν. ᾧ γὰρ προςῆκε χαλεπῶς
φέρειν, εἰ τὴν προῖκα δούς, ὥς φησιν, ἀντ' ἀργυρίου
χωρίον ἀμφισβητούμενον ἀπελάμβανεν, οὗτος, οὐχ ὡς
διάφορος, οὐδ' ὡς ἀδικούμενος, ἀλλ' ὡς οἰκειότατος
πάντων τὴν πρὸς ἐμὲ δίκην αὐτῷ συνηγωνίζετο. κἀμὲ
μὲν συναποστερῆσαι μετ' ἐκείνου τῶν πατρῴων ἐπεχεί-
ρησε, καθ' ὅσον αὐτὸς οἷός τε ἦν, ὑφ' οὗ κακὸν
οὐδ' ὁτιοῦν ἦν πεπονθώς· Ἀφόβῳ δ', ὃν ἀλλότριον
εἶναι προςῆκε νομίζειν, εἴ τι τούτων ἀληθὲς ἦν ὧν νῦν
λέγουσι, καὶ τἀμὰ πρὸς τοῖς ἐκείνου περιποιεῖν ἐζήτη-
32 σεν, καὶ οὐ μόνον ἐνταῦθα τοῦτ' ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ

31. *συναποστερῆσαι μετ' ἐκείνου*] Codices nonnulli habent **οὖν** *ἀποστερῆσαι μετ' ἐκείνου*: quae videtur esse grammatici correctio. Antiquos iam eosque doctos grammaticos offendit constructio praepositionis *μετά* cum verbis, quibus praepositionis notio iam insit, ut *ἀκολουθεῖν*, *ἕπεσθαι*. Cf. Phrynichum ad eumque Lobeck. p. 353. sq. Hodie iam pueri vera discunt.

Ἄφοβον autem ut obiectum supplendum.

30. *προστασία*] Cf. supra §. 5. – *γεωργεῖν πρὶν γενέσθαι τὴν δίκην.* Hac in re, quam iam §. 28. exposuit, multum ponit momenti, quod inde apparet *τὸ χωρίον* non *ἐκ προικὸς* accessisse, sed pupilli fuisse. Moneo hoc, quod Demosthenem video sine culpa reprehensum tanquam parum accurate et perspicue locutum. – *ἡ δὲ γεωργία ἐξεσκευάσθη.* *ἡ γεωργία* hic significat totam rem rusticam, quicquid opus est, ut agri diligenter colantur. In *ἐκσκευάζεσθαι* est notio auferendi et tollendi de medio. §. 28. *ᾤχετο λαβὼν τὰ σκεύη τὰ γεωργικὰ πάντα πλὴν τῶν πιθακνῶν.* – *τὰ ἔγγεια* sunt quod *ὑπὲρ Φορμ.* p. 945. §. 5. dicitur *ἡ ἔγγειος οὐσία*. De scribendi ratione, utrum *ἔγγειος* an *ἔγγαιος*, cf. si lubet, Lobeck. ad Phryn. p. 297.

31. *ἐποιήσατο τὴν ἀπόλειψιν*] Sc. *ἡ γυνή*. Quod proprium de ea. cf. supra §. 4. Patet res ex §. 33.

κατεγνωσμένης ἤδη τῆς δίκης, ἀναβὰς ἐπὶ τὸ δικαστήριον, ἐδεῖτο ἱκετεύων ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ἀντιβολῶν καὶ δάκρυσι κλαίων ταλάντου τιμῆσαι, καὶ τούτου αὐτὸς ἐγίγνετ' ἐγγυητής. καὶ ταῦθ' ὁμολογούμενα μέν ἐστι πολλαχόθεν· οἵ τε γὰρ ἐν τῷ δικαστηρίῳ τότε δικάζοντες καὶ τῶν ἔξωθεν παρόντων πολλοὶ συνίσασιν· ὅμως δὲ καὶ μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι. Καί μοι λαβὲ ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τεκμηρίῳ με- 33
γάλῳ γνῶναι ῥᾴδιον, ὅτι τῇ ἀληθείᾳ συνῴκει καὶ
οὐδέπω καὶ τήμερον ἀπολέλοιπεν. αὕτη γὰρ ἡ γυνή,
πρὶν μὲν ὡς Ἄφοβον ἐλθεῖν, μίαν ἡμέραν οὐκ ἐχήρευσεν,
ἀλλὰ παρὰ ζῶντος Τιμοκράτους ἐκείνῳ συνῴκησε, νῦν
δ' ἐν τρισὶν ἔτεσιν ἄλλῳ συνοικοῦσ' οὐδενὶ φαίνεται.
καίτοι τῷ πιστὸν, ὡς τότε μέν, ἵνα μὴ χηρεύσειε,
παρ' ἀνδρὸς ὡς ἄνδρα ἐβάδιζε, νῦν δ', εἴπερ ὡς ἀλη-
θῶς ἀπολέλοιπε, τοσοῦτον ἂν χρόνον χηρεύουσ' ἠνεί-
χετο, ἐξὸν ἄλλῳ συνοικεῖν, τοῦ τε ἀδελφοῦ κεκτημένου
τοσαύτην οὐσίαν, αὐτή τε ταύτην ἔχουσα τὴν ἡλικίαν;

32. *καὶ τούτου αὐτὸς*] Notandum optimos codices habere *τούτων* pro *τούτου*. Cf. annott. ad §. 28. *περὶ αὐτῶν*.

32. *δάκρυσι κλαίων*] *Κατὰ Μειδ.* p. 575. §. 187. *κλαίειν καὶ δακρύειν*. Iam poeta Il. XVIII. 340. *κλαύσονται – δακρυχέουσαι*. Vere Dammius coll. Od. IX. 469: „Apparet *κλαίειν* fieri clara voce, adiunctis verbis miserabilibus, et differre igitur in se verbis a *δακρύειν*, ut maius a minore.“ *Schaefer*. Suidas T. I. p. 650. *αἵματι κλαίειν καθ' ὑπερβολήν, οὐ δάκρυσιν. ἐφ' ὧν μὴ δύναιντο πεῖσαι πάντα πράττοντες, οὕτως ἔλεγον οἱ παλαιοί.*

33. *μίαν ἡμέραν οὐκ ἐχήρευσεν*] Exspectes *οὐδεμίαν* (vel *οὐδὲ μίαν*) *ἡμέραν ἐχήρευσεν*. Sed vulgata est sanissima. Quanquam hunc ordinem verborum passim vel critici suspectarunt vel obscuravit prava sedulitas scribarum. Sic Xenoph. Anab. V. 6, 12. *ὡς ἕνα μὴ καταλείπεσθαι ἐνθάδε*, ubi Schneiderus vult *μηδένα*. *Schaefer*.

νῦν δ' ἐν τρισὶν ἔτεσιν] Numerus rotundus et quidem talis, qui vera excedit. Supra enim vidimus ex ipsorum computo duos annos et dimidium praeterfluxisse. Cf. §. 17.

παρ' ἀνδρὸς ὡς ἄνδρα] Notent tirones hanc antiquarum linguarum loquendi formam, sic ut ad varias praepositiones idem substantivum apponatur, ubi nos pronomine adiectivo altera vice utimur: von einem Manne zum andern. Ut autem Graeci *παρ' ἀνδρὸς πρὸς ἄνδρα*, sic Latini a viro ad virum.

τοσαύτην] Tantam, quantam vos ipsi nostis, et quantam fuisse

34 οὐκ ἔχει ταῦτ' ἀλήθειαν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πιστήν, ἀλλὰ λόγοι ταῦτ' εἰσί, συνοικεῖ δ' ἡ γυνὴ φανερῶς, καὶ οὐδὲ κρύπτεται τὸ πρᾶγμα. παρέξομαι δ' ὑμῖν Πασιφῶντος μαρτυρίαν, ὃς ἀῤῥωστοῦσαν αὐτὴν θεραπεύων ἑώρα παρακαθήμενον Ἄφοβον ἐπὶ τούτου τοῦ ἄρχοντος, ἤδη τούτῳ ταυτησὶ τῆς δίκης εἰληγμένης. Καί μοι λαβὲ τὴν Πασιφῶντος μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

35 Ἐγὼ τοίνυν εἰδώς, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ μετὰ τὴν δίκην τοῦτον εὐθὺς ἀποδεδειγμένον τὰ ἐκ τῆς οἰκίας τῆς Ἀφόβου χρήματα, καὶ κύριον τῶν τ' ἐκείνου καὶ τῶν ἐμῶν ἁπάντων γεγενημένον, καὶ συνοικοῦσαν αὐτῷ τὴν γυναῖκα σαφῶς ἐπιστάμενος, τρεῖς θεραπαίνας ἐξῄτησα αὐτόν, αἳ συνοικοῦσάν τε τὴν γυναῖκ' ᾔδεσαν καὶ τὰ χρήματα ὅτι παρὰ τούτοις ἦν, ἵνα μὴ λόγοι
36 μόνον, ἀλλὰ καὶ βάσανοι περὶ αὐτῶν γίγνοιντο. οὗτος δ', ἐμοῦ προκαλεσαμένου ταῦτα καὶ πάντων τῶν παρόντων δίκαια λέγειν με ἀποφαινομένων, οὐκ ἠθέλησεν εἰς τοῦτο τἀκριβὲς καταφυγεῖν, ἀλλ' ὥςπερ ἑτέρων τινῶν ὄντων περὶ τῶν τοιούτων σαφεστέρων ἐλέγχων ἢ βασάνων καὶ μαρτυριῶν, οὔτε μάρτυρας παρεχόμενος

34. ἀλήθειαν – πιστήν] Sic optimi codices, qui sequendi. Recte interpretatur Reiskius veritas certa, cui fidere possimus. Quanquam autem veritas falsa nec esse nec dici possit, tamen sermo communis diversos veritatis gradus agnoscit, quanquam αὐτό aut verum aut falsum sit, aureumque praeceptum Christi: ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὖ οὖ. Sed sermo communis agnoscit veritatem perspicuam, certam, infirmam, dubiam et quales non? Aliquot libri habent ἀληθινὴν – πίστιν: quod quanquam in se non damnandum, hic tamen minus placet. Substantivum hic non sine vi praecedit, adiectivum enuntiationem claudit.

36. βασάνων καὶ μαρτυριῶν] Μαρτυριῶν ex optimo Bekkeri codice pro vulgato μαρτύρων.

ex tota patet oratione. Sic statim ταύτην τὴν ἡλικίαν, hanc, quam videtis, aetatem, qua non solent χηρεύειν feminae nisi necessitate coactae, aetatem non nubilem solum, sed nuptiarum appetentem.

34. Πασιφῶντος] Medici.

ἐπὶ τούτου τοῦ ἄρχοντος] Opinor etiam has contra Onetorem orationes Ol. CIV. 1. habitas esse, archonte igitur Timocrate. Sin habitae fuerint Ol. CIV. 2., erat archon Chariclides.

35. αὐτῷ] Nempe Ἀφόβῳ.

36. ἢ βασάνων καὶ μαρτυριῶν] Scribi quidem poterat ἢ βάσανοι καὶ μαρτυρίαι εἰσί. Sed quum participium absolutum eius-

τὴν προῖκα ὡς ἀποδέδωκεν, οὔτ' εἰς βάσανον ἐκδιδοὺς
τὰς συνειδυίας περὶ τοῦ μὴ συνοικεῖν τὴν ἀδελφήν,
ὅτι ταῦτ' ἠξίουν, ὑβριστικῶς πάνυ καὶ προπηλακιστι-
κῶς οὐκ εἴα με αὐτῷ διαλέγεσθαι. τούτου γένοιτ' ἂν
τις σχετλιώτερος ἄνθρωπος, ἢ μᾶλλον ἑκὼν τὰ δί-
και' ἀγνοεῖν προσποιούμενος; Λαβὲ δ' αὐτὴν τὴν πρό-
κλησιν καὶ ἀνάγνωθι.

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.

Ὑμεῖς τοίνυν καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ βάσανον ἀκρι- 37
βεστάτην πασῶν νομίζετε, καὶ ὁπόταν δοῦλοι καὶ ἐλεύ-
θεροι παραγένωνται, δέῃ δ' εὑρεθῆναι τὸ ζητούμενον,
οὐ χρῆσθε ταῖς τῶν ἐλευθέρων μαρτυρίαις, ἀλλὰ τοὺς
δούλους βασανίζοντες οὕτω ζητεῖτε τὴν ἀλήθειαν εὑρεῖν
τῶν πεπραγμένων, εἰκότως, ὦ ἄνδρες δικασταί· τῶν
μὲν γὰρ μαρτυρησάντων ἤδη τινὲς οὐ τἀληθῆ μαρτυ-
ρῆσαι ἔδοξαν, τῶν δὲ βασανισθέντων οὐδένες πώ-
ποτ' ἐξηλέγχθησαν, ὡς οὐκ ἀληθῆ τὰ ἐκ τῆς βασάνου
εἶπον. οὗτος δὲ τηλικαῦτα δίκαια φυγὼν καὶ σαφεῖς 38
οὕτω καὶ μεγάλους ἐλέγχους παραλιπών, Ἄφοβον πα-
ρεχόμενος μάρτυρα καὶ Τιμοκράτην, τὸν μέν, ὡς ἀπο-
δέδωκε τὴν προῖκα, τὸν δ', ὡς ἀπείληφεν, ἀξιώσει
πιστεύεσθαι παρ' ὑμῖν, ἀμάρτυρον τὴν πρὸς τούτους
πρᾶξιν γεγενῆσθαι προσποιούμενος· τοσαύτην ὑμῶν
εὐήθειαν κατέγνωκεν. ὅτι μὲν τοίνυν οὔτ' ἀληθῆ 39
οὔτ' ἀληθείᾳ ἐοικότα λέξουσι, καὶ ἐκ τοῦ ἐξ ἀρχῆς
αὐτοὺς ὁμολογεῖν τὴν προῖκα μὴ δοῦναι καὶ ἐκ τοῦ

que subiectum βάσανοι καὶ μαρτυρίαι repraesentetur per ἑτέρων τινῶν, genitivus etiam βασάνων καὶ μαρτυριῶν ponendus erat, verum ἑτέρων τινῶν flagitabant ἢ additum. Dici non potest ἢ pleonastice esse positum.

37. ἀκριβεστάτην πασῶν] Sc. βασάνων. Vocabulum βάσανος primum universe omne genus explorationis veri significat, tum peculiariter illud genus explorandi veri, quum per tormenta confessio veri exprimitur. Sententia igitur haec est: Vos et privatim et publice modum illum extorquendae confessionis et inveniendae veritatis, qui tormentis peragitur, pro certissimo reliquorum omnium modorum habetis. *Reiske.* Veretur tamen Schaeferus, ne quid vitii hic lateat. Vellet ipse, codex tale quid offerret: βάσανον ἀκριβεστέραν πασῶν μαρτυριῶν νομίζετε. Rarissimum certe vocabulum semel positum primum sensu speciali, tum vero, quum supplendum sit, sensu generali accipi.

πάλιν ἄνευ μαρτύρων ἀποδεδωκέναι φάσκειν καὶ ἐκ τοῦ τὸν χρόνον μὴ ἐγχωρεῖν ἀμφιςβητουμένης ἤδη τῆς οὐσίας ἀποδοῦναι τἀργύριον καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἁπάντων ἱκανῶς ἀποδεδεῖχθαί μοι νομίζω.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΠΡΟΣ ΟΝΗΤΟΡΑ ΕΞΟΥΛΗΣ ΛΟΓΟΣ Β.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Παραλελειμμένα τινὰ ἐν τῷ προτέρῳ λόγῳ διὰ τούτου προςτίθησιν, ὡς καὶ αὐτὸς ἐπισημαίνεται, καὶ δὴ καὶ πρός τινας ἀντιῤῥήσεις ἵσταται.

Περὶ δὲ τῶν λόγων τούτων προειρήκαμεν, ὅτι πολλοί φασιν αὐτοὺς ὑπὸ Ἰσαίου συντεθῆναι, τοῦ ῥήτορος ἀπιστοῦντες εἶναι διὰ τὴν ἡλικίαν, οἱ δέ γε, εἰ μὴ τοῦτο, διωρθῶσθαί γε ὑπὸ τοῦ Ἰσαίου· ἐοίκασι γὰρ τοῖς ἐκείνου λόγοις. θαυμαστὸν δ' οὐδὲν, εἰ τὸν διδάσκαλον ἐμιμήσατο καὶ μηδέπω πρὸς τὸ τέλειον ἥκων ἐπὶ τὸν ἐκείνου χαρακτῆρα μετῄει τέως.

876.

1 Ὃ παρέλιπον ἐν τῷ προτέρῳ λόγῳ τεκμήριον, οὐδενὸς τῶν εἰρημένων ἔλαττον, τοῦ μὴ δεδωκέναι τὴν προῖκα τούτους Ἀφόβῳ, τοῦτο πρῶτον εἰπών, μετὰ τοῦτο καὶ περὶ ὧν οὗτος ἔψευσται πρὸς ὑμᾶς ἐξελέγχειν αὐτὸν πειράσομαι. οὗτος γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸ πρῶτον ὅτε τῶν Ἀφόβου διενοεῖτο ἀμφιςβητεῖν, οὐχὶ τάλαντον ἔφη τὴν προῖχ', ὥςπερ νυνί, ἀλλ' ὀγδοήκοντα μνᾶς δεδωκέναι, καὶ τίθησιν ὅρους ἐπὶ μὲν τὴν οἰκίαν

1. ὅρους] Harpocration s. v. ὅρος. οὕτως ἐκάλουν οἱ Ἀττικοὶ τὰ ἐπόντα τοῖς ὑποκειμένοις οἰκίοις καὶ χωρίοις γράμματα δηλοῦντα, ὅτι ὑπόκεινται δανειστῇ. Bekkeri Anecdd. inter λέξεις ῥητορικὰς p. 285. habent: ἔστι δὲ ὁ ὅρος καὶ

δισχιλίων, ἐπὶ δὲ τὸ χωρίον ταλάντου, βουλόμενος μὴ
μόνον τοῦτο, ἀλλὰ κἀκείνην διασώζειν αὐτῷ. γενομένης 2
δέ μοι τῆς δίκης πρὸς αὐτόν, ἰδών, ὡς διάκεισθ' ὑμεῖς
πρὸς τοὺς λίαν ἀναιδῶς ἀδικοῦντας, ἔννους γίγνεται,
καὶ δεινὰ πάσχειν ἡγήσατο δόξειν ἐμὲ τοσούτων χρημά-
των ἀπεστερημένον, εἰ μηδ' ὁτιοῦν ἕξοιμι τῶν Ἀφόβου
λαβεῖν τοῦ τἀμὰ ἔχοντος, ἀλλ' ὑπὸ τούτου κωλυόμενος
φανερὸς γενήσομαι. καὶ τί ποιεῖ; τοὺς ὅρους ἀπὸ τῆς 3
οἰκίας ἀφαιρεῖ, καὶ τάλαντον μόνον εἶναι τὴν προῖκά
φησιν, ἐν ᾧ τὸ χωρίον ἀποτετιμῆσθαι. καίτοι δῆλον,
ὅτι τοὺς ἐπὶ τῆς οἰκίας ὅρους εἰ δικαίως ἔθηκε καὶ ὄντως
ἀληθεῖς, δικαίως καὶ τοὺς ἐπὶ τοῦ χωρίου τέθεικεν· εἰ
δ' εὐθὺς ἀδικεῖν βουλόμενος ψευδεῖς ἔθηκεν ἐκείνους,
εἰκὸς καὶ τούτους οὐκ ἀληθεῖς ὑπάρχειν. τοῦτο τοί- 4
νυν οὐκ ἐξ ὧν ἐγὼ δεδήλωκα λόγων δεῖ σκοπεῖν,
ἀλλ' ἐξ ὧν αὐτὸς οὗτος διεπράξατο· οὐδ' ὑφ' ἑνὸς
γὰρ ἀναγκασθεὶς ἀνθρώπων αὐτὸς ἀνεῖλε τοὺς ὅρους,
ἔργῳ φανερὸν ποιήσας, ὅτι ψεύδεται. καὶ ταῦθ' ὡς
ἀληθῆ λέγω, τὸ μὲν χωρίον καὶ νῦν οὗτός φησιν
ἀποτετιμῆσθαι ταλάντου· τὴν δ' οἰκίαν ὡς προσωρί-
σατο δισχιλίων καὶ πάλιν τοὺς ὅρους ἀνεῖλε γενομέ-

3. ἐν ᾧ] Opinor ἐφ' ᾧ. Seager. Fortasse legendum οὗ: ut ἐν ortum sit e litteris duabus extremis verbi antecedentis. §. 4. καὶ νῦν οὗτός φησιν ἀποτετιμῆσθαι ταλάντου. *Schaefer.*

σανίδιον τὸ ἐπιτιθέμενον ταῖς οἰκίαις καὶ τοῖς χωρίοις ἐγκατα-πηγνύμενον τοῖς ἐνεχυριαζομένοις, πρὸς ἃ ὀφείλουσιν οἱ δεσπόται, καὶ προσεπιγέγραπται αὐτὸ τοῦτο, ὅτι πρὸς δάνειον κατέχεται τόδε τὸ χωρίον, ἥδε ἡ οἰκία, ἕνεκα τοῦ μηδένα συμβάλλειν τοῖς προκατεσχημένοις. et in δικῶν ὀνόμασι p. 192. ὅρον ἐπιθεῖναι χωρίῳ: τοῦ δανεισαμένου τὸ ὄνομα ἐπεγράφετο εἰς σανίδα καὶ ἐκρεμᾶτο ἐπὶ τοῦ ἀγροῦ. Erant στῆλαι, columnae et tabulae lapideae ad domus agrosve affixae. — διασώζειν αὐτῷ. sc. Ἀφόβῳ.

2. ἔννους γίγνεται] Ἔννους hic rariore significatione, qui ad seriam mentem redit, diligenter et sollicite rem undique agitat et animum defigit in ea, quae ex agendi ratione sequantur: cautus et circumspectus.

εἰ μηδ' ὁτιοῦν ἕξοιμι —, ἀλλ' — φανερὸς γενήσομαι] Ad eandem coniunctionem diversi modi in eadem enuntiatione iuncti. cf. Excurs. IX. ad Lysiam. Hic optativus de re incerta, num eventura sit, indicativus de re, si prior evenerit, certa.

3. ἐκείνους — τούτους] Illos, domui Aphobi; hos, Aphobi praedio affixos.

φης τῆς δίκης, τοὺς εἰδότας ὑμῖν μάρτυρας παρέξο-
μαι. Καί μοι λαβὲ τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

5 Δῆλον τοίνυν, ὅτι δισχιλίων μὲν ὡρισμένος τὴν
οἰκίαν, ταλάντου δὲ τὸ χωρίον, ὡς ὀγδοήκοντα μνᾶς
δεδωκὼς ἔμελλεν ἀμφισβητήσειν. μεῖζον οὖν ἄν τι γέ-
νοιτο τεκμήριον ὑμῖν τοῦ μηδὲν ἀληθὲς νῦν λέγειν
τοῦτον ἢ εἰ φανείη μὴ ταὐτὰ λέγων τοῖς ἐξ ἀρχῆς περὶ
τῶν αὐτῶν; ἐμοὶ μὲν γὰρ οὐδὲν ἂν δοκεῖ τούτου μεῖ-
ζον εὑρεθῆναι.

6 Σκέψασθε τοίνυν τὴν ἀναίδειαν, ὅς γ' ἐν ὑμῖν
ἐτόλμησεν εἰπεῖν, ὡς οὐκ ἀποστερεῖ με ὅσῳ πλείονος
ἄξιόν ἐστι ταλάντου, καὶ ταῦτ' αὐτὸς τιμήσας οὐκ ἄξιον
εἶναι πλείονος. τί γὰρ βουλόμενος δισχιλίων προςωρίσω
τὴν οἰκίαν, ὅτε τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς ἐνεκάλεις, εἴ γε τὸ
χωρίον ἄξιον ἦν πλείονος, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τούτῳ καὶ τὰς
7 δισχιλίας ἐτίθεις; ἢ ὅταν μέν σοι δοκῇ πάντα τὰ Ἀφόβου
διασώζειν, τό τε χωρίον ἔσται ταλάντου μόνον ἄξιον,
καὶ τὴν οἰκίαν ἐν δισχιλίαις προςέξεις, ἥ τε προὶξ ὀγδοή-
κοντα μναῖ γενήσονται, καὶ ἀξιώσεις ἔχειν ἀμφότερα·
ὅταν δέ σοι μὴ συμφέρῃ, τἀναντία πάλιν ἡ μὲν οἰκία
ταλάντου, διότι νῦν ἐγὼ ταύτην ἔχω, τοῦ δὲ χωρίου
τὸ περιὸν οὐκ ἐλάττονος ἢ δυοῖν ἄξιον, ἵν' ἐγὼ δο-

6. ὅσῳ πλείονος] Mss. inter ὅσῳ et ὅσον variant. Ὅσῳ, monet Schaeferus, ne mutes. Tam arcte enim hic dativus cohaeret cum genitivo πλείονος, ut attractio alium ei casum sufficere non possit.

6. τὴν ἀναίδειαν, ὅς γ'] Notent tirones post substantiva abstracta, quae certa ratione ad notionem hominis posita sunt, saepe relativum poni genere masculino ad hominem relato. κατὰ Νεαίρ. p. 1386. §. 122. τὸ γὰρ συνοικεῖν τοῦτ' ἔστιν, ὃς ἂν παιδοποιῆται καὶ εἰςάγῃ εἴς τε τοὺς φράτορας καὶ δημότας τοὺς υἱεῖς. Poetae gnomici p. 186. ed. Schaef. ἀρετή νύ τίς ἐστι καὶ αὕτη, ὅς κ' ἀνδρῶν πολὺ πλεῖστον ἐν εἰλαπίνῃ μέθυ πίνῃ. Etiam periphrasi utuntur cum ἔργον et genitive personae. Xenophon. Anab. II. 6, 6. ταῦτα μὲν οὖν φιλοπολέμου μοι δοκεῖ ἀνδρὸς ἔργα εἶναι, ὅστις — οἴεται πολεμεῖν.

7. τοῦ δὲ χωρίου τὸ περιὸν] Praedii quod reliquum est post direptionem illam, quae πρὸς Ὀνήτ. A. §. 28. narratur. Schaefer. Perperam Reiskius opinatur idem esse ac si dixisset: ἡ μὲν οἰκία ταλάντου ἔσται ἀξία —, τὸ δὲ χωρίον τοῦ περιόντος, τουτέστι τῶν δισχιλίων δραχμῶν.

κῶ βλάπτειν τοῦτον, οὐκ ἀποστερεῖσθαι. ὁρᾷς, ὡς ὑπο- 8
κρίνῃ μὲν δεδωκέναι τὴν προῖκα, φαίνῃ δὲ κατ' οὐδ' ὁντι-
νοῦν τρόπον δεδωκώς; τὰ γὰρ ἀληθῆ καὶ μὴ κακουρ-
γούμενα τῶν πραγμάτων ἁπλῶς οἷ' ἂν ἐξ ἀρχῆς πραχθῇ,
τοιαῦτ' ἐστίν· σὺ δὲ τοὐναντίον ἐξελέγχῃ πράξας εἰς τὴν
καθ' ἡμῶν ὑπηρεσίαν.

Ἄξιον τοίνυν καὶ τὸν ὅρκον, ὁποῖόν τιν' ἂν 9
ὤμοσεν, εἴ τις ἔδωκεν, ἐκ τούτων ἰδεῖν. ὃς γὰρ
ὀγδοήκοντα μνᾶς ἔφη τὴν προῖκ' εἶναι, εἰ τότ' αὐτῷ
τις ἔδωκεν, ὀμόσαντι ταῦτ' ἀληθῆ λέγειν, κομίσασθαι, τί
ἐποίησεν ἄν; ἢ δῆλον, ὅτι ὤμοσεν; τί γὰρ καὶ λέγων
οὐ φήσει τότ' ἂν ὀμόσαι, νῦν γε τοιαῦτ' ἀξιῶν; οὐκοῦν
ὅτι γ' ἐπιώρκησεν ἄν, ἑαυτὸν ἐξελέγχει· νῦν γὰρ οὐκ
ὀγδοήκοντα μνᾶς, ἀλλὰ τάλαντον δεδωκέναι φησίν. τί
μᾶλλον ἂν οὖν εἰκότως τις αὐτὸν ἐκεῖνα ἐπιορκεῖν ἢ
τάδ' ἡγοῖτο; ἢ τίνα τις δικαίως ἂν ἔχοι περὶ τούτου
διάνοιαν, τοῦ ῥᾳδίως οὕτως ἑαυτὸν ἐξελέγχοντος
ὄντ' ἐπίορκον;

Ἀλλὰ νὴ Δί' ἴσως οὐχὶ πάντ' αὐτῷ τοιαῦτα 10
πέπρακται, οὐδὲ πανταχόθεν δῆλός ἐστι τεχνάζων,

9. ἢ δῆλον, ὅτι ὤμοσεν;] Signum interrogandi cum Schaefero posui post ὤμοσεν. Per ἢ in interrogando praecedens latior interrogatio corrigitur quasi et restringitur. Olim viri docti ἢ affirmativum scripserunt. Sed interrogatio calidiori Graecorum ingenio aptior hodie restituta est Platoni, qui imprimis hanc orationis conformationem amat. Heindorfius primus ad hunc usum lectores attentos reddidit. Si volumus notionem particulae periphrasi claram reddere, dicamus: „Quanquam quid interrogo? patet cet.“ Schaeferus pervellet sic scriptum: ἢ δῆλον, ὅτι ὤμοσεν ἄν; Equidem particulam ἂν non desidero. Immo ea omissa fortior est oratio. Cf. Exc. IV. ad Lysiam.

9. εἴ τις ἔδωκεν] Sc. ὅρκον. Cf. πρὸς Ἄφοβ. §. 54.

τί γὰρ καὶ λέγων etc.] Nam quo tandem, quaeso, praetextu negabit se tum fuisse iuraturum --? Sic habent optimi codices et sic Reiskius locum recte interpretatus est. Varia et inepta viri docti tentarunt.

τί μᾶλλον ἂν οὖν εἰκότως - ἡγοῖτο;] Sensus: Quod si constat (et constat) tum peieraturum fuisse hominem, quis eum nunc dubitet esse peieraturum? Ut certum sit ne talentum quidem dotis nomine numeratum esse, etiamsi iureiurando interposito affirmet. *Schaefer.*

10. Ἀλλὰ νὴ Δί' - - τεχνάζων.] Est quam technici dicunt ὑποφοράν, et quae sequuntur continent ἀνθυποφοράν. Subiectionem vocat auctor ad Herennium L. IV. 23, 33. Ea dicitur, quum aliquam sententiam adversarii ita proponimus, ut ei

ἀλλὰ καὶ τιμώμενος φανερὸς γέγονεν ὑπὲρ Ἀφόβου ταλάντου, καὶ τοῦτ' αὐτὸς ἡμῖν ἀποδώσειν ἐγγυώμενος. καίτοι σκέψασθε, ὅτι τοῦτ' ἔστι τεκμήριον οὐ μόνον τοῦ τὴν γυναῖκα συνοικεῖν Ἀφόβῳ καὶ τοῦτον οἰκείως ἔχειν,
11 ἀλλὰ καὶ τοῦ μὴ δεδωκέναι τὴν προῖκα. τίς γὰρ ἀνθρώπων ἠλίθιός ἐστιν οὕτως, ὡς ἀργύριον μὲν δοὺς τοσοῦτον, ἔπειθ' ἓν λαβὼν χωρίον ἀμφισβητούμενον εἰς ἀποτίμησιν, σὺν οἷς πρότερον ἐζημίωτο, τὸν ἀδικήσαντα, ὡς δίκαιόν τι ποιήσαντα, καὶ τοῦ τῆς δίκης ὀφλήματος προςεγγυήσασθαι; ἐγὼ μὲν οὐδέν' οἶμαι· καὶ γὰρ οὐδὲ λόγον τὸ πρᾶγμ' ἔχον ἐστί, τὸν αὐτὸν αὑτῷ μὴ δυνάμενον κομίσασθαι τάλαντον, τοῦτον ἄλλῳ τινὶ φάσκειν ἀποτίσειν καὶ ταῦτ' ἐγγυᾶσθαι. ἀλλὰ καὶ ἀπ' αὐτῶν τούτων ἐστὶ δῆλον, ὅτι τὴν μὲν προῖκα οὐ δέδωκεν, ἀντὶ δὲ πολλῶν χρημάτων τῶν ἐμῶν οἰκεῖος ὢν Ἀφόβῳ ταῦτ' ἀπετιμᾶτο, κληρονόμον τὴν ἀδελφὴν τῶν ἐμῶν
12 μετ' ἐκείνου καταστῆσαι βουλόμενος. εἶτα νῦν παρακρούσασθαι ζητεῖ καὶ φενακίζει λέγων, ὡς πρότερον τοὺς ὅρους ἔστησεν ἢ ἐκεῖνον τὴν δίκην ὀφλεῖν. οὐ πρότερόν γε ἢ παρὰ σοί, εἴ γε νῦν ἀληθῆ λέγεις· δῆλον

11. ἀργύριον μὲν δοὺς] Recepi μὲν cum Dindorfio ex optimo codice Bekkeri. Sequente ἔπειτα vel εἶτα, non addito δέ, id a librariis saepe omissum esse monuit Schaeferus Melet. Critt. p. 61 sq.

simul illico respondeamus. Hermogenes de inv. L. III. c. 3. τὸ δὲ ἐντελέστερον (ἐπιχείρημα, probandi artificium), ἐὰν τιθῆται ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν καὶ εἰςάγηται· τότε γὰρ δεῖ κοσμῆσαι τὸ κεφάλαιον (locum, den Hauptpunkt) προτάσει, ὑποφορᾷ, ἀντιπροτάσει, λύσει, τῇ καὶ ἀνθυποφορᾷ καλουμένῃ. ὃ δὲ τούτων ἕκαστόν ἐστι, σαφῶς παραστήσω. πρότασις μὲν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία τῆς ὑποφορᾶς· ὑποφορὰ δὲ ὁ τοῦ ἐχθροῦ λόγος· ἀντιπρότασις δὲ ἡ τῆς λύσεως ἐπαγγελία· εἶτα ἡ λύσις, ἣν ποιούμεθα ἐκ τῆς τῶν ἐπιχειρημάτων κατασκευῆς.

ἀλλὰ καὶ τιμώμενος] Cf. πρὸς Ὀνήτ. A. §. 32.

11. σὺν οἷς πρότερον ἐζημίωτο] I. e. σύν, πρὸς τῇ πρότερον ζημίᾳ. Demosthenes supponit verum esse quod Onetor simulaverit, προῖκα nempe datam Aphobo fuisse et periisse. Haec erat ἡ πρότερον ζημία.

τοῦτον ἄλλῳ τινὶ φάσκειν ἀποτίσειν] Haec est enuntiatio generalis, cuius facilis est ad hanc causam accommodatio. Sine causa igitur Reiskius excidisse opinatur ὑπὲρ ἐκείνου, sc. Ἀφόβου, et per ἄλλῳ notari δικαστῇ: haec est ipsa accommodatio.

12. οὐ πρότερόν γε ἢ παρὰ σοί] Plena enuntiatio est οὐ πρότερόν γε τοὺς ὅρους ἔστησας ἢ παρὰ σοὶ τὴν δίκην ὤφλε· non

γάρ, ὅτι καταγνοὺς ἀδικίαν αὐτοῦ ταῦτ' ἐποίεις. εἶτα
καὶ γελοῖον τοῦτο λέγειν, ὥςπερ οὐκ εἰδότων ὑμῶν, ὅτι
πάντες οἱ τὰ τοιαῦτ' ἀδικοῦντες σκοποῦσι τί λέξουσιν;
καὶ οὐδεὶς πώποτ' ὦφλε σιωπῶν οὐδ' ἀδικεῖν ὁμολογῶν·
ἀλλ' ἐπειδάν, οἶμαι, μηδὲν ἀληθὲς λέγων ἐξελεγχθῇ,
τότε γιγνώσκεται ὁποῖός ἐστιν. ὅπερ καὶ οὗτος ἔμοιγε
δοκεῖ πάσχειν. ἐπεί, φέρε, πῶς ἐστι δίκαιον, ἐὰν μὲν 13
ὀγδοήκοντα μνῶν θῇς ὅρους, ὀγδοήκοντα μνᾶς εἶναι τὴν
προῖκα, ἐὰν δὲ πλείονος, πλεῖον, ἐὰν δὲ ἐλάττονος, ἔλατ-
τον; ἢ πῶς ἐστι δίκαιον, τῆς ἀδελφῆς τῆς σῆς μηδέπω
καὶ τήμερον ἄλλῳ συνοικούσης μηδ' ἀπηλλαγμένης Ἀφό-
βου, μηδὲ τὴν προῖκα δεδωκότος σοῦ, μηδ' ὑπὲρ τού-
των εἰς βάσανον μηδ' εἰς ἄλλο δίκαιον μηδὲν καταφεύ-
γειν ἐθέλοντος, ὅτι σὺ στῆσαι φῂς ὅρους, σὸν εἶναι τὸ
χωρίον; ἐγὼ μὲν οὐδαμῶς οἶμαι· τὴν γὰρ ἀλήθειαν
σκεπτέον, οὐχ ἅ τις ἑαυτῷ παρεσκεύασεν ἐξεπίτηδες εἰς
τὸ λέγειν τι δοκεῖν, ὥςπερ ὑμεῖς. ἔπειτα τὸ δεινότατον· 14
εἰ καὶ δεδωκότες ἦτε ὡς μάλιστα τὴν προῖκα, ἣν οὐ
δεδώκατε, τίς ὁ τούτων αἴτιος; οὐχ ὑμεῖς, ἐπεὶ τἀμὰ
ἔδοτε; οὐχ ὅλοις ἔτεσι πρότερον δέκα τἀμὰ λαβὼν εἶχεν

14. *ἐπεὶ τἀμὰ ἔδοτε*] Sic codd. et Bekkerus, dignam tamen habens scripturam Reiskii, cuius mentionem faceret, *εἰς τἀμά* hoc sensu: „quoniam, cum Aphobo daretis dotem, curabatis ab eo vobis oppignerari quae non eius essent, sed mea.“ Fortasse scri-

prius terminos posuisti quam tu ipse tecum iudicasti eum condemnandum esse et condemnatum iri, si quando res in iudicium veniat. – *εἴ γε νῦν ἀληθῆ λέγεις.* si vere nunc dicis dotem fuisse unius talenti.

13. *ἐὰν μὲν ὀγδοήκοντα μνῶν θῇς ὅρους, ὀγδοήκοντα μνᾶς εἶναι τὴν προῖκα, ἐὰν δὲ πλείονος, πλεῖον, ἐὰν δὲ ἐλάττονος, ἔλαττον*] Existimat Schaeferus oratorem scripsisse: *ἐὰν μὲν πλείονος θῇς ὅρους, πλεῖον εἶναι τὴν προῖκα, ἐὰν δὲ ἐλάττονος, ἔλαττον*: ut quae meliores libri praeterea obtulerint habenda sint pro interpretamento. In iis, quae omnes, ni fallor, codices tenent, iuvenilis quaedam loquacitas agnoscenda, quam, ut saepe vidimus, si rem universam spectes, iam puerili aetate satis cavit orator; fortasse tamen iuvenile quid hic passus est, quum opinaretur ante omnia sententiam ex hac, quam agit, causa definiendam, tum generaliter enuntiandam esse.

14. *ἔπειτα τὸ δεινότατον*] Rarior formula; multo frequentior: *τὸ δὲ δεινότατον* s. *ὃ δὲ δεινότατον*. *Schaefer.* Apud oratores multum variat haec formula, modo contractior, modo amplior. – *τίς ὁ τούτων αἴτιος;* quis propterea culpandus? *Schaefer.*

ἐκεῖνος, ὧν ὦφλε τὴν δίκην, ἢ κηδεστήν σοι γενέσθαι; ἢ σὲ μὲν ἔδει κομίσασθαι πάντα, τὸν δὲ καὶ καταδικασάμενον καὶ δι' ὀρφανίαν ἠδικημένον καὶ προικὸς ἀληθινῆς ἀπεστερημένον, ὃν μόνον ἀνθρώπων οὐδὲ τῆς ἐπωβελίας ἄξιον ἦν κινδυνεύειν, ἠναγκάσθαι τοιαῦτα παθεῖν, κεκομισμένον μηδ' ὁτιοῦν, καὶ ταῦτ' ἐθέλοντα ποιεῖν ὑμῖν αὐτοῖς, εἴ τι τῶν δεόντων ἐβούλεσθε πράττειν;

bendum: ἐπεὶ ἐπὶ τἀμὰ ἔδοτε, in damnum mearum facultatum. *Schaefer.*

ποιεῖν ὑμῖν αὐτοῖς] Vobis ipsis de suo iure concedere, vobis prodesse. cf. πρὸς Ἄφ. §. 37. τί σοι ποιήσωσιν οἱ μάρτυρες;

ΦΙΛΙΠΠΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Α.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ. 39.

Κακῶς ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς Φίλιππον οἱ Ἀθηναῖοι φερόμενοι συνεληλύθασιν εἰς ἐκκλησίαν ἀθυμοῦντες. ὁ τοίνυν ῥήτωρ τήν τε ἀθυμίαν πειρᾶται παύειν, λέγων οὐδὲν εἶναι θαυμαστὸν, εἰ ῥαθυμοῦντες κεκράτηνται, καὶ εἰςηγεῖται, πῶς ἂν ἄριστα τῷ πολέμῳ προςενεχθεῖεν. κελεύει δὴ δύο δυνάμεις παρασκευάσασθαι, μίαν μὲν μείζω, πολιτικὴν, ἥτις οἴκοι μένουσα πρὸς τὰς τῶν ἐπικαίρων χρείας ἕτοιμος ὑπάρξει, ἑτέραν δὲ ἐλάττονα, ξένων ὄντων τῶν στρατευομένων, παραμεμιγμένων δέ. καὶ ταύτην κελεύει τὴν δύναμιν μὴ Ἀθήνησι μένειν μηδὲ ἐκ τῆς πόλεως ποιεῖσθαι τὰς βοηθείας, ἀλλὰ περὶ τὴν Μακεδονίαν ἀναστρέφεσθαι πολεμοῦσαν ἀδιαλείπτως, ἵνα μὴ τοὺς ἐτησίας πνέοντας ἐπιτηρήσας ὁ Φίλιππος ἢ καὶ τὸν χειμῶνα, ἡνίκα Ἀθήνηθεν εἰς Μακεδονίαν πλεῖν οὐ δυνατόν, ἐπιχειρῇ τοῖς πράγμασι καὶ παρὰ τὴν ἀπουσίαν τὴν τῶν Ἀθηναίων ἁπάντων κρατῇ, ἀλλ' ἐγγὺς ἡ πρὸς αὐτὸν ἀντιταξομένη δύναμις ὑπάρχῃ

1 Εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος πράγματος προὐτίθετο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λέγειν, ἐπισχὼν ἂν ἕως οἱ πλεῖστοι τῶν εἰωθότων γνώμην ἀπεφήναντο, εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι τῶν ὑπὸ τούτων ῥηθέντων, ἡσυχίαν ἂν ἦγον, εἰ δὲ μή, τότ' ἂν αὐτὸς ἐπειρώμην ἃ γιγνώσκω λέγειν· ἐπειδὴ δὲ περὶ ὧν πολλάκις εἰρήκασιν οὗτοι πρότερον συμβαίνει καὶ νυνὶ σκοπεῖν, ἡγοῦμαι καὶ πρῶτος ἀναστὰς εἰκότως ἂν συγγνώμης τυγχάνειν. εἰ γὰρ ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου τὰ δέοντα οὗτοι συνεβούλευσαν, οὐδὲν ἂν ὑμᾶς νῦν ἔδει βουλεύεσθαι.

2 Πρῶτον μὲν οὖν οὐκ ἀθυμητέον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς παροῦσι πράγμασιν, οὐδ' εἰ πάνυ φαύλως

1. *τότ' ἂν αὐτὸς ἐπειρώμην*] Reiskius ex optimis suis *καὶ αὐτός*. *Καί* in uno nonnisi Paris. *Τ* inventum Bekkerus rursus delevit: quod Schaeferus et Krügerus in programmate improbavit. Hic, solum *αὐτός*, inquit, insignem quandam arrogantiam prodiderit. Ego vero tum optimis, quos consuluit Bekkerus, codicibus obtemperandum censui, tum in nude posito *αὐτός* modestiam oratoris natu minoris agnosco: quippe quod oppositum est praecedenti *ἡσυχίαν ἂν ἦγον*, ut orator dicat, si alii dixerint quae ad rem pertinuerint, se verba facturum non fuisse: quum vero inania aut perversa dicturi fuerint, tum demum ipsum, quamvis non parem rei gravitati, orationem suscepturum fuisse; nunc confisum se, etiam primum, veniam impetraturum.

συνεβούλευσαν] Nonnulli codd. *συνεβούλευον* idque praefert Krügerus. Sed alterum non solum optimos codices auctores habet, sed ipsum etiam contextum, imprimis vocabula *ἐκ παρεληλυθότος χρόνου*: quod generale est; imperfecto autem addita foret formula, quae ipsam repetitionem indicaret.

1. Ut tota oratio acerba est in asseclas Philippi, sic imprimis exordium. Quod toties repetitur contemtum habens *οὗτοι*; tum parum honorificum *οἱ πλεῖστοι τῶν εἰωθότων*; denique detrahens *τι* in *εἰ μὲν ἤρεσκέ τι*, irridens *συμβαίνει καὶ νυνὶ σκοπεῖν*, confidens *ἡγοῦμαι καὶ πρῶτος ἀναστὰς εἰκότως ἂν συγγνώμης τυγχάνειν*, certa sunt documenta.

εἰ — — προὐτίθετο] Krügerus in programmate 1826., in quo specimen inest annotationum ad Demosthenis Philippicarum I., opinatur p. 5., si orator *προτιθέναι* hic dicturus fuisset, nullo eum modo imperfecto uti potuisse. Imperfectum enim Graecos usurpare nonnisi si de re vel durante vel repetita sermo sit. Ego vero in relatione huius programmatis, quae inserta legitur in: Iahn's Iahrbücher für Philologie und Pädagogik, Erster Iahrgang, erster Band. p. 407. monui de re tanquam durante hic sermonem esse: ex Demosthenis enim ratione *προτίθεσθαι* demum absolutum esse *ψηφίσματι* pronuntiato et dimissa concione. *Προὔκειτο* igitur, non usurpatum in iure Attico, nonnisi glossa est.

τῶν εἰωθότων] „Reiskius adscripsit: sc. *γνώμην ἀποφήνα-*

ἔχειν δοκεῖ. ὃ γάρ ἐστι χείριστον αὐτῶν ἐκ τοῦ παρε-
ληλυθότος χρόνου, τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον
ὑπάρχει. τί οὖν ἐστι τοῦτο; ὅτι οὐδέν, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, τῶν δεόντων ποιούντων ὑμῶν, κακῶς τὰ
πράγματα ἔχει, ἐπεί τοι, εἰ πάνθ', ἃ προσῆκε, πραττόν-
των οὕτως εἶχεν, οὐδ' ἂν ἐλπὶς ἦν αὐτὰ βελτίω γενέσθαι.
ἔπειτα ἐνθυμητέον καὶ παρ' ἄλλων ἀκούουσι καὶ τοῖς εἰ- 3
δόσιν αὐτοῖς ἀναμιμνησκομένοις, ἡλίκην πότ' ἐχόντων
δύναμιν Λακεδαιμονίων, ἐξ οὗ χρόνος οὐ πολύς, ὡς κα-
λῶς καὶ προσηκόντως οὐδὲν ἀνάξιον ὑμεῖς ἐπράξατε τῆς
πόλεως, ἀλλ' ὑπεμείνατε ὑπὲρ τῶν δικαίων τὸν πρὸς
ἐκείνους πόλεμον. τίνος οὖν ἕνεκα ταῦτα λέγω;

3. *ὑπὲρ τῶν δικαίων*] Vulgo *ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων*. Sed plurimorum optimorumque codicum auctoritati cedendum et *Ἑλληνικῶν* exterminandum erat. Parum recte Olynth. II. 24. *ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων* Bekkerus contra libros *Ἑλληνικῶν* uncis inclusit. Ex illo autem loco in nostrum a quibusdam vel grammaticis vel librariis translatum esse videtur *Ἑλληνικῶν*.

σθαι. Recte quidem ille, si sensum spectes. – Meminisse tamen oportet hoc participium saepe adiectivi vice usurpatum esse a Graecis ita ut ipsi plerumque vel eis locis, quibus commode fieri potest, infinitivum repetiisse non videantur. Ceterum *οἱ εἰωθότες* sunt ii, qui tunc temporis apud Athenienses de rebus publicis verba facere solebant.“ Krügerus l. l. Vere quidem; sed ita intelligendum, partipicia, ad quae primitus, ut plenam notionem haberent, ex contextu infinitivus supplendus erat, sensim per usum loquendi plena notione absolute posita fuisse.

2. *ὃ γάρ ἐστι χείριστον*] „Nihil aeque afflictos consternatosque animos erigit, quam iis ostendere sua culpa in malum incidisse et in sua esse potestate remedium afflictis rebus afferre. Damnum quippe nos angit vehementius ac prope labefactat, quod vi susceptum est: utpote quod vitari nostraque industria deleri nequeat. Hac arte praeoccupat cives suos, ne animis cadant nec spem abiiciant recuperandae pristinae dignitatis.“ Lucchesini.

3. *εἰδόσιν αὐτοῖς*] Quinam Demostheni sint *εἰδότες*, illustravi *πρὸς Ἄφοβ.* §. 40. – *Ἀκούειν* refertur ad calamitatem belli Peloponnesiaci Ol. XCIV. 3., *εἰδέναι* ad bellum Corinthiacum Ol. XCVI. 3., ut recte monuit Alb. Gerh. Beckerus in versione Germanica.

τίνος οὖν ἕνεκα ταῦτα λέγω;] Forma interrogandi, quae ad movendam attentionem ab omnis generis scriptoribus saepe adhibetur. Plato Protag. p. 343. B. *τοῦ δὴ ἕνεκα ταῦτα λέγω;* Ceterum Schleiermacherus ad Platon. Men. p. 518. vere observavit hanc formulam nonnisi tum adhiberi, quum transitus fiat ad sententiam, quae primo aspectu parum ad rem pertinere videtur.

ἵν' εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεάσησθε, ὅτι οὐδὲν
οὔτε φυλαττομένοις ὑμῖν ἐστι φοβερόν, οὔτ', ἂν ὀλιγω-
ρῆτε, τοιοῦτον, οἷον ἂν ὑμεῖς βούλησθε, παραδείγμασι
χρώμενοι τῇ τότε ῥώμῃ τῶν Λακεδαιμονίων, ἧς ἐκρατεῖτε
ἐκ τοῦ προςέχειν τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν, καὶ τῇ νῦν
ὕβρει τούτου, δι' ἣν ταραττόμεθα ἐκ τοῦ μηδὲν φροντί-
4 ζειν ὧν ἐχρῆν. εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
δυςπολέμητον οἴεται τὸν Φίλιππον εἶναι, σκοπῶν τό τε
πλῆθος τῆς ὑπαρχούσης αὐτῷ δυνάμεως καὶ τὸ τὰ χω-
ρία πάντα ἀπολωλέναι τῇ πόλει, ὀρθῶς μὲν οἴεται, λο-
γισάσθω μέντοι τοῦθ', ὅτι εἴχομέν ποτε ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, Πύδναν καὶ Ποτίδαιαν καὶ Μεθώνην καὶ
πάντα τὸν τόπον τοῦτον οἰκεῖον κύκλῳ, καὶ πολλὰ τῶν
μετ' ἐκείνου νῦν ὄντων ἐθνῶν αὐτονομούμενα καὶ ἐλεύ-
θερα ὑπῆρχε καὶ μᾶλλον ἡμῖν ἐβούλετ' ἔχειν οἰκείως
5 ἢ 'κείνῳ. εἰ τοίνυν ὁ Φίλιππος τότε ταύτην ἔσχε τὴν γνώ-
μην, ὡς χαλεπὸν πολεμεῖν ἐστιν Ἀθηναίοις, ἔχουσι το-
σαῦτα ἐπιτειχίσματα τῆς αὐτοῦ χώρας, ἔρημον ὄντα συμ-
μάχων, οὐδὲν ἂν ὧν νυνὶ πεποίηκεν ἔπραξεν, οὐδὲ το-
σαύτην ἐκτήσατο δύναμιν. ἀλλ' οἶδεν, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, τοῦτο καλῶς ἐκεῖνος, ὅτι ταῦτα μέν ἐστιν ἅπαντα
τὰ χωρία ἆθλα τοῦ πολέμου κείμενα ἐν μέσῳ, φύσει

ἵν' εἰδῆτε – καὶ θεάσησθε] Ἵν' εἰδῆτε, ut cognoscatis. *περὶ στεφ.* §. 156. *δὸς δή μοι τὴν ἐπιστολήν – –, ἵν' εἰδῆτε καὶ ἐκ ταύτης σαφῶς.* Adde Buttmanni Gr. T. II. p. 116. Ita tantum abest, ut in verborum collocatione offensionis aliquid insit, ut eam egregie commendet *κλῖμαξ.* Nam *θεᾶσθαι* evidentiorem cognitionem significat, rem quasi oculis subiiciens. *Krüger.*

5. *ἐπιτειχίσματα τῆς αὐτοῦ*] Harpocration s. v. *ἐπιτείχισμα: τὸ τειχιζόμενον*, inquit, *κατά τινων χωρίον, ὅθεν ὁρμώμενοι οἱ τειχίσαντες κακῶς δυνήσονται ποιεῖν τοὺς ἐπιτειχισθέντας.* Hemsterhusius ad Luciani Nigrinum §. 23. legendum censet *τῇ αὐτῶν χώρᾳ:* quum Thucydides I. 122. dicat *ἐπιτειχισμὸς τῇ χώρᾳ.* Sed multifariam genitivus ponitur, ubi praepositione plerumque utuntur scriptores. Est igitur genitivus obiectivus. Hic dicere possis genitivum adhibitum esse ob praepositionem, quae inest in composito substantivo. Sic Xenophon Anab. IV. 5, 13. habet *ἐπικούρημα τῆς χιόνος*, praesidium contra nivem. Conf. Valckenar. Fragm. Callim. p. 291., ubi plures habet eiusdem significationis genitivos variis substantivis adiectos.

ἆθλα τοῦ πολέμου κείμενα ἐν μέσῳ] Tropice in omnibus fere linguis de omnis generis lucro. Vid. Krüger. ad Xenoph. Anab.

δ' ὑπάρχει τοῖς παροῦσι τὰ τῶν ἀπόντων καὶ τοῖς ἐθέλουσι πονεῖν καὶ κινδυνεύειν τὰ τῶν ἀμελούντων. καὶ 6
γάρ τοι ταύτῃ χρησάμενος τῇ γνώμῃ πάντα κατέστραπται καὶ ἔχει, τὰ μὲν ὡς ἂν ἑλών τις ἔχοι πολέμῳ, τὰ δὲ σύμμαχα καὶ φίλα ποιησάμενος· καὶ γὰρ συμμαχεῖν καὶ προσέχειν τὸν νοῦν τούτοις ἐθέλουσιν ἅπαντες, οὓς ἂν ὁρῶσι παρεσκευασμένους καὶ πράττειν ἐθέλοντας ἃ χρή. ἂν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἐθελήσητε γενέσθαι γνώμης νῦν, ἐπειδήπερ οὐ
πρότερον, καὶ ἕκαστος ὑμῶν οὗ δεῖ καὶ δύναιτ' ἂν πα- 7
ρασχεῖν αὑτὸν χρήσιμον τῇ πόλει, πᾶσαν ἀφεὶς τὴν εἰρωνείαν, ἕτοιμος πράττειν ὑπάρξῃ, ὁ μὲν χρήματ' ἔχων εἰσφέρειν, ὁ δ' ἐν ἡλικίᾳ στρατεύεσθαι, — συνελόντι δ' ἁπλῶς, ἣν ὑμῶν αὐτῶν ἐθελήσητε γενέσθαι, καὶ παυ-

7. *συνελόντι δ' ἁπλῶς*] Reiskius, quod a quibusdam libris aberat *συνελόντι*, uncis incluserat, ut e scholio natum. Sed non est scholion. *Συνελόντι* notionem habet brevitatis et compendii; *ἁπλῶς*

III. 1, 21. *Κεῖσθαι ἐν μέσῳ* vel *προκεῖσθαι* sunt propria de *ἄθλῳ*, certaminis pretio, raro *κεῖσθαι* nudum.

6. *προσέχειν τὸν νοῦν*] Sensu civili partes alicuius sequi, se applicare ad aliquem. Olynth. I. (v. II.) 13. *πολλὴν δὴ τὴν μετάστασιν καὶ μεγάλην δεικτέον τὴν μεταβολὴν --, εἴπερ τις ὑμῖν προσέξει τὸν νοῦν*. Similiter *προσέχειν τὴν γνώμην*, de quo conferendus Krüger. ad Xenoph. Anab. Ind. s. v. *γνώμη*.

ἐπὶ τῆς τοιαύτης - γενέσθαι γνώμης] Firmiter adhaerere huic rationi. *Ἐπί* constantiam, stabilitatem in re exprimit. §. 9. *καὶ οὐχ οἷός ἐστιν, ἔχων ἃ κατέστραπται, μένειν ἐπὶ τούτων*.

νῦν, ἐπειδήπερ οὐ πρότερον] Notandum temporis particulas, ut h. l. *νῦν*, quando tonum habent, vel ab initio enuntiationis vel in fine poni: saltem nunc. In fine habemus §. 44. *νῦν, εἰ καὶ μὴ πρότερον*. *Ἐπειδή* sententiam exprimit tanquam certam et exploratam: *περ* coniunctionibus addit dubitationem: quae quum interdum aliquid cavillationis adiunctum habeat, in *ἐπειδήπερ* plerumque lenis ironia inest.

7. *οὗ δεῖ καὶ δύναιτ' ἂν*] Illud in indicativo, hoc in optativo, quoniam quod est officium certum est et fixum, ea autem, quae fieri possunt, incerta et vix constituenda. In *ἕτοιμος πράττειν* quod Reiskio displicebat *πράττειν*, vim habet et uno vocabulo complectitur quae deinceps pluribus exponuntur.

πᾶσαν ἀφεὶς τὴν εἰρωνείαν] Omissa omni cavillatione salsa quidem et sannae plena, frigida tamen et absurda tergiversatione partium suarum, ob quaesitos nescio quos futiles praetextus cum contentione in alium eas transferendi. *Reiske*. Infra §. 37. *τὴν ἡμετέραν βραδυτῆτα καὶ εἰρωνείαν*, ubi nonnulli codd. variant. Vide ibi.

ὑμῶν αὐτῶν - γενέσθαι] E vo-

σησθε αὐτὸς μὲν οὐδὲν ἕκαστος ποιήσειν ἐλπίζων, τὸν δὲ πλησίον πάνθ' ὑπὲρ αὐτοῦ πράξειν, καὶ τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν κομιεῖσθε, ἂν θεὸς ἐθέλῃ, καὶ τὰ κατεῤῥᾳθυμημένα πάλιν ἀναλήψεσθε, κἀκεῖνον τιμωρήσεσθε.
8 μὴ γὰρ ὡς θεῷ νομίζετ' ἐκείνῳ τὰ παρόντα πεπηγέναι πράγματα ἀθάνατα, ἀλλὰ καὶ μισεῖ τις ἐκεῖνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ δέδιεν καὶ φθονεῖ, καὶ τῶν πάνυ νῦν δοκούντων οἰκείως ἔχειν αὐτῷ· καὶ ἅπανθ', ὅσαπερ καὶ ἐν ἄλλοις τισὶν ἀνθρώποις ἔνι, ταῦτα κἀν τοῖς μετ' ἐκείνου χρὴ νομίζειν ἐνεῖναι. κατέπτηχε μέντοι πάντα ταῦτα

simplicitatis et ingenuitatis. Ἁπλῶς explicatur infra §. 51. οὐδὲν ὑποστειλάμενος. cf. ad Aeschinem adv. Ctes. §. 50. T. XVI. p. 307. hui. Biblioth.

bismet ipsis, non ex aliis pendere, non aliorum voluntati et auctoritati obnoxios esse. Olynth. I. (v. II.) §. 30. ὑμῶν αὐτῶν ἔτι καὶ νῦν γενομένους.

καὶ τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν κομιεῖσθε] Κομίζεσθαι de recuperatione eius, quod possessum quis amisit. Olynth. I. §. 28. Ἀμφίπολις ἂν ληφθῇ, παραχρῆμα αὐτὴν ὑμεῖς κομιεῖσθε. περὶ τῶν ἐν Χεῤῥον. §. 36. p. 98. R. οὔτε τὴν Εὔβοιαν ἠλευθερώσατε οὔτε τῶν ὑμετέρων αὐτῶν οὐδὲν ἐκομίσασθε. Ceterum genitivus pronominis personalis possessivis pronominibus additus tam frequens est, ut hunc usum dicere possis fuisse Graecorum iam inde ab Homero. cf. Lobeck. ad Phrynich. p. 441.

ἂν θεὸς ἐθέλῃ] Formula modesta Demosthenis etiam fortis, sed cuncta ad divinum numen referentis. Eam illustrat et varium exprimendi modum exponit Des. Heraldus Animadvv. L. II. 5.

8. πεπηγέναι ἀθάνατα] Ἀθάνατος possessio dicitur, quam opineris nunquam eripi posse, sed immortalem esse, ut deum. κατὰ Ἀνδροτίων. §. 76. p. 617. ἀφ' ὧν κτήματα ἀθάνατα αὐτῷ περίεστι, τὰ μὲν τῶν ἔργων ἡ μνήμη, τὰ δὲ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἐπ' ἐκείνοις σταθέντων τὸ κάλλος: quae eadem verba repetuntur κατὰ Τιμοκρ. §. 184. p. 757. Ex opposito dicuntur θανεῖν ea, quae evanuerunt. Euripides Herc. F. v. 69. καὶ νῦν ἐκεῖνα μὲν θανόντ' ἀνέπτατο.

μισεῖ τις] Τὶς indefinitam, sed satis magnam multitudinem complectitur, ut Germanorum man. Non placet, quod per πᾶς τις explicant viri docti, etiam Valckenaer ad Herodot. VIII. 109. Hoc l. idem est ac si dixisset: ὁ μὲν μισεῖ, ὁ δὲ δέδιεν, ὁ δὲ φθονεῖ. Sed per τις, quod omnia ista complectitur, oratio magis fit concisa et fortis.

πάντα ταῦτα] De hominibus intellige, de quibus Graeci, pariter ut nos Germani, passim utuntur genere neutro. Simillimum Xenophontis Oecon. VI. 13. τὰ ἄλλα τὰ τοιαῦτα (Stobaeus πάντα τὰ τοιαῦτα, quod magis etiam congruum cum hoc Demosthenico) post τέκτονας, χαλκέας, ζωγράφους, ἀνδριαντοποιούς. Schaefer. Cf. περὶ τῶν ἐν X. §. 41.

νῦν, οὐκ ἔχοντ' ἀποστροφὴν διὰ τὴν ὑμετέραν βραδυ-
τῆτα καὶ ῥαθυμίαν, ἣν ἀποθέσθαι φημὶ δεῖν ἤδη. ὁρᾶτε 9
γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ πρᾶγμα, οἷ προελήλυθεν
ἀσελγείας ἄνθρωπος, ὃς οὐδ' αἵρεσιν ὑμῖν δίδωσι τοῦ
πράττειν, ἢ ἄγειν ἡσυχίαν, ἀλλ' ἀπειλεῖ καὶ λόγους
ὑπερηφάνους, ὥς φασι, λέγει, καὶ οὐχ οἷός ἐστιν,
ἔχων ἃ κατέστραπται, μένειν ἐπὶ τούτων, ἀλλ' ἀεί τι
προςπεριβάλλεται καὶ κύκλῳ πανταχῇ μέλλοντας ἡμᾶς
καὶ καθημένους περιστοιχίζεται. πότ' οὖν, ὦ ἄνδρες 10
Ἀθηναῖοι, πότε ἃ χρὴ πράξετε; ἐπειδὰν τί γένηται;
ἐπειδάν, νὴ Δί', ἀνάγκη τις ᾖ. νῦν δὲ τί χρὴ τὰ γιγνό-
μενα ἡγεῖσθαι; ἐγὼ μὲν γὰρ οἴομαι τοῖς ἐλευθέροις μεγί-
στην ἀνάγκην τὴν ὑπὲρ τῶν πραγμάτων αἰσχύνην εἶναι.
ἢ βούλεσθε, εἰπέ μοι, περιιόντες αὑτῶν πυνθάνεσθαι·

10. αὑτῶν πυνθάνεσθαι] Αὑτῶν h. l. significat ἀλλήλων, ad quod librarii offendebant. Hinc alii dederunt αὐτῶν, alii αὐτοί, alii αὐτοῦ: quod postremum Reiske ut adverbium loci perperam receperat. Sin autem Longinus, hunc locum laudans, ἀλλήλων habet, aut glossam invenit, aut ipse consulto αὐτῶν mutavit. Glossa ἀλλήλους nonnullos libros occupavit περὶ στεφ. §. 19. p. 231. πάντας συνέκρουε καὶ πρὸς αὐτοὺς ἐτάραττεν.

ἀποστροφὴν] Harpocrat. s. v. ἀποστροφήν: ἀντὶ τοῦ καταφυγήν, Δημοσθένης Φιλιππικοῖς. Cf. Wesseling. ad Herodot. II. 17. intpp. ad Thucyd. VIII. 75.

9. προςπεριβάλλεται] Περιβάλλεσθαι, sibi aliquid adiicere, occupare aliquid. Cf. Wesseling. ad Diod. Sic. XIV. 99. „Plura semper occupat." Errant qui opinantur tropum esse petitum a venatoribus, οἵτινες κύκλῳ περὶ πάσας τὰς ὁδοὺς καὶ πάσας τὰς ἐκτροπὰς τὰς ἄρκυς περιβάλλουσιν ὑπὲρ τοῦ μὴ ἐκφυγεῖν τὰ θηρία ἐκεῖθεν. Hac significatione forma activa ponenda fuisset. Tropus venatorius est in περιστοιχίζεται. Harpocration s. v. κατὰ τὰς ἐκδρομὰς τῶν θηρίων ὀρθὰ ξύλα ἱστᾶσιν οἱ κυνηγέται, ἃ καλοῦσι στίχους ἢ στοίχους (pali ordine locati), καταπετάσαντες αὐτῶν δίκτυα, ἵνα, ἐὰν αὐτοὺς ἐκφύγῃ τὰ θηρία, εἰς τὰ δίκτυα ἐμπέσῃ. Philipp. II. §. 27. ὡς ἐπιβουλεύεσθε, ὡς περιστοιχίζεσθε. — καθημένους. desidia torpentes. Olynth. I. (v. II.) 23. ἀλλ', οἶμαι, καθήμεθα οὐδὲν ποιοῦντες. Verba eos, non facta dedisse patet ex ipsa hac paragrapho.

10. εἰπέ μοι] Formula hortandi, quae etiam tum ponitur, quum adhortatio fiat ad plures. Vim ea interrogationis, quae sequitur, multum auget. Vide Berglerum ad Aristoph. Acharn. v. 318. Syrianus ad Hermog. p. 308. l. 22. locum laudans ex Olynth. III. (v. I.) §. 25. ubi nunc editur: ἂν δ' ἐκεῖνα Φίλιππος λάβῃ, τίς αὐτὸν ἔτι κωλύσει δεῦρο βαδίζειν; sic laudat: εἰπέ μοι, τίς αὐτὸν ἔτι κωλύσει δεῦρο βαδίζοντα; quod prope est ut doleat Schaeferus e

λέγεταί τι καινόν; γένοιτο γὰρ ἄν τι καινότερον ἢ Μακεδὼν ἀνὴρ Ἀθηναίους καταπολεμῶν καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων
11 διοικῶν; τέθνηκε Φίλιππος; οὐ μὰ Δί᾽· ἀλλ᾽ ἀσθενεῖ. τί δ᾽ ὑμῖν διαφέρει; καὶ γὰρ ἂν οὗτός τι πάθῃ, ταχέως ὑμεῖς ἕτερον Φίλιππον ποιήσετε, ἄνπερ οὕτω προσέχητε τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν· οὐδὲ γὰρ οὗτος παρὰ τὴν αὑτοῦ ῥώμην τοσοῦτον ἐπηύξηται, ὅσον παρὰ τὴν ἡμετέ-
12 ραν ἀμέλειαν. καίτοι καὶ τοῦτο, εἴ τι πάθοι καὶ τὰ τῆς τύχης ἡμῖν ὑπάρξαι, ἥπερ ἀεὶ βέλτιον ἢ ἡμεῖς ἡμῶν

γένοιτο γὰρ ἄν τι καινότερον] *Γάρ* in interrogatione positum saepe librarios et viros doctos offendit. Tuetur illud et explicat Hermannus ad Aristoph. Nubb. v. 192. (191.) cf. infra §. 27. Ita hic nonnulli codices offerunt *τί δ᾽ ἂν γένοιτο καινότερον* vel cum epanadiplosi *τί δ᾽ ἄν, τί γ. κ.* Etiam Longinus, retinens quidem particulam *γάρ*, habet *τί γὰρ ἂν γ. κ.* Mihi verbum prima sede collocatum fortissimam videtur reddere orationem.

nullodum codice esse enotatum: rhetorem enim memoriter citantem de suo addidisse parum esse probabile. Etiam alii imperativi, qui excitandi notionem habent, ponuntur in singulari, etiamsi plures sint qui excitentur, ut de *ἄγε* et *φέρε* nil dicam. Sophocl. Trach. 824.

Ἴδ᾽, οἷον, ὦ παῖδες, προσέμιξεν ἄφαρ
τοὔπος τὸ θεοπρόπον ἡμῖν.

Μακεδὼν ἀνὴρ] Summum habet contemtum, cuius causae exponuntur amplius Philipp. III. inde a §. 31. p. 119 sq.

τὰ τῶν Ἑλλήνων διοικῶν] Intelligendum de hegemonia Graecorum, quam Philippus affectabat.

11. *τέθνηκε Φίλιππος; οὐ μὰ Δί᾽· ἀλλ᾽ ἀσθενεῖ. τί δ᾽ ὑμῖν διαφέρει;*] Otiosos homines, novitatis avidos, in duabus primis enuntiationibus Demosthenes inducit. Secunda autem uno tenore et sublato (quod vulgo appositum est) interrogationis signo legenda videtur. Istius modi enim homines alter altero melius et certius nosse volunt. Primus enim interrogat, num sciat et credat alter, quod divulgetur, Philippum mortuum esse. Minime vero, inquit hic, mortuus est, sed laborat morbo. Hic non interrogat, sed certo scit quid verum sit. Demosthenes autem ridet utrumque: *τί δ᾽ ὑμῖν διαφέρει;* etc.

ἂν οὗτός τι πάθῃ] Euphemismus, similis Latinorum si quid huic acciderit, de morte. Ita Germani: wenn ihm etwas begegnet. Inde ab Homero haec formula sic usurpata. Cf. Heynium ad Il. V. 567.

ἄνπερ οὕτω προσέχητε τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν] *Οὕτως* absolute positum haud raro significationem malam habere, eamque satis ex contextu perspici, monui ad Lysiam p. 124. Olynth. III. 20. *ὑμεῖς δὲ οὕτω πως ἄνευ πραγμάτων λαμβάνετε εἰς τὰς ἑορτάς.* Vide etiam Phil. III. §. 44. ibique Schaeferi notam. Saepe autem et librarii et viri docti quod per se patet addendum censuerunt. cf. Buttmannum Ind. in Mid. s. v. *οὕτως*.

παρὰ τὴν αὑτοῦ ῥώμην] De vi praepositionis *παρά* cf. *κατὰ Ἀφόβου* A. §. 34.

αὐτῶν ἐπιμελούμεθα, καὶ τοῦτ' ἐξεργάσαιτο, ἴσθ', ὅτι πλησίον μὲν ὄντες ἅπασιν ἂν τοῖς πράγμασι τεταραγμένοις ἐπιστάντες ὅπως βούλεσθε διοικήσαισθε, ὡς δὲ νῦν ἔχετε, οὐδὲ διδόντων τῶν καιρῶν Ἀμφίπολιν, δέξασθαι δύναισθ' ἄν, ἀπηρτημένοι καὶ ταῖς παρασκευαῖς καὶ ταῖς γνώμαις.

Ὡς μὲν οὖν δεῖ τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλοντας 13
ὑπάρχειν ἅπαντας ἑτοίμως, ὡς ἐγνωκότων ὑμῶν καὶ πεπεισμένων, παύομαι λέγων· τὸν δὲ τρόπον τῆς παρασκευῆς, ἣν ἀπαλλάξαι ἂν τῶν τοιούτων πραγμάτων ὑμᾶς ἡγοῦμαι, καὶ τὸ πλῆθος ὅσον, καὶ πόρους οὕστινας χρημάτων, καὶ τἆλλα ὡς ἄν μοι βέλτιστα καὶ τάχιστα δοκεῖ παρασκευασθῆναι, καὶ δὴ πειράσομαι λέγειν, δεηθεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοσοῦτον. ἐπειδὰν ἅπαντα 14
ἀκούσητε, κρίνατε, μὴ πρότερον προλαμβάνετε· μηδ' ἂν

12. καὶ τοῦτ' ἐξεργάσαιτο] I. e. εἰ τύχῃ τοῦτ' ἐξεργάσαιτο, ὥστε Φίλιππον παθεῖν τι.

ἴσθ', ὅτι – ὅπως βούλεσθε διοικήσαισθε] Scitote vos, si prope sitis et repente turbatis rebus superveniatis, omnia pro arbitrio esse gubernaturos. Ὅπως βούλεσθε, ut notio secundaria, in constructione verbi non sequitur constructionem verbi primarii, secundum quam ponendus esset optativus, ὅπως βούλοισθε. In his indicativus haud raro offendit. cf. quae monui ad Lysiam de caede Eratosthenis §. 19. p. 10.

ἀπηρτημένοι καὶ ταῖς παρασκευαῖς καὶ ταῖς γνώμαις] Frequens verbi ἀπαρτᾶσθαι usus de iis, qui sive locis sive temporibus disiunguntur. Tum in genere notionem habet inopiae, sive haec ex negligentia orta est sive defectu virium; hic ex negligentia. Vere autem monet Lennepius ad Phalarin p. 186. Lips. (168. a.) nostro loco non haesitantes cum Wolfio esse reddendum, sed quum apparatu et consiliis absitis vel non adsitis.

13. Ὡς μὲν οὖν etc.] Constructio haec est: Ὡς μὲν οὖν δεῖ ὑπάρχειν ἐθέλοντας ποιεῖν ἑτοίμως τὰ προσήκοντα. Ἐθέλω ποιεῖν est sponte mea, meo ipsius impulsu aliquid facio. Olynth. III. (v. I.) §. 6. οὐδὲ γὰρ λόγος οὐδὲ σκῆψις ἔθ' ὑμῖν τοῦ μὴ τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθέλειν ὑπολείπεται.

καὶ δὴ πειράσομαι λέγειν] Καὶ δή apud Atticos prope idem est quod ἤδη, et tum de eo, quod protinus sequitur, tum de eo, quod modo antecessit, ponitur. Utriusque generis exempla vid. apud Hermannum ad Vig. p. 829. cf. Fr. Aug. Wolfium ad Leptin. p. 285.

14. τοσοῦτον. ἐπειδὰν ἅπαντα ἀκούσητε, κρίνατε, μὴ πρότερον προλαμβάνετε] Asyndeton forte nimirum. Quum desit particula, ipsum vocis sonum nexum constituere oportet: quo oratio multo vividior fit quam per mutam particulam. Optaveris, ut vir sobrius et ingeniosus asyndeta Demosthenis in unum collecta ad rationis normam distribuat.

ἐξ ἀρχῆς δοκῶ τινι καινὴν παρασκευὴν λέγειν, ἀναβάλλειν με τὰ πράγματα ἡγείσθω. οὐ γὰρ οἱ „ταχὺ“ καὶ „τήμερον“ εἰπόντες μάλιστα εἰς δέον λέγουσιν (οὐ γὰρ ἂν τά γε ἤδη γεγενημένα τῇ νυνὶ βοηθείᾳ κωλῦσαι δυνηθείημεν), ἀλλ' ὃς ἂν δείξῃ τίς πορισθεῖσα παρασκευὴ καὶ πόση καὶ πόθεν διαμεῖναι δυνήσεται, ἕως ἂν ἢ διαλυσώμεθα πεισθέντες τὸν πόλεμον, ἢ περιγενώμεθα τῶν ἐχθρῶν· οὕτω γὰρ οὐκέτι τοῦ λοιποῦ πάσχοιμεν ἂν κακῶς. οἶμαι τοίνυν ἐγὼ ταῦτα λέγειν ἔχειν, μὴ κωλύων, εἴ τις ἄλλος ἐπαγγέλλεταί τι. ἡ μὲν οὖν ὑπόσχεσις οὕτω

καινὴν παρασκευὴν] Cave cum Mountenaio probes κενήν, quod est in ind. Morell. Orator per novum apparatum intelligit talem, qualem Athenienses nondum habuerunt, aptum illum et parem rebus cum successu gerendis, ut recte Schaeferus.

οἱ ταχὺ καὶ τήμερον εἰπόντες] „Qui iactant illico hodieque.“ Aut calidi homines sunt, qui primo momento cuncta devorant, secundo languescunt, obdormiscunt tertio; aut, quod verisimilius est, pecunia corrupti, qui sub specie rapiditatis cuncta torpefaciunt.

οὐ γὰρ ἂν etc.] Ambigue, si non perperam, vertit H. Wolfius: Quum, quo quidem in loco res nunc sunt, auxiliis, quae nunc mittimus, pericula propulsare non possimus. Neutiquam de periculis, quae imminent, sermo est, et si haec propulsari non potuissent, quid proderat vel verbum emittere? Vere Fr. Iacobs: Da wir das Geschehene durch die gegenwärtige Hülfe nicht mehr hindern können, convenienter illi Horatiano Od. III. 29, 45.

> non tamen irritum,
> Quodcunque retro est, efficiet neque
> Diffinget infectumque reddet
> Quod fugiens semel hora vexit.

ubi plura similia Mitscherlich.

15. *τίς ποριсθεῖσα παρασκευὴ καὶ πόση*] Τίς respicit varia bellici apparatus genera, equitum, peditum, navium; πόση singularum partium numerum. Verbum autem (v. c. ἀρκέσει) supprimit vivida et accelerata oratio. Πόθεν διαμεῖναι δυνήσεται spectat subsidia, quibus opus est ad alendas omnis generis copias.

πεισθέντες] Saepe de aequa belli compositione, pace reconciliata per orationem, ut conditiones utrisque partibus placeant.

τοῦ λοιποῦ] Postero tempore, quoties quempiam cupido invaserit nos aggrediendi. cf. Hermannum ad Vigerum p. 706., docentem, quomodo genitivus diversus sit ab accusativo τὸ λοιπόν.

εἴ τις ἄλλος ἐπαγγέλλεταί τι] Mihi quidem, re iterum et denuo pensitata, ἐπαγγέλλεται et ὑπόσχεσις consulto videntur opposita. Ut enim iam veteres grammatici notarunt, ὑπισχνεῖσθαι est polliceri, quod praestare et possis et velis, etsi alter a te non flagitavit: ἐπαγγέλλεσθαι est promittere, quod alter non flagitaverit, plerumque etiam quod praestare non possis, sive vanitate ductus, sive lucri studio, sive alia causa. „Si quis alius

44\.

μεγάλη, τὸ δὲ πρᾶγμα ἤδη τὸν ἔλεγχον δώσει· κριταὶ δ' ὑμεῖς ἔσεσθε.

16 Πρῶτον μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τριήρεις πεντήκοντα παρασκευάσασθαί φημι δεῖν, εἶτ' αὐτοὺς οὕτω τὰς γνώμας ἔχειν, ὡς, *ἐάν τι δέῃ, πλευστέον εἰς ταύτας αὐτοῖς ἐμβᾶσιν. πρὸς δὲ τούτοις τοῖς ἡμίσεσι τῶν ἱππέων ἱππαγωγοὺς τριήρεις καὶ πλοῖα ἱκανὰ εὐτρεπίσαι κελεύω. ταῦτα μὲν οἶμαι δεῖν ὑπάρχειν ἐπὶ τὰς 17 ἐξαίφνης ταύτας ἀπὸ τῆς οἰκείας χώρας αὐτοῦ στρατείας εἰς Πύλας καὶ Χεῤῥόνησον καὶ Ὄλυνθον καὶ ὅποι βούλεται· δεῖ γὰρ ἐκείνῳ τοῦτο ἐν τῇ γνώμῃ παραστῆναι, ὡς ὑμεῖς ἐκ τῆς ἀμελείας ταύτης τῆς ἄγαν, ὥσπερ εἰς Εὔβοιαν καὶ πρότερόν ποτέ φασιν εἰς Ἁλίαρτον καὶ τὰ τελευταῖα πρώην εἰς Πύλας, ἴσως ἂν ὁρμήσαιτε. οὔτοι 18

gloriosa et magnifica promittit;" ὑπόσχεσις contra eius est, qui quae conducunt et fieri possunt promittit.

16\. *παρασκευάσασθαί φημι δεῖν*] Nota, quod hic et in sequentibus omissum subiectum sententiam in se pronuntiat; quanquam orator Athenienses significare velit id parva cum cura esse facturos.

ἱππαγωγοὺς τριήρεις] Unus hic, opinor, locus, in quo vocabulo *ἱππαγωγοί* adiectum sit vocabulum *τριήρεις*. Alibi vel simpliciter dicuntur *ἱππαγωγοί* vel *νῆες ἱππαγωγοί*, erantque naves, quibus equi et equites traiiciebantur. Vide Ducker. ad Thucyd. VI. 93. Hic orator ideo proponit *τριήρεις* faciendas, ut etiam hostium impetum sustinere possint, commeatusque satis praesidii habeat.

εὐτρεπίσαι] Bene ornatos et ordinatos habere, quibus semper et ubique uti possis. *Κελεύω* verbum proprium de eo, qui instat et urget.

17\. *εἰς Πύλας*] Narrat Diodorus Sic. L. XVI. 38. Philippum ceteris rebus in Thessalia compositis versus Pylas, i. e. Thermopylas perrexisse, causam interserentem Phocenses se debellaturum. Sine mora Athenienses missa classe conamen regis irritum fecerunt eumque coegerunt in Macedoniam se recipere. Accidit id Ol. CVI. 1. – *εἰς Χεῤῥόνησον.* eo, opinor, tempore, quo Cersobleptes Atheniensibus Chersonesum concesserat Ol. CVI. 4. – *εἰς Ὄλυνθον.* videtur id tangere, quod Olynth. I. (v. III.) §. 4. 5. exponitur.

δεῖ γὰρ ἐκείνῳ] *Ἐκεῖνος* usurpat de Philippo, ut eius in improbitate excellentiam notet, quum contra *οὗτος* nil nisi contemtum habeat.

εἰς Εὔβοιαν] Hanc expeditionem prompte et studiose paratam fuisse, in eo consentiunt oratores. Vide quae monui ad Aeschinem contra Ctes. §. 85. huius biblioth. Vol. XVI. p. 330.

εἰς Ἁλίαρτον] Primo tempore, quo hostilia coeptarent Lacedaemonii et Thebani, Haliartus, insignis urbs Boeotiae, a Lysandro obsidebatur. Qui quum eruptione facta interfectus esset et Pausanias, rex Lacedaemoniorum, eum novis copiis Haliartum proficisce-

παντελῶς οὐδ᾽ εἰ μὴ ποιήσαιτ᾽ ἂν τοῦτο (ὥς ἔγωγέ φημι δεῖν), εὐκαταφρόνητόν ἐστιν, ἵν᾽ ἢ διὰ τὸν φόβον, εἰδὼς εὐτρεπεῖς ὑμᾶς (εἴσεται γὰρ ἀκριβῶς· εἰσὶ γάρ, εἰσὶν οἱ πάντ᾽ ἐξαγγέλλοντες ἐκείνῳ παρ᾽ ἡμῶν αὐτῶν πλείους τοῦ δέοντος), ἡσυχίαν ἔχῃ, ἤ, παριδὼν ταῦτα, ἀφύλακτος ληφθῇ, μηδενὸς ὄντος ἐμποδὼν πλεῖν
19 ἐπὶ τὴν ἐκείνου χώραν ὑμῖν, ἂν ἐνδῷ καιρόν. ταῦτα μέν ἐστιν, ἃ πᾶσι δεδόχθαι φημὶ δεῖν καὶ παρεσκευάσθαι προςήκειν οἶμαι· πρὸς δὲ τούτοις δύναμίν τινα, ᾧ

18. *παριδὼν*] Sic omnes Bekkeri codices. Alii fluctuant inter *παριδών* et *περιιδών*. *Παριδών*, missum faciens ex contemtu, quoniam nullum rei tribuatur pretium; *περιιδών*, praetermittens ex negligentia, quoniam parum ad rem attendis, ut minus gratam, imo molestam.

19. *παρεσκευάσθαι*] Hoc praebuerunt optimi codices pro eo, quod ante Bekkerum legebatur *παρασκευάσασθαι*. In illo notio inest necessitatis apparatus absoluti. *περὶ τῶν ἐν Χεῤῥ.* §. 3. p. 91. init. *περὶ τούτων δ᾽ οἶμαι τὴν ταχίστην συμφέρειν καὶ βεβουλεῦσθαι καὶ παρεσκευάσθαι.* *περὶ Συμμορ.* §. 17. p. 182. *καὶ τὰ μὲν σώματα οὕτω συντετάχθαι φημὶ δεῖν.* *περὶ στεφ.* §. 78. *πολλῷ μᾶλλον φιλοτιμουμένων τοῦτο συντετελέσθαι ἢ τοῖς Σηλυμβριανοῖς βοηθῆσαι*: ubi multa est codd. corruptio. Saepe librarii, interdum etiam viri docti ad eiusmodi perfecta offenderunt eaque mutarunt.

retur; Athenienses eum approperantes coegerunt factis induciis domum redire. cf. *περὶ στεφ.* §. 96. p. 258. Rem exponit Xenophon. Hellen. III. 5.

18. *εἰ μὴ ποιήσαιτ᾽ ἂν τοῦτο*] *Ἄν* recte additur, quum enuntiatio per se, h. e. nulla ratione habita antegressae particulae *εἰ*, sit hypothetica, etiamsi forte (*εἰ τύχοι*) hoc non faciatis. Haud raro *ἄν* sic positum male habuit viros doctos, quod referrent ad *εἰ*, quo referri non oportebat, adeoque accidit, ut cum magno sensus detrimento delerent. Simillima constructio in periodo antecedente, ubi vel tirunculus videat *ἄν* pertinere ad *ὡς*, non ad *ὁρμήσαιτε*. *Schaeferus.*

εἰσὶ γάρ, εἰσὶν – πλείους τοῦ δέοντος] Valckenarii nota nostrum locum respicientis ex eius oratione de Philippi Amyntidae indole, virtutibus, rebusque gestis, causis externis fractae Graecorum libertatis, lectu digna est et attentione. „Rex munificentissimus ubique locorum in Graecia proditores sibi paravit, quorum atrum catalogum ex ingenio sic amplificavit (cf. v. c. *περὶ στεφ.* §. 295. p. 324.). Nam inter illos, quos orator turpi hoc nomine dehonestavit, fuisse credibile est non pecunia sed humanitate regis captos, qui illius imperium anteponerent speciosae libertati quae dicebatur et superbis dominis, plebi, quique plebem ducerent, concionatoribus.“

ἂν ἐνδῷ καιρόν] Formula notans hominis incuriam et socordiam, quae nocendi ansam praebet. Frequentior etiam est locutio *ἂν μαλακόν τι ἐνδῷ* de eo, qui mollem se et remissum praebet. Hanc illustrat Ku-

ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φημὶ προχειρίσασθαι δεῖν ὑμᾶς, ἣ συνεχῶς πολεμήσει καὶ κακῶς ἐκεῖνον ποιήσει. μή μοι μυρίους μηδὲ δισμυρίους ξένους, μηδὲ τὰς ἐπιστολιμαίους ταύτας δυνάμεις, ἀλλ' ἣ τῆς πόλεως ἔσται, κἂν ὑμεῖς ἕνα κἂν πλείους κἂν τὸν δεῖνα κἂν ὁντινοῦν χειροτονήσητε στρατηγόν, τούτῳ πείσεται καὶ ἀκολουθήσει. καὶ τροφὴν ταύτῃ πορίσαι κελεύω. ἔσται δ' αὕτη τίς ἡ δύναμις καὶ πόση, καὶ πόθεν τὴν τροφὴν ἕξει, καὶ πῶς ταῦτ' ἐθελήσετε ποιεῖν; ἐγὼ φράσω καθ' ἕκαστον τούτων διεξιὼν χωρίς. ξένους μὲν λέγω — καὶ ὅπως μὴ ποιήσητε ὃ πολλάκις ὑμᾶς ἔβλαψεν· πάντ' ἐλάττω νομίζοντες εἶναι τοῦ δέοντος καὶ τὰ μέγιστ' ἐν τοῖς ψηφίσμασιν αἱρούμενοι ἐπὶ τῷ πράττειν οὐδὲ τὰ μικρὰ ποιεῖτε· ἀλλὰ τὰ μικρὰ ποιήσαντες καὶ πορίσαντες τούτοις προστίθετε, ἂν

[20. ἐθελήσετε] ἐθελήσει, quod legitur in cod. Lips. a, recepit Dindorf. In sequentibus post ποιήσητε pronomen τοῦθ', quod vulgo legitur, optimorum codd. auctoritate delevit Bekk. V. C. F. R.]

sterus ad Aristoph. Plut. v. 488. Ἂν ἐνδῷ καιρός, quod ante Bekkerum legebatur, Graecum non videtur. Ἐνδοῦναι quidem saepe intransitive ponitur, sed nonnisi de hominibus, qui remittunt, non de καιρῷ similibusve.

μή μοι] Hoc sequente accusativo dicitur ἀποσιωπητικῶς, ut quisque pro ingenio et moribus supplere possit quod velit. Hic v. c. μή μοι ψηφίσησθε. Exempla ellipticae huius locutionis habet Heindorfius ad Plat. Protag. §. 25. p. 315. B. Steph. Adde Stallbaum. ad Plat. Menon. p. 25.

ἐπιστολιμαίους] Reiske recte explicat: „Truppen, die zwar wohl auf dem Papier stehen, aber nie angeworben werden, noch viel weniger im Felde erscheinen." Abstineo ambiguo vocabulo Papiervölker, quod facile puerorum ludum in memoriam revocet, qui faciunt exercitum von Speerreutern. §. 30. ἵνα μὴ μόνον τοῖς ψηφίσμασι καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς πολεμῆτε Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις. — ξένους. vocabulum proprium de copiis conducticiis.

ἀλλ' ἢ τῆς πόλεως ἔσται] Diversum hoc ἀλλ' ἤ ab eo, de quo locuti sumus πρὸς Ἀφ. §. 7. Ἀλλ' enim hic est particula ἀλλά, suam vim habens; eam autem sequitur nonnisi primum membrum cum ἥ, suppresso altero facile intelligendo. Hic si quis supplendi cupidus est, alterum membrum erit ἣ οὐδεμία. Hinc in libris grammaticis docemur ἀλλ' ἤ significare sed unice, nonnisi. Subiectum autem ad ἔσται per totum contextum supplendum affertur ἡ δύναμις.

κἂν ὑμεῖς — χειροτονήσητε στρατηγόν, τούτῳ πείσεται] Instat orator, ut, qui prodeat tanquam στρατηγὸς Atheniensis, ab ipsa populi concione sit electus. Videntur enim, qui a populo erant creati, in regiones externas alios vicarios misisse. Talis erat v. c. Menelaus, cuius mentio fit §. 27.

20. ξένους μὲν λέγω —] Post complures enuntiationes interiectas, quae plerumque parenthesi

21 ἐλάττω φαίνηται. λέγω δὴ τοὺς πάντας στρατιώτας δισχιλίους, τούτων δὲ Ἀθηναίους φημὶ δεῖν εἶναι πεντακοσίους ἐξ ἧς ἄν τινος ὑμῖν ἡλικίας καλῶς ἔχειν δοκῇ, χρόνον τακτὸν στρατευομένους, μὴ μακρὸν τοῦτον, ἀλλ' ὅσον ἂν δοκῇ καλῶς ἔχειν, ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλοις· τοὺς δ' ἄλλους ξένους εἶναι κελεύω. καὶ μετὰ τούτων ἱππέας διακοσίους, καὶ τούτων πεντήκοντα Ἀθηναίους τοὐλάχιστον, ὥςπερ τοὺς πεζούς, τὸν αὐτὸν τρόπον
22 στρατευομένους· καὶ ἱππαγωγοὺς τούτοις. εἶεν· τί πρὸς τούτοις ἔτι; ταχείας τριήρεις δέκα· δεῖ γάρ, ἔχοντος ἐκείνου ναυτικόν, καὶ ταχειῶν τριήρων ἡμῖν, ὅπως ἀσφαλῶς ἡ δύναμις πλέῃ. πόθεν δὴ τούτοις ἡ τροφὴ γενήσεται; ἐγὼ καὶ τοῦτο φράσω καὶ δείξω, ἐπειδὰν διότι τηλικαύτην ἀποχρῆν οἶμαι τὴν δύναμιν καὶ πολίτας τοὺς στρατευομένους εἶναι κελεύω διδάξω.

includuntur, orationis forma plane alia fit. Ipsae enim interiectae enuntiationes oratorem excitant primum plenum omnium copiarum numerum exprimere, non, ut ab initio in animo habebat, singularum partium.

21. *στρατευομένους*] Taylorus futurum praetulerit *στρατευσομένους*, quo non opus. In hac ipsa §. *τὸν αὐτὸν τρόπον στρατευομένους*. Orator enim quod fieri oportet, quanquam sit futurum, cum vi ponit ut praesens.

μὴ μακρὸν τοῦτον – ἀλλήλοις] Vide, quam leni passu oratori incedendum sit, ut Atheniensibus, *τοῖς πάλαι πότ' ἀλκίμοις*, rem longe invisissimam probet. *Schaefer.* *ἐκ διαδοχῆς*. sic recentiores. Antiquos *διαδοχαῖσιν* dixisse observat Koppiersius Obsvv. p. 12. et quidem addito dativo, quem h. l. librarii nonnulli non tolerarunt.

22. *εἶεν*] Timaeus s. v. *εἶεν· συγκατάθεσις μὲν τῶν εἰρημένων, συναφὴ δὲ πρὸς τὰ μέλλοντα.* Frequens est apud omnis generis scriptores transeundi formula, similis Latinae haec hactenus. Cf. Car. Reisig. ad Oed. Col. Enarrat. v. 1303. a Schaefero laudatum.

ταχείας τριήρεις] Celoces, naves, quae incitatum cursum habent. Earum mentio fit apud Thucyd. VI. 43. Schefferus de militia navali Upsaliae 1654. 4. harum non meminit.

τριήρων] Hunc accentum ubique huic genitivo dat Imm. Bekkerus; in Reiskiana modo legitur *τριήρων*, modo *τριηρῶν*. Et *τριηρῶν* quidem *περισπωμένως* pronuntiatum analogiae conveniens esse agnoscunt grammatici; usum tamen Atticorum affirmant invexisse *τριήρων*, quoniam *ων* genitivi non contractum sit ex *εων*, sed *ε* extrusum. Verum in his cupiditas potius grammaticorum quam ratio grassata est. Cf., si vis, Buttmanni Gr. ampl. T. II. p. 401.

ἀποχρῆν] Hic est legitimus infinitivus verbi, quod origine personale est, *ἀποχράω*. Cf. Buttmanni Gr. ampl. T. II. p. 258. Infra §. 42. *Ἀποχρῆναι* apud bonos scriptores non in usu.

45. Τοσαύτην μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διὰ ταῦτα; 23
ὅτι οὐκ ἔνι νῦν ἡμῖν πορίσασθαι δύναμιν τὴν ἐκείνῳ παραταξομένην, ἀλλὰ λῃστεύειν ἀνάγκη καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ τοῦ πολέμου χρῆσθαι τὴν πρώτην· οὐ τοίνυν ὑπέρογκον αὐτήν, (οὐ γάρ ἔστι μισθὸς οὐδὲ τροφή) οὐδὲ παντελῶς ταπεινὴν εἶναι δεῖ. πολίτας δὲ παρεῖναι καὶ συμπλεῖν διὰ ταῦτα κελεύω, ὅτι καὶ πρότερόν ποτ' ἀκούω ξενικὸν τρέφειν ἐν Κορίνθῳ τὴν πόλιν, οὗ Πολύστρατος ἡγεῖτο καὶ Ἰφικράτης καὶ Χαβρίας καὶ

23. *παραταξομένην*] Futura formae mediae saepe ponuntur significatione passiva. Cf. Matth. Gr. Gr. §. 496. 8. *Παρατάττεσθαι* autem verbum est proprium de iis, qui aperto Marte hostibus exadversus aciem instruunt, impetum sive facturi sive propulsaturi. Hinc patet, cur forma media significationem passivae habere possit. Caput enim aciei, quae instruitur, versatur in eo, quod singuli agunt ipsi.

λῃστεύειν] Ut Livii verbis utar L. I. 15., in fines alicuius excurrere, populabundum magis quam iusti more belli: praedatorum more bellum gerere. Schaeferus bene intelligit eam belligerandi rationem, qua olim Hispani erga Gallos usi sunt, utuntur hodie Neograeci, quorum duces gloriantur Clephtarum nomine.

ὑπέρογκον] „Ὑπέρογκα dicuntur a Graecis proprie quae molem magnitudinis enormem habent atque immoderata sunt; ideo *ὑπέρογκον* Hesychius exponit non tantum *μέγα*, *ὑψηλόν*, sed etiam *ὑπέρμετρον*. Inde manat de tumide magnificis, extraordinariis rebus, quaeque hominum oculos ad se convertunt, eandem vocem poni, sic tamen, ut in illa potestate semper aliquid vitiosi atque indecori haereat admixtum.“ Hemsterhusius ad Lucian. diall. mortt. XXIII. 2. Hinc opponitur *ταπεινόν*, quod iustam mensuram non habet, infra modum, quem res postulat.

ἀκούω ξενικὸν τρέφειν ἐν Κορίνθῳ τὴν πόλιν] Ἀκούω de rebus historicis, quas ipsi quidem non vidimus, sed a certis auctoribus accepimus. Significationis exempla habet Heindorfius ad Plat. Gorg. §. 226. Astius ad Plat. de Legg. I. 1. p. 9., quae facile augeri possunt. Praesens *ἀκούω* fecit etiam, ut praesens *τρέφειν* sequeretur, quanquam sermo sit de re iam dudum praeterita Ol. XCVI. 2. Sermo est enim de eo, quod bellum dicitur Corinthium vel Corinthiacum, cui finis imponebatur per famosam Antalcidae pacem. Olynth. II. §. 21. *ἀκούω – χρῆσθαι*.

Πολύστρατος] Harpocration s. v. plures hoc nomine afferens: *ἄλλος δ' ἂν εἴη Πολύστρατος, οὗ καὶ Δημοσθένης μνημονεύει ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς, λέγων αὐτόν ποτε ἐν Κορίνθῳ ξενικὸν τρέφειν. μήποτε μέντοι ἐνταῦθα δεῖ γράφειν Πολύτροπον ἀντὶ Πολυστράτου· παρὰ μηδενὶ γάρ φησιν ὁ Δίδυμος εὑρηκέναι τὸν Πολύστρατον ἡγησάμενον τοῦ ἐν Κορίνθῳ ξενικοῦ. τὸν Πολύτροπον μὲν οὖν ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν Ἑλληνικῶν Ξενοφῶντος εὗρον· ἀλλ' οὔτε τὸ ξενικὸν τοῦτο ἔφησεν ὁ Ξενοφῶν τρέφεσθαι ὑπὸ Ἀθηναίων, οὔτε αὐτὸς Ἀθηναῖος ἦν ὁ Πολύτροπος.* Difficile est de nomine proprio aliquid affirmare, quum praesertim tota enuntiatio sit

24 ἄλλοι τινές, καὶ αὐτοὺς ὑμᾶς συστρατεύεσθαι· καὶ οἶδα ἀκούων, ὅτι Λακεδαιμονίους παραταττόμενοι μεθ' ὑμῶν ἐνίκων οὗτοι οἱ ξένοι καὶ ὑμεῖς μετ' ἐκείνων. ἐξ οὗ δ' αὐτὰ καθ' αὑτὰ τὰ ξενικὰ ὑμῖν στρατεύεται, τοὺς φίλους νικᾷ καὶ τοὺς συμμάχους, οἱ δ' ἐχθροὶ μείζους τοῦ δέοντος γεγόνασιν. καὶ παρακύψαντα ἐπὶ τὸν τῆς πόλεως πόλεμον, πρὸς Ἀρτάβαζον καὶ πανταχοῖ μᾶλλον οἴχεται πλέοντα, ὁ δὲ στρατηγὸς ἀκολουθεῖ, εἰκότως· οὐ γάρ ἔστιν ἄρχειν, μὴ διδόντα μι-
25 σθόν. τί οὖν κελεύω; τὰς προφάσεις ἀφελεῖν καὶ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν στρατιωτῶν, μισθὸν πορίσαντας καὶ στρατιώτας οἰκείους ὥσπερ ἐπόπτας τῶν στρατηγουμένων παρακαταστήσαντας, ἐπεὶ νῦν γε γέλως ἔσθ' ὡς χρώμεθα τοῖς πράγμασιν. εἰ γὰρ ἔροιτό τις ὑμᾶς, εἰρήνην ἄγετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; μὰ Δί' οὐχ
26 ἡμεῖς γε, εἴποιτ' ἄν, ἀλλὰ Φιλίππῳ πολεμοῦμεν. οὐκ ἐχειροτονεῖτε δὲ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν δέκα ταξιάρχους καὶ στρατηγοὺς καὶ φυλάρχους καὶ ἱππάρχους δύο; τί οὖν οὔ-

[24. πανταχοῖ] Sic dedit Bekk. e cod. S. pro vulgato πανταχοῦ. V. C. F. R.]

infinita et in fine addatur καὶ ἄλλοι τινές. Laudamus F. A. Wolfium ad Leptin. p. 302., qui Polystrati nomen tuetur.

αὐτοὺς ὑμᾶς συστρατεύεσθαι] Hunc verborum ordinem praeter alios codices praebet optimus Bekkeri codex: ego olim monui αὐτοὺς praeponi, quoniam in eo vis insit in eigener Person, laudans egregiam Hermanni dissertationem in Tom. I. Actt. Sem. Reg. et Soc. Phil. Lips. Schaefero autem fallacissimum videtur de vocum collocatione iudicium in liberrima linguae Graecae Latinaeque syntaxi. Nec ego de libertate syntaxeos detraham: quanquam libertas legibus nititur et ordine; verum ego codicum auctoritatem sequendam existimo cum sensu et ratione etiam levibus in rebus, quae vulgo videntur ad lubidinem constitui posse, consentientem.

24. παρακύψαντα] Παρακύπτειν proprie est inclinato corpore in obliquum aspicere. Quod quum vel studio rei penitus cognoscendae fieri possit, vel ex negligentia et cum desidia, duae sunt oppositae significationes tropicae; hic obtinet mala: leviter, extremis, ut aiunt, digitis aliquid attingere, negligere.

πρὸς Ἀρτάβαζον] Significatur Chares, qui Ol. CVI. 1. cum exercitu ad Artabazum contra Persarum regem rebellantem transierat.

25. μὰ Δί' οὐχ ἡμεῖς γε] Acerbe dictum et iactanter, partim in argute pronuntiato μὰ Δί', magis etiam in acerbo γε annexo pronomini. Quod si etiam bellum nondum exarserat, tamen Athenienses buccas inflabant.

26. δέκα ταξιάρχους καὶ στρατηγοὺς καὶ φυλάρχους] Ταξίαρχοι (sic Bekkeri Anecdd. p. 306. l. 12. s.) ἄρχοντες ἡγούμε-

τοι ποιοῦσιν; πλὴν ἑνὸς ἀνδρός, ὃν ἂν ἐκπέμψητε ἐπὶ τὸν πόλεμον, οἱ λοιποὶ τὰς πομπὰς πέμπουσιν ὑμῖν μετὰ τῶν ἱεροποιῶν· ὥςπερ γὰρ οἱ πλάττοντες τοὺς πηλίνους, εἰς τὴν ἀγορὰν χειροτονεῖτε τοὺς ταξιάρχους καὶ τοὺς φυλάρχους, οὐκ ἐπὶ τὸν πόλεμον. οὐ γὰρ 27
ἐχρῆν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταξιάρχους παρ' ὑμῶν, ἱππάρχους παρ' ὑμῶν ἄρχοντας οἰκείους εἶναι, ἵν' ἦν ὡς

νοι τῶν τάξεων κατὰ φυλήν, χειροτονητοί, δέκα τὸν ἀριθμόν, οἷς ὑπετέτακτο τὸ πλῆθος κατὰ φυλήν. Τάξις erat rata pars, maior vel minor pro ratione expeditionis; et si expeditio maior, singulae φυλαὶ habebant singulos taxiarchos, qui praeerant copiarum delectui et ordinationi; et praeerant toti parti suae tribus, donec copiae ad expeditionem proficiscerentur. Tum singularum tribuum partes in exercitum coniunctae sub imperium cesserunt στρατηγῶν, item δέκα τὸν ἀριθμόν, quorum singuli singulis diebus ex lege imperabant deinceps. Quod ταξίαρχοι singularum tribuum peditibus, id φύλαρχοι singularum equitibus. Omnium tribuum equitibus praeerant duo ἵππαρχοι. Summus autem omnium copiarum praefectus erat ἄρχων, qui Πολέμαρχος dicebatur.

πομπὰς πέμπουσιν] Pompas ducunt, non mittunt, ut interdum phrasis perperam accipiebatur. Cf. intpp. ad Thucyd. VI. 56. Etiam in aliis locutionibus eandem vim habet πέμπειν. Sic Eurip. El. 432. πέμπειν χορόν, ubi consulendus Seidlerus.

τῶν ἱεροποιῶν] Anecdd. Bekkeri s. λέξεσι ῥητορικαῖς p. 265. l. 22. ἱεροποιοί: κληρωτοὶ ἄρχοντες, εἰσὶ δὲ δέκα τὸν ἀριθμόν, οἳ τά τε μαντεύματα ἱεροποιοῦσι, κἄν τι καλλιερῆσαι δέῃ, καλλιεροῦσι μετὰ τῶν μάντεων, καὶ θυσίας τὰς νομιζομένας ἐπιτελοῦσι καὶ τὰς πενταετηρίδας ἁπάσας διοικοῦσι πλὴν τῶν Παναθηναίων. Etymologicon M. addit p. 463. ταῦτα δὲ Ἀριστοτέλης ἱστορεῖ ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Ulpianus in scholiis κατὰ Μειδ. p. 352. ed. Par. ἱεροποιὸν δὲ καλοῦσι τὸν ὑποπτεύοντα τοὺς μάντεις, ὅτε θύουσι, μή πού τι κακουργῶσιν ἐν ταῖς θυσίαις. Cf. interpretes ad Pollucem VIII. 107.

27. οὐ γὰρ ἐχρῆν etc.] De γὰρ in interrogatione cf. supra §. 10. Ad ἐχρῆν non necesse est ut addatur ἄν, etiamsi significat oporteret vel oportuisset. Cf. Schaeferi Melett. Critt. p. 130. s. Ita etiam Latini oportebat. Cf. Zumpt. Lat. Grammatic. §. 77. — ἵν' ἦν. „Non recte traditur ἵνα sic iungi cum indicativo loco optativi vel coniunctivi. Scilicet particula iuncta cum optativo vel coniunctivo solum finem indicat; cum indicativo una subiicit conditionem, qua quid fieret aut factum esset, quod nunc ob defectum illius conditionis aut non fit aut non factum est. Quae ipsa causa est, cur indicativus temporis esse debeat aut imperfecti aut plusquamperfecti aut aoristi. (Cf. Rost. §. 122. 12). — Ceterum haec particulae finalis structura illustre est exemplum subtilissimi Graecorum acuminis ubertatem notionum tanta verborum paucitate complectentium, ut, si talem breviloquentiam in vertendo velis consequi, te ad incitas redactum sentias. Aliud exemplum, nec minus illustre et nostro cognatum, est copulatio

ἀληθῶς τῆς πόλεως ἡ δύναμις; ἀλλ' εἰς μὲν Λῆμνον τὸν παρ' ὑμῶν ἵππαρχον δεῖ πλεῖν, τῶν δ' ὑπὲρ τῶν τῆς πόλεως κτημάτων ἀγωνιζομένων Μενέλαον ἱππαρχεῖν; καὶ οὐ τὸν ἄνδρα μεμφόμενος ταῦτα λέγω, ἀλλ' ὑφ' ὑμῶν ἔδει κεχειροτονημένον εἶναι τοῦτον, ὅςτις ἂν ᾖ.

28 Ἴσως δὲ ταῦτα μὲν ὀρθῶς ἡγεῖσθε λέγεσθαι, τὸ δὲ τῶν χρημάτων, πόσα καὶ πόθεν ἔσται, μάλιστα ποθεῖτε ἀκοῦσαι. τοῦτο δὴ καὶ περαίνω. χρήματα τοίνυν, ἔστι μὲν ἡ τροφή, σιτηρέσιον μόνον τῇ δυνά-

27. *ὑφ' ὑμῶν*] Augerus ex Reiskii mente et Oliveti auctoritate dedit *ἀφ' ὑμῶν*. Vulgatam, inquit Schaeferus, ne mutes: quippe ipsa per se significat quod illi significatum voluerunt. Ab Atheniensibus enim non poterat *χειροτονεῖσθαι*, nisi qui ipse Atheniensis. Menelaus, ut peregrinus et *ξεναγός*, non fuit *κεχειροτονημένος*. §. 33. *ὁ τούτων κύριος καταστὰς ὑφ' ὑμῶν βουλεύσεται*, ubi in Manutiana praepositio deest, probante H. Wolfio.

[28. *περαίνω*] Sic scripsit Bekk. ex optimo cod. S. pro vulg. *περανῶ*. V. C. F. R.]

particulae *ἂν* cum participiis et infinitivis, qua quantum illi compendifecerint, quis non interpretando cum sensu parum iucundo experiatur?" *Schaefer.*

εἰς μὲν Λῆμνον] Bello sociali insula a sociis devastata. Athenienses in eam auxilia miserunt, et sufficientia quidem, peculiari cum imperio, perinde ac si ipsorum civitas periculum subiret.

Μενέλαον] Harpocration s. v. *Μενέλαος*: *Δημοσθένης Φιλιππικοῖς, ἀδελφὸς Φιλίππου ὁμοπάτριος.* „Equidem cum Oliveto, inquit Mountenay, potius sentiam hunc alium esse Menelaum, nobis alias ignotum. Quamvis enim Philippus et Menelaus diversis matribus fuerint nati neque sane amicitia coniunctissimi, non tamen verisimile videtur Athenienses hostis sui fratri confidere voluisse." Videtur de expeditione sermo esse, quam susceperunt Athenienses, postquam Philippus conamine versus Thermopylas exciderat.

28. *τὸ δὲ τῶν χρημάτων*] Neutrum articuli cum genitivo substantivi notionem substantivi evehit et complectitur cuncta, quae per eam notionem exprimi possunt. *Περαίνω* rarius de oratore, qui recipit sua se oratione momentum aliquod sufficienter expositurum. Fortasse etiam innuit orationem non fore irritam. *Περαντικὸς* enim *ῥήτωρ* dicebatur ὁ *πέρας τοῖς λόγοις ἐπιτιθεὶς ἐν ταῖς ἀποδείξεσι διὰ δύναμιν λόγων* Bekker. Anecd. T. I. p. 60. l. 11., qui eloquentia efficit, ut quae suaserit reapse fiant.

χρήματα τοίνυν] Notio generalis in nominativo praecedit, sequitur specialis *ἡ τροφή*, *σιτηρέσιον*. Ex eo genere est, quo notio totius et partium eodem regimine ponuntur: qua de re vide Matthiae §. 288. not. 5. et 8. *Σιτηρέσιον* „Verpflegung in genere, welche selten in Natur geliefert wurde. Da die Soldaten meist freye Bürger waren, glaubte man gut bezahlen zu müssen; die gefährlichste Kunst, von freyen Menschen tapfer geübt, sollte ihren Mann nähren,

μαι ταύτῃ, τάλαντα ἐνενήκοντα καὶ μικρόν τι πρός, δέκα μὲν ναυσὶ ταχείαις τετταράκοντα τάλαντα, εἴκοσιν εἰς τὴν ναῦν μναῖ τοῦ μηνὸς ἑκάστου, στρατιώταις δὲ διςχιλίοις τοσαῦθ' ἕτερα, ἵνα δέκα τοῦ μηνὸς ὁ στρατιώτης δραχμὰς σιτηρέσιον λαμβάνῃ, τοῖς δ' ἱππεῦσι διακοσίοις οὖσιν, ἐὰν τριάκοντα δραχμὰς ἕκαστος λαμβάνῃ τοῦ μηνός, δώδεκα τάλαντα. εἰ δέ τις 29
οἴεται μικρὰν ἀφορμὴν σιτηρέσιον τοῖς στρατευομένοις ὑπάρχειν, οὐκ ὀρθῶς ἔγνωκεν· ἐγὼ γὰρ οἶδα σαφῶς, ὅτι, τοῦτ' ἂν γένηται, προςποριεῖ τὰ λοιπὰ αὐτὸ τὸ στράτευμα ἀπὸ τοῦ πολέμου, οὐδένα τῶν Ἑλλήνων ἀδικοῦν οὐδὲ τῶν συμμάχων, ὥςτ' ἔχειν μισθὸν ἐν-

welcher durch sie das Leben selbst aufs Spiel setzte: nur die Feldherrn und Anführer waren verhältnifsmäfsig schlecht bezahlt, weil ihr Abstand von dem gemeinen Soldaten nicht so grofs als heut zu Tage war, die Ehre als Entschädigung angesehen würde, und Beute und Contributionen den Feldherrn bereichern konnten. Der Sold wurde bei den Athenern meistens in ihrem eigenen Silber bezahlt; zugleich mit demselben aber auch die Verpflegungsgelder, welche eben defshalb nicht immer von der Löhnung oder dem Solde (*μισθός*) gehörig unterschieden wurden. – Der Sold eines Hopliten betrug nie weniger als zwei Obolen täglich, und eben so viel die Verpflegung; noch in Demosthenes Zeitalter war diefs der gewöhnliche Mafsstab." Boeckh Staatshaushaltung T. I. p. 293.

μικρόν τι πρός] Apud Herodotum praepositiones, imprimis *πρός*, adverbialiter frequenter ponuntur, rarius apud Atticos, interdum tamen *πρός*, etiam in clausula. *κατὰ Ἀνδροτ.* §. 60. p. 611. *δραχμὰς ἑβδομήκοντα καὶ μικρόν τι πρός.* Etiam alibi. *κατὰ Ἀφ. Α.* §. 68. *στερομένους καὶ πρὸς ὑπὸ τούτων ὑβριζομένους.* *Λεπτ.* §. 112. p. 491. *ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι τοῦτον τὸν λόγον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πόλλ' ἀσύμφορον εἶναι τῇ πόλει λέγεσθαι, πρὸς δὲ καὶ οὐ δίκαιον.* Eurip. Orest. 621. *Μενέλαε, σοὶ δὲ τάδε λέγω, δράσω τε πρός.* Phoen. 613. *καὶ κατακτενῶ γε πρός.*

29. *προςποριεῖ*] Bekkerus in editione Berolinensi anni 1816. Kusterum secutus de verbis mediis p. 35. ed. Fischer. edidit *προςποριεῖται*. Kusterus enim, „*πορίζω*, inquit, est suppedito, praebeo aliis; *πορίζομαι* in medio mihi reperio, paro, comparo, quaero, vel conficio quid. – Hinc ergo apparet scribendum esse *προςποριεῖται*, ubi nunc legitur *προςποριεῖ*. Sensus enim est: ipsum exercitum reliqua sibi comparaturum esse, ut recte Wolfius vertit. Facile autem syllaba *ται* a librario negligi vel praeteriri potuit propter, proxime sequens *τά*." Quae mutatio quanquam lenis sit et fere nulla, tamen in editione Demosthenis totius Bekkerus recte *προςποριεῖ* reduxit omnibus codicibus firmatum. Quamvis enim non negaverim, illud a Kustero constitutum discrimen a scriptoribus Atticis

τελῇ. ἐγὼ συμπλέων ἐθελοντὴς πάσχειν ὁτιοῦν ἕτοιμος, ἐὰν μὴ ταῦθ' οὕτως ἔχῃ. πόθεν οὖν ὁ πόρος τῶν χρημάτων, ἃ παρ' ὑμῶν κελεύω γενέσθαι, τοῦτ' ἤδη λέξω.

30 ΠΟΡΟΥ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ.

Ἃ μὲν ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεδυνήμεθα εὑρεῖν, ταῦτά ἐστιν. ἐπειδὰν δ' ἐπιχειροτονῆτε τὰς γνώμας, ἃ ἂν ὑμῖν ἀρέσκῃ χειροτονήσατε, ἵνα μὴ μόνον τοῖς ψηφίσμασι καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς πολεμῆτε Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις.

31 Δοκεῖτε δέ μοι πολὺ βέλτιον ἂν περὶ τοῦ πολέμου καὶ ὅλης τῆς παρασκευῆς βουλεύσασθαι, εἰ τὸν τόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς χώρας, πρὸς ἣν πολεμεῖτε, ἐνθυμηθείητε, καὶ λογίσαισθε, ὅτι τοῖς πνεύμασι καὶ ταῖς ὥραις τοῦ ἔτους τὰ πολλὰ προλαμβάνων διαπράττεται Φίλιππος καὶ φυλάξας τοὺς ἐτησίας ἢ τὸν χειμῶνα ἐπιχειρεῖ, ἡνίκ' ἂν ἡμεῖς μὴ δυναίμεθα

31. ἡνίκ' ἂν ἡμεῖς μὴ δυναίμεθα] Duo optimi codices habent optativum, qui egregius est ad irridendos Athenienses; hypothetice

plerumque observari, sunt tamen pauca, quae adversantur. Olynth. I. (II.) 16. ὅσ' ἂν πορίσωσιν οὕτως, ὅπως ἂν δύνωνται, ubi quum ex regula πορίσωσιν mutandum fuerit in πορίσωνται, a mutando abstinebit sobrius criticus. Etiam supra §. 20. ἀλλὰ τὰ μι..ὰ ποιήσαντες καὶ πορίσαντες τούτοις προστίθετε, ἂν ἐλάττω φαίνηται: ubi Kusteri rationem si veram habeamus; scribendum est πορισάμενοι. Menander p. 244. Cler.

ἡμεῖς δὲ χωρὶς τῶν ἀναγκαίων κακῶν
αὐτοὶ παρ' αὐτῶν ἕτερα προσπορίζομεν:

ubi dicendum προσποριζόμεθα.

ἕτοιμος] Plerumque; quanquam non semper, ad hoc adiectivum verbum substantivum omittitur. Vide Schaefer. ad Bosii ell. p. 605. s. Phil. III. §. 4.

30. ἃ ἂν ὑμῖν ἀρέσκῃ] Emphatice hoc dictum: „quae vobis cum certa animi persuasione placuerint et certo consilio ea efficiendi." Sic Olynth. I. (v. II.) 11. φημὶ δὴ δεῖν ὑμᾶς ἅμα τοῖς μὲν Ὀλυνθίοις βοηθεῖν, καὶ ὅπως τις λέγει κάλλιστα καὶ τάχιστα, οὕτως ἀρέσκει μοι, ubi Reiskius sine necessitate addendum censebat μάλιστα. Omnino nimium fastidiosus erat vir ipse emphaticus in emphatico verborum usu iisque pronus addere adverbia. Sic quum οἶδα saepe emphatice ponatur apud Demosthenem, saepe omissum putabat R. εὖ, donec tandem ad Timocr. p. 717. l. 8. ad οἶδ' ὅτι φήσαιτ' ἄν, οἶδα, inquit, pro εὖ οἶδα, ut saepe noster. Sed haec facile condonanda viro optimo.

31. τὸν τόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς χώρας] Τόπος haud raro situs; die Lage, quam seriores τοποθεσίαν vocant. κατὰ Ἀριστοκρ. §. 182. p. 681. Χαλκὶς τῷ τόπῳ τῆς Εὐβοίας πρὸς τῆς Βοιωτίας κεῖται.

ἐκεῖσε ἀφικέσθαι. δεῖ τοίνυν ταῦτ' ἐνθυμουμένους 32
μὴ βοηθείαις πολεμεῖν, (ὑστεριοῦμεν γὰρ ἁπάντων) ἀλλὰ παρασκευῇ συνεχεῖ καὶ δυνάμει. ὑπάρχει δ' ὑμῖν χειμαδίῳ μὲν χρῆσθαι τῇ δυνάμει Λήμνῳ καὶ Θάσῳ καὶ Σκιάθῳ καὶ ταῖς ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ νήσοις, ἐν αἷς καὶ λιμένες καὶ σῖτος καὶ ἃ χρὴ στρατεύματι πάνθ' ὑπάρχει· τὴν δ' ὥραν τοῦ ἔτους, ὅτε καὶ πρὸς τῇ γῇ γενέσθαι ῥᾴδιον καὶ τὸ τῶν πνευμάτων ἀσφαλές, πρὸς αὐτῇ τῇ χώρᾳ καὶ πρὸς τοῖς τῶν ἐμπορίων στόμασι ῥᾳδίως ἔσται.

enim dictum: quo tempore istuc proficisci non possemus, etiamsi velle nos diceremus. In ipsa hypothesi mihi irrisio inesse videtur. Si nil nisi docere voluisset, simpliciter scripsisset ἡνίκα ἡμεῖς μὴ δυνάμεθα.

Attendendum autem vocativum inter casum regentem et rectum interiectum esse, quod interdum offendit. Infra §. 44. εὑρήσει τὰ σαθρά, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἐκείνου πραγμάτων αὐτὸς ὁ πόλεμος, ubi Reiskius ὦ ἄνδρ. Ἀθ. post πραγμάτων habet.

32. μὴ βοηθείαις πολεμεῖν] Et librarii et viri docti hic et alibi offenderunt in vocabulo βοηθείαις. Βοήθειαι sunt auxilia in locum missa, quem hostes aut iam occuparunt aut certe aggressi sunt, ita ut periculum sit ne auxilium sit serum. περὶ τῶν ἐν Χερρ. §. 47. p. 101. οὐ γάρ ἐστι βοηθείαις χρωμένους οὐδέποτ' οὐδὲν τῶν δεόντων πρᾶξαι.

ὑστεριοῦμεν γὰρ ἁπάντων] Hanc tarditatem saepe Demosthenes Atheniensibus obiicit, nec immerito. Cf. §. 35. fin., ubi vide de constructione verbi.

τῇ δυνάμει] Valckenar. ad Herodot. VIII. 112. deleri vult: quod non faciendum. Dativus enim significat in commodum vestrarum copiarum. — χειμαδίῳ. Etymolog. M. p. 810. l. 1. τόπῳ, ἐφ' ᾧ ἄν τις δύναιτο χειμῶνος καθορμίσασθαι. Etiam pluralem χειμάδια sic usurpatum fuisse tradunt Anecd. Gr. λέξεις ῥητορ. p. 316. l. 16. s. v. Qui sequitur τόπος est tractus.

ἃ χρὴ στρατεύματι] Supple ὑπάρχειν, quod ex sequente verbo finito ὑπάρχει eliciendum: saepe enim ex verbo primario infinitivus supplendus in enuntiationem interiectam. Cf. Seidler. ad Eur. El. 891., qui locum recte tuetur et explicat.

πρὸς αὐτῇ τῇ χώρᾳ καὶ πρὸς τοῖς τῶν ἐμπορίων στόμασι ῥᾳδίως ἔσται] Adscribam quae olim de h. l. notavi: „Si hanc lectionem aliquo modo explicare velimus, τὴν ὥραν τοῦ ἔτους erit accusativus temporis, per opportunum anni tempus; ἔσται i. q. ἐξέσται: supplendum ex antecedenti: facile licebit his copiis uti; πρὸς αὐτῇ τῇ χώρᾳ in ipsa regione, terra (addo nunc ad terram, in vicinia terrae). Ni fallor, eodem modo intellexit Erh. Alb. Bekker, doctus Demosthenis interpres, locum sic vertens: „In der bessern Jahrszeit, dann wenn es leicht ist sich dem Lande zu nähern, und sicher wegen des Windes, kann in der Nähe desselben und nahe bei den Mündungen der Häfen leicht

33 Ἃ μὲν οὖν χρήσεται καὶ πότε τῇ δυνάμει, παρὰ τὸν καιρὸν ὁ τούτων κύριος καταστὰς ὑφ' ὑμῶν βουλεύσεται· ἃ δ' ὑπάρξαι δεῖ παρ' ὑμῶν, ταῦτ' ἐστὶν ἃ ἐγὼ γέγραφα. ἂν ταῦτα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πορίσητε τὰ χρήματα, πρῶτον ἃ λέγω, εἶτα καὶ τἄλλα παρασκευάσαντες, τοὺς στρατιώτας, τὰς τριήρεις, τοὺς ἱππέας, ἐντελῆ πᾶσαν τὴν δύναμιν νόμῳ κατακλείσητε ἐπὶ τῷ πολέμῳ μένειν, τῶν μὲν χρημάτων αὐτοὶ ταμίαι καὶ ποϱισταὶ γιγνόμενοι, τῶν δὲ πράξεων παρὰ τοῦ στρατηγοῦ τὸν λόγον ζητοῦντες, παύσεσθ' ἀεὶ περὶ τῶν αὐτῶν βου-
34 λευόμενοι καὶ πλέον οὐδὲν ποιοῦντες, καὶ ἔτι πρὸς τούτῳ πρῶτον μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν μέγιστον τῶν ἐκείνου πόρων ἀφαιρήσεσθε. ἔστι δ' οὗτος τίς; ἀπὸ τῶν ὑμετέρων ὑμῖν πολεμεῖ συμμάχων, ἄγων καὶ φέρων τοὺς πλέοντας τὴν θάλατταν. ἔπειτα τί πρὸς τούτῳ; τοῦ πάσχειν αὐτοὶ κακῶς ἔξω γενήσεσθε, οὐχ ὥσπερ τὸν παρελθόντα χρόνον εἰς Λῆμνον καὶ Ἴμβρον ἐμβαλὼν αἰ-

vom Heere Gebrauch gemacht werden." – Nunc quidem parum videtur differre ea ratio, qua Schaeferus locum intelligit, et qua primum verterat H. Wolfius: „Eo autem anni tempore, quum et appellere ad terram facile et a ventis nil periculi, ad ipsam regionem et mercatuum aditus facile accedent." Nisi quod ἡ δύναμις erit subiectum et ῥαδίως εἶναι πρός tanquam phrasis significat facile accedere, pervenire ad locum. Alterum tamen ego praefero. Quum vero etiam ex nuper collatis codicibus nihil opis allatum sit, de veritate lectionis vix amplius dubitandum.

33. παρὰ τὸν καιρὸν] Ipso momento. Insignem quandam vim habere praepositionem παρά notarunt grammaticorum subtilissimi. Cf. Fr. A. Wolfium ad Leptin. p. 267.

ταμίαι καὶ ποϱισταὶ] Ποϱισταί sunt secundum Aristoph. Scholiast. Ran. 1553. οἱ περὶ πόρου χρημάτων εἰσηγούμενοι. Ταμίαι vero sunt qui pecunias recipiunt, administrant et dispertiuntur, ut in rerum natura ποϱισταὶ priores sint ταμιῶν. Orator autem praeponit ταμίαι ut nomen generale.

34. οὐχ ὥσπερ – ᾤχετ' ἔχων] Brachylogia, qua interdum viri docti offenduntur. Est enim post negationem supplendum ex notione sequente participium, h. l. absolutum οὐχ ἔξοντος αὐτοῦ. Plato Gorg. §. 163. καὶ πεινῆν καὶ διψῆν ἀναγκάζων, οὐχ ὥσπερ ἐγὼ πολλὰ καὶ ἡδέα καὶ παντοδαπὰ εὐώχουν ὑμᾶς, i. e. οὐκ εὐωχῶν ὑμᾶς, ὥσπερ ἐγὼ εὐώχουν, ubi Heindorfius complura habet exempla. Cf. eiusdem annotationem ad Protag. §. 77.

εἰς Λῆμνον καὶ Ἴμβρον] Diodorus Sicul. L. XVI. 21. tradit bello sociali hostes insulas Lemnum et Imbrum populatos esse, facileque fieri poterat, ut Philippus hostibus Atheniensium opem ferret sive clam sive aperte.

αἰχμαλώτους πολίτας ὑμετέρους ᾤχετ᾽ ἔχων, πρὸς τῷ Γε-
ραιστῷ τὰ πλοῖα συλλαβὼν ἀμύθητα χρήματ᾽ ἐξέλεξε, τὰ
τελευταῖα εἰς Μαραθῶνα ἀπέβη καὶ τὴν ἱερὰν ἀπὸ τῆς
χώρας ᾤχετ᾽ ἔχων τριήρη, ὑμεῖς δ᾽ οὔτε ταῦτα ἠδύνασθε
κωλύειν οὔτ᾽ εἰς τοὺς χρόνους, οὓς ἂν προθῆσθε,
βοηθεῖν. καίτοι τί δήποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομί- 35
ζετε τὴν μὲν τῶν Παναθηναίων ἑορτὴν καὶ τὴν τῶν
Διονυσίων ἀεὶ τοῦ καθήκοντος χρόνου γίγνεσθαι, ἄν τε
δεινοὶ λάχωσιν ἄν τε ἰδιῶται οἱ τούτων ἑκατέρων ἐπιμε-
λούμενοι, εἰς ἃ τοσαῦτ᾽ ἀναλίσκετε χρήματα, ὅσα οὐδ᾽ εἰς
ἕνα τῶν ἀποστόλων, καὶ τοσοῦτον ὄχλον καὶ τοσαύτην
παρασκευήν, ὅσην οὐκ οἶδ᾽ εἴ τι τῶν ἁπάντων ἔχει, τοὺς
δ᾽ ἀποστόλους πάντας ὑμῖν ὑστερίζειν τῶν καιρῶν,

πρὸς τῷ Γεραιστῷ] Promontorio in angulo meridionali insulae Euboeae.

τὴν ἱερὰν - - τριήρη] Scholiastes Aristoph. ad Aves v. 147. duarum meminit, *Σαλαμινίας* et *Παράλου*. *ὧν ἡ μὲν Σαλαμινία τοὺς ἐκκαλουμένους ἦγεν, ἡ δὲ Πάραλος τὰς θεωρίας, τουτέστι τὰ εἰς θυσίαν πεμπόμενα.* Photius autem ex Porsoni editione p. 386. *πάραλος δὲ τριήρης ἱερὰ καλεῖται, ἥτις διηνεκῶς ταῖς ἐπειγούσαις χρείαις ὑπηρετεῖ· ὁπότε δὲ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς μεταπέμψασθαι στρατηγὸν ἠβούλοντο, ὥσπερ Ἀλκιβιάδην ἐκ Σικελίας, τῇ παράλῳ ἐχρῶντο· λέγεται δὲ ἡ αὐτὴ καὶ Σαλαμινία.*

35. *δεινοὶ - ἰδιῶται*] Opponuntur haec nomina apud Graecos significatione amplissima, ita ut per *δεινόν* peritum, per *ἰδιώτην* imperitum notent, res autem, cuius quis peritus vel imperitus sit, per contextum definiatur. Cf. Heindorf. ad Plat. Protag. §. 45. p. 525.

τῶν ἀποστόλων] Harpocration s. v. *ἀποστολεῖς*· — *ἀπόστολοι δ᾽ εἰσὶν αἱ τῶν νεῶν ἐκπομπαί. ὁ ῥήτωρ ἐν πρώτῳ Φιλιππικῶν.* Cf. Ducker. ad Thucyd. VIII. 8. Expeditiones, imprimis maritimae.

τοσοῦτον ὄχλον] Post *ὄχλον* Reiskius opinabatur deesse *ἔχετε*. Sed vere Schaeferus, „habemus, inquit, exemplum usitatissimae figurae (zeugmatis dictae, cuius exempla ex Lysia illustravi Excursu III. huius Biblioth. Vol. XVI.), de qua Dorvillius omnium copiosissime et doctissime disputavit ad Charit. p. 440. Lips. Aliud exemplum habemus *περὶ εἰρήν.* §. 10. p. 59. R. ubi quum accusativi *καὶ τοιαύτας ἐλπίδας καὶ φενακισμούς* per zeugma adiuncti sunt participio *ὑπισχνουμένων*, Reiskius et Augerus addendum censuerunt *προτεινόντων* vel *ὑποδεικνύντων*.

τοὺς δ᾽ ἀποστόλους πάντας ὑμῖν ὑστερίζειν τῶν καιρῶν] *περὶ στεφ.* §. 102. *ἔτι δ᾽ ὑστερίζουσαν ἐκ τούτων τὴν πόλιν τῶν καιρῶν.* Phrynichus p. 237. monet *ὑστερίζειν* apud probos scriptores cum genitivo, non cum dativo construi: *ὑστερίζειν τῷ καιρῷ οὐ λέγεται, ἀλλ᾽ ὑστερίζειν τοῦ καιροῦ.* Lobeckius autem probat tempus definitum modo in dativo poni, Herodot. VI. 89. *ὑστέρισαν μιῇ ἡμέρῃ*, mo-

τὸν εἰς Μεθώνην, τὸν εἰς Παγασάς, τὸν εἰς Ποτίδαιαν;
36 ὅτι ἐκεῖνα μὲν ἅπαντα νόμῳ τέτακται, καὶ πρόοιδεν ἕκαστος ὑμῶν ἐκ πολλοῦ τίς χορηγὸς ἢ γυμνασίαρχος τῆς φυλῆς, πότε καὶ παρὰ τοῦ καὶ τί λαβόντα τί δεῖ ποιεῖν, οὐδὲν ἀνεξέταστον οὐδ' ἀόριστον ἐν τούτοις ἠμέληται, ἐν δὲ τοῖς περὶ τοῦ πολέμου καὶ τῇ τούτου παρασκευῇ ἄτακτα, ἀδιόρθωτα, ἀόριστα ἅπαντα. τοιγαροῦν ἅμα ἀκηκόαμέν τι καὶ τριηράρχους καθίσταμεν καὶ τούτοις ἀντιδόσεις ποιούμεθα καὶ περὶ χρημάτων πόρου σκοποῦμεν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐμβαίνειν τοὺς μετοίκους ἔδοξε καὶ τοὺς χωρὶς οἰκοῦντας,
37 εἶτ' αὐτοὺς πάλιν ἀντεμβιβάζειν, εἶτ' ἐν ὅσῳ ταῦτα

36. *εἶτ' αὐτοὺς*] Non negligenda lectio, quae habetur in ind. Herwag. *εἶθ' αὐτούς*, ut *ἀντεμβιβάζειν* transitivam retineat significationem, quam habet ubique. Si retinetur *αὐτούς*, sc. *πολίτας*, *ἀντεμβαίνειν* dicendum erat aut *ἀντεμβιβάζειν* sic intelligendum.

37. *εἶτ' ἐν ὅσῳ ταῦτα μέλλεται*] Sic Bekkerus in Berol. 1816. et Dindorfius ex optimo codice: ceteri *μέλλετε*. Recte *μέλλεται*. Alioqui orator prima persona in toto hoc loco utens scripsisset

---

do in accusativo, Xenophon. Anab. I. 7, 12. *ὑστέρησε τῆς μάχης πέντε ἡμέρας*, rem autem, qua quis deficiatur, interdum in dativo iungi, sed plerumque transiri ad commune verborum carendi privandique regimen per genitivum, ergo *ὑστερίζειν τοῦ καιροῦ* melius dici quam *ὑστερίζειν τῷ καιρῷ*, si significetur occasionem rei gerendae praetermittere.

τὸν εἰς Παγασάς] Harpocration s. v. *Παγασαί* p. 138. Lips. *ἐπίνειόν ἐστι Φεραίων αἱ Παγασαί, ὡς Θεόπομπος ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν Φιλιππικῶν δηλοῖ.* Haec expeditio locum habebat Ol. CVI. 4., quum impetus Philippi in Thermopylas irritus cecidisset.

36. *τίς χορηγὸς ἢ γυμνασίαρχος τῆς φυλῆς*] Vide Fr. Aug. Wolfium in Prolegg. ad Leptin. de illo p. 89. sq., de hoc p. 92. s.

οὐδὲν ἀνεξέταστον — ἠμέληται] Attende asyndeton, quod displicuit viris doctis. Lenissima quidem medela adhiberi posset disiungendo vocabulo *οὐδέν* in *οὐδ' ἕν*. Fortior tamen videtur vulgata, quum asyndetos oratio tono ipso acuatur.

τριηράρχους] Molestissimum et sumptuosissimum publicorum munerum, quod primus enucleavit Fr. Aug. Wolfius Prolegg. ad Leptin. p. 100. sq.

ἀντιδόσεις ποιούμεθα] Cf. ad Lysiam adv. Sim. §. 20.

τοὺς μετοίκους] *Μέτοικοι* sunt illi vel ipsi vel illorum progenies, qui, relicto patrio solo, in Atticam migraverant, non ad tempus illi quidem, sed ita, ut fide publica domicilium ibi ac sedem fortunarum constituerent; fuitque haec turba utilissima civitati. Fr. A. Wolfius Prolegg. ad Leptin. p. 67. s.

καὶ τοὺς χωρὶς οἰκοῦντας] Anecdd. Bekkeri p. 316. l. 11. *χωρὶς οἰκοῦντες: οἱ ἀπελεύθεροι, ἐπεὶ χωρὶς οἰκοῦσι τῶν ἀπελευθερωσάντων.* Haec ipsa

μέλλεται, προαπόλωλεν ἐφ᾽ ἃ ἂν ἐκπλέωμεν· τὸν γὰρ τοῦ πράττειν χρόνον εἰς τὸ παρασκευάζεσθαι ἀναλίσκομεν, οἱ δὲ τῶν πραγμάτων καιροὶ οὐ μένουσι τὴν ἡμετέραν βραδυτῆτα καὶ εἰρωνείαν. ἃς δὲ τὸν μεταξὺ χρόνον δυνάμεις οἰόμεθ᾽ ἡμῖν ὑπάρχειν, οὐδὲν οἷαί τε οὖσαι ποιεῖν ἐπ᾽ αὐτῶν τῶν καιρῶν ἐξελέγχονται. ὁ δ᾽ εἰς τοῦθ᾽ ὕβρεως ἐλήλυθεν, ὥστ᾽ ἐπιστέλλειν Εὐβοεῦσιν ἤδη τοιαύτας ἐπιστολάς.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

Τούτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἀνεγνωσμένων 38
ἀληθῆ μέν ἐστι τὰ πολλὰ ὡς οὐκ ἔδει, οὐ μὴν
ἀλλ᾽ ἴσως οὐχ ἡδέα ἀκούειν. ἀλλ᾽ εἰ μέν, ὅσα ἄν τις
ὑπερβῇ τῷ λόγῳ, ἵνα μὴ λυπήσῃ, καὶ τὰ πράγματα
ὑπερβήσεται, δεῖ πρὸς ἡδονὴν δημηγορεῖν· εἰ δ᾽ ἡ
τῶν λόγων χάρις, ἂν ᾖ μὴ προσήκουσα, ἔργῳ ζημία
γίγνεται, αἰσχρόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φενακί-
ζειν ἑαυτοὺς καὶ ἅπαντ᾽ ἀναβαλλομένους, ὅσα ἂν ᾖ
δυσχερῆ, πάντων ὑστερίζειν τῶν ἔργων, καὶ μηδὲ τοῦτο 39
δύνασθαι μαθεῖν, ὅτι δεῖ τοὺς ὀρθῶς πολέμῳ χρω-
μένους οὐκ ἀκολουθεῖν τοῖς πράγμασιν, ἀλλ᾽ αὐτοὺς
ἔμπροσθεν εἶναι τῶν πραγμάτων, καὶ τὸν αὐτὸν τρό-

μέλλομεν. Xenoph. Anabas. III. 1, 47. *ὡς μὴ μέλλοιτο, ἀλλὰ περαίνοιτο τὰ δέοντα.* *Schaefer.* Thucyd. V. 111. *ἀλλ᾽ ὑμῶν τὰ μὲν ἰσχυρότατα ἐλπιζόμενα μέλλεται.*

τὴν ἡμετέραν βραδυτῆτα καὶ εἰρωνείαν] Pro *εἰρωνείαν* codd. multi habent *ῥᾳθυμίαν*, quod videtur translatum ex §. 8., ubi ea explicatio unice vera videtur, non item quod ut idem significans additur: *ἢ δοῦλοι χωρὶς οἰκοῦντες τῶν δεσποτῶν.* Quae in Demosthenicis fertur, *κατὰ Εὐεργ. καὶ Μνησιβ.* §. 72. p. 1161. R. *ἀφεῖτο γὰρ ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ ἐλευθέρα καὶ χωρὶς ᾤκει καὶ ἄνδρα ἔσχεν.*

38. *καὶ τὰ πράγματα ὑπερβήσεται*] Quod antecedenti verbo convenienter *τῷ πράγματι* vel potius *τῷ ἔργῳ* dicendum erat, id cum vi factum est subiectum *καὶ τὰ πράγματα*, auch die Thatsachen, auch die Wirklichkeit.

39. *ἔμπροσθεν εἶναι τῶν πραγμάτων*] Dorville ad Chariton. p. 404. Lips. mavult *ἰέναι*. Idem placuit Marklando ad Eurip. Suppl. v. 747. Non opus. Recte inter se opponuntur *ἔμπροσθεν εἶναι* et *ἀκολουθεῖν*. Xenoph. Anabas. V. 6, 9. *πολεμίων πολλῶν μὲν ἔμπροσθεν ὄντων, πολλῶν δ᾽ ὄπισθεν ἑπομένων.* Num hic etiam corrigemus *ἰόντων*? *Schaeferus.* Sententia: ipsos decet esse duces rerum, non pedisequos, i. e. debent providere, praecavere eventibus, antevertere quasi, ne noceant.

τὸν αὐτὸν τρόπον ὥσπερ] H. Wolfius pro *ὥσπερ* mavult

πὸν ὥςπερ τῶν στρατευμάτων ἀξιώσειεν ἄν τις τὸν στρατηγὸν ἡγεῖσθαι, οὕτω καὶ τῶν πραγμάτων τοὺς εὖ βουλευομένους, ἵν᾽ ἃ ἂν ἐκείνοις δοκῇ, ταῦτα πράττηται καὶ μὴ τὰ συμβάντα ἀναγκάζωνται διώκειν.
40 ὑμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλείστην δύναμιν ἁπάντων ἔχοντες, τριήρεις, ὁπλίτας, ἱππέας, χρημάτων πρόςοδον, τούτων μὲν μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας οὐδενὶ πώποτε ἐν δέοντι κέχρησθε, οὐδενὸς δ᾽ ἀπολείπεσθε. ὥςπερ δὲ οἱ βάρβαροι πυκτεύουσιν, οὕτω πολεμεῖτε Φιλίππῳ. καὶ γὰρ ἐκείνων ὁ πληγεὶς ἀεὶ τῆς πληγῆς ἔχεται, κἂν ἑτέρωσε πατάξῃ τις, ἐκεῖσέ εἰσιν αἱ χεῖρες· προβάλλεσθαι δ᾽ ἢ βλέπειν ἐναντίον οὔτ᾽ οἶδεν
41 οὔτ᾽ ἐθέλει. καὶ ὑμεῖς, ἐὰν ἐν Χεῤῥονήσῳ πύθησθε

dem iuncta habemus, τὴν ὑμετέραν βραδυτῆτα καὶ ῥαθυμίαν. Εἰρωνεία autem hic dicta ea significatione, quam praeeunte Reiskio explicuimus §. 7. πᾶσαν ἀφεὶς τὴν εἰρωνείαν.

ὅνπερ. Non opus. Nam post ὁ αὐτός haud raro ponitur adverbium ὥςπερ, quanquam interdum a viris doctis tentatum aut mutatum. Cf. Heindorf. ad Platonis Phaedon. §. 79. p. 129. et Stallbaum. huius Bibliothecae Vol. XI. P. II. p. 117.

40. οὐδενὸς δ᾽ ἀπολείπεσθε] Quum H. Wolfius de sententia fluctuaret, qui insecuti sunt, alius aliam viam ingressus est. Vere monet Schaeferus vulgatam optime habere et οὐδενός esse generis neutrius et significare nihil non assectamini s. affectatis, etsi non assequentes, sed frustra laborantes. §. 41. res per partes exponitur. [Sic nos olim interpretati sumus: von dem allen habt ihr bis auf den heutigen Tag nichts benutzt, ohne doch irgendwo zurückzubleiben. F. I.] – οἱ βάρβαροι. pugilatus imperiti. – ἀεὶ τῆς πληγῆς ἔχεται. tropus videtur desumptus ab eo, qui alium cursu persequens instat et urget: plagam semper persequitur, puerorum instar, qui quum dolent offendentes in mensa aut pariete, partem plagis percutiant, qua offenderant. [Immo tropus petitus est a pugilibus sinistro modo pugilatu certantibus neque id agentibus, ut adversariorum plagas a se avertant (προβάλλεσθαι, sich decken), sed accepta demum plaga manus admoventibus ei corporis parti, cui inflicta est plaga (ἀεὶ τῆς πληγῆς ἔχεται, er greift jedesmal nach der Stelle, auf welche der Schlag gefallen ist). V. C. F. H.] – ἐκεῖσε. „Cave, inquit Schaef., pro ἐκεῖ positum esse opineris. Vernacule so sind die Hände dorthin. – προβάλλεσθαι.‘ Harpocration s. v. προβαλλομένους recte vocabulum explicat προτείνειν τὰς χεῖρας ὡς εἰς μάχην. Rem γραφικῶς illustrat Xenophon Cyrop. II. 3, 10. ubi Pheraulas, Ἐγώ, inquit, ἐκ παιδίου εὐθὺς προβάλλεσθαι ἠπιστάμην πρὸ τούτων, ὅ τι ᾤμην πληγήσεσθαι· εἰ δὲ μὴ ἄλλο μηδὲν ἔχοιμι, τὼ χεῖρε προέχων ἐνεπόδιζον ὅ τι ἠδυνάμην τὸν παίοντα, καὶ τοῦτο ἐποίουν οὐ διδασκόμενος, ἀλλὰ

Φίλιππον, ἐκεῖσε βοηθεῖν ψηφίζεσθε, ἐὰν ἐν Πύλαις, ἐκεῖσε, ἐὰν ἄλλοθί που, συμπαραθεῖτε ἄνω κάτω, καὶ στρατηγεῖσθε μὲν ὑπ᾽ ἐκείνου, βεβούλευσθε δ᾽ οὐδὲν αὐτοὶ συμφέρον περὶ τοῦ πολέμου, οὐδὲ πρὸ τῶν πραγμάτων προορᾶτε οὐδέν, πρὶν ἂν ἢ γεγενημένον ἢ γιγνόμενόν τι πύθησθε. ταῦτα δ᾽ ἴσως πρότερον μὲν ἐνῆν· νῦν δὲ ἐπ᾽ αὐτὴν ἥκει τὴν ἀκμήν, ὥστ᾽ οὐκέτ᾽ ἐγχωρεῖ. δοκεῖ δέ μοι θεῶν τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 42
τοῖς γιγνομένοις ὑπὲρ τῆς πόλεως αἰσχυνόμενος τὴν φιλοπραγμοσύνην ταύτην ἐμβαλεῖν Φιλίππῳ. εἰ γὰρ

41. ἄνω κάτω] Sic Bekkerus ex optimis codd., quod imprimis in clausula bonum est ἀσυνδέτως vulgique sermonem exprimit. Haec formula modo ἀσυνδέτως ponitur, modo cum copula καί (quod frequentius est apud Platonem quam ἀσύνδετον. Cf. Heindorf. ad Gorg. §. 104. p. 157.), modo per καί – καί vel τε καί. Phil. III. §. 36. p. 120. R. Olynth. I. (v. II.) 16. Bekkerus ex optimis scripsit ταῖς στρατείαις ταύταις ταῖς ἄνω κάτω, ubi vulgo ταῖς ἄνω τε καὶ κάτω. Formula est de re praecipiti, ubi quae eveniunt parum considerantur, eorum, qui alio tempore aliud agunt nec certum aliquod consilium sequuntur. Varias formulae significationes perlustravit Astius ad Platonis Phaedrum p. 378. ἄνω καὶ κάτω μεταστρέφοντα.

πρὸ τῶν πραγμάτων] Haec vera lectio optimorum codicum, quum nonnulli habeant περὶ τῶν χρημάτων. Vere monet Obsopoeus Demosthenem reprehendere Atheniensium incuriam, quod nullam rerum agendarum curam suscipiant, nisi ubi aliquid factum esse audierint.

πρὶν ἂν – – πύθησθε] Boni nonnulli codices praebent ordine inverso ἢ γιγνόμενον ἢ γεγενημένον τι πύθησθε: quem ut aliquanto graviorem praeferat Schaeferus. Absurdum est, inquit, negligere rem, quae tua intersit, antequam fiat; absurdissimum, antequam facta sit.

καὶ ἐπ᾽ αὐτῷ τούτῳ παιόμενος, εἰ προβαλοίμην.

41. στρατηγεῖσθε μὲν ὑπ᾽ ἐκείνου] Tropice de iis, qui cuncta secundum consilia et voluntatem alicuius agunt, ut milites obtemperare oportet iussis imperatorum. Germanice etiam dicere possis: „Ihr steht wie unter dem Commando von jenem."

ἐπ᾽ αὐτὴν ἥκει τὴν ἀκμήν] Ἀκμή tropice maturitas rei agendae, quum nullus est morae locus. Bekkeri Anecdd. p. 365. l. 10. explicant αὐτὴ ἡ ῥοπὴ τῆς τοῦ πράγματος ἐπιτάσεως. Alb. Gerh. Bekker: „Jetzt aber verstattet dieſs nicht eine Zeit, wo alles auf der Spitze steht." Iacobs: „jetzt, wo ihr auf der Spitze steht, ist es schlechterdings unzulässig." Locutionem, quae in proverbium abiit, illustrat Valckenar. ad Herodot. L. VI. 11.

42. τὴν φιλοπραγμοσύνην] Mala significatione studium et libido cunctis se immiscendi, sycophantarum more, qui cuivis bono et tranquillo civi molestiam facessunt. Τῷ φιλοπραγμονεῖν hac significatione opponitur τὰ ἑαυ-

ἔχων δ' κατέστραπται καὶ προείληφεν ἡσυχίαν ἔχειν ἤθελε καὶ μηδὲν ἔπραττεν ἔτι, ἀποχρῆν ἐνίοις ὑμῶν ἄν μοι δοκεῖ, ἐξ ὧν αἰσχύνην καὶ ἀνανδρίαν καὶ πάντα τὰ αἴσχιστα ὠφληκότες ἂν ἦμεν δημοσίᾳ· νῦν δ' ἐπιχειρῶν ἀεί τινι καὶ τοῦ πλείονος ὀρεγόμενος ἴσως ἂν ἐκκαλέσαιθ' ὑμᾶς, εἴπερ μὴ παντάπασιν ἀπεγνώκατε.
43 θαυμάζω δ' ἔγωγε, εἰ μηδεὶς ὑμῶν μήτ' ἐνθυμεῖται μήτε ὀργίζεται, ὁρῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν μὲν ἀρχὴν τοῦ πολέμου γεγενημένην περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον, τὴν δὲ τελευτὴν οὖσαν ἤδη ὑπὲρ τοῦ μὴ

42. *ἐπιχειρῶν ἀεί τινι*] Fluctuant codices inter *τινί* et *τι*. Schaeferus, accusativum, inquit, fert linguae ratio; sed longe frequentior est altera constructio eademque oratori usitata. Vide Georg. Lacapenium in Matthaei Lectt. Mosc. T. I. 1. p. 62. De significatione pronominis emphatica nemo hic cum Rüdigero cogitabit.

εἴπερ μὴ παντάπασιν ἀπεγνώκατε] Vulgo ante *ἀπεγνώκατε* addebatur *ἑαυτῶν*, idque etiam Bekkerus in Berolin. 1816. retinebat. Rüdigerus pronomen includebat, Bekkerus in posterioribus omisit cum optimo codice. Iamdiu a grammatico pronomen reflexivum erat additum: nam in Anecdd. in libro *περὶ συντάξεως* p. 219. *ἀπέγνων: γενικῇ· κατὰ Φιλίππου πρώτῳ· εἴπερ μὴ παντάπασιν αὐτῶν ἀπεγνώκατε.* Id quidem hodie neminem offenderit, quod reflexivum tertiae personae pro secunda positum sit. Sed Mss. multiplex lectio facile eo ducit, ut grammaticorum alios aliud in scholis addendum tradidisse censeamus. Est enim codex, qui habet *ὑμῶν αὐτῶν*, alii *ἑαυτῶν*, alii *αὑτῶν*, nonnulli etiam *αὐτῶν*. Hinc quidni obtemperandum optimo et antiquissimo, qui pronomen plane ignorat?

τοῦ ποιεῖν, τὰ ἴδια πράττειν. κατὰ *Μειδ.* §. 137. p. 559. R. *τὴν βίαν καὶ τὴν φιλοπραγμοσύνην ὁρῶντας.* Sic in sequentibus *μηδὲν πράττειν* est nihil iniusti, quod aliis fraudi sit et detrimento, facere. Opponitur *πολλὰ πράττειν* eadem significatione, qua *φιλοπραγμονεῖν*.

αἰσχύνην καὶ ἀνανδρίαν καὶ πάντα τὰ αἴσχ.] Huiusmodi paronomasiae, qualem fortasse quis hic aucupatur in *αἰσχύνην* et *αἴσχιστα*, raro excidunt Demostheni. *Αἰσχύνην ὀφλεῖν* et similes locutiones sunt periphrases verborum, ita ut phrasi notio inhaereat merito aliquem pati quod patiatur: *αἰσχύνην ὀφλεῖν*, iusta premi infamia.

ἴσως ἂν ἐκκαλέσαιθ' ὑμᾶς] Ἐκκαλεῖσθαι hic rariore significatione ponitur: irritare, ad indignationem et vindictam compellere.

43. *θαυμάζω δ' ἔγωγε, εἰ*] Εἰ post verba affectum denotantia positum dicunt pro *ὅτι*. Sed vere monet Rost. §. 121. I. not. 5. p. 466. *εἰ* poni, quum causa affectus nondum ut certa pronuntietur, *ὅτι* autem, quum de ea dubitatio non possit esse. — Ceterum notandum appellationem *ὦ ἄνδρες Ἀθην.* a pronomine *ὑμῶν* remotam eique momento interpositam, quod maximam moveat attentionem.

ὑπὲρ τοῦ etc.] Ὑπέρ sequente infinitivo negativo consilium notat et studium, ne quid fiat; se-

παθεῖν κακῶς ὑπὸ Φιλίππου. ἀλλὰ μὴν ὅτι γε οὐ στή-
σεται, δῆλον, εἰ μή τις κωλύσει. εἶτα τοῦτ' ἀναμενοῦ-
μεν, καὶ τριήρεις κενὰς καὶ τὰς παρὰ τοῦ δεῖνος ἐλπί-
δας ἐὰν ἀποστείλητε, πάντ' ἔχειν οἴεσθε καλῶς; οὐκ 44
ἐμβησόμεθα; οὐκ ἔξιμεν αὐτοὶ μέρει γέ τινι στρατιω-
τῶν οἰκείων νῦν, εἰ καὶ μὴ πρότερον; οὐκ ἐπὶ τὴν
ἐκείνου πλευσόμεθα; ποῖ οὖν προσορμιούμεθα; ἤρετό
τις. εὑρήσει τὰ σαθρά, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἐκεί-
νου πραγμάτων αὐτὸς ὁ πόλεμος, ἂν ἐπιχειρῶμεν· ἂν
μέντοι καθώμεθα οἴκοι λοιδορουμένων ἀκούοντες καὶ
αἰτιωμένων ἀλλήλους τῶν λεγόντων, οὐδέποτ' οὐδὲν
ἡμῖν οὐ μὴ γένηται τῶν δεόντων. ὅποι μὲν γὰρ ἄν, 45
οἶμαι, μέρος τι τῆς πόλεως συναποσταλῇ, κἂν μὴ πᾶσα
παρῇ, καὶ τὸ τῶν θεῶν εὐμενὲς καὶ τὸ τῆς τύχης ἡμῖν
συναγωνίζεται· ὅποι δ' ἂν στρατηγὸν καὶ ψήφισμα κε-
νὸν καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ βήματος ἐλπίδας ἐκπέμψητε, οὐ-
δὲν ὑμῖν τῶν δεόντων γίγνεται, ἀλλ' οἱ μὲν ἐχθροὶ

quente affirmativo studium aliquid assequendi.

στήσεται] Tropice de cessatione consiliorum et conaminum. κατὰ Μειδ. §. 102. p. 547. οὐ μὴν ἐνταῦθ' ἕστηκε τὸ πρᾶγμα.

τὰς παρὰ τοῦ δεῖνος ἐλπίδας] §. 45. habemus rem certo pronuntiatam, τὰς ἀπὸ τοῦ βήματος ἐλπίδας. Per τὸν δεῖνα igitur homo magniloquus intelligendus, qui Atheniensibus de suggestu illudit, quam bene cuncta succedant et quam prosperitatem sint assecuturi.

44. ποῖ οὖν προσορμιούμεθα; ἤρετό τις] Pearcius ad Longin. S. XVIII. init., ubi hic locus laudatur, offenditur indicativo et opinatur legendum esse ἔροιτό τις, vel haec verba prorsus esse delenda. Illud Graecum non est, sed dicendum foret ἔροιτ' ἄν τις; hoc non probabile, quum ἤρετό τις speciem additamenti non habeat. Weiskio sic statuendum videtur, aliquem aut plures in concione satis alta voce, ut ab oratore exaudiri possent, quaesivisse: ποῖ οὖν προσορμιούμεθα; Sed nusquam tale quid per hanc formulam illatum invenimus. Mihi res simplex videtur: Solent homines interrogare. Res in sermonibus et orationibus multum disceptabatur; itaque quaestio saepe ut difficilis proponebatur, ad quam respondere vix quis posset.

τὰ σαθρά] Grammatici nonnulli antiqui tradunt σαθρόν et σαπρόν idem esse, sed illud Atticum, hoc κοινόν, dialecti communis. Kusterus autem ad Aristoph. Plut. 814., σαθρόν, inquit, dicitur de vestimentis, vasis et similibus, quae vetustate vel usu ita attrita sunt et confecta, ut facile rumpi possint; σαπρόν autem de rebus putredine corruptis et ideo malum odorem vel saporem habentibus. Toupius autem ad Longinum l. l. vocabulum σαθρόν enucleans, quicquid, ait, vitiosum et male sanum sit, σαθρόν Graeci vocant. [Cf. Wyttenb. Bibl.

καταγελῶσιν, οἱ δὲ σύμμαχοι τεθνᾶσι τῷ δέει τοὺς
46 τοιούτους ἀποστόλους. οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν ἕνα ἄνδρα δυνηθῆναί ποτε ταῦθ' ὑμῖν πρᾶξαι πάνθ', ὅσα βούλεσθε· ὑποσχέσθαι μέντοι καὶ φῆσαι καὶ τὸν δεῖνα αἰτιάσασθαι καὶ τὸν δεῖνα ἔστιν. τὰ δὲ πράγματα ἐκ τούτων ἀπόλωλεν· ὅταν γὰρ ἡγῆται μὲν ὁ στρατηγὸς ἀθλίων ἀπομίσθων ξένων, οἱ δ' ὑπὲρ ὧν ἂν ἐκεῖνος ἐκεῖ πράξῃ πρὸς ὑμᾶς ψευδόμενοι ῥᾳδίως ἐνθάδ' ὦσιν;

46. ἡγῆται] Sic multi boni codices pro vulgato ἡττῆται, quod recte ea de causa praeferendum censet etiam Schaeferus, quia οἱ ξένοι epitheta habeant ἄθλιοι, ἀπόμισθοι, non ἀκόλαστοι, ὑβρίζοντες. Et Atheniensium quidem summa culpa in eo est, quod hominibus, quibus in bello utuntur, stipendia non solvunt. Στρατηγοὺς faciunt ἡγεμόνας τῶν ξένων: quae iam culpa est, quum non ξένους solos, sed cives ipsos oporteat proficisci in bellum: nec solum ἡγεμόνας τῶν ξένων, sed etiam ξένων ἀθλίων ἀπομίσθων, in quo necessario iam inest notio culpam non esse στρατηγῶν, si concedere eos oporteat, ut milites undecunque conquirant res ad vivendum necessarias. Dolendum, quod Harpocration non totam laudat enuntiationem, sed tantum vocabulum ἀπόμισθος explicat: ἀπόμισθοι ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς καὶ ἐν τῷ κατ' Ἀριστοκράτους οἱ μισθὸν μὴ λαμβάνοντες, distinguens ab ea significatione, qua sint ἀπόμισθοι ἄμισθοι, οἱ μισθοῦ ἔργον τι διαπραξάμενοι καὶ ἄμισθοι.

crit. I. 3. p. 43. et ad Plutarch. VI. 2. p. 866. s.]

45. τῷ δέει τοὺς τοιούτους ἀποστόλους] H. Wolfius τοὺς τοιούτους ἀποστόλους coniunxit cum καταγελῶσι: quae non solum inaudita est in Demosthene traiectio, sed constructio etiam vitiosa. Boni enim scriptores ad καταγελᾶν in accusativo ponunt nonnisi pronomina, imprimis relativum, interdum, substantiva vero nonnisi in genitivo aut, quanquam raro, in dativo. Abreschius in Obvv. ad Aeschyl. p. 57. et 631. iungebat accusativum cum δέει, ita ut substantivum casum verbi coniugati regat et τῷ δέει τοὺς τοιούτ. ἀποστ. idem sit ac δεδιότες τ. τ. ἀ. In se quidem nihil dicendum contra eiusmodi constructionem. Reiskius autem affirmat hanc rationem a Demosthene non usurpari; hinc ex duobus codd. addidit praepositionem διά: quam in nullo suorum inventam recte rursus delevit Bekkerus. Ruedigerus apte laudat de falsa leg. §. 81. p. 366. τεθνάναι τῷ φόβῳ Θηβαίους καὶ τοὺς Φιλίππου ξένους. Neque vero opinandum est absolute, φόβος, δέος similiaque cum accusativo construi posse, sed ubi participium verbi cognati loco substantivi poni potest. Poeticam potius quam rhetoricam rationem dixerim, nec illam, imprimis apud oratores, reiiciendam, qui sententiam potius quam singula verba sequuntur. Cf. Hermannum in Seidleri editione Troadum v. 123. et Seidlerum ipsum ad v. 351.

46. φῆσαι] Aoristus ad praesens φάσκω referendus, quod est dictito, verba do.

ὑμεῖς δ' ἐξ ὧν ἂν ἀκούσητε ὅ τι ἂν τύχητε ψηφίζησθε, τί καὶ χρὴ προςδοκᾶν;

Πῶς οὖν ταῦτα παύσεται; ὅταν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς αὐτοὺς ἀποδείξητε στρατιώτας καὶ μάρτυρας τῶν στρατηγουμένων καὶ δικαστὰς οἴκαδ' ἐλθόντας τῶν εὐθυνῶν, ὥςτε μὴ ἀκούειν μόνον ὑμᾶς τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ παρόντας ὁρᾶν. νῦν δ' εἰς τοῦθ' ἥκει τὰ πράγματα αἰσχύνης, ὥςτε τῶν στρατηγῶν ἕκαστος δὶς καὶ τρὶς κρίνεται παρ' ὑμῖν περὶ θανάτου, πρὸς δὲ τοὺς ἐχθροὺς οὐδεὶς οὐδὲ ἅπαξ αὐτῶν ἀγωνίσασθαι περὶ θανάτου τολμᾷ, ἀλλὰ τὸν τῶν ἀνδραποδιστῶν καὶ λωποδυτῶν θάνατον μᾶλλον αἱροῦνται τοῦ προςήκοντος· κακούργου μὲν γάρ ἐστι κριθέντ' ἀποθανεῖν, στρατηγοῦ δὲ μαχόμενον τοῖς πολε- 47

47. ὁρᾶν] In quibusdam codd. legitur ὁρᾶν δεῖ, quod adeo recepit Augerus, in aliis δεῖ ὁρᾶν. „En, inquit Schaeferus, luculentum exemplum diversitatis scripturae, quales aliis in scriptoribus oblatae moverunt parum cautos, ut de duplici recensione cogitarent. Fere ortae sunt in ludis Graecorum literariis, dum magistri scripta veterum discipulis interpretabantur."

τί καὶ χρὴ προςδοκᾶν] *Καί* ita post interrogationem positum significat nihil plane exspectari posse. Qui interrogat τί χρὴ προςδοκᾶν; exspectat aliquid, sed dubius est quid eveniat. Qui interrogat τί καὶ χρὴ προςδοκᾶν; desperat de salute nec eam usquam exspectari posse existimat. Similia habet Hermannus ad Viger. p. 837. de τί χρὴ λέγειν et τί χρὴ καὶ λέγειν;

47. πῶς] Parum recte interrogatio orditur a πῶς, quum sequatur ὅταν. Talia non premenda, sed animadvertenda, ne, si occurrunt similia, ad inutiles coniecturas prolabaris. *Schaefer.*

τῶν εὐθυνῶν] *Εὔθυναι* sunt secundum antiquos grammaticos δίκαι κατὰ τῶν ἀρξάντων κακῶς. Ad notionem illustrandam inservit locus Plat. Protag. p. 326. D. ἡ πόλις νόμους ὑπογράψασα — κατὰ τούτους ἀναγκάζει καὶ ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι, ὃς δ' ἂν ἐκτὸς βαίνῃ τούτων, κολάζει· καὶ ὄνομα τῇ κολάσει ταύτῃ καὶ παρ' ὑμῖν καὶ ἄλλοθι πολλαχοῦ, ὡς εὐθυνούσης τῆς δίκης, εὐθῦναι. Harpocrations. v. ὄνομα ἀρχῆς. δέκα τὸν ἀριθμὸν ἄνδρες ἦσαν, παρ' οἷς ἐδίδοσαν οἱ πρεσβεύσαντες ἢ ἄρξαντες ἢ διοικήσαντές τι τῶν δημοσίων τὰς εὐθύνας.

τὸν τῶν ἀνδραποδιστῶν καὶ λωποδυτῶν θάνατον] Species pro nequissimis sceleribus facinoribusque obrutis ponuntur in genere. De re Xenophon. Memorr. I. 2, 62. κατὰ γὰρ τοὺς νόμους, ἐάν τις φανερὸς γένηται κλέπτων ἢ λωποδυτῶν ἢ βαλαντιοτομῶν ἢ τοιχωρυχῶν ἢ ἀνδραποδιζόμενος ἢ ἱεροσυλῶν, τούτοις θάνατός ἐστιν ἡ ζημία. Cf. der Attische Process L. III. 1, 7. p. 356 sqq.

48 μίοις. ὑμῶν δ' οἱ μὲν περιιόντες μετὰ Λακεδαιμονίων φασὶ Φίλιππον πράττειν τὴν Θηβαίων κατάλυσιν καὶ τὰς πολιτείας διασπᾶν, οἱ δ' ὡς πρέσβεις πέπομφεν ὡς βασιλέα, οἱ δ' ἐν Ἰλλυριοῖς πόλεις τειχίζειν, οἱ δὲ λό-
49 γους πλάττοντες ἕκαστος περιερχόμεθα. ἐγὼ δ' οἶμαι μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νὴ τοὺς θεούς, ἐκεῖνον μεθύειν τῷ μεγέθει τῶν πεπραγμένων καὶ πολλὰ τοιαῦτα

48. οἱ μὲν περιιόντες μετὰ Λακεδαιμονίων] Quoniam Lacedaemonii inde a Leuctrica pugna Thebanorum saluti insidiabantur.

τὰς πολιτείας διασπᾶν] Recte explicat H. Wolfius ὀλιγαρχίας ἢ τυραννίδας ἐγκαθιστάναι ταῖς πόλεσιν, tollere liberam civitatis administrandae formam: quae erat Lacedaemoniorum ratio, qui, ut ipsi oligarchia utebantur, sic alios etiam hac forma uti volebant. Thucyd. I. 19. οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι οὐχ ὑποτελεῖς ἔχοντες φόρου τοὺς ξυμμάχους ἡγοῦντο, κατ' ὀλιγαρχίαν δὲ σφίσιν αὐτοῖς μόνον ἐπιτηδείως ὅπως πολιτεύσωσι θεραπεύοντες. Διασπᾶν autem tropice de violatis legibus, rerum novarum molitione. Sic Xenophon Cyrop. VIII. 5, 25. νόμους διασπᾶν πειρᾶται, ubi de veritate lectionis non dubitandum.

ὡς βασιλέα] Rüdigerus, ab Isocrate, inquit, Philippus ad bellum contra Persas impulsus ad horum regem, quem constat Βασιλέα (cf. ad Phil. III. 16.) absolute a Graecis fuisse vocatum, misisse dicebatur legatos, qui repeterent Graecas urbes. Contra quod monet Schaeferus tunc nondum tempus talibus legationibus fuisse, risurosque Persas Macedonem res repetentem, qui in ipsa Graecia rerum suarum satageret. Equidem quanquam novam hanc rem satis opinor absurdam fuisse, poterant tamen esse et erant Athenis otiosi ambulatores, subrostrani, qui res ineptissimas spargerent ac disseminarent.

ἐν Ἰλλυριοῖς πόλεις τειχίζειν] Iterum res nova, qua homines credulos anxietate de industria Philippi liberare volebant. Si enim in Illyria castella locosque munitos instrueret, eius conatus septentriones spectabant, non meridiem.

οἱ δὲ λόγους πλάττοντες ἕκαστος περιερχόμεθα] H. Wolfius volebat ἕκαστοι, idque in nonnullis codd. invenitur. Sed iam inde ab Homero haec constructio usurpatur, ut verbum in plurali, ἕκαστος in singulari, participium autem adiectum in plurali ponatur. Odyss. XVIII. 427. βάν ῥ' ἴμεναι κείοντες ἑὰ πρὸς δώμαθ' ἕκαστος. (cf. Thiersch. §. 276. 1.) Merito igitur Brunckius ad Aristoph. Plut. 785. singularem in nostro loco defendit; Porsonus num facturus fuisset, dubito perpendens eius notam ad Phoen. 1263. Cf. Matthiae §. 302. a. not.

49. μεθύειν] Thomas Mag. s. v. μεθύσῃ locum nostrum laudans attentionem movet ad tropicam vocabuli significationem, quae in omnibus fere linguis locum habet: οὐ μόνον ἐκ οἴνου τὸ μεθύω λέγουσιν, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἁπλῶς ὑβρίζειν καὶ μὴ ἐθέλειν σωφρονεῖν ὑπό τινος τυχὸν ἐξουσίας ἢ πλούτου ἤ τινος ἄλλου. Hinc etiam in iure Attico leviore poena afficiebantur crimina ab ebriis patrata, παροινίαι. Ὀνειροπολεῖν, quod sequitur, item in omnibus linguis de nimia et immoderata molitione et spe.

ὀνειροπολεῖν ἐν τῇ γνώμῃ, τήν τ' ἐρημίαν τῶν κωλυσόντων ὁρῶντα καὶ τοῖς πεπραγμένοις ἐπηρμένον, οὐ μέντοι γε μὰ Δί' οὕτω προαιρεῖσθαι πράττειν, ὥςτε τοὺς ἀνοητοτάτους τῶν παρ' ἡμῖν εἰδέναι τί μέλλει ποιεῖν ἐκεῖνος· ἀνοητότατοι γάρ εἰσιν οἱ λογοποιοῦντες. ἀλλ' ἐὰν ἀφέντες ταῦτ' ἐκεῖνο εἰδῶμεν, ὅτι ἐχθρὸς ἄν- 50 θρωπος καὶ τὰ ἡμέτερα ἡμᾶς ἀποστερεῖ καὶ χρόνον πολὺν ὕβρικε, καὶ ἅπανθ', ὅσα πώποτ' ἠλπίσαμέν τινα πράξειν ὑπὲρ ἡμῶν, καθ' ἡμῶν εὕρηται, καὶ τὰ λοιπὰ ἐν αὐτοῖς ἡμῖν ἔστι, κἂν μὴ νῦν ἐθέλωμεν ἐκεῖ πολεμεῖν αὐτῷ, ἐνθάδ' ἴσως ἀναγκασθησόμεθα τοῦτο ποιεῖν, ἂν ταῦτα εἰδῶμεν, καὶ τὰ δέοντα ἐσόμεθα ἐγνωκότες καὶ λόγων ματαίων ἀπηλλαγμένοι· οὐ γὰρ ἅττα πότ' ἔσται δεῖ σκοπεῖν, ἀλλ' ὅτι φαῦλ', ἂν μὴ προσέχητε τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν καὶ τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλητ', εὖ εἰδέναι.

51 Ἐγὼ μὲν οὖν οὔτ' ἄλλοτε πώποτε πρὸς χάριν εἱλόμην λέγειν, ὅ τι ἂν μὴ καὶ συνοίσειν ὑμῖν πεπεισμένος ὦ, νῦν τε ἃ γιγνώσκω πάνθ' ἁπλῶς, οὐδὲν ὑποστειλάμενος, πεπαῤῥησίασμαι. ἐβουλόμην δ' ἄν, ὥςπερ ὅτι ὑμῖν συμφέρει τὰ βέλτιστα ἀκούειν οἶδα, οὕτως εἰδέναι συνοῖσον καὶ τῷ τὰ βέλτιστα εἰπόντι· πολλῷ

τήν τ' ἐρημίαν] Interdum de inopia et parvo vel numero vel potentia eorum, qui opem ferunt aut ferre volunt. Sic etiam Latini solitudo. Vide intpp. ad Cornelii Nep. Thrasyb. II. 2.

50. *τινα*] Hoc videtur de exiguitate eorum, unde auxilium sperarent Athenienses, intelligendum. Ad *εὕρηται* autem *πράξας* ex antecedente supplendum, non addendum, ut Reiskius opinabatur.

ἐν αὐτοῖς ἡμῖν ἔστι] De hac verborum collocatione confer quae dixi ad §. 23. fin. *Ἐν* h. l. significat penes, quae significatio solet esse praepositionis *ἐπί*. *κατὰ Ἀριστοκρ.* §. 4. p. 622. *ὅσον ἐστὶν ἐν ὑμῖν.* Exempla habet Valckenar. ad Herod. III. 85. Vide Matthiae §. 577. 6. Quod sequitur *ἴσως* modeste affirmativum est. cf. Schaeferum ad Long. p. 357.

τὰ δέοντα – ἐγνωκότες] *Γιγνώσκειν* interdum de plebiscitis vel populi iussis: si iusseritis quae oportet.

51. *ὅ τι ἂν μὴ – πεπεισμ. ὦ*] Spectat singula tempora, quibus prodierit consulens, sibique hoc tribuit, quod in omnibus rebus nonnisi populi commodis prospexerit. Certissimam etiam nunc persuasionem habet in salutem Atheniensium cessurum fuisse, si ipsius consiliis obtemperavissent. Hoc subtile est discrimen inter *ὅ τι ἂν* cum perfecto coniunctivi et *ὅ τι* cum plusquamperfecto.

55.

γὰρ ἂν ἥδιον εἶπον· νῦν δ' ἐπ' ἀδήλοις οὖσι τοῖς ἀπὸ τούτων ἐμαυτῷ γενησομένοις, ὅμως ἐπὶ τῷ συνοίσειν ὑμῖν, ἐὰν πράξητε, ταῦτα πεπεῖσθαι λέγειν αἱροῦμαι. νικῴη δ' ὅ τι πᾶσιν ὑμῖν μέλλει συνοίσειν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Α (vulgo Β).

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Προσήκαντο μὲν τὴν πρεσβείαν τῶν Ὀλυνθίων οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς κεκρίκασι· μέλλουσι δὲ περὶ τὴν ἔξοδον καὶ δεδιόσιν, ὡς δυςπολεμήτου ὄντος τοῦ Φιλίππου, παρελθὼν ὁ Δημοσθένης πειρᾶται θαρσύνειν τὸν δῆμον, ἐπιδεικνὺς, ὡς ἀσθενῆ τὰ τοῦ Μακεδόνος πράγματα. καὶ γὰρ τοῖς συμμάχοις ὕποπτον αὐτὸν εἶναί φησι καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν οὐκ ἰσχυρόν· τοὺς γὰρ Μακεδόνας ἀσθενεῖς εἶναι καθ' ἑαυτούς.

18.

1 Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἄν τις ἰδεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖ μοι τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν φανερὰν γιγνομένην τῇ πόλει, οὐχ ἥκιστα δὲ ἐν τοῖς παροῦσι πράγμασι·

ἐπ' ἀδήλοις οὖσι] Quod interdum praepositio ἐπί cum dativo ponitur, ubi plerumque genitivus absolutus legitur, videtur ex eo praepositionis usu, quo conditionem significat, explicandum. Cf. Matthiae §. 565. 1. not.

ἐπὶ τῷ etc.] Constructio haec est: ἐπὶ τῷ πεπεῖσθαι ταῦτα συνοίσειν ὑμῖν, ἐὰν πράξητε.

1. Ἐπὶ πολλῶν -- οὐχ ἥκιστα δὲ ἐν τοῖς παρ. πράγμ.] Attende memorabilem ad idem verbum praepositionum varietatem ἐπί et ἐν. Ἐπί saepe additur verbis, quae notionem habent ostendendi, videndi, cum genitivo earum rerum, ex quibus aliquid sensu vel externo vel interno, h. l. externo praecipue, percipi potest. Cf. Matthiae §. 584. ζ. Ἐν autem complectitur quod inest in rebus ipsis. De οὐχ ἥκιστα, quod in oppositione vim habet τοῦ μάλιστα, vide Matthiae §. 468.

τὸ γὰρ τοὺς πολεμήσοντας Φιλίππῳ γεγενῆσθαι καὶ χώραν ὅμορον καὶ δύναμίν τινα κεκτημένους, καὶ τὸ μέγιστον ἁπάντων, τὴν ὑπὲρ τοῦ πολέμου γνώμην τοιαύτην ἔχοντας, ὥςτε τὰς πρὸς ἐκεῖνον διαλλαγὰς πρῶτον μὲν ἀπίστους, εἶτα τῆς ἑαυτῶν πατρίδος νομίζειν ἀνάστασιν εἶναι, δαιμονίᾳ τινὶ καὶ θείᾳ παντάπασιν ἔοικεν εὐεργεσίᾳ. δεῖ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἤδη σκοπεῖν 2
αὐτούς, ὅπως μὴ χείρους περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς εἶναι δόξομεν τῶν ὑπαρχόντων, ὡς ἔστι τῶν αἰσχρῶν, μᾶλλον δὲ τῶν αἰσχίστων, μὴ μόνον πόλεων καὶ τόπων, ὧν ἦμέν ποτε κύριοι, φαίνεσθαι προϊεμένους, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύχης παρασκευασθέντων συμμάχων καὶ καιρῶν.

Τὸ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν Φιλίππου 3
ῥώμην διεξιέναι καὶ διὰ τούτων τῶν λόγων προτρέπειν τὰ δέοντα ποιεῖν ὑμᾶς οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι. διὰ τί; ὅτι μοι δοκεῖ πάνθ', ὅσ' ἂν εἴποι τις ὑπὲρ τούτων,

3. ὅσ' ἂν εἴποι τις] Augerus εἴπῃ. Melius, opinor. Omnia, quaecunque quis de his rebus dicat. *Schaefer.*

τὸ μέγιστον ἁπάντων] De hac formula, quae appositionis instar mediae enuntiationi interiecta est, cf. Matthiae §. 432. 5. p. 805.

δαιμονίᾳ τινὶ καὶ θείᾳ] Si notionem horum synonymorum constituere velimus, δαιμόνιον erit quod humanas vires excedit, θεῖον quod a vi divina profectum est. Dicere possis δαιμονίᾳ, quod in utramque partem accipi possit, adiecto θείᾳ in bonam accipiendum esse indicari. Versus ex Eurip. Ion. 1374. ita constituit discrimen:

τὰ τοῦ θεοῦ μὲν χρηστά, τοῦ δὲ δαίμονος
βαρέα.

2. ὅπως - - δόξομεν] Sic Bekkerus sine varietate: vulgo δόξωμεν, quod olim defendi, opinans ad ὅπως recte poni aoristum coniunctivi. Errantem me vere correxit Schaeferus, monens ὅπως hic non significare finem, ut quid fiat, sed rationem, qua quid fieri possit aut futurum sit, ὅτῳ τρόπῳ. Cf. Rost. §. 122. 11.

ἔστι τῶν αἰσχρῶν] Ita genitivum pluralem Graeci ponunt partitivum pro neutro singulari et quidem addito articulo pro ἕν τι τῶν αἰσχρῶν, quod item est ac si dixeris ἐστὶν αἰσχρόν. conf. Matthiae §. 322. not. 2.

φαίνεσθαι προϊεμένους] Bene explicat H. Wolfius φανερῶς προΐεσθαι. Genitivus autem additus est, qui dubitationem faciat: verbum enim προΐεσθαι construitur cum accusativo. Reiskius autem monet participio genitivum addi, quoniam substantive ponatur, ut saepe apud Latinos, quorum tritissimum exemplum affert amans pacis. Rem excutiemus singulari excursu.

ἐκείνῳ μὲν ἔχειν φιλοτιμίαν τινά, ἡμῖν δ' οὐχὶ καλῶς πεπρᾶχθαι. ὁ μὲν γὰρ ὅσῳ πλείονα ὑπὲρ τὴν ἀξίαν πεποίηκε τὴν αὑτοῦ, τοσούτῳ θαυμαστότερος παρὰ πᾶσι νομίζεται· ὑμεῖς δὲ ὅσῳ χεῖρον ἢ προσῆκε κέχρησθε τοῖς πράγμασι, τοσούτῳ πλείονα αἰσχύνην ὠφλήκατε.
4 ταῦτα μὲν οὖν παραλείψω. καὶ γὰρ εἰ μετ' ἀληθείας τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σκοποῖτο, ἐνθένδ' ἂν αὐτὸν ἴδοι μέγαν γεγενημένον, οὐχὶ παρ' αὐτοῦ. ὧν οὖν ἐκεῖνος μὲν ὀφείλει τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολιτευμένοις χάριν, ὑμῖν δὲ δίκην προςήκει λαβεῖν, τούτων οὐχὶ νῦν ὁρῶ τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν· ἃ δὲ καὶ χωρὶς τούτων

3. *ἐκείνῳ μὲν ἔχειν φιλοτιμίαν*] *Φιλοτιμία* hic non est *κενοδοξία*, ut opinatur Rüdigerus, nec *κενὰ* fuerunt quibus gloriabatur Philippus, sed simpliciter sensus est: *ἐξεῖναι αὐτῷ φιλοτιμεῖσθαι ἐπὶ τούτοις*, haec esse ipsi gloriosa. §. 16. *δόξα* et *φιλοτιμία* succedunt, ut idem significantia. cf. §. 18. Pluralis *ὑπὲρ τούτων* habet quod pudore afficiat Athenienses. Multa Philippo gloriosa, Atheniensibus turpia sunt. H. Wolfium non oportebat coniicere *ὑπὲρ τούτου*. Pluralis *ταῦτα* saepe de una re ponitur. Vide ad Lysiam in Agor. §. 21. Tota autem enuntiatio artis est plena, egregia *παράλειψις*, quam technici dicunt. Dum enim silentio se rem praetermissurum affirmat, loquitur de ea paucis quidem, sed gravissimis verbis, ut non possit non Athenienses pudere suae agendi rationis.

ἡμῖν δ' οὐχὶ καλῶς πεπρᾶχθαι] Vere H. Wolfius: *εὐφήμως ἀντὶ τοῦ ἀτιμίαν καὶ ἀδοξίαν ἡμῖν προξενῆσαι*. Si Reiskius et Augerus, *ὄνειδος* excidisse consentes, legendum opinantur *ἡμῖν δ' ὄνειδος τοῦ οὐχὶ καλῶς πεπρᾶχθαι*, sententiam quidem oratoris perceperunt, sed orator eam ab initio lenius expressit.

4. *ἐνθένδ'*] H. Wolfius: *ἐκ τοῦ βήματος καὶ τῆς ἐκκλησίας*, vel, si mavis, in genere *ἀφ' ἡμῶν*. *Αἰνίττεται δέ*, inquit Ulpianus, *τοὺς φιλιππίζοντας ῥήτορας*. Hos quidem imprimis; sed tangit omnino socordiam et pigritiem Atheniensium. §. 6. *ἀπήλαυνόν τινες ἐνθένδε*.

τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολιτευμένοις] Iis, qui res publicas in eius favorem gubernant. Scholiastes Hermogenis p. 45. locum laudat Demosthenis deperditum: *σὺ μὲν ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν, ἐγὼ δὲ ὑπὲρ τῆς πατρίδος πάντα πεπολίτευμαι*.

ὑμῖν δὲ δίκην — λαβεῖν] I. e. *ὧν δὲ ὑμῖν προςήκει δίκην λαβεῖν παρὰ τῶν ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολιτευμένων*.

τούτων οὐχὶ νῦν ὁρῶ τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν] Car. Fr. Heinrichius in Epimetro addito Aug. Twesteni Commentat. Crit. de Hesiodo Kiliae 1815., in duplici genitivo, inquit, alter nominis est, obiecti, alter verbi, explicando obiecto. Notandum item pronomen in plurali esse positum *τούτων*, quanquam appositio sit una res *τὸ λέγειν*: *τούτων οὐχὶ νῦν ὁρῶ τὸν καιρόν*, eorum ego non video tempus opportunum *τοῦ λέγειν*, dicendi scilicet. cf. Matth. §. 343. Ego de veritate lectionis nunquam dubitavi, donec Schaeferum haec annotantem legi: „Omnino requiro alia exem-

ἔνι, καὶ βέλτιόν ἐστιν ἀκηκοέναι πάντας ὑμᾶς, καὶ μεγάλα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατ' ἐκείνου φαίνοιτ' ἂν ὀνείδη βουλομένοις ὀρθῶς δοκιμάζειν, ταῦτ' εἰπεῖν πειράσομαι.

5 Τὸ μὲν οὖν ἐπίορκον καὶ ἄπιστον καλεῖν ἄνευ τοῦ τὰ πεπραγμένα δεικνύναι λοιδορίαν εἶναί τις ἂν φήσειε κενὴν δικαίως· τὸ δὲ πάνθ', ὅσα πώποτ' ἔπραξε, διεξιόντα ἐφ' ἅπασι τούτοις ἐλέγχειν καὶ βραχέος λόγου συμβαίνει δεῖσθαι καὶ δυοῖν ἕνεκα ἡγοῦμαι συμφέρειν εἰρῆσθαι, τοῦ τ' ἐκεῖνον, ὅπερ καὶ ἀληθὲς ὑπάρχει, φαῦλον φαίνεσθαι, καὶ τοῦ τοὺς ὑπερεκπεπληγμένους ὡς ἄμαχόν τινα τὸν Φίλιππον ἰδεῖν, ὅτι πάντα διεξελήλυθεν, οἷς πρότερον παρακρουόμενος μέγας ηὐξήθη, καὶ πρὸς αὐτὴν ἥκει τὴν τελευτὴν τὰ πράγματ' αὐτῷ.

6 ἐγὼ μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σφόδρ' ἂν ἡγούμην καὶ αὐτὸς φοβερὸν τὸν Φίλιππον καὶ θαυμαστόν, εἰ τὰ δίκαια πράττοντα ἑώρων αὐτὸν

pla eiusdem constructionis. Quo magis optandum, ut critici huic rei diligenter attendant dataque opera investigent, sicubi in Graecis scriptoribus talia lateant obscurata per malam fraudem librariorum aut editorum. Hac investigatione si nihil nostro loco par aut simile inventum fuerit, sane cogemur, posthabita Wolfii Reiskiique auctoritate, cum Augero ὑπὲρ ante τούτων inserere."

ἔνι] Rarior usus huius ἔνι, quo utitur orator etiam infra §. 23. Phil. I. 23. Hesychius T. II. p. 1597. ὡς ἔνι· ὡς ἔστιν, ὡς ἐγχωρεῖ. *Schaeferus.*

5. τὸ δὲ πάνθ', ὅσα etc.] Vides iam illos interpretes oratoriarum in Philippi rebus hyperbolarum curiosos fuisse. Res per vitium humanae naturae tam late patet, ut in vita cuiusvis rebus gestis clari viri, quem illustravit historia, cumulus hyperbolarum utramque in partem facile congeri possit. *Schaefer.* In eo, quod sequitur συμβαίνει δεῖσθαι, ironia inest: felix iactus est, quod etc.

διεξελήλυθεν] Διεξέρχεσθαι transitivum alias est verbum neque aliter in lexicis explicatur: pertransire, percurrere, enarrare; sed h. l. est intransitivum, exspirarunt, transierunt. Sic etiam in Mid. §. 84. p. 541. fin. πάντα δ' ἤδη διεξεληλύθει τὰκ τῶν νόμων. Uberius haec exposuit Buttmannus in ind.

μέγας ηὐξήθη] Verbis, quibus inest augendi notio, ex parallelismo adduntur adiectiva, rarius adverbia, quibus inest magnitudinis notio. Infra §. 8. ἤρθη μέγας. Philipp. III. 21. μέγας – ηὔξηται. Cf. Heindorf. ad Protag. §. 46. p. 527. Prolepticum hunc usum, i. e. talem, qui consequentiam includit, appellat Schaeferus, qui syntaxi Graecae proprius gravem gignat brevitatem orationis.

ηὐξημένον· νῦν δὲ θεωρῶν καὶ σκοπῶν εὑρίσκω τὴν
μὲν ἡμετέραν εὐήθειαν τὸ κατ' ἀρχάς, ὅτε Ὀλυνθίους
ἀπήλαυνόν τινες ἐνθένδε βουλομένους ἡμῖν διαλεχθῆ-
ναι, τῷ τὴν Ἀμφίπολιν φάσκειν παραδώσειν καὶ
τὸ θρυλούμενόν ποτε ἀπόῤῥητον ἐκεῖνο κατασκευάσαι,
7 τούτῳ προσαγαγόμενον, τὴν δ' Ὀλυνθίων φιλίαν μετὰ
ταῦτα τῷ Ποτίδαιαν οὖσαν ὑμετέραν ἐξελεῖν καὶ τοὺς
μὲν πρότερον συμμάχους ὑμᾶς ἀδικῆσαι, παραδοῦναι
δὲ ἐκείνοις, Θετταλοὺς δὲ νῦν τὰ τελευταῖα τῷ Μα-
γνησίαν παραδώσειν ὑποσχέσθαι καὶ τὸν Φωκικὸν
πόλεμον πολεμήσειν ὑπὲρ αὐτῶν ἀναδέξασθαι. ὅλως
δὲ οὐδείς ἐστιν, ὅντιν' οὐ πεφενάκικεν ἐκεῖνος τῶν
αὐτῷ χρησαμένων· τὴν γὰρ ἑκάστων ἄνοιαν ἀεὶ τῶν
ἀγνοούντων αὐτὸν ἐξαπατῶν καὶ προςλαμβάνων, οὕ-
8 τως ηὐξήθη. ὥςπερ οὖν διὰ τούτων ἤρθη μέγας,

6. τὸ θρυλούμενόν ποτε ἀπόῤῥητον] Photius s. v. Τί ἐστιν τὸ ἐν τοῖς Δημοσθένους Φιλιππικοῖς καὶ τὸ θρυλούμενόν ποτε ἀπόῤῥητον ἐκεῖνο· Θεόπομπος ἐν λα' δεδήλωκε· φησὶ γάρ· καὶ πέμπει πρὸς Φίλιππον πρεσβευτάς, Ἀντιφῶντα καὶ Χαρίδημον, πράξοντας καὶ περὶ φιλίας· οἳ παραγενόμενοι συμπείθειν αὐτὸν ἐπεχείρουν ἐν ἀποῤῥήτῳ συμπράττειν Ἀθηναίοις, ὅπως ἂν λάβωσιν Ἀμφίπολιν, ὑπισχνούμενοι Πύδναν· οἱ δὲ πρέσβεις οἱ τῶν Ἀθηναίων εἰς μὲν τὸν δῆμον οὐδὲν ἀπήγγελλον, βουλόμενοι λανθάνειν τοὺς Πυδναίους ἐκδιδόναι μέλλοντες αὐτούς· ἐν ἀποῤῥήτῳ δὲ μετὰ τῆς βουλῆς ἔπραττον. Hoc arcanum cuiusmodi esset, quum ignoraret vulgus Atheniensium, sciret tamen novi quid construi, alius aliter de eo ἐθρύλει, ἐλάλει, fabulabatur. Quis non agnoscit vulgi, imprimis illius Atheniensis, ingenium? Hic est significantissimum verbum θρυλεῖν. *Schaeferus.*

7. ἐξελεῖν] Haud raro sensu mitiore de expugnatione, interdum etiam de direptione, non de excidio: quanquam etiam de hoc adhiberi possit. cf. Ducker. ad Thucyd. V. 43.

ἐκείνοις] sc. Ὀλυνθίοις Ποτίδαιαν.

Θετταλοὺς] Thessaliae urbes, quae ut liberarentur a tyrannis, auxilium petierant a Philippo. Magnesiam igitur urbem ad Pelion versus mare sitam tyrannis se erepturum et populo traditurum Philippus promittebat. Scholiastes ad Apollonium Rhod. I. 584. Μαγνησία δὲ πόλις τῇ χώρᾳ ὁμώνυμος ἄγαν εὔδιος καὶ παραθαλάσσιος. Hanc munire cupiebat Philippus Olynth. III. (v. I.) §. 22., a Thessalis autem impediebatur. Phil. III. 22. eiectis tyrannis populo urbem tradebat.

ἀναδέξασθαι] Latinum suscipere de eo, qui ipse ultro, non ab alio excitatus, rem agere instituit.

τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν] Ἀγνοεῖν, ut Latinum ignorare, mores et agendi rationem alicuius spectat. cf. Wyttenbach. ad Plat. Phaedon. p. 294.

ἡνίκα ἕκαστοι συμφέρον αὐτὸν ἑαυτοῖς ᾤοντό τι πράξειν, οὕτως ὀφείλει διὰ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ καθαιρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ πάνθ' ἕνεκα ἑαυτοῦ ποιῶν ἐξελήλεγκται. καιροῦ μὲν δή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τοῦτο πάρεστι Φιλίππῳ τὰ πράγματα· ἢ παρελθών τις ἐμοί, μᾶλλον δὲ ὑμῖν, δειξάτω, ὡς οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ λέγω, ἢ ὡς οἱ τὰ πρῶτα ἐξηπατημένοι τὰ λοιπὰ πιστεύσουσιν αὐτῷ, ἢ ὡς οἱ παρὰ τὴν αὑτῶν ἀξίαν δεδουλωμένοι Θετταλοὶ νῦν οὐκ ἂν ἐλεύθεροι γένοιντο ἄσμενοι.

Καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν ταῦτα μὲν οὕτως ἔχειν 9
ἡγεῖται, οἴεται δὲ βίᾳ καθέξειν αὐτὸν τὰ πράγματα τῷ τὰ χωρία καὶ λιμένας καὶ τὰ τοιαῦτα προειληφέναι, οὐκ ὀρθῶς οἴεται. ὅταν μὲν γὰρ ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα συστῇ καὶ πᾶσι ταὐτὰ συμφέρῃ τοῖς μετέχουσι τοῦ πολέμου, καὶ συμπονεῖν καὶ φέρειν τὰς συμφορὰς καὶ μένειν ἐθέλουσιν οἱ ἄνθρωποι· ὅταν δ' ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας τις, ὥσπερ οὗτος, ἰσχύσῃ, ἡ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν πταῖσμα ἅπαντα

8. *καθαιρεθῆναι*] Deiici, deturbari de sua potestate. Thucyd. III. 13. *Ἀθηναίους ῥᾷον καθαιρήσετε, ὑφαιροῦντες αὐτῶν τοὺς ξυμμάχους.*

καιροῦ etc.] Constructio haec est: *τὰ μὲν πράγματα πάρεστι Φιλίππῳ πρὸς τοῦτο καιροῦ*: res Philippi ea conditione sunt. *Πάρεστι πρός*, eo usque aliquid processit.

9. *καθέξειν*] Ea, quae quis sibi paravit et possidet, obtinere.

ὅταν – τὰ πράγματα συστῇ] Quando res coaluerunt. *Συστῆναι* significatione mala de conspiratione in probos, quae sensim vires auget et tandem eam firmitatem accipit, cui resisti nequeat. [Cf. Wyttenbach. ad Eunap. p. 223.]

συμπονεῖν καὶ φέρειν τὰς συμφοράς] *Συμπονεῖν* in genere de tolerandis laboribus et molestiis, quae necessario adhaerent bello: *φέρειν* de perpetienda calamitate et clade: *μένειν* de perseverando in omnibus, quaecunque accidunt. Quod Schaeferus, motus Ald. Taylori, quae pro *φέρειν* habet *συμφέρειν*, existimat praepositionem *σύν*, quae inest in composito *συμπονεῖν*, assumendam esse ad *φέρειν*, id quidem non est contra usum Graecorum, imprimis poetarum; vix autem Demosthenis hunc usum fuisse probabit. Nec video, cur non simplex *φέρειν*, ut exposui, hic locum habeat. *Ἐθέλειν* autem de eo positum, qui sponte et cum studio aliquid facit, ut Phil. I. 13.

ἐκ πλεονεξίας] Sensu civili arrogantia, qua quis plus sibi vindicat quam leges aut pacta permittunt: *πονηρία*, malitia, doli, quos quis tendit in aliorum perniciem.

10 ἀνεχαίτισε καὶ διέλυσεν. οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικοῦντα καὶ ἐπιορκοῦντα καὶ ψευδόμενον δύναμιν βεβαίαν κτήσασθαι, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα εἰς μὲν ἅπαξ καὶ βραχὺν χρόνον ἀντέχει, καὶ σφόδρα γε ἤνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν, ἂν τύχῃ, τῷ χρόνῳ δὲ φωρᾶται καὶ περὶ αὑτὰ καταῤῥεῖ. ὥσπερ γὰρ οἰκίας, οἶμαι, καὶ πλοίου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατα εἶναι δεῖ, οὕτω καὶ τῶν πράξεων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς καὶ δικαίας εἶναι προσήκει. τοῦτο δὲ οὐκ ἔνι νῦν ἐν τοῖς πεπραγμένοις Φιλίππῳ.

11 Φημὶ δὴ δεῖν ὑμᾶς ἅμα τοῖς μὲν Ὀλυνθίοις βοηθεῖν, καὶ ὅπως τις λέγει κάλλιστα καὶ τάχιστα, οὕτως ἀρέσκει μοι· πρὸς δὲ Θετταλοὺς πρεσβείαν πέμπειν, ἢ

ἀνεχαίτισε καὶ διέλυσεν] Vertit Vigerus V. 3. 11. p. 208. saepe retro flectere solet atque dissolvere. Ad sensum, non male, nec peius plurimi aliis locis sensum reddunt utentes verbo solere ad interpretandos aoristos. Sed omnibus his locis aoristi vi sua nativa haudquaquam exuuntur, quippe ubique indicantes rem factam, idque toties adeoque legitime, ut in iisdem *περιστάσεσι* rursus futuram certissime praevideamus. Plane sic vernacula aoristis suis utitur, in talibus saepe adiungens wohl, eher. *Schaefer.* — *ἀνεχαίτισε.* Harpocrat. s. v. *ἀντὶ τοῦ ἀπέκοψεν ἢ ἀνέτρεψεν. ἐκ μεταφορᾶς τῶν ἵππων*, ab equo scilicet sessorem excutiente.

10. *ἀδικοῦντα*] Ulpianus bene monet; *τὸ μὲν ἀδικοῦντα λάβωμεν ἐπὶ ἀνθρώπων, τὸ δὲ ἐπιορκοῦντα ἐπὶ θεῶν, τὸ δὲ ψευδόμενον ἐπ' ἀμφοτέρων.*

καὶ σφόδρα γε ἤνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν, ἂν τύχῃ] *Ἂν τύχῃ*, si fors tulerit, si bene evenerit. *Ἀνθεῖν* est subtiliter delectum. Flosculi saepe spem excitant, fallunt autem. Quod sequitur *καταῤῥεῖν* dictum ratione flosculorum: *ἐπὶ τῶν ἀνθέων τῶν μαραινομένων τὸ καταῤῥεῖν σχεδὸν κυρίως λέγεται*, inquit Hermogen. p. 334. decidere, nec de flosculis solum, sed etiam de fructibus vel immaturis vel maturis. Xenoph. Cyrop. I. 5, 10. *ἐὰν τὸν καρπὸν ἀσυγκόμιστον εἰς τὴν γῆν πάλιν καταῤῥεῖν.* Hinc tropice perire. [Quid sibi velit aoristus *ἤνθησεν* pluribus praesentibus interpositus, docere conati sumus in Gr. Gr. §. 116. annot. 4. V. C. F. R.].

οἶμαι] Insertum mediae enuntiationi valet Latinorum crede mihi, ni fallor, et saepe habet vim ironicam.

τὰ κάτωθεν] Ulpianus: *Τινὲς ἐπιλαμβάνονται τοῦ ῥήτορος ἐνταῦθα, λέγοντες, ὅτι κάτω ἔδει εἰπεῖν καὶ οὐ κάτωθεν· ἀλλ' ἠγνόησαν τὸ ἀκόλουθον· κάτωθεν γὰρ εἶπεν, ἐπειδὴ κάτωθεν, ἀπὸ θεμελίων, ἐπὶ τὰ ἄνω οἰκοδομεῖται ὁ οἶκος.* Sic nos die Theile von unten.

11. *οὕτως ἀρέσκει μοι*] conf. Philipp. I. §. 30.

τοὺς μὲν διδάξει ταῦτα, τοὺς δὲ παροξυνεῖ· καὶ γὰρ νῦν εἰσιν ἐψηφισμένοι Παγασὰς ἀπαιτεῖν καὶ περὶ Μαγνησίας λόγους ποιεῖσθαι. σκοπεῖσθε μέντοι τοῦτο, ὦ 12
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ λόγους ἐροῦσι μόνον οἱ παρ' ἡμῶν πρέσβεις, ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεικνύειν ἕξουσιν, ἐξεληλυθότων ἡμῶν ἀξίως τῆς πόλεως καὶ ὄντων ἐπὶ τοῖς πράγμασιν, ὡς ἅπας μὲν λόγος, ἂν ἀπῇ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν, μάλιστα δὲ ὁ παρὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως· ὅσῳ γὰρ ἑτοιμότατ' αὐτῷ δοκοῦμεν χρῆσθαι, τοσούτῳ μᾶλλον ἀπιστοῦσι πάντες αὐτῷ. πολλὴν δὴ τὴν μετάστασιν καὶ μεγάλην δεικτέον 13
τὴν μεταβολὴν εἰςφέροντας, ἐξιόντας, ἅπαντα ποιοῦντας ἑτοίμως, εἴπερ τις ὑμῖν προσέξει τὸν νοῦν. κἂν ταῦτα ἐθελήσητε, ὡς προσήκει καὶ δεῖ, περαίνειν, οὐ μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμμαχικὰ ἀσθενῶς καὶ ἀπίστως ἔχοντα φανήσεται Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ δυνάμεως κακῶς ἔχοντα ἐξελεγχθήσεται.

Ὅλως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχὴ 14
ἐν μὲν προσθήκης μέρει ἐστί τις οὐ σμικρά, οἷον ὑπῆρ-

12. ἐροῦσι] In quibusdam libris ω suprascriptum diphthongo ου, ad quod haec notat Schaeferus: „Hoc animadversione imprimis dignum. Apparet enim ex hoc exemplo librarios particulae ὅπως cum coniunctivo construendae tam assuetos fuisse, ut constructionis sibi dilectissimae gratia non dubitarent vel barbara confingere. Quoties igitur probabile est eos indicativum corrupisse in coniunctivum, si per linguae leges liceret?“

ταῦτα] Haec, quod auxilium laturi sitis Olynthiis, in genere de fidei veracitatisque praestantia.

Παγασὰς ἀπαιτεῖν] Vide Philipp. I. §. 35.

περὶ Μαγνησίας λόγους ποιεῖσθαι] Cf. supra §. 7.

12. *ὄντων ἐπὶ τοῖς πράγμασι*] Quum vos rebus intenti sitis, studiosi adsitis. Hanc significationem habet praepositio *ἐπί* cum dativo iuncta verbo *εἶναι*.

δοκοῦμεν] Hominum de nobis opinio est, ut Latinorum videri.

13. *μετάστασιν – καὶ μεταβολὴν*] *Καὶ μεταβολήν* Reiskius pro scholio habet vocabuli *μετάστασιν*. Sed mutationis notio est primaria. Hinc iunguntur synonyma. Inepte Ulpianus *μετάστασιν* explicat *τὸ ἀπὸ Ἀθηνῶν εἰς Ὄλυνθον ἐλθεῖν συμμάχους*: melius *μεταβολήν τὸ τὴν ῥαθυμίαν εἰς προθυμίαν μεταβαλεῖν*. *Δεικτέον* autem constructum ratione sententiae, quum significet i. q. *δεικνύναι δεῖ*. Hinc accusativi *εἰςφέροντας* etc. conf. Matth. §. 447. 4.

εἴπερ τις ὑμῖν προσέξει τὸν νοῦν] cf. Philipp. I. §. 6.

ξε ποθ' ὑμῖν ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς Ὀλυνθίους· πάλιν αὖ πρὸς Ποτίδαιαν Ὀλυνθίοις ἐφάνη τι τοῦτο συναμφότερον· νυνὶ δὲ Θετταλοῖς νοσοῦσι καὶ στασιάζουσι καὶ τεταραγμένοις ἐπὶ τὴν τυραννικὴν οἰκίαν ἐβοήθησε· καὶ ὅποι τις ἄν, οἶμαι, προςθῇ κἂν μικρὰν δύναμιν, πάντ' ὠφελεῖ· αὐτὴ δὲ καθ' αὑτὴν ἀσθενὴς καὶ πολλῶν
15 κακῶν ἐστι μεστή. καὶ γὰρ οὗτος ἅπασι τούτοις, οἷς ἄν τις μέγαν αὐτὸν ἡγήσαιτο, τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς στρατείαις, ἔτ' ἐπισφαλεστέραν αὐτὴν ἢ ὑπῆρχε φύσει κατεσκεύακεν ἑαυτῷ. μὴ γὰρ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς Φίλιππόν τε χαίρειν καὶ τοὺς ἀρχομένους, ἀλλ' ὁ μὲν δόξης ἐπιθυμεῖ καὶ τοῦτο ἐζήλωκε καὶ προῄρηται πράττων καὶ κινδυνεύων, ἂν συμβῇ τι, παθεῖν,
16 τὴν τοῦ διαπράξασθαι ταῦτα, ἃ μηδεὶς πώποτε ἄλλος Μακεδόνων βασιλεύς, δόξαν ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς ᾑρημένος· τοῖς δὲ τῆς μὲν φιλοτιμίας τῆς ἀπὸ τούτων

14. *ἐπὶ Τιμοθέου*] *ἐπί* cum genitivo personae non solum tempus in genere indicat, sed hominem moderatorem, ducem: *ἐπὶ Τιμοθέου* est duce Timotheo. Fortasse de expeditione sermo est, quae locum habebat Ol. CI. 3., in qua Timotheus, auxilia ferente Amynta, Olynthios coegit se dedere.

τοῦτο συναμφότερον] I. e. *ἡ τῶν Ὀλυνθίων καὶ Μακεδόνων δύναμις εἰς ἓν συνελθοῦσα*: utraeque vires coniunctae, *ἐφάνη τι*, aliquantum perfecerunt.

νοσοῦσι καὶ στασιάζουσι καὶ τεταραγμένοις] Plato de rep. V. 16. p. 470. Steph. *Ἕλληνας δὲ Ἕλλησιν, ὅταν τι τοιοῦτον δρῶσι (πολεμῶσι), φύσει μὲν φίλους εἶναι, νοσεῖν δ' ἐν τῷ τοιούτῳ τὴν Ἑλλάδα καὶ στασιάζειν, καὶ στάσιν τὴν τοιαύτην ἔχθραν κλητέον.* Tropus autem est satis frequens, ut *νοσεῖν* dicatur civitas ob intestina dissidia, more autem suo orator tropico vocabulo addit quae explicationem habent proprie usurpatis vocabulis. Non igitur audiendi codd. parum boni, qui *νοσοῦσι καί* omittunt.

ἐπὶ τὴν τυραννικὴν οἰκίαν ἐβοήθησε] Adversus Philolaum et Lycophronem, qui quum sorore Thebe adiutrice affinem Alexandrum occidissent, tyrannicidae habiti, non multo post ipsi eandem tyrannidem occuparunt. *Wolfius.*

καὶ — πάντ' ὠφελεῖ] *καί* summatim: *πάντα* adverbialiter ubique. Reiskius suspicatur *πάντως*. Schaeferus autem monet hoc *πάντα* tam crebro usu teri, ut miretur virum diffusissimae lectionis hic offendere potuisse. cf. intpp. ad Sophocl. Antig. v. 717. Rarius *ἅπαντα* adverbialiter ponitur.

15. *καὶ τοῦτο ἐζήλωκε*] Ex praecedente *δόξης ἐπιθυμεῖ* ad *τοῦτο* assumendum *δόξην λαμβάνειν*. Ita neutrum *τοῦτο* haud raro sequitur substantiva abstracta alius generis. cf. Matthiae §. 439.

ἂν συμβῇ τι, παθεῖν] cf. Philipp. I. §. 11.

22. 23.

οὐ μέτεστι, κοπτόμενοι δὲ ἀεὶ ταῖς στρατείαις ταύταις ταῖς ἄνω κάτω λυποῦνται καὶ συνεχῶς ταλαιπωροῦσιν, οὔτ' ἐπὶ τοῖς ἔργοις οὔτ' ἐπὶ τοῖς αὑτῶν ἰδίοις ἐώμενοι διατρίβειν, οὔθ' ὅσ' ἂν πορίσωσιν οὕτως, ὅπως ἂν δύνωνται, ταῦτ' ἔχοντες διαθέσθαι, κεκλειμένων τῶν ἐμπορίων τῶν ἐν τῇ χώρᾳ διὰ τὸν πόλεμον.
17 οἱ μὲν οὖν πολλοὶ Μακεδόνων πῶς ἔχουσι Φιλίππῳ, ἐκ τούτων ἄν τις σκέψαιτο οὐ χαλεπῶς· οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι καὶ πεζέταιροι δόξαν μὲν ἔχουσιν, ὡς εἰσὶ θαυμαστοὶ καὶ συγκεκροτημένοι τὰ τοῦ πολέμου, ὡς δ' ἐγὼ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγενημένων τινὸς ἤκουον, ἀνδρὸς οὐδαμῶς οἵου τε ψεύδεσθαι, οὐδένων εἰσὶ βελτίους.
18 εἰ μὲν γάρ τις

16. *κοπτόμενοι*] Ulpianus *ταλαιπωρούμενοι*, vexati, eorum instar, in quos ictus et plagae undecunque cadunt. conf. Ducker. ad Thucyd. VIII. 13.

ταῖς ἄνω κάτω] cf. Philipp. I. §. 41.

οὔτ' ἐπὶ τοῖς ἔργοις οὔτ' ἐπὶ τοῖς αὑτῶν ἰδίοις] Illud spectat agriculturam, hoc alia munia privata, mercaturam et similia. De *ἔργοις* cf. Graevii Lectt. Hesiod. c. 9.

πορίσωσιν] cf. Philipp. I. §. 29. nisi forte quis dicat activum hic positum esse ratione mercaturae, quam agebant proventibus, quos sua ipsorum diligentia produxerat.

διαθέσθαι] Congruit nostrum absetzen, divendere, i. e. vendere in varios locos et multis hominibus. cf. Dorville ad Chariton. p. 362. Lips.

κεκλειμένων] Vide quos de hac verbi forma laudat Buttmannus Gr. ampl. Vol. II. p. 169.

17. *πεζέταιροι*] Harpocration s. v. *πεζέταιροι*. *Δημοσθένης Φιλιππικοῖς· Ἀναξιμένης ἐν πρώτῳ Φιλιππικῶν περὶ Ἀλεξάνδρου λέγων φησίν· Ἔπειτα τοὺς μὲν ἐνδοξοτάτους ἱππεύειν συνεθίσας ἑταίρους προσηγόρευσε, τοὺς δὲ πλείστους καὶ τοὺς πεζοὺς εἰς λόχους καὶ δεκάδας καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς διελὼν πεζεταίρους ὠνόμασεν· ὅπως ἑκάτεροι, μετέχοντες τῆς βασιλικῆς ἑταιρίας, προθυμότατοι διατελῶσιν ὄντες.* Anecdd. Bekkeri p. 289. l. 8. *πεζέταιροι· οἱ περὶ τὸ σῶμα τοῦ Φιλίππου φρουροί· ἦσαν δὲ οὗτοι καὶ πρῶτοι καὶ ἰσχυροί*: quidam quasi ordo, honoris legio, qui duces erant peditum et familiaritate Philippi honorabantur.

συγκεκροτημένοι τὰ τοῦ πολέμου] In phrasi aliquid ironiae inesse videtur. *Συγκροτεῖσθαι* proprie dicuntur qui tympanorum pulsu congregantur, tum qui congregati instituuntur et in re habiles redduntur. Hinc qui perfecti sunt in re, summum perfectionis gradum assecuti. Qui imitationes aucupatur, is facile inveniet Herodianum VII. 2, 4. nostrum locum ante oculos habuisse: *εἰς πολεμικὴν ἄσκησιν συγκεκρότητο.*

οὐδένων εἰσὶ βελτίους] I. e. *οὐκ εἰσὶ βελτίους ἄλλων τινῶν.* Sed coalescit in Graeca lingua negatio cum indefinito in negativum et genitivum negativi praeponunt comparativo. Xenoph. Mem. I. 5, 6. *δουλεύειν δουλείαν*

ἀνὴρ ἐστιν ἐν αὐτοῖς οἷος ἔμπειρος πολέμου καὶ ἀγώνων, τούτους μὲν φιλοτιμίᾳ πάντας ἀπωθεῖν αὐτὸν ἔφη, βουλόμενον πάντα αὑτοῦ δοκεῖν εἶναι τὰ ἔργα (πρὸς γὰρ αὖ τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν φιλοτιμίαν τἀνδρὸς ἀνυπέρβλητον εἶναι)· εἰ δέ τις σώφρων ἢ δίκαιος ἄλλως, τὴν καθ' ἡμέραν ἀκρασίαν τοῦ βίου καὶ μέθην καὶ κορδακισμοὺς οὐ δυνάμενος φέρειν, παρεῶσθαι καὶ ἐν οὐδενὸς
19 εἶναι μέρει τὸν τοιοῦτον. λοιποὺς δὴ περὶ αὐτὸν εἶναι λῃστὰς καὶ κόλακας καὶ τοιούτους ἀνθρώπους, οἵους μεθυσθέντας ὀρχεῖσθαι τοιαῦτα, οἷα ἐγὼ νῦν ὀκνῶ πρὸς ὑμᾶς ὀνομάσαι. δῆλον δ' ὅτι ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ· καὶ γὰρ οὓς ἐνθένδε πάντες ἀπήλαυνον, ὡς πολὺ τῶν θαυματοποιῶν ἀσελγεστέρους ὄντας, Καλλίαν ἐκεῖνον

[19. λῃστὰς] Valckenar. in Orat. de Phil. indole p. 240. not. 19. γελοιαστάς corrigit, comparato Theopompo ap. Athen. VI. p. 246. C. X. p. 435. C. et al. non ignorans milites appellari posse latrones, sed existimans, ni fallor, Philippum in convivis aliud quid requisivisse. αὐλητάς emendabat Hermannus teste Weiskio in Diss. de Hyperbole I. p. 34. not. 81. F. I.]

οὐδεμιᾶς ἧττον αἰσχράν. III. 5, 18. οὐδένων δὲ καταδεέστερον ἐν τοῖς χοροῖς ὑπηρετοῦσι τοῖς διδασκάλοις.

18. οἷος ἔμπειρος] Incaute egit Reiskius, qui οἷος delendum censet. Ipse in indice complura habet exempla, in quibus οἷος eodem modo invenitur. Significat qui velit, possit, cuius natura fert, cuius laus est. Vide Matthiae §. 445. b.

τούτους] Praecessit quidem nonnisi singularis τις: quum vero τις indefinitum sit collectivum, saepe pluralis sequitur. cf. Matth. §. 434. 2. b. p. 811.

κορδακισμοὺς] Harpocration: ὁ κόρδαξ κωμικῆς ὀρχήσεώς ἐστιν εἶδος, καθάπερ Ἀριστόξενός φησιν ἐν τῷ περὶ τῆς τραγικῆς ὀρχήσεως. Haec saltatio composita erat ex ridiculis, interdum etiam parum honestis motibus et gestibus. Hic significabit omnis generis illecebras synecdochice.

19. λῃστὰς] Forbigerus in programmate 1822. hanc lectionem ab omnibus manuscriptis confirmatam bene defendit explicans λῃστάς milites leviter armatos, voluntarios fortasse, quibus minus curae erat fortiter pugnare quam populando, praedando, latrocinando quaestum facere et opes atque pecuniam lucrari, comparans eos cum Hispanorum Guerilla's et Gallorum Brigands. Id tum λῃστεύειν dicebatur. cf. Philipp. I. §. 23. Equidem vocabulum semper sic explicavi memor κλεφτῶν Neograecorum. Assentitur Schaeferus laudans Xenoph. Hellen. IV. 8, 35. Ἀναξίβιος καὶ Ἰφικράτης λῃστὰς διαπέμποντες ἐπολέμουν ἀλλήλοις.

ὀκνῶ] Etymolog. M. p. 620. l. 47. s. Δημοσθένης ἐν δευτέρῳ Φιλιππικῶν τὸ ὀκνεῖν ἀντὶ τοῦ φοβοῦμαι εἶπε καὶ δέδοικα.

οὓς – πάντες ἀπήλαυνον] Qui omnium consensu pellebantur. – ἀσελγεστέρους. Ἀσελγής

τὸν δημόσιον καὶ τοιούτους ἀνθρώπους, μίμους γελοίων καὶ ποιητὰς αἰσχρῶν ᾀσμάτων ὧν εἰς τοὺς συνόντας ποιοῦσιν ἕνεκα τοῦ γελασθῆναι, τούτους ἀγαπᾷ καὶ περὶ αὑτὸν ἔχει. καίτοι ταῦτα, εἰ καὶ μικρά τις ἡγεῖται, μεγάλα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δείγματα τῆς ἐκείνου γνώμης καὶ κακοδαιμονίας ἐστὶ τοῖς εὖ φρονοῦσιν. ἀλλ', οἶμαι, 20
νῦν μὲν ἐπισκοτεῖ τούτοις τὸ κατορθοῦν· αἱ γὰρ εὐπραξίαι δειναὶ συγκρύψαι τὰ τοιαῦτα ὀνείδη· εἰ δέ τι πταίσει, τότ' ἀκριβῶς αὐτοῦ ταῦτ' ἐξετασθήσεται. δοκεῖ δ' ἔμοιγε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δείξειν οὐκ εἰς μακράν, ἂν οἵ τε θεοὶ θέλωσι καὶ ὑμεῖς βούλησθε. ὥσπερ γὰρ 21
ἐν τοῖς σώμασι, τέως μὲν ἂν ἐρρωμένος ᾖ τις, οὐδὲν

21. *ἐν τοῖς σώμασι*] *Ἡμῶν*, quod vulgo additur, expunxi optimorum codd. auctoritate.

proprie de motu inconstante et vago. Inde autem translatum ad levitatem et petulantiam, qua quis insultat in alios; hinc insolens et protervus.

τὸν δημόσιον] Ulpianus: *ὁ Ἀθηναίων δῆμος ἔθος εἶχεν ὠνεῖσθαι οἰκέτας γράμματα ἐπισταμένους, τοὺς δὲ εὐνοϊκῶς δουλεύοντας ἠλευθέρουν. Ὁ δὲ Καλλίας εἷς ὢν τῶν οἰκετῶν καὶ καταγνωσθεὶς ἔφυγεν εἰς Μακεδονίαν καὶ διέτριβε παρὰ Φιλίππῳ.* Anecdd. Bekkeri p. 234. l. 15. *δημόσιος: ὁ τῆς πόλεως δοῦλος. ἐγίνοντο δὲ Θρᾷκές τινες ἢ Σκύθαι ἢ ἄλλοι βάρβαροι δοῦλοι πρὸς ὑπηρεσίαν τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν κοινῶν τόπων καὶ ἔργων. ἐλλειπτικῶς δὲ λέγουσι τὸν δημόσιον, παρέντες τὸν οἰκέτην.*

ὧν εἰς τοὺς συνόντας ποιοῦσιν] *Εἰς* verbis dicendi similibusque iunctum directionem notat in homines, quorum coetui aliquid dicitur, ostenditur. Vertunt coram. Vide Matthiae §. 578. 3. b.

20. *καὶ κακοδαιμονίας*] Est explicativum ad *γνώμης*. *Κακοδαιμονία* est enim ea sentiendi agendique ratio, qua quis quasi a malo, in perniciem praecipitante, daemone incitatur et tenetur; hinc mens prava et insana; euphemisticum dicere possis pro *μανία*, ut *θεοβλάβεια*, de qua vide ad Aeschinem contra Ctes. §. 133. Xenophon. Mem. II. 3, 18. *οὐκ ἂν πολλὴ ἀμαθία εἴη καὶ κακοδαιμονία τοῖς ἐπ' ὠφελείᾳ διδομένοις ἐπὶ βλάβῃ χρῆσθαι.*

ἂν οἵ τε θεοὶ θέλωσι καὶ ὑμεῖς βούλησθε] In hac formula *θέλειν* ubique de diis adhibetur, *βούλεσθαι* autem de hominibus, quum contra Buttmannus in Lexilogo T. I. p. 26 sqq. ostendat apud Homerum *βούλεσθαι* de diis propitiis adhiberi, *ἐθέλειν* de hominibus, quibus propositum est aliquid facere. Sic attendendum ad singula scriptorum genera singulosque scriptores.

21. *τέως μὲν ἂν ἐρρωμένος ᾖ τις*] Sic Bekkerus sine varietate atque iam Reiskius ex suis libris. Vulgatum olim *ἕως* Augerus et Rüdigerus revocarunt, quod factum laudat Schaeferus: parum enim esse probabile hic Ionicam formam esse positam, quum mox sequatur Attica *ἕως*. Adscribam quae super hac re Buttmannus habet in ind. ad Mid. p. 187. „A forma *ἕως* reponenda absterrebe-

21.

ἐπαισθάνεται τῶν καθ᾽ ἕκαστα σαθρῶν, ἐπὰν δὲ ἀῤῥώστημά τι συμβῇ, πάντα κινεῖται, κἂν ῥῆγμα κἂν στρέμμα κἂν ἄλλο τι τῶν ὑπαρχόντων σαθρὸν ᾖ, οὕτω καὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν τυράννων, ἕως μὲν ἂν ἔξω πολεμῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ἐστιν, ἐπειδὰν δὲ ὅμορος πόλεμος συμπλακῇ, πάντα ἐποίησεν ἔκδηλα.

22 Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φίλιππον εὐτυχοῦντα ὁρῶν, ταύτῃ φοβερὸν προςπολεμῆσαι νομίζει, σώφρονος μὲν ἀνθρώπου λογισμῷ χρῆται· μεγάλη γὰρ ῥοπή, μᾶλλον δὲ τὸ ὅλον ἡ τύχη παρὰ πάντ᾽ ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα· οὐ μὴν

ris inspecto et Ind. Reisk. et Scholiast. Plat. ad Hipparch. p. 85. 86. (Beckii ed. T. IV. p. 321 sq. Bekkeri Commentt. Critt. T. II. p. 334 sq.). Nimirum hic grammaticus inveniri ait apud Aristoph. in Pace *τέως* pro *ἕως*, et tamen verba ipsa subiuncta nunc apud eum leguntur ita ut apud Comicum eduntur (v. 32.): *Τέως, ἕως σαυτὸν λάθῃς διαῤῥαγείς.* Quem versum ob defectum particulae *ἂν* ita correxerunt Dawesius et Brunckius: *Ἕως σεαυτὸν ἂν λ. δ.* Affert autem idem scholiastes in eundem usum Demosthenis quoque locum De f. Legatione p. 446. 3. §. 326. et revera nunc ibi legimus: *ὅ, τέως ἦσαν Φωκεῖς σῶοι, οὐδεπώποτ᾽ ἐποιήσαμεν.* quanquam in ed. Paris. e Parisiensibus, ut videtur, Mss. expressum ibi quoque est *τέως, ἕως ἦσαν.* Tandem in Olynth. II. p. 24. 3. ex optimis hodie codd. repositum est *τέως μὲν ἂν ἐῤῥωμένος ᾖ τις*, ubi olim *ἕως.* Qui loci omnes eo facere videntur, ut vox *τέως* pro *ἕως* in aliquo apud Atticos quoque usu fuisse censenda sit. Verum ratio habenda est etiam locorum orationis adv. Timocrat. p. 721. 1. 5. §. 63. 64. et p. 726. 12. 14. §. 80. 81. ubi quater legimus *τέως, ἕως ἄν*, ubique autem cum varia lectione *τέως ἂν* aut, quae manifesta est depravatio, *τε ἕως ἄν.* Unde non temere quis auguretur in locis modo allatis omnibus veram esse scripturam *τέως, ἕως*, mature mutilatam illam in simplex *τέως.* Nam in Aristophanis versu nemo hodie miretur defectum particulae *ἂν* metri causa admissum, cuius indubitata exempla exstant in ceteris omnibus loquendi formis illis, quarum ex regula quidem haec vocula pars est." Hactenus Buttmannus.

ῥῆγμα — στρέμμα] Anecdd. Gr. p. 300. l. 7. *ῥῆγμα ἡ κατὰ τὸ μῆκος τοῦ τραύματος οὐλή.* p. 302. l. 13. *στρέμμα ἡ στρογγύλου ἕλκους οὐλή.* Foësius in Oeconom. Hipp. s. v. *ῥῆγμα* ruptum aut ruptio dicitur, unitatis in carne solutio citra vulnerationem tamen, ut in nervis *σπάσμα* ex violento ictu vel gravi casu vel distentione vel alia quapiam intensa motione. *Στρέμμα* luxatum aut luxatio dicitur et *στρέμματα* tortiones significant, ubi articulis illaesis quae circa ipsos sunt nervosae partes intorquentur. Luxata, Latinis vocantur.

22. *ταύτῃ φοβερὸν*] I. q. *τούτῳ, κατὰ τοῦτο. Ταύτῃ* et neutrum *τούτῳ* non differre nisi genere grammatico, significatione plane congruere, monuit Schaefer.; nec opinor necessarium esse Graecum sibi substantivum feminini generis mente scriptorem repraesentasse, quod supplendum sit.

παρὰ πάντ᾽] cf. Philipp. I. §. 33.

ἀλλ' ἔγωγε,. εἴ τις αἵρεσίν μοι δοίη, τὴν τῆς ἡμετέρας
πόλεως τύχην ἂν ἑλοίμην, ἐθελόντων ἃ προσήκει ποιεῖν
ὑμῶν αὐτῶν καὶ κατὰ μικρόν, ἢ τὴν ἐκείνου· πολὺ
γὰρ πλείους ἀφορμὰς εἰς τὸ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν
ἔχειν ὁρῶ ἡμῖν ἐνούσας ἢ ἐκείνῳ. ἀλλ', οἶμαι, καθή- 23
μεθα οὐδὲν ποιοῦντες· οὐκ ἔνι δ' αὐτὸν ἀργοῦντα οὐδὲ
τοῖς φίλοις ἐπιτάττειν ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιεῖν, μή τί γε
δὴ τοῖς θεοῖς. οὐ δὴ θαυμαστόν ἐστιν, εἰ στρατευό-
μενος καὶ πονῶν ἐκεῖνος αὐτὸς καὶ παρὼν ἐφ' ἅπασι καὶ
μηδένα καιρὸν μηδ' ὥραν παραλείπων ἡμῶν μελλόντων
καὶ ψηφιζομένων καὶ πυνθανομένων περιγίγνεται. οὐδὲ
θαυμάζω τοῦτ' ἐγώ· τοὐναντίον γὰρ ἂν ἦν θαυμαστόν,
εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς ὧν τοῖς πολεμοῦσι προσήκει
τοῦ πάντα ποιοῦντος, ἃ δεῖ, περιῆμεν. ἀλλ' ἐκεῖνο 24
θαυμάζω, εἰ Λακεδαιμονίοις μέν ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων ἀντήρατε, καί, πολ-
λὰ ἰδίᾳ πλεονεκτῆσαι πολλάκις ὑμῖν ἐξόν, οὐκ ἠθε-
λήσατε, ἀλλ', ἵν' οἱ ἄλλοι τύχωσι τῶν δικαίων, τὰ
ὑμέτερ' αὐτῶν ἀνηλίσκετε εἰςφέροντες καὶ προεκινδυ-
νεύετε στρατευόμενοι, νυνὶ δ' ὀκνεῖτε ἐξιέναι καὶ μέλ-
λετε εἰςφέρειν ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν κτημάτων,

καὶ κατὰ μικρόν] *Καί* h. l. minuentis, ut interdum Latinorum vel, etiam. κατὰ Ἀφ. A. §. 9. *Δῆλον μὲν τοίνυν καὶ ἐκ τούτων ἐστὶ τὸ πλῆθος τῆς οὐσίας.* Soph. Phil. 234. φεῦ τὸ καὶ λαβεῖν πρόςφθεγμα τοιοῦδ' ἀνδρὸς ἐν χρόνῳ μακρῷ.

23. ἀλλ', οἶμαι, καθήμεθα οὐδὲν ποιοῦντες] Intersertum οἶμαι est vel ironiae vel, ut h. l., indignationis. Ut hic De f. leg. §. 95. p. 371. ὤν, οἶμαι, πανοῦργος οὗτος καὶ θεοῖς ἐχθρός. et sic saepe. De καθῆσθαι vide Philipp. I. §. 9.

μή τί γε δὴ τοῖς θεοῖς] Phrasis est proprie elliptica: *μή τί γε δὴ ὑπολάμβανε ἐξεῖναι τοῖς θεοῖς ἐπιτάττειν ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιεῖν*, „nequaquam opineris a diis postulandum esse, ut quidquam pro nobis faciant," quam sententiam hic et alibi breviter exprimere licet nedum diis. Interdum haec locutio apud Demosthenem, ut apud alios, invenitur. Photius p. 230. ed. Porson. Lips. *Μήτι γε: πόσῳ γε μᾶλλον.* Idem Hesychius.

24. ἀντήρατε] Sc. ὅπλα, quod interdum additur. Xenoph. Cyrop. V. 4, 25. *ἢν μέντοι τις τῶν ἐμῶν ὅπλα ἀνταίρηταί σοι.* Eadem significatione utitur Thucyd. phrasi χεῖρας ἀνταίρεσθαι v. c. III. 32. *εἰ ἄνδρας διέφθειρεν οὔτε χεῖρας ἀνταιρομένους οὔτε πολεμίους.* Sic enim ex bonis testibus scribendum. Hic forma est activa, quia resistitur non in suam solum, sed imprimis in aliorum salutem. Bekkeri Anecdd. p. 26. l. 8. *ἀνταίρειν: ἀντανίστασθαι· Δημοσθένης.*

καὶ τοὺς μὲν ἄλλους σεσώκατε πολλάκις πάντας καὶ καθ' ἕνα αὐτῶν ἕκαστον ἐν μέρει, τὰ δ' ὑμέτερ' αὐτῶν ἀπολωλεκότες κάθησθε. ταῦτα θαυμάζω, καὶ ἔτι
25 πρὸς τούτοις, εἰ μηδὲ εἷς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δύναται λογίσασθαι, πόσον πολεμεῖτε χρόνον Φιλίππῳ, καὶ τί ποιούντων ὑμῶν ὁ χρόνος ἅπας διελήλυθεν οὗτος. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι μελλόντων αὐτῶν, ἑτέρους τινὰς ἐλπιζόντων πράξειν, αἰτιωμένων ἀλλήλους, κρινόντων, πάλιν ἐλπιζόντων, σχεδὸν ταὐτά, ἅπερ νυνί, ποιούντων, ἅπας ὁ χρόνος διελήλυθεν.
26 εἶθ' οὕτως ἀγνωμόνως ἔχετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥστε δι' ὧν ἐκ χρηστῶν φαῦλα τὰ πράγματα τῆς πόλεως γέγονε, διὰ τούτων ἐλπίζετε τῶν αὐτῶν πράξεων ἐκ φαύλων αὐτὰ χρηστὰ γενήσεσθαι; ἀλλ' οὔτ' εὔλογον οὔτ' ἔχον ἐστὶ φύσιν τοῦτό γε· πολὺ γὰρ ῥᾷον ἔχοντας φυλάττειν ἢ κτήσασθαι πάντα πέφυκεν. νυνὶ δὲ ὅ τι μὲν φυλάξομεν, οὐδέν ἐστιν ὑπὸ τοῦ πολέμου λοιπὸν τῶν πρότερον, κτήσασθαι δὲ δεῖ. αὐτῶν οὖν ἡμῶν
27 ἔργον τοῦτ' ἤδη. φημὶ δὴ δεῖν εἰσφέρειν χρήματα, αὐτοὺς ἐξιέναι προθύμως, μηδέν' αἰτιᾶσθαι, πρὶν ἂν τῶν πραγμάτων κρατήσητε, τηνικαῦτα δὲ ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίναντας τοὺς μὲν ἀξίους ἐπαίνου τιμᾶν, τοὺς δ' ἀδικοῦντας κολάζειν, τὰς προφάσεις δ' ἀφελεῖν καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα· οὐ γάρ ἐστι πικρῶς ἐξε-

25. **ταῦτα θαυμάζω**] Neminem hic fugere potest vis, quam habet repetitio huius notionis finita re, quam miratur orator, ut nec ironia, quae inest seqq. *ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ'*.

26. *εἶθ' οὕτως ἀγνωμόνως ἔχετε*] *εἶτα*, interdum etiam *ἔπειτα*, ab initio interrogationis indignationis significationem habet. Hoc in oratoribus tam frequens est, ut exempla dare opus non sit. Etiam alii scriptores hac particula ita utuntur. Vide Valckenarium ad Eurip. Phoen. v. 459. Thiersch. §. 351. 19. – *ἀγνωμόνως* h. l. i. q. *ἀνοήτως*. cf. Bekkeri Anecdd. p. 329. l. 30.

πολὺ γὰρ ῥᾷον – πάντα πέφυκεν] Finis enuntiationis paululum deflectit ab initio. Primum enim singulare *ῥᾷον* posuit, in animo habens *πᾶν*. Dein autem deflexit ad *πάντα*: quare, etiamsi intelligam cur Reiskius *ῥᾴω* maluerit, necessariam esse mutationem non existimo.

αὐτῶν οὖν ἡμῶν ἔργον τοῦτ' ἤδη] *Αὐτῶν* ab initio et *ἤδη* in clausula summam orationi vim tribuunt, ut ostendatur celeri opus esse et forti auxilio. Qua volubilitate vix alia lingua pollet quam Graeca.

27. *τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα*] Quae vestra culpa defecerunt.

26.

τάσαι τί πέπρακται τοῖς ἄλλοις, ἂν μὴ παρ᾽ ὑμῶν αὐ-
τῶν πρῶτον ὑπάρξῃ τὰ δέοντα. τίνος γὰρ ἕνεκα, ὦ 28
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε τοῦτον μὲν φεύγειν τὸν
πόλεμον πάντας, ὅσους ἂν ἐκπέμψητε, στρατηγούς,
ἰδίους δ᾽ εὑρίσκειν πολέμους, εἰ δεῖ τι τῶν ὄντων καὶ
περὶ τῶν στρατηγῶν εἰπεῖν; ὅτι ἐνταῦθα μέν ἐστι τὰ
ἆθλα, ὑπὲρ ὧν ἐστιν ὁ πόλεμος, ὑμέτερα· Ἀμφίπολις
ἂν ληφθῇ, παραχρῆμα αὐτὴν ὑμεῖς κομιεῖσθε· οἱ δὲ
κίνδυνοι τῶν ἐφεστηκότων ἴδιοι, μισθὸς δ᾽ οὐκ ἔστιν·
ἐκεῖ δὲ κίνδυνοι μὲν ἐλάττους, τὰ δὲ λήμματα τῶν
ἐφεστηκότων καὶ τῶν στρατιωτῶν, Λάμψακος, Σίγειον,
τὰ πλοῖα, ἃ συλῶσιν. ἐπ᾽ οὖν τὸ λυσιτελοῦν αὐτοῖς 29
ἕκαστοι χωροῦσιν. ὑμεῖς δέ, ὅταν μὲν εἰς τὰ πράγματα
ἀποβλέψητε φαύλως ἔχοντα, τοὺς ἐφεστηκότας κρίνετε,
ὅταν δὲ δόντες λόγον τὰς ἀνάγκας ἀκούσητε ταύτας,

28. *ἰδίους δ᾽ εὑρίσκειν πολέμους*] In *εὑρίσκειν* notionem inesse bella non forte oblata, sed studio quaesita fuisse, monet Schaeferus. *Ἴδιοι πόλεμοι* sunt bella, quae gerunt sponte sua pro ipsorum arbitrio et in suam ipsorum utilitatem, non publica auctoritate nec in commoda reipublicae. De re confer Philipp. I. §. 24.

ἐνταῦθα] I. e. *ἐν τῷ πολέμῳ, εἰς ὃν ὑμεῖς ἐκπέμπετε τοὺς στρατηγούς.* – *ἐκεῖ* i. e. *ἐν ἰδίοις πολέμοις, οὓς εὑρίσκουσιν οἱ στρατηγοί.*

ἆθλα] Sunt praemia honesti belli: cuius generis exemplum affert in recipienda urbe Amphipoli. *Ἀμφίπολις* ut notio primaria coniunctioni *ἂν* praeposita. *Λήμματα* sunt *λῃστῶν*, praeda eorum, qui proprio Marte populandi causa bellum gerunt. Ex iis, quae sequuntur, patet oratorem respicere Charetem, cui Artabazus, a rege desciscens, ut cum classe in Hellespontum ingrederetur, Lampsacum et Sigeum, duas ad Hellespontum Troadis urbes, donavit.

τὰ πλοῖα, ἃ συλῶσιν] De eadem re loquitur Aeschines De f. leg. p. 174. ed. Tur. *καὶ ταῦτα ὑμῖν ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἀεὶ τοῦ Χάρητος οἱ κατήγοροι δεικνύουσι· χίλια δὲ καὶ πεντακόσια τάλαντα οὐκ εἰς στρατιώτας, ἀλλ᾽ εἰς ἡγεμόνων ἀλαζονείας ἀνηλωκέναι, Δηϊάρην τε καὶ Δηΐπυρον καὶ Πολυφόντην, δραπέτας ἀνθρώπους, ἐκ τῆς Ἑλλάδος συνειλεγμένους, καὶ χωρὶς εἰς τοὺς περὶ τὸ βῆμα καὶ τὴν ἐκκλησίαν μισθοφόρους· οἳ τοὺς μὲν ταλαιπώρους νησιώτας καθ᾽ ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἑξήκοντα τάλαντα εἰσέπραττον, κατῆγον δὲ τὰ πλοῖα καὶ τοὺς Ἕλληνας ἐκ τῆς κοινῆς θαλάττης· ἀντὶ δὲ ἀξιώματος καὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας ἡ πόλις Μυοννήσου καὶ τῆς τῶν λῃστῶν δόξης ἐνεπίμπλατο.*

29. *δόντες λόγον*] „Si illis dicendi veniam atque vobiscum agendi potestatem conceditis.“ §. 31. *πᾶσι τοῖς παριοῦσι λόγον διδόναι.* *Ἀνάγκαι* h. l. in genere res miserae, afflictae, quae significatio imprimis apud scriptores N. T. obtinet.

ἀφίετε. περίεστι τοίνυν ὑμῖν ἀλλήλοις ἐρίζειν καὶ διεστάναι, τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ ταῦτα, τὰ κοινὰ δ' ἔχειν φαύλως. πρότερον μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰςεφέρετε κατὰ συμμορίας, νυνὶ δὲ πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας. ῥήτωρ ἡγεμὼν ἑκατέρων, καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ, καὶ οἱ βοησόμενοι οἱ τριακόσιοι· οἱ δ' ἄλλοι προςνενέμησθε, οἱ μὲν ὡς τούτους,
30 οἱ δὲ ὡς ἐκείνους. δεῖ δὴ ταῦτα ἐπανέντας καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἔτι καὶ νῦν γενομένους κοινὸν καὶ τὸ λέγειν καὶ τὸ βουλεύεσθαι καὶ τὸ πράττειν ποιῆσαι. εἰ δὲ τοῖς μὲν ὥςπερ ἐκ τυραννίδος ὑμῶν ἐπιτάττειν ἀποδώσετε, τοῖς δ' ἀναγκάζεσθαι τριηραρχεῖν, εἰςφέρειν, στρατεύεσθαι, τοῖς δὲ ψηφίζεσθαι κατὰ τούτων μόνον, ἄλλο δὲ μηδ' ὁτιοῦν συμπονεῖν, οὐχὶ γενήσεται τῶν δεόντων ὑμῖν οὐδὲν ἐν καιρῷ· τὸ γὰρ ἠδικημένον ἀεὶ μέρος ἐλλείψει, εἶθ' ὑμῖν τούτους κολάζειν ἀντὶ τῶν ἐχθρῶν πε-
31 ριέσται. λέγω δὴ κεφάλαιον πάντας εἰςφέρειν ἀφ' ὅσων

29. *οἱ βοησόμενοι*] Fluctuant libri inter hoc et *βοηθησόμενοι*, Bekkerus tamen habet *βοησόμενοι* sine varietate. Utrum praeferendum sit, ipsa docet ratio grammatica. Nam *βοῶ* habet futurum *βοήσομαι*, *βοηθῶ* futurum *βοηθήσω*. Moeris p. 106. *βοήσεται Ἀττικῶς, βοήσει Ἑλληνικῶς*, ad q. l. v. Pierson. De clamore autem concionali *βοᾶν* h. l. intelligendum esse tum per se patet, tum ex supposita, sed ex verbis Demosthenicis conflata *περὶ συντάξεως* §. 20. p. 172. *καὶ οἱ βοησόμενοι μεθ' ἑκατέρων τριακόσιοι*. In toto hoc loco orator indignationis suae habenas effundit. *Schaefer*.

κατὰ συμμορίας] cf. Fr. A. Wolfium ad Leptin. Prolegg. p. XCV. sq.

ἑκατέρων] Duarum partium, quarum altera Philippi est, altera contra Philippum, utraque verbis quidem magnificis utens, neutra autem re ipsa et factis reipublicae saluti consulens.

30. *ὑμῶν αὐτῶν ἔτι καὶ νῦν γενομένους*] cf. Phil. I. §. 7.

ὥςπερ ἐκ τυραννίδος ὑμῶν ἐπιτάττειν] *ὥςπερ ἐκ τυραννίδος* absolute dictum: „quasi essent tyranni." *Ἐπιτάττειν* alibi quidem construitur cum dativo. Itaque Lambinus voluit *ὑμῖν*, idque supra scriptum habet cod. v. Paris. Coisl. Quum vero verba imperandi in genere cum genitivo construantur, h. l. autem imprimis importunum imperium significetur, equidem genitivum, quo casu ea quae etiam dativum regunt verba praecipue utuntur, non tentaverim. conf. quae verba leguntur apud Matthiae §. 359., ubi plura sunt, quae varie construuntur. – Acute tres civium ordines constituit orator, primum imperantium, secundum patientium, tertium pigrorum. Tertius idem semper ma-

ἕκαστος ἔχει τὸ ἴσον· πάντας ἐξιέναι κατὰ μέρος, ἕως ἂν ἅπαντες στρατεύσησθε· πᾶσι τοῖς παριοῦσι λόγον διδόναι, καὶ τὰ βέλτιστα ὧν ἂν ἀκούσητε αἱρεῖσθαι, μὴ ἃ ἂν ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα εἴπῃ. κἂν ταῦτα ποιῆτε, οὐ τὸν εἰπόντα μόνον παραχρῆμα ἐπαινέσεσθε, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον, βέλτιον τῶν ὅλων πραγμάτων ὑμῖν ἐχόντων.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Β (vulgo *Γ*).

ΥΠΟΘΕΣΙΣ. 27. 28.

*Ἐπεμψαν βοήθειαν τοῖς Ὀλυνθίοις οἱ Ἀθηναῖοι, καί τι κατορθοῦν ἔδοξαν δι' αὐτῆς, καὶ ταῦτα αὐτοῖς ἀπηγγέλλετο. ὁ δὲ δῆμος περιχαρής, οἵ τε ῥήτορες παρακαλοῦσιν ἐπὶ τιμωρίαν Φιλίππου. δέδοικε τοίνυν ὁ Δημοσθένης, μὴ θαρσήσαντες, ὡς τὰ πάντα νενικηκότες καὶ ἱκανὴν βοήθειαν πεποιημένοι τοῖς Ὀλυνθίοις, τῶν λοιπῶν ὀλιγωρήσωσι. διὰ τοῦτο παρελθὼν ἐπικόπτει τὴν ἀλαζονείαν αὐτῶν καὶ πρὸς εὐλάβειαν σώφρονα τὴν γνώμην μεθίστησι, λέγων οὐ περὶ τῆς Φιλίππου τιμωρίας νῦν αὐτοῖς εἶναι τὸν λόγον, ἀλλὰ περὶ τῆς τῶν συμμάχων σωτηρίας· οἶδε γάρ, ὅτι καὶ Ἀθηναῖοι καὶ ἄλλοι πού τινες τοῦ μὲν μὴ τὰ οἰκεῖα προέσθαι ποιοῦνται φροντίδα, περὶ δὲ τὸ τιμωρήσασθαι τοὺς ἐναντίους ἧττον σπουδάζουσιν. ἐν δὲ τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ τῆς περὶ τῶν θεωρικῶν χρημάτων συμβου-

nèbit nec mutabitur unquam; priores haud raro alternant.

31. τὸ ἴσον] Ὁ μὲν πένης ἀπ' ὀλίγων ὀλίγα, ὁ δὲ πλούσιος ἀπὸ πολλῶν πολλά: aequum pro ratione facultatum. Vide Boeckh. Staatshaushaltung II, p. 73.

ἐπαινέσεσθε] Futurum formae activae ἐπαινέσω apud classicos scriptores rarius legitur.

λῆς φανερώτερον ἅπτεται, καὶ ἀξιοῖ λυθῆναι τοὺς νόμους τοὺς ἐπιτιθέντας ζημίαν τοῖς γράψασιν αὐτὰ γενέσθαι στρατιωτικά, ἵν' ἄδεια ᾖ τοῦ συμβουλεύειν τὰ βέλτιστα. παραινεῖ δὲ καὶ ὅλως πρὸς τὸν τῶν προγόνων ζῆλον ἀναστῆναι καὶ στρατεύεσθαι σώμασιν οἰκείοις, καὶ ἐπιτιμήσει πολλῇ κέχρηται κατὰ τοῦ δήμου τε ὡς ἐκλελυμένου καὶ τῶν δημαγωγῶν ὡς οὐκ ὀρθῶς προϊσταμένων τῆς πόλεως.

---

1 Οὐχὶ ταὐτὰ παρίσταταί μοι γιγνώσκειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅταν τε εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψω καὶ ὅταν πρὸς τοὺς λόγους, οὓς ἀκούω· τοὺς μὲν γὰρ λόγους περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον ὁρῶ γιγνομένους, τὰ δὲ πράγματα εἰς τοῦτο προήκοντα, ὥστε ὅπως μὴ πεισόμεθα αὐτοὶ πρότερον κακῶς σκέψασθαι δέον. οὐδὲν οὖν ἄλλο μοι δοκοῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα

1. Οὐχὶ ταὐτὰ παρίσταταί μοι etc.] Non negaverim Sallustium initium huius orationis imitatum esse, quando Catonem Catil. c. 52. sic loquentem inducit.: Longe mihi alia mens est, P. C., quum res atque pericula nostra considero, et quum sententias nonnullorum mecum reputo.

εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψω — πρὸς τοὺς λόγους] Nota ad idem verbum duas praepositiones εἰς et πρός positas vix diversa significatione. Simile quid habuimus Olynth. I. 1. in praepositione ἐπί et ἐν. Nonnulli quidem codd. loco πρός offerunt εἰς, nec tamen quicquam mutem. In ipsa substantivorum notione videtur causa esse diversitatis praepositionum: ἀποβλέπομεν εἰς τὰ πράγματα, ἀποβλέπομεν δὲ πρὸς τοὺς λόγους. Olynth. I. 29. ὅταν εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψητε. κατὰ Θεοκρ. §. 25. p. 1329. μὴ πρὸς τοὺς ἐμοὺς λόγους μηδὲ τοὺς ὑπὸ τούτου ῥηθησομένους ἀποβλέποντες.

προήκοντα] I. e. προεληλυθότα. Ἥκω illud, forma praesens, significatione perfectum, si quis cum perfecto ἧκα componat, de quo Lobeckius in Parerg. ad Phryn. p. 744., facile in suspicionem adducatur non ἧκα ab ἥκω, quod viro doctissimo placuit, sed contra ἥκω ab ἧκα derivari debere, qua ratione Dorica dialectus plura praesentia a perfectis derivavit. Schaeferus, cui assentitur Matthiae §. 221. IV. 1.

ὥστε — σκέψασθαι δέον] Non tentem participium. Δέον enim cum eandem significationem habeat quam προσῆκον, sine verbo substantivo positum, me non magis offendit quam alterum illud.

οὐδὲν ἄλλο μοι δοκοῦσιν — ἁμαρτάνειν] Ironiam habet, ut si nos dicimus: sie scheinen mir den kleinen Fehler zu haben. Ὑπόθεσις momentum, in quod deliberationem

λέγοντες ἢ τὴν ὑπόθεσιν, περὶ ἧς βουλεύεσθε, οὐχὶ τὴν οὖσαν παριστάντες ὑμῖν ἁμαρτάνειν. ἐγὼ δ' ὅτι 2
μέν ποτ' ἐξῆν τῇ πόλει καὶ τὰ αὑτῆς ἔχειν ἀσφαλῶς καὶ Φίλιππον τιμωρήσασθαι, καὶ μάλα ἀκριβῶς οἶδα· ἐπ' ἐμοῦ γάρ, οὐχὶ πάλαι, γέγονε ταῦτα ἀμφότερα· νῦν μέντοι πέπεισμαι τοῦθ' ἱκανὸν προλαβεῖν ἡμῖν εἶναι τὴν πρώτην, ὅπως τοὺς συμμάχους σώσομεν. ἐὰν γὰρ τοῦτο βεβαίως ὑπάρξῃ, τότε καὶ περὶ τοῦ τίνα τρόπον τιμωρήσεταί τις ἐκεῖνον ἐξέσται σκοπεῖν· πρὶν δὲ τὴν ἀρχὴν ὀρθῶς ὑποθέσθαι, μάταιον ἡγοῦμαι περὶ τῆς τελευτῆς ὁντινοῦν ποιεῖσθαι λόγον.

Ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρός, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 3
εἴπερ ποτέ, πολλῆς φροντίδος καὶ βουλῆς δεῖται· ἐγὼ δὲ οὐχ ὅ τι χρὴ περὶ τῶν παρόντων συμβουλεῦσαι χαλεπώτατον ἡγοῦμαι, ἀλλ' ἐκεῖν' ἀπορῶ, τίνα χρὴ τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς ὑμᾶς περὶ αὐτῶν εἰπεῖν. πέπεισμαι γὰρ ἐξ ὧν παρὼν καὶ ἀκούων σύν-

cadere oportet. Παριστάναι verbum est proprium de eo, qui rem clare ob oculos ponit. Conf. Wetstenium ad Act. Apost. XXIV. 13.

2. ἐπ' ἐμοῦ] Ἐπί c. gen. h. l. simpliciter aetatem, tempus, quo quis vivit, indicat. Cf. quae dixi ad Olynth. I. §. 14. Ut hic, sic §. 21. ἐπὶ τῶν προγόνων, et §. 23. τῶν τ' ἐπὶ τῶν προγόνων ἔργων καὶ τῶν ἐφ' ὑμῶν.

τοῦθ' ἱκανὸν etc.] Constructio haec est: τοῦθ' ἱκανὸν εἶναι προλαβεῖν τὴν πρώτην, ὅπως etc. Τὴν πρώτην, sc. ἀφορμήν. cf. Boissonade ad Philostrat. Her. p. 593. De ellipsi, inquit Schaeferus, si cui non placet subaudire ὁδόν, alia eligat: optio est enim liberrima, plurimorum. V. L. Bos. Ellips. p. 43. 578. 914. Schaeferus autem ipse phrasin pro formula habet, in qua antiqui sine ullo discrimine utroque genere usi sint. Ad προλαβεῖν obiectum ex contextu supplendum Φίλιππον, antevertere Philippo: quod Latini dicunt occupare. — ὅπως — σώσομεν id indicat, quod inde sequetur, si Philippum occupabunt.

τὴν ἀρχὴν ὀρθῶς ὑποθέσθαι] Firmum ponere et stabile fundamentum.

3. πολλῆς φροντίδος καὶ βουλῆς] More recentiorum sententia est: diligentissimo consilio. Φροντίδα exprimimus per epitheton τῇ βουλῇ adiunctum et πολύς per superlativum epitheti. Antiqui autem epithetorum notionem per substantiva exprimentes gravitatem singularum notionum augent.

τίνα χρὴ τρόπον — περὶ αὐτῶν εἰπεῖν] Praeparat auditores ad audienda quae maxime ipsi detestabantur, ut θεωρικὰ impendant belli necessitatibus.

παρὼν καὶ ἀκούων] Illud spectat quae ipse experiendo cognoverit; hoc ea, quae alii expertos se esse dicebant, aut quae fama et auditione ferebantur.

οιδα τὰ πλείω τῶν πραγμάτων ὑμᾶς ἐκπεφευγέναι τῷ μὴ βούλεσθαι τὰ δέοντα ποιεῖν, οὐ τῷ μὴ συνιέναι. ἀξιῶ δὲ ὑμᾶς, ἂν μετὰ παῤῥησίας ποιῶμαι τοὺς λόγους, ὑπομένειν τοῦτο θεωροῦντας, εἰ τἀληθῆ λέγω, καὶ διὰ τοῦτο, ἵνα τὰ λοιπὰ βελτίω γένηται· ὁρᾶτε γάρ, ὡς ἐκ τοῦ πρὸς χάριν δημηγορεῖν ἐνίους εἰς πᾶν προελήλυθε μοχθηρίας τὰ παρόντα.

4 Ἀναγκαῖον δὲ ὑπολαμβάνω μικρὰ τῶν γεγενημένων πρῶτον ὑμᾶς ὑπομνῆσαι. μέμνησθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτ᾽ ἀπηγγέλθη Φίλιππος ὑμῖν ἐν Θρᾴκῃ τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος τουτὶ Ἡραῖον τεῖχος πολιορκῶν. τότε τοίνυν μὴν μὲν ἦν Μαιμακτηριών, πολλῶν δὲ λόγων καὶ θορύβου γιγνομένου παρ᾽ ὑμῖν, ἐψηφίσασθε τετταράκοντα τριήρεις καθέλκειν καὶ τοὺς μέχρι πέντε καὶ τετταράκοντα ἐτῶν αὐτοὺς ἐμβαίνειν καὶ

τὰ πλείω τῶν πραγμάτων ὑμᾶς ἐκπεφευγέναι] Tropica locutio adamata Demostheni, a feris, opinor, sumpta, quae elabuntur venatores eorumque retia. Commoda aufugiunt, opportunitas elabitur, si quis non attendit sive ex stoliditate sive ex pigritia et negligentia.

4. μέμνησθε, – ὅτ᾽ ἀπηγγέλθη] Hac in sententiarum coniunctione particulae temporis excitant attentionem convertuntque ad gravitatem momenti eorum, quae acciderunt, et agendi rationis. Brachylogicum usum hunc appellare poteris. An meministis, qua ratione in illo gravi momento egeritis, quum nuntiaretur? – ἀπηγγέλθη Φίλιππος – πολιορκῶν. Ἀπαγγέλλεσθαι, annuntiari, in forma passiva personaliter construitur, sequente participio ad subiectum relato. §. 5. ὡς γὰρ ἠγγέλθη Φίλιππος ἀσθενῶν ἢ τεθνεώς. Cf. Rost. §. 129. 4. c.

Ἡραῖον τεῖχος] Harpocration s. v. p. 85. Lips. Δημοσθένης Φιλιππικοῖς. Χωρίον ἐστὶν ἐν Θρᾴκῃ οὕτως ὀνομαζόμενον, ὑπὸ Σαμίων δὲ ἐκτίσθη, ὥς φησι Διονύσιος ἐν πέμπτῃ κτίσεων. Castellum erat prope Byzantium versus Pontum Euxinum, magni illud momenti Atheniensibus, quoniam ex ea regione multum ipsis frumenti advehebatur.

Μαιμακτηριών] Haec est vera scribendi ratio. Photius ed. Pors. Lips. p. 207. l. 22. Μαιμακτηριών: ὁ ε´ (πέμπτος) μὴν παρὰ Ἀθήνησιν, ὠνομάσθη δὲ ἀπὸ Διὸς μαιμάκτου· μαιμάκτης δέ ἐστιν ὁ ἐνθουσιώδης καὶ ταρακτικός· ἀρχὴν δὲ λαμβάνοντος τοῦ χειμῶνος, ἐν τούτῳ τῷ μηνὶ ὁ ἀὴρ ταράττεται καὶ μεταβολὴν ἴσχει. l. tamen 16. ss. haec leguntur: Μαιμακτηριών: καὶ οὗτος μὴν Ἀθήνησι ε´ (πέμπτος), ὠνομάσθη δὲ ἀπὸ τῆς μαιμάξεως τῆς περὶ τὴν ἄμπελον· μαιμάξαντες γάρ, ὅ ἐστιν ὁρμήσαντες, ἐτρύγησαν ἄμπελον καὶ οἶνον ἐποίησαν. Prior ratio verior.

καθέλκειν] Καθέλκειν et κατασπᾶν verba sunt propria de navibus, quae ex navali deducuntur, sensu praegnante autem significant mittere ad expeditionem. Opponitur ἀνέλκειν et ἀνά-

τάλαντα ἑξήκοντα εἰςφέρειν. καὶ μετὰ ταῦτα διελθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ τούτου Ἑκατομβαιών, Μεταγειτνιών, Βοηδρομιών· τούτου τοῦ μηνὸς μόγις μετὰ τὰ μυστήρια δέκα ναῦς ἀπεστείλατε ἔχοντα κενὰς Χαρίδημον καὶ πέντε τάλαντα ἀργυρίου. ὡς γὰρ ἠγγέλθη Φίλιππος ἀσθενῶν ἢ τεθνεώς (ἦλθε γὰρ ἀμφότερα), οὐκέτι καιρὸν οὐδένα τοῦ βοηθεῖν νομίσαντες ἀφεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ἀπόστολον. ἦν δ' οὗτος ὁ καιρὸς αὐτός· εἰ γὰρ τότε ἐκεῖσε ἐβοηθήσαμεν, ὥςπερ ἐψηφισάμεθα, προθύμως, οὐκ ἂν ἠνώχλει νῦν ἡμῖν ὁ Φίλιππος σωθείς. 5

Τὰ μὲν δὴ τότε πραχθέντα οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι· 6
νῦν δ' ἑτέρου πολέμου καιρὸς ἥκει τις οὗτος, δι' ὃν

5. ἀφεῖτε] Bekkerus ex bonis libris pro vulgato ἀφήκατε, quod est aor. 1., qui quanquam Atticis scriptoribus non sit inusitatus, librarii tamen eum saepe obtruserunt pro secundo, cui infesti erant. Cf. Brunck. ad Soph. Oed. Tyr. 1392.

σπᾶν. Utrorumque exempla habet Lamb. Bosius Observ. Miscell. c. XI. p. 58.

5. καὶ μετὰ ταῦτα διελθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ τούτου Ἑκατομβαιών, Μεταγειτνιών, Βοηδρομιών] sc. διήρχετο. Sensus est: Quum inde a Maemacterione totus ille annus effluxisset, praeteribant etiam tres primi menses anni sequentis, ita ut paene totus annus frustra elaberetur.

μετὰ τὰ μυστήρια] Eleusinia intelligit, quae quinto et decimo Boëdromionis initium capiebant et perdurabant ad tertium et vigesimum inclusive.

ἀργυρίου] Perperam cod. ἀργύρου. Χρυσός et ἄργυρος aurum argentumque ut metalla designant, ἀργύριον et χρυσίον vel nummos aureos et argenteos vel opera ex his metallis confecta.

ἀσθενῶν ἢ τεθνεώς] Cf. Philipp. I. §. 11.

ἦλθε γὰρ ἀμφότερα] Ἔρχεσθαι interdum de ἀγγελίαις, rebus quae nuntiantur, hic ἀμφότερα, quae circumferuntur; de ἀγγέλοις, si homines significat, qui nuntient, ἥκειν frequentius est. Ἔρχεσθαι interdum etiam absolute ponitur. Xenophon. Ages. I. 36. ἐπειδὴ ἦλθεν αὐτῷ ἀπὸ τῶν οἴκοι τελῶν βοηθεῖν τῇ πατρίδι, ἐπείθετο τῇ πόλει.

εἰ γὰρ ἐβοηθήσαμεν, ὥςπερ ἐψηφισάμεθα, προθύμως] Προθύμως quidem cum utroque verbo iungendum: sed recte ita interpungitur, ut tota eius vis ad ἐβοηθήσαμεν, in quo est nervus rei, trahatur.

6. Τὰ μὲν δὴ τότε πραχθέντα οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι] Hanc multis formis apud antiquos et recentiores expressam sententiam iam supra habuimus. Etiam Ulpianus hic unam laudat non pessimam: καὶ γὰρ οἱ φιλόσοφοί φασιν, ὅτι πάντα δύναται τὸ θεῖον ποιεῖν χωρὶς ἑνὸς τοῦ ἄλλως ποιῆσαι τὰ ἤδη γενόμενα.

νῦν δ' ἑτέρου πολέμου καιρὸς ἥκει τις οὗτος, δι' ὃν etc.] Recte sic interpunxit Bekkerus [deleto οὗτος, quod nonnisi in tribus codd. reperitur. V. C. F. R.].

καὶ περὶ τούτων ἐμνήσθην, ἵνα μὴ ταὐτὰ πάθητε. τί δὴ χρησόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τούτῳ; εἰ γὰρ μὴ βοηθήσετε παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν, θεάσασθε ὃν τρόπον ὑμεῖς ἐστρατηγηκότες πάντα ἔσεσθε ὑπὲρ
7 Φιλίππου. ὑπῆρχον Ὀλύνθιοι δύναμίν τινα κεκτημένοι, καὶ διέκειθ᾽ οὕτω τὰ πράγματα· οὔτε Φίλιππος ἐθάῤῥει τούτους, οὔθ᾽ οὗτοι Φίλιππον. ἐπράξαμεν ἡμεῖς κἀκεῖνοι πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην· ἦν τοῦτο ὥςπερ ἐμπόδισμά τι τῷ Φιλίππῳ καὶ δυςχερές, πόλιν μεγάλην ἐφορμεῖν τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς διηλλαγμένην πρὸς ἡμᾶς.

Vulgata interpunctio, qua vocabula *τίς οὗτος*; absolutam per se faciunt interrogationem, nihili est, quoniam *δι᾽ ὃν* etc. neutiquam responsionem continere possunt, orationis autem formam plane aliam esse oporteret. *Τὶς* substantivo *καιρός* frequenter additur cum vi augendi: m a g n a q u a e d a m o p p o r t u n i t a s; *οὗτος* autem temporis momentum notat et gravitatem rei. Idem error, qui hic, obtinet vulgo Olynth. III. (v. I.) §. 9. *νυνὶ δὴ καιρὸς ἥκει τις οὗτος, ὁ τῶν Ὀλυνθίων, αὐτόματος τῇ πόλει, ὃς* etc.

τί δὴ χρησόμεθα - τούτῳ;] Haec est interrogatio, quam sibi proponit ipsi orator ad animandam orationem, non eam, opinor, profectam ex haesitatione Atheniensium. Tum magna cum vi transit orator ex prima persona in secundam. *Γάρ* autem per ellipticum usum affirmativum est. Parallelismus etiam in *παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν* fortis est. Auget, inquit S c h a e f e r., gravitatem orationis omni modo rem urgentis. Huiusmodi pleonasmi immerito displicuerunt viris doctis, inter quos imprimis miror R e i s k i u m sensus subtilitate praestantem.

7. *ἐθάῤῥει τούτους*] B e k k e r i Anecdd. p. 148. *Θαῤῥῶ*: *αἰτιατικῇ· τρίτῳ Ὀλυνθιακῷ· οὔτε Φίλιππος ἐθάῤῥει τούτους, οὔθ᾽ οὗτοι Φίλιππον.* In genere verba affectum denotantia accusativum ut obiectum secum habent, quo vel affectus excitatur vel quem spectant. Vide M a t t h. §. 414. 12.

ὥςπερ ἐμπόδισμα] Orator utitur particula *ὥςπερ*, cogitans primam substantivi notionem, qua est i m p e d i m e n t u m *τοῖς ποσί*. Est igitur additum tropi indicandi causa. Cf. S t a l l b a u m. ad Phaedon. p. 126. huius Biblioth.

ἐφορμεῖν] Grammatici hunc locum respicientes interpretantur *ἐφεδρεύειν*. Sed est discriminis aliquid inter haec verba. Nam *ἐφεδρεύειν* est militiae pedestris, *ἐφορμεῖν* navalis. Non mirum autem Athenienses, populum maritimum marique potentem, tot locutiones a re navali petiisse. *Schaefer.* – *Ἐφορμεῖν* ab *ὅρμος* (statio) dicitur, cum naves hostiles in portu vel alibi deprehensae observantur ab aliis navibus, ne possint elabi. Vide K ü h n. ad Pollud. I. 122. Hic autem *ἐφορμεῖσθαι* tropice dicitur is, quem speculamur, ne facere possit quae velit.

τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς] Pronomen reflexivum ad sententiam magis quam ad grammaticam rationem constructum, quasi Philippus subiectum sit ad verbum finitum, unde infinitivus *ἐφορ-*

ἐκπολεμῶσαι δεῖν ᾠόμεθα τοὺς ἀνθρώπους ἐκ παντὸς τρόπου· καὶ ὃ πάντες ἐθρύλουν τέως, τοῦτο πέπρακται νυνὶ ὁπωςδήποτε. τί οὖν ὑπόλοιπον, ὦ ἄνδρες 8
Ἀθηναῖοι, πλὴν βοηθεῖν ἐῤῥωμένως καὶ προθύμως; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ· χωρὶς γὰρ τῆς περιστάσης ἂν ἡμᾶς αἰσχύνης, εἰ καθυφείμεθά τι τῶν πραγμάτων, οὐδὲ τὸν φόβον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μικρὸν ὁρῶ τὸν [τῶν] μετὰ ταῦτα, ἐχόντων μὲν ὡς ἔχουσι Θηβαίων ἡμῖν, ἀπειρηκότων δὲ χρήμασι Φωκέων, μηδενὸς δ' ἐμποδὼν

μεῖν pendeat, v. c. Φίλιππος ἐνόμιζε πόλιν μεγάλην δύνασθαι ἐφορμεῖν. Non igitur opinor praeferendum, quod pauci offerunt, αὐτοῦ. In Bekkeri editione ἑαυτοῦ sine varietate.

ἐκπολεμῶσαι] Harpocration: ἀντὶ τοῦ εἰς πόλεμον καταστῆσαι, ὡς καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ πολλάκις. ἐν μέντοι τοῖς Ἀττικοῖς διὰ τοῦ η γράφεται, ὡς καὶ παρὰ Ξενοφῶντι. Hoc rectum non videtur. Discrimen enim, quod Ammonius aliique grammatici inter ἐκπολεμῶσαι et ἐκπολεμῆσαι constituunt, verum esse existimo: ἐκπολεμῶσαί ἐστιν εἰς πόλεμον ἐμβαλεῖν, ἐκπολεμῆσαι δὲ τὸ πόλιν ἐξελεῖν. Vide Valckenar. p. 72. Si lectio apud Xenophontem Hellen. V. 4, 20. ἵν' ἐκπολεμήσειε τοὺς Ἀθηναίους πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, omnium MSS. auctoritate firmata manebit, est in vitiis Xenophontis. Apud Thucyd. VIII. 57., ubi olim legebatur ἐκπεπολεμῆσθαι, nuuc Bekkerus habet ἐκπεπολεμῶσθαι, quo iam ante ducebat varietas lectiouis. Ceterum praepositio ἐκ in grammaticorum explicatione parum expressa. Indicat bellum internecinum, quod nonnisi interitu alterius partis finem habet. Olynth. III. (v. I.) §. 7. ὡς Ὀλυνθίους ἐκπολεμῶσαι δεῖ Φιλίππῳ.

ἐθρύλουν] Sic Bekk. sine varietate et sic scripsisse Graecos tradit Eustathins ad Il. XXIII. 396. idque etiam etymon probat. A θρύω enim inserto λ ortum videtur. Alii inepte dicunt compositum esse ex θρόος et ἐλαύνειν, quod sit nostrum Geschwätz treiben.

ὁπωςδήποτε] Ratione, de qua vestrum in honorem nil dicam. Vos certe nihil egistis, ut fiat. Olynth. III. §. 7. dicit γέγονεν αὐτόματον.

8. περιστάσης ἂν ἡμᾶς] Citatur hic locus in Anecdd. Bekker. περὶ συντάξεως p. 161. l. 18. περιστᾶσαι· αἰτιατικῇ· Ὀλυνθιακῶν τρίτῳ· χωρὶς γὰρ τῆς περιστάσης ἂν ἡμᾶς αἰσχύνης. De ἄν cum participio vide Matthiae §. 598, 6., ubi tamen etiamnum levicula quaedam corrigenda restant.

ἐχόντων μὲν ὡς ἔχουσι Θηβαίων ἡμῖν] Euphemismus est in formulis huius generis, quas usurpant ii, qui rem clarius exponere aut nolunt aut nequeunt. Cf. Hermann. ad Viger. p. 709. n. 27. Hic est nolentis. Nam eam expressit diserte Olynth. III. §. 26.

[μηδενὸς δ' ἐμποδὼν ὄντος – τὰ πράγματα] Sensus: quum Philippum, rebus, quibus nunc occupatus tenetur, ad finem perductis (τὰ παρόντα καταστρεψαμένῳ), nihil impediat, quominus se ad hoc negotium (πρὸς ταῦτα τὰ πράγματα) i. e. Athenienses aggrediendos convertat. V. C. F. R.]

ὄντος Φιλίππῳ τὰ παρόντα καταστρεψαμένῳ πρὸς ταῦτα
9 ἐπικλῖναι τὰ πράγματα. ἀλλὰ μὴν εἴ τις ὑμῶν εἰς τοῦτο ἀναβάλλεται ποιήσειν τὰ δέοντα, ἰδεῖν ἐγγύθεν βούλεται τὰ δεινά, ἐξὸν ἀκούειν ἄλλοθι γιγνόμενα, καὶ βοηθοὺς ἑαυτῷ ζητεῖν, ἐξὸν νῦν ἑτέροις αὐτὸν βοηθεῖν· ὅτι γὰρ εἰς τοῦτο περιστήσεται τὰ πράγματα, ἐὰν τὰ παρόντα προώμεθα, σχεδὸν ἴσμεν ἅπαντες δήπου.

10 Ἀλλ' ὅτι μὲν δὴ δεῖ βοηθεῖν, εἴποι τις ἄν, πάντες ἐγνώκαμεν, καὶ βοηθήσομεν· τὸ δὲ ὅπως, τοῦτο λέγε. μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θαυμάσητε,

9. *ἀναβάλλεται ποιήσειν*] Attendendum ad consuetudinem Graecorum proprie utendi infinitivis futurorum, ubi lingua et Latina et vernacula infinitivis praesentium utitur; qua in re illi rationis temporum multo sunt observantiores quam aut Latinae aut vernaculae linguae ingenium patitur. Nimium proclives viri docti ad mutandam hanc diligentiam fuerunt. *Schaeferus*, qui plura huius generis congessit ad Poet. Gnom. p. 16. s. – *Ἀναβάλλεσθαι* hic est in genere differre. Grammatici alias docent *ἀναβάλλεσθαι* esse *τὸ προΐεσθαι καὶ παριέναι τὸν ἐπιτήδειον καιρὸν τῶν πράξεων· ὑπερτίθεσθαι* autem *τὸ ἐπιμένειν τὸν ἐπιτήδειον καιρὸν τῶν πράξεων.*

ἴσμεν ἅπαντες δήπου] Cum vi ironica *δήπου* haud raro legitur in clausula. Cf. §. 17. *ἥττηνται δ' ὅμως διὰ πάντας τοὺς φυγόντας δήπου.*

10. *μὴ τοίνυν – τοῖς πολλοῖς*] Egregia oratio, quae praeparat ad audienda longe alia quam Athenienses opinabantur. Orator, patriae amantissimus, omnem nugarum splendorem exosus, Athenienses eo vocat, unde fons publicae calamitatis manabat, ad voluptatum omnis generis cupidinem coniunctam cum vanitate et magniloquentia, ad humilem sentiendi rationem cuncta vel turpissima tolerandi, dum illum finem assequerentur. Huc pertinebant ea, quae vocabantur *θεωρικά*. Eorum auctor fuerat Pericles. Iussit ille, quotiescunque spectacula ederentur, singulis civibus duos obolos numerari, unum, ut solvere possent quae solvenda essent, alterum, ut temporis iactura resarciretur. Certis quidem verbis cautum erat, ut, simulac bellum impenderet, pecuniae istae proprio suo usui ad sumptus bellicos redderentur. At quis ausus esset appellare quod certissime cautum erat? Unus, qui honoris causa nominandus est, Apollodorus quum id auderet, iussit populus, rogante Eubulo, demagogo tunc potentissimo, sed Philippi partibus addicto, ut morte multaretur, ὃς ἂν γράψειε μεταποιεῖν τὰ θεωρικὰ στρατιωτικά. Id quidem Demosthenes nihil curans, tum veritatis armis tum irrisionis flagello armatus, cives docet in turpem eos ignaviam delapsos esse. Egregia autem est ratio, qua totam hanc rem persequitur. Quum enim ex lege is, qui quod ipse sublatum vult tolli suadet, morte multandus sit, postulat, ut ii, qui legem tulissent, eius abrogationem postulare cogantur: quo scilicet facto mortis poenam sibi ipsi constituant. Inter exempla τῆς

31\. ἂν παράδοξον εἴπω τι τοῖς πολλοῖς· νομοθέτας καθίστατε. ἐν δὲ τούτοις τοῖς νομοθέταις μὴ θῆσθε νόμον μηδένα (εἰσὶ γὰρ ἱκανοὶ ὑμῖν), ἀλλὰ τοὺς εἰς τὸ παρὸν βλάπτοντας ὑμᾶς λύσατε. λέγω δὲ τοὺς 11
περὶ τῶν θεωρικῶν, σαφῶς οὑτωσί, καὶ τοὺς περὶ τῶν στρατευομένων ἐνίους, ὧν οἱ μὲν τὰ στρατιωτικὰ τοῖς οἴκοι μένουσι διανέμουσι θεωρικά, οἱ δὲ τοὺς ἀτακτοῦντας ἀθῴους καθιστᾶσιν, εἶτα καὶ τοὺς τὰ δέοντα ποιεῖν βουλομένους ἀθυμοτέρους ποιοῦσιν. ἐπειδὰν δὲ ταῦτα λύσητε καὶ τὴν τοῦ τὰ βέλτιστα λέγειν ὁδὸν

προδιορθώσεως technici hoc retulerunt. Ulpianus: *Διὰ τοῦτο τῇ προδιορθώσει κέχρηται, διὰ τὸ δοκοῦν ἄτοπον τῆς εἰσηγήσεως· τὸ οὖν μέλλον ῥηθῆναι παρὰ τοῦ δήμου, ὅτι σὺ μέλλεις νομοθέτας καθίστασθαι; οὐδὲ γὰρ ἔχομεν νόμον; ἀνακόπτει λέγων· ἐν δὲ τούτοις μὴ θῆσθε νόμον μηδένα κ. τ. λ.* Tiberius *περὶ σχημάτων*: *Προδιόρθωσις δὲ ἐστιν, ὅταν ὑποπτεύων προσκρούειν τὸ ῥηθησόμενον παραιτῆται τοὺς ἀκούοντας — — εἰ γὰρ καὶ δυσχερὲς ἦν τὸ λεγόμενον καὶ προσέκρουε, καὶ παραιτούμενος ἠκούσθη διὰ τὴν ὑπόσχεσιν.*

νομοθέτας καθίστατε] Hanc omnium librorum lectionem reduxi, quum Bekkerus in operum editione ex coniectura, opinor, ediderit *καθίσατε*: quod si codex offerret, praeferendum foret: *καθίζειν* enim apud Demosthenem saepe dicitur *ἡ πόλις*, quae constituit iudices. Sed quum nulla sit in codd. varietas, equidem verbum non ausim mutare, quum frequens sit *καθιστάναι* apud Graecos ratione eorum, quibus traditur *ἀρχή* sive munus publicum, qui constituuntur vel *ἄρχοντες* vel *δικάζοντες*, i. q. *ἀποδεῖξαι, ἑλέσθαι*. Olynth. III. §. 13. *τοὺς μὲν ἐκβαλών, τοὺς δὲ καταστήσας τῶν βασιλέων.* Etiam in rebus privatis, v. c. *κληρονόμον εἰς τὸν οἶκον καταστῆσαι* apud Platon. de Legg. IX. 3., ubi Astius monuit esse nostrum einsetzen. Haec autem verba, quae sola enuntiationem efficiunt, praeclarum praebent exemplum brevitatis et vigoris.

ἐν δὲ τούτοις τοῖς νομοθέταις] *Ἐν* h. l. de iis, quibus praesentibus et regentibus aliquid fieri oportet. In lege, quae laudatur *κατὰ Τιμοκρ.* §. 33. p. 710. *τῶν δὲ νόμων τῶν κειμένων μὴ ἐξεῖναι λῦσαι μηδένα, ἐὰν μὴ ἐν νομοθέταις.* Cf. Matthiae §. 577. 7.

11\. *σαφῶς οὑτωσί*] Disertis verbis, quanquam rem vobis minime iucundam esse certo scio. Opus est veritate; res urget.

τοὺς περὶ τῶν στρατευομένων ἐνίους] Wolfius vel articulum *τούς* delere vel post eum *τῶν* addere voluit, quod posterius etiam sibi aliquando in mentem venisse ait Reiskius. Locum esse sanum patebit ex iis, quae monui *κατὰ Ἀφόβ. Α.* §. 23.

μένουσι διανέμουσι] Fortuito potius nata quam studio quaesita allitteratio.

εἶτα] Hic non solum temporis successionem indicat, sed etiam quod temporis progressio efficit. Sensus est: si non castigantur mali, etiam boni animos despondent.

τὴν τοῦ τὰ etc.] Quum Reiskius animadvertat Harlei. medium articulum omittere, Schae-

παράσχητε ἀσφαλῆ, τηνικαῦτα τὸν γράψοντα ἃ πάντες
12 ἴστε ὅτι συμφέρει ζητεῖτε. πρὶν δὲ ταῦτα πρᾶξαι, μὴ
σκοπεῖτε τίς εἰπὼν τὰ βέλτιστα ὑπὲρ ὑμῶν ὑφ' ὑμῶν
ἀπολέσθαι βουλήσεται· οὐ γὰρ εὑρήσετε, ἄλλως τε καὶ
τούτου μόνου περιγίγνεσθαι μέλλοντος, παθεῖν ἀδί-
κως τι κακὸν τὸν ταῦτ' εἰπόντα καὶ γράψαντα, μηδὲν
δὲ ὠφελῆσαι τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν
μᾶλλον ἔτι ἢ νῦν τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν φοβερώτερον
ποιῆσαι. καὶ λύειν γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς
νόμους δεῖ τούτους τοὺς αὐτοὺς ἀξιοῦν, οἵπερ καὶ
13 τεθείκασιν· οὐ γάρ ἐστι δίκαιον τὴν μὲν χάριν, ἣ πᾶ-
σαν ἔβλαψε τὴν πόλιν, τοῖς τότε θεῖσιν ὑπάρχειν, τὴν
δ' ἀπέχθειαν, δι' ἧς ἂν ἅπαντες ἄμεινον πράξαιμεν,
τῷ νῦν τὰ βέλτιστα εἰπόντι ζημίαν γενέσθαι. πρὶν δὲ
ταῦτα εὐτρεπίσαι, μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μη-
δένα ἀξιοῦτε τηλικοῦτον εἶναι παρ' ὑμῖν, ὥςτε τοὺς
νόμους τούτους παραβάντα μὴ δοῦναι δίκην, μηδ' οὕ-
τως ἀνόητον, ὥςτε εἰς προῦπτον κακὸν αὑτὸν ἐμ-
βαλεῖν.
14 Οὐ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' ὑμᾶς ἀγνοεῖν δεῖ, ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ψήφισμα οὐδενὸς ἄξιόν ἐστιν, ἂν
μὴ προςγένηται τὸ ποιεῖν ἐθέλειν τά γε δόξαντα προ-
θύμως ὑμᾶς. εἰ γὰρ αὐτάρκη τὰ ψηφίσματα ἦν ἢ
ὑμᾶς ἀναγκάζειν ἃ προςήκει πράττειν ἢ περὶ ὧν ἂν
γραφῇ διαπράξασθαι, οὔτ' ἂν ὑμεῖς πολλὰ ψηφιζόμε-
νοι μικρά, μᾶλλον δ' οὐδὲν ἐπράττετε τούτων, οὔτε

ferus hanc fecit repetitione dignissimam animadversionem nec unquam obliviscendam: Vides quam proni ad omittendum fuerint librarii in concursu articulorum! cumque omiserint, ubi sensus requirebat, quoties credendi sunt omisisse, ubi non requirebat?

12. ὑπὲρ ὑμῶν ὑφ' ὑμῶν] Hic quidem consulto videntur hae praepositiones significatione tam diversae sibi ob soni similitudinem contrapositae esse.

καὶ λύειν γε – τοὺς νόμους δεῖ τούτους τοὺς αὐτοὺς ἀξιοῦν, οἵπερ καὶ τεθείκασιν] Constructio haec est: δεῖ ἀξιοῦν, sc. ὑμᾶς, vos postulare oportet, τοὺς αὐτοὺς λύειν τοὺς νόμους τούτους, οἵπερ καὶ τεθείκ. eosdem abrogationem ferre harum legum, qui tulerunt. Locum esse perquam acerbum iam supra significavimus.

τηλικοῦτον] Tam audacem, potentem. §. 28. τηλικοῦτον ἠσκήκαμεν: ubi vide annotationem.

Φίλιππος τοσοῦτον ὑβρίκει χρόνον· πάλαι γὰρ ἂν
ἕνεκά γε ψηφισμάτων ἐδεδώκει δίκην. ἀλλ' οὐχ οὕτω 15
ταῦτ' ἔχει· τὸ γὰρ πράττειν, τοῦ λέγειν καὶ χειροτο-
νεῖν ὕστερον ὂν τῇ τάξει, πρότερον τῇ δυνάμει καὶ
κρεῖττόν ἐστιν. τοῦτ' οὖν δεῖ προςεῖναι, τὰ δ' ἄλλα
ὑπάρχει· καὶ γὰρ εἰπεῖν τὰ δέοντα παρ' ὑμῖν εἰσιν, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυνάμενοι, καὶ γνῶναι πάντων ὑμεῖς
ὀξύτατοι τὰ ῥηθέντα, καὶ πρᾶξαι δὲ δυνήσεσθε νῦν,
ἐὰν ὀρθῶς ποιῆτε. τίνα γὰρ χρόνον ἢ τίνα καιρόν, 16
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦ παρόντος βελτίω ζητεῖτε; ἢ
πότε ἃ δεῖ πράξετε, εἰ μὴ νῦν; οὐχ ἅπαντα μὲν ἡμῶν
προείληφε τὰ χωρία ἄνθρωπος, εἰ δὲ καὶ ταύτης κύ-
ριος τῆς χώρας γενήσεται, πάντων αἴσχιστα πεισόμεθα;
οὐχ οὕς, εἰ πολεμήσαιεν, ἑτοίμως σώσειν ὑπισχνού-
μεθα, οὗτοι νῦν πολεμοῦνται; οὐκ ἐχθρός; οὐκ ἔχων
τὰ ἡμέτερα; οὐ βάρβαρος; οὐχ ὅ τι ἂν εἴποι τις;

14. *ἕνεκά γε ψηφισμάτων*] Quod quidem ad decreta attinet, si quidem res ex decretis penderet. Cf. Matthiae §. 576. p. 1137.

15. *ὕστερον ὂν τῇ τάξει*] Duo habet quae respondent, *πρότερον τῇ δυνάμει καὶ κρεῖττον*. Quoniam enim *πρότερον*, quod proprie erat contraponendum, hic non de tempore, sed tropice de vi et efficientia dicitur, additur, ut omnis calumnia vitetur, *τῇ δυνάμει* et insuper explicativum proprium *κρεῖττον*.

καὶ πρᾶξαι δὲ δυνήσεσθε] *Καὶ — δέ* apud Demosthenem non frequens quidem est, hic autem suo loco positum. Haec enim sententia ut gravissima, in qua rei cardo versatur, enuntianda est. Significat fere et quod maius est. Philipp. III. §. 70. *ἐγὼ νὴ Δί' ἐρῶ καὶ γράψω δέ.*

16. *τίνα γὰρ χρόνον ἢ τίνα καιρόν*] *Χρόνος* tempus in universum, *καιρός* gravissimum momentum, quod bona fortuna obtulit.

ταύτης — τῆς χώρας] Sc. *τῆς περὶ Ὄλυνθον καὶ αὐτῆς τῆς Ὀλύνθου*. Pronomen *οὗτος* vocabulis locum notantibus adiectum interdum non locum spectat, quo est orator, sed eum, qui gravis momenti est, de quo est sermo. §. 24. *ταύτην τὴν χώραν* i. e. *τὴν Μακεδονίαν*.

εἰ πολεμήσαιεν] Sententiam exspectes: Nonne iis, si bellum gerunt, subsidia promisimus? potius quam eos nos ab interitu servaturos. Huic enuntiationis formae melius congrueret quod dedit Augerus ex aliquot codd. *εἰ πολεμήσειεν ἐκεῖνος*, si Philippus bellum iis intulerit. Videtur autem esse magniloquentia, qua inter se uti solebant vani Athenienses: si Olynthii bellum inchoant, eos non deseremus, non prodemus Philippo.

οὐκ ἐχθρός; etc.] Pressae, altera alteram pellentes interrogationes, quarum singulae singulas in Philippum acerbitates exprimunt, magnam vim habent, quae neminem potest latere.

17 ἀλλὰ πρὸς θεῶν, πάντα λύσαντες καὶ μόνον οὐχὶ συγκατασκευάσαντες αὐτῷ τότε τοὺς αἰτίους, οἵτινές εἰσι, τούτων ζητήσομεν; οὐ γὰρ αὐτοί γ' αἴτιοι φήσομεν εἶναι, σαφῶς οἶδα τοῦτ' ἐγώ. οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς τοῦ πολέμου κινδύνοις τῶν φυγόντων οὐδεὶς ἑαυτοῦ κατηγορεῖ, ἀλλὰ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν πλησίον καὶ πάντων μᾶλλον, ἥττηνται δ' ὅμως διὰ πάντας τοὺς φυγόντας δήπου· μένειν γὰρ ἐξῆν τῷ κατηγοροῦντι τῶν
18 ἄλλων, εἰ δὲ τοῦτ' ἐποίει ἕκαστος, ἐνίκων ἄν. καὶ νῦν οὐ λέγει τις τὰ βέλτιστα; ἀναστὰς ἄλλος εἰπάτω, μὴ τοῦτον αἰτιάσθω. ἕτερος λέγει τις βελτίω; ταῦτα ποιεῖτε ἀγαθῇ τύχῃ. ἀλλ' οὐχ ἡδέα ταῦτα; οὐκέτι τοῦθ' ὁ λέγων ἀδικεῖ, πλὴν εἰ, δέον εὔξασθαι, παραλείπει. εὔξασθαι μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ῥᾴδιον εἰς ταὐτὸ πάνθ', ὅσα βούλεταί τις, ἀθροίσαντα ἐν ὀλίγῳ· ἑλέσθαι δέ, ὅταν περὶ πραγμάτων προτεθῇ σκοπεῖν, οὐκέθ' ὁμοίως εὔπορον, ἀλλὰ δεῖ τὰ βέλτιστα ἀντὶ τῶν
19 ἡδέων, ἂν μὴ συναμφότερα ἐξῇ, λαμβάνειν. εἰ δέ τις ἡμῖν ἔχει καὶ τὰ θεωρικὰ ἐᾶν καὶ πόρους ἑτέρους λέγειν στρατιωτικούς, οὐχ οὗτος κρείττων; εἴποι τις ἄν. φήμ' ἔγωγε, εἴπερ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ἀλλὰ θαυμάζω, εἴ τῳ ποτε ἀνθρώπων ἢ γέγονεν ἢ γενήσεται, ἂν τὰ παρόντα ἀναλώσῃ πρὸς ἃ μὴ δεῖ, τῶν ἀπόν-

17. εἰ δὲ — ἐνίκων ἄν] Vertunt: Quod si *fecissent* singuli, universi *vicissent*. Vertamus: Quod si *facerent* singuli, universi *vincerent*. Loquitur enim orator de re et saepius facta et nunc fieri solita. Quanquam verum est in huiusmodi enuntiationibus hypotheticis imperfecta haud raro fungi vice aoristorum. *Schaefer.*

18. ἀγαθῇ τύχῃ] Formula bene precandi, quum vel ipsi vel alii aliquid susciperent. Vide Stallbaum. ad Critonem c. 2. p. 106. huius Biblioth.

πλὴν εἰ, δέον εὔξασθαι, παραλείπει] Εὔξασθαι mente repetendum est ad παραλείπει. Per pias preces, quas facere oratorem oportebat, intelligit magnas spes fallaces et prosperos successus sine labore. In omnibus linguis dominatur tropus a piis precibus petitus. κατὰ Τιμοκρ. §. 68. p. 722. εἰ γὰρ αὖ καλῶς μὲν ἔχοι (ὁ νόμος), μὴ δυνατὸν δέ τι φράζοι, εὐχῆς, οὐ νόμου διαπράττοιτ' ἂν ἔργον. Vere Tragicus apud Porsonum Eurip. Hec. Praef. p. XLIII. edit. Lips. sec. sic restitutus:

Αὐτός τι νῦν δρῶν εἶτα δαίμονας κάλει·
Τῷ γὰρ πονοῦντι χὠ θεὸς ξυλλαμβάνει.

Haec sententia in Socratis schola ubique inculcatur.

19. ἢ γέγονεν ἢ γενήσεται] sive contigit sive continget.

των εὐπορῆσαι πρὸς ἃ δεῖ. ἀλλ', οἶμαι, μέγα τοῖς τοιούτοις ὑπάρχει λόγοις ἡ παρ' ἑκάστου βούλησις, διόπερ ῥᾷστον ἁπάντων ἐστὶν αὐτὸν ἐξαπατῆσαι· ὃ γὰρ βούλεται, τοῦθ' ἕκαστος καὶ οἴεται, τὰ δὲ πράγματα πολλάκις οὐχ οὕτω πέφυκεν. ὁρᾶτε οὖν, ὦ ἄν- 20
δρες Ἀθηναῖοι, ταῦθ' οὕτως, ὅπως καὶ τὰ πράγματα ἐνδέχεται καὶ δυνήσεσθε ἐξιέναι καὶ μισθὸν ἕξετε. οὔ τοι σωφρόνων, οὐδὲ γενναίων ἐστὶν ἀνθρώπων, ἐλλείποντάς τι δι' ἔνδειαν χρημάτων τῶν τοῦ πολέμου, εὐχερῶς τὰ τοιαῦτα ὀνείδη φέρειν, οὐδ' ἐπὶ μὲν Κορινθίους καὶ Μεγαρέας ἁρπάσαντας τὰ ὅπλα πορεύεσθαι, Φίλιππον δ' ἐᾶν πόλεις Ἑλληνίδας ἀνδραποδίζεσθαι δι' ἀπορίαν ἐφοδίων τοῖς στρατευομένοις.

Καὶ ταῦτ' οὐχ ἵν' ἀπέχθωμαί τισιν ὑμῶν, τὴν 21
ἄλλως προῄρημαι λέγειν· οὐ γὰρ οὕτως ἄφρων οὐδ' ἀτυχής εἰμι ἐγώ, ὥςτε ἀπεχθάνεσθαι βούλεσθαι, μηδὲν ὠφελεῖν νομίζων· ἀλλὰ δικαίου πολίτου κρίνω τὴν

μέγα – ὑπάρχει] Huiusmodi sermones magnum habent patrocinium in cuiusvis cupiditate. Schaeferus existimat *μέγα ὑπάρχει* idem esse quod *μέγα ὠφελεῖ*, multum iuvat. Opinor autem eandem, quam ego, sententiam enuntiationi eum tribuisse.

20. *ὅπως καὶ τὰ πράγματα ἐνδέχεται καὶ δυνήσεσθε ἐξιέναι καὶ μισθὸν ἕξετε*] Reiskius locum parum intellexit opinans post *ἐνδέχεται* addendum esse *εἰ*: num penes vos futurum sit, ut in bellum exeatis. *Καὶ δυνήσεσθε ἐξιέναι* est quod sequitur ex aequa rei consideratione. Considerate, inquit, quod pro temporum conditione fieri possit: invenietis vos et proficisci posse in bellum nec defutura stipendia. Contraria potius ei, quam Reiskius voluit, ratione sententia sic exprimi posset: Si aequo animo – consideraveritis, invenietis etc.

ἐπὶ μὲν Κορινθίους καὶ Μεγαρέας] Quae gentes eo tempore vix molestiam creare poterant Atheniensibus. De Megarensibus cf. Plutarch. Pericl. c. 30. p. 198. inde a C.

ἁρπάσαντας τὰ ὅπλα] Arma arripientes. Trepidatio et impetus inest in verbo *ἁρπάζειν*. Cf. Dorville ad Chariton. p. 264. Lips.

21. *ἀτυχής*] Nos dicimus eum a bona fortuna desertum, qui tam stulte agit, ut non credere possimus eum sana mente sic egisse. Multa habent Graeci vocabula, quibus sic utuntur, *κακοδαίμων* et quae inde derivantur, *θεοβλαβής*. *Ἄφρων* autem est temerarius, qui nec rem considerat ipsam nec quae inde consequantur. Huic culpam damus ipsi: illius nos miseret. Est enim sors humana, quam effugisse divinae tribuimus clementiae, non nostrae vel sapientiae vel virtuti.

μηδὲν ὠφελεῖν νομίζων] Minime in *νομίζων* cum Rüdigero de nominativo absoluto cogitan-

τῶν πραγμάτων σωτηρίαν ἀντὶ τῆς ἐν τῷ λέγειν χά-
ριτος αἱρεῖσθαι. καὶ γὰρ τοὺς ἐπὶ τῶν προγόνων
ἡμῶν λέγοντας ἀκούω, ὥςπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς, οὓς
ἐπαινοῦσι μὲν οἱ παριόντες ἅπαντες, μιμοῦνται δ' οὐ
πάνυ, τούτῳ τῷ ἔθει καὶ τῷ τρόπῳ τῆς πολιτείας
χρῆσθαι, τὸν Ἀριστείδην ἐκεῖνον, τὸν Νικίαν, τὸν
22 ὁμώνυμον ἐμαυτῷ, τὸν Περικλέα. ἐξ οὗ δ' οἱ διερω-
τῶντες ὑμᾶς οὗτοι πεφήνασι ῥήτορες „τί βούλεσθε;
τί γράψω; τί ὑμῖν χαρίσομαι;“ προπέποται τῆς πα-
ραυτίκα χάριτος τὰ τῆς πόλεως πράγματα, καὶ τοιαυτὶ
συμβαίνει, καὶ τὰ μὲν τούτων πάντα καλῶς ἔχει, τὰ
23 δ' ὑμέτερα αἰσχρῶς. καίτοι σκέψασθε, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, ἅ τις ἂν κεφάλαια εἰπεῖν ἔχοι τῶν τ' ἐπὶ τῶν
προγόνων ἔργων καὶ τῶν ἐφ' ὑμῶν. ἔσται δὲ βραχὺς
καὶ γνώριμος ὑμῖν ὁ λόγος· οὐ γὰρ ἀλλοτρίοις ὑμῖν
χρωμένοις παραδείγμασιν, ἀλλ' οἰκείοις, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
24 ναῖοι, εὐδαίμοσιν ἔξεστι γενέσθαι. ἐκεῖνοι τοίνυν,

[22. χαρίσομαι] Pro hac vulg. lectione Bekk. e cod. Τ et marg. F. dedit χαρίσωμαι, quod formae aeque ac sensus ratione habita praeferendum videtur. Futuri enim forma apud Atticos constanter sonat χαριοῦμαι, coniunctivo autem in interrogationibus Graeci utuntur, ut significent dubitationem obversantem animo interrogantis, fierine possit quod interroget. V. C. F. R.]

dum, sed haec est usitata linguae Graecae constructio, ut, si ex enuntiatione primaria pendeat infinitivus idem subiectum habens, et subiectum et eius determinationes in nominativo ponantur. Cf. Poppo ad Thucyd. Vol. I. P. I. p. 117.

μιμοῦνται δ' οὐ πάνυ] I. e. οὐδαμῶς, cum qua glossa librarii interdum illud mutarunt.

22. προπέποται] Scholiastes Pindari ad Olymp. VII. v. 5. προπίνειν ἔστι κυρίως τὸ ἅμα τῷ κράματι τὸ ἀγγεῖον χαρίζεσθαι. — — Δημοσθένης τοὺς προδιδόντας τὰς πατρίδας τοῖς ἐχθροῖς προπίνειν ἔφη. Harpocration s. v. προπεπωκότες: ἀντὶ τοῦ προδεδωκότες ἐκ μεταφορᾶς. Respicit locum, qui est περὶ τοῦ στεφ. §. 296. Ἡ παραυτίκα χάρις est χάρις, cuius in praesens est fructus citoque perit. Cf. Heindorf. ad Protag. §. 106. p. 620.

τοιαυτὶ] ea rerum conditio, quae nunc est, perquam scilicet mala.

τούτων] Sc. τῶν ῥητόρων τῶν τὰ τῆς πόλεως πράγματα προπεπωκότων. Eosdem tangit infra §. 29. fin. ὅσῳ δὲ τὰ τῆς πόλεως ἐλάττω γέγονε, τοσούτῳ τὰ τούτων ηὔξηται.

23. ὑμῖν - εὐδαίμοσιν ἔξεστι γενέσθαι] Dativus praedicati ad infinitivum pendentem ex verbo ἔξεστι: quam constructionem etiam Latini in licet esse imitati sunt. Cf. Matthiae §. 536. p. 1053. Rost. §. 127. p. 505.

οἷς οὐκ ἐχαρίζονθ' οἱ λέγοντες οὐδ' ἐφίλουν αὐτούς, ὥςπερ ὑμᾶς οὗτοι νῦν, πέντε μὲν καὶ τετταράκοντα ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἦρξαν ἑκόντων, πλείω δ' ἢ μύρια τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀνήγαγον, ὑπήκουε δὲ ὁ ταύτην τὴν χώραν ἔχων αὐτοῖς βασιλεύς, ὥςπερ ἐστὶ προςῆκον βάρβαρον Ἕλλησι, πολλὰ δὲ καὶ καλὰ καὶ πεζῇ καὶ ναυμαχοῦντες ἔστησαν τρόπαια αὐτοὶ στρατευόμενοι, μόνοι δὲ ἀνθρώπων κρείττω τὴν ἐπὶ τοῖς ἔργοις δόξαν τῶν φθονούντων κατέλιπον. ἐπὶ μὲν δὴ τῶν Ἑλλη- 25
νικῶν ἦσαν τοιοῦτοι· ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὴν πόλιν αὐτὴν θεάσασθε ὁποῖοι ἔν τε τοῖς κοινοῖς καὶ ἐν τοῖς ἰδίοις. δημοσίᾳ μὲν τοίνυν οἰκοδομήματα καὶ κάλλη τοιαῦτα

25. *καὶ ἐν τοῖς ἰδίοις*] Praepositio accessit ex plurimis et optimis codd. Schaeferus quidem in Ind. ad Poetas Gnom. s. v. *τε*, „tales, inquit, praepositionum ellipses toties occurrunt, ut qui exemplorum huius idiomatis numerum inire velit, non minus ineptus sit quam qui instituat numerare arenas." Ad nostrum autem locum monet hic pleniorem syntaxin sibi etiam placere. „Nam etsi ratio syntactica praepositione facile caret, tamen eximii huius loci gravitas videtur eam perlibenter adsciscere. Sed talia melius sensu percipiuntur quam verbis explicantur."

24. *οἷς οὐκ ἐχαρίζονθ' - οὐδ' ἐφίλουν αὐτούς*] Heindorfius ad Hippiam mai. §. 22. p. 145., „perpetuus prope, inquit, hic est Graecae linguae mos a pronomine relativo orationem ad demonstrativum aut determinativum deflectendi." Cf. Matthiae §. 472. 3. p. 881. Rost. §. 123. not. 4. p. 486.

πέντε μὲν καὶ τετταράκοντα] Demosth. Philipp. III. §. 23. *προστάται μὲν ὑμεῖς ἑβδομήκοντα ἔτη καὶ τρία τῶν Ἑλλήνων ἐγένεσθε.* Verum in nostro loco computat orator a clade Xerxis usque ad bellum Peloponnesiacum, in altero autem adiicit tempus belli Peloponnesiaci, per quod parebant adhuc, sed inviti parebant ad annum usque quartum Ol. XCIII.

ταύτην τὴν χώραν] Cf. supra §. 16.

βάρβαρον] Valckenar. de Philippo Mac. p. 274. „Macedoniae reges istos Graecos esse origine monstratum a me fuit ad Herodot. V. 22." Hoc igitur vocabulum est hyperboles rhetoricae.

κρείττω τὴν ἐπὶ τοῖς ἔργοις δόξαν τῶν φθονούντων] Soli mortalium gloriam de rebus gestis invidia maiorem reliquerunt. *Ἐπί* cum dativo interdum est ob, causam et rationem indicans. Cf. Matthiae §. 585. p. 1166. *Τῶν φθονούντων* pendet ex *κρείττω*.

25. *ἐπὶ - τῶν Ἑλληνικῶν*] In iis rebus, quae spectabant varias Graeciae gentes, quarum una erant Athenienses.

οἰκοδομήματα] Ratione *τῶν ἱερῶν* sunt aedificia, quibus reipublicae opus est ad securitatem et ad ornatum et honorem: qualia erant pretiosa illa in Piraeo navalia, theatra etc. Abstractum *κάλλη ἱερῶν* apparet esse emphaticum. §. 29. *τὰς ἰδίας οἰκίας*

καὶ τοσαῦτα κατεσκεύασαν ἡμῖν ἱερῶν καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀναθημάτων, ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπιγιγνομένων ὑπερβολὴν λελεῖφθαι· ἰδίᾳ δ' οὕτω σώφρονες ἦσαν καὶ
26 σφόδρα ἐν τῷ τῆς πολιτείας ἤθει μένοντες, ὥστε τὴν Ἀριστείδου καὶ τὴν Μιλτιάδου καὶ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν εἴ τις ἄρα οἶδεν ὑμῶν ὁποία ποτ' ἐστίν, ὁρᾷ τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέραν οὖσαν· οὐ γὰρ εἰς περιουσίαν ἐπράττετο αὐτοῖς τὰ τῆς πόλεως, ἀλλὰ τὸ κοινὸν αὔξειν ἕκαστος ᾤετο δεῖν. ἐκ δὲ τοῦ τὰ μὲν Ἑλληνικὰ πιστῶς, τὰ δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς, τὰ δ' ἐν αὑτοῖς ἴσως διοικεῖν μεγάλην εἰκότως ἐκτήσαντο
27 εὐδαιμονίαν. τότε μὲν δὴ τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε τὰ πράγματα ἐκείνοις, χρωμένοις οἷς εἶπον προστάταις· νυνὶ δὲ πῶς ὑμῖν ὑπὸ τῶν χρηστῶν τῶν νῦν τὰ πράγματα ἔχει; ἆρά γε ὁμοίως καὶ παραπλησίως; οἷς τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πόλλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν· ἀλλ' ὅσης ἅπαντες ὁρᾶτε ἐρημίας ἐπειλημμένοι, καὶ Λακεδαιμονίων μὲν ἀπολω-

τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας.

τῷ τῆς πολιτείας ἤθει] Insigni χαρακτῆρι, quo civitatis forma praestabat, temperantia scilicet et frugalitate.

26. εἴ τις ἄρα οἶδεν] Acerba in his ironia. Tam parum scilicet curabant antiquorum illorum, qui civitatis libertatem fundaverant, memoriam, ut vix quidquam eorum tenerent.

εἰς περιουσίαν] Sc. ἰδίαν αὐτῶν, quae aliis locis πλεονεξία dicitur.

ἴσως] Ex iusto et aequo, sine partium studio.

27. ἐκείνοις] Sc. τοῖς ἡμῶν προγόνοις.

ὑπὸ τῶν χρηστῶν τῶν νῦν] Vocabulum χρηστός inter ea videtur fuisse, quae honoris et gratiae causa deliciis suis tribuebant. Narrat Plutarchus p. 746. habuisse Phocionem τὴν τοῦ χρηστοῦ προσηγορίαν. Hoc autem loco est ironicum ut saepe et variis significationibus. cf. v. c. περὶ τοῦ στεφ. §. 30. 89. „Quicunque Atticorum urbaniores dici haberique volebant, quem stolidum et fatuum dicere verebantur, leni blandoque nomine ἡδύν, γλυκύν, εὐήθη, χρηστὸν appellabant." Verba sunt Ruhnkenii ad Tim. p. 131.

ὁμοίως καὶ παραπλησίως] Καί, quod tenent optimi codd., hic minuentis est: aequaliter vel saltem similiter.

ἐρημίας ἐπειλημμένοι] Ἐρημία est absentia aemulorum, qui quae maiores paraverant in discrimen vocare possent. Ἐπιλαμβάνεσθαι c. gen. h. l. notionem habet potiundi, sive quis rei potiundae studuit, sive forte fortuna in eam incidit; hic posterior significatio locum habet.

Λακεδαιμονίων μὲν ἀπολωλότων] Per lites, quas cum Thebanis susceperant, imprimis autem per Leuctricam pugnam, post quam vires suas nunquam refecerunt.

λύτων, Θηβαίων δ' ἀσχόλων ὄντων, τῶν δ' ἄλλων
οὐδενὸς ὄντος ἀξιόχρεω περὶ τῶν πρωτείων ἡμῖν ἀν-
τιτάξασθαι, ἐξὸν [δ'] ἡμῖν καὶ τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν ἀσφα-
λῶς ἔχειν καὶ τὰ τῶν ἄλλων δίκαια βραβεύειν, ἀπε- 28
στερήμεθα μὲν χώρας οἰκείας, πλείω δ' ἢ χίλια καὶ
πεντακόσια τάλαντα ἀνηλώκαμεν εἰς οὐδὲν δέον, οὓς
δ' ἐν τῷ πολέμῳ συμμάχους ἐκτησάμεθα, εἰρήνης οὔσης
ἀπολωλέκασιν οὗτοι, ἐχθρὸν δ' ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς τηλι-
κοῦτον ἠσκήκαμεν. ἢ φρασάτω τις ἐμοὶ παρελθὼν πό-
θεν ἄλλοθεν ἰσχυρὸς γέγονεν ἢ παρ' ἡμῶν αὐτῶν
Φίλιππος. ἀλλ' ὦ τᾶν, εἰ ταῦτα φαύλως, τά γ' ἐν 29
αὐτῇ τῇ πόλει νῦν ἄμεινον ἔχει. καὶ τί ἂν εἰπεῖν τις
ἔχοι; τὰς ἐπάλξεις, ἃς κονιῶμεν, καὶ τὰς ὁδούς, ἃς
ἐπισκευάζομεν, καὶ κρήνας, καὶ λήρους; ἀποβλέψατε
δὴ πρὸς τοὺς ταῦτα πολιτευομένους, ὧν οἱ μὲν ἐκ
πτωχῶν πλούσιοι γεγόνασιν, οἱ δ' ἐξ ἀδόξων ἔντιμοι,
ἔνιοι δὲ τὰς ἰδίας οἰκίας τῶν δημοσίων οἰκοδομημά-

Θηβαίων δ' ἀσχόλων ὄντων] Quum Thebani satis negotiorum habeant: significatur bellum Phocense vel ὁ *ἱερὸς πόλεμος*, ut appellabatur, quod initium capiebat Ol. CV. 4. et decem annos durabat.

βραβεύειν] Proprie dicitur de moderatore et iudice certaminum, a quo provocatio locum non habet. Non igitur simpliciter est i. q. *διοικεῖν*, sed pleno iure et ex arbitrio *διοικεῖν*.

28. *εἰς οὐδὲν δέον*] *Εἰς θεωρικὰ* et copias conducticias similiaque.

τηλικοῦτον ἠσκήκαμεν] Valckenar. de Phil. Mac. p. 267. pro *ἠσκήκαμεν* coniecit *ηὐξήκαμεν*. Si vulgatam tenueris, quod facit Weiske de Pleonasmo I. p. 88., erit exercendo vires alicui tribuere.

29. *ὦ τᾶν*] Compellandi formula tum ad unum tum ad plures directa, quam ex Platone illustravit Ruhnkenius ad Tim. p. 281. s. Exposuit varias veterum de ea hallucinationes Buttmannus Gr. ampl. Vol. I. p. 224.

λήρους] Acerba in fine irrisio non quidem ex similitudine soni, sed ex notione vocabuli, quod ad finem reiectum et commode pronuntiatum pretium rerum ante nominatarum vere taxat. Bene F. Iacobs: Gossen und Possen. Similis locus est apud Platon. Gorg. p. 490. C. *περὶ σιτία σὺ λέγεις καὶ ποτὰ καὶ ἰατροὺς καὶ φλυαρίας*. [Plurima his similia, inter quae nonnulla sunt ex Demosthene expressa, congessi in Additam. ad Athen. p. 49. s. Alia nunc dare possem, si opus esset. In verborum similitudine ludens Archestratus ap. Athen. VII. p. 278. C. *μὴ τυρόν, μὴ λῆρον*. F. I.] *Καὶ* est explicativum, nostrum id est.

πτωχῶν] Contemptim *πτωχοί*, mendici, Bettler, qui differunt a *πένησι*, pauperibus, Armen.

των σεμνοτέρας εἰσὶ κατεσκευασμένοι, ὅσῳ δὲ τὰ τῆς πόλεως ἐλάττω γέγονε, τοσούτῳ τὰ τούτων ηὔξηται.

30 Τί δὴ τὸ πάντων αἴτιον τούτων, καὶ τί δήποτε ἅπαντ᾽ εἶχε καλῶς τότε καὶ νῦν οὐκ ὀρθῶς; ὅτι τὸ μὲν πρῶτον καὶ στρατεύεσθαι τολμῶν αὐτὸς ὁ δῆμος δεσπότης τῶν πολιτευομένων ἦν καὶ κύριος αὐτὸς ἁπάντων τῶν ἀγαθῶν, καὶ ἀγαπητὸν ἦν παρὰ τοῦ δήμου τῶν ἄλλων ἑκάστῳ καὶ τιμῆς καὶ ἀρχῆς καὶ
31 ἀγαθοῦ τινος μεταλαβεῖν· νῦν δὲ τοὐναντίον κύριοι μὲν οἱ πολιτευόμενοι τῶν ἀγαθῶν, καὶ διὰ τούτων ἅπαντα πράττεται, ὑμεῖς δ᾽ ὁ δῆμος ἐκνενευρισμένοι καὶ περιῃρημένοι χρήματα καὶ συμμάχους ἐν ὑπηρέτου καὶ προσθήκης μέρει γεγένησθε, ἀγαπῶντες, ἐὰν μεταδιδῶσι θεωρικῶν ὑμῖν ἢ βοΐδια πέμψωσιν οὗτοι, καί, τὸ πάντων ἀνανδρότατον, τῶν ὑμετέρων αὐτῶν χάριν προσοφείλετε. οἱ δ᾽ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει καθείρξαντες ὑμᾶς

30. τολμῶν] Audens, pericula non reformidans nec detrectans. Περὶ τῶν ἐν Χεῤῥον. §. 21. οὔτε αὐτοὶ στρατεύεσθαι τολμῶμεν.

τῶν ἄλλων ἑκάστῳ] Pendent ex ἀγαπητὸν ἦν. Οἱ ἄλλοι distributive accipiendi sunt ratione totius τοῦ δήμου.

31. ὑμεῖς δ᾽ ὁ δῆμος] Grammaticorum multi laudant hunc locum σχῆμα appellantes καθ᾽ ὅλον: ἀντωνυμίᾳ enim πληθυντικῇ (ὑμεῖς) ὁ ῥήτωρ ἑνικὸν ὑπήνεγκεν ὄνομα ὁ δῆμος. Alium grammaticorum canonem huc referre possis 27. Gregorii: ἔθος μὴ ἀποδιδόναι τὴν σύνταξιν πρὸς τὴν φωνήν, ἀλλὰ πρὸς τὸ σημαινόμενον. Qui canon apud antiquos late patet. Vide Interpp. ad Gregor. p. 52. ss. et p. 70. ss.

ἐκνενευρισμένοι καὶ περιῃρημένοι χρήματα] Secundum est prioris explicatio. Nervos reipublicae ut Cicero vectigalia appellavit, sic in omnibus vitae conditionibus intelligimus pecunia opus esse ad res prospere gerendas. Non male poeta ille plebeius: mit Verstand und Geld wirkt man alles in der Welt. Citavit hunc locum Pollux II. 234. Cf. etiam Intpp. ad Gregor. Corinth. p. 53.

ἐν ὑπηρέτου καὶ προσθήκης μέρει γεγένησθε] Μέρος est, ut Latinorum partes, locus, qui alicui assignatur, ordo, in quo collocatur; ἐν μέρει τινὸς τίθεσθαι parem alicui haberi. Προσθήκη significatione mala est quod nos dicimus eine Ueberlast, res, quae nobis adhaeret ut onus, qua liberare nos non possumus: quod vulpes in fabula suasit vulpibus, ut abscidant caudam, οὐκ εὐπρεπῆ προσθήκην.

βοΐδια] Deminutivum habet contemptum. Nos Helvetii ein Stücklein Fleisch, ein Bein zum Nagen.

ἐν αὐτῇ τῇ πόλει καθείρξαντες] Dum vos quasi incantamentis concludunt. Magistratibus hic Demosthenes aliquid culpae vertit, cuius ii quidem ipsi non erant auctores, sed cui materiam

31.
ἐπάγουσιν ἐπὶ ταῦτα καὶ τιθασεύουσι χειροήθεις αὐ-
τοῖς ποιοῦντες. ἔστι δ' οὐδέποτ', οἶμαι, μέγα καὶ 32
νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν μικρὰ καὶ φαῦλα πράττον-
τας· ὁποῖ' ἄττα γὰρ ἂν τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώ-
πων ᾖ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημα ἔχειν. ταῦτα,
μὰ τὴν Δήμητρα, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἰ μείζων εἰ-
πόντι ἐμοὶ γένοιτο παρ' ὑμῶν βλάβη τῶν πεποιηκότων
αὐτὰ γενέσθαι· οὐδὲ γὰρ παῤῥησία περὶ πάντων ἀεὶ
παρ' ὑμῖν ἔστιν, ἀλλ' ἔγωγε, ὅτι καὶ νῦν γέγονε, θαυ-
μάζω.

Ἐὰν οὖν ἀλλὰ νῦν γ' ἔτι ἀπαλλαγέντες τούτων 33
τῶν ἐθῶν ἐθελήσητε στρατεύεσθαί τε καὶ πράττειν
ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, καὶ ταῖς περιουσίαις ταῖς οἴκοι
ταύταις ἀφορμαῖς ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν χρήσησθε,
ἴσως ἄν, ἴσως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τέλειόν τι καὶ
μέγα κτήσαισθε ἀγαθόν, καὶ τῶν τοιούτων λημμάτων
ἀπαλλαγείητε, ἃ τοῖς ἀσθενοῦσι παρὰ τῶν ἰατρῶν σι-
τίοις διδομένοις ἔοικε. καὶ γὰρ οὔτ' ἰσχὺν ἐκεῖνα ἐντί-
θησιν οὔτ' ἀποθνήσκειν ἐᾷ· καὶ ταῦτα, ἃ νέμεσθε
νῦν ὑμεῖς, οὔτε τοσαῦτά ἐστιν, ὥστε ὠφέλειαν ἔχειν τινὰ
διαρκῆ, οὔτ' ἀπογνόντας ἄλλο τι πράττειν ἐᾷ, ἀλλ' ἔστι

libenter praebebant. Populus enim, qui expeditionem ipse horret, facile cedet praesidibus, qui pacem et otium magnis emunt sacrificiis. Calamitates enim ad bellum et, si vis, seditionem excitant.

τιθασεύουσι] Sic optimi codices per unum σ. [Cf. Porson. in advers. p. 112. (98.)] De significatione cf. Etymol. M. p. 788. l. 13. et p. 429. l. 9.

32. τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημα ἔχειν] Sc. αὐτούς: quod omissum est rotundae brevitatis causa.

[μείζων – βλάβη τῶν πεποιηκότων] I. e. ἢ τοῖς πεποιηκόσι. Cf. Matth. §. 454. V. C. F. R.]

33. ταύταις] Hoc quod praecedit ταῖς περιουσίαις ταῖς οἴκοι evehit cum vi ut saepe. – ἀφορμαῖς est dativus praedicati ad χρήσησθε. Αἱ περιουσίαι αἱ οἴκοι sunt opes, quae sunt in ipsa vestra civitate, forsitan etiam notione adiuncta, quas otiosi vos domi consumitis.

τῶν τοιούτων λημμάτων] Contemptim de θεωρικοῖς, quae quum accipiuntur, speciem habent, sed re ipsa nihil sunt nisi eleemosyna, stips. Τοῖς ἀσθενοῦσι praecedit, ut non obliviscantur suae ipsorum conditionis. – νέμεσθε. quae vobis tribuuntur vel tribui patimini: haec enim potest esse significatio formae mediae.

– οὔτε τοσαῦτά ἐστιν etc.] „Haec pecunia, quam accipitis, neque vires vestras auget, neque despecta vos aliquid facere patitur, quo ipsi vestras probetis vires."

34 ταῦτα τὴν ἑκάστου ῥᾳθυμίαν ὑμῶν ἐπαυξάνοντα. οὐκ-
οῦν σὺ μισθοφορὰν λέγεις; φήσει τις. καὶ παραχρῆμά
γε τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
ἵνα τῶν κοινῶν ἕκαστος τὸ μέρος λαμβάνων, ὅτου
δέοιτο ἡ πόλις, τοῦθ᾽ ὑπάρχῃ. ἔξεστιν ἄγειν ἡσυχίαν;
οἴκοι μένων εἶ βελτίων, τοῦ δι᾽ ἔνδειαν ἀνάγκῃ τι ποιεῖν
αἰσχρὸν ἀπηλλαγμένος. συμβαίνει τι τοιοῦτον, οἷον καὶ
τὰ νῦν; στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχων ἀπὸ τῶν αὐτῶν τού-
των λημμάτων, ὥσπερ ἐστὶ δίκαιον ὑπὲρ τῆς πατρίδος.
ἔστι τις ἔξω τῆς ἡλικίας ὑμῶν; ὅσα οὗτος ἀτάκτως νῦν
λαμβάνων οὐκ ὠφελεῖ, ταῦτ᾽ ἐν ἴσῃ τάξει λαμβανέτω
35 πάντ᾽ ἐφορῶν καὶ διοικῶν, ἃ χρὴ πράττεσθαι. ὅλως
δὲ οὔτ᾽ ἀφελὼν οὔτε προσθείς, πλὴν μικρὸν τὴν ἀτα-

34. *οὐκοῦν σὺ μισθοφορὰν λέγεις;*] Magnifica interrogatio eius, qui horret laborem. Quid? vis nos esse mercenarios?

τὴν αὐτὴν σύνταξιν] Sc. *φημὶ δεῖν εἶναι.* Euphemismus pro *τοὺς αὐτοὺς φόρους*, quod nomen ratione ipsorum audire nolebant Athenienses. Idem est ut si dixisset *οὐ μόνον μισθοφορὰν λέγω, ἀλλὰ καί φημι δεῖν εἶναι τὴν αὐτὴν σύνταξιν*: quod est in *καὶ – γε*. Urget autem aequalem omnium collationem, quoniam onere paucis imposito plane nihil praestabatur.

ἵνα –, ὅτου δέοιτο ἡ πόλις, τοῦθ᾽ ὑπάρχῃ] Bekkerus in editione Berol. 1816. *εἰς τοῦθ᾽ ἕτοιμος ὑπάρξῃ*, in recentioribus *τοῦθ᾽ ὑπάρχοι*. Si Rüdigerus opinatur vel ob *δέοιτο* optativum hic ponendum esse, errat. Optativus enim *δέοιτο* intextus in coniunctionem cum praesenti et coniunctivo omnia, quae locum habere possunt, tempora complectitur [?]. §. 35. *τοῦ ποιεῖν τοῦθ᾽, ὅ τι καθ᾽ ἡλικίαν ἕκαστος ἔχοι καὶ ὅτου καιρὸς εἴη.* [Si vera est lectio *ὑπάρχῃ*, orator usus est anacoluthiae genere, quod illustravimus in Gr. Gr. §. 137. 4. a. Dicendum enim erat vel *ἵνα ἕκαστος τὸ μέρος λαμβάνων, ὅτου δέοιτο ἡ πόλις, τοῦτο παρέχῃ* (quod dedit Dionys. in Isaeo p. 108. Sylb.), vel *ἵνα, ἑκάστου τὸ μέρος λαμβάνοντος, ὅτου δέοιτο ἡ πόλις, τοῦθ᾽ ὑπάρχῃ.* Utraque constructio confunditur more Graecis haud insolito. Glossatores, mederi opinantes huiusmodi anacoluthiae, levi mutatione pro *ὑπάρχῃ* scripserunt *παρέχῃ*, et quum nimis nude dictum videretur *τοῦτο παρέχῃ*, addiderunt modo simpliciter *ἑτοίμως*, modo copiosius *εἰς τοῦθ᾽ ἑτοίμως χρήσιμον ἑαυτόν.* Coniunctivus praeferendus videtur optativo: nam pro certo ponit orator factum iri, ut civitas possideat omnia, quibus opus sit, si ex eadem *συντάξει* quivis civium iustam partem solvat: quae est vis coniunctivi. Optativus autem denotaret cogitari quidem posse civitatem habituram esse rerum necessariarum copiam, si eadem *σύνταξις* constitueretur, dubium autem esse, num revera habitura sit. V. C. F. R.]

αἰσχρὸν] Largitiones et cuncta parum honesta, quae cives ob inopiam facere cogebantur.

35. *πλὴν μικρὸν*] Intelligit *τὰ θεωρικά.*

ξίαν ἀνελὼν εἰς τάξιν ἤγαγον τὴν πόλιν τὴν αὐτὴν
τοῦ λαβεῖν, τοῦ στρατεύεσθαι, τοῦ δικάζειν, τοῦ ποιεῖν
τοῦθ', ὅ τι καθ' ἡλικίαν ἕκαστος ἔχοι καὶ ὅτου καιρὸς
εἴη, τάξιν ποιήσας. οὐκ ἔστιν ὅπου μηδὲν ποιοῦσιν
ἐγὼ τὰ τῶν ποιησόντων εἶπον ὡς δεῖ νέμειν, οὐδ' αὐ-
τοὺς μὲν ἀργεῖν καὶ σχολάζειν καὶ ἀπορεῖν, ὅτι δὲ οἱ
τοῦ δεῖνος νικῶσι ξένοι, ταῦτα πυνθάνεσθαι· ταῦτα
γὰρ νυνὶ γίγνεται. καὶ οὐχὶ μέμφομαι τὸν ποιοῦντά 36
τι τῶν δεόντων ὑπὲρ ὑμῶν, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς ὑπὲρ ὑμῶν
αὐτῶν ἀξιῶ πράττειν ταῦτα, ἐφ' οἷς ἑτέρους τιμᾶτε,
καὶ μὴ παραχωρεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς τάξεως,
ἣν ὑμῖν οἱ πρόγονοι τῆς ἀρετῆς μετὰ πολλῶν καὶ κα-
λῶν κινδύνων κτησάμενοι κατέλιπον.

Σχεδὸν εἴρηκα ἃ νομίζω συμφέρειν· ὑμεῖς δ' ἕλοισθε ὅ τι καὶ τῇ πόλει καὶ ἅπασι συνοίσειν ὑμῖν μέλλει.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Γ (vulgo *Α*).

ΥΠΟΘΕΣΙΣ. 6. 7.

Ὄλυνθος ἦν πόλις ἐπὶ Θρᾴκης, Ἑλληνικὸν δὲ ταύτῃ τῶν ἐνοικούντων τὸ γένος, ἀπὸ Χαλκίδος τῆς ἐν Εὐβοίᾳ· ἡ δὲ Χαλκὶς Ἀθηναίων ἄποικος. πολλοὶ δὲ πόλεμοι καὶ ἔνδοξοι τῆς Ὀλύνθου· Ἀθηναίοις τε γὰρ ἐπολέμησεν ἄρχουσι τῶν Ἑλλήνων τὸ παλαιὸν καὶ αὖθις Λακεδαιμονίοις, χρόνῳ τε εἰς δύναμιν προῆλθε μεγάλην καὶ τῶν συγγενῶν πόλεων ἐπῆρχεν· ἦν γὰρ ἐπὶ Θρᾴκης πολύ τι γένος Χαλκιδικόν. Φιλίππῳ δὲ τῷ Μακεδόνων βασιλεῖ συμμαχίαν οἱ Ὀλύνθιοι ποιησάμενοι, καὶ πολεμοῦντες μετ' αὐτοῦ πρὸς Ἀθηναίους τὸ κατ' ἀρχάς, καὶ τοῦτο μὲν Ἀνθεμοῦν-

τα παρὰ τοῦ Μακεδόνος εἰληφότες, πόλιν ἀμφισβητήσιμον Μακεδόσι. καὶ Ὀλυνθίοις, τοῦτο δὲ Ποτίδαιαν, ἣν Ἀθηναίων ἐχόντων ἐκπολιορκήσας ὁ Φίλιππος Ὀλυνθίοις παρέδωκεν, ὕστερον ὑποπτεύειν ἤρξαντο τὸν βασιλέα, ὁρῶντες αὐτοῦ ταχεῖαν καὶ πολλὴν τὴν αὔξησιν, οὐ πιστὴν δὲ τὴν γνώμην. ἀποδημοῦντα δὲ τηρήσαντες αὐτόν, πέμψαντες πρέσβεις πρὸς Ἀθηναίους κατελύσαντο τὸν πρὸς αὐτοὺς πόλεμον, ποιοῦντες τοῦτο παρὰ τὰς συνθήκας τὰς πρὸς Φίλιππον· συνετέθειντο γὰρ καὶ κοινῇ πολεμεῖν πρὸς Ἀθηναίους, κἂν ἄλλο τι δόξῃ, κοινῇ σπείσασθαι. ὁ δὲ Φίλιππος, πάλαι μὲν προφάσεως ἐπ' αὐτοὺς δεόμενος, τότε δὲ ταύτην λαβών, ὡς τὰς συνθήκας παραβεβηκόσι καὶ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς τοὺς ἑαυτοῦ φιλίαν ἐσπεισμένοις πόλεμον ἐπήνεγκεν. οἱ δὲ πεπόμφασι πρέσβεις εἰς Ἀθήνας περὶ βοηθείας, οἷς ὁ Δημοσθένης συναγορεύει, βοηθεῖν κελεύων τοῖς Ὀλυνθίοις. καί φησι τὴν Ὀλυνθίων σωτηρίαν ἀσφάλειαν εἶναι τῶν Ἀθηναίων· σωζομένων γὰρ τῶν Ὀλυνθίων, οὐδέποτε ἥξειν εἰς τὴν Ἀττικὴν Φίλιππον, ἀλλὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἐξουσίαν ἔσεσθαι πλεῖν ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν κἀκεῖ ποιεῖσθαι τὸν πόλεμον· εἰ δὲ ὑπὸ Φιλίππῳ γένοιτο ἡ πόλις αὕτη, ἀνεῖσθαι τὴν ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους ὁδὸν τῷ βασιλεῖ. φησὶ δὲ δύσμαχον εἶναι τὸν Φίλιππον οὐχ ὡς ὑπείληπται, θαρσύνων ἐπ' αὐτὸν τοὺς Ἀθηναίους.

Διείλεκται δὲ καὶ περὶ τῶν δημοσίων χρημάτων, συμβουλεύων ποιῆσαι αὐτὰ στρατιωτικὰ ἀντὶ θεωρικῶν. καὶ τὸ ἔθος οὐ πρόδηλον ὄν, ᾧ ἐχρῶντο οἱ Ἀθηναῖοι, ἀνάγκη σαφηνίσαι. οὐκ ὄντος τὸ παλαιὸν θεάτρου λιθίνου παρ' αὐτοῖς, ἀλλὰ ξυλίνων συμπηγνυμένων ἰκρίων, καὶ πάντων καταλαμβάνειν τόπον σπευδόντων, πληγαί τε ἐγίνοντο καί που καὶ τραύματα. τοῦτο κωλῦσαι βουληθέντες οἱ προεστῶτες τῶν Ἀθηναίων ὠνητοὺς ἐποιήσαντο τοὺς τόπους, καὶ ἕκαστον ἔδει διδόναι δύο ὀβολοὺς καὶ καταβαλόντα θέαν ἔχειν. ἵνα δὲ μὴ δοκῶσιν οἱ πένητες τῷ ἀναλώματι λυπεῖσθαι, ἐκ τοῦ δημοσίου λαμ-

βάνειν ἕκαστον ἐτάχθη τοὺς δύο ὀβολούς. ἐντεῦθεν μὲν οὖν τὸ ἔθος ἤρξατο, προῆλθε δὲ εἰς τοῦτο, ὥςτε οὐκ εἰς τοὺς τόπους μόνον ἐλάμβανον, ἀλλὰ ἁπλῶς πάντα τὰ δημόσια χρήματα διενέμοντο. ὅθεν καὶ περὶ τὰς στρατείας ὀκνηροὶ κατέστησαν. πάλαι μὲν γὰρ στρατευόμενοι μισθὸν παρὰ τῆς πόλεως ἐλάμβανον, τότε δὲ ἐν ταῖς θεωρίαις καὶ ταῖς ἑορταῖς οἴκοι μένοντες διενέμοντο τὰ χρήματα· οὐκέτι οὖν ἤθελον ἐξιέναι καὶ κινδυνεύειν· ἀλλὰ καὶ νόμον ἔθεντο περὶ τῶν θεωρικῶν τούτων χρημάτων, θάνατον ἀπειλοῦντα τῷ γράψαντι μετατεθῆναι ταῦτα εἰς τὴν ἀρχαίαν τάξιν καὶ γενέσθαι στρατιωτικά. διὸ ὁ Δημοσθένης εὐλαβῶς ἅπτεται τῆς περὶ τούτου συμβουλῆς, καὶ ὑπερωτήσας ἑαυτὸν, ὅτι „σὺ γράφεις ταῦτα εἶναι στρατιωτικά;“ ἐπιφέρει „Μὰ Δί᾽ οὐκ ἔγωγε.“ τοσαῦτα μὲν περὶ τῶν θεωρικῶν.

Διείλεκται δὲ ὁ ῥήτωρ καὶ περὶ πολιτικῆς δυνάμεως, ἀξιῶν αὐτοὺς στρατεύεσθαι καὶ μὴ διὰ ξένων, ὥςπερ εἰώθεσαν, ποιεῖσθαι τὴν βοήθειαν· τοῦτο γὰρ αἴτιον εἶναί φησι τοῦ τὰ πράγματα ἀπόλλυσθαι.

Ἀντὶ πολλῶν ἂν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρημάτων 1
ὑμᾶς ἑλέσθαι νομίζω, εἰ φανερὸν γένοιτο τὸ μέλλον συνοίσειν τῇ πόλει περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε. ὅτε τοίνυν τοῦθ᾽ οὕτως ἔχει, προςήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν τῶν βουλομένων συμβουλεύειν· οὐ γὰρ μόνον, εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένος ἥκει τις, τοῦτ᾽ ἂν ἀκούσαντες λά-

1. τὸ μέλλον συνοίσειν] Μέλλειν seq. infinitivo imprimis futuro significat posse: inest tamen in notione modestia, ut si nos addimus opinor, ni fallor, quod conducere videatur. Glossographi explicant per ἔοικε. Vide Intpp. ad Lucian. T. I. p. 854.

ἐσκεμμένος] Σκέψασθαι interdum de meditata oratione. κατὰ Μειδ. §. 191. p. 576. Τάχα τοίνυν ἴσως καὶ τὰ τοιαῦτ᾽ ἐρεῖ, ὡς ἐσκεμμένα καὶ παρεσκευασμένα πάντα λέγω νῦν. Contra qui ἐκ τοῦ παραχρῆμα sine longa meditatione quasi ex tempore loquitur, is veluti θείᾳ μοίρᾳ inspiratur ad ea, quae suadet facienda. Ἥκειν rarius quam παριέναι vel παρελθεῖν de oratore, qui prodit ad dicendum.

βοιτε, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἐνίοις ἂν ἐπελθεῖν εἰπεῖν, ὥστ' ἐξ ἁπάντων ῥᾳδίαν τὴν τοῦ συμφέροντος ὑμῖν αἵρεσιν γενέσθαι.

2 Ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρός, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μόνον οὐχὶ λέγει φωνὴν ἀφιείς, ὅτι τῶν πραγμάτων ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς ἀντιληπτέον ἐστίν, εἴπερ ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν φροντίζετε· ἡμεῖς δ' οὐκ οἶδ' ὅντινά μοι δοκοῦμεν ἔχειν τρόπον πρὸς αὐτά. ἔστι δὴ τά γ' ἐμοὶ δοκοῦντα ψηφίσασθαι μὲν ἤδη τὴν βοήθειαν καὶ παρασκευάσασθαι τὴν ταχίστην, ὅπως ἐνθένδε βοηθήσετε καὶ μὴ πάθητε ταὐτόν, ὅπερ καὶ πρότερον, πρεσβείαν δὲ πέμπειν, ἥτις ταῦτ' ἐρεῖ καὶ παρέσται τοῖς πράγμασιν

[2. βοηθήσετε] Sic Bekk. contra auctoritatem codd., qui βοηθήσητε exhibent. Recte haud dubie ad sensum. Vult enim declarare orator certissimam spem de auxilio ferendo, mala autem, quae minantur negligentibus, ut haud futura innuere. V. C. F. R.]

[ἀλλὰ καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω] intellige ὄν, sed etiam pro vestra fortuna opinor. De εἶναι cum genitivo v. nostram Gr. Gr. §. 108. 3. b. V. C. F. R.]

ἐνίοις ἂν ἐπελθεῖν] Ἐπέρχεσθαι et synonyma cum ἐπί composita apud Graecos scriptores dativum personae sumunt, cui aliquid in mentem venit; ea vero, quae cum εἰς composita sunt, ut εἰσέρχεσθαι, et dativum et accusativum patiuntur. Exposuit haec Hemsterhusius ad Luciani Somnium 2. p. 26.

2. [μόνον οὐχὶ λέγει φωνὴν ἀφιείς] Iunge: λέγει μόνον οὐχὶ φωνὴν ἀφιείς, tantum non disertis verbis declarat, mahnt gleichsam mit lebendiger Stimme. V. C. F. R.]

τῶν πραγμάτων ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς] Memorabilis verborum collocatio: αὐτοῖς ab ὑμῖν separatum, quoniam maximam vim habet in clausula et per se accipiendum est: vobis et quidem ipsis, praesentibus, coram.

αὐτῶν] i. e. ὑμῶν αὐτῶν. cf. Matthiae §. 489. II.

ἡμεῖς δ' οὐκ οἶδ' ὅντινα τρόπον] Repente ex secunda persona transit in primam, in qua mutatione inest familiaritas exprimiturque consortium oratoris in re ad salutem civitatis gravissima. Οὐκ οἶδ' ὅντινα τρόπον similesque formulae notant ratione, quae nec intelligi neque condonari potest, peccari, ut existimandum sit a malo daemone cladem inflictam esse. Plato Lys. p. 218. C. κἄπειτ' οὐκ οἶδ' ὁπόθεν ἀτοπωτάτη τις ὑποψία εἰσῆλθεν, ὡς οὐκ ἀληθῆ εἴη τὰ ὡμολογημένα ἡμῖν. Cf. ad Olynth. II. 21. ἀτυχής.

ἥτις ταῦτ' ἐρεῖ] Sc. τὰ ἐψηφισμένα, quae nostra scita nostrosque apparatus indicabit. Olynth. I. §. 11. πρεσβείαν πέμπειν, ἣ διδάξει ταῦτα.

καὶ παρέσται τοῖς πράγμασιν] In παρεῖναι saepe inest notio diligentiae et industriae. Phil. III. §. 12. συμμάχων δ' εἶναι καὶ φίλων ἀληθινῶν ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς παρεῖναι.

ὡς ἔστι μάλιστα τοῦτο δέος, μὴ πανοῦργος ὢν καὶ δει- 3
νὸς ἄνθρωπος πράγμασι χρῆσθαι, τὰ μὲν εἴκων, ἡνίκα
ἂν τύχῃ, τὰ δ' ἀπειλῶν (ἀξιόπιστος δ' ἂν εἰκότως φαί-
νοιτο), τὰ δ' ἡμᾶς διαβάλλων καὶ τὴν ἀπουσίαν τὴν
ἡμετέραν, τρέψηται καὶ παρασπάσηταί τι τῶν ὅλων
πραγμάτων. οὐ μὴν ἀλλ' ἐπιεικῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 4
τοῦθ', ὃ δυσμαχώτατόν ἐστι τῶν Φιλίππου πραγμάτων,
καὶ βέλτιστον ὑμῖν· τὸ γὰρ εἶναι πάντων ἐκεῖνον ἕνα
ὄντα κύριον καὶ ῥητῶν καὶ ἀποῤῥήτων, καὶ ἅμα στρα-
τηγὸν καὶ δεσπότην καὶ ταμίαν, καὶ πανταχοῦ αὐτὸν
παρεῖναι τῷ στρατεύματι, πρὸς μὲν τὸ τὰ τοῦ πολέμου
ταχὺ καὶ κατὰ καιρὸν πράττεσθαι πολλῷ προέχει, πρὸς
δὲ τὰς καταλλαγάς, ἃς ἂν ἐκεῖνος ποιήσαιτο ἄσμενος

3. *ἡνίκα ἂν τύχῃ*] Formula personalis: si suis commodis convenire existimet, si v. c. obsequio quem ad suas partes traducere aut id efficere possit, ut quis desidem se rerum spectatorem praebeat.

τρέψηται καὶ παρασπάσηται] Reiskius dedit *δρέψηται*, metaphora quidem apud Graecos scriptores haud rara (cf. Wyttenbach. ad Plutarch. Ed. Ox. p. 371.), hic tamen non admittenda. Verbum *δρέπεσθαι* enim a Demosthene neque propria neque tropica significatione usquam adhibetur: quae res in hoc scriptore non parvum momentum habet. Nam vocabula et phrases, quae similia sunt huius *δρέπεσθαι*, non semel, sed saepius ab eo adhiberi solent et, qua tropica significatione aliquando usus est, in ea usurpanda sibi placet. Porro quaeritur, num, si vocabulo *δρέπεσθαι* usus fuisset Demosthenes, huic *παρασπᾶσθαι* adiunxisset. Non credo equidem. Quid enim utriusque notioni commune? At contra lectio vulgata prorsus est ex Demosthenis more. Saepe enim apud eum praecedit vocabulum, quod dicunt generis, sequitur partis seu speciei, quod rem accuratius definiat. Sic *τρέπεσθαι* in genere est convertere, et, ut generalis haec significatio perperam non possit intelligi, additur *παρασπᾶσθαι*, quod est in damnum nostrum ad se rapere. Phil. III. §. 47. *οὐδὲν ἡγοῦμαι πλέον ἢ τὰ τοῦ πολέμου κεκινῆσθαι καὶ ἐπιδεδωκέναι.* *Κεκινῆσθαι*, ut *τρέπεσθαι*, quamlibet mutationem significat: sed additum *ἐπιδεδωκέναι* eam docet in bonam partem accipiendam esse, ut *παρασπᾶσθαι* ad *τρέπεσθαι* in malam. Etiam Wyttenbach. l. l. vulgatam praefert. Forma autem media rara est absolute posita. Plerumque addita praepositio *εἰς* vel *ἐπί* indicat, quo quis se convertat. Hic autem erit sibi conciliare. Schaeferus probat quod Ulpianus videtur in suo cod. reperisse *τρέψῃ τε καὶ π.*

τι τῶν ὅλων πραγμάτων] Quod sit in re summa, quod maximum habeat momentum. Sic *τὰ ὅλα* interdum atque etiam singulare *τὸ ὅλον*. Phil. III. §. 64. *ὑποκατακλινόμενοι, ἐπειδὴ τοῖς ὅλοις ἡττᾶσθαι ἐνόμιζον.* Est libertas et salus reipublicae.

ποιήσαιτο] Reiskiana *ποιήσηται*. Sed optativus hic solus

5 πρὸς Ὀλυνθίους, ἐναντίως ἔχει. δῆλον γάρ ἐστι τοῖς Ὀλυνθίοις, ὅτι νῦν οὐ περὶ δόξης οὐδ' ὑπὲρ μέρους χώρας πολεμοῦσιν, ἀλλ' ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος, καὶ ἴσασιν ἅ τ' Ἀμφιπολιτῶν ἐποίησε τοὺς παραδόντας αὐτῷ τὴν πόλιν καὶ Πυδναίων τοὺς ὑποδεξαμένους· καὶ ὅλως ἄπιστον, οἶμαι, ταῖς πολιτείαις
6 ἡ τυραννίς, ἄλλως τε κἂν ὅμορον χώραν ἔχωσι. ταῦτ' οὖν ἐγνωκότας ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τἄλλ', ἃ προσήκει, πάντα ἐνθυμουμένους φημὶ δεῖν ἐθελῆσαι καὶ παροξυνθῆναι καὶ τῷ πολέμῳ προσέχειν, εἴπερ ποτέ, καὶ νῦν, χρήματα εἰσφέροντας προθύμως καὶ αὐτοὺς ἐξιόντας καὶ μηδὲν ἐλλείποντας. οὐδὲ γὰρ λόγος οὐδὲ σκῆψις ἔθ' ὑμῖν τοῦ μὴ τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθέλειν ὑπο-

locum habet, Reiskiana scriptura sensum pervertit. Neque enim orator dicit rem illam adversari foederi, quodcunque Macedo inierit cum Olynthiis, sed adversari foederi, quod iniret, si Olynthii eum audire vellent. Non *θετικῶς* loquitur, sed *ὑποθετικῶς*. *Schaefer.*

5. *οὐ περὶ δόξης οὐδ' ὑπὲρ μέρους χώρας*] Quum ego olim animadvertissem *περί* latius patere et significare aliquid fieri ratione habita ad rem, quae nobis sive in bonam sive in malam partem magni sit momenti, *ὑπέρ* autem tantum de re, quae in bonam partem sit magni momenti; Schaeferus me admonuit non esse cur vim praepositionis *ὑπέρ* arctius circumscripserim quam alterius: ambarum significationem latissime patere, quippe in universum indicantium rationem respectumque; id unum interesse, quod *περί* usu frequentissimo teratur, multo rarius usurpetur *ὑπέρ*; Demosthenem autem a vulgari usu sic deflectere, ut passim ponat *ὑπέρ*, ubi assuetus consuetudini malit *περί*, idemque monere etiam Buttmannum in ind. ad Midianam s. v. *ὑπέρ*.

ἴσασιν ἅ τ' Ἀμφιπολιτῶν] Solet dici τε esse traiectum: collocandum enim est post vocabulum, quod primum partitionis membrum inchoat, hic post *Ἀμφιπολιτῶν*: quem ad morem vindicandum multi viri docti locum communem edixerunt et quidem hyperbolice centies, sexcenties id fieri. Contra quod nuper Schaeferus in ed. Poet. Gnom. p. 73. et in ind. s. v. τε affirmavit, vere, ni fallor, in hac collocatione aliquid repetendum esse ad *καί*, quo repetito suum utraque particula obtineat locum, v. c. hic *ἅ τ' Ἀμφιπολιτῶν ἐποίησε — καὶ ἃ Πυδναίων* etc.

ἄπιστον — ταῖς πολιτείαις] *ἄπιστος* c. dat. indicat alicui suspectus, suspicionem alicuius movens. — *πολιτείαις* i. e. *δημοκρατίαις*. *Ἰδίως*, inquit Harpocrat. s. v., *εἰώθασι τῷ ὀνόματι χρῆσθαι οἱ ῥήτορες ἐπὶ τῆς δημοκρατίας*. Utrumque coniunctum habemus *περὶ τῶν ἐν Χεῤῥον*. §. 43. *ἐχθρὸν τῆς πολιτείας καὶ τῆς δημοκρατίας*, more Demosthenico, ad quem iam saepius lectores attentos reddidimus.

6. *παροξυνθῆναι*] Significatione bona excitari, impelli, assurgere.

λείπεται. νυνὶ γάρ, ὃ πάντες ἐθρυλεῖτε, ὡς Ὀλυνθίους ἐκπολεμῶσαι δεῖ Φιλίππῳ, γέγονεν αὐτόματον, καὶ ταῦθ᾽ ὡς ἂν ὑμῖν μάλιστα σύμφέροι. εἰ μὲν γὰρ ὑφ᾽ ὑμῶν πεισθέντες ἀνείλοντο τὸν πόλεμον, σφαλεροὶ σύμμαχοι καὶ μέχρι του ταῦτ᾽ ἂν ἐγνωκότες ἦσαν ἴσως· ἐπειδὴ δ᾽ ἐκ τῶν πρὸς αὐτοὺς ἐγκλημάτων μισοῦσι, βεβαίαν εἰκὸς τὴν ἔχθραν αὐτοὺς ὑπὲρ ὧν φοβοῦνται καὶ πεπόνθασιν ἔχειν. οὐ δεῖ δὴ τοιοῦτον, ὦ ἄνδρες 8
Ἀθηναῖοι, παραπεπτωκότα καιρὸν ἀφεῖναι, οὐδὲ παθεῖν ταὐτόν, ὅπερ ἤδη πολλάκις πρότερον πεπόνθατε. εἰ γάρ, ὅθ᾽ ἥκομεν Εὐβοεῦσι βεβοηθηκότες καὶ παρῆσαν Ἀμφιπολιτῶν Ἱέραξ καὶ Στρατοκλῆς ἐπὶ τουτὶ τὸ βῆμα, κελεύοντες ἡμᾶς πλεῖν καὶ παραλαμβάνειν τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν παρειχόμεθ᾽ ἡμεῖς ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν προθυμίαν, ἥνπερ ὑπὲρ τῆς Εὐβοέων σωτηρίας, εἴχετ᾽ ἂν Ἀμφίπολιν τότε καὶ πάντων τῶν μετὰ

7. *μέχρι του*] Temporis esse indicat Schaeferus vertens aliquamdiu, comparatque cum *ἕως τινός*, et oppositum affirmat *βεβαίαν ἔχθραν*. Ego existimavi, ductus Demosthenis usu, gradum significari: non tantum, quantum vel oportet vel opus est, nec opinor mutandam esse sententiam. Latius enim patet quam si formulam sola temporis notione circumcludas. Saepe autem formulam a librariis corruptam quod Reiskius Demostheni restituerit, bene de oratore meritus est.

ἐκ τῶν πρὸς αὐτοὺς ἐγκλημάτων μισοῦσι] Ut *ἐκ* in genere sive temporis sive loci notionem habet, ex quo, sic imprimis verba animi motum significantia assumunt vocabulum, unde affectus fons et origo intelligatur. Exempla vid. in Matthiaei Gr. Gr. §. 574. p. 1134. *Ἔγκλημα*, criminatio proprie, metonymice hic est facinus, quod criminandi causam praebeat.

8. *ἥκομεν*] Verba simplicia eundi saepe significationem compositorum redeundi habere docuit Heindorfius ad Protagor. §. 4. p. 462.

παρῆσαν — ἐπὶ τουτὶ τὸ βῆμα] Suspicabar olim *παρήεσαν*, quum praesertim *παριέναι* sit verbum proprium oratorum, qui suggestum ascendunt (vide Sluiter. lectt. Andocc. p. 194 sq.) idemque quamvis dubitanter proponit Heindorfius ad Plat. Theaet. §. 136. p. 475. Sed mutatione opus non est. Si *παρεῖναι* construitur cum praepositione, quae motum ad locum significat, adest confusio duarum notionum. In praepositione inest motus ipse ad locum, in verbo id, ut sis in loco, ut eo perveneris. Exempla praeter alios habent Valckenar. ad Herodt. I. 23. Seidlerus ad Eurip. El. 1275.

πλεῖν καὶ παραλαμβάνειν] Graphice dictum. In communi sermone nonnisi *παραλαμβάνειν* poneretur.

ἥνπερ ὑπὲρ] Concursus harum duarum vocum non mirer si cuius delicatiores aures offendat. Sed cum alia non suavioris soni

9 ταῦτα ἂν ἦγε ἀπηλλαγμένοι πραγμάτων. καὶ πάλιν ἡνίκα Πύδνα, Ποτίδαια, Μεθώνη, Παγασαί, τἄλλα, ἵνα μὴ καθ' ἕκαστα λέγων διατρίβω, πολιορκούμενα ἀπηγγέλλετο, εἰ τότε τούτων ἑνί τῷ πρώτῳ προθύμως καὶ ὡς προςῆκεν ἐβοηθήσαμεν αὐτοί, ῥᾴονι καὶ πολὺ ταπεινοτέρῳ νῦν ἂν ἐχρώμεθα τῷ Φιλίππῳ. νῦν δὲ τὸ μὲν παρὸν ἀεὶ προϊέμενοι, τὰ δὲ μέλλοντα αὐτόματ' οἰόμενοι σχήσειν καλῶς, ηὐξήσαμεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππον ἡμεῖς καὶ κατεστήσαμεν τηλικοῦτον, ἡλίκος οὐδείς πω βασιλεὺς γέγονε Μακεδονίας. νυνὶ δὴ καιρὸς ἥκει τις οὗτος, ὁ τῶν Ὀλυνθίων, αὐτόματος τῇ πόλει, ὃς οὐδενός ἐστιν ἐλάττων τῶν
10 προτέρων ἐκείνων. καὶ ἔμοιγε δοκεῖ τις ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιος λογιστὴς τῶν παρὰ τῶν θεῶν ἡμῖν ὑπηργμένων καταστάς, καίπερ οὐκ ἐχόντων ὡς δεῖ πολλῶν, ὅμως μεγάλην ἂν ἔχειν αὐτοῖς χάριν, εἰκότως· τὸ μὲν γὰρ πολλὰ ἀπολωλεκέναι κατὰ τὸν πόλεμον τῆς ἡμετέρας ἀμελείας ἄν τις θείη δικαίως, τὸ δὲ μήτε πάλαι τοῦτο πεπονθέναι, πεφηνέναι τέ τινα ἡμῖν συμμαχίαν τούτων ἀντίῤῥοπον, ἂν βουλώμεθα

occurrunt, tum quod simillimum est, εἴπερ ὑπέρ, de quo vide Buttmannum ad Mid. p. 26. Etiam supra §. 2. *Schaefer.*

9. *προθύμως καὶ ὡς προςῆκεν ἐβοηθήσαμεν αὐτοί*] *Καὶ ὡς προςῆκεν* est explicatio adverbii quod antecedit *προθύμως*. Hinc traditur *καί* significare id est. — *αὐτοί* cum vi in clausula positum esse quivis sentiet admonitus. περὶ τῶν ἐν Χεῤῥ. §. 21. *τί ποιοῦμεν αὐτοί;*

ῥᾴονι — ἂν ἐχρώμεθα τῷ Φιλίππῳ] Faciliore debellatu et multo debiliore uteremur Philippo, *ῥᾴονι* ratione virium, non animi. *Χρῶμαί τινι τοιούτῳ*, talem se quis gerit erga me, sive faciliorem sive difficiliorem. — *τῷ Φιλίππῳ* in clausula forte.

νυνὶ δὴ καιρὸς ἥκει τις οὗτος] cf. Olynth. II. §. 6.

10. *δοκεῖ τις ἄν — — μεγάλην ἂν ἔχειν*] Praecipuarum una rationum, qua duplex ἂν ponitur. Posito verbo primario succedit ἂν indicans enuntiationem secuturam, quae exprimat fieri aliquid posse: quibusdam interiectis sequitur id ipsum, quod ut probabile pronuntiandum est, repetito ἄν. cf. Matthiae §. 600. Rost. §. 120. annot. 4. a.

τὸ μὲν γὰρ πολλὰ ἀπολωλεκέναι — τῆς ἡμ. ἀμελ. ἄν τις θείη δικαίως] Subiectum ad infinitivum, quod Demosthenes haud raro omittit, est vel *ἡμᾶς* vel *τὴν πόλιν*. Et hoc quidem loco orator id consulto omittit, ut auditores id ipsi ex sequente *τῆς ἡμετέρας ἀμελείας* suppleant. Personae item mutatio in verbo finito *θείη ἄν τις* et *ἂν ἔγωγε θείην* praeclara. Primum non ipse ex sua persona vult dicere, alterum dicere suo nomine gaudet.

χρῆσθαι, τῆς παρ' ἐκείνων εὐνοίας εὐεργέτημ' ἂν ἔγωγε θείην. ἀλλ', οἶμαι, παρόμοιόν ἐστιν ὅπερ καὶ 11 περὶ τῆς τῶν χρημάτων κτήσεως· ἂν μὲν γὰρ ὅσα ἄν τις λάβῃ καὶ σώσῃ, μεγάλην ἔχει τῇ τύχῃ τὴν χάριν, ἂν δ' ἀναλώσας λάθῃ, συνανάλωσε καὶ τὸ μεμνῆσθαι τὴν χάριν. καὶ περὶ τῶν πραγμάτων οὕτως· οἱ μὴ χρησάμενοι τοῖς καιροῖς ὀρθῶς, οὐδ', εἰ συνέβη τι παρὰ τῶν θεῶν χρηστόν, μνημονεύουσι· πρὸς γὰρ τὸ τελευταῖον ἐκβὰν ἕκαστον τῶν προϋπαρξάντων ὡς τὰ πολλὰ κρίνεται. διὸ καὶ σφόδρα δεῖ τῶν λοιπῶν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φροντίσαι, ἵνα ταῦτ' ἐπανορθωσάμενοι τὴν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἀδοξίαν ἀποτριψώμεθα. εἰ δὲ προησόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τούτους 12 τοὺς ἀνθρώπους, εἶτ' Ὄλυνθον ἐκεῖνος καταστρέψεται, φρασάτω τις ἐμοί, τί τὸ κωλῦον ἔτ' αὐτὸν ἔσται βαδίζειν ὅποι βούλεται. ἆρά γε λογίζεταί τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεωρεῖ τὸν τρόπον, δι' ὃν μέγας γέγονεν ἀσθενὴς ὢν τὸ κατ' ἀρχὰς Φίλιππος; τὸ πρῶτον Ἀμφίπολιν λαβών, μετὰ ταῦτα Πύδναν, πάλιν Ποτίδαιαν, Μεθώνην αὖθις, εἶτα Θετταλίας ἐπέβη· μετὰ 13 ταῦτα Φεράς, Παγασάς, Μαγνησίαν, πάνθ' ὃν ἐβούλετο εὐτρεπίσας τρόπον ᾤχετ' εἰς Θρᾴκην· εἶτ' ἐκεῖ τοὺς μὲν ἐκβαλών, τοὺς δὲ καταστήσας τῶν βασιλέων, ἠσθένησε· πάλιν ῥᾴσας οὐκ ἐπὶ τὸ ῥᾳθυμεῖν ἀπέκλι-

11. *συνανάλωσε*] I. e. *ἀνάλωσε σὺν τοῖς χρήμασι.*

καὶ περὶ τῶν πραγμάτων] *περί* quod attinet ad, ut interdum etiam Latini de. §. 19. *περὶ δὲ τῶν χρημάτων πόρου*, ubi plura dabimus.

ὡς τὰ πολλὰ] Formula frequens, significans plerumque. *Πολλά* est saepe, cf. Stallbaum. ad Platon. Phaed. p. 35. huius Bibl., *τὰ πολλά* plerumque. cf. Ast. ad Plat. de legg. p. 62 sq.

ἀδοξίαν ἀποτριψώμεθα] *Ἀποτρίβεσθαι* tropice amoliri. Per ipsam originis vim notat aliquid deterendo eximere et abigere, deinde repellere, repudiare. cf. Wyttenbach. ad Plutarch. Mor. T. I. p. 473. Lips. Similes sunt locutiones *αἰσχύνην, ὄνειδος ἀπωθεῖσθαι*, quae illustrantur ab eodem Biblioth. Crit. Vol. III. P. II. p. 18.

12. *βαδίζειν ὅποι βούλεται*] Tiberius rhetor de fig. p. 32. ed. Boiss. *Ἔμφασις δέ ἐστιν, ὅταν μὴ αὐτό τις λέγῃ τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ δι' ἑτέρων ἐμφαίνῃ*, et laudato nostro loco addit, *ἐμφαίνει γάρ, ὅτι, κωλύειν αὐτὸν οὐδενὸς βουλομένου, τῆς Ἀττικῆς ἐπιβῆναι δυνήσεται.*

13. *ῥᾴσας*] Harpocration

νεν, ἀλλ' εὐθὺς Ὀλυνθίοις ἐπεχείρησεν. τὰς δ' ἐπ' Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας αὐτοῦ καὶ πρὸς Ἀρύμβαν καὶ ὅποι τις ἂν εἴποι παραλείπω στρατείας.

14 Τί οὖν, ἄν τις εἴποι, ταῦτα λέγεις ἡμῖν νῦν; ἵνα γνῶτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ αἴσθησθε ἀμφότερα, καὶ τὸ προΐεσθαι καθ' ἕκαστον ἀεί τι τῶν πραγμάτων ὡς ἀλυσιτελές, καὶ τὴν φιλοπραγμοσύνην, ᾗ χρῆται καὶ συζῇ Φίλιππος, ὑφ' ἧς οὐκ ἔστιν ὅπως ἀγαπήσας τοῖς πεπραγμένοις ἡσυχίαν σχήσει. εἰ δ' ὁ μὲν, ὡς ἀεί τι μεῖζον τῶν ὑπαρχόντων δεῖ πράττειν, ἐγνωκὼς ἔσται, ὑμεῖς δὲ, ὡς οὐδενὸς ἀντιληπτέον ἐῤῥωμένως τῶν πραγμάτων, σκοπεῖσθε εἰς τί ποτ' ἐλπὶς ταῦτα τελευτῆσαι.

15 πρὸς θεῶν, τίς οὕτως εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν, ὅστις ἀγνοεῖ τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρο ἥξοντα, ἂν ἀμελήσωμεν;

s. v. p. 160. Lips. ἀντὶ τοῦ ῥᾴως ἔχων ἐκ τῆς νόσου. Δημοσθένης Φιλιππικοῖς. Videtur de eo dici, qui iam resurrexit e morbo: quod Graeci etiam dicunt ἀναστῆναι ἐκ τῆς νόσου. Diversum, opinor, a κουφίζεσθαι τῆς νόσου, quod dicitur is, qui convalescere incipit.

14. τί οὖν, ἄν τις εἴποι] Fit interdum apud Graecos, ut ἄν potentiale primum sit vocabulum in enuntiatione interiecta (conf. Rost. §. 120. annot. 5.), similiaque hyperbata non licet refugere, ut cum encliticum που praeponatur verbo, quod olim reiectum satis munivit Astius in Additamentis ad Phaedr. post Plat. Polit. p. 663. In pronuntiando enuntiatio interiecta cum primaria quasi confluxit. [Bekkerus plurimorum codd. auctoritatem secutus ordinem verborum mutavit scribens τις ἂν εἴποι, infra autem §. 20. hunc nostrum ordinem retinuit. V. C. F. R.].

ἵνα γνῶτε – καὶ τὸ προΐεσθαι – ὡς ἀλυσιτελές, καὶ τὴν φιλοπραγμοσύνην] Constructio in obiecto est duplex. Primum obiectum est per totam enuntiationem expressum, ὡς ἀλυσιτελὲς τὸ προΐεσθαι etc.; alterum nonnisi per accusativum substantivi, τὴν φιλοπραγμοσύνην.

ᾗ – συζῇ] Tropus de re maxime adamata, in qua omne studium ponitur. Recentiores etiam usurpant de rebus molestis, e quibus, etsi cupimus, expedire nos non licet, v. c. συζῆν πενίᾳ similiaque.

ἐλπὶς ταῦτα τελευτῆσαι] De aoristo infinitivi, ubi exspectes futurum, vide Excurs. VIII. ad Lysiam.

15. τίς οὕτως εὐήθ. ἐστιν –, ὅστις] Ὅστις vel ὅς Graecis post οὕτως ponitur significanter pro ὥστε idque interdum a librariis mutatum. περὶ τῶν ἐν Χεῤῥ. §. 44. οὐ γὰρ οὕτω γ' εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν οὐδείς, ὃς ὑπολαμβάνει. Exemplorum copiam habet Schaeferus Melett. Critt. p. 71 sq.

τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρο ἥξοντα] Plena h. e. ad λογικὴν ἀκρίβειαν exacta oratio haec foret: τὸν ἐκεῖ πόλεμον ἐκεῖθεν δεῦρο ἥξοντα. Nunc vide vim attractionis, qua factum, ut idem et brevius et rotundius diceretur. Noli igitur his in locutionibus cogitare de enallage adverbiorum

ἀλλὰ μήν, εἰ τοῦτο γενήσεται, δέδοικα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥςπερ οἱ δανειζόμενοι ῥᾳδίως ἐπὶ τοῖς μεγάλοις τόκοις μικρὸν εὐπορήσαντες χρόνον ὕστερον καὶ τῶν ἀρχαίων ἀπέστησαν, οὕτω καὶ ἡμεῖς, ἂν ἐπὶ πολλῷ φανῶμεν ἐῤῥαθυμηκότες καὶ ἅπαντα πρὸς ἡδονὴν ζητοῦντες, πολλὰ καὶ χαλεπὰ ὧν οὐκ ἠβουλόμεθα ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν ποιεῖν, καὶ κινδυνεύσωμεν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ.

Τὸ μὲν οὖν ἐπιτιμᾶν ἴσως φήσαι τις ἂν ῥᾴδιον 16
καὶ παντὸς εἶναι, τὸ δ' ὑπὲρ τῶν παρόντων ὅ τι δεῖ
πράττειν ἀποφαίνεσθαι, τοῦτ' εἶναι συμβούλου. ἐγὼ
δὲ οὐκ ἀγνοῶ μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ', ὅτι
πολλάκις ὑμεῖς οὐ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ τοὺς ὑστάτους
περὶ τῶν πραγμάτων εἰπόντας ἐν ὀργῇ ποιεῖσθε, ἄν τι
μὴ κατὰ γνώμην ἐκβῇ· οὐ μὴν οἶμαι δεῖν τὴν ἰδίαν ἀσφά-
λειαν σκοποῦνθ' ὑποστείλασθαι περὶ ὧν ὑμῖν συμφέ-
ρειν ἡγοῦμαι. φημὶ δὴ διχῇ βοηθητέον εἶναι τοῖς πρά- 17
γμασιν ὑμῖν, τῷ τε τὰς πόλεις τοῖς Ὀλυνθίοις σώζειν
καὶ τοὺς τοῦτο ποιήσοντας στρατιώτας ἐκπέμπειν, καὶ
τῷ τὴν ἐκείνου χώραν κακῶς ποιεῖν καὶ τριήρεσι καὶ

et praepositionum, quam a priorum grammaticis temporum ad ravim decantatam nostra studia non amplius ferunt. *Schaefer.*

τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥςπερ] cf. Phil. I. §. 39.

τῶν ἀρχαίων ἀπέστησαν] *Τὰ ἀρχαῖα* rariore significatione bona, unde reditus veniunt, opposita *τοῖς τόκοις*, Capital im Gegensatz von Zinsen. *Ἐκστῆναι* autem de iactura usitatius esse quam *ἀποστῆναι* vere monet Wolfius. Sed ne hoc quidem inusitatum. *περὶ παραπρ.* §. 143. p. 385. *ἀφεστηκέναι ἁπάντων καὶ τῶν κτημάτων καὶ τῶν συμμάχων.*

[*πολλὰ καὶ χαλεπὰ ὧν οὐκ ἠβουλόμεθα*] *ὧν* pendet a *πολλά*, quamvis remotiore. *καὶ χαλεπά* (eaque gravia) cum vi quadam interposita, plane ut in Philostr. Epist. p. 940. *ταῦτα κοινὰ καὶ ῥᾴδια θήλεος παντός.* F. I.].

16. *ῥᾴδιον καὶ παντὸς εἶναι*] Laudabilis progressio a minore ad maius. *παντός ἐστι* est quod Germani dicunt: es ist jedermanns Ding, de re perquam levi.

τοὺς ὑστάτους – ἐν ὀργῇ ποιεῖσθε] Periphrasis Graecis scriptoribus familiaris pro *τοῖς ὑστάτοις ὀργίζεσθε.* Vide Matthiae §. 421. not. 4. p. 775 sqq.

ὑποστείλασθαι] Proprie est nautarum, qui ingruente tempestate vela contrahunt: tropice de oratore, qui in loquendo est cautus, prae metu non vult libertate uti. Locum laudat Wyttenbachius Biblioth. Crit. T. III. P. I. p. 56. similibusque locutionem illustrat.

στρατιώταις ἑτέροις· εἰ δὲ θατέρου τούτων ὀλιγωρή-
18 σετε, ὀκνῶ, μὴ μάταιος ὑμῖν ἡ στρατεία γένηται. εἴτε
γὰρ ὑμῶν τὴν ἐκείνου κακῶς ποιούντων ὑπομείνας τοῦτο
Ὄλυνθον παραστήσεται, ῥᾳδίως ἐπὶ τὴν οἰκείαν ἐλθὼν
ἀμυνεῖται· εἴτε βοηθησάντων μόνον ὑμῶν εἰς Ὄλυνθον
ἀκινδύνως ὁρῶν ἔχοντα τὰ οἴκοι προςκαθεδεῖται καὶ
προςεδρεύσει τοῖς πράγμασι, περιέσται τῷ χρόνῳ τῶν
πολιορκουμένων. δεῖ δὴ πολλὴν καὶ διχῇ τὴν βοή-
θειαν εἶναι.

19 Καὶ περὶ μὲν τῆς βοηθείας ταῦτα γιγνώσκω· περὶ
δὲ χρημάτων πόρου, ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρή-
ματα ὑμῖν, ἔστιν ὅσα οὐδενὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων
στρατιωτικά· ταῦτα δὲ ὑμεῖς οὕτως, ὡς βούλεσθε, λαμ-
βάνετε. εἰ μὲν οὖν ταῦτα τοῖς στρατευομένοις ἀποδώ-
σετε, οὐδενὸς ὑμῖν προςδεῖ πόρου, εἰ δὲ μή, προςδεῖ,
20 μᾶλλον δ' ἅπαντος ἐνδεῖ τοῦ πόρου. τί οὖν, ἄν τις εἴ-
ποι, σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά; μὰ Δί', οὐκ
ἔγωγε. ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι στρατιώτας δεῖν κατα-
σκευασθῆναι καὶ εἶναι στρατιωτικὰ καὶ μίαν σύνταξιν

20. καὶ εἶναι στρατιωτικὰ] Bekkerum secutus sum, qui in ed. Berol. 1816. sic dedit. Vulgo καὶ ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά. Weiskius de hyperb. III. p. 35. coniicit καὶ ταῦτ' εἶναι καὶ εἶναι στρατιωτικά, et has theatrales esse (earum divisionem manere) iubeo et esse quae ad militarem usum suppetant. Sed optimam esse illam Bekkeri lectionem, qua praeeuntibus duobus libris ταῦτ' omissum sit, vere monet Rauchensteinius noster. Demosthenes, inquit, amaro ludibrio non contendit τὰ θεωρικὰ debere esse στρατιωτικά, sed opus esse στρατιωτικά: videant, unde sumant. Quisque enim intelligebat verum fontem, unde στρατιωτικὰ hauriri deberent, esse θεωρικά. Accedit, quod huic lectioni faveat perspicuus librarii error: nam e verbis superioribus σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά huc ταῦτ' repetebatur.

18. Ὄλυνθον παραστήσεται] Olynthum sibi subiiciet. Hanc verbi significationem illustrat Valckenar. ad Herodt. VI. 140. fin.

19. περὶ δὲ χρημάτων πόρου] Iam §. 11. attigimus absolutum praepositionis περί usum: quod attinet ad. Reiskc sine causa scribi voluit περὶ δὲ χρημάτων πόρου πῶς; Aliae praepositiones eodem modo usurpantur, v. c. ὑπέρ. περὶ παραπρ. §. 7. p. 343. ἀλλὰ μὴν ὑπέρ γε τοῦ προῖκα ἢ μή, τὸ μὲν ἐκ τούτων λαμβάνειν, ἐξ ὧν ἡ πόλις βλάπτεται, πάντες οἶδ' ὅτι φήσαιτ' ἂν εἶναι δεινὸν καὶ πολλῆς ὀργῆς ἄξιον. De praepositione εἰς vide Heindorf. ad Plat. Lys. §. 16. p. 20.

εἶναι τὴν αὐτὴν τοῦ τε λαμβάνειν καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα· ὑμεῖς δὲ οὕτω πως ἄνευ πραγμάτων λαμβάνετε εἰς τὰς ἑορτάς. ἔστι δὴ λοιπόν, οἶμαι, πάντας εἰςφέρειν, ἂν πολλῶν δέῃ, πολλά, ἂν ὀλίγων, ὀλίγα. δεῖ δὲ χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἔστι γενέσθαι τῶν δεόντων. λέγουσι δὲ καὶ ἄλλους τινὰς ἄλλοι πόρους, ὧν ἕλεσθε ὅςτις ὑμῖν συμφέρειν δοκεῖ· καὶ ἕως ἔστι καιρός, ἀντιλάβεσθε τῶν πραγμάτων.

21 Ἄξιον δὲ ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι τὰ πράγματα ἐν ᾧ καθέστηκε νυνὶ τὰ Φιλίππου. οὔτε γάρ, ὡς δοκεῖ καὶ φήσειέ τις ἂν μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, εὐτρεπῶς, οὐδ᾽ ὡς ἂν κάλλιστ᾽ αὐτῷ τὰ παρόντ᾽ ἔχοι· οὔτ᾽ ἂν ἐξήνεγκε τὸν πόλεμόν ποτε τοῦτον ἐκεῖνος, εἰ πολεμεῖν ᾠήθη δεήσειν αὐτόν, ἀλλ᾽ ὡς ἐπιὼν ἅπαντα τότε ἤλπιζε τὰ πράγματα ἀναιρήσεσθαι, κᾆτα διέψευσται. τοῦτο δὴ πρῶτον αὐτὸν ταράττει παρὰ γνώμην γεγονὸς καὶ πολλὴν ἀθυμίαν αὐτῷ παρέχει, εἶτα τὰ τῶν Θετταλῶν.
22 ταῦτα γὰρ ἄπιστα μὲν ἦν δήπου φύσει καὶ ἀεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις, κομιδῇ δ᾽, ὥςπερ ἦν, καὶ ἔστι νῦν τούτῳ. καὶ γὰρ Παγασὰς ἀπαιτεῖν αὐτόν εἰσιν ἐψηφισμένοι, καὶ Μαγνησίαν κεκωλύκασι τειχίζειν. ἤκουον δ᾽ ἔγωγέ τινων, ὡς οὐδὲ τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγορὰς ἔτι δώσοιεν αὐτῷ καρποῦσθαι· τὰ γὰρ κοινὰ τὰ Θετταλῶν ἀπὸ τούτων δέοι διοικεῖν, οὐ Φίλιππον λαμβάνειν. εἰ δὲ τούτων

20. *ὑμεῖς δὲ οὕτω πως*] cf. Phil. I. 11. de significatione particulae *οὕτως*. – *ἄνευ πραγμάτων* autem acerbius idem exprimit, quod mitius elocutus erat §. 19. *ταῦτα δὲ ὑμεῖς οὕτως, ὡς βούλεσθε, λαμβάνετε*. Acerba est etiam clausula *εἰς τὰς ἑορτάς*.

21. *ἐξήνεγκε τὸν πόλεμον*] *Ἐκφέρειν τὸν πόλεμον* Graeci vel absolute vel addita praepositione *πρός* vel *ἐπί* c. accus. dicunt: Latini bellum *in*ferre, bellum inferre *alicui*.

ὡς ἐπιών] „Si modo speciem prae se ferret aggredientis, non cum vi et forti manu aggredere-tur.“ Hanc significationem haud raro habet coniunctio *ὡς* participio adiecta. Exempla vide ap. Matthiae §. 568.

ἅπαντα – ἀναιρήσεσθαι] „Cuncta se arrepturum, sibi subiecturum.“ In *ἀναιρεῖσθαι* item inest notio, quam levi opera res fuerit perfecta.

22. *τὰ γὰρ κοινὰ τὰ τῶν Θετταλῶν ἀπὸ τούτων δέοι διοικεῖν*] In his optativus sine *ἄν* pro infinitivo positus est. Multa habet Matthiae Gr. Gr. §. 529. 3. cf. etiam Stallbaum. ad Plat. Phaed. p. 117. huius Biblioth.

ἀποστερηθήσεται τῶν χρημάτων, εἰς στενὸν κομιδῇ τὰ
23 τῆς τροφῆς τοῖς ξένοις αὐτῷ καταστήσεται. ἀλλὰ μὴν
τόν γε Παίονα καὶ τὸν Ἰλλυριὸν καὶ ἁπλῶς τούτους
ἅπαντας ἡγεῖσθαι χρὴ αὐτονόμους ἥδιον ἂν καὶ ἐλευθέ-
ρους ἢ δούλους εἶναι· καὶ γὰρ ἀήθεις τοῦ κατακούειν
τινός εἰσι, καὶ ἄνθρωπος ὑβριστής, ὥς φασιν. καὶ μὰ
Δί' οὐδὲν ἄπιστον ἴσως· τὸ γὰρ εὖ πράττειν παρὰ τὴν
ἀξίαν ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίγνεται·
διόπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τἀγάθὰ τοῦ κτήσα-
24 σθαι χαλεπώτερον εἶναι. δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, τὴν ἀκαιρίαν τὴν ἐκείνου καιρὸν ὑμέτερον
νομίσαντας ἑτοίμως συνάρασθαι τὰ πράγματα, καὶ πρε-
σβευομένους ἐφ' ἃ δεῖ καὶ στρατευομένους αὐτοὺς καὶ
παροξύνοντας τοὺς ἄλλους ἅπαντας, λογιζομένους, εἰ
Φίλιππος λάβοι καθ' ἡμῶν τοιοῦτον καιρὸν καὶ πόλε-
μος γένοιτο πρὸς τῇ χώρᾳ, πῶς ἂν αὐτὸν οἴεσθε ἑτοίμως
ἐφ' ὑμᾶς ἐλθεῖν; εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ μηδ', ἃ πά-
θοιτ' ἄν, εἰ δύναιτ' ἐκεῖνος, ταῦτα ποιῆσαι καιρὸν ἔχον-
τες οὐ τολμήσετε;

22. [εἰ – ἀποστερηθήσεται] Hanc lectionem ex codd. F. S. recepit Bekk. pro vulg. ἂν – ἀποστερηθῇ. Idem vir doctissimus in annotat. exhibet lectionem cod. Υ εἰ – ἀποστερήσεται, quae praeferenda nobis videtur recordantibus saepissime quidem nos legisse hanc huius verbi futur. formam, alteram autem nunquam. V. C. F. R.].

τοῖς ξένοις αὐτῷ καταστήσεται] Adverte concursum duorum dativorum, ne similia alibi tentes. Pro *τοῖς ξένοις* orator dare potuit, sed noluit *τῶν ξένων*. *Schaefer.*

23. *τὸ γὰρ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν*] Sententia frequens, a multis repetita iisdem fere verbis, ut ostendit Wyttenbachius Biblioth. Crit. Vol. III. P. II. p. 50 sq. – *Φρονεῖν* cum particulis *εὖ* vel *κακῶς* similibusque est bene aut male ferre fortunam. – *παρὰ τὴν ἀξίαν*, praeter meritum, contra dignitatem. Olynth. I. 8. *παρὰ τὴν αὐτῶν ἀξίαν*.

24. *δεῖ τοίνυν ὑμᾶς – – ἑτοίμως συνάρασθαι τὰ πράγματα – – λογιζομένους – – πῶς ἂν αὐτὸν οἴεσθε ἑτοίμως ἐφ' ὑμᾶς ἐλθεῖν;*] Oratio, quae per interrogationem claudenda erat, clauditur per directam: quod aptum est ad commotionem animi dicentis exprimendam. [Anacoluthiae genus adhibitum est h. l. valde usitatum oratoribus. Quum enim ex vulgaris orationis legibus dicendum fuisset: *λογιζομένους, ὡς – ἑτοίμως ἂν ἐφ ὑμᾶς ἔλθοι*, sine interrogatione, orator, ut vividius repraesentaretur imago Philippi quavis oblata occasione celerrime hostes

16.

Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδὲ τοῦθ' ὑμᾶς λανθανέτω, ὅτι νῦν αἵρεσίς ἐστιν ὑμῖν, πότερ' ὑμᾶς ἐκεῖ χρὴ πολεμεῖν, ἢ παρ' ὑμῖν ἐκεῖνον. ἐὰν μὲν γὰρ ἀντέχῃ τὰ τῶν Ὀλυνθίων, ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσετε καὶ τὴν ἐκείνου κακῶς ποιήσετε, τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν οἰκείαν ταύτην ἀδεῶς καρπούμενοι· ἂν δ' ἐκεῖνα Φίλιππος λάβῃ, τίς αὐτὸν ἔτι κωλύσει δεῦρο βαδίζειν; 25

aggredientis audientium animis, directa interrogatione subito eos compellat. V. C. F. R.]. Plato de Legg. XI. 11. *μηδέ τις ἀτιμαζομένῳ μὲν διαφερόντως πατρὶ πρὸς παίδων καὶ μητρὶ θεὸν ἐπήκοον ἐν εὐχαῖς ἡγείσθω γίγνεσθαι κατὰ φύσιν, τιμωμένῳ δὲ ἄρα καὶ περιχαρεῖ σφόδρα γενομένῳ καὶ διὰ τὰ τοιαῦτα ἐν εὐχαῖς λιπαρῶς εἰς ἀγαθὰ τοῖς παισὶ παρακαλοῦντος θεούς, οὐκ ἄρα τὰ τοιαῦτα ἀκούειν ἐξ ἴσου καὶ νέμειν ἡμῖν αὐτοὺς ἡγησόμεθα;* ubi quum in altero membro dicendum erat *τιμωμένῳ δὲ οὐκ ἐπήκοον εἶναι θεόν*, oratione mutata in interrogationem deflectit enuntiatio, cuius plura exempla offert Heindorfius ad Plat. Phaed. p. 52. Wolfius ceterum notat affectus leges grammaticae non minus negligere quam reipublicae. In seqq. quod *οὐ* ante *τολμήσετε* legitur, propterea est additum, quia intercapedo inter *εἰ μηδ'* et *τολμήσετε* vim huius conditionis negantem nonnihil obscuravit: quod vere me monuit Schaeferus.

25. *ἔτι τοίνυν*] Vere Schaeferus *τοίνυν* hic non conclusivum, sed progressivum esse monet, quo sensu imprimis ab oratoribus usurpetur: porro, praeterea. Haud raro haec significatio interpretes vexavit.

ἀντέχῃ] Huius verbi significatio plus minusve virium ad resistendum sufficientium complectitur, ut iam antiqui monuerunt. Bekkeri Anecd. in *συναγωγῇ λέξεων χρησίμων*. p. 407 sq. *ἀντέχει: ἀντὶ τοῦ ἐξαρκεῖ Δείναρχος. ἀντὶ δὲ τοῦ σώζεται Δημοσθένης. καὶ Ὑπερίδης ἀντὶ τοῦ ἀντιλαμβάνει.* Ut igitur significat non cedere, impetum sustinere, sic alibi parem esse. Hic quidem est: si impetum sustinere possunt opes Olynthiorum.

τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν οἰκείαν ταύτην] Intelligitur Macedonia, quam mox impune praedaturi sint. *Ταύτην* quanquam ad sensum in universum non opus sit, habet tamen emphasin, ut saepissime. [Hanc vulgarem interpretationem haud amplector. Primum enim *καρποῦσθαι* de militibus praedantibus haud satis commode dici videtur; deinde autem nimis hyperbolice diceretur Philippus, si Olynthiorum res salvae et incolumes essent, ita viribus fractus, ut hostes *ἀδεῶς* eius terram praedari possent; denique et *ταύτην δεικτικῶς* dictum ad res spectat oculis obversantes, non ad remotiores. De Atheniensium igitur agris haec verba dicta accipio hoc sensu: wenn Olynth sich hält, so werdet ihr dort den Krieg führen und seinem Lande zur Last fallen, während ihr ruhig den Ertrag euerer eigenen ererbten (*οἰκείαν*) Besitzungen genieſset. Hunc autem sensum et sequentia postulare videntur: wenn aber Philipp dort Herr wird, wer will ihn dann noch hindern hieher zu marschiren? V. C. F. R.].

26 Θηβαῖοι; μὴ λίαν πικρὸν εἰπεῖν ᾖ, καὶ συνειςβαλοῦσιν ἑτοίμως. ἀλλὰ Φωκεῖς; οἱ τὴν οἰκείαν οὐχ οἷοί τε ὄντες φυλάττειν, ἐὰν μὴ βοηθήσηθ' ὑμεῖς. ἢ ἄλλος τις; ἀλλ', ὦ τᾶν, οὐχὶ βουλήσεται. τῶν ἀτοπωτάτων μέντ' ἂν εἴη, εἰ, ἃ νῦν, ἄνοιαν ὀφλισκάνων, ὅμως ἐκλαλεῖ,
27 ταῦτα δυνηθεὶς μὴ πράξει. ἀλλὰ μὴν ἡλίκα γ' ἐστὶ τὰ διάφορα ἐνθάδε ἢ ἐκεῖ πολεμεῖν, οὐδὲ λόγου προςδεῖν ἡγοῦμαι. εἰ γὰρ ὑμᾶς δεήσειεν αὐτοὺς τριάκοντα ἡμέρας μόνας ἔξω γενέσθαι καὶ ὅσα ἀνάγκη στρατοπέδῳ χρωμένους τῶν ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν, μηδενὸς ὄντος ἐν αὐτῇ πολεμίου λέγω, πλέον ἂν οἶμαι ζημιωθῆναι τοὺς γεωργοῦντας ὑμῶν ἢ ὅσα εἰς ἅπαντα τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον δεδαπάνησθε. εἰ δὲ δὴ πόλεμός τις ἥξει, πόσα χρὴ νομίσαι ζημιώσεσθαι; καὶ προςέσθ' ἡ ὕβρις καὶ ἔτι ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνη, οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημίας τοῖς γε σώφροσιν.

28 Πάντα δὴ ταῦτα δεῖ συνιδόντας ἅπαντας βοηθεῖν καὶ ἀπωθεῖν ἐκεῖσε τὸν πόλεμον, τοὺς μὲν εὐπόρους, ἵν' ὑπὲρ τῶν πολλῶν ὧν καλῶς ποιοῦντες ἔχουσι μικρὰ ἀναλίσκοντες τὰ λοιπὰ καρπῶνται ἀδεῶς, τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ, ἵνα τὴν τοῦ πολεμεῖν ἐμπειρίαν ἐν τῇ Φιλίππου

26. *μὴ λίαν πικρὸν εἰπεῖν ᾖ*] Ante *μή* verbum supplendum esse, ex quo pendeat *μή*, in schola docemur. Vide Schaefer. ad Bos. Ellips. p. 437. Illud notandum, hoc loco supplendum esse vel interrogativum *ἆρα φοβητέον* vel negativum *οὐ φοβητέον*.

27. *τριάκοντα ἡμέρας*] Formula ex vita communi petita pro nomine *μηνός*.

ὅσα ἀνάγκη στρατοπέδῳ χρωμένους τῶν ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν] Verba sic ordina: *καὶ λαμβάνειν τῶν ἐκ τῆς χώρας ὅσα ἀνάγκη λαμβάνειν στρατοπέδῳ χρωμένους*. *Τῶν ἐκ τῆς χώρας* est genitivus partitivus: ex iis, quae in regione gignuntur. Opineris dicendum fuisse *τῶν ἐν τῇ χώρᾳ*. *Ἐκ* autem ponitur, quoniam respicitur provenire ea, quibus alendi sunt milites, ex terra. Sic intelligenda quae traduntur in Matthiaei Gr. Gr. §. 596.

μηδενὸς ὄντος ἐν αὐτῇ πολεμίου λέγω] *Λέγω* frequens in appositione, quae occurrat gravi momento. Vertere possis et quidem, *καὶ ταῦτα*. cf. Valckenar. ad Phoeniss. v. 994. De constructione vide Lobeck. ad Soph. Aiac. p. 306.

τοῖς γε σώφροσιν] Vim, quam habet particula *γε* in hac formula in clausula posita, illustravit Valckenar. ad Phoeniss. v. 557.

28. *καλῶς ποιοῦντες*] *Εὖ* vel *καλῶς ποιῶν* relatum ad subiectum formam esse ironicam monui ad Lysiam de Inval. §. 14. unde patebit eam interdum viris doctis offensioni fuisse.

17. χώρας κτησάμενοι φοβεροὶ φύλακες τῆς οἰκείας ἀκεραίου γένωνται, τοὺς δὲ λέγοντας, ἵν' αἱ τῶν πεπολιτευμένων αὐτοῖς εὐθῦναι ῥᾴδιαι γένωνται, ὡς, ὅποι ἄττ' ἂν ὑμᾶς περιστῇ τὰ πράγματα, τοιοῦτοι κριταὶ καὶ τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς ἔσεσθε. χρηστὰ δ' εἴη παντὸς εἵνεκα.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Β.

PROOEMIUM.

Quid potissimum ansam huic orationi praebuerit, ex ipsa certe satis constitui non potest. Libanius in hypothesi orationis, κατὰ τοῦτον, inquit, τὸν καιρὸν ἔπεμψε πρέσβεις ὁ Φίλιππος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, αἰτιώμενος, ὅτι διαβάλλουσιν αὐτὸν μάτην πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὡς ἐπαγγειλάμενον αὐτοῖς πολλὰ καὶ μεγάλα, ψευσάμενον δέ· οὐδὲν γὰρ ὑπεσχῆσθαί φησιν οὐδὲ ἐψεῦσθαι. Athenienses potentiae Philippi apud Graecos circa hoc tempus obtrectavisse patet ex §. 20 sqq. Nunc post pacem Ol. CVIII. 2. factam non solum in septentrionali Graeciae parte dominabatur, sed spes magna erat fore, ut etiam in Peloponneso auctoritatem sibi vindicaret: quam ut assequeretur, sedulo curabat, ne fidem fallere videretur; hinc non dubitavit conviciorum nomine ea notare, quae Athenis ut certa per Graeciam spargebantur. Athenis quosdam homines disertos et apud plebem gratiosos in partes suas traduxerat, quibus se Demosthenes opponebat. Artificiosior autem haec oratio est quam nervosior. Non vi expugnare, sed veritatis illecebris animos hominum conciliare studet. Hinc nulla de negligentia et socordia Atheniensium opprobria: sed quomodo eorum virtutes Philippum anxium reddant, ne unquam ab avita sua dignitate recedant. Gravissimas autem res non ad ipsos dirigit Athenienses, sed memorat, quid aliis gravi rerum conditione inculcaverit. Eodem imprimis pertinent documenta de Philippi perfidia, qui ubique suam ipsius potentiam callida ratione sequatur, etiam ubi haud levia ambitionis causa profundat. — Monet tandem Philippi asseclas in iudicium vocandos et multandos esse, persuasum autem cives habeant cuncta, quae Philippus machinetur, adversus honorem et dignitatem Atheniensium ipsi invisam tendere.

ὅποι ἄττ' ἂν ὑμᾶς περιστῇ τὰ πράγματα] Περιστῆναι est verbum proprium de rebus, quae necopinatae irrumpunt, velut obsidentes. conf. Viger. p. 183. et 738.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Παραινεῖ διὰ τούτου τοῦ λόγου τοῖς Ἀθηναίοις ὁ ῥήτωρ πολέμιον ὑποπτεύειν τὸν Φίλιππον καὶ τῇ εἰρήνῃ μὴ πάνυ πιστεύειν, ἀλλὰ ἐγείρεσθαι καὶ προςέχειν τὸν νοῦν τοῖς πράγμασι καὶ εὐτρεπίζεσθαι πρὸς πόλεμον· ἐπιβουλεύειν γὰρ αἰτιᾶται καὶ τοῖς Ἀθηναίοις καὶ πᾶσι τοῖς Ἕλλησι τὸν Φίλιππον, καὶ τοῦτο αὐτοῦ καταμαρτυρεῖν τὰς πράξεις φησίν. ἐπαγγέλλεται δὲ καὶ ἀποκρίσεις δώσειν πρός τινας πρέσβεις ἥκοντας, ἀπορούντων τῶν Ἀθηναίων, ὁπότε *) ἀποκρίνασθαι δεῖ. πόθεν δὲ οὗτοι καὶ περὶ τίνων ἥκουσιν, ἐν τῷ λόγῳ μὲν οὐ δηλοῦται, ἐκ δὲ τῶν Φιλιππικῶν ἱστοριῶν μαθεῖν δυνατόν. κατὰ γὰρ τοῦτον τὸν καιρὸν ἔπεμψε πρέσβεις ὁ Φίλιππος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, αἰτιώμενος, ὅτι διαβάλλουσιν αὐτὸν μάτην πρὸς τοὺς Ἕλληνας ὡς ἐπαγγειλάμενον αὐτοῖς πολλὰ καὶ μεγάλα, ψευσάμενον δέ· οὐδὲν γὰρ ὑπεσχῆσθαί φησιν οὐδὲ ἐψεῦσθαι, καὶ περὶ τούτων ἐλέγχους ἀπαιτεῖ. ἔπεμψαν δὲ μετὰ Φιλίππου καὶ Ἀργεῖοι καὶ Μεσσήνιοι πρέσβεις εἰς Ἀθήνας, αἰτιώμενοι καὶ οὗτοι τὸν δῆμον, ὅτι Λακεδαιμονίοις καταδουλουμένοις τὴν Πελοπόννησον εὔνους τέ ἐστι καὶ συγκροτεῖ, αὐτοῖς δὲ περὶ ἐλευθερίας πολεμοῦσιν ἐναντιοῦται. ἀποροῦσιν οὖν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ πρὸς τὸν Φίλιππον ἀποκρίσεως καὶ πρὸς τὰς πόλεις, ὅτι εὖνοι μέν εἰσι Λακεδαιμονίοις καὶ τὴν τῶν Ἀργείων καὶ Μεσσηνίων μετὰ Φιλίππου σύστασιν καὶ μισοῦσι καὶ ὑποπτεύουσιν, οὐ μὴν ἀποφήνασθαι δύνανται δίκαια πράττειν τοὺς Λακεδαιμονίους. πρὸς δὲ τὸν Φίλιππον διημαρτήκασι μὲν ὧν ἤλπισαν, οὐ μὴν ὑπ᾽ ἐκείνου γε αὐτοῦ δοκοῦσιν ἐξηπατῆσθαι· οὔτε γὰρ ταῖς ἐπιστολαῖς ἐνέγραψεν ὁ Φίλιππος ἐπαγγελίαν οὐδεμίαν, οὔτε διὰ τῶν ἰδίων πρέσβεων ἐποιήσατό τινα ὑπόσχεσιν, ἀλλὰ Ἀθηναίων τινὲς ἦσαν οἱ τὸν δῆμον εἰς ἐλπίδα καταστήσαντες, ὡς Φίλιππος Φωκέας σώσει καὶ τὴν Θηβαίων ὕβριν καταλύσει. διὰ τοῦτο ὁ Δημοσθένης τῶν ἀποκρίσεων μνησθεὶς ἐπαγγέλλεται μὲν αὐτὰς δώσειν, φησὶ δὲ, ὅτι δίκαιον ἦν τοὺς τὴν δυςχέρειαν

*) Pro ὁπότε Dindorf. dedit ὅ τι ποτέ, Bekk. legendum suadet ὅπως vel τί ποτε.

πεποιηκότας ἐκείνους καὶ τὰς ἀποκρίσεις ἀπαιτεῖσθαι, τοὺς ἀπατήσαντας, φησί, τὸν δῆμον καὶ ἀνοίξαντας Φιλίππῳ Πύλας. ταῦτα δὲ εἰς τὸν Αἰσχίνην αἰνίττεται, προκατασκευαζόμενος, ὥς φασι, τὴν κατ' αὐτοῦ κατηγορίαν τῆς παραπρεσβείας, ἣν ὕστερον ἐνεστήσατο, καὶ προδιαβάλλων αὐτὸν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.

---

1 Ὅταν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγοι γίγνωνται περὶ ὧν Φίλιππος πράττει καὶ βιάζεται παρὰ τὴν εἰρήνην, ἀεὶ τοὺς ὑπὲρ ἡμῶν λόγους καὶ δικαίους καὶ φιλανθρώπους ὁρῶ φαινομένους, καὶ λέγειν μὲν ἅπαντας ἀεὶ τὰ δέοντα δοκοῦντας τοὺς κατηγοροῦντας Φιλίππου, γιγνόμενον δ' οὐδέν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τῶν δεόντων, οὐδ' ὧν ἕνεκα ταῦτ' ἀκούειν ἄξιον· ἀλλ' εἰς τοῦτο ἤδη προηγμένα 2
τυγχάνει πάντα τὰ πράγματα τῇ πόλει, ὥσθ', ὅσῳ τις ἂν μᾶλλον καὶ φανερώτερον ἐξελέγχῃ Φίλιππον καὶ τὴν πρὸς ὑμᾶς εἰρήνην παραβαίνοντα καὶ πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν ἐπιβουλεύοντα, τοσούτῳ τὸ τί χρὴ ποιεῖν συμβουλεῦσαι χαλεπώτερον εἶναι. αἴτιον δὲ τούτων, ὅτι, πάντας, ὦ 3
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς πλεονεκτεῖν ζητοῦντας ἔργῳ κωλύειν καὶ πράξεσιν, οὐχὶ λόγοις δέον, πρῶτον μὲν ἡμεῖς

1. περὶ ὧν Φίλιππος πράττει καὶ βιάζεται] Posterius indicat, quousque notio primi generalis extendenda sit: non enim abstinet violentia et importunitate et quo magis hac opus est eaque potest uti, eo magis gaudet alienis malis. περὶ τῶν ἐν X. euphemistice §. 13. πράττεται δὲ τοῦτο καὶ κατασκευάζεται. cf. Olynth. I. 6.

λόγους – φαινομένους – δοκοῦντας τοὺς κατηγοροῦντας] Verba bene delecta. Φαίνεσθαι de pondere orationum, quae certam habent persuasionem, δοκεῖν de iudicio, quod homines ferunt de iis, qui Philippum accusant.

ὡς ἔπος εἰπεῖν] Formulae significatio optime perspicitur ex loco Platonis de rep. I. p. 341. B. ποτέρως λέγεις τὸν κρείττονα τὸν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἢ τὸν ἀκριβεῖ λόγῳ. Quoties non ad vivum omnia resecari, sed quodam modo vera nos dixisse intelligi volumus, hanc quasi notam sermonis minus exacti apponimus. Latini prope et prope dixerim.

2. τὸ τί χρὴ ποιεῖν συμβουλεῦσαι χαλεπώτερον] Observa articulum per enuntiationem interiectam ab infinitivo disiunctum. cf. Matthiae §. 279. annot. 5.

3. ἔργῳ κωλύειν καὶ πράξεσιν, οὐχὶ λόγοις δέον] Attende in primo membro duo substantiva et quidem numeri diversi posita, in altero unum. Causa est in notionis gravitate. περὶ τῶν ἐν Χεῤῥον. §. 73. οὐδὲν ἀλλ' ἢ λόγοι –, δεῖ δ' ἔργων τῇ πόλει καὶ πράξεώς τινος. – Δέον partici-

οἱ παριόντες τούτων μὲν ἀφέσταμεν, καὶ γράφειν καὶ συμβουλεύειν διὰ τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀπέχθειαν ὀκνοῦντες, οἷα ποιεῖ δέ, ὡς δεινὰ καὶ χαλεπά, ταῦτα διεξερχόμεθα· ἔπειθ' ὑμεῖς οἱ καθήμενοι, ὡς μὲν ἂν εἴποιτε δικαίους λόγους καὶ λέγοντος ἄλλου συνείητε, ἄμεινον Φιλίππου παρεσκεύασθε, ὡς δὲ κωλύσαιτ' ἂν ἐκεῖνον πράττειν ταῦτα, ἐφ' ὧν
4 ἐστι νῦν, παντελῶς ἀργῶς ἔχετε. συμβαίνει δὴ πρᾶγμα ἀναγκαῖον, οἶμαι, καὶ ἴσως εἰκός· ἐν οἷς ἑκάτεροι διατρίβετε καὶ περὶ ἃ σπουδάζετε, ταῦτ' ἄμεινον ἑκατέροις ἔχει, ἐκείνῳ μὲν αἱ πράξεις, ὑμῖν δ' οἱ λόγοι. εἰ μὲν οὖν καὶ νῦν λέγειν δικαιότερα ὑμῖν ἐξαρκεῖ, ῥᾴδιον, καὶ
5 πόνος οὐδεὶς πρόσεστι τῷ πράγματι· εἰ δ' ὅπως τὰ παρόντ' ἐπανορθωθήσεται δεῖ σκοπεῖν, καὶ μὴ προελθόντα ἔτι ποῤῥωτέρω λήσει πάντας ἡμᾶς, μηδ' ἐπιστήσεται μέγεθος δυνάμεως, πρὸς ἣν οὐδ' ἀντᾶραι δυνησόμεθα, οὐχ ὁ αὐτὸς τρόπος, ὅσπερ πρότερον, τοῦ βουλεύεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς λέγουσιν ἅπασι καὶ τοῖς ἀκούουσιν ὑμῖν τὰ βέλτιστα καὶ τὰ σώσοντα τῶν ῥᾴστων καὶ τῶν ἡδίστων προαιρετέον.

6 Πρῶτον μὲν οὖν, εἴ τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θαῤῥεῖ ὁρῶν, ἡλίκος ἤδη καὶ ὅσων κύριός ἐστι Φίλιππος, καὶ μηδένα οἴεται κίνδυνον φέρειν τοῦτο τῇ πόλει, μηδ' ἐφ' ὑμᾶς πάντα παρασκευάζεσθαι, θαυ-

pium absolutum verbi impersonalis δεῖ. Cf. Matthiae §. 564.

διὰ τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀπέχθειαν] Metu ne in vestram invidiam incurramus, significatione passiva substantivi ἀπέχθεια. Vel activam habet significationem ἀπέχθεια πρός τινα, odium in aliquem, vel passivam, odium quo alii nos prosequuntur. Sic etiam φιλανθρωπία non solum amor hominum, humanitas, sed etiam favor, quo quis apud alios gaudet, Beliebtheit.

ἐφ' ὧν ἐστι νῦν] Quibus nunc studet. In εἶναι ἐπί c. gen. partim hominis studium inest, partim prosperi successus significatio.

4. *ἐν οἷς –, ταῦτ' ἄμεινον ἑκατέροις ἔχει*] Enuntiatio explicativa aut determinativa saepe, ut directa, nulla nec particula nec coniunctione addita ἀσυνδέτως ponitur, quod haud raro viros doctos offendit. cf. Phil. III. §. 1. Apud nullum scriptorem hoc frequentius quam apud Platonem: quanquam ne apud hunc quidem semper vel librarii vel viri doctí his asyndetis pepercerunt.

5. *μηδ' ἐπιστήσεται μέγεθος δυνάμεως*] Ἐφίστασθαι dicitur id, quod nos opprimit nihil opinantes nec attendentes. De ἀνταίρειν vide Olynth. I. §. 24.

67.
μάζω, καὶ δεηθῆναι πάντων ὁμοίως ὑμῶν βούλομαι
τοὺς λογισμούς ἀκοῦσαί μου διὰ βραχέων, δι' οὓς
τἀναντία ἐμοὶ παρέστηκε προσδοκᾶν, καὶ δι' ὧν ἐχθρὸν
ἡγοῦμαι Φίλιππον, ἵν', ἐὰν μὲν ἐγὼ δοκῶ βέλ-
τιον προορᾶν, ἐμοὶ πεισθῆτε, ἐὰν δ' οἱ θαῤῥοῦν-
τες καὶ πεπιστευκότες αὐτῷ, τούτοις προςθῆσθε.
ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λογίζομαι, τίνων ὁ 7
Φίλιππος κύριος πρῶτον μετὰ τὴν εἰρήνην κατέστη;
Πυλῶν καὶ τῶν ἐν Φωκεῦσι πραγμάτων. τί οὖν;
πῶς τούτοις ἐχρήσατο; ἃ Θηβαίοις συμφέρει, καὶ οὐχ
ἃ τῇ πόλει, πράττειν προείλετο. τί δήποτε; ὅτι πρὸς
πλεονεξίαν, οἶμαι, καὶ τὸ πάνθ' ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσα-
σθαι τοὺς λογισμοὺς ἐξετάζων, καὶ οὐ πρὸς εἰρήνην
οὐδ' ἡσυχίαν οὐδὲ δίκαιον οὐδέν, εἶδε τοῦτο ὀρθῶς, 8
ὅτι τῇ μὲν ἡμετέρᾳ πόλει καὶ τοῖς ἤθεσι τοῖς ἡμετέ-
ροις οὐδὲν ἂν ἐνδείξαιτο τοιοῦτον οὐδὲ ποιήσειεν,
ὑφ' οὗ πεισθέντες ὑμεῖς τῆς ἰδίας ἕνεκ' ὠφελείας τῶν

6. *πάντων ὁμοίως ὑμῶν*] *Ὁμοίως* insertum, ut attentionem moveat. Germani dicunt: euch alle, den einen wie den andern. Ita nominibus *πᾶς* et *ἅπας* saepe adiungitur *ὁμοίως*, modo praecedens modo sequens. Illustravit hunc usum C. G. Krüger post Dionysii Historiographica p. 259 sq. Interdum hanc illamve vocem omiserunt librarii. Sic Phil. III. 75. ex optimo codice *ἅμα* accessit, quod vulgo deerat in *μὴ πάνθ' ἅμα, ὅσα οὐ βουλόμεθα, ποιεῖν ἡμῖν ἀνάγκη γενήσεται*. Etiam *ὁμοῦ, ὁμῶς, ἅμα* apponitur, plerumque praecedens. cf. Boissonade ad Philostrati Heroica p. 277 sq.

παρέστηκε] *Παρεστηκέναι* interdum de iudiciis et sententiis, quae non solum versantur in animis, sed altas etiam radices egerunt. cf. Philipp. I. §. 17. Latini dicunt: stat mihi sententia vel stat mihi hoc. cf. Intpp. ad Liv. XXI. 29, 5.

τούτοις προςθῆσθε] *Προςτίθεσθαί τινι*, a partibus alicuius stare, alicui assentiri. §. 12. *εἰ δ' ἐκείνοις προςθεῖτο*. Latini, saltem poetae, dicunt adiicere, omisso se. cf. ad Virgil. Aen. X. 182.

7. *Πυλῶν καὶ τῶν ἐν Φωκεῦσι πραγμάτων*] Thermopylas occupavit Philippus et quum bello quod dicebatur sacro finem imposuisset et Phocenses delevisset, inter Amphictyonas cum duplici suffragio receptus est: quae narrat Diodorus Sic. L. XVI. 59. 60.

πλεονεξίαν] Sensu civili de singulis civibus in republica, de civitatibus erga civitates, de principibus erga principes, ubique eadem notione, studium plus sibi tribuendi quam leges aut foedera permittunt.

8. *ὅτι – οὐδὲν ἂν ἐνδείξαιτο – ἀλλὰ ἐναντιώσεσθε*] Primum *ὅτι* constructum est cum optativo et *ἄν*, quia possibilitas in genere negatur, etiamsi vellet Philippus, ut res fieri posset; tum vero cum indicativo futuri, quo-

ἄλλων τινὰς Ἑλλήνων ἐκείνῳ προεῖσθε, ἀλλὰ καὶ τοῦ
δικαίου λόγου ποιούμενοι καὶ τὴν προςοῦσαν ἀδοξίαν
τῷ πράγματι φεύγοντες καὶ πάνθ᾽, ἃ προςήκει, προο-
ρώμενοι ὁμοίως ἐναντιώσεσθε, ἄν τι τοιοῦτον ἐπιχει-
9 ρῇ πράττειν, ὥςπερ ἂν εἰ πολεμοῦντες τύχοιτε. τοὺς
δὲ Θηβαίους ἡγεῖτο, ὅπερ συνέβη, ἀντὶ τῶν ἑαυτοῖς
γιγνομένων τὰ λοιπὰ ἐάσειν ὅπως βούλεται πράττειν
ἑαυτόν, καὶ οὐχ ὅπως ἀντιπράξειν καὶ διακωλύσειν,
ἀλλὰ καὶ συστρατεύσειν, ἂν αὐτοὺς κελεύῃ. καὶ νῦν
τοὺς Μεσσηνίους καὶ τοὺς Ἀργείους ταὐτὰ ὑπειλη-
φὼς εὖ ποιεῖ. ὃ καὶ μέγιστόν ἐστι καθ᾽ ὑμῶν ἐγκώ-
10 μιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· κέκρισθε γὰρ ἐκ τούτων
τῶν ἔργων μόνοι τῶν πάντων μηδενὸς ἂν κέρδους τὰ
κοινὰ δίκαια τῶν Ἑλλήνων προέσθαι, μηδ᾽ ἀνταλλάξα-
σθαι μηδεμιᾶς χάριτος μηδ᾽ ὠφελείας τὴν εἰς τοὺς Ἕλ-
ληνας εὔνοιαν. καὶ ταῦτ᾽ εἰκότως καὶ περὶ ὑμῶν οὕτως
ὑπείληφε καὶ κατ᾽ Ἀργείων καὶ Θηβαίων ὡς ἑτέρως, οὐ
μόνον εἰς τὰ παρόντα ὁρῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸ τούτων
11 λογιζόμενος. εὑρίσκει γάρ, οἶμαι, καὶ ἀκούει τοὺς μὲν
ὑμετέρους προγόνους, ἐξὸν αὐτοῖς τῶν λοιπῶν ἄρχειν

niam res, quamvis futura, tanquam certa exprimitur, si Philippus tale quid facere conetur. Sic ubique quum in eadem periodo ad eandem coniunctionem diversi modi ponuntur, causa quaerenda est in sententiarum diversitate: non, quod olim dicebatur et etiamnum in quibusdam libris legitur, id fit variandae orationis causa. *Ἐνδείκνυσθαί τινί τι* est ambitiose alicui aliquid venditare eumque per vanas ostentationes ad suas partes traducere.

τῶν ἄλλων τινὰς Ἑλλήνων] Herodotea fere verborum collocatio, ut pronomen *τις* interponatur vocabulis genitivi partitivi. cf. Matthiae §. 279. annot. 4. (§. 278. ed. 1.). Pronominis significatio videtur fere contemptum recipere.

9. *οὐχ ὅπως – ἀλλὰ καὶ*] Cf. Hermannum ad Viger. p. 790. Schaefer. ad Bosii Ellips. p. 775. Locutio est elliptica pro *οὐκ ἐρῶ, οὐ λέγω ὅπως – ἀλλὰ καί*, quae verti potest non solum non – sed etiam.

καθ᾽ ὑμῶν ἐγκώμιον] cf. quae monui de praepositione *κατά* ad Aeschinem adv. Ctes. §. 50. p. 807. huius Bibl.

10. *ὡς ἑτέρως*] Etiam adverbio *ἑτέρως* praeponitur *ὡς* pleonastice, ut aiunt. Mihi in huiusmodi locutionibus videtur idem significare, quod Latinorum quam, praepositum adiectivis, imprimis superlativis, ad augendam eorum vim: quam aliter! i. e. alia prorsus ratione. Hinc fit, ut grammatici dicant *ὡς* idem esse quod *λίαν*. [cf. doctam de particula *ὡς* commentationem Passovii Lexico Gr. insertam Vol. II. p. 1128. ed. 3.]

68.

Ἑλλήνων, ὥστ' αὐτοὺς ὑπακούειν βασιλεῖ, οὐ μόνον
οὐκ ἀνασχομένους τὸν λόγον τοῦτον, ἡνίκ' ἦλθεν Ἀλέ-
ξανδρος, ὁ τούτων πρόγονος, περὶ τούτων κῆρυξ, ἀλλὰ
καὶ τὴν χώραν ἐκλιπεῖν προελομένους καὶ παθεῖν ὁτιοῦν
ὑπομείναντας, καὶ μετὰ ταῦτα πράξαντας ταῦθ', ἃ πάν-
τες μὲν ἀεὶ γλίχονται λέγειν, ἀξίως δ' οὐδεὶς εἰπεῖν δε-
δύνηται, διόπερ κἀγὼ παραλείψω δικαίως (ἔστι γὰρ
μείζω τἀκείνων ἔργα ἢ ὡς τῷ λόγῳ τις ἂν εἴποι), τοὺς
δὲ Θηβαίων καὶ Ἀργείων προγόνους, τοὺς μὲν συ-
στρατεύσαντας τῷ βαρβάρῳ, τοὺς δ' οὐκ ἐναντιωθέν-
τας. οἶδεν οὖν ἀμφοτέρους ἰδίᾳ τὸ λυσιτελοῦν ἀγα- 12
πήσοντας, οὐχ ὅ τι συνοίσει κοινῇ τοῖς Ἕλλησι σκεψο-
μένους. ἡγεῖτ' οὖν, εἰ μὲν ὑμᾶς ἕλοιτο φίλους, ἐπὶ
τοῖς δικαίοις αἱρήσεσθαι, εἰ δ' ἐκείνοις προσθεῖτο, συν-
εργοὺς ἕξειν τῆς αὐτοῦ πλεονεξίας. διὰ ταῦτ' ἐκείνους
ἀνθ' ὑμῶν καὶ τότε καὶ νῦν αἱρεῖται. οὐ γὰρ δὴ τριή-

11. *ὥστ' αὐτοὺς ὑπακούειν* etc.] Coniunctionem exspectaveris, quae conditionem indicet, *ἐφ' ᾧτε*, sub ea conditione ut; atque etiam in quibusdam libris coniunctioni *ὥστε* haec significatio, ut aliae, quas non habet, adscripta est: quod facilius est quam ostendere, quemadmodum propria sine damno logicae veritatis locum habeat. *Ὥστε* significat consequentiam, quam, etsi non ut conditio proponebatur, re ipsa tamen repudiarunt Athenienses. Ita Graeci interdum effectum ponunt, ubi alii de consilio aut conditione loquuntur. Latine verteris: quum possent ceteris Graecis ita imperitare, ut ipsi dicto audientes essent regi. Sic interpretanda quae Hermannus habet ad Vigerum p. 949.

ἢ ὡς τῷ λόγῳ τις ἂν εἴποι] *Τῷ λόγῳ* emphatice dictum: vel subtilissima oratione. Haec vis inest in articulo: quo minus pleonasmus in *λόγῳ εἰπεῖν* offendere potest, cuius ceteroquin plurima exempla habet similia Lobeckius ad Phryn. p. 754. not.

12. *τὸ λυσιτελοῦν ἀγαπήσοντας*] *Ἀγαπᾶν* quando significat satis habere, contentum esse, construit Demosthenes interdum cum accusativo. §. 19. *τὰ παρόντα ἀγαπᾶν*. cf. Matthiae §. 399. annot. 1. (§. 403. annot. 1. ed. 1.).

ἐπὶ τοῖς δικαίοις] *Ἐπὶ* cum dat. conditionem denotat, eam etiam, qua expleta demum nobis aliquid acquirimus. Vide Matthiae §. 585. β. *περὶ τῶν ἐν X.* §. 9. *εἴπερ ὡς ἀληθῶς ἐπὶ πᾶσι δικαίοις ταῦτα συμβουλεύουσιν.*

καὶ τότε καὶ νῦν αἱρεῖται] Ad varias temporis particulas, in quibus una est praesentis temporis, verbum in praesenti tempore plerumque ponitur. *περὶ τοῦ στεφ.* §. 31. p. 236. *καὶ τοτε καὶ νῦν καὶ ἀεὶ ὁμολογῶ.* Plato Crit. p. 128. inf. huius bibl. *ἐμοὶ μὲν γὰρ καὶ πάλαι οὕτω καὶ νῦν ἔτι δοκεῖ.* Imperfectum tamen habemus *πρὸς Ἄφοβ.* §. 38. *καὶ παραδοῦναι καὶ τότε καὶ νῦν ἤθελον.*

ρεις γε ὁρᾷ πλείους αὐτοῖς ἢ ὑμῖν οὔσας· οὐδ᾽ ἐν μὲν τῇ μεσογείᾳ τιν᾽ ἀρχὴν εὕρηκε, τῆς δ᾽ ἐπὶ τῇ θαλάττῃ καὶ τῶν ἐμπορίων ἀφέστηκεν· οὐδ᾽ ἀμνημονεῖ τοὺς λόγους οὐδὲ τὰς ὑποσχέσεις, ἐφ᾽ αἷς τῆς εἰρήνης ἔτυχεν.

13 Ἀλλὰ νὴ Δί᾽, εἴποι τις ἂν ὡς πάντα ταῦτ᾽ εἰδώς, οὐ πλεονεξίας ἕνεκεν οὐδ᾽ ὧν ἐγὼ κατηγορῶ τότε ταῦτ᾽ ἔπραξεν, ἀλλὰ τῷ δικαιότερ᾽ ἀξιοῦν τοὺς Θηβαίους ἢ ὑμᾶς. ἀλλὰ τοῦτον καὶ μόνον πάντων τῶν λόγων οὐκ ἔνεστ᾽ αὐτῷ νῦν εἰπεῖν· ὁ γὰρ Μεσσήνην Λακεδαιμονίους ἀφιέναι κελεύων πῶς ἂν Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν τότε Θηβαίοις παραδοὺς τῷ δίκαια νομίζειν ταῦτ᾽ εἶναι πεποιηκέναι σκήψαιτο;

14 Ἀλλ᾽ ἐβιάσθη νὴ Δία (τοῦτο γάρ ἐσθ᾽ ὑπόλοιπον), καὶ παρὰ γνώμην, τῶν Θετταλῶν ἱππέων καὶ τῶν Θηβαίων ὁπλιτῶν ἐν μέσῳ ληφθείς, συνεχώρησε ταῦτα. καλῶς. οὐκοῦν φασὶ μὲν μέλλειν πρὸς τοὺς Θηβαίους αὐτὸν ὑπόπτως ἔχειν, καὶ λογοποιοῦσι πε-
15 ριιόντες τινὲς, ὡς Ἐλάτειαν τειχιεῖ· ὁ δὲ ταῦτα μὲν μέλλει καὶ μελλήσει γε, ὡς ἐγὼ κρίνω, τοῖς Μεσσηνίοις δὲ καὶ τοῖς Ἀργείοις ἐπὶ τοὺς Λακεδαιμονίους

τιν᾽ ἀρχὴν εὕρηκε] *Εὑρίσκειν* hic non est in genere aliquid sibi comparare, sed sollertiae, artis dolique significationem sibi adiunctam habet.

13. *τῷ δικαιότερ᾽ ἀξιοῦν τοὺς Θηβ. ἢ ὑμᾶς*] Nota hic dativum simpliciter sine praepositione poni, in praecedente membro *ἕνεκεν* cum genitivo. Quo, qui obiectionem facit, per dativum proximam causam indicare vult, per praepositionem cum genitivo notionem ut remotiorem in praesentium omnium animis significare vult.

τοῦτον καὶ μόνον] Nota *καὶ* intensivum, quod interdum viris doctis offendiculo fuit. Conf. Schaefer. ad Long. p. 351. Vertere possis et quidem.

Μεσσήνην] Philippus favebat Peloponnesiis, qui instabant, ut Lacedaemonii Messene sederent. Quum huic rei faveret, quo tandem iure vel iuris praetextu Thebanis Orchomenum et Coroneam poterat tradere?

14. *μέλλειν - μέλλει καὶ μελλήσει γε*] Facetus verborum lusus ob ambiguitatem verbi *μέλλειν*, quod tum tempus futurum, tum moram indicat. Qui semper aliquid facturus est, is nunquam id faciet.

Ἐλάτειαν] Urbem munitam Phocidis in septentrionali littore Cephissi, cuius muri in bello Phocensi erant diruti. Rumor vero, qui spargebatur, Philippum eos restituturum, nunc vanus erat. Praevidebat autem oratoris sagacitas opportuno tempore fore, ut Philippus hanc urbem occuparet: quod accidit Ol. CX. 3. Cf. *περὶ τοῦ στεφ.* §. 152. ss. p. 278.

συμβάλλειν οὐ μέλλει, ἀλλὰ καὶ ξένους εἰςπέμπει καὶ
χρήματ' ἀποστέλλει καὶ δύναμιν μεγάλην ἔχων αὐτός
ἐστι προςδόκιμος. τοὺς μὲν ὄντας ἐχθροὺς Θηβαίων
Λακεδαιμονίους ἀναιρεῖ, οὓς δ' ἀπώλεσεν αὐτὸς πρότε-
ρον Φωκέας νῦν σώζει; καὶ τίς ἂν ταῦτα πιστεύσειεν;
ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ ἂν ἡγοῦμαι Φίλιππον, οὔτ' εἰ τὰ 16
πρῶτα βιασθεὶς ἄκων ἔπραξεν, οὔτ' ἂν εἰ νῦν ἀπε-
γίγνωσκε Θηβαίους, τοῖς ἐκείνων ἐχθροῖς συνεχῶς ἐναν-
τιοῦσθαι, ἀλλ' ἀφ' ὧν νῦν ποιεῖ κἀκεῖνα ἐκ προαιρέ-
σεως δῆλός ἐστι ποιήσας. ἐκ πάντων δ', ἄν τις ὀρθῶς
θεωρῇ, πάντα πραγματεύεται κατὰ τῆς πόλεως συντάτ-
των. καὶ τοῦτ' ἐξ ἀνάγκης τρόπον τιν' αὐτῷ νῦν γε δὴ 17
συμβαίνει. λογίζεσθε γάρ. ἄρχειν βούλεται, τούτου
δ' ἀνταγωνιστὰς μόνους ὑπείληφεν ὑμᾶς. ἀδικεῖ πολὺν
ἤδη χρόνον, καὶ τοῦτο αὐτὸς ἄριστα σύνοιδεν ἑαυτῷ·
οἷς γὰρ οὖσιν ὑμετέροις ἔχει, τούτοις πάντα τἄλλα
ἀσφαλῶς κέκτηται· εἰ γὰρ Ἀμφίπολιν καὶ Ποτίδαιαν
προεῖτο, οὐδ' ἂν οἴκοι μένειν βεβαίως ἡγεῖτο. ἀμφότερα 18
οὖν οἶδε, καὶ ἑαυτὸν ὑμῖν ἐπιβουλεύοντα καὶ ὑμᾶς
αἰσθανομένους· εὖ φρονεῖν δ' ὑμᾶς ὑπολαμβάνων δι-
καίως [ἂν] αὐτὸν μισεῖν νομίζει καὶ παρώξυνται, πεί-
σεσθαί τι προςδοκῶν, ἂν καιρὸν λάβητε, ἐὰν μὴ φθάσῃ
ποιήσας πρότερος. διὰ ταῦτ' ἐγρήγορεν, ἐφέστηκεν, ἐπὶ

τοὺς μὲν ὄντας ἐχθροὺς] *Εἶναι* hic ponitur cum vi: exsistere, quam vim ubi habet, praeponi solet in enuntiatione. Interdum haec offenderunt, v. c. apud Xenoph. Memm. II. 1, 28. *τῶν γὰρ ὄντων ἀγαθῶν καὶ καλῶν οὐδὲν ἄνευ πόνου καὶ ἐπιμελείας θεοὶ διδόασιν*, ubi Valckenar. coniiciebat *ὄντως*. *περὶ τῶν ἐν Χεῤῥον.* §. 17. *ἂν μὲν τοίνυν ᾖ τὸ συνεστηκὸς τοῦτο στράτευμα*, ubi oppositum est *διαλύεσθαι*. Phil. III. 56. *ὅτ' ἦν ἡ πόλις.*

νῦν σώζει] Praesens de re, quam futuram esse oporteret, acerbi quid habet. Philippus semper tempori paret.

16. *εἰ νῦν ἀπεγίγνωσκε Θηβαίους*] Si nunc Thebanis ita diffideret, ut de ope eorum desperaret, ut non speraret se eos aliquando ad suas partes traducere posse.

ἀφ' ὧν νῦν ποιεῖ – δῆλός ἐστι etc.] Ex iis, quae nunc facit, apparet. *Ἀπό* ponitur interdum cum *δῆλον εἶναι, δοκεῖν, ἐοικέναι*. Cf. Matthiae §. 572. p. 1130. s.

ἐκ πάντων – πάντα πραγματεύεται] Brachylogice: ex omnibus – intelligitur omnia in damnum civitatis eum machinari.

17. *λογίζεσθε γάρ* etc.] Breves enuntiationes cum parvis particulis, vel prorsus *ἀσύνδετοι*, attentioni excitandae inserviunt.

τῇ πόλει θεραπεύει τινὰς Θηβαίων καὶ Πελοποννησίων
19 τοὺς ταὐτὰ βουλομένους τούτοις, οὓς διὰ μὲν πλεονεξίαν τὰ παρόντα ἀγαπήσειν οἴεται, διὰ δὲ σκαιότητα τρόπων τῶν μετὰ ταῦτ᾽ οὐδὲν προόψεσθαι. καίτοι σωφρονοῦσί γε καὶ μετρίως ἐναργῆ παραδείγματ᾽ ἔστιν ἰδεῖν, ἃ καὶ πρὸς Μεσσηνίους καὶ πρὸς Ἀργείους ἔμοιγ᾽ εἰπεῖν συνέβη, βέλτιον δ᾽ ἴσως καὶ πρὸς ὑμᾶς ἐστιν εἰρῆσθαι.

20 Πῶς γὰρ οἴεσθ᾽, ἔφην, ὦ ἄνδρες Μεσσήνιοι, δυσχερῶς ἀκούειν Ὀλυνθίους, εἴ τίς τι λέγοι κατὰ Φιλίππου κατ᾽ ἐκείνους τοὺς χρόνους, ὅτ᾽ Ἀνθεμοῦντα μὲν αὐτοῖς ἠφίει, ἧς πάντες οἱ πρότερον Μακεδονίας βασιλεῖς ἀντεποιοῦντο, Ποτίδαιαν δ᾽ ἐδίδου τοὺς Ἀθηναίων ἀποίκους ἐκβαλών, καὶ τὴν μὲν ἔχθραν τὴν πρὸς ἡμᾶς αὐτὸς ἀνῄρητο, τὴν χώραν δ᾽ ἐκείνοις ἐδεδώκει καρποῦσθαι; ἆρα προσδοκᾶν αὐτοὺς τοιαῦτα πείσεσθαι,

§. 20. ἠφίει] Sic optimi codices: nonnulli ἀφίει. Sed augmentum huius verbi in compositione transfertur in praepositionem, quoniam prima syllaba simplicis ἵημι longa est. cf. Matthiae §. 211. II. 1. Etiam terminatio ει notabilis est, ut primae personae ἠφίειν, de qua similibusque dubitat Porsonus ad Eurip. Orest. v. 141. Sed haec hodie satis certa. Utinam essent omnia, quae Porsono aliisque certissima fuerunt!

ἐπὶ τῇ πόλει θεραπεύει] Ἐπί c. dativo significat h. l. adversus, in perniciem nostrae civitatis. Rarior est significatio. Accessit ea in nova editione Matthiaei Gr. Gr. §. 586. δ. p. 1168. Coniungenda autem sunt Πελοποννησίων τοὺς ταὐτὰ βουλομένους τούτοις. Ταὐτὰ βούλεσθαί τινι est alicuius partes sequi.

19. διὰ δὲ σκαιότητα τρόπων] Σκαιότης τρόπων tropice stupiditas mentis: τρόπους enim hic mentem esse seu ingenium apparet ex verbis οὐδὲν προόψεσθαι.

20. πῶς γὰρ οἴεσθ᾽ etc.] Respicit hunc locum Aquila Romanus de fig. sentent. et elocut. IX. „Apostrophe, aversio, necessaria plerumque figura, ubi ad alios dicta volumus, ad alios dicere videmur. Acutissimum exemplum in Philippicis Demosthenis, ubi quibus verbis populum Atheniensem monitum vult, ea se dicit apud Graecos et Arcadas et Messenios concionatum invidiose." De verbo ἀκούειν pro ἀκηκοέναι cf. Phil. I. 23. Hoc loco videtur ad attentionem Atheniensium imprimis in hoc momentum convertendam positum.

Ἀνθεμοῦντα] Urbs Macedoniae Olyntho propinqua, quam Olynthii in regis potestate esse dolebant: eam autem callido consilio Philippus Olynthiis donabat, ut eorum viribus pro arbitrio uti posset.

71.

ἢ λέγοντος ἄν τινος πιστεῦσαι οἴεσθε; ἀλλ᾽ ὅμως, ἔφην 21
ἐγώ, μικρὸν χρόνον τὴν ἀλλοτρίαν καρπωσάμενοι πο-
λὺν τῆς ἑαυτῶν ὑπ᾽ ἐκείνου στέρονται, αἰσχρῶς ἐκπε-
σόντες, οὐ κρατηθέντες μόνον, ἀλλὰ καὶ προδοθέντες
ὑπ᾽ ἀλλήλων καὶ πραθέντες· οὐ γὰρ ἀσφαλεῖς ταῖς
πολιτείαις αἱ πρὸς τοὺς τυράννους αὗται λίαν ὁμιλίαι.
τί δ᾽ οἱ Θετταλοί; ἆρ᾽ οἴεσθ᾽, ἔφην, ὅτ᾽ αὐτοῖς τοὺς 22
τυράννους ἐξέβαλλε καὶ πάλιν Νίκαιαν καὶ Μαγνησίαν
ἐδίδου, προσδοκᾶν τὴν καθεστῶσαν νῦν δεκαδαρχίαν

λέγοντος ἄν τινος πιστεῦσαι] Opineris fortasse dativum ad verbum *πιστεῦσαι* relatum ponendum fuisse. Sed participium absolutum sententiam ex se ipsa pendentem reddit eique enuntiationis absolutae vim tribuit. Exempla habet Matthiae §. 568. p. 1122.

21. *τὴν ἀλλοτρίαν*] In hac similibusque formulis ellipsis substantivi *γῆν* vel *χώραν* tam propria est, ut substantivum nusquam addatur nisi oppositionis causa. Cf. tamen Phil. III. §. 27.

αἰσχρῶς ἐκπεσόντες] Ἐκπίπτειν verbum est proprium de iis, qui patria excidunt et ita caput, libertatem et bona amittunt, de exsulibus, qui patriam deserere coguntur; raro de iis, qui sponte id faciunt.

22. *ὅτ᾽ αὐτοῖς τοὺς τυράννους ἐξέβαλλε*] Quum iis, eorum causa, in eorum salutem, tyrannos eiiceret. *περὶ τῶν ἐν Χεῤῥον.* §. 65. *τῷ τοὺς τυράννους ἐκβαλεῖν Φίλιππον αὐτοῖς.* Recte igitur Bekker. *αὐτοῖς* pro vulg. *αὐτῶν* dedit e duobus codd.

Νίκαιαν] Urbem ad Oetae radices australes in Thessaliae finibus munitam, qua Phocenses potiti erant quamque reddidit Thessalis Philippus. De Magnesia vide ad Olynth. I. 7.

δεκαδαρχίαν] Philipp. III. §. 26. legimus. *οὐχὶ τὰς πολιτείας καὶ τὰς πόλεις αὐτῶν παρῄρηται καὶ τετραρχίας κατέστησε παρ᾽ αὐτοῖς.* Si attendimus ad rationem, qua Harpocration *Φιλιππικοὺς λόγους* laudare solitus est, in suo codice *τετραρχίαν* invenisse videtur h. l., non *δεκαδαρχίαν*. Is enim s. v. *δεκαδαρχία*, *Ἰσοκράτης*, inquit, *ἐν τῷ Πανηγυρικῷ τρόπον τινὰ ἐξηγήσατο τοὔνομα. φησὶ γὰρ, ὅτι Λακεδαιμόνιοι δέκα μόνον ἄνδρας κυρίους ἑκάστης πόλεως ἐποίησαν. Φίλιππος μέντοι παρὰ Θετταλοῖς δεκαδαρχίας οὐ κατέστησεν, ὡς γέγραπται ἐν τῷ ἕκτῳ τῶν Φιλιππικῶν, ἀλλὰ τετραρχίας.* Verba quidem ipsius Harpocrationis ambigua sunt et quaeritur, num verba *ὡς γέγραπται κ. τ. λ.* sensum habeant hoc se ipsum ibi scriptum invenisse, decadarchias Philippum instituisse, veritatem autem eius ut criticum se negare, an hoc loco scriptum esse tetrarchias Philippum instituisse. Recentiores de veritate lectionis *δεκαδαρχίαν* parum solliciti rem interpretando tentarunt solvere. Non quidem contendunt Philippum in Thessalia decadarchias instituisse, sed v. c. Olivier opinatur totam regionem in quatuor partes divisam fuisse, singulis autem partibus decemviros praepositos. Iacobsius autem existimat, quum eo tempore in urbibus vi occupatis *δεκαδαρχίαι* constitutae fuerint, huic nomini adiunctam fuisse notionem oligarchiae: hinc tropice *δεκαδαρχίας* κατα-

ἔσεσθαι παρ' αὐτοῖς; ἢ τὸν τὴν πυλαίαν ἀποδόντα, τοῦτον τὰς ἰδίας αὐτῶν προσόδους παραιρήσεσθαι; οὐκ ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ μὴν γέγονε ταῦτα καὶ πᾶσιν
23 ἔστιν εἰδέναι. ὑμεῖς δ', ἔφην ἐγώ, διδόντα μὲν καὶ ὑπισχνούμενον θεωρεῖτε Φίλιππον, ἐξηπατηκότα δ' ἤδη καὶ παρακεκρουμένον ἀπεύχεσθε, ἂν σωφρονῆτ', ἰδεῖν. ἔστι τοίνυν νὴ Δί', ἔφην ἐγώ, παντοδαπὰ εὑρημένα ταῖς πόλεσι πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν, οἷον χαρακώματα καὶ τείχη καὶ τάφροι καὶ τἆλλα ὅσα τοιαῦτα.
24 καὶ ταῦτα μέν ἐστιν ἅπαντα χειροποίητα καὶ δαπάνης προσδεῖται· ἓν δέ τι κοινὸν ἡ φύσις τῶν εὖ φρονούντων ἐν ἑαυτῇ κέκτηται φυλακτήριον, ὃ πᾶσι μέν ἐστιν ἀγαθὸν καὶ σωτήριον, μάλιστα δὲ τοῖς πλήθεσι πρὸς τοὺς τυράννους. τί οὖν ἐστι τοῦτο; ἀπιστία. ταύτην φυλάττετε, ταύτης ἀντέχεσθε· ἐὰν ταύτην σώζητε,
25 οὐδὲν μὴ δεινὸν πάθητε. τί ζητεῖτε; ἔφην. ἐλευθερίαν. εἶτ' οὐχ ὁρᾶτε Φίλιππον ἀλλοτριωτάτας ταύτῃ καὶ τὰς προσηγορίας ἔχοντα; βασιλεὺς γὰρ καὶ τύραννος ἅπας ἐχθρὸς ἐλευθερίᾳ καὶ νόμοις ἐναντίος. οὐ φυλάξεσθ', ἔφην, ὅπως μή, πολέμου ζητοῦντες ἀπαλλαγῆναι, δεσπότην εὕρητε;

στῆσαι nil esse nisi oligarchiam inducere; sic vocabulum urgendum non esse. Quum vero locutio tropice nusquam legatur et propter certum numerum tropo parum apta sit, *τετραρχίαν* videtur reponendum, et Harpocrationis locum ita interpretor, ut ipse hoc vocabulum in suo codice repcrisse significaverit.

23. *θεωρεῖτε*] Augerus vertens videtis errasse videtur. Existimo enim verbum esse imperativum, ut iam Wolfius locum cepit.

παρακεκρουμένον] Harpocration: *Μετῆκται τοὔνομα ἀπὸ τοῦ τοὺς ἱστάντας τι ἢ μετροῦντας κρούειν τὰ μέτρα καὶ διασείειν ἕνεκα τοῦ πλεονεκτεῖν.* Illustrat F. A. Wolfius vocabulum ad Leptin. p. 291.

24. *τοῖς πλήθεσι πρὸς τοὺς τυράννους*] De plurali *τὰ πλήθη* cf. ad Aeschinem adv. Ctes. §. 134. nec erat cur eum addubitaret Schneiderus ad Theophr. Charact. VI. 3. Hic imprimis ob oppositum pluralem *τυράννους* aptus est.

οὐδὲν μὴ δεινὸν πάθητε] Hanc verborum collocationem ex optimo codice recepit Bekkerus eandemque habet Stobaeus locum laudans: vulg. *οὐδὲν δεινὸν μὴ πάθητε.* Illa sine dubio praeferenda: *οὐδὲν μή* constructum est ut *οὐ μή* sequente aoristo coniunctivi vel futuro indicativi. Sensus est *οὐ φοβητέον, μὴ δεινόν τι πάθητε*, sed *τι* cum negatione *οὐ* coaluit in *οὐδέν.*

25. *οὐ φυλάξεσθ'*] Haec interrogatio per simplex *οὐ*, pro quo saepius *οὐκοῦν* ponitur, cum

Ταῦτ' ἀκούσαντες ἐκεῖνοι καὶ θορυβοῦντες, ὡς 26
ὀρθῶς λέγεται, καὶ πολλοὺς ἑτέρους λόγους παρὰ τῶν
πρέσβεων, καὶ παρόντος ἐμοῦ καὶ πάλιν ὕστερον, ὡς
ἔοικεν, οὐδὲν μᾶλλον ἀποσχήσονται τῆς Φιλίππου φι-
λίας οὐδ' ὧν ἐπαγγέλλεται. καὶ οὐ τοῦτό ἐστιν ἄτοπον,
εἰ Μεσσήνιοι καὶ Πελοποννησίων τινὲς παρ' ἃ τῷ λο-
γισμῷ βέλτισθ' ὁρῶσί τι πράξουσιν· ἀλλ' [εἰ] ὑμεῖς 27
οἱ καὶ συνιέντες αὐτοὶ καὶ τῶν λεγόντων ἀκούοντες
ἡμῶν, ὡς ἐπιβουλεύεσθε, ὡς περιστοιχίζεσθε, ἐκ τοῦ
μηδὲν ἤδη ποιεῖν λήσεθ', ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, πάντα
ταῦθ' ὑπομείναντες· οὕτως ἡ παραυτίχ' ἡδονὴ καὶ ῥᾳ-
στώνη μεῖζον ἰσχύει τοῦ ποθ' ὕστερον συνοίσειν μέλ-
λοντος.

Περὶ μὲν δὴ τῶν ὑμῖν πρακτέων καθ' ὑμᾶς αὐ- 28
τοὺς ὕστερον βουλεύσεσθε, ἂν σωφρονῆτε· ἃ δὲ νῦν
ἀποκρινάμενοι τὰ δέοντ' ἂν εἴητ' ἐψηφισμένοι, ταῦτ' ἤδη
λέξω. ἦν μὲν οὖν δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς
ἐνεγκόντας τὰς ὑποσχέσεις, ἐφ' αἷς ἐπείσθητε ποιήσα-
σθαι τὴν εἰρήνην, καλεῖν· οὔτε γὰρ αὐτὸς ἄν ποτε 29
ὑπέμεινα πρεσβεύειν, οὔτ' ἂν ὑμεῖς οἶδ' ὅτι ἐπαύ-
σασθε πολεμοῦντες, εἰ τοιαῦτα πράξειν τυχόντα εἰρή-
νης Φίλιππον ᾤεσθε· ἀλλ' ἦν πολὺ τούτων ἀφεστη-

futuro indicativi vim habet exhortationis. Cf. Matthiae §. 498. c. p. 941.

26. θορυβοῦντες] Rarius de fausto acclamantium et assentientium strepitu: quam significationem illustravit Iacobs Animadv. in Anthol. Vol. I. P. II. p. 52.

ὡς ἔοικεν] Formula usurpata de iis, quae per eventum rerum perspiciuntur.

27. ὡς περιστοιχίζεσθε] Cf. ad Phil. I. 9.

λήσεθ' – πάντα ταῦθ' ὑπομείναντες] „Ex vestra desidia id eveniet, ut vos non sentientes patiamini omnia, quaecunque alii vel pessima passi sunt."

ἡ παραυτίχ' ἡδονὴ] Heindorfio notante ad Protag. §. 106. p. 620. non est quae statim et sine labore paratur, sed cuius in praesens est fructus citoque perit.

28. ἀποκρινάμενοι] Hic de decreto, quod publice Philippo tanquam responsio ad legatorum querelas reddendum erat.

29. ὑμεῖς οἶδ' ὅτι] Vulgo εὖ οἶδ': optimi codd. omittunt εὖ. Cf. Phil. I. 30.

εἰ – ᾤεσθε] Si – putassetis. Aoristus quidem plerumque hac vi plusquamperfecti legitur. Sin adhibetur imperfectum, res in id tempus revocatur, quo fiebat: quod saepe multum ponderis addit orationi. Cautius igitur de imperfecto loquendum erat Rüdigero ad Phil. I. p. 24.

κότα τὰ τότε λεγόμενα. καὶ πάλιν γ'. ἑτέρους καλεῖν
τίνας; τοὺς ὅτ' ἐγώ, γεγονυίας ἤδη τῆς εἰρήνης, ἀπὸ
τῆς ὑστέρας ἥκων πρεσβείας τῆς ἐπὶ τοὺς ὅρκους,
αἰσθόμενος φενακιζομένην τὴν πόλιν, προὔλεγον καὶ
διεμαρτυρόμην καὶ οὐκ εἴων προέσθαι Πύλας οὐδὲ
30 Φωκέας, λέγοντας, ὡς ἐγὼ μὲν ὕδωρ πίνων εἰκότως
δύσκολος καὶ δύστροπός εἰμί τις ἄνθρωπος, Φίλιππος
δ' ἅπερ εὔξαισθ' ἂν ὑμεῖς, ἐὰν παρέλθῃ, πράξει,
καὶ Θεσπιὰς μὲν καὶ Πλαταιὰς τειχιεῖ, Θηβαίους δὲ
παύσει τῆς ὕβρεως, Χεῤῥόνησον δὲ τοῖς αὑτοῦ τέλεσι
διορύξει, Εὔβοιαν δὲ καὶ τὸν Ὠρωπὸν ἀντ' Ἀμφιπόλεως
ὑμῖν ἀποδώσει· ταῦτα γὰρ ἅπαντα ἐπὶ τοῦ βήματος
ἐνταυθοῖ μνημονεύετ' οἶδ' ὅτι ῥηθέντα, καίπερ ὄντες
31 οὐ δεινοὶ τοὺς ἀδικοῦντας μεμνῆσθαι. καὶ τὸ πάντων
αἴσχιστον, καὶ τοῖς ἐγγόνοις πρὸς τὰς ἐλπίδας τὴν

τοὺς ὅτ' ἐγώ etc.] Articulus hic positus est pro demonstrativo, quoniam ut substantivum addita est enuntiatio tota. Haeserunt viri docti variaque tentarunt. Cf. Matthiae §. 273. *περὶ τῶν ἐν X.* §. 54. [Rectius articulum iunges cum participio *λέγοντας*, nimium sane ab illo disiuncto sententiis interiectis. V. C. F. R.].

30. *ὕδωρ πίνων*] Anxius, imbecillus homo, animi laetitia et spe bona destitutus, hinc difficilis in alios. Commentarii loco est *περὶ παραπρ.* §. 46. p. 355. *ἐπαναστὰς δ' ὁ Φιλοκράτης μάλα ὑβριστικῶς „οὐδέν" ἔφη „θαυμαστόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ ταὐτὰ ἐμοὶ καὶ Δημοσθένει δοκεῖν· οὗτος μὲν γὰρ ὕδωρ, ἐγὼ δὲ οἶνον πίνω." καὶ ὑμεῖς ἐγελᾶτε.* Ludibrium in eo inest, quod aliquis dicebatur *πρὸς ὕδωρ γράφειν*, is scilicet, qui orationem tam anxie metitur, ut aquam ipsi attributam impleat, ne verbo vel longior vel brevior sit quam aqua patitur. [Vetustum dictum poetae: *ὕδωρ δὲ πίνων οὐδὲν ἂν τέκοις καλόν*, in proverbium abiit, et *ὑδροπόται* pro frigidis et morosis habebantur. Vid. Interpp. Horatii I. Epist. XIX. 2. Animadverss. ad Anth. Gr. I. 2. p. 231.]

Θεσπιὰς μ. καὶ Πλαταιὰς] Urbes satis olim potentes, quas Thebani diruerant, quoniam Atheniensium partibus fideliter studuerant et excidi malebant quam fidem datam fallere.

Ὠρωπὸν] Locus munitus propinquus mari ad fines septentrionales Atticae, cuius possessio non poterat non magni momenti esse Atheniensibus.

31. *πρὸς τὰς ἐλπίδας*] In spem futuri. Praesens rerum conditio misera erat, ut quivis intelligebat et sentiebat: melior igitur speranda erat. Idem est quod supra *εὐχῆς ἄξιον* dicebatur. Possumus locutionem comparare cum proverbio *ἐπ' ἐλπίδος ὀχεῖσθαι*, quod illustrat Wyttenbachius ad Phaedon. p. 227.

αὐτὴν εἰρήνην εἶναι ταύτην ἐψηφίσασθε· οὕτω τελέως ὑπήχθητε. Τί δὴ ταῦτα νῦν λέγω καὶ καλεῖν φημι δεῖν τούτους; ἐγὼ νὴ τοὺς θεοὺς τἀληθῆ μετὰ παῤῥησίας
ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι, οὐχ ἵν' εἰς λοι- 32
δορίαν ἐμπεσὼν ἐμαυτῷ μὲν ἐξ ἴσου λόγον παρ' ὑμῖν ποιήσω, τοῖς δ' ἐμοὶ προσκρούσασιν ἐξ ἀρχῆς καινὴν παράσχω πρόφασιν τοῦ πάλιν τι λαβεῖν παρὰ Φιλίππου· οὐδ' ἵνα τὴν ἄλλως ἀδολεσχῶ. ἀλλ' οἶμαί ποθ' ὑμᾶς λυπήσειν ἃ Φίλιππος πράττει μᾶλλον ἢ τὰ
νυνί· τὸ γὰρ πρᾶγμα ὁρῶ προβαῖνον, καὶ οὐχὶ βου- 33
λοίμην μὲν ἂν εἰκάζειν ὀρθῶς, φοβοῦμαι δὲ, μὴ λίαν ἐγγὺς ᾖ τοῦτ' ἤδη. ὅταν οὖν μηκέθ' ὑμῖν ἀμελεῖν ἐξουσία γίγνηται τῶν συμβαινόντων, μηδ' ἀκούηθ' ὅτι ταῦτ' ἐφ' ὑμᾶς ἐστιν ἐμοῦ μηδὲ τοῦ δεῖνος, ἀλλ' αὐτοὶ πάντες ὁρᾶτε καὶ εὖ εἰδῆτε, ὀργίλους καὶ τραχεῖς
ὑμᾶς ἔσεσθαι νομίζω. φοβοῦμαι δὴ, μὴ τῶν πρέ- 34
σβεων σεσιωπηκότων, ἐφ' οἷς αὑτοῖς συνίσασι δεδωροδοκηκόσι, τοῖς ἐπανορθοῦν τι πειρωμένοις τῶν διὰ τού-

§. 34. φοβοῦμαι δὴ] Sic Bekkerus ex optimis codd. Vulgo φοβοῦμαι δὲ, quomodo, inquit Schaeferus, vel tacentibus libris scribendum. Causa haec est, cur orator illos homines velit vocari, Iam metuo, non metuo autem.

32. οὐχ ἵν' etc.] Sententia est: „Non ut mihi in convicia descendenti ipsi placidas aures praebeatis, quemadmodum praebuistis iis, qui convicia in me coniecerunt." Alias formula est oratorum frequentissima ὁμοίως ἀμφοτέρων ἀκούειν, ἐξ ἴσου ἀκούειν.

πάλιν τι λαβεῖν παρὰ Φιλίππου] Commentarii loco est περὶ τοῦ στεφ. §. 49.

ἃ Φίλιππος πράττει] Existimo sententiam esse: quae Philippus meditatur, quod in animo habet. Opponitur τὰ νυνί, praesens rerum conditio. Hanc esse sententiam patere mihi videtur ex iis, quae statim sequuntur, τὸ γὰρ πρᾶγμα ὁρῶ προβαῖνον. Wolfius τὰ νυνί explicat ea quae nunc a me dicta sunt, liberius.

33. μηδ' ἀκούηθ' – ἀλλ' αὐτοὶ – ὁρᾶτε] Dici solet in huiusmodi locis ante ἀλλά supplendum esse μόνον. Sed verissime, ni fallor, monet Schaeferus ad Bosii Ell. p. 309. „Diligenter cavendum, ne, quod πρὸς ἀντιδιαστολὴν simpliciter dictum est, pro elliptico dicendi genere hac ratione explendo habeas." Multo fortior est oratio μόνον non intellecto.

34. ἐφ' οἷς] Haec iungenda cum δεδωροδοκηκόσι. Δωροδοκεῖν ἐπί τινι est dona accipere ut aliquid facias. περὶ τῶν ἐν Χεῤῥ. §. 109. τοὺς ἐπὶ τοῖς πράγμασι δωροδοκοῦντας. Cf. supra §. 12.

τους ἀπολωλότων τῇ παρ' ὑμῶν ὀργῇ περιπεσεῖν συμβῇ·
ὁρῶ γάρ, ὡς τὰ πολλὰ ἐνίους οὐκ εἰς τοὺς αἰτίους,
ἀλλ' εἰς τοὺς ὑπὸ χεῖρα μάλιστα τὴν ὀργὴν ἀφιέντας.
35 ἕως οὖν ἔτι μέλλει καὶ συνίσταται τὰ πράγματα καὶ
κατακούομεν ἀλλήλων, ἕκαστον ὑμῶν, καίπερ ἀκριβῶς
εἰδότα, ὅμως ἐπαναμνῆσαι βούλομαι, τίς ὁ Φωκέας
πείσας καὶ Πύλας ὑμᾶς προέσθαι· ὧν καταστὰς ἐκεῖ-
νος κύριος, τῆς ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ὁδοῦ καὶ τῆς εἰς
Πελοπόννησον κύριος γέγονε, καὶ πεποίηχ' ὑμῖν μὴ
περὶ τῶν δικαίων μηδ' ὑπὲρ τῶν ἔξω πραγμάτων εἶναι
τὴν βουλήν, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ καὶ τοῦ πρὸς
τὴν Ἀττικὴν πολέμου, ὃς λυπήσει μὲν ἕκαστον, ἐπειδὰν
36 παρῇ, γέγονε δ' ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. εἰ γὰρ μὴ παρε-
κρούσθητε τόθ' ὑμεῖς, οὐδὲν ἂν ἦν τῇ πόλει πρᾶγμα·
οὔτε γὰρ ναυσὶ δήπου κρατήσας εἰς τὴν Ἀττικὴν
ἦλθεν ἄν ποτε στόλῳ Φίλιππος οὔτε πεζῇ βαδίζων
ὑπὲρ τὰς Πύλας καὶ Φωκέας, ἀλλ' ἢ τὰ δίκαι' ἂν
ἐποίει καὶ τὴν εἰρήνην ἄγων ἡσυχίαν εἶχεν, ἢ παρα-
χρῆμ' ἂν ἦν ἐν ὁμοίῳ πολέμῳ, δι' ὃν τότε τῆς εἰρήνης
37 ἐπεθύμησεν. ταῦτ' οὖν, ὡς μὲν ὑπομνῆσαι, νῦν ἱκα-
νῶς εἴρηται· ὡς δ' ἂν ἐξετασθείη μάλιστ' ἀκριβῶς, μὴ
γένοιτο, ὦ πάντες θεοί· οὐδένα γὰρ βουλοίμην ἂν
ἔγωγε, οὐδ' εἰ δίκαιός ἐστ' ἀπολωλέναι, μετὰ τοῦ πάν-
των κινδύνου καὶ τῆς ζημίας δίκην ὑποσχεῖν.

τὴν ὀργὴν ἀφιέντας] Rara phrasis hac vi, qua similis est Germanicae: den Zorn auslassen, indulgere irae. κατὰ Ἀνδροτ. §. 58. p. 611. ὧν προσῆκέ σοι τὴν ὀργὴν οὐκ εἰς τῶν πολιτῶν τὸν τυχόντα ἀφιέναι.

36. *καὶ τὴν εἰρήνην ἄγων ἡσυχίαν εἶχεν*] Hic locus proprium discrimen inter εἰρήνην, ἡσυχίαν ἄγειν et ἔχειν ostendit, quod dubitanter constitui apud Lysiam in Eratosth. §. 75.

ἐν ὁμοίῳ πολέμῳ, δι' ὃν] Brachylogice pro ἐν ὁμοίῳ πολέμῳ, οἷος ἦν, δι' ὅν.

37. *μὴ γένοιτο, ὦ πάντες θεοί*] Cautio fortis! Cavet orator accuratam inquisitionem, ne lites exoriantur, quas Philippus in suam utilitatem vertere possit.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΧΕΡΡΟΝΗΣΩι.

PROOEMIUM.

Notabile, quam diversus sit color huius orationis a colore proxime antecedentis. In hac vult percutere et eo quidem, quod quae Atheniensibus dedecori et turpitudini sunt eosque tandem in perniciem praecipitare oportet, adauget. Profecit etiam, si non omnia, non nihil certe. Etsi enim Diopithes quae optanda erant subsidia non acciperet, loco tamen suo manebat impunis.

Chersonesus Thracica, potens haec paeninsula ad Hellespontum, nullo non tempore maximum habebat momentum Atheniensibus ad tutandam imprimis navigationem per Hellespontum. Pace cum Philippo facta iis adscripta erat, Cardia urbe excepta, quae cum parvo agello libera et sui iuris facta esse videtur. Paullo post coloniam in Chersonesum deduxerunt Athenienses duce Diopithe, hoc procul dubio consilio, ut essent copiae haud exiguae in vicinitate Macedonum, quae observarent Philippum eiusque conamina vel impedirent vel coartarent atque etiam tempore dato ipsam eius quae erat potentiam deminuerent. Colonia ab incolis bene excepta praeter Cardianos, qui in iure se suo interpellatos conclamitabant. Diopithes, vir acer et audax, urbi bellum inferebat et quum Philippus ab ea in auxilium vocatus opem ferret, Diopithes etiam regis possessiones vexabat. Philippus postulabat ab Atheniensibus, ut sibi satisfieret, puniretur Diopithes et res Cardianorum componerentur. Perturbantur Athenienses. Philippi asseclae clamabant ruptam esse pacem, et nisi Philippo in omnibus concederetur, bellum eum esse denuntiaturum. Prodit Demosthenes cum fortitudine bono civi convenient. Quaestioni, qua omnibus se altum iniecturos silentium opinabantur amici Macedonis, num bellum an pacem mallent, occurrit alia simplice, num se non liceat defendere. Tum ostendit Philippum pacis ex quo facta sit conditiones non servasse, sed semper, etsi non aperte, clandestinis machinationibus et maiore adeo cum periculo eorum bellum contra Athenienses gessisse. Dein haud celat, nisi velint per suam ipsorum socordiam perire, id ipsum, cuius Philippus eos accuset, perficiendum esse: ius eum iam dudum pedibus conculcasse; ipsis vero gratulandum esse de viro, qualis sit Diopithes, qui copias habeat in reipublicae salutem promptas et expeditas.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ. 88.

Ὁ λόγος οὗτος ὑπὲρ Διοπείθους εἴρηται καὶ ὧν ἐκεῖνος παρὰ Ἀθηναίοις κατηγόρητο. ἦν μὲν γὰρ Χερ-

ῥόνησος ἡ πρὸς Θρᾴκην τῶν Ἀθηναίων κτῆμα ἀρχαῖον, εἰς δὲ ταύτην ἀπέστειλαν κατὰ τοὺς Φιλίππου καιροὺς κληρούχους ἑαυτῶν. ἔθος δὲ ἦν τοῦτο παλαιὸν τοῖς Ἀθηναίοις, ὅσοι πένητες ἦσαν αὐτῶν καὶ ἀκτήμονες οἶκοι, τούτους πέμπειν ἐποίκους εἰς τὰς ἔξω πόλεις τὰς ἑαυτῶν· καὶ ἐλάμβανον πεμπόμενοι ὅπλα τε ἐκ τοῦ δημοσίου καὶ ἐφόδιον. καὶ νῦν τοίνυν τοῦτο γέγονε, καὶ πεπόμφασιν ἐποίκους εἰς τὴν Χεῤῥόνησον, στρατηγὸν αὐτοῖς δόντες Διοπείθη. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι Χεῤῥονησῖται τοὺς ἐπελθόντας ἐδέξαντο καὶ μετέδωκαν αὐτοῖς καὶ οἰκιῶν καὶ γῆς, Καρδιανοὶ δὲ οὐκ ἐδέξαντο, λέγοντες ἰδίαν χώραν οἰκεῖν καὶ οὐκ Ἀθηναίων. ἐντεῦθεν οὖν Διοπείθης ἐπολέμει Καρδιανοῖς. οἱ δὲ παρὰ Φίλιππον καταφεύγουσι, καὶ ὃς ἐπιστέλλει τοῖς Ἀθηναίοις μὴ βιάζεσθαι Καρδιανούς, ὡς αὐτῷ προσήκοντας, ἀλλὰ δικάσασθαι πρὸς αὐτούς, εἴ τί φασιν ἠδικῆσθαι. ὡς δὲ οὐκ ἤκουον τούτων οἱ Ἀθηναῖοι, βοήθειαν τοῖς Καρδιανοῖς ἔπεμψεν. ἐφ' οἷς ἀγανακτήσας ὁ Διοπείθης, τοῦ Φιλίππου περὶ τὴν μεσογείαν τὴν ἄνω Θρᾴκην πολεμοῦντος πρὸς τὸν Ὀδρυσῶν βασιλέα, τὴν παράλιον Θρᾴκην, ὑπήκοον οὖσαν τοῦ Μακεδόνος, κατέδραμε καὶ ἐπόρθησε, καὶ ἔφθη, πρὶν Φίλιππον ἐπανελθεῖν, ἀναχωρήσας εἰς τὴν Χεῤῥόνησον καὶ ἐν ἀσφαλεῖ γενόμενος. διόπερ ὁ Φίλιππος, οὐ δυνηθεὶς ὅπλοις αὐτὸν ἀμύνασθαι, πέπομφεν ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, κατηγορῶν τοῦ στρατηγοῦ καὶ λέγων αὐτὸν παραβεβηκέναι τὴν εἰρήνην ἄντικρυς. καὶ οἱ φιλιππίζοντες τῶν ῥητόρων κατατρέχουσι τοῦ Διοπείθους καὶ κολάζειν ἀξιοῦσιν αὐτόν· πρὸς οὓς ὁ Δημοσθένης ἐναντιούμενος διχῇ ὑπὲρ τοῦ Διοπείθους ἵσταται. οὔτε γὰρ ἄδικά φησιν αὐτὸν πεποιηκέναι· Φιλίππου γὰρ πολὺ πρότερον παραβάντος τὴν εἰρήνην καὶ ἀδικοῦντος τὴν τῶν Ἀθηναίων πόλιν, εἰκότως καὶ τοῦτον ἔργα πολεμίου διαπράττεσθαι· οὔτε συμφέρειν λέγει τοῖς Ἀθηναίοις κολάσαι τὸν στρατηγὸν καὶ διαλῦσαι τὴν ὑπ' ἐκείνου δύναμιν, ἥτις νῦν ἀποκρούεται Χεῤῥονήσου Φίλιππον. τὸ δὲ ὅλον ἐπὶ πόλεμον παρακαλεῖ, καὶ τοῦ Φιλίππου

90. 91.

πολλὴν ποιεῖται κατηγορίαν, ὡς ἀδίκου καὶ παρασπόνδου καὶ τοῖς Ἀθηναίοις καὶ τοῖς Ἕλλησιν ἐπιβουλεύοντος.

Ἔδει μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς λέγοντας 1
ἅπαντας ἐν ὑμῖν μήτε πρὸς ἔχθραν ποιεῖσθαι λόγον μηδένα μήτε πρὸς χάριν, ἀλλ' ὃ βέλτιστον ἕκαστος ἡγεῖτο, τοῦτ' ἀποφαίνεσθαι, ἄλλως τε καὶ περὶ κοινῶν πραγμάτων καὶ μεγάλων ὑμῶν βουλευομένων· ἐπειδὴ δ' ἔνιοι τὰ μὲν φιλονεικίᾳ, τὰ δ' ἡτινιδήποτ' αἰτίᾳ προάγονται λέγειν, ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς πολλοὺς δεῖ, πάντα τἆλλ' ἀφελόντας, ἃ τῇ πόλει νομίζετε συμφέρειν, ταῦτα καὶ ψηφίζεσθαι καὶ πράττειν.
ἡ μὲν οὖν σπουδὴ περὶ τῶν ἐν Χεῤῥονήσῳ πραγμάτων 2
ἐστὶ καὶ τῆς στρατείας, ἣν ἑνδέκατον μῆνα τουτονὶ Φίλιππος ἐν Θρᾴκῃ ποιεῖται· τῶν δὲ λόγων οἱ πλεῖστοι περὶ ὧν Διοπείθης πράττει καὶ μέλλει ποιεῖν εἴρηνται. ἐγὼ δ' ὅσα μέν τις αἰτιᾶταί τινα τούτων, οὓς κατὰ τοὺς νόμους ἐφ' ὑμῖν ἐστιν, ὅταν βούλησθε, κολάζειν, κἂν ἤδη δοκῇ κἂν ἐπισχοῦσι περὶ αὐτῶν σκοπεῖν,

1. *τοὺς λέγοντας – ἐν ὑμῖν*] *Ἐν* cum verbis dicendi significat apud, coram. Infra §. 27. *οἱ κατηγοροῦντες ἐν ὑμῖν.* §. 74. *ἐν ὑμῖν ἐδημηγόρησεν.* Matthiae §. 577. p. 1189.

ὑμᾶς – τοὺς πολλοὺς] Vestrum plurimos, nonnisi oppositum antecedenti *ἔνιοι.*

2. *σπουδὴ*] H. l. res, quae digna est gravi disceptatione.

πράττει καὶ μέλλει ποιεῖν] Agit, machinatur, et in eo est ut perficiat. Hoc est discrimen synonymorum h. l.

ὅσα μέν τις – ὅσα δ', – περὶ τούτων δ'] Si qua periodus praecedit, cui in seqq. alia ita opponatur, ut huius protasis et apodosis in illius protasi et apodosi ad quod per oppositionem referatur habeat: *μέν* in priore, *δέ* in posteriore periodo et in protasi et in apodosi comparet. Interdum autem in priore periodo unum *μέν* ponitur post relativum, quod non repetitur in apodosi, ut hic: in altero autem membro duplex *δέ* ponitur, ut hic nonnisi in apodosi *δέ* repetitum post demonstrativum. Exposuit haec Werfer. Actt. Monacc. P. I. p. 90. ss. Exempla habet etiam Matthiae §. 622. 5.

ἐπισχοῦσι] Sic vere iam Reiskius ex optimis suis; in eo autem errat, quod opinatur hunc dativum pendere ex *ἐγχωρεῖν*: *ἤδη* et *ἐπισχοῦσι* opponuntur. „Si iam nunc vultis de iis deliberare, vel si moram interponere placet."

ἐγχωρεῖν ἡγοῦμαι, καὶ οὐ πάνυ δεῖ περὶ τούτων
3 οὔτ' ἐμὲ οὔτ' ἄλλον οὐδένα ἰσχυρίζεσθαι· ὅσα δ' ἐχθρὸς
ὑπάρχων τῇ πόλει Φίλιππος καὶ δυνάμει πολλῇ περὶ
Ἑλλήςποντον ὢν πειρᾶται προλαβεῖν, κἂν ἅπαξ ὑστε-
ρήσωμεν, οὐκέθ' ἕξομεν σῶσαι, περὶ τούτων δ' οἶμαι
τὴν ταχίστην συμφέρειν καὶ βεβουλεῦσθαι καὶ παρε-
σκευάσθαι, καὶ μὴ τοῖς περὶ τῶν ἄλλων θορύβοις καὶ
ταῖς κατηγορίαις ἀπὸ τούτων ἀποδρᾶναι.
4 Πολλὰ δὲ θαυμάζων τῶν εἰωθότων λέγεσθαι
παρ' ὑμῖν, οὐδενὸς ἧττον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τεθαύ-
μακα ὃ καὶ πρῴην τινὸς ἤκουσα εἰπόντος ἐν τῇ βουλῇ,
ὡς ἄρα δεῖ τὸν συμβουλεύοντα ἢ πολεμεῖν ἁπλῶς, ἢ
5 τὴν εἰρήνην ἄγειν, συμβουλεύειν. ἔστι δέ, εἰ μὲν ἡσυ-
χίαν Φίλιππος ἄγει καὶ μήτε τῶν ἡμετέρων ἔχει παρὰ
τὴν εἰρήνην μηδὲν μήτε συσκευάζεται πάντας ἀνθρώ-
πους ἐφ' ἡμᾶς, οὐδὲν δεῖ λέγειν, ἀλλ' ἁπλῶς εἰρήνην
ἀκτέον, καὶ τά γε ἀφ' ὑμῶν ἕτοιμα ὑπάρχοντα ὁρῶ·

καὶ οὐ πάνυ δεῖ] Sine causa Reiskius contra libros infinitivum scripsit δεῖν, ut pendeat ex verbo ἡγοῦμαι. Demosthenes hanc enuntiationem fecit rectam, quoniam vult Athenienses in agendo et deliberando hanc sententiam sequi. Sic interdum post ἡγοῦμαι similiaque oratio recta sequitur, ubi nostra consuetudo indirectam ponit.

ἰσχυρίζεσθαι] De pertinacia, contumacia, quum quis rem simpliciter et sine partium studio perquirere nec velit nec possit. Exempla habet Duckerus ad Thucyd. VII. 49.

3. καὶ βεβουλεῦσθαι καὶ παρεσκευάσθαι] Vide ad Phil. I. §. 19.

τοῖς περὶ τῶν ἄλλων θορύβοις καὶ ταῖς κατηγορίαις ἀπὸ τούτων] Reiskius perperam pro περί vult παρά: τῶν ἄλλων est genitivus neutrius et περί indicat obiectum, propter quod θορυβεῖται, ἀπό autem subiectum, per quem fit ὁ θόρυβος.

5. **ἔστι δέ,**] Non opus, ut, quod Reiske volebat, addatur τἀληθὲς οὕτως. Idem significat vulgata. Iam ad Phil. II. 15. monui εἶναι imprimis praepositum significare exsistere, vere esse. Meminit Schaeferus formularum δῆλον δέ, φανερὸν δέ, ut similium.

οὐδὲν δεῖ λέγειν, ἀλλ' ἁπλῶς] Scripsit Reiskius ex cod. recentiore additamento ἀλλ' ἢ ἁπλῶς: ἢ merito expulit Bekkerus. Sensus est: „nihil est contra dicendum, sed pax candide servanda": quod significantius quam „nihil aliud est dicendum nisi pacem esse servandam."

τά γε ἀφ' ὑμῶν] „Quae quidem ex vobis pendent." Τὰ ἀπό τινος complectitur omnia quae sunt in homine et ab eo exeunt verba, sensus, facta. Nos diceremus τὰ ὑμέτερα. Sed Graeci hominem eiusque totam efficientiam iungunt. Cf. Matthiae §. 572. p. 1130.

εἰ δ' ἃ μὲν [ἡμεῖς] ὠμόσαμεν καὶ ἐφ' οἷς τὴν εἰρήνην
ἐποιησάμεθα ἔστιν ἰδεῖν καὶ γεγραμμένα κεῖται, φαίνε- 6
ται δ' ἀπ' ἀρχῆς ὁ Φίλιππος, πρὶν Διοπείθην ἐκπλεῦσαι
καὶ τοὺς κληρούχους, οὓς νῦν αἰτιῶνται πεποιηκέναι
τὸν πόλεμον, πολλὰ μὲν τῶν ἡμετέρων ἀδίκως εἰληφώς,
ὑπὲρ ὧν ψηφίσμαθ' ὑμέτερα ἐγκαλοῦντα κύρια ταυτί,
πάντα δὲ τὸν χρόνον συνεχῶς τὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων
καὶ βαρβάρων λαμβάνων καὶ ἐφ' ἡμᾶς συσκευαζόμενος,
τί τοῦτο λέγουσιν, ὡς πολεμεῖν ἢ ἄγειν εἰρήνην δεῖ;
οὐ γὰρ αἵρεσίς ἐστιν ἡμῖν τοῦ πράγματος, ἀλλ' ὑπολεί- 7
πεται τὸ δικαιότατον καὶ ἀναγκαιότατον τῶν ἔργων, ὃ
ὑπερβαίνουσιν ἑκόντες οὗτοι. τί οὖν ἐστι τοῦτο; ἀμύ-
νεσθαι τὸν πρότερον πολεμοῦνθ' ἡμῖν. πλὴν εἰ μὴ
τοῦτο λέγουσι, νὴ Δία, ὡς ἂν ἀπέχηται τῆς Ἀττικῆς
καὶ τοῦ Πειραιῶς ὁ Φίλιππος, οὔτ' ἀδικεῖ τὴν πόλιν
οὔτε ποιεῖ πόλεμον. εἰ δ' ἐκ τούτων τὰ δίκαια τίθενται 8
καὶ τὴν εἰρήνην ταύτῃ ὁρίζονται, ὅτι μὲν δήπουθεν
οὔθ' ὅσια οὔτ' ἀνεκτὰ λέγουσιν οὔθ' ὑμῖν ἀσφαλῆ,
δῆλόν ἐστιν ἅπασιν, οὐ μὴν ἀλλ' ἐναντία συμβαίνει ταῖς

6. *κύρια ταυτί*] Quum *ταυτί* dicat orator, videtur aut aliquid manu significasse aut in manu tenuisse. *Κύριον* de psephismate aut lege, quae rite perlata, recepta est, obtinet; opponitur *ἄκυρον*.

λαμβάνων καὶ ἐφ' ἡμᾶς συσκευαζόμενος] Multo minus aptum est et ambiguum quod Reiskius opinatur a Demosthene profectum, *προλαμβάνων*: quasi Atheniensibus ius fuisset res Graecorum sibi arrogare, nisi Philippus prior occupasset. Si Reiske putat *λαμβάνων* languere, quod inde concludo, quoniam, si *προλαμβάνων* non probes, *λαμβάνων καί* delere vult, progressio est in verbis vere Demosthenica, quam singulis prope paginis cognoscimus. Etiam Schaeferus hanc appellat intolerabilem gravique viro indignam levitatem coniectandi.

7. *πλὴν εἰ μὴ* etc.] Notandum in hac formula plerumque obtinere lectionis varietatem et in quibusdam codd. deesse negationem. Atque etiam grammatici plerique tradunt nihil esse discriminis inter *πλὴν εἰ* et *πλὴν εἰ μή*. Nec est, si sententiam spectamus. Mihi autem videtur in formula *πλὴν εἰ μή* vox cohibenda post *πλήν*, et *εἰ μή* vi sua accipiendum.

8. *εἰ δ' ἐκ τούτων τὰ δίκαια τίθενται*]. *Τίθεσθαι* tropice dictum tropo petito a calculis ponendis. Nostri similem tropum festsetzen habent a ponendo fundamento.

δήπουθεν] Vocabulum Demostheni adamatum idem fere quod *δήπου* addita notione undecunque, a librariis saepe in *δήπου* mutatum.

οὐ μὴν ἀλλ' etc.] Constructio haec est: *οὐ μὴν ἀλλὰ συμβαίνει αὐτοὺς λέγειν ἐναντία ταῖς κατηγορίαις, ἃς Διοπείθους κατη-*

κατηγορίας, ἃς Διοπείθους κατηγοροῦσι, καὶ αὐτὰ
β ταῦτα λέγειν αὐτούς. τί γὰρ δήποτε τῷ μὲν Φιλίππῳ
πάντα τἆλλα ποιεῖν ἐξουσίαν δώσομεν, ἂν τῆς Ἀττικῆς
ἀπέχηται, τῷ Διοπείθει δ' οὐδὲ βοηθεῖν τοῖς Θρᾳξὶν
9 ἐξέσται, ἢ πόλεμον ποιεῖν αὐτὸν φήσομεν; ἀλλά, νὴ
Δία, ταῦτα μὲν ἐξελέγχονται, δεινὰ δὲ ποιοῦσιν οἱ
ξένοι περικόπτοντες τὰ ἐν Ἑλλησπόντῳ, καὶ Διοπείθης
ἀδικεῖ κατάγων τὰ πλοῖα, καὶ δεῖ μὴ ἐπιτρέπειν αὐτῷ.
ἔστω, γιγνέσθω ταῦτα· οὐδὲν ἀντιλέγω. οἶμαι μέντοι
γ δεῖν, εἴπερ ὡς ἀληθῶς ἐπὶ πᾶσι δικαίοις ταῦτα συμ-
10 βουλεύουσιν, ὥσπερ τὴν ὑπάρχουσαν τῇ πόλει δύνα-
μιν καταλῦσαι ζητοῦσι, τὸν ἐφεστηκότα καὶ πορίζοντα
χρήματα ταύτῃ διαβάλλοντες ἐν ὑμῖν, οὕτω τὴν Φι-
λίππου δύναμιν δεῖξαι διαλυθησομένην, ἂν ὑμεῖς ταῦτα
πεισθῆτε. εἰ δὲ μή, σκοπεῖτε, ὅτι οὐδὲν ἄλλο ποιοῦσιν
δ ἢ καθιστᾶσι τὴν πόλιν εἰς τὸν αὐτὸν τρόπον, δι' οὗ
11 τὰ παρελθόντα πράγματα ἅπαντ' ἀπολώλεκεν. ἴστε γὰρ

γορoῦσι, καὶ αὐτὰ ταῦτα sc. λέγειν περὶ Φιλίππου, οἷς κατηγοροῦσι Διοπείθους: sibi contradicunt ipsi: nam quae crimina iaciunt in Diopithem, ea cadunt in Philippum.

ἢ πόλεμον ποιεῖν αὐτὸν φήσομεν] Post ἢ saepe supplenda conditio ex contextu et praecedente sententia, modo affirmativa modo negativa, h. l. affirmativa ἤ, εἰ βοηθήσει τοῖς Θρᾳξί, π. π. α. φήσομεν; §. 24. ἢ ἐγὼ πάσχειν ὁτιοῦν τιμῶμαι, supple negativum: εἰ μὴ ἀληθῆ ταῦτα λέγω.

9. ταῦτα μὲν ἐξελέγχονται, δεινὰ δὲ ποιοῦσιν οἱ ξένοι] Participium ad ἐξελέγχονται ex contextu facile suppletur φλυαροῦντες, non addendum est cum Reiskio. Ἐξελέγχεσθαι absolute de eo, qui obmutescit, quid amplius dicat nescit. §. 32. οὐκ ἔχετε τί ποιήσετε, ἐξελεγχόμενοι δὲ ἄχθεσθε. §. 38. εἰσὶ τοίνυν τινές, οἳ τότ' ἐξελέγχειν τὸν παριόντα οἴονται. In altero membro est brachylogia. Nam sine indicio novum, quod opponunt adversarii, argumentum opponitur, pro δεινὰ δέ, φασί, ποιοῦσιν οἱ ξένοι. §. 52. καὶ „διαρπάζειν τινὲς τὰ χρήματα βούλονται", ubi bene notas addidit Bekkerus significantes verba esse aliorum.

ἐπὶ πᾶσι δικαίοις] Cf. Phil. II. §. 12.

10. ἀπολώλεκεν] Sic Bekkerus ex optimo codice, ut subiectum sit ἡ πόλις. Vulgo ἀπόλωλεν: quam orationis formam Demosthenes alibi non respuit, v. c. §. 20. εἶτα ἔτι ζητεῖτε, πόθεν τὰ τῆς πόλεως ἀπόλωλεν ἅπαντα: ut nonnisi in optimi codicis gratiam locum mutarim. Fortasse etiam eidem cum alio bono codice obtemperandum fuit, qui habent τὰ παρόντα pro τὰ παρελθόντα, ut hoc sit subiectum: quae nunc fiunt, ἀπολώλεκε sc. τὴν πόλιν, pessumdederunt civitatem.

δήπου τοῦθ', ὅτι οὐδενὶ τῶν πάντων πλέον κεκράτηκε τῆς πόλεως Φίλιππος ἢ τῷ πρότερος πρὸς τοῖς πράγμασι γίγνεσθαι. ὁ μὲν γὰρ ἔχων δύναμιν συνεστηκυῖαν ἀεὶ περὶ αὑτὸν καὶ προειδὼς ἃ βούλεται πρᾶξαι ἐξαίφνης ἐφ' οὓς ἂν αὐτῷ δόξῃ πάρεστιν· ἡμεῖς δ' ἐπειδὰν πυθώμεθά τι γιγνόμενον, τηνικαῦτα θορυβούμεθα καὶ παρασκευαζόμεθα. εἶτ', οἶμαι, συμβαίνει τῷ μέν, ἐφ' ἃ 12 ἂν ἔλθῃ, ταῦτ' ἔχειν κατὰ πολλὴν ἡσυχίαν, ἡμῖν δ' ὑστερίζειν, καὶ ὅσα ἂν δαπανήσωμεν, ἅπαντα μάτην ἀνηλωκέναι, καὶ τὴν μὲν ἔχθραν καὶ τὸ βούλεσθαι κωλύειν ἐνδεδεῖχθαι, ὑστερίζοντας δὲ τῶν ἔργων αἰσχύνην προσοφλισκάνειν.

Μὴ τοίνυν ἀγνοεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι καὶ 13 νῦν τἄλλα μέν ἐστι λόγοι ταῦτα καὶ προφάσεις, πράττεται δὲ τοῦτο καὶ κατασκευάζεται, ὅπως, ὑμῶν μὲν οἴκοι μενόντων, ἔξω δὲ μηδεμιᾶς οὔσης τῇ πόλει δυνάμεως, μετὰ πλείστης ἡσυχίας ἅπανθ', ὅσα βούλεται, Φίλιππος διοικήσεται. θεωρεῖτε γὰρ τὸ παρὸν πρῶτον, 14 ὃ γίγνεται. νυνὶ δύναμιν μεγάλην ἐκεῖνος ἔχων ἐν Θρᾴκῃ διατρίβει καὶ μεταπέμπεται πολλήν, ὥς φασιν οἱ παρόντες, ἀπὸ Μακεδονίας καὶ Θετταλίας. ἐὰν οὖν περιμεί-

12. ἀνηλωκέναι] Bekkerus in Berol. 1816. scripserat ἀναλωκέναι, obsecutus, ni fallor, auctoritati Atticistarum, qui affirmant apud Atticos hoc verbum ᾰ non mutare in η, quod ᾱ longum sit, et post Valckenarium, qui ad Phoen. v. 591. Atticistarum praeceptum argumentis firmare studebat, mos invasit hoc η in ᾱ mutandi. Probo autem, quod Bekkerus in operum editione ἀνηλωκέναι revocavit. Hanc enim hic formam codices omnes habent, et si optimis obtemperandum sit, utramque formam scriptores admiserunt, et in iis est rebus, quarum ratio certa reddi non potest, cur singulis locis alterutram praetulerint; in quibus omnibus a MSS. standum esse iam saepe monui unaque certissima ratio est.

13. Μὴ τοίνυν ἀγνοεῖτε] „Ne autem fallamini, adeo aberrate a vero."

τἄλλα – ταῦτα] Ἄλλος saepe ita usurpatur, ut verti possit omnino, in universum. Hunc usum illustrat Astius ad Plat. de Legg. II. 9. p. 121. Substantivo λόγοι libenter aliud additur, quod determinet: hic λόγοι καὶ προφάσεις, alibi λόγοι καὶ φλυαρίαι. Cf. F. A. Wolfium ad Demosthenis Leptin. p. 319.

πράττεται δὲ τοῦτο καὶ κατασκευάζεται] Κατασκευάζεσθαι euphemistice dici de machinationibus etiam violentis monitum est ad Phil. II. 1. Saepe additur ut determinativum aliis verbis. §. 43. Phil. III. 17. 61.]

διαφθαρῆναι; τοῦτ' ἄν, οἶμαι, φήσειεν. εἶθ' ἃ Φίλιππος ἂν εὔξαιτο τοῖς θεοῖς, ταῦθ' ὑμῶν τινες ἐνθάδε πράττουσιν; εἶτα ἔτι ζητεῖτε, πόθεν τὰ τῆς πόλεως ἀπόλωλεν ἅπαντα;

21 Βούλομαι τοίνυν πρὸς ὑμᾶς μετὰ παῤῥησίας ἐξετάσαι τὰ παρόντα πράγματα τῇ πόλει καὶ σκέψασθαι, τί ποιοῦμεν αὐτοὶ νῦν καὶ ὅπως χρώμεθ' αὐτοῖς. ἡμεῖς οὔτε χρήματα εἰςφέρειν βουλόμεθα, οὔτε αὐτοὶ στρατεύεσθαι τολμῶμεν, οὔτε τῶν κοινῶν ἀπέχεσθαι δυνά-
22 μεθα, οὔτε τὰς συντάξεις Διοπείθει δίδομεν, οὔθ' ὅσ' ἂν αὐτὸς αὑτῷ πορίσηται ἐπαινοῦμεν, ἀλλὰ βασκαίνομεν καὶ σκοποῦμεν, πόθεν καὶ τί μέλλει ποιεῖν καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, οὔτ' ἐπειδήπερ οὕτως ἔχομεν, τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν πράττειν ἐθέλομεν, ἀλλ' ἐν μὲν τοῖς λόγοις τοὺς τῆς πόλεως λέγοντας ἄξια ἐπαινοῦμεν, ἐν δὲ τοῖς ἔργοις τοῖς ἐναντιουμένοις τούτοις συναγωνιζόμεθα.
23 ὑμεῖς μὲν τοίνυν εἰώθατε ἑκάστοτε τὸν παριόντα ἐρωτᾶν, τί οὖν χρὴ ποιεῖν; ἐγὼ δ' ὑμᾶς ἐρωτῆσαι βούλομαι, τί οὖν χρὴ λέγειν; εἰ γὰρ μήτε εἰςοίσετε, μήτε αὐτοὶ στρατεύσεσθε, μήτε τῶν κοινῶν ἀφέξεσθε, μήτε τὰς συντάξεις Διοπείθει δώσετε, μήτε ὅσ' ἂν αὐτὸς αὑτῷ πορίσηται ἐάσετε, μήτε τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν πράττειν ἐθελήσετε, οὐκ ἔχω τί λέγω. εἰ γὰρ ἤδη τοσαύτην ἐξουσίαν τοῖς

21. *Βούλομαι τοίνυν πρὸς ὑμᾶς μετὰ παῤῥησίας ἐξετάσαι*] *Πρός* quidem nonnisi pauci nec optimi libri praebent, eo tamen, ni fallor, carere non possumus vocabulorum causa *μετὰ παῤῥησίας*. *Ὑμᾶς* enim non potest esse subiectum ad infinitivum *ἐξετάσαι*. Non enim loquuntur ipsi, sed orator rem vult coram ipsis *μετὰ παῤῥησίας* disquirere. Ut hic *ἐξετάζειν πρός τινα*, sic alibi *εἰπεῖν πρός τινα*.

ὅπως χρώμεθ' αὐτοῖς] I. e. *ἡμῖν αὐτοῖς*. Vide Matthiae §. 489. II.

τολμῶμεν] Non audemus, nobis deest animus. Cf. Olynth. II. 30.

τῶν κοινῶν ἀπέχεσθαι] Pecuniis publicis abstinere. *Τῶν κοινῶν οὐ δυνάμεθα ἀπέχεσθαι* lenius quam nobis ipsis pecunias publicas arrogamus.

τὰς συντάξεις] Vide ad Olynth. II. 34.

22. *πόθεν*] Supplendum ex contextu *ἐπορίσατο*. Aposiopesis potius est quam ellipsis.

τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν πράττειν] Ea facere, quae nobis ipsis conducunt, saluti erunt. Ita *ἡμέτερον* haud raro apud Graecos. Contra *ἀλλότριον* est quod nihil prodest.

23. *ἐάσετε*] Sc. *πορίζεσθαι*: qui infinitivus repetendus est ex enuntiatione interiecta: quod interdum ad *ἐᾶν* faciendum.

αἰτιᾶσθαι καὶ διαβάλλειν βουλομένοις δίδοτε, ὥστε καὶ περὶ ὧν φασι μέλλειν αὐτὸν ποιεῖν, καὶ περὶ τούτων προκατηγορούντων ἀκροᾶσθε, τί ἄν τις λέγοι;

Ὅ τι τοίνυν δύναται ταῦτα ποιεῖν, ἐνίους μαθεῖν 24
ὑμῶν δεῖ. λέξω δὲ μετὰ παῤῥησίας· καὶ γὰρ οὐδ' ἂν ἄλλως δυναίμην. πάντες, ὅσοι πώποτ' ἐκπεπλεύκασι παρ' ὑμῶν στρατηγοί, ἢ ἐγὼ πάσχειν ὁτιοῦν τιμῶμαι, καὶ παρὰ Χίων καὶ παρὰ Ἐρυθραίων καὶ παρ' ὧν ἂν ἕκαστοι δύνωνται, τούτων τῶν τὴν Ἀσίαν οἰκούντων
λέγω, χρήματα λαμβάνουσιν. λαμβάνουσι δὲ οἱ μὲν 25
ἔχοντες μίαν ἢ δύο ναῦς ἐλάττονα, οἱ δὲ μείζω δύναμιν πλείονα. καὶ διδόασιν οἱ διδόντες οὔτε τὰ μικρὰ οὔτε τὰ πολλὰ ἀντ' οὐδενός (οὐ γὰρ οὕτω μαίνονται), ἀλλ' ὠνούμενοι μὴ ἀδικεῖσθαι τοὺς παρ' αὐτῶν ἐκπλέοντας ἐμπόρους, μὴ συλᾶσθαι, παραπέμπεσθαι τὰ πλοῖα τὰ αὑτῶν, τὰ τοιαῦτα· φασὶ δ' εὐνοίας διδό-
ναι, καὶ τοῦτο τοὔνομα ἔχει τὰ λήμματα ταῦτα. καὶ 26
δὴ καὶ νῦν τῷ Διοπείθει στράτευμ' ἔχοντι σαφῶς ἐστι τοῦτο δῆλον ὅτι δώσουσι χρήματα πάντες οὗτοι· πό-

24. ἢ ἐγὼ πάσχειν ὁτιοῦν τιμῶμαι] Cf. supra §. 8. Thomas M., qui s. v. τιμῶ p. 854. hunc locum laudat, et Phavorinus addunt conditionem, quam post ἢ saepe omissam esse supra monui, ἂν μὴ τὰ δίκαια φῶ πρὸς ὑμᾶς. Τιμῶμαι est vocabulum forense, quod in forma media de accusatore dicitur, qui reo poenam scribit; τιμᾶν est iudicum reum condemnantium. H. l. est poenam mihi ipse dico. cf. der Attische Procefs p. 180. n. 36.

τούτων τῶν τὴν Ἀσίαν οἰκούντων λέγω] Demosthenes amat hoc λέγω cum enuntiatione explicativa etiam ibi ponere, ubi nullam sententia habet ambiguitatem. Hinc ironicum saepe, notans auditores ad calumniandum promptos aut tam stupidos, ut vel luce clariora non videant. cf. Olynth. III. 27. Circumscribentem hic forsitan vim habet: circumscribit nempe generale παρ' ὧν ἂν ἕκαστοι δύνωνται.

25. παραπέμπεσθαι] Παραπέμπειν verbum proprium, ut Latinorum deducere, ratione eius, quem comitamur praesidii causa.

τὰ τοιαῦτα] Cetera. Formula sine copula pluribus enumeratis in fine adiecta, articulo vel addito vel omisso. Similia sunt τἄλλα πάντα, ἄλλα μυρία. Cf. Heindorf. ad Plat. Gorg. p. 244.

εὐνοίας] Sic optimi pro vulgato εὔνοιᾳ in accusativo plurali, ut εὔνοια sit quasi terminus technicus, quod patet ex adiecto καὶ τοῦτο τοὔνομα ἔχει τὰ λήμματα ταῦτα. In λήμματα contemptum inesse monui ad Olynth. II. 33. Εὔνοιαι contra honorificum ut nostrum Gratificationen, Ehrengaben.

θεν γὰρ οἴεσθε ἄλλοθεν τὸν μήτε λαβόντα παρ' ὑμῶν μηδὲν μήτε αὐτὸν ἔχοντα ὁπόθεν μισθοδοτήσει στρατιώτας τρέφειν; ἐκ τοῦ οὐρανοῦ; οὐκ ἔστι ταῦτα· ἀλλ' ἀφ' ὧν ἀγείρει καὶ προςαιτεῖ καὶ δανείζεται, ἀπὸ
27 τούτων διάγει. οὐδὲν οὖν ἄλλο ποιοῦσιν οἱ κατηγοροῦντες ἐν ὑμῖν ἢ προλέγουσιν ἅπασι μηδ' ὁτιοῦν ἐκείνῳ διδόναι, ὡς καὶ τοῦ μελλῆσαι δώσοντι δίκην, μή τι ποιήσαντί γε ἢ συγκαταπραξαμένῳ. τοῦτ' εἰσὶν οἱ λόγοι· μέλλει πολιορκεῖν, τοὺς Ἕλληνας ἐκδίδωσι· μέλει γάρ τινι τούτων τῶν τὴν Ἀσίαν οἰκούντων Ἑλλήνων, ἀμείνους μέντ' ἂν εἶεν τῶν ἄλλων ἢ τῆς πατρίδος κή-
28 δεσθαι. καὶ τό γε εἰς τὸν Ἑλλήςποντον ἐκπέμπειν ἕτε-

26. *ἐκ τοῦ οὐρανοῦ;*] Germani dicunt: aus der Luft?

ἀφ' ὧν ἀγείρει καὶ προςαιτεῖ καὶ δανείζεται, ἀπὸ τούτων διάγει] Vocabula indicare oportet afflictam Diopithis conditionem. *Ἀγείρειν* et *προςαιτεῖν* sunt verba propria mendicorum: *ἀγείρειν* absolute pro mendicando colligere rarum quidem est, significationem tamen agnoscit Ruhnkenius ad Timaeum p. 10. De *προςαιτεῖν* conferendus I. I. Wetstenius ad Marc. X. 46. Polluc. III. 111. Nuper etiam experiendo cognovimus, quid sint Contributionen, Requisitionen, Emprunts. — *διάγειν* est cum molestia eluctari.

27. *δώσοντι — ποιήσαντι — συγκαταπραξαμένῳ*] Perperam Reiskius in animo habebat pluralem participiorum substituere. Sensus est: Quod si Athenienses tam stulte agunt, ut Diopithem etiam eorum poena afficiant, quae futuro tempore facturus esse censetur, non solum eorum, quae vel solus fecit vel alios adiuvit: quis illi quidquam praestabit? Supra §. 2. et 22. iam Demosthenes affirmavit Athenienses etiam iis insidiari, quae Diopithes aliquando facturus sit, poenamque iis statuere.

μή τι ποιήσαντί γε] Cf. Olynth. I. 3. Ad *μελλῆσαι* supplendum *ποιεῖν* ex *ποιήσαντι*.

τοῦτ' εἰσὶν οἱ λόγοι] Hoc sibi volunt verba, haec eorum est significatio. Idem quod infra §. 57. *τοῦτ' αὐτοῖς δύναται τὸ λέγειν* etc.

μέλλει — μέλει] Vere Reiskius ridet antiquorum technicorum curiositatem, qui sibi visi fuissent in hoc concentu acrimoniam (*δριμύτητα*) nescio quam reperisse, seque certum esse monet Demostheni nunquam in mentem venisse tam frigidae et umbratilis puerilitatis.

τῶν τὴν Ἀσίαν οἰκούντων Ἑλλήνων] Tiberius rhetor *περὶ σχημ.* p. 46. ed. Boiss. hunc locum ut exemplum *παρονομασίας* laudans ita legit: *τῶν τὴν Ἀσίαν οἰκούντων, Ἑλλήνων λέγω*. Boissonade „lectio, inquit, Tiberiana multum habet vis nec abhorret a stylo Demosthenis." Schaeferus addit: acris sanna hic novo aculeo armatur: quippe hic *ἀφορισμός*, *Ἑλλήνων λέγω*, summonet istis hominibus in detrimentum Athenarum totiusque Graeciae curae esse barbaros, si quid emolumenti ab illis percipiant.

28. *καὶ τό γε εἰς τὸν Ἑλλήςποντον ἐκπέμπειν ἕτερον στρατηγὸν τοῦτ' ἐστίν*] Olim ego haec

ρον στρατηγὸν τοῦτ' ἐστίν. εἰ γὰρ δεινὰ ποιεῖ Διοπείθης καὶ κατάγει τὰ πλοῖα, μικρόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μικρὸν πινάκιον ταῦτα πάντα κωλῦσαι δύναιτ' ἄν. καὶ λέγουσιν οἱ νόμοι ταῦτα, τοὺς ἀδικοῦντας εἰςαγγέλλειν, οὐ μὰ Δί', οὐ δαπάναις καὶ τριήρεσι τοσαύταις ἡμᾶς αὐτοὺς φυλάττειν, ἐπεὶ τοῦτό γ' ἐστὶν ὑπερβολὴ μανίας· ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοὺς ἐχθρούς, οὓς οὐκ ἔστι λαβεῖν ὑπὸ 29
τοῖς νόμοις, καὶ στρατιώτας τρέφειν καὶ τριήρεις ἐκπέμπειν καὶ χρήματα εἰςφέρειν δεῖ καὶ ἀναγκαῖόν ἐστιν, ἐπὶ δ' ἡμᾶς αὐτοὺς ψήφισμα, εἰςαγγελία, πάραλος, ταῦτ' ἐστὶν ἱκανά. ταῦτ' ἦν εὖ φρονούντων ἀνθρώπων, ἐπηρεαζόντων δὲ καὶ διαφθειρόντων τὰ πράγματα ἃ νῦν οὗτοι ποιοῦσιν. καὶ τὸ μὲν τούτων τινὰς εἶναι 30
τοιούτους δεινὸν ὂν οὐ δεινόν ἐστιν· ἀλλ' ὑμεῖς οἱ καθήμενοι οὕτως ἤδη διάκεισθε, ὥςτε, ἂν μέν τις εἴπῃ παρελθών, ὅτι Διοπείθης ἐστὶ τῶν κακῶν πάντων αἴτιος, ἢ Χάρης, ἢ Ἀριστοφῶν, ἢ ὃν ἂν εἴπῃ τις τῶν πολιτῶν, εὐθέως φατὲ καὶ θορυβεῖτε, ὡς ὀρθῶς λέγει· ἂν δὲ παρελθὼν λέγῃ τις τἀληθῆ, ὅτι „ληρεῖτε, ὦ 31
ἄνδρες Ἀθηναῖοι· πάντων τῶν κακῶν καὶ τῶν πραγμάτων τούτων Φίλιππός ἐστιν αἴτιος· εἰ γὰρ ἐκεῖνος

interpretabar de collega Diopithi dando, ne Diopithes in damnum Atheniensium et Graecorum facere possit quae velit. Contra autem monuit Schaeferus Reiskium et Iacobsium recte de abrogatione imperii intellexisse. Hoc consilio, inquit, Diopithis adversarii iactabant alium imperatorem mittendum, sumptus faciendos, classem instruendam, scilicet ut ille, si dicto non esset audiens, vi cogeretur: non illi quidem sperantes Athenienses hoc esse facturos ac ne volentes quidem hoc fieri, sed nihil non moventes, quo populum adversus Diopithem irritarent. Tali autem molimine in re tam facili haudquaquam opus esse Demosthenes expositis rationibus docet. Iudicent alii.

πινάκιον] Harpocration s. v. πινάκιον intelligit εἰς ὃ ἐγγράφεται τὰ ἐγκλήματα κατὰ τῶν εἰςαγγελλομένων.

εἰςαγγέλλειν] Cf. der Attische Process, Drittes Buch §. 7. p. 260–271.

29. πάραλος] Cf. Phil. I. §. 34. ἱερὰν – τριήρη.

ἐπηρεαζόντων δὲ] Ἐπηρεάζειν, inquit Aristoteles Rhett. II. 2, 4., ἔστιν ἐμποδίζειν, οὐχ ἵνα τι αὐτῷ, ἀλλ' ἵνα μὴ ἐκείνῳ, vexare, excruciare. Wasse vocabulum illustrat ad Thucyd. I. 26.

30. Ἀριστοφῶν] Tres fuerunt Demosthenis tempore celebres huius nominis oratores, de quibus vide Alb. Gerh. Becker in Encyclopaedia ab Erschio et Grubero edi coepta T. V. p. 272.

ἦγεν ἡσυχίαν, οὐδὲν ἂν ἦν πρᾶγμα τῇ πόλει“, ὡς
μὲν οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐστὶν, οὐκ ἔχετε ἀντιλέγειν,
ἄχθεσθαι δέ μοι δοκεῖτε καὶ ὥςπερ ἀπολλύναι τι νο-
32 μίζειν. αἴτιον δὲ τούτων (καί μοι, πρὸς θεῶν, ὅταν
ἕνεκα τοῦ βελτίστου λέγω, ἔστω παῤῥησία)· παρε-
σκευάκασιν ὑμᾶς ἐκ πολλοῦ τῶν πολιτευομένων ἔνιοι
ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαις φοβεροὺς καὶ χαλεπούς, ἐν δὲ
ταῖς παρασκευαῖς ταῖς τοῦ πολέμου ῥᾳθύμους καὶ
εὐκαταφρονήτους. ἂν μὲν οὖν τὸν αἴτιον εἴπῃ τις, ὃν
ἴστε ὅτι λήψεσθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, φατὲ καὶ βούλεσθε·
ἂν δὲ τοιοῦτον λέγῃ τις, ὃν κρατήσαντας τοῖς ὅπλοις,
ἄλλως δ' οὐκ ἔστι κολάσαι, οὐκ ἔχετ', οἶμαι, τί ποιήσετε,
33 ἐξελεγχόμενοι δὲ ἄχθεσθε. ἐχρῆν δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
τοὐναντίον ἢ νῦν ἅπαντας τοὺς πολιτευομένους ἐν μὲν
ταῖς ἐκκλησίαις πράους καὶ φιλανθρώπους ὑμᾶς ἐθίζειν
εἶναι· πρὸς γὰρ ὑμᾶς αὐτοὺς καὶ τοὺς συμμάχους
ἐν ταύταις ἐστὶ τὰ δίκαια· ἐν δὲ ταῖς παρασκευαῖς ταῖς
τοῦ πολέμου φοβεροὺς καὶ χαλεποὺς ἐπιδεικνύναι· πρὸς
γὰρ τοὺς ἐχθροὺς καὶ τοὺς ἀντιπάλους ἐν ἐκείναις ἔσθ' ὁ
34 ἀγών. νῦν δὲ δημαγωγοῦντες ὑμᾶς καὶ χαριζόμενοι
καθ' ὑπερβολὴν οὕτω διατεθείκασιν, ὥςτ' ἐν μὲν ταῖς ἐκ-
κλησίαις τρυφᾶν καὶ κολακεύεσθαι πάντα πρὸς ἡδονὴν
ἀκούοντας, ἐν δὲ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς γιγνομένοις πε-
ρὶ τῶν ἐσχάτων ἤδη κινδυνεύειν. φέρε γὰρ πρὸς Διός,
εἰ λόγον ὑμᾶς ἀπαιτήσειαν οἱ Ἕλληνες ὧν νυνὶ παρεί-
35 κατε καιρῶν διὰ ῥᾳθυμίαν, καὶ ἔροινθ' ὑμᾶς· „ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, πέμπετε ὡς ἡμᾶς ἑκάστοτε πρέσβεις καὶ λέ-

31. ὥςπερ ἀπολλύναι τι] De ὥςπερ vide ad Olynth. II. §. 7.

32. φατὲ καὶ βούλεσθε] Applanditis et estis industrii. Φάναι de eo, qui assentitur: βούλεσθαι de animo prompto aliquid faciendi et eluctandi. Hic ironicum est, quum audent, quocum periculum coniunctum non est, quo vero effecto se iactant.

33. τοὐναντίον ἢ νῦν] Haec parenthetice accipienda sunt.

34. τρυφᾶν καὶ κολακεύεσθαι] Arrogantes esse ob adulationes. Posterius verbum causam indicat prioris. Eadem leguntur Phil. III. §. 4. Simile est Phil. III. §. 61. ἐσίγα καὶ κατεπέπληκτο, silebat, quia percussus erat, attonitus. — τὰ πράγματα sunt res publicae, τὰ γιγνόμενα quae tempus fert, Zeitereignisse.

35. ἄνδρες Ἀθηναῖοι] Si alius loquens inducitur, compellatio per vocativum plerumque praecedit et quidem sine ὦ, et habet

γετε, ὡς ἐπιβουλεύει Φίλιππος ἡμῖν καὶ πᾶσι τοῖς Ἕλ-
λησι, καὶ ὡς φυλάττεσθαι δεῖ τὸν ἄνθρωπον, καὶ πάντα
τὰ τοιαῦτα;“ ἀνάγκη φάσκειν καὶ ὁμολογεῖν· ποιοῦμεν
γὰρ ταῦτα. „εἶτ’, ὦ πάντων ἀνθρώπων φαυλότατοι, δέκα
μῆνας ἀπογενομένου τἀνθρώπου καὶ νόσῳ καὶ χειμῶνι καὶ
πολέμοις ἀποληφθέντος, ὥστε μὴ ἂν δύνασθαι ἐπανελ-
θεῖν οἴκαδε, οὔτε τὴν Εὔβοιαν ἠλευθερώσατε οὔτε τῶν 36
ὑμετέρων αὐτῶν οὐδὲν ἐκομίσασθε, ἀλλ’ ἐκεῖνος μέν,
ὑμῶν οἴκοι μενόντων, σχολὴν ἀγόντων, ὑγιαινόντων,“
εἰ δὴ τοὺς τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας ὑγιαίνειν φήσαιεν, „δύο
ἐν Εὐβοίᾳ κατέστησε τυράννους, τὸν μὲν ἀπαντικρὺ
τῆς Ἀττικῆς ἐπιτειχίσας, τὸν δ’ ἐπὶ Σκιάθῳ, ὑμεῖς 37
δ’ οὐδὲ ταῦτ’ ἀπελύσασθε, εἰ μηδὲν ἄλλο ἐβούλεσθε,
ἀλλ’ εἰάκατε καὶ ἀφέστατε δῆλον ὅτι αὐτῷ καὶ φανερὸν
πεποιήκατε, ὅτι, οὐδ’ ἂν δεκάκις ἀποθάνῃ, οὐδὲν
μᾶλλον ὑμεῖς γε κινήσεσθε. τί οὖν πρεσβεύεσθε καὶ
κατηγορεῖτε καὶ πράγμαθ’ ἡμῖν παρέχετε;“ ἂν ταῦτα λέ-

aliquid pungens. *περὶ παραπρ.* §. 209. p. 406. *κἂν ἐχθὲς ἑωνημένος ἄνθρωπος εἰπεῖν ἠδυνήθη, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τουτὶ τὸ πρᾶγμα πάνδεινόν ἐστιν.*

36. *ἐκομίσασθε*] Vide ad Phil. I. 7.

ὑγιαίνειν] Cum allusione ad frequentem tropicam verbi significationem, qua *ὑγιαίνειν* is dicitur, cui sana mens est in corpore sano, qui cupiditates subiicit rationi. — *τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας*. his moribus, eiusmodi vitam agentes. *ποιεῖν* minime spectat actionem: vitium enim Atheniensium erat hoc ipsum, quod nihil agebant.

τὸν μὲν — ἐπιτειχίσας] Alterum ut munimentum opponens e regione Atticae. Rara tropica significatio de homine. §. 66. *κατασκευάζοντος ὑμῖν ἐπιτείχισμα τὴν Εὔβοιαν.*

ἐπὶ Σκιάθῳ] *Σκίαθος* insula parva in septentrionali Euboeae parte, e regione Magnesiae.

37. *ὑμεῖς δ’ οὐδὲ ταῦτ’ ἀπελύσασθε, εἰ μηδὲν ἄλλο ἐβούλεσθε*] Vos autem ne hinc quidem vos expedivistis, si aliunde nolebatis, ihr habt euch nicht einmal von diesem losgemacht, wenn ihr zu nichts anderm den Muth hattet. Sic intelligenda sunt quae Astius habet ad Plat. de Legg. I. 9. p. 56. Reiskii coniectura, *ὑμεῖς δ’ οὐδὲ ταῦτ’ ἀπολύσασθαι, εἰ μηδὲν ἄλλο, ἐβούλεσθε*, infirmat orationem.

οὐδ’ ἂν δεκάκις ἀποθάνῃ, οὐδὲν μᾶλλον ὑμεῖς γε κινήσεσθε] Enuntiatio plena gravitatis et ponderis in verbis eorumque collocatione. Negatio *οὐδ’*, ut par est, collocatur ante conditionem; post conditionem illico sequitur negatio fortior *οὐδὲν μᾶλλον*, ut augeatur negatio. Acerbum *γε* post *ὑμεῖς* vix quisquam non agnoscat: homines quales vos sitis. Ignominiosum in *κινεῖσθαι* de hominibus, qui se movere non valent, nemo non animadvertit. De negationis repetitione, interdum viris

γῶσι, τί ἐροῦμεν ἢ τί φήσομεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι;
ἐγὼ μὲν γὰρ οὐχ ὁρῶ.
38 Εἰσὶ τοίνυν τινές, οἳ τότ᾽ ἐξελέγχειν τὸν παριόν-
τα οἴονται, ἐπειδὰν ἐρωτήσωσι τί οὖν χρὴ ποιεῖν;
οἷς ἐγὼ μὲν τὸ δικαιότατον καὶ ἀληθέστατον τοῦτο ἀπο-
κρινοῦμαι, ταῦτα μὴ ποιεῖν, ἃ νυνὶ ποιεῖτε· οὐ μὴν
ἀλλὰ καὶ καθ᾽ ἕκαστον ἀκριβῶς ἐρῶ. καὶ ὅπως, ὥςπερ
39 ἐρωτῶσι προθύμως, οὕτω καὶ ποιεῖν ἐθελήσουσιν. πρῶ-
τον μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο παρ᾽ ὑμῖν αὐτοῖς
βεβαίως γνῶναι, ὅτι τῇ πόλει Φίλιππος πολεμεῖ καὶ τὴν
εἰρήνην λέλυκε (καὶ παύσασθε περὶ τούτου κατηγοροῦν-
τες ἀλλήλων) καὶ κακόνους μέν ἐστι καὶ ἐχθρὸς ὅλῃ τῇ
40 πόλει καὶ τῷ τῆς πόλεως ἐδάφει, προςθήσω δὲ καὶ τοῖς
ἐν τῇ πόλει πᾶσιν ἀνθρώποις καὶ τοῖς μάλιστ᾽ οἰομένοις

doctis invisa, cf. Erfurdt. ad Sophocl. Antig. edit. min. Add. v. 5. 6.

τί ἐροῦμεν ἢ τί φήσομεν;] Prius de iusta excusatione, posterius de probabili causa dictum videtur. *Φήσομεν* futurum h. l. est verbi *φάσκειν*, quod propria significatione de eo adhibetur, qui dicit quae praestare non potest. Schaeferus autem „parum, inquit, mihi probabile est discriminis aliquid inter haec verba intercedere, putoque Demosthenem nihil aliud quam duo verba idem significantia iunxisse, sive ut vim augeret, sive ut numeris auribusque consuleret.“ Tum affert complura similia.

38. *καὶ ὅπως — ἐθελήσουσιν*] Votum hoc est. Omittitur ante *ὅπως* verbum, ut quisque suppleat quod possit aut velit. Oratorem animo votum concepisse etiam infinitivus, qui sequitur, *γνῶναι* ostendit. Hic enim in votis saepe pro imperativo, ut aiunt, ponitur. Non igitur opus est verbo *δεῖ*, quod Reiskius post *τοῦτο* inseruit, et quod, nisi votum praecessisset, vix abesse posset in nostro scriptore. Schaefero tamen votum hoc esse parum placet. Neque optare, inquit, puto oratorem, sed hortari et monere. Wolfio autem assentitur, qui ad infinitivum *γνῶναι* subaudiendum censet *χρή* ex interrogatione *τί οὖν χρὴ ποιεῖν;*

39. *πρῶτον μέν*] Nota absoluto hoc primo momento §. 43. repeti *πρῶτον μὲν δὴ διὰ τοῦτο δεῖ ἐχθρὸν ὑπειληφέναι τῆς πολιτείας. Δεύτερον* sequitur in eadem paragrapho.

καὶ τῷ τῆς πόλεως ἐδάφει] *Καί* quin imo. Gravissimum momentum inducit. Qui civitatis solo dicitur insidiari, is ut acerrimus hostis notatur, qui civitatem in summum periculum velit adducere. Aeschines adv. Ctes. §. 134. *νῦν οὐκέτι περὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας ἀγωνίζεται, ἀλλ᾽ ἤδη περὶ τοῦ τῆς πατρίδος ἐδάφους.* In orat. quae inter Demosthenicas fertur *κατὰ Ἀριστογ.* B. §. 11. p. 803. fin. *τῶν περὶ Χαιρώνειαν ἀτυχημάτων τοῖς Ἕλλησι γενομένων καὶ τῆς πόλεως ὑπὲρ αὐτῶν τῶν ἐδαφῶν εἰς κίνδυνον μέγιστον κατακεκλειμένης.* Eandem notionem §. 60. alia ratione exprimit.

αὐτῷ χαρίζεσθαι (εἰ δὲ μή, σκεψάσθωσαν Εὐθυκράτη
καὶ Λασθένη τοὺς Ὀλυνθίους, οἱ δοκοῦντες οἰκειό-
τατ' αὐτῷ διακεῖσθαι, ἐπειδὴ τὴν πόλιν προὔδοσαν,
πάντων κάκιστ' ἀπολώλασιν)· οὐδενὶ μέντοι μᾶλλον
ἢ τῇ πολιτείᾳ πολεμεῖ οὐδ' ἐπιβουλεύει, καὶ σκοπεῖ
μᾶλλον οὐδὲ ἓν τῶν πάντων ἢ ὅπως ταύτην καταλύ-
σει. καὶ τοῦτ' εἰκότως τρόπον τινὰ πράττει· οἶδε γὰρ 41
ἀκριβῶς, ὅτι οὐδ' ἂν πάντων τῶν ἄλλων γένηται κύ-
ριος, οὐδὲν ἔστ' αὐτῷ βεβαίως ἔχειν, ἕως ἂν ὑμεῖς δη-
μοκρατῆσθε, ἀλλ' ἐάν ποτε συμβῇ τι πταῖσμα, ἃ πολ-
λὰ γένοιτ' ἂν ἀνθρώπῳ, ἥξει πάντα τὰ νῦν συμβεβια-
σμένα καὶ καταφεύξεται πρὸς ὑμᾶς. ἐστὲ γὰρ ὑμεῖς 42
οὐκ αὐτοὶ πλεονεκτῆσαι καὶ κατασχεῖν ἀρχὴν εὖ πεφυ-
κότες, ἀλλ' ἕτερον λαβεῖν κωλῦσαι καὶ ἔχοντ' ἀφελέσθαι
δεινοί, καὶ ὅλως ἐνοχλῆσαι τοῖς ἄρχειν βουλομένοις
καὶ πάντας ἀνθρώπους εἰς ἐλευθερίαν ἀφελέσθαι ἕτοι-
μοι. οὔκουν βούλεται τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς τὴν παρ' ὑμῶν
ἐλευθερίαν ἐφεδρεύειν, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, οὐ κακῶς

42. πάντας ἀνθρώπους εἰς ἐλευθερίαν ἀφελέσθαι] Sic Bekkerus ex optimo suo in operum editione. Vulgo ἐξαφελέσθαι.

41. συμβεβιασμένα] Observa genus neutrum, ubi homines intelligendi. Cf. Phil. I. §. 8.

42. ἐνοχλῆσαι τοῖς ἄρχειν βουλομένοις] Quid sentiendum sit de Phavorini animadversione: ἐνοχλῶ Ἀττικῶς συντάσσεται αἰτιατικῇ, κοινῶς δὲ δοτικῇ, apparet ex hoc aliisque Demosthenis locis. Melius Anecd. Bekkeri περὶ συντάξεως p. 135. l. 26. ἐνοχλῶ δοτικῇ. Δημοσθένης· „οὐκ ἂν ἠνώχλει νῦν Φίλιππος τότε σωθείς.“ ὁ αὐτὸς καὶ πρὸς αἰτιατικήν· „μηδέ γε ἐγκαλεῖν ἀξιοῦτε μηδέν, ἐμὲ δὲ ἐνοχλεῖτε.“ In universum dici potest Atticos hoc verbum saepius construere cum dativo quam cum accusativo, sine significationis discrimine, opinor. Saepe tamen obtinet in Mss. varietas lectionis. cf. Fr. Iacobs. ad Anthol. Pal. p. 732.

τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς τὴν παρ' ὑμῶν ἐλευθερίαν ἐφεδρεύειν] Demosthenicam hanc locutionem a posterioribus saepe esse adhibitam monuit Wyttenbach. Biblioth. Crit. Vol. III. P. II. p. 37 sq. Similem explicavimus ἐφορμεῖν τοῖς καιροῖς Olynth. II. 7. Vocabulum ἔφεδρος multi illustrarunt, imprimis accuratus et subtilis philologus, Ioachim. Camerarius, in libro raro, ex quo etiam hodie multa disci possunt: Commentarii utriusque linguae, in quibus est diligens exquisitio nominum, quibus partes corporis humani appellari solent. Basil. 1551. Fol. p. 394 sq.

οὐδὲ πολλοῦ δεῖ] Πολλοῦ δεῖ ubique valet multum abest i. e. minime gentium. Haec autem formula si subiicitur enun-

43 οὐδ' ἀργῶς ταῦτα λογιζόμενος. πρῶτον μὲν δὴ διὰ
τοῦτο δεῖ ἐχθρὸν ὑπειληφέναι τῆς πολιτείας καὶ τῆς
δημοκρατίας ἀδιάλλακτον ἐκεῖνον· εἰ γὰρ μὴ τοῦτο πει-
σθήσεσθε ταῖς ψυχαῖς, οὐκ ἐθελήσετε ὑπὲρ τῶν πρα-
γμάτων σπουδάζειν· δεύτερον δ' εἰδέναι σαφῶς, ὅτι
πάνθ', ὅσα πραγματεύεται καὶ κατασκευάζεται νῦν, ἐπὶ
τὴν ἡμετέραν πόλιν παρασκευάζεται, καὶ ὅπου τις ἐκεῖ-
44 νον ἀμύνεται, ἐνταῦθ' ὑπὲρ ἡμῶν ἀμυνεῖται. οὐ γὰρ
οὕτω γ' εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν οὐδείς, ὃς ὑπολαμβάνει τὸν
Φίλιππον τῶν μὲν ἐν Θρᾴκῃ κακῶν (τί γὰρ ἄλλο τις ἂν
εἴποι Δρογγίλον καὶ Καβύλην καὶ Μάστειραν καὶ ἃ νῦν
ἐξαιρεῖ καὶ κατασκευάζεται;), τούτων μὲν ἐπιθυμεῖν, καὶ
ὑπὲρ τοῦ ταῦτα λαβεῖν καὶ πόνους καὶ χειμῶνας καὶ τοὺς
45 ἐσχάτους κινδύνους ὑπομένειν, τῶν δὲ Ἀθήνησι λιμέ-
νων καὶ νεωρίων καὶ τριήρων καὶ τῶν ἔργων τῶν ἀργυ-
ρείων καὶ τοσούτων προσόδων οὐκ ἐπιθυμεῖν, ἀλλὰ ταῦ-
τα μὲν ἐάσειν ὑμᾶς ἔχειν, ὑπὲρ δὲ τῶν μελινῶν καὶ τῶν

Quum iam Reiskius ex Aug. pr. enotasset ἀφελέσθαι, Schaeferus ἐξαφελέσθαι natum putabat e διττογραφίᾳ, aliis libris dantibus ἐξελέσθαι, aliis ἀφελέσθαι: ἀφελέσθαι verbum videri proprium hac de re fuisse. Vere, opinor; quanquam ne ἐξαιρεῖσθαι quidem inusitatum. Vide ad Lysiam adv. Pancleon. §. 9. Quod opponitur habemus §. 49, εἰς δουλείαν προέσθαι.

tiationi neganti, ut h. l. factum est, solet ei οὐδέ sic praeponi, non ut tollatur vis formulae affirmans, sed ut augeatur negans enuntiationis. *Schaefer.*

οὐδ' ἀργῶς] Non temere, ut faciunt pigri homines et inertes, qui ne cogitant quidem quid ex factis consequatur, nedum computant aut quicquam praeparant.

43. τῆς πολιτείας καὶ τῆς δημοκρατίας] cf. Olynth. III. 5.

44. οὐ γὰρ οὕτω γ' εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν οὐδείς, ὃς etc.] Cf. ad Olynth. III. 15.

τῶν μὲν ἐν Θρᾴκῃ κακῶν —, τούτων μὲν] Ad intensivum pronomen demonstrativum repetitur interdum particula μέν, quae iam addita erat nomini, quod per pronomen in memoriam revocatur. Κακά bene vertit F. Iacobs Armseligkeiten, Alb. G. Bekker elende Nester.

Δρογγίλον καὶ Καβύλην καὶ Μάστειραν] Loca parum nota vel, si vis, prorsus ignota. Grammatici, qui ex nostro loco Δρογγίλον memorant, dicunt esse Θρᾳκικὸν χωρίον. Καβύλη item χωρίον τῆς Θρᾴκης. Ἀναξιμένης φησὶν αὐτὸ ἱδρῦσθαι πρὸς τῷ Τάξῳ ποταμῷ κατὰ μέσον τῆς Θρᾴκης. Μάστειρα. Harpocration s. v. μήποτε γραπτέον Βάστειραν ἢ Πίστειραν ἢ Ἐπίμαστον, ἐπεὶ ταύτας τὰς πόλεις εὑρίσκομεν παρ' Ἀναξιμένει ἐν ἑβδόμῳ τῶν περὶ Φίλιππον, τὴν δὲ Μάστειραν οὐδαμοῦ μνήμης τυχοῦσαν.

45. μελινῶν] Harpocrat. s. v. μελίνη. ὄσπριον (Hülsen-

101.
ὀλυρῶν τῶν ἐν τοῖς Θρᾳκίοις σιροῖς. ἐν τῷ βαράθρῳ χειμάζειν. οὐκ ἔστι ταῦτα, ἀλλὰ κἀκεῖνα ὑπὲρ τοῦ τούτων γενέσθαι κύριος καὶ τἄλλα πάντα πραγματεύεται. τί οὖν 46
εὖ φρονούντων ἀνθρώπων ἔστιν; εἰδότας ταῦτα καὶ ἐγνωκότας τὴν μὲν ὑπερβάλλουσαν καὶ ἀνήκεστον ταύτην ῥᾳθυμίαν ἀποθέσθαι, χρήματα δ' εἰςφέρειν καὶ τοὺς συμμάχους ἀξιοῦν, καὶ ὅπως τὸ συνεστηκὸς τοῦτο συμμενεῖ στράτευμα ὁρᾶν καὶ πράττειν, ἵν', ὥςπερ ἐκεῖνος ἕτοιμον ἔχει δύναμιν τὴν ἀδικήσουσαν καὶ καταδουλωσομένην ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας, οὕτω τὴν σώσουσαν ὑμεῖς καὶ βοηθήσουσαν ἅπασιν ἕτοιμον ἔχητε. οὐ γάρ 47
ἔστι βοηθείαις χρωμένους οὐδέποτ' οὐδὲν τῶν δεόντων πρᾶξαι, ἀλλὰ κατασκευάσαντας δεῖ δύναμιν καὶ τροφὴν ταύτῃ πορίσαντας καὶ ταμίας καὶ δημοσίους καὶ ὅπως ἔνι τὴν τῶν χρημάτων φυλακὴν ἀκριβεστάτην γενέσθαι, οὕτω ποιήσαντας, τὸν μὲν τῶν χρημάτων λόγον παρὰ τούτων λαμβάνειν, τὸν δὲ τῶν ἔργων παρὰ τοῦ στρατηγοῦ. κἂν οὕτω ποιήσητε καὶ ταῦτ' ἐθελήσητε ὡς ἀληθῶς, ἄγειν εἰρήνην δικαίαν καὶ μένειν ἐπὶ τῆς αὐτοῦ Φίλιππον ἀναγκάσετε, οὗ μεῖζον οὐδὲν ἂν γένοιτ' ἀγαθόν, ἢ πολεμήσετ' ἐξ ἴσου.

frucht) ἐστὶ σπέρμα καὶ ἀρσενικῶς λέγουσι. (hinc variat in codd. accentus: nonnulli μελίνων; optimi tamen μελινῶν) ἔνιοι μὲν οὖν εἶδος κέγχρου (Hirse) λέγουσι τὴν μελίνην, ὅπερ τινὰς καλεῖν ἔλυμον (Einkorn). Θεόφραστος δὲ ἐν ἑβδόμῳ περὶ φυτῶν ὡς διαφέροντα ταῦτα ἀναγράφει, κέγχρον, ἢ μελίνην, ἢ ἔλυμον.

ἐν τῷ βαράθρῳ χειμάζειν] Harpocration s. v. βάραθρον. ὄρυγμα, εἰς ὃ ὁ δῆμος τῆς Ἱπποθοωντίδας τοὺς ἐπὶ θανάτῳ κατακρίτους ἐνέβαλλον. Δημοσθένης δὲ ἐν Φιλιππικοῖς οὐ κυρίως αὐτὸ λέγει, ἀλλ' ἐκ μεταφορᾶς, οἷον ἐν τῷ ὀλέθρῳ. velut in fossa damnatorum tempestatum asperitati expositum h. e. in miseria summa esse.

46. ἀνήκεστον — ῥᾳθυμίαν] Bene Iacobs: den heillosen Leichtsinn. ἀνήκεστα s. ἀνίατα sunt ea, quorum medela nulla est, quae corrigi nequeunt. — ἀποθέσθαι in forma media, non in activa, de vitiis, quibus quis se liberat, ut nostrum ablegen. Memento formam mediam saepe habere significationem tropicam.

χρήματα δ' εἰςφέρειν καὶ τοὺς συμμάχους ἀξιοῦν] Sc. εἰςφέρειν χρήματα. Etiam ἀξιοῦν inter ea verba est, ad quae vel ex antecedenti vel ex sequenti supplendus sit infinitivus. περὶ παραπρ. §. 98. p. 372. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, τοσοῦτ' ἀπέχω τοῦ συκοφαντίαν τινὰ τοῖς πράγμασι προςάγειν ἢ ὑμᾶς ἀξιοῦν ac. προςάγειν συκ.

47. βοηθείαις χρωμένους] Cf. ad Phil. I. §. 32., de δημόσιος autem ad Olynth. I. 19.

48 Εἰ δέ τῳ δοκεῖ ταῦτα καὶ δαπάνης μεγάλης καὶ
πόνων πολλῶν καὶ πραγματείας εἶναι, καὶ μάλα ὀρθῶς
δοκεῖ· ἀλλ' ἐὰν λογίζηται τὰ τῇ πόλει μετὰ ταῦτα γε-
νησόμενα, ἂν ταῦτα μὴ ἐθέλῃ ποιεῖν, εὑρήσει λυσιτε-
49 λοῦν τὸ ἑκόντας ποιεῖν τὰ δέοντα. εἰ μὲν γάρ ἐστι τις
ἐγγυητὴς ὑμῖν θεῶν (οὐ γὰρ ἀνθρώπων γ' οὐδεὶς ἂν
γένοιτο ἀξιόχρεως τηλικούτου πράγματος), ὡς, ἂν
ἄγηθ' ἡσυχίαν καὶ ἅπαντα προῆσθε, οὐκ ἐπ' αὐτοὺς
ὑμᾶς τελευτῶν ἐκεῖνος ἥξει, αἰσχρὸν μέν, νὴ τὸν Δία
καὶ πάντας τοὺς θεούς, καὶ ἀνάξιον ὑμῶν καὶ τῶν
ὑπαρχόντων τῇ πόλει καὶ πεπραγμένων τοῖς προγόνοις
τῆς ἰδίας ἕνεκα ῥᾳθυμίας τοὺς ἄλλους πάντας Ἕλληνας
εἰς δουλείαν προέσθαι, καὶ ἔγωγε αὐτὸς μὲν τεθνάναι
μᾶλλον ἂν ἢ ταῦτ' εἰρηκέναι βουλοίμην· οὐ μὴν ἀλλ' εἴ
τις ἄλλος λέγει καὶ ὑμᾶς πείθει, ἔστω, μὴ ἀμύνεσθε,
50 ἅπαντα πρόεσθε. εἰ δὲ μηδενὶ τοῦτο δοκεῖ, τοὐναντίον
δὲ πρόϊσμεν ἅπαντες, ὅτι, ὅσῳ ἂν πλειόνων ἐάσωμεν
ἐκεῖνον γενέσθαι κύριον, τοσούτῳ χαλεπωτέρῳ καὶ ἰσχυ-
ροτέρῳ χρησόμεθα ἐχθρῷ, ποῖ ἀναδυόμεθα, ἢ τί μέλ-
λομεν; ἢ πότε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ δέοντα ποιεῖν

48. *δαπάνης μεγάλης καὶ πόνων πολλῶν καὶ πραγματείας εἶναι*] Observa duo priora substantiva adiunctum habere adiectivum gradum denotans, tertium autem eo carere, ut id ipsum emphatice positum sit.

τὸ ἑκόντας ποιεῖν τὰ δέοντα] Reiskius scripsit ἑκόντα, quod peius est vulgato. *Τὶς* est *τὶς ἡμῶν*. Hunc oportet rem spectare ratione *πάντων ἡμῶν* eaque dicere, quae cunctis sunt utilia. Hinc pluralis *ἑκόντας* aptus, immo necessarius. Omnino post *τίς*, quatenus generis notionem habet, saepissime sequitur pluralis. cf. Matthiae §. 434 et 487.

49. *νὴ τὸν Δία καὶ πάντας τοὺς θεούς*] Invocatio plurium deorum vim habet. *Ζεὺς* primus est eique alii adiunguntur. Phil. III. §. 65. *νὴ τὸν Δία καὶ τὸν Ἀπόλλω*. §. 54. *μὰ τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους θεούς*. Sic saepissime. cf. Heindorf. ad Plat. Protag. §. 5. p. 464.

ταῦτ' εἰρηκέναι]. Ita scilicet, ut ipse meo nomine hoc dicam. Orationis forma egregia est. Eloquitur quod vulgo iactabatur idque supponit, etsi suae sentiendi rationi contrarium, et ostendit, quid inde consequi necesse sit.

50. *τοὐναντίον δὲ πρόϊσμεν ἅπαντες*] *Τοὐναντίον* positum est, ut saepissime, adverbialiter, e contrario: ad quod si statim attendisset Reiskius, nunquam in hoc loco haesisset. Sed in re clara interdum haerere humanum est.

ποῖ ἀναδυόμεθα] Brachylogice dictum, hoc sensu: Quo nos vertamus, ut perniciem vitemus? In *ποῖ* inest motio ad locum, in *ἀναδύεσθαι* id, ut in loco tuti simus. Eiusmodi constructiones in unum

ἐθελήσομεν; ὅταν νὴ Δί' ἀνάγκη τις ᾖ. ἀλλ' ἣν μὲν ἄν τις 51
ἐλευθέρων ἀνθρώπων ἀνάγκην εἴποι, οὐ μόνον ἤδη πάρε-
στιν, ἀλλὰ καὶ πάλαι παρελήλυθε· τὴν δὲ τῶν δούλων
ἀπεύχεσθαι δήπου μὴ γενέσθαι δεῖ. διαφέρει δὲ τί; ὅτι
ἐστὶν ἐλευθέρῳ μὲν ἀνθρώπῳ μεγίστη ἀνάγκη ἡ ὑπὲρ
τῶν γιγνομένων αἰσχύνη, καὶ μείζω ταύτης οὐκ οἶδ' ἥν-
τιν' ἂν εἴποι τις· δούλῳ δὲ πληγαὶ καὶ ὁ τοῦ σώματος
αἰκισμός· ἃ μήτε γένοιτ' οὔτε λέγειν ἄξιον.

Πάντα τοίνυν τἄλλ' εἰπὼν ἂν ἡδέως, καὶ δείξας 52
ὃν τρόπον ὑμᾶς ἔνιοι καταπολιτεύονται, τὰ μὲν ἄλλα
ἐάσω· ἀλλ' ἐπειδάν τι τῶν πρὸς Φίλιππον ἐμπέσῃ,
εὐθὺς ἀναστάς τις λέγει τὸ τὴν εἰρήνην ἄγειν ὡς
ἀγαθόν, καὶ τὸ τρέφειν δύναμιν μεγάλην ὡς χαλεπόν,
καὶ „διαρπάζειν τινὲς τὰ χρήματα βούλονται“ καὶ
τοιούτους λόγους, ἐξ ὧν ἀναβάλλουσι μὲν ὑμᾶς, ἡσυ-
χίαν δὲ ποιοῦσιν ἐκείνῳ πράττειν ὅ τι βούλεται. ἐκ 53
δὲ τούτων περιγίγνεται ὑμῖν μὲν ἡ σχολὴ καὶ τὸ μη-
δὲν ἤδη ποιεῖν, ἃ δέδοιχ' ὅπως μή ποθ' ἡγήσησθε
ἐπὶ πολλῷ γεγενῆσθαι, τούτοις δὲ αἱ χάριτες καὶ ὁ

interdum confluunt. Sic intelligo Eurip. Herc. F. v. 1148. *ποῖ κακῶν ἐρημίαν εὕρω;* quo me vertam, ut requiem inveniam?

51. *ὅταν νὴ Δί' ἀνάγκη τις ᾖ.*]. Puncto nonnisi distinguendum, non puncto interrogationis. Est enim haec *ὑποφορά*, quam continuo sequitur *ἀνθυποφορά*. Ipsa iurandi formula *νὴ Δία* hoc satis indicat: usus enim eius sollemnis est in tali orationis figura. *Schaefer.*

ἃ μήτε γένοιτ' οὔτε λέγειν ἄξιον] Notandum est *μήτε* cum optativo priore membro cum vi optandi positum esse, ne quid fiat; in altero *οὔτε* cum indicativo (*ἄξιον* sc. *ἐστί*) cum vi affirmandi aliquid non esse. Sensus hic est: „Quemadmodum vehementer optandum, ne hoc fiat, sic indecorum de eo loqui.“ Vice versa habemus *οὔτε — μήτε* §. 68. *ἐγὼ δὲ θρασὺς — οὔτ' εἰμὶ μήτε γενοίμην.* cf. Schaefer. Melett. Critt. p. 91. Particulae diversitas a librariis non intellecta effecit, ut in nostro loco nonnulli pro *οὔτε* scriberent *μήτε.*

52. *ὑμᾶς — καταπολιτεύονται*] Accusativus iunctus cum verbo *καταπολιτεύεσθαι* mirus videri possit, quum verba composita cum *κατά* significante in damnum regant genitivum. Sed recte nostrum Schaeferus comparat cum verbo *καταστρατηγεῖν.* *Κατά* enim in compositis huiusmodi est de, nieder, ut nos possumus dicere einen zu Boden politisiren.

„διαρπάζειν τινὲς τὰ χρήματα βούλονται“] Conf. supra §. 9.

53. *ἐπὶ πολλῷ γεγενῆσθαι*] magni constitisse. *ἐπί* cum dativo pretii, quae significatio subiecta est conditionis notioni. Vide Matthiae §. 585. b. β.

μισθὸς ὁ τούτων. ἐγὼ δ' οἶμαι τὴν μὲν εἰρήνην ἄγειν οὐχ ὑμᾶς δεῖν πείθειν, οἳ πεπεισμένοι κάθησθε,
54 ἀλλὰ τὸν τὰ τοῦ πολέμου πράττοντα· ἂν γὰρ ἐκεῖνος πεισθῇ, τά γ' ἀφ' ὑμῶν ἕτοιμα ὑπάρχει· νομίζειν δ' εἶναι χαλεπὰ οὐχ ὅσ' ἂν εἰς σωτηρίαν δαπανῶμεν, ἀλλ' ἃ πεισόμεθα, ἂν ταῦτα μὴ ἐθέλωμεν ποιεῖν· καὶ τὸ „διαρπασθήσεται τὰ χρήματα“ τῷ φυλακὴν εἰπεῖν, δι' ἧς σωθήσεται, κωλύειν, οὐχὶ τῷ τοῦ συμφέροντος
55 ἀφεστάναι. καίτοι ἔγωγ' ἀγανακτῶ καὶ αὐτὸ τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ τὰ μὲν χρήματα λυπεῖ τινας ὑμῶν, εἰ διαρπασθήσεται, ἃ καὶ φυλάττειν καὶ κολάζειν τοὺς ἀδικοῦντας ἐφ' ὑμῖν ἔστι, τὴν δὲ Ἑλλάδα πᾶσαν ἐφεξῆς οὑτωσὶ Φίλιππος ἁρπάζων οὐ λυπεῖ, καὶ ταῦτ' ἐφ' ὑμᾶς ἁρπάζων.
56 Τί ποτ' οὖν ἐστι τὸ αἴτιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦ τὸν μὲν οὕτω φανερῶς στρατεύοντα, ἀδικοῦντα,

οἶμαι τὴν μὲν εἰρήνην ἄγειν οὐχ ὑμᾶς δεῖν πείθειν] Sc. *τινά*, quod subiectum est ad *δεῖν πείθειν*. *Ὑμᾶς* est obiectum pendens ex *πείθειν*. Sic etiam Latini ad oportet infinitivum activi ponunt sine subiecto. Cicero de fin. I. 9, 30. quorum nihil oportere exquisitis rationibus confirmare, ubi Ernesti sine necessitate scripserat confirmari de coniectura.

54. *καὶ τὸ „διαρπασθήσεται τ. χρ.“* etc.] Constructio haec est: *καὶ τὸ „διαρπασθήσεται τὰ χρήματα“ κωλύειν* (*δεῖ*) *τῷ* (*διὰ τὸ*) *φυλακὴν εἰπεῖν, δι' ἧς σωθήσεται, οὐχὶ τῷ τοῦ συμφέροντος ἀφεστάναι*: clamorem „opes dilapidabuntur“ impedire nos oportet custodia imponenda, quae eas servet, non eo ut decedamus ab eo, quod prodest. *Τό* ante *διαρπασθήσεται* est ex ea ratione, qua saepe praecedit verba aliorum quae adducuntur. Cf. Ast. ad Plat. de republ. I. 1. p. 319. Matthiae §. 280.

55. *ἀγανακτῶ καὶ αὐτὸ τοῦτο*] Vere Stallbaumius ad Phaedonem p. 46. huius Bibl. monet *ἀγανακτεῖν* cum accusativo pronominum neutrius generis haud raro apud Graecos construi. Dicere possumus Demosthenem verba animi motum indicantia solere cum accusativo obiecti construere. cf. ad Olynth. II. 7.

56. *αἴτιον — τοῦ τὸν μὲν οὕτω φανερῶς στρατεύοντα — εἰπεῖν*] Verba dicendi, *λέγειν, εἰπεῖν* etc. interdum construuntur cum accusativo personae loco genitivi cum *περί*. Est etiam sic attractio, dum quod subiectum enuntiationis pendentis esse oportet, fit obiectum ad verbum, unde illa enuntiatio pendet: *τὸν ἀδικοῦντα εἰπεῖν ὡς ἀδικεῖ* pro *εἰπεῖν ὡς ὁ ἀδικῶν ἀδικεῖ*. Ceterum animadvertendum est in priore membro tres esse determinationes, in altero duas, quarum una *πόλεμον ποιεῖ* duas prioris enuntiationis continet, *στρατεύοντα* et *πόλεις καταλαμβάνοντα*. *Τούτων* minime cum Reiskio mutaverim in *τοῦτον*. Notat enim Demosthenes Philippi asseclas pronomine *οὗτοι*.

πόλεις καταλαμβάνοντα, μηδένα πώποτε τούτων εἰπεῖν ὡς ἀδικεῖ καὶ πόλεμον ποιεῖ, τοὺς δὲ μὴ ἐπιτρέπειν μηδὲ προΐεσθαι ταῦτα συμβουλεύοντας, τούτους τὸν πόλεμον ποιεῖν αἰτιᾶσθαι; ἐγὼ διδάξω· ὅτι 57
τὴν ὀργήν, ἣν εἰκός ἐστι γενέσθαι παρ' ὑμῶν, ἄν τι λυπῆσθε τῷ πολέμῳ, εἰς τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν λέγοντας τὰ βέλτιστα τρέψαι βούλονται, ἵνα τούτους κρίνητε, μὴ Φίλιππον ἀμύνησθε, καὶ κατηγορῶσιν αὐτοί, μὴ δίκην δῶσιν ὧν ποιοῦσι νῦν. τοῦτ' αὐτοῖς δύναται τὸ λέγειν, ὡς ἄρα βούλονταί πόλεμόν τινες ποιῆσαι παρ' ὑμῖν, καὶ περὶ τούτου ἡ διαδικασία αὕτη ἐστίν. ἐγὼ δ' οἶδα 58
ἀκριβῶς, ὅτι, οὐ γράψαντος Ἀθηναίων οὐδενὸς πόλεμον, καὶ ἄλλα πολλὰ Φίλιππος ἔχει τῶν τῆς πόλεως καὶ νῦν εἰς Καρδίαν πέπομφε βοήθειαν. εἰ μέντοι βουλόμεθ' ἡμεῖς μὴ προςποιεῖσθαι πολεμεῖν αὐτὸν ἡμῖν, ἀνοητότατος πάντων ἂν εἴη τῶν ὄντων ἀνθρώπων, εἰ τοῦτ' ἐξελέγχοι. ἀλλ' ἐπειδὰν ἐπ' αὐτοὺς ἡμᾶς ἴῃ, τί 59
φήσομεν; ἐκεῖνος μὲν γὰρ οὐ πολεμεῖν ἡμῖν, ὥςπερ

[56. ὡς ἀδικεῖ καὶ πολ.] Verba ἀδικεῖ καί, quae leguntur in pluribus codd., desunt in optimo S., omiserunt Bekk. et Dindorf. V. C. F. R.].

μηδένα πώποτε] Pro *οὐδένα*: qui usus ut in posteriorum scriptoribus temporum est pervulgatissimus, sic in classicis perraro invenitur ac videtur a Demosthenis inde aetate serpsisse latius. Dicamusne causam inesse in oratione obliqua? Hoc quidem in pluribus enuntiationibus observasse mihi videor, in recta enuntiatione οὐ etc., in obliqua *μή* poni nullo ad sensum discrimine. *Schaefer.*

αἰτιᾶσθαι] Ad hoc supplendum *πάντας*, quod ex antecedente *μηδένα* supplendum, minime vero cum Reiskio addendum est: saepe enim contrarium ex eo, quod adest, supplendum. Haec ratio admodum late patet. cf. Matthiae §. 634. III. imprimis 3. p. 1306 sq.

57. *κατηγορῶσιν αὐτοί, μὴ δίκην δῶσιν*] Demosthenes saepe hoc probrum in asseclas Philippi iacit, si accusentur ipsi, subito eos momenta accusationis transilire, vehementes autem calumnias in accusatorem coniicere, ut, si fieri possit, auditorum attentionem a se in alios deflectant. Hanc lectionem ex optimo codice recepit Bekkerus in operum editione; in Berol. 1816. vulgata adhuc obtinebat *κατηγορῶσι μέν, αὐτοὶ δὲ μὴ δίκην δῶσιν.*

διαδικασία] Hic notione generali lis, causa. Exempla et huius substantivi et verbi coniugati multa habet Wyttenbachius ad Platon. Phaed. p. 291. sq. Significationes in iure Attico exponit der Attische Process. p. 367 sqq.

58. *εἰ τοῦτ' ἐξελέγχοι*] Si, nostra de pace opinione refutata, palam profiteretur et argumentis comprobaret se bellum nobis intulisse. *Wolfius.*

59. *ἐκεῖνος μὲν γὰρ οὐ πολεμεῖν ἡμῖν*] Ex praecedente interrogatione *τί φήσομεν*; in hanc

οὐδ' Ὠρείταις, τῶν στρατιωτῶν ὄντων ἐν τῇ χώρᾳ, οὐδὲ Φεραίοις πρότερον, πρὶν ἢ πρὸς τὰ τείχη προςβαλεῖν αὐτῶν, οὐδ' Ὀλυνθίοις ἐξ ἀρχῆς, ἕως ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ τὸ στράτευμα παρῆν ἔχων. ἢ καὶ τότε τοὺς ἀμύνεσθαι κελεύοντας πόλεμον ποιεῖν φήσομεν; οὐκοῦν ὑπόλοιπον δουλεύειν· οὐ γὰρ ἄλλο γ' οὐδέν ἐστι μεταξὺ τοῦ μήτ' ἀμύνεσθαι μήτ' ἄγειν ἡσυχίαν ἐᾶσθαι.
60 καὶ μὴν οὐχ ὑπὲρ τῶν ἴσων ὑμῖν τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἔσθ' ὁ κίνδυνος· οὐ γὰρ ὑφ' αὑτῷ τὴν πόλιν ποιήσασθαι βούλεται Φίλιππος, ἀλλ' ὅλως ἀνελεῖν. οἶδε γὰρ ἀκριβῶς, ὅτι δουλεύειν μὲν ὑμεῖς οὔτ' ἐθελήσετε οὔτ', ἂν ἐθελήσητε, ἐπιστήσεσθε (ἄρχειν γὰρ εἰώθατε), πράγματα δ' αὐτῷ παρασχεῖν, ἂν καιρὸν λάβητε, πλείω τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἁπάντων δυνήσεσθε.
61 Ὡς οὖν ὑπὲρ τῶν ἐσχάτων ὄντος τοῦ ἀγῶνος, προςήκει οὕτω γιγνώσκειν καὶ τοὺς πεπρακότας αὑτοὺς ἐκείνῳ μισεῖν καὶ ἀποτυμπανίσαι· οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστι τῶν ἔξω τῆς πόλεως ἐχθρῶν κρατῆσαι, πρὶν ἂν τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ πόλει κολάσητ' ἐχθροὺς ὑπηρετοῦντας ἐκείνῳ, ἀλλ' ἀνάγκη τούτοις ὥςπερ προβόλοις
62 προςπταίοντας ὑστερίζειν ἐκείνων. πόθεν οἴεσθε νῦν

enuntiationem supplendum φήσει. Ex grammaticorum glossa in nonnullis codd. et editione Reisk. additum est ἐςτί: quod Bekkerus delevit, nulla notata varietate.

οὐκοῦν ὑπόλοιπον δουλεύειν] *Οὐκοῦν* extra interrogationem acerbam interdum habet ironiam: haec autem ex interrogativa significatione enascitur: nonne unum restat, servitus? Sensim in particulam indignationis transiit *οὐκοῦν*: quam vim habet imprimis apud elegantes, qui serioris sunt aetatis, v. c. Lucianum.

60. *οὔτ' — ἐπιστήσεσθε*] Nec intelligetis i. e. non poteritis vos ad illius importunitatem accommodare, illius superbiae cedere. *Ἐπίστασθαι* dicitur is, cuius ingenium aliquid fert, sive bonum sive malum.

61. *ὡς — ὄντος — προςήκει οὕτω γιγνώσκειν*] Hyperbaton est in *οὕτω*. Collocandum nempe erat ante *προςήκει*, quoniam respondet *ὡς*, quod participio absoluto praepositum. Tum praeponendum *οὕτω* verbo finito in apodosi. Haec legitima est constructio, cuius exempla dat Heindorfius ad Charm. §. 52. p. 117.

ἀποτυμπανίσαι] Bekkeri Anecdd. in *συναγωγῇ λέξεων χρησ.* p. 438. l. 12 sqq. s. v. *ἀποτυμπανίσαι*: *οὐχ ἁπλῶς τὸ ἀποκτεῖναι, ἀλλὰ τυμπάνοις ἀποκτεῖναι. τύμπανον δὲ ἐστι ξύλον ὥςπερ σκύταλον. τὸ γὰρ παλαιὸν ξύλοις ἀνῄρουν τοὺς κατακρίτους, ὕστερον δ' ἔδοξε τῷ ξίφει.* H. l. tropice in cruciatus abripere.

τούτοις ὥςπερ προβόλοις προςπταίοντας] Harpocration

105.

αὐτὸν ὑβρίζειν ὑμᾶς (οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἔμοιγε δοκεῖ
ποιεῖν ἢ τοῦτο) καὶ τοὺς μὲν ἄλλους εὖ ποιοῦντα,
εἰ μηδὲν ἄλλο, ἐξαπατᾶν, ὑμῖν δ' ἀπειλεῖν ἤδη, οἷον
Θετταλοὺς πολλὰ δοὺς ὑπηγάγετο εἰς τὴν νῦν πα-
ροῦσαν δουλείαν· οὐδ' ἂν εἰπεῖν δύναιτ' οὐδεὶς ὅσα
τοὺς ταλαιπώρους Ὀλυνθίους πρότερον δοὺς Ποτί-
δαιαν ἐξηπάτησε καὶ πόλλ' ἕτερα· Θηβαίους τὰ νῦν 63
ὑπάγεται τὴν Βοιωτίαν αὐτοῖς παραδοὺς καὶ ἀπαλλά-
ξας πολέμου πολλοῦ καὶ χαλεποῦ· ὥςτε καρπωσάμε-
νοί τινα ἕκαστοι τούτων πλεονεξίαν οἱ μὲν ἤδη πε-
πόνθασιν ἃ δὴ πάντες ἴσασιν, οἱ δ' ὅ τι ἂν ποτε
συμβῇ πείσονται. ὑμεῖς δὲ ὧν μὲν ἀπεστέρησθε σιω-
πῶ· ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι πόσα
ἐξηπάτησθε! πόσων ἀπεστέρησθε! οὐχὶ Φωκέας, οὐ 64
Πύλας, οὐχὶ τὰ ἐπὶ Θρᾴκης, Δορίσκον, Σέῤῥιον,
τὸν Κερσοβλέπτην αὐτόν; οὐ νῦν τὴν πόλιν τὴν Καρ-
διανῶν ἔχει καὶ ὁμολογεῖ; τί ποτ' οὖν ἐκείνως τοῖς
ἄλλοις καὶ οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον ὑμῖν προςφέρεται;
ὅτι ἐν μόνῃ τῶν πασῶν πόλεων τῇ ὑμετέρᾳ ἄδεια ὑπὲρ
τῶν ἐχθρῶν λέγειν δέδοται, καὶ λαβόντα χρήματ' αὐ-
τὸν ἀσφαλές ἐστι λέγειν παρ' ὑμῖν, κἂν ἀφῃρημένοι

hunc locum respiciens s. v. *πρόβολοι*: *αἱ εἰς θάλασσαν προκείμεναι πέτραι καὶ οἷον ἀκταί τινες. Δημοσθένης Φιλιππικοῖς.* Scopuli in mare prominentes. Tropice hic observa usurpatum significatione mala de hominibus perniciosis, occultis insidiatoribus, qui nostrae perniciei student.

62. *εὖ ποιοῦντα, εἰ μηδὲν ἄλλο, ἐξαπατᾶν*] Etiamsi nil aliud quam decipere, benefaciendo tamen decipere. Subtiliter monet Hermannus ad Viger. p. 884. *εἰ* etiamsi significare, ubi de re haud facile futura sermo sit, ut non opus sit addito *καί*. Si igitur negatio addita est, e contrario de re sermo est, quae haud facile non fiet, quam factum iri certum est.

64. *τὸν Κερσοβλέπτην αὐτόν*] Tyrannum Thraciae, quem Philippus Ol. CX. 2. devicit. Observa virum inter loca positum eique eadem verba attributa.

ἐκείνως] Observat Schaeferus hoc adverbium non multo usu esse tritum, passim tamen etiam legi in classicis scriptoribus. Plura exempla habere Reiskium in indice et ex aliis etiam scriptoribus F. A. Wolfium ad Leptin. p. 282. Zonaras p. 680. c. *ἐκείνως· κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον*, ut lexicographis notatu dignum fuisse videatur.

οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον ὑμῖν] Non eadem ratione ut vobis. Cave enim dativum *ὑμῖν* iungas cum *προςφέρεται*. Pendet ex *τὸν αὐτόν*. cf. Matthiae §. 385. 1.

65 τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἦτε. οὐκ ἦν ἀσφαλὲς λέγειν ἐν
Ὀλύνθῳ τὰ Φιλίππου, μὴ σὺν εὖ πεπονθότων τῶν
πολλῶν Ὀλυνθίων τῷ Ποτίδαιαν καρποῦσθαι· οὐκ ἦν
ἀσφαλὲς λέγειν ἐν Θετταλίᾳ τὰ Φιλίππου, μὴ σὺν εὖ
πεπονθότος τοῦ πλήθους τοῦ Θετταλῶν τῷ τοὺς τυ-
ράννους ἐκβαλεῖν Φίλιππον αὐτοῖς καὶ τὴν πυλαίαν
ἀποδοῦναι· οὐκ ἦν ἐν Θήβαις ἀσφαλές, πρὶν τὴν
66 Βοιωτίαν ἀπέδωκε καὶ τοὺς Φωκέας ἀνεῖλεν. ἀλλ' Ἀθή-
νησιν, οὐ μόνον Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Καρδιανῶν χώ-
ραν ἀπεστερηκότος Φιλίππου, ἀλλὰ καὶ κατασκευάζον-
τος ὑμῖν ἐπιτείχισμα τὴν Εὔβοιαν καὶ νῦν ἐπὶ Βυζάν-
τιον παριόντος, ἀσφαλές ἐστι λέγειν ὑπὲρ Φιλίππου.
τοιγάρτοι τούτων μὲν ἐκ πτωχῶν ἔνιοι ταχὺ πλούσιοι
γεγόνασι καὶ ἐξ ἀνωνύμων καὶ ἀδόξων ἔνδοξοι καὶ γνώ-
ριμοι, ὑμεῖς δὲ τοὐναντίον ἐκ μὲν ἐνδόξων ἄδοξοι, ἐκ
δ' εὐπόρων ἄποροι· πόλεως γὰρ ἔγωγε πλοῦτον ἡγοῦ-
μαι συμμάχους, πίστιν, εὔνοιαν, ὧν ἁπάντων ἔσθ' ὑμεῖς
67 ἄποροι. ἐκ δὲ τοῦ τούτων ὀλιγώρως ὑμᾶς ἔχειν καὶ
ἐᾶν ταῦτα φέρεσθαι ὁ μὲν εὐδαίμων καὶ μέγας καὶ φο-
βερὸς πᾶσιν Ἕλλησι καὶ βαρβάροις, ὑμεῖς δ' ἔρημοι
καὶ ταπεινοί, τῇ μὲν τῶν ὠνίων ἀφθονίᾳ λαμπροί, τῇ
δ' ὧν προςῆκε παρασκευῇ καταγέλαστοι. οὐ τὸν αὐτὸν
δὲ τρόπον περί θ' ὑμῶν καὶ περὶ αὐτῶν ἐνίους τῶν
λεγόντων ὁρῶ βουλευομένους· ὑμᾶς μὲν γὰρ ἡσυχίαν
ἄγειν φασὶ δεῖν, κἄν τις ὑμᾶς ἀδικῇ, αὐτοὶ δ' οὐ δύ-

65. σὺν εὖ πεπονθότων] Sic scripsi diremptis vocabulis auctore Schaefero, ut post σὺν εὖ πεπονθότος. Laudat Melett. Critt. p. 68. Sin qui fortiter perseverent, addit, in luce caligare, consulant Thucyd. III. 13. ξὺν κακῶς ποιεῖν αὐτούς: nisi forte placeat illis huc delabi pravitatis, ut etiam hic scribant ξυγκακωςποιεῖν. In genere notandum vocabula composita, quae totius enuntiationis sententiam exprimant, aut poetarum esse aut recentioris aetatis.

66. ἐπιτείχισμα] cf. supra §. 86.

ἐπὶ Βυζάντιον παριόντος] Παριέναι cum praepositione ἐπί et accus. de hostilibus consiliis et invasionibus adhibetur. In praepositione παρά in παριέναι ea notio inesse videtur, quod impetus ex loco in locum transeat.

ἐξ ἀνωνύμων καὶ ἀδόξων ἔνδοξοι καὶ γνώριμοι] Observa prius nomen membri primi posteriori membri secundi respondere posteriusque priori. Sic ordinem variant scriptores.

[67. τῇ δ' ὧν προςῆκε παρασκευῇ] I. e. τῇ δὲ παρασκευῇ τούτων, ἃ προςῆκε παρασκευάζειν. V. C. F. R.].

νανται παρ' ὑμῖν ἡσυχίαν ἄγειν, οὐδενὸς αὐτοὺς ἀδι-
κοῦντος.
Εἶτά φησιν ὃς ἂν τύχῃ παρελθὼν „οὐ γὰρ ἐθέ- 68
λεις γράφειν οὐδὲ κινδυνεύειν, ἀλλ' ἄτολμος εἶ καὶ
μαλακός." ἐγὼ δὲ θρασὺς μὲν καὶ βδελυρὸς καὶ ἀναι-
δὴς οὔτ' εἰμὶ μήτε γενοίμην, ἀνδρειότερον μέντοι πολ-
λῷ πάνυ τῶν ἰταμῶς πολιτευομένων παρ' ὑμῖν ἐμαυτὸν
ἡγοῦμαι. ὅστις μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παριδὼν 69
ἃ συνοίσει τῇ πόλει, κρίνει, δημεύει, δίδωσι, κατη-
γορεῖ, οὐδεμιᾷ ταῦτ' ἀνδρίᾳ ποιεῖ, ἀλλ' ἔχων ἐνέχυρον
τῆς αὑτοῦ σωτηρίας τὸ πρὸς χάριν ὑμῖν λέγειν καὶ πο-
λιτεύεσθαι, ἀσφαλῶς θρασύς ἐστιν· ὅστις δ' ὑπὲρ τοῦ
βελτίστου πολλὰ τοῖς ὑμετέροις ἐναντιοῦται βουλήμασι
καὶ μηδὲν λέγει πρὸς χάριν, ἀλλὰ τὸ βέλτιστον ἀεί,
καὶ τὴν τοιαύτην πολιτείαν προαιρεῖται, ἐν ᾗ πλειό-
νων ἡ τύχη κυρία γίγνεται ἢ οἱ λογισμοί, τούτων
δ' ἀμφοτέρων ἑαυτὸν ὑπεύθυνον ὑμῖν παρέχει, οὗτός 70
ἐστ' ἀνδρεῖος, καὶ χρήσιμός γε πολίτης ὁ τοιοῦτός
ἐστιν, οὐχ οἱ τῆς παρ' ἡμέραν χάριτος τὰ μέγιστα

68. *μαλακός*] mollis. Ut hic additum *ἄτολμος*, sic iunguntur apud Xenoph. Memm. III. 7, 1. *μαλακόν τε καὶ δειλόν*.

βδελυρὸς] Cf. interpretes ad Theophrasti Charact. XI., qui inscribitur *περὶ βδελυρίας*.

69. *κρίνει, δημεύει, δίδωσι, κατηγορεῖ*] §. 71. legimus *κατηγορεῖν καὶ χαρίζεσθαι καὶ δημεύειν*. Collocatio verborum in nostro loco mira: *κατηγορεῖν* enim natura praecedit *τὸ κρίνειν*. Fortasse hic ultimo loco positum ut generis notio, quae complectitur violentam litigandi cupiditatem. Schaeferus autem monet toties scribas verborum ordinem invertisse, ut malit h. l. culpam perturbati vereque *ἀλόγου* ordinis in illos quam in oratorem conferre: recte procedere locum, si *κατηγορεῖ* primo looo ponatur. *Κρίνειν* est condemnare in genere, *δημεύειν* publicare bona, *διδόναι* pro arbitrio attribuere in quod aliorum ius est.

τὴν τοιαύτην πολιτείαν προαιρεῖται] Nec deterretur ab ea parte rerum publicarum suscipiendarum, in qua plus valet fortuna quam prudentia, in quibus etiam cautissimus non omnes fortunae vicissitudines praevidere et cavere potest. Quod Cornelius Nepos Thras. I. 4. de re militari ait: „Illa communia imperatoribus cum militibus et fortuna, quod in proelii concursu abit res a consilio ad vires vimque pugnantium. Itaque iure suo nonnulla ab imperatore miles, plurima vero fortuna vindicat seque hic plus valuisse quam ducis prudentiam vere potest praedicare," id verum est de rebus publicis in genere.

70. *οὗτός ἐστ' ἀνδρεῖος, καὶ χρήσιμός γε πολίτης ὁ τοιοῦτός ἐστιν*] Alterum membrum magnam vim habet. Indicant eam

τῆς πόλεως ἀπολωλεκότες, οὓς ἐγὼ τοσούτου δέω ζηλοῦν ἢ νομίζειν ἀξίους πολίτας τῆς πόλεως εἶναι, ὥςτ', εἴ τις ἔροιτό με „εἰπέ μοι, σὺ δὲ δὴ τί τὴν πόλιν ἡμῖν ἀγαθὸν πεποίηκας;" ἔχων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τριηραρχίας εἰπεῖν καὶ χορηγίας καὶ χρημάτων εἰςφορὰς καὶ λύσεις αἰχμαλώτων καὶ τοιαύτας ἄλλας φιλανθρωπίας, οὐδὲν ἂν τούτων εἴποι-
71 μι, ἀλλ' ὅτι τῶν τοιούτων πολιτευμάτων οὐδὲν πολιτεύομαι, ἀλλὰ δυνάμενος ἂν ἴσως, ὥςπερ καὶ ἕτεροι, κατηγορεῖν καὶ χαρίζεσθαι καὶ δημεύειν καὶ τἄλλ', ἃ ποιοῦσιν οὗτοι, ποιεῖν, οὐδ' ἐφ' ἑνὶ τούτων πώποτ' ἐμαυτὸν ἔταξα οὐδὲ προήχθην οὔθ' ὑπὸ κέρδους οὔθ' ὑπὸ φιλοτιμίας, ἀλλὰ διαμένω λέγων ἐξ ὧν ἐγὼ μὲν πολλῶν ἐλάττων εἰμὶ παρ' ὑμῖν, ὑμεῖς δέ, εἰ πείθοισθέ μοι, μείζους ἂν εἴητε· οὕτω γὰρ
72 ἴσως ἀνεπίφθονον εἰπεῖν. οὐδέ γ' ἐμοὶ δοκεῖ δικαίου τοῦτ' εἶναι πολίτου, τοιαῦτα πολιτεύμαθ' εὑρίσκειν, ἐξ ὧν ἐγὼ μὲν πρῶτος ὑμῶν ἔσομαι εὐθέως, ὑμεῖς δὲ τῶν ἄλλων ὕστατοι· ἀλλὰ συναυξάνεσθαι δεῖ τὴν πόλιν τοῖς τῶν ἀγαθῶν πολιτῶν πολιτεύμασι, καὶ τὸ βέλτιστον ἀεί, μὴ τὸ ῥᾷστον ἅπαντας λέγειν· ἐπ' ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἡ φύσις αὐτὴ βαδιεῖται, ἐπὶ τοῦτο δὲ τῷ λόγῳ δεῖ προάγεσθαι διδάσκοντα τὸν ἀγαθὸν πολίτην.
73 Ἤδη τοίνυν τινὸς ἤκουσα καὶ τοιοῦτόν τι λέγοντος, ὡς ἄρα ἐγὼ λέγω μὲν ἀεὶ τὰ βέλτιστα, ἔστι δ' οὐδὲν ἀλλ' ἢ λόγοι τὰ παρ' ἐμοῦ, δεῖ δ' ἔργων τῇ

particulae καὶ – γε, quas si circumscribere velis, et quod maius est dicas. Forte item ὁ τοιοῦτος, si compares cum οὗτος, et verbum repetitum ἐστίν.

σὺ δὲ δὴ τί τὴν πόλιν ἡμῖν ἀγαθὸν πεποίηκας;] Ἡμῖν (quod legitur in uno cod. S. pro vulg. ἡμῶν) dativus commodi, in salutem nostram. Hoc igitur fortius quam si dixerit τὴν πόλιν ἡμῶν. cf. quae monui ad Lysiam p. 125. huius bibl.

72. δικαίου – πολίτου – ἐξ ὧν ἐγὼ μὲν] Egregie per metaschematismum ex generali δικαίου πολίτου ad suam ipsius personam, ἐγώ, transit.

ἐκεῖνο – τοῦτο] Ἐκεῖνο h. l. propius (τὸ ῥᾷστον), τοῦτο remotius spectat (τὸ βέλτιστον). Schaeferus, dicas, inquit, relationem logicam, non grammaticam: quippe τὸ ῥᾷστον removendum, τὸ βέλτιστον amplexandum.

73. δεῖ δ' ἔργων τῇ πόλει καὶ πράξεώς τινος] Cf. Phil. II. 3.

πόλει καὶ πράξεώς τινος. ἐγὼ δ' ὡς ἔχω περὶ τούτων λέξω πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι. οὐδ' εἶναι νομίζω τοῦ συμβουλεύοντος ὑμῖν ἔργον οὐδὲν πλὴν εἰπεῖν τὰ βέλτιστα. καὶ τοῦθ' ὅτι τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, ῥᾳδίως οἶμαι δείξειν. ἴστε γὰρ δήπου 74
τοῦθ', ὅτι Τιμόθεός ποτ' ἐκεῖνος ἐν ὑμῖν ἐδημηγόρησεν, ὡς δεῖ βοηθεῖν καὶ τοὺς Εὐβοέας σώζειν, ὅτε Θηβαῖοι κατεδουλοῦντο αὐτούς, καὶ λέγων εἶπεν οὕτω πως· „Εἰπέ μοι, βουλεύεσθε," ἔφη, „Θηβαίους ἔχοντες ἐν νήσῳ, τί χρήσεσθε καὶ τί δεῖ ποιεῖν; οὐκ ἐμπλήσετε τὴν θάλατταν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τριήρων; οὐκ ἀναστάντες ἤδη πορεύσεσθε εἰς τὸν Πειραιᾶ; οὐ καθέλξετε τὰς ναῦς;" οὐκοῦν εἶπε μὲν ταῦ- 75
τα ὁ Τιμόθεος, ἐποιήσατε δ' ὑμεῖς· ἐκ δὲ τούτων ἀμφοτέρων τὸ πρᾶγμα ἐπράχθη. εἰ δ' ὁ μὲν εἶπεν ὡς οἷόν τε τὰ ἄριστα, ὥςπερ εἶπεν, ὑμεῖς δ' ἀπεῤῥᾳθυμήσατε καὶ μηδὲν ὑπηκούσατε, ἆρ' ἂν ἦν γεγονός τι τῶν τότε συμβάντων τῇ πόλει; οὐχ οἷόν τε. οὕτω τοίνυν καὶ περὶ ὧν ἂν ἐγὼ λέγω νυνὶ καὶ περὶ ὧν ἂν ὁ δεῖνα εἴπῃ, τὰ μὲν ἔργα παρ' ὑμῶν αὐτῶν ζητεῖτε, τὰ δὲ βέλτιστα ἐπιστήμῃ λέγειν παρὰ τοῦ παριόντος.

Ἐν κεφαλαίῳ δ' ἃ λέγω φράσας καταβῆναι βού- 76
λομαι. χρήματα εἰςφέρειν φημὶ δεῖν, τὴν ὑπάρχου-

λέξω πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι] Parallelismus antitheticus, ex quo notio, primum affirmative expressa, negative repetitur. Eligas nonnulla ex Matthiaei Gr. Gr. §. 636.

74. λέγων εἶπεν] Λέγων pleonastice interdum additur verbis εἶπεν et ἔφη, si statim loquentis verba oratione recta proponuntur. Exempla nonnulla habet Weiske Pleonasm. Graec. p. 112. quae plurimis augeri possunt. Vide Lobeck. ad Soph. Ai. v. 756. p. 335.

Εἰπέ μοι, βουλεύεσθε] cf. Phil. I. §. 10.

ἐν νήσῳ] Νῆσος κατ' ἐξοχὴν quasi nomen proprium de Euboea videtur adhibita fuisse. Hinc etiam articulus deest. Quae animadversio non videtur de nihilo esse ratione multorum substantivorum, quae articulo destituuntur.

τί χρήσεσθε] Interdum dativus τῷ πράγματι ad hoc verbum omittitur. cf. Heindorf. ad Lys. §. 23. p. 27.

οὐκ ἀναστάντες ἤδη πορεύσεσθε] Participium ἀναστάς additum verbis movendi agendive significat sine mora aliquid faciendum esse: quae notio hic augetur addita particula ἤδη.

76. καταβῆναι] Saepe de oratore, qui descendit de suggestu.

σαν δύναμιν συνέχειν, ἐπανορθοῦντας εἴ τι δοκεῖ μὴ καλῶς ἔχειν, μὴ οἷς ἄν τις αἰτιάσηται τὸ ὅλον καταλύοντας· πρέσβεις ἐκπέμπειν πανταχοῖ τοὺς διδάξοντας, νουθετήσοντας, πράξοντας ὅσα ἂν δύνωνται τῇ πόλει· παρὰ πάντα ταῦτα τοὺς ἐπὶ τοῖς πράγμασι δωροδοκοῦντας κολάζειν καὶ μισεῖν ἀεὶ καὶ πανταχοῦ, ἵν' οἱ μέτριοι καὶ δικαίους ἑαυτοὺς παρέχοντες εὖ βε-
77 βουλεῦσθαι δοκῶσι καὶ τοῖς ἄλλοις καὶ ἑαυτοῖς. ἂν οὕτω τοῖς πράγμασι χρῆσθε καὶ παύσησθε ὀλιγωροῦντες ἁπάντων, ἴσως ἄν, ἴσως καὶ νῦν ἔτι βελτίω γένοιτο. εἰ μέντοι καθεδεῖσθε ἄχρι τοῦ θορυβῆσαι καὶ ἐπαινέσαι σπουδάζοντες, ἐὰν δὲ δέῃ τι ποιεῖν ἀναδυόμενοι, οὐχ ὁρῶ λόγον, ὅςτις ἄνευ τοῦ ποιεῖν ὑμᾶς ἃ προςήκει δυνήσεται τὴν πόλιν σῶσαι.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Γ.

PROOEMIUM.

Quid proxime ansam praebuerit huic orationi, quae habita est eodem anno, quo quae antecessit, ignotum est. Ratione sententiarum et rogationum nihil fere habet novi, quod non contineatur in prioribus. Nec mirum. Quum enim rerum conditio semper eadem maneret, viri patriae amantes iisdem sensibus semper instabant et quod decima vice nondum assecuti erant, non desperabant, quin undecima assecuturi forent. At scriptura maximi erat momenti eaque fit quavis oratione diligens magis et per-

cf. F. A. Wolfium ad Leptin. p. 373.

οἷς ἄν τις αἰτιάσηται] Propter criminationes, quas quis facit.

καταλύοντας] Quum Reiskius affirmaret servato participio infinitivum deesse, interrogans: „qui secum constare possunt συνέχειν τὴν δύναμιν καταλύοντας? Qui continet atque tuetur aliquid, qui potest ille id ipsum destruere?" Schaeferus, haec vero, inquit, est cavillatio dialectica. Talia oratores non curant: omnium minime, quando abrepti feruntur dicendi fervore. Advertenda h. l. sola oppositio participiorum ἐπανορθοῦντας, μὴ καταλύοντας, non syntacticus eorum cum infinitivo συνέχειν nexus.

fecta. Si oportet easdem repetere sententias, ne nobis aliisque taedium afferant, operam damus, ut elocutione iis illecebras novitatis paremus perque novas et inopinatas verborum coniunctiones, comparationes, oppositiones attentionem et excitemus et teneamus. Sic in nostra oratione sunt comparationes memorabiles, v. c. §. 29. Philippi cum febre serpente, §. 69. civitatis periclitantis quidem, sed nondum conclamatae cum nave turbine circumagitata.

Argumentum orationis hoc est:

Satis quidem persuasum civitati reprimendam esse Philippi superbiam; nihilominus rerum conditio semper manet eadem, quae primaria est culpa eorum, qui populo blandis verbis gratificantur nec urgent ea, quae facienda sint. Si quis non adulatur Atheniensibus, hi indignantur; et tamen oportet dici vera, si rerum conditio fiat melior. Non desunt subsidia; deest voluntas et industria. — Si nobis liceret sincera pace uti, hoc esset optimum: sed si alter pacem in ore gerit, factis bellum agit, quid faciendum nisi resistendum? Demagogos quidem Philippus pecunia corrupit, ut bellum inferat nec inferatur ipsi. Tamen pacem in ore geret etiam tum, quum in ipsam intret Atticam: idque ea de causa faciet, quod Athenienses sunt potentissimi. At quis sanus ex verbis, non ex factis consilia metietur? Philippus illico post pacem factam Serrion et Doriscon occupavit; in Chersonesum, quae propria erat Atheniensium, copias misit; immiscuit se rebus Megara et Peloponnesum spectantibus, Thraciam invasit etc. Quod si arcere moremini, cuncta peribunt. Ea iamdudum culpa est, quod cuique sufficit non ipsi perire. Sic serpit malum ut febris et Philippi superbiam terra sive Graeca sive barbara capere non potest. Nihilominus Graeci socordes sunt, nil nisi preces quisque fundentes, ut ipse clade non affligatur.

Egregius iam locus de sensu maiorum, qui patriam pro summo bono habentes eos, qui pecunia corrumpi se sinebant, summis suppliciis afficiebant, quum nunc contra omnia venalia sint.

Tum tangit speciosa, quibus se decipiebant ipsi Athenienses. Aiunt civitatem potentissimis hostibus parem fuisse. Quam fallax hoc sit, orator ostendit. Praeterea affirmat asseclas Philippi in urbe ut periculosissimos hostes esse exagitandos. In praesenti placent, quoniam removent molestias, sed in perniciem certam summamque praecipitant.

Rogat autem, ut conferantur naves, argentum, milites, et quidem ex civium numero, Graecique omnes invitentur ad fortia subsidia: decere civitatem Atheniensium exemplo praeire.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ. 109.

Ἁπλῆ τοῦ λόγου τούτου ἡ ὑπόθεσις· Φιλίππου γὰρ λόγῳ μὲν εἰρήνην ἄγοντος, ἔργῳ δὲ πολλὰ ἀδικοῦντος, συμβουλεύει τοῖς Ἀθηναίοις ὁ ῥήτωρ ἀναστῆναι καὶ ἀμύνασθαι τὸν βασιλέα, ὡς κινδύνου μεγάλου καὶ αὐτοῖς ἐπικρεμαμένου καὶ πᾶσι κοινῇ τοῖς Ἕλλησιν.

---

1 Πολλῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγων γιγνομένων ὀλίγου δεῖν καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν περὶ ὧν Φίλιππος, ἀφ' οὗ τὴν εἰρήνην ἐποιήσατο, οὐ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἀδικεῖ, καὶ πάντων οἶδ' ὅτι φησάντων γ' ἄν, εἰ καὶ μὴ ποιοῦσι τοῦτο, καὶ λέγειν δεῖν καὶ πράττειν, ὅπως ἐκεῖνος παύσεται τῆς ὕβρεως καὶ δίκην δώσει, εἰς τοῦθ' ὑπηγμένα πάντα τὰ πράγματα καὶ προειμένα ὁρῶ, ὥστε δέδοικα, μὴ βλάσφημον μὲν εἰπεῖν, ἀληθὲς δ' ᾖ· εἰ καὶ λέγειν ἅπαντες ἐβούλοντο οἱ παριόντες καὶ χειροτονεῖν ὑμεῖς ἐξ ὧν ὡς φαυλότατ' ἔμελλε τὰ πράγμαθ' ἕξειν, οὐκ ἂν ἡγοῦμαι δύνα-
2 σθαι χεῖρον ἢ νῦν αὐτὰ διατεθῆναι. πολλὰ μὲν οὖν ἴσως ἐστὶν αἴτια τοῦ ταῦθ' οὕτως ἔχειν, καὶ οὐ παρ' ἓν οὐδὲ δύο εἰς τοῦτο τὰ πράγματα ἀφῖκται· μάλιστα δ', ἄνπερ ἐξετάζητε ὀρθῶς, εὑρήσετε διὰ τοὺς χαρίζεσθαι μᾶλλον ἢ τὰ βέλτιστα λέγειν προαιρουμένους, ὧν τινες μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐν οἷς εὐδοκιμοῦσιν αὐτοὶ καὶ δύνανται, ταῦτα φυλάττοντες οὐδεμίαν περὶ τῶν μελλόντων πρόνοιαν ἔχουσιν, οὔκουν οὐδ' ὑμᾶς οἴ-

1. *πάντων οἶδ' ὅτι φησάντων*] Quum ego suspicionem praebuissem *εὖ*, quod ante *οἶδ'* erat in Reiskiana, e Reiskii coniectura profectum esse, admonuit me Schaeferus cavendum esse, ne peccemus omittendo: h. l. enim *εὖ* satis tueri codicum auctoritatem, item Dionysii locum laudantis. Iterum tamen sequor Bekkerum *εὖ* delentem. Quanquam enim multi codices id addunt, praeter alios in optimo Bekkeri deest, qui fundamentum constituit recensionis. Vocabulum *οἶδα* emphaticum per se solum acerbius est.

ὑπηγμένα – καὶ προειμένα] More Demosthenico secundum est vocabuli prioris determinatio. *Ὑπάγεσθαι* est nomen generale, aliquo perduci: in *προειμένα* est notio profusionis per socordiam. Librarii ubique fere haesitarunt in hoc vocabulo.

2. *οὐ παρ' ἓν οὐδὲ δύο*] *Παρά* h. l. imprimis propter. cf. *κατὰ Ἀφόβου* I. §. 34. *παρὰ τὸν λόγον.*

ἐν οἷς εὐδοκιμοῦσι καὶ δύνανται] *Ἐν οἷς* videtur neutrum. Alias de re, qua quis *εὐδοκιμεῖ*, ponitur *ἐπί* cum dativo: *ἐν* de hominibus, inter quos *εὐδοκιμεῖ*. Monuit hoc Tib. Hemsterhusius ad Luciani Somn. §. 11. l. 63. – *δύνανται* i. e. *δυνατοί εἰσι*. Schaeferus monet *δύνασθαι* absolutum hanc significationem habere nec subaudiendum esse *μέγα*, quod solent ellipsium amantes. Cf. eum ad Bosii ell. p. 267 sqq.

οὔκουν οὐδ'] Rarior negationum coniunctio fortem indicat negationem cum particula illativa.

ονται δεῖν ἔχειν, ἕτεροι δὲ τοὺς ἐπὶ τοῖς πράγμασιν ὄντας
αἰτιώμενοι καὶ διαβάλλοντες οὐδὲν ἄλλο ποιοῦσιν ἢ ὅπως
ἡ μὲν πόλις αὐτὴ παρ' αὐτῆς δίκην λήψεται καὶ περὶ
τοῦτ' ἔσται, Φιλίππῳ δ' ἐξέσται καὶ λέγειν καὶ πράττειν ὅ τι
βούλεται. αἱ δὲ τοιαῦται πολιτεῖαι συνήθεις μέν εἰσιν 3
ὑμῖν, αἴτιαι δὲ τῆς ταραχῆς καὶ τῶν ἁμαρτημάτων. ἀξιῶ
δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐάν τι τῶν ἀληθῶν μετὰ παῤ-
ῥησίας λέγω, μηδεμίαν μοι διὰ τοῦτο παρ' ὑμῶν ὀργὴν
γενέσθαι. σκοπεῖτε γὰρ ὡδί. ὑμεῖς τὴν παῤῥησίαν ἐπὶ
μὲν τῶν ἄλλων οὕτω κοινὴν οἴεσθε δεῖν εἶναι πᾶσι τοῖς
ἐν τῇ πόλει, ὥστε καὶ τοῖς ξένοις καὶ τοῖς δούλοις αὐτῆς
μεταδεδώκατε, καὶ πολλοὺς ἄν τις οἰκέτας ἴδοι παρ' ὑμῖν
μετὰ πλείονος ἐξουσίας ὅ τι βούλονται λέγοντας ἢ πολί-
τας ἐν ἐνίαις τῶν ἄλλων πόλεων, ἐκ δὲ τοῦ συμβουλεύειν
παντάπασιν ἐξεληλάκατε. εἶθ' ὑμῖν συμβέβηκεν ἐκ τού- 4
του ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαις τρυφᾶν καὶ κολακεύεσθαι
πάντα πρὸς ἡδονὴν ἀκούουσιν, ἐν δὲ τοῖς πράγμασι καὶ
τοῖς γιγνομένοις περὶ τῶν ἐσχάτων ἤδη κινδυνεύειν. εἰ
μὲν οὖν καὶ νῦν οὕτω διάκεισθε, οὐκ ἔχω τί λέγω· εἰ
δ' ἃ συμφέρει χωρὶς κολακείας ἐθελήσετε ἀκούειν, ἕτοι-
μος λέγειν. καὶ γὰρ εἰ πάνυ φαύλως τὰ πράγματα ἔχει

τοὺς ἐπὶ τοῖς πράγμασιν ὄντας] *Ἐπί* cum dativo et *εἶναι* significat praeesse, ut dux sis et moderator rerum. Cf. Matthiae §. 586. ζ. Est in ea praepositionis notione, qua finem indicat: esse ad eum finem, ut quid facias, regas.

αὐτὴ παρ' αὐτῆς δίκην λήψεται] Ipsa sibi poenam imponet, h. e. eos nonnisi multabit, qui bene consulunt ipsi. – *περὶ τοῦτ' ἔσται.* *περί* et *ἀμφί* cum verbis *εἶναι* et *ἔχειν* significat diligentem esse, sedulam operam alicui rei impendere. Vide exempla in Matth. Gr. §. 583. c. p. 1159. et §. 589. c. p. 1178.

3. *αἱ δὲ τοιαῦται πολιτεῖαι*] Haec talis rerum civilium ratio. Pluralis indicat hanc rationem per longum iam tempus durantem, renovatam semper; adesse igitur eam in plurali.

καὶ τοῖς ξένοις καὶ τοῖς δούλοις] Intelligit libertatem loquendi de rebus publicis inter se et in locis publicis, cauponis similibusque, ut nihil ipsis timendum esset a disciplina publica eiusque ministris. In democratiis stultitia est cuiusquam os occludere velle. Quo magis operam das, eo maior erit licentia loquendi et vituperandi.

ἐξεληλάκατε] Sc. *τὴν παῤῥησίαν.*

4. *τρυφᾶν καὶ κολακεύεσθαι*] Cf. *περὶ τῶν ἐν Χ.* §. 34.

ἕτοιμος λέγειν] cf. Phil. I. §. 29.

καὶ πολλὰ προεῖται, ὅμως ἔστιν, ἐὰν ὑμεῖς τὰ δέοντα
5 ποιεῖν βούλησθ', ἔτι πάντα ταῦτα ἐπανορθώσασθαι. καὶ
παράδοξον μὲν ἴσως ἐστὶν ὃ μέλλω λέγειν, ἀληθὲς δέ·
τὸ χείριστον ἐν τοῖς παρεληλυθόσι, τοῦτο πρὸς τὰ μέλ-
λοντα βέλτιστον ὑπάρχει. τί οὖν ἐστι τοῦτο; ὅτι οὔτε
μικρὸν οὔτε μέγα οὐδὲν τῶν δεόντων ποιούντων ὑμῶν
κακῶς τὰ πράγματα ἔχει, ἐπεί τοι, εἰ πάνθ', ἃ προςῆ-
κε, πραττόντων οὕτω διέκειτο, οὐδ' ἂν ἐλπὶς ἦν αὐτὰ
γενέσθαι βελτίω. νῦν δὲ τῆς μὲν ῥᾳθυμίας τῆς ὑμετέ-
ρας καὶ τῆς ἀμελείας κεκράτηκε Φίλιππος, τῆς πόλεως
δ' οὐ κεκράτηκεν· οὐδ' ἥττησθε ὑμεῖς, ἀλλ' οὐδὲ κε-
κίνησθε.

6 Εἰ μὲν οὖν ἅπαντες ὡμολογοῦμεν Φίλιππον τῇ
πόλει πολεμεῖν καὶ τὴν εἰρήνην παραβαίνειν, οὐδὲν ἄλλο

5. *τὸ χείριστον ἐν τοῖς παρεληλυθόσι*] Eadem verba paucis mutatis supra Phil. I. §. 2., quae autem nostro loco monet Schaeferus, nunquam non expendenda. ,,Quales locos, inquit, inter se diligenter comparabis, ut discas, quomodo Demosthenes sua repetat. Multum diversa ratione simiae oratoris Demosthenem suffurati centones suos consuunt.'' Oratori hoc facile condonandum, si suarum orationum plus minusve iisdem verbis repetat. Loca enim nonnulla quibusdam momentis tam prospere succedunt tamque egregie ceciderunt, ut, quum rerum conditio similis sit, singulorum vocabulorum mutatio sit depravatio. Laudo igitur scriptores, qui, quum de similibus scribere oporteat, quae iam scripserint diligenter perpendant, et quum se meliora dicere non posse intelligant, caveant ne deteriora scribant, optoque ut, qui litteris operam dant, ne contemnant, si magister eadem fere, quum eandem rem tractat, repetitis vicibus tradat. Nam quum primum post longam et accuratam disquisitionem verissima proposuerit, quid aliud ei in posterum dicendum, nisi alicunde necesse sit falsa convincere?

οὔτε μικρὸν οὔτε μέγα οὐδὲν] Loco laudato legitur nonnisi simplex *οὐδέν*. Quum vero gravem Graeci reddere velint negationem, ei addunt *οὔτε μικρὸν οὔτε μέγα*. Proverbialis est locutio, cuius exempla habet Reizius apud Hermannum ad Viger. p. 724. n. 78.

τῆς μὲν ῥᾳθυμίας τῆς ὑμετέρας καὶ τῆς ἀμελείας κεκράτηκε Φίλιππος] Egregia loquendi formula. Non hominum vires devicit, sed id ipsum, quod ii viribus non utebantur, effecit, ut superior evaderet is, qui omni virium contentione uteretur. Simulatque illi suis viribus uti volunt, superiores evadent ipsi.

ἀλλ' οὐδὲ κεκίνησθε] Si verbum *κινεῖσθαι* ita accipiamus, ut *περὶ τῶν ἐν Χεῤῥον.* §. 37. explicuimus, sensus erit: dici non potest vos superatos esse; sed vestra culpa est, quod vos non movistis, quod inertes sedistis. Malim vero hic *ἥττησθε* et *κεκι[νη]σθε* opposita iudicare: Non [s]uperati estis, sed ne de loco [q]uidem moti. Probo Alb. Ge[rm].

ἔδει τὸν παριόντα λέγειν καὶ συμβουλεύειν ἢ ὅπως
ἀσφαλέστατα καὶ ῥᾷστα αὐτὸν ἀμυνούμεθα· ἐπειδὴ δὲ
οὕτως ἀτόπως ἔνιοι διάκεινται, ὥςτε, πόλεις καταλαμ-
βάνοντος ἐκείνου καὶ πολλὰ τῶν ὑμετέρων ἔχοντος καὶ
πάντας ἀνθρώπους ἀδικοῦντος, ἀνέχεσθαί τινων ἐν ταῖς
ἐκκλησίαις λεγόντων πολλάκις, ὡς ἡμῶν τινές εἰσιν οἱ
ποιοῦντες τὸν πόλεμον, ἀνάγκη φυλάττεσθαι καὶ διορ- 7
θοῦσθαι περὶ τούτου· ἔστι γὰρ δέος, μή ποθ' ὡς ἀμυ-
νούμεθα γράψας τις καὶ συμβουλεύσας εἰς τὴν αἰτίαν
ἐμπέσῃ τοῦ πεποιηκέναι τὸν πόλεμον. ἐγὼ δὴ τοῦτο
πρῶτον ἁπάντων λέγω καὶ διορίζομαι, εἰ ἐφ' ἡμῖν ἐστι
τὸ βουλεύεσθαι περὶ τοῦ πότερον εἰρήνην ἄγειν ἢ πολε-
μεῖν δεῖ. εἰ μὲν οὖν ἔξεστιν εἰρήνην ἄγειν τῇ πόλει καὶ 8
ἐφ' ἡμῖν ἐστι τοῦτο, ἵν' ἐντεῦθεν ἄρξωμαι, φημὶ ἔγωγε
ἄγειν ἡμᾶς δεῖν, καὶ τὸν ταῦτα λέγοντα γράφειν καὶ
πράττειν καὶ μὴ φενακίζειν ἀξιῶ· εἰ δ' ἕτερος τὰ ὅπλα

Beckerum vertentem: „Nicht überwunden seyd ihr selbst, nein noch nicht einmahl erschüttert." Haec sententia contextui videtur aptissima.

6. ἔδει] Hoc est ex iis imperfectis, quibus non opus est addi ἂν in enuntiationibus hypotheticis, qualis haec est. Immo melius abest particula quam additur, ubi scriptor, ut h. l. Demosthenes, loquitur acrius destrictiusque: quippe addita talium verborum vim nonnihil frangit. Sic vernacule dicitur gravius: das solltest du thun, wenn —, lenius: das hättest du thun sollen, wenn —, ubi ne quis cavillator dicat ignorare me, quid intersit inter solltest und hättest sollen. *Schaefer.* Latini eodem modo usurpant oportebat.

[ἐπειδὴ δὲ – διορθοῦσθαι περὶ τούτου] Iunge ἐπειδὴ – διάκεινται, ὥςτε ἀνέχεσθαί τινων λεγόντων πολλάκις ἐν ταῖς ἐκκλησίαις. De ἀνέχεσθαι cum genitivo v. Matth. §. 359. annot. – καταλαμβάνοντος, ἔχοντος, ἀδικοῦντος sunt genitivi absoluti, quibus significatur conditio, qua oratores, qui a Philippi partibus stant, regem excusare et omnem belli futuri causam a civibus Atheniensibus repetere velint. V. C. F. R.].

7. διορθοῦσθαι περὶ τούτου] Διορθοῦσθαι inter ea verba est, quae vel cum simplice accusativo vel cum praepositione περί et genitivo construuntur.

8. εἰ μὲν οὖν ἔξεστιν εἰρήνην ἄγειν τῇ πόλει καὶ ἐφ' ἡμῖν ἐστι τοῦτο] Coniunctio duarum enuntiationum synonymicarum, quarum altera eadem est, quam ut quaestionem proposuit orator, vim orationis auget.

γράφειν καὶ πράττειν καὶ μὴ φενακίζειν] Observa verborum coniunctionem. Secundum determinat primum; tertium praecedentia duo: γράφειν est rogare; πράττειν studere, ut psephisma fiat, perferatur, tum rationum pondere exposito, tum eloquentiae stimulis; μὴ φενακί-

ἐν ταῖς χερσὶν ἔχων καὶ δύναμιν πολλὴν περὶ αὐτὸν τοὔ-
νομα μὲν τὸ τῆς εἰρήνης ὑμῖν προβάλλει, τοῖς δ' ἔργοις
αὐτὸς τοῖς τοῦ πολέμου χρῆται, τί λοιπὸν ἄλλο πλὴν
ἀμύνεσθαι; φάσκειν δὲ εἰρήνην ἄγειν, εἰ βούλεσθε,
9 ὥςπερ ἐκεῖνος, οὐ διαφέρομαι. εἰ δέ τις ταύτην εἰρήνην
ὑπολαμβάνει, ἐξ ἧς ἐκεῖνος πάντα τἄλλα λαβὼν ἐφ' ἡμᾶς
ἥξει, πρῶτον μὲν μαίνεται, ἔπειτα ἐκείνῳ παρ' ὑμῶν,
οὐχ ὑμῖν παρ' ἐκείνου τὴν εἰρήνην λέγει. τοῦτο δ' ἐστὶν
ὃ τῶν ἀναλισκομένων χρημάτων πάντων Φίλιππος ὠνεῖ-
ται, αὐτὸς μὲν πολεμεῖν ὑμῖν, ὑφ' ὑμῶν δὲ μὴ πολε-
μεῖσθαι.

10 Καὶ μὴν εἰ μέχρι τούτου περιμενοῦμεν, ἕως ἂν
ἡμῖν ὁμολογήσῃ πολεμεῖν, πάντων ἐσμὲν εὐηθέστατοι·
οὐδὲ γὰρ ἂν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν αὐτὴν βαδίζῃ καὶ τὸν Πει-
ραιᾶ, τοῦτ' ἐρεῖ, εἴπερ οἷς πρὸς τοὺς ἄλλους πεποίηκε
11 δεῖ τεκμαίρεσθαι. τοῦτο μὲν γὰρ Ὀλυνθίοις τετταρά-
κοντ' ἀπέχων τῆς πόλεως στάδια εἶπεν, ὅτι δεῖ δυοῖν θάτε-
ρον, ἢ ἐκείνους ἐν Ὀλύνθῳ μὴ οἰκεῖν ἢ αὐτὸν ἐν Μακεδονίᾳ,
πάντα τὸν ἄλλον χρόνον, εἴ τις αὐτὸν αἰτιάσαιτό τι τοιοῦτον,
ἀγανακτῶν καὶ πρέσβεις πέμπων τοὺς ἀπολογησομένους·

ζειν utrumque ita facere, ut sinceritas loquentis ex omnibus eluceat.

προβάλλει] Hoc ex optimo codice recepit Bekkerus pro προβάλλεται, quae forma propria est, quum quis pro se aliquid teneat, ut contra alterius impetus se tueatur, eamque formam ironice accepi cum Reiskio: „pone nomen pacis refugit sub eoque latitat". G. A. Beckerus: wenn er den Nahmen des Friedens euch vorspiegelt. Sin autem forma activa hanc significationem non habeat eaque tamen in gratiam optimi codicis restituenda videatur, contemptim accipiam: proiicit, ut rem levem, et cuius nonnisi nomen ipsis cordi sit, res nihili fiat.

φάσκειν] Hic dictitare, vorgeben. Sic differre φάσκειν a φάναι iam monui ad Phil. I. §. 46.

οὐ διαφέρομαι] Recte Reiskius: nihil curo, haud intercedo, mea nil refert. Usu congruit cum formula οὐδέν μοι διαφέρει.

10. ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν – βαδίζῃ] Interdum de hostili invasione. περὶ παραπρ. §. 158. p. 390. fin. ἐνταῦθ' ἐγίγνοντο οἱ ὅρκοι, ὅτε δεῦρ' ἤδη τὸ στράτευμ' ἄγων ἐβάδιζε Φίλιππος. Nostro loco praepositio ἐπί c. accus. significationem adiuvat.

11. ὅτι δεῖ δυοῖν θάτερον, ἢ – ἢ] Quum ego olim opinatus essem verbum generale, v. c. γενέσθαι, ante ἢ – ἢ omissum esse, persuasit mihi Schaeferus nihil supplendum, sed formulam esse de earum numero, quae reliquae orationi ita interseruntur,

τοῦτο δ' εἰς Φωκέας ὡς πρὸς συμμάχους ἐπορεύετο, καὶ πρέσβεις Φωκέων ἦσαν, οἳ παρηκολούθουν αὐτῷ πορευομένῳ, καὶ παρ' ἡμῖν ἤριζον πολλοὶ Θηβαίοις οὐ λυσιτελήσειν τὴν ἐκείνου πάροδον. καὶ μὴν καὶ Φερὰς 12 πρώην ὡς φίλος καὶ σύμμαχος εἰς Θετταλίαν ἐλθὼν ἔχει καταλαβών, καὶ τὰ τελευταῖα τοῖς ταλαιπώροις Ὠρείταις τουτοισὶ ἐπισκεψομένους ἔφη τοὺς στρατιώτας πεπομφέναι κατ' εὔνοιαν· πυνθάνεσθαι γὰρ αὐτούς, ὡς νοσοῦσι καὶ στασιάζουσιν ἐν αὐτοῖς, συμμάχων δ' εἶναι καὶ φίλων ἀληθινῶν ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς παρεῖναι. εἶτ' οἴεσθ' αὐτόν, οἳ ἐποίησαν μὲν οὐδὲν ἂν κακόν, μὴ 13 παθεῖν δ' ἐφυλάξαντ' ἂν ἴσως, τούτους μὲν ἐξαπατᾶν αἱρεῖσθαι μᾶλλον ἢ προλέγοντα βιάζεσθαι, ὑμῖν δ' ἐκ προρρήσεως πολεμήσειν, καὶ ταῦθ' ἕως ἂν ἑκόντες ἐξαπατᾶσθε; οὐκ ἔστι ταῦτα· καὶ γὰρ ἂν ἀβελτερώτατος 14 εἴη πάντων ἀνθρώπων, εἰ τῶν ἀδικουμένων ὑμῶν μηδὲν

[13. εἶτ' οἴεσθ' αὐτόν, οἳ ἐποίησαν μὲν οὐδὲν ἂν] Sic Bekker. ex optimo cod. S. pro vulg. εἶτ' οἴεσθε, οἳ μὲν οὐδὲν ἂν αὐτὸν ἐδυνήθησαν ποιῆσαι, ut legitur in ceteris codd. omnibus. V. C. F. R.].

ut nexu cum ceteris syntactico soluto notionem per se conficiant. Ita nos vernacule: Eins von beiden, entweder — oder. Quanquam δεῖ notionem supplendam flagitare videri potest.

εἰς Φωκέας ὡς πρὸς συμμάχους ἐπορεύετο] Ad praepositionem εἰς ponitur nomen Φωκέας ut regionis, ad πρὸς συμμάχους cogitandum ut nomen populi.

ἤριζον] Contendebant. Rarus hic usus verbi ἐρίζειν: longe frequentior idem significantis ἀμφισβητεῖν, de quo vide Heindorf. ad Platon. Theaet. p. 337. Sed tenendum haec non dici nisi de re, de qua homines inter se dissentiant. *Schaefer.*

12. ἔχει καταλαβών] Non simpliciter periphrasis est pro κατέλαβε, sed significat possessionem, quae permanet, quum regionem semel occupaverit. cf. Hermannum ad Viger. p. 753. n. 183.

ἐπισκεψομένους] Quum ἐπισκέψασθαι interdum de iis dicatur, qui aegrotos visitant, haec acerba Oritarum irrisio habetur, quibus aegrotantium instar opus fuerit hominibus, qui visitationis specie ulcera eorum exprimerent. Mihi haec verba ad eos habita videntur, qui ipsius partibus studebant. Hi angustiis premebantur et facile concedebant, ὡς νοσοῦσι καὶ στασιάζουσιν ἐν αὐτοῖς. cf. ad Olynth. I. §. 14. Etiam iis, qui minus ipsi favebant, adulabatur et profitebatur cunctis se otium restituturum per ἐπισκεψομένους, qui nil nisi providerent, ne quis publicam tranquillitatem turbaret. Haec est ratio euphemistica, qua Philippus ab initio utebatur.

ἐγκαλούντων αὐτῷ, ἀλλ' ὑμῶν αὐτῶν τινας αἰτιωμένων, ἐκεῖνος ἐκλύσας τὴν πρὸς ἀλλήλους ἔριν ὑμῶν καὶ φιλονεικίαν, ἐφ' ἑαυτὸν προείποι τρέπεσθαι καὶ τῶν παρ' ἑαυτοῦ μισθοφορούντων τοὺς λόγους ἀφέλοιτο, οἷς ἀναβάλλουσιν ὑμᾶς, λέγοντες, ὡς ἐκεῖνός γε οὐ πολεμεῖ τῇ πόλει.

15 Ἀλλ' ἔστιν, ὦ πρὸς τοῦ Διός, ὅστις εὖ φρονῶν ἐκ τῶν ὀνομάτων μᾶλλον ἢ τῶν πραγμάτων τὸν ἄγοντ' εἰρήνην ἢ πολεμοῦνθ' ἑαυτῷ σκέψαιτ' ἄν; οὐδεὶς δήπου. ὁ τοίνυν Φίλιππος ἐξ ἀρχῆς, ἄρτι τῆς εἰρήνης γεγονυίας, οὔπω Διοπείθους στρατηγοῦντος, οὐδὲ τῶν ὄντων ἐν Χεῤῥονήσῳ νῦν ἀπεσταλμένων, Σέῤῥιον καὶ Δορίσκον κατελάμβανε καὶ τοὺς ἐκ Σεῤῥίου τείχους καὶ Ἱεροῦ ὄρους στρατιώτας ἐξέβαλλεν, οὓς ὁ ὑμέτερος στρατηγὸς ἐγκατέστησεν. καίτοι ταῦτα πράττων τί ἐποίει; εἰρήνην μὲν γὰρ ὀμωμόκει.
16 καὶ μηδεὶς εἴπῃ, τί δὲ ταῦτ' ἐστίν, ἢ τί τούτων μέλει τῇ πόλει; εἰ μὲν γὰρ μικρὰ ταῦτά ἐστιν ἢ μηδὲν ὑμῖν αὐτῶν ἔμελεν, ἄλλος ἂν εἴη λόγος οὗτος· τὸ

[14. *αἰτιωμένων*] Verba, quae deinceps leguntur in pluribus codd. et in editt., *καὶ κρίνειν βουλομένων*, quum desint in optimo S, omisit Bekkerus. V. C. F. R.].

14. *τὴν – ἔριν ὑμῶν καὶ φιλονεικίαν*] *Φιλονεικία* praecipua causa *ἔριδος*, litium atque contentionum, ambitio, libido plus repraesentandi quam alius.

τῶν παρ' ἑαυτοῦ μισθοφορούντων τοὺς λόγους] Speciosa verba vel argumenta eorum, qui mercede ab eo conducti sunt, ut Athenis rem Philippi agant.

15. *ὦ πρὸς τοῦ Διός*] Hanc exclamationem indignantis esse arbitror. Scripserim ergo *ὦ*. cf. Buttmannus Gr. ampl. Vol. II. p. 303.

οὐδὲ τῶν ὄντων ἐν Χεῤῥονήσῳ νῦν ἀπεσταλμένων] Additus articulus ostendit *τῶν ὄντων* esse subiectum, *ἀπεσταλμένων* praedicatum; *νῦν* temporis particula clausulam facit subiecti nec iungenda est cum *ἀπεσταλμένων*.

Σέῤῥιον – Δορίσκον] Urbes Thraciae. *Σέῤῥιον τεῖχος* erat castellum cum priore iunctum. Ad hanc fortasse pertinebat *Ἱερὸν τεῖχος*, item castellum in monte, quod nomen habebat a feriis, quae hic agebantur.

τί ἐποίει;] Quid faciebat? quod nomen huic facto tribuendum? Ex contextu patet nomen periurii Demosthenem huic facto tribuendum censuisse.

16. *τί δὲ ταῦτ' ἐστίν*] *Δέ* interdum ponitur in interrogatione antecedentibus opposita, si quis ante dicta nullius momenti esse obiicit. Loca, quae nominata sunt, parum erant insignia, sed factum perfidiae erat insigne.

δ' εὐσεβὲς καὶ τὸ δίκαιον ἄν τ' ἐπὶ μικροῦ τις ἄν τ' ἐπὶ μείζονος παραβαίνῃ, τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν. φέρε δὴ νῦν, ἡνίκ' εἰς Χεῤῥόνησον, ἣν βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ Ἕλληνες ὑμετέραν ἐγνώκασιν εἶναι, ξένους εἰςπέμπει καὶ βοηθεῖν ὁμολογεῖ καὶ ἐπιστέλλει ταῦτα, τί ποιεῖ; φησὶ μὲν γὰρ οὐ πολεμεῖν· 17
ἐγὼ δὲ τοσούτου δέω ταῦτα ποιοῦντα ἐκεῖνον ὁμολογεῖν ἄγειν τὴν πρὸς ὑμᾶς εἰρήνην, ὥςτε καὶ Μεγάρων ἁπτόμενον καὶ ἐν Εὐβοίᾳ τυραννίδα κατασκευάζοντα καὶ νῦν ἐπὶ Θρᾴκην παριόντα καὶ τὰ ἐν Πελοποννήσῳ σκευωρούμενον καὶ πάνθ', ὅσα πράττει μετὰ τῆς δυνάμεως, ποιοῦντα λύειν φημὶ τὴν εἰρήνην καὶ πολεμεῖν ὑμῖν, εἰ μὴ καὶ τοὺς τὰ μηχανήματα ἐφιστάντας εἰρήνην ἄγειν φήσετε, ἕως ἂν αὐτὰ τοῖς τείχεσιν ἤδη προςαγάγωσιν. ἀλλ' οὐ φήσετε· ὁ γάρ, οἷς ἂν ἐγὼ ληφθείην, ταῦτα πράττων καὶ κατασκευαζόμενος, οὗτος ἐμοὶ πολεμεῖ, κἂν

ἄν τ' ἐπὶ μικροῦ ἄν τ' ἐπὶ μείζονος] Observa graduum diversitatem in ratione non diversa. Caveas autem ex eo, quod in certis formulis graduum diversitas locum habet, concludas ubique id fieri posse. Graduum terminationes saepe confuderunt librarii. In hac formula *μικρός* in positivo, *μέγας* in comparativo ponitur.

βασιλεὺς] Rex Persarum. Rarius sine articulo. Opponitur Philippo. *περὶ τῆς Ῥοδ. ἐλευθ.* §. 24. p. 197. *ὁρῶ δ' ὑμῶν ἐνίους Φιλίππου μὲν ὡς ἄρ' οὐδενὸς ἀξίου πολλάκις ὀλιγωροῦντας, βασιλέα δ' ὡς ἰσχυρὸν ἐχθρὸν οἷς ἂν προέληται φοβουμένους.* Interdum additur saltem articulus, plerumque etiam adiectivum *ὁ μέγας*. Vide quos laudat Astius ad Plat. de Legg. III. 6. p. 161.

17. *ὥςτε καὶ Μεγάρων ἁπτόμενον καὶ ἐν Εὐβοίᾳ τυραννίδα κατασκευάζοντα*] Haec quemque vel stolidum Atheniensium edocere poterant, quid agat Philippus. Ita undique circumcludebat eorum regionem, ut vix spirandi, nedum movendi locus esset. Boeotia obsidebat septentrionalem partem, Megara occidentem, Euboea orientem. *Τυραννίς* h. l. dicitur in universum et complectitur duos tyrannos, quorum mentio erat *περὶ τῶν ἐν Χεῤῥ.* §. 36 sq.

σκευωρούμενον] Apud Demosthenem semper significatione mala de dolis et machinationibus, nec usquam legitur forma activa.

ὅσα πράττει μετὰ τῆς δυνάμεως] Quae vi et importunitate parat. Hac significatione alias dicitur *μετὰ δυνάμεως* atque etiam hoc loco codex Antw. perbonus omittit articulum.

ὁ γάρ — πράττων — οὗτος] Dionysius Halic. de comp. verb. C. IX. 6. laudat hunc locum, ubi Sylburgius pro *οὗτος* mavult *οὕτως*. Sed vere monet ibi Schaeferus hunc usum pronominis post participia non solum harmoniam iuvare auribusque blandiri, sed etiam propria quadam vi audientium animos movere et percutere. *οὗτος* hic, hic inquam. cf. Olynth. III.

18 μήπω βάλλῃ μηδὲ τοξεύῃ. τίσιν οὖν ὑμεῖς κινδυνεύ-
σαιτ' ἄν, εἴ τι γένοιτο; τῷ τὸν Ἑλλήσποντον ὑμῶν ἀλ-
λοτριωθῆναι, τῷ Μεγάρων καὶ τῆς Εὐβοίας τὸν πολε-
μοῦνθ' ὑμῖν γενέσθαι κύριον, τῷ Πελοποννησίους τἀ-
κείνου φρονῆσαι. εἶτα τὸν τοῦτο τὸ μηχάνημα ἐπὶ τὴν
πόλιν ἱστάντα, τοῦτον εἰρήνην ἄγειν ἐγὼ φῶ πρὸς ὑμᾶς;
19 πολλοῦ γε καὶ δέω, ἀλλ' ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνεῖλε Φωκέας,
ἀπὸ ταύτης ἔγωγ' αὐτὸν πολεμεῖν ὁρίζομαι. ὑμᾶς δέ,
ἐὰν μὲν ἀμύνησθε ἤδη, σωφρονήσειν φημί, ἐὰν δὲ ἀνα-
βάλλησθε, οὐδὲ τοῦθ' ὅταν βούλησθε δυνήσεσθε ποιῆ-
σαι. καὶ τοσοῦτόν γε ἀφέστηκα τῶν ἄλλων, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, τῶν συμβουλευόντων, ὥςτε οὐδὲ δοκεῖ μοι
20 περὶ Χεῤῥονήσου νῦν σκοπεῖν οὐδὲ Βυζαντίου, ἀλλ' ἐπα-
μῦναι μὲν τούτοις καὶ διατηρῆσαι, μή τι πάθωσι, καὶ
τοῖς οὖσιν ἐκεῖ νῦν στρατιώταις πάνθ', ὅσων ἂν δέωνται,
ἀποστεῖλαι, βουλεύεσθαι μέντοι περὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων,
ὡς ἐν κινδύνῳ μεγίστῳ καθεστώτων. βούλομαι δ' εἰπεῖν
πρὸς ὑμᾶς ἐξ ὧν ὑπὲρ τῶν πραγμάτων οὕτω φοβοῦμαι,
ἵν', εἰ μὲν ὀρθῶς λογίζομαι, μετάσχητε τῶν λογισμῶν

[18. *ἱστάντα*] Sic Bekker. ex optimo S.: ceterorum codd. alii *ἐφιστάντα καὶ παρασκευάζοντα*, alii *ἐφιστάντα καὶ κατασκευάζοντα*, quae lectio est vulgaris. V. C. F. R.].

§. 25. Exempla habet Matth. §. 272. 2. – *πολεμεῖ, κἂν μήπω βάλλῃ μηδὲ τοξεύῃ* quasi proverbialis locutio. *βάλλειν* de iis, quae manu mittuntur, iaculis, lapidibus, glebis ferreis vel aeneis; *τοξεύειν* de telis similibusque, quae nervo tenduntur.

18. *τίσιν οὖν ὑμεῖς κινδυνεύσαιτ' ἄν*] Rara constructio verbi *κινδυνεύειν* cum dativo. Alias ponitur *περί* cum gen. – *εἴ τι γένοιτο* formula euphemistica hic pro: quum bellum aperte exardescit. Perperam Reiskius *τι* delevit, explicans *εἰ ταῦτα γένοιτο*.

τῷ Πελοποννησίους τἀκείνου φρονῆσαι] *Φρονεῖν τά τινος* est partes alicuius sequi.

19. *ἐὰν μὲν ἀμύνησθε ἤδη*] *Ἤδη* in clausula est tandem aliquando. Quod sequitur *τοῦτο ποιῆσαι*, idem est quod *ἀμύνασθαι*.

τῶν ἄλλων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν συμβουλευόντων] Compellatio vocativi interserta inter genitivos hic imprimis ea de causa memorabilis videtur, quod in adiectum *τῶν συμβουλευόντων* contemptum coniicit. – *ἀφέστηκά τινος*, dissentio ab aliquo. – *οὐδὲ δοκεῖ μοι σκοπεῖν* emphatice: hoc non videtur deliberationis momentum, hoc sine longa deliberatione faciendum.

20. *λογίζομαι – λογισμῶν*] Haec consulto contra posita esse non dubito, de cauta rerum disquisitione ex eaque demum orto iudicio.

116. καὶ πρόνοιάν τιν' ὑμῶν γ' αὐτῶν, εἰ μὴ καὶ τῶν ἄλλων ἄρα βούλεσθε, ποιήσησθε, ἂν δὲ ληρεῖν καὶ τετυφῶσθαι δοκῶ, μήτε νῦν μήτ' αὖθις ὡς ὑγιαίνοντί μοι προσέχητε.

Ὅτι μὲν δὴ μέγας ἐκ μικροῦ καὶ ταπεινοῦ τὸ 21
κατ' ἀρχὰς ὁ Φίλιππος ηὔξηται, καὶ ἀπίστως καὶ στασιαστικῶς ἔχουσι πρὸς αὑτοὺς οἱ Ἕλληνες, καὶ ὅτι πολλῷ παραδοξότερον ἦν τοσοῦτον αὐτὸν ἐξ ἐκείνου γενέσθαι ἢ νῦν, ὅθ' οὕτω πολλὰ προείληφε, καὶ τὰ λοιπὰ ὑφ' αὑτῷ ποιήσασθαι, καὶ πάνθ', ὅσα τοιαῦτ' ἂν
ἔχοιμι διεξελθεῖν, παραλείψω. ἀλλ' ὁρῶ συγκεχωρηκότας 22
ἅπαντας ἀνθρώπους, ἀφ' ὑμῶν ἀρξαμένους, αὐτῷ, ὑπὲρ οὗ τὸν ἄλλον ἅπαντα χρόνον ἅπαντες οἱ πόλεμοι γεγόνασιν οἱ Ἑλληνικοί. τί οὖν ἐστι τοῦτο; τὸ

ὑμῶν γ' αὐτῶν] γ' acerbum. Quod honor et amor patriae efficere non possunt, id efficit sui commodi studium. Sic etiam in sqq. εἰ μὴ καὶ τῶν ἄλλων ἄρα βούλεσθε, ἄρα postpositum ironicum est.

ληρεῖν καὶ τετυφῶσθαι] Thomas M. laudans hunc locum s. v. τετυφωμένος p. 842. habet καὶ ὁ ἀλαζὼν καὶ ὁ ἐμβρόντητος καὶ ἔξω φρενῶν. ἐκ μεταφορᾶς τοῦ κεραυνωθέντος Τυφῶνος· Δημοσθένης ληρεῖν καὶ τετυφῶσθαι δόξαιμι. Videtur locus ex memoria laudatus. Dicas potius nomen Τυφῶνος ex mytho homini datum esse a τύφω, fumum emittere. Magis, opinor, accurata est apud Platonem oppositio Lys. p. 205. A. οὐχ ὑγιαίνει, ἀλλὰ ληρεῖ τε καὶ μαίνεται. [Philostr. Vit. Apoll. VII. 22. p. 302. ξυνίης οὖν, ὅτι τετύφωται καὶ ἀνοήτως ἔχει; Synes. de Provid. p. 122. A. τοσοῦτον ἄρα ἀπόπληκτος ἦν καὶ τὸν νοῦν ὄντως ἐτετύφωτο. Liban. Vol. IV. p. 34. πότερον νοῦν ἔχοντας κεκλήκατε συμμάχους ἢ οὔ; εἰ μὲν οὖν ἐμπλήκτους καὶ τετυφωμένους, εὐχῆς ἂν εἴη τοῖς τοιούτοις προςπολεμεῖν· εἰ δὲ σώφρονας καὶ λογίζεσθαι δυναμένους κ. τ. λ. F. I.]

21. μέγας ἐκ μικροῦ καὶ ταπεινοῦ] Duo vocabula uni opponuntur, sed gravi: nam μέγας ηὔξηται unam constituunt notionem, quam illustravi ad Olynth. I. §. 5. Duo autem vocabula uni opposita cognovimus Phil. II. §. 3.

καὶ τὰ λοιπὰ ὑφ' αὑτῷ ποιήσασθαι] Ὑπό si notionem habet subiectionis, cum dativo construitur non solum verborum, quae indicant subiectionem iam esse finitam, sed eorum etiam, quae fieri eam significant. conf. Matthiae §. 593. b.

ἅπαντας ἀνθρώπους, ἀφ' ὑμῶν ἀρξαμένους,] Participium ἀρξάμενος cum ἀπό ad subiectum relatum per adverbium imprimis reddi potest, et quod nomen additum est praepositioni ἀπό, vertitur per eundem casum, quo est subiectum. H. l. post verbum ὁρῶ participium συγκεχωρηκότας positum, ut aiunt, pro infinitivo συγκεχωρηκέναι, ad quod subiectum est ἅπαντας ἀνθρώπους; ad hoc relatum ἀρξαμένους ἀφ' ὑμῶν, idque verten-

ποιεῖν ὅ τι βούλεται, καὶ καθ' ἕνα οὑτωσὶ περικόπτειν
καὶ λωποδυτεῖν τῶν Ἑλλήνων, καὶ καταδουλοῦσθαι
23 τὰς πόλεις ἐπιόντα. καίτοι προστάται μὲν ὑμεῖς ἑβδο-
μήκοντα ἔτη καὶ τρία τῶν Ἑλλήνων ἐγένεσθε, προ-
1 στάται δὲ τριάκοντα ἑνὸς δέοντα Λακεδαιμόνιοι· ἴσχυσαν
δέ τι καὶ Θηβαῖοι τούς τελευταίους τουτουσὶ χρόνους
μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην. ἀλλ' ὅμως οὔθ' ὑμῖν
οὔτε Θηβαίοις οὔτε Λακεδαιμονίοις οὐδεπώποτε, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, συνεχωρήθη τοῦθ' ὑπὸ τῶν Ἑλλή-
24 νων, ποιεῖν ὅ τι βούλοισθε, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, ἀλλὰ
2 τοῦτο μὲν ὑμῖν, μᾶλλον δὲ τοῖς τότ' οὖσιν Ἀθηναίοις,
ἐπειδή τισιν οὐ μετρίως ἐδόκουν προσφέρεσθαι, πάν-
τες ᾤοντο δεῖν, καὶ οἱ μηδὲν ἐγκαλεῖν ἔχοντες αὐτοῖς,
μετὰ τῶν ἠδικημένων πολεμεῖν, καὶ πάλιν Λακεδαι-
μονίοις ἄρξασι καὶ παρελθοῦσιν εἰς τὴν αὐτὴν δυνα-
στείαν ὑμῖν, ἐπειδὴ πλεονάζειν ἐπεχείρουν καὶ πέρα
τοῦ μετρίου τὰ καθεστηκότα ἐκίνουν, πάντες εἰς πό-

dum vos imprimis. Nostrum locum cum aliis laudat Heindorfius ad Plat. Gorg. §. 60. p. 83. Multa habet etiam Matthiae §. 557.

περικόπτειν καὶ λωποδυτεῖν] Verba, quae significent ignominiosam Philippi agendi rationem. *Περικόπτειν* ii dicuntur, qui publica monumenta deiiciunt: *λωποδυτεῖν* furum est, qui vestimenta rapiunt balneantium. Tropice igitur eum significat, qui agresti et violenta ratione alios violat neque rebus sacris neque profanis parcit. [Themist. Or. III. p. 43. c. *τὸν παροινήσαντα μὲν εἰς τόνδε τὸν δῆμον, περικόψαντα δὲ τὴν γερουσίαν, σφαγῶν δὲ ἐμπλήσαντα καὶ μιασμάτων ῥεῖθρα ἀκήρατα Θύβριδος.* *Συλᾶν καὶ περικόπτειν* iungit Aelian. Hist. An. V. 39. F. I.]

23. *ἑβδομήκοντα ἔτη καὶ τρία*] Cf. ad Olynth. II. 24.

ἴσχυσαν δέ τι καὶ Θηβαῖοι] *Ἰσχύειν* de potentia in rebus Graecorum inter se et externis.

ποιεῖν ὅ τι βούλοισθε] Optativus (quem Bekker. recepit ex cod. S. pro vulg. *βούλεσθε*) non de re una certa, sed quae saepius evenerit, sermonem esse indicat; ubique idem contigisse et futurum fuisse ut contingeret. Secunda autem persona, quum plura subiecta adsint, rite ponitur, quum is, quem alloquimur, nobis primus et proximus sit.

24. *τοῦτο μὲν – καὶ πάλιν*] In partitionibus, praesertim si membra longiora sunt, formulae non anxie sibi etiam in nostro scriptore respondent. Cf. Hermannum, immo Schaeferum ad Vigerum p. 701.

μετὰ τῶν ἠδικημένων] *Μετά* coniunctionem indicat, ne quis Germanico mit seductus perperam intelligat.

πλεονάζειν] Sensu civili, quem illustravimus in voce *πλεονεξία* ad Olynth. I. §. 9.

τὰ καθεστηκότα ἐκίνουν] *Κινεῖν* interdum de eo, qui violenta manu quae sunt turbat et per-

λεμον κατέστησαν, καὶ οἱ μηδὲν ἐγκαλοῦντες αὐτοῖς·
καὶ τί δεῖ τοὺς ἄλλους λέγειν; ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοὶ καὶ 25
Λακεδαιμόνιοι, οὐδὲν ἂν εἰπεῖν ἔχοντες ἐξ ἀρχῆς ὅ τι
ἠδικούμεθ' ὑπ' ἀλλήλων, ὅμως ὑπὲρ ὧν τοὺς ἄλλους
ἀδικουμένους ἑωρῶμεν πολεμεῖν ᾠόμεθα δεῖν. καίτοι
πάνθ', ὅσα ἐξημάρτηται καὶ Λακεδαιμονίοις ἐν τοῖς
τριάκοντ' ἐκείνοις ἔτεσι καὶ τοῖς ἡμετέροις προγόνοις
ἐν τοῖς ἑβδομήκοντα, ἐλάττονά ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, ὧν Φίλιππος ἐν τρισὶ καὶ δέκα οὐχ ὅλοις ἔτε-
σιν, οἷς ἐπιπολάζει, ἠδίκηκε τοὺς Ἕλληνας, μᾶλλον
δὲ οὐδὲ πολλοστὸν μέρος τούτων ἐκεῖνα. καὶ τοῦτο 26
ἐκ βραχέος λόγου ῥᾴδιον δεῖξαι. Ὄλυνθον μὲν δὴ
καὶ Μεθώνην καὶ Ἀπολλωνίαν, καὶ δύο καὶ τριάκοντα
πόλεις ἐπὶ Θρᾴκης ἐῶ, ἃς ἁπάσας οὕτως ὠμῶς ἀνῄ-
ρηκεν, ὥστε μηδένα, μηδ' εἰ πώποτ' ᾠκήθησαν, προς-
ελθόντ' εἶναι ῥᾴδιον εἰπεῖν· καὶ τὸ Φωκέων ἔθνος
τοσοῦτον ἀνῃρημένον σιωπῶ. ἀλλὰ Θετταλία πῶς
ἔχει; οὐχὶ τὰς πολιτείας καὶ τὰς πόλεις αὐτῶν πα-
ρῄρηται καὶ τετραρχίας κατέστησεν, ἵνα μὴ μόνον

perturbat. Nos simile, sed fortius usurpamus erschüttern.

25. *ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοὶ*] Ἀλλὰ post interrogationem nos reddimus per particulam affirmativam. Proprie est usus ellipticus: ex interrogatione enim enuntiatio, quam sequatur oppositio, ante *ἀλλὰ* supplenda. Ita h. l. *οὐ μόνον ἄλλοι, ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοί.*

ἐπιπολάζει] Invidiose dicitur et cum contemptu. Nostrum locum laudat et illustrat in Lexico Graeco Graecarum litterarum studiosis admodum commendando Fr. Passow. h. v. [Cf. Lobeck. ad Phrynich. p. 2.]

26. *ὥςτε μηδένα – εἶναι ῥᾴδιον εἰπεῖν*] Notanda constructio. Lenis videtur anacoluthia. Periodum inchoavit per *μηδένα* in animo habens *δύνασθαι* vel *ἔχειν* infinitivum ponere. Tum autem *ῥᾴδιον εἶναι* posuit, unde concludi possit *ῥᾴδιον εἶναι* personalem esse locutionem, ut *δῆλον εἶναι*, *δίκαιον εἶναι*, sed non participium, verum infinitivum addi. Ceterum haec est hyperbole oratoria. Quum enim oppidum dirueretur apud antiquos, muri diruebantur et maior minorve pars singularum domorum. [Tollitur anacoluthia omisso *μηδένα*, quod, quum non reperiatur in cod. S., omisit Bekker. Recte, opinor. V. C. F. R.]

τὰς πολιτείας καὶ τὰς πόλεις] Non dubito hunc in locum *διττογραφίαν* irrepsisse ob scripturae compendium (nam *πόλις* et *πολιτεία* scribitur $\overline{\pi o}^{\lambda}$. vide Bastium Comment. Palaeogr. p. 834.) delendaque esse quae Dionysius non legit tria vocabula *τὰς πόλεις καί*. Schaefer. Quod sequitur *αὐτῶν* relatum ad praecedens *Θετταλία*, in quo latet *οἱ Θετταλοί*, non offendit.

τετραρχίας] Vide Phil. II. §. 22. *δεκαδαρχίαν.*

27 κατὰ πόλεις, ἀλλὰ καὶ κατ' ἔθνη δουλεύωσιν; αἱ δ' ἐν
Εὐβοίᾳ πόλεις οὐκ ἤδη τυραννοῦνται, καὶ ταῦτα ἐν
νήσῳ πλησίον Θηβῶν καὶ Ἀθηνῶν; οὐ διαῤῥήδην ἐν
ταῖς ἐπιστολαῖς γράφει „ἐμοὶ δ' ἐστὶν εἰρήνη πρὸς
τοὺς ἀκούειν ἐμοῦ βουλομένους;" καὶ οὐ γράφει μὲν
ταῦτα, τοῖς δ' ἔργοις οὐ ποιεῖ, ἀλλ' ἐφ' Ἑλλήσπον-
τον οἴχεται, πρότερον ἧκεν ἐπ' Ἀμβρακίαν, Ἦλιν ἔχει,
τηλικαύτην πόλιν ἐν Πελοποννήσῳ, Μεγάροις ἐπε-
βούλευσε πρώην, οὔθ' ἡ Ἑλλὰς οὔθ' ἡ βάρβαρος τὴν
28 πλεονεξίαν χωρεῖ τἀνθρώπου. καὶ ταῦθ' ὁρῶντες οἱ
Ἕλληνες ἅπαντες καὶ ἀκούοντες οὐ πέμπομεν πρέ-
σβεις· περὶ τούτων πρὸς ἀλλήλους καὶ ἀγανακτοῦμεν,
οὕτω δὲ κακῶς διακείμεθα καὶ διορωρύγμεθα κατὰ
πόλεις, ὥστ' ἄχρι τῆς τήμερον ἡμέρας οὐδὲν οὔτε τῶν
συμφερόντων οὔτε τῶν δεόντων πρᾶξαι δυνάμεθα,
οὐδὲ συστῆναι, οὐδὲ κοινωνίαν βοηθείας καὶ φιλίας
29 οὐδεμίαν ποιήσασθαι, ἀλλὰ μείζω γιγνόμενον τὸν ἄν-
θρωπον περιορῶμεν, τὸν χρόνον κερδᾶναι τοῦτον, ὃν
ἄλλος ἀπόλλυται, ἕκαστος ἐγνωκώς, ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖ,

μὴ μόνον κατὰ πόλεις, ἀλλὰ καὶ κατ' ἔθνη] Harpocration s. v. ἔθνος: μὴ μόνον τὸ μέγα καὶ πολυάνθρωπον γένος, ἀλλὰ καὶ ἰδίως μέρος τι τῆς πόλεως, et laudat etiam nostrum locum. Tyrannis alioqui sufficiebat urbes occupare iisque privilegia in agros tribuebant; sed Philippi tyrannis non urbes solum, sed singulos civium ordines tum in urbibus tum in agris, τοὺς γεωργούς, τοὺς ἐμπόρους, τοὺς καπήλους etc. complectebatur. [De coniunctivo apud particulas finales praecedente praeterito cf. nostram Gr. Gr. §. 122. annot. 4. V. C. F. R.]

27. τὴν πλεονεξίαν χωρεῖ τἀνθρώπου] Rarius χωρεῖν hac significatione: satis magnum esse, sufficere alicui rei, sufficit eius cupiditati, eam explere potest. Est hac significatione verbum transitivum. Ceterum ἡ βάρβαρος cum ellipsi γῆ rarissimum esse monuit Schaeferus.

28. ταῦθ' ὁρῶντες οἱ Ἕλληνες — οὐ πέμπομεν] Ex generali omnium nomine Graecorum transit cum vi in primam personam, ut pronuntiet quid sit eorum officium, qui proximi sunt, quorum pars una est ipse. More usitato §. 33. ἀλλ' ὅμως ταῦθ' ὁρῶντες οἱ Ἕλληνες ἀνέχονται.

διορωρύγμεθα] Tanquam fossis interiectis et vallis separati sumus in singulas civitates. Hoc est vitium, quod vix satis cavere possunt foederatae civitates.

29. περιορῶμεν, — ἕκαστος ἐγνωκώς] Observa Graecos totum et partes eodem regimine ponere, praesertim si utrumque possit esse subiectum, potissimum si vocabulum sit nomen partitivum. Τὸν χρόνον κερδαίνειν est tempus, quo fruaris, in lucro deputare. Sensus est: unusquisque Graeco-

οὐχ ὅπως σωθήσεται τὰ τῶν Ἑλλήνων σκοπῶν οὐδὲ
πράττων, ἐπεὶ, ὅτι γε ὥςπερ περίοδος ἢ καταβολὴ
πυρετοῦ ἢ τινος ἄλλου κακοῦ καὶ τῷ πάνυ πόῤῥω
δοκοῦντι νῦν ἀφεστάναι προςέρχεται, οὐδεὶς ἀγνοεῖ
δήπου. καὶ μὴν κἀκεῖνό γε ἴστε, ὅτι ὅσα μὲν ὑπὸ 30
Λακεδαιμονίων ἢ ὑφ' ἡμῶν ἔπασχον οἱ Ἕλληνες,
ἀλλ' οὖν ὑπὸ γνησίων γε ὄντων τῆς Ἑλλάδος ἠδι-
κοῦντο, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον ἄν τις ὑπέλαβε
τοῦθ', ὥςπερ ἂν εἰ υἱὸς ἐν οὐσίᾳ πολλῇ γεγονὼς
γνήσιος διῴκει τι μὴ καλῶς μηδ' ὀρθῶς, κατ' αὐτὸ
μὲν τοῦτο ἄξιον μέμψεως εἶναι καὶ κατηγορίας, ὡς δ' οὐ
προςήκων ἢ ὡς οὐ κληρονόμος τούτων ὢν ταῦτα ἐποίει,
οὐκ ἐνεῖναι λέγειν. εἰ δέ γε δοῦλος ἢ ὑποβολιμαῖος τὰ 31
μὴ προςήκοντα ἀπώλλυε καὶ ἐλυμαίνετο, Ἡράκλεις
ὅσῳ μᾶλλον δεινὸν καὶ ὀργῆς ἄξιον πάντες ἂν ἔφασαν
εἶναι! ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ Φιλίππου καὶ ὧν ἐκεῖνος πράττει
νῦν, οὐχ οὕτως ἔχουσιν, οὐ μόνον οὐχ Ἕλληνος
ὄντος οὐδὲ προςήκοντος οὐδὲν τοῖς Ἕλλησιν, ἀλλ' οὐδὲ

rum constituit tempus istud in lucro sibi ponere, quo perit alius: ipse autem pace fruitur, tanquam non cogitans, dum domus proxima ardet, incendium ad se brevi pervasurum. Talis est hominum ex momento pendentium temeraria levitas. Vocabulorum significationem constituit Valckenar. Diatribe de Aristob. Ind. p. 5. Ad ἕκαστος item se applicant participia *σκοπῶν οὐδὲ πράττων*, ut non intelligam, cur Reiskius infinitivos *σκοπεῖν* et *πράττειν* coniecerit.

περίοδος ἢ καταβολὴ πυρετοῦ] Harpocration s. v. *καταβολή* nostrum locum laudans, *ἐν ταῖς περιοδικαῖς νόσοις*, inquit, *λέγεταί τις καταβολὴ διὰ τὸ ἐν ἀποδεδειγμένῳ προϊέναι χρόνῳ. Περίοδος καὶ καταβολή* per *ἓν διὰ δυοῖν* dictum ob inopiam adiectivi a *περίοδος* derivati, quod est serioris demum aetatis.

οὐδεὶς ἀγνοεῖ δήπου] Cf. Olynth. II. §. 9.

30. *ὑπὸ γνησίων ὄντων τῆς Ἑλλάδος*] Rarior locutio: a Graecis natis, qui genuina Graecorum origine sunt.

κατ' αὐτὸ μὲν τοῦτο ἄξιον μέμψεως εἶναι] Appositio explicativa *ἀσυνδέτως* addita. Cf. Phil. II. §. 4. III. §. 1.

31. *ἀπώλλυε καὶ ἐλυμαίνετο*] Forsitan *ἐλυμαίνετο* additum, ut ostendat, qualis fuerit pernicies, quam Philippus Graeciae paraverit, iuncta cum contumeliis et diris vexationibus. Haec est una rationum, qua vidimus iam saepe Demosthenem adiungere vocabulum, quod proxime antecedens determinet. Sic videtur accipiendum §. 39. *ὑφ' ὧν ἀπόλωλε καὶ νενόσηκεν ἡ Ἑλλάς*: per discordias periit Graecia.

οὐχ ὑπὲρ Φιλίππου –, οὐχ οὕτως ἔχουσιν] Observa negationem, quae ab initio enuntiationis erat, post pauca vocabula interiecta ad verbum finitum repetitam, quod interdum viros doctos offendit, non solum librarios.

βαρβάρου ἐντεῦθεν, ὅθεν καλὸν εἰπεῖν, ἀλλ' ὀλέθρου Μακεδόνος, ὅθεν οὐδ' ἀνδράποδον σπουδαῖον οὐδὲν ἦν πρότερον πρίασθαι.

32 Καίτοι τί τῆς ἐσχάτης ὕβρεως ἀπολείπει; οὐ πρὸς τῷ πόλεις [Ἑλληνίδας] ἀνῃρηκέναι τίθησι μὲν τὰ Πύθια, τὸν κοινὸν τῶν Ἑλλήνων ἀγῶνα, κἂν αὐτὸς μὴ παρῇ, τοὺς δούλους ἀγωνοθετήσοντας πέμπει; κύριος δὲ Πυλῶν καὶ τῶν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας παρόδων ἐστί, καὶ φρουραῖς καὶ ξένοις τοὺς τόπους τούτους κατέχει; ἔχει δὲ καὶ τὴν προμαντείαν τοῦ θεοῦ, παρώσας ἡμᾶς καὶ Θετταλοὺς καὶ Δωριέας καὶ τοὺς ἄλλους Ἀμφικτύονας,

33 ἧς οὐδὲ τοῖς Ἕλλησιν ἅπασι μέτεστι; γράφει δὲ Θετταλοῖς ὃν χρὴ τρόπον πολιτεύεσθαι; πέμπει δὲ ξένους, τοὺς μὲν εἰς Πορθμὸν τὸν δῆμον ἐκβαλοῦντας τὸν Ἐρετριέων, τοὺς δ' ἐπ' Ὠρεὸν τύραννον Φιλιστίδην καταστήσοντας; ἀλλ' ὅμως ταῦθ' ὁρῶντες οἱ Ἕλληνες

ὀλέθρου Μακεδόνος] In omnibus linguis substantiva abstracta ponuntur de hominibus, ut iis vel virtus vel scelus summo gradu tribuatur. Interdum et librariis et viris doctis hoc offendiculo fuit. Pleraque nomina scelera significant, ut ὄλεθρος. Sic etiam Latini pernicies, pestis, facinus, scelus usurpant. Eligas nonnulla ex Matthiaei Gr. Gr. §. 429.

32. τίθησι μὲν τὰ Πύθια] Ludos Pythicos instituit, cui rei inhiabat Philippus, ut gravissimae, qua Graecos ludorum amantissimos pelliciebat, dum affirmabant tam laute neminem eos instituisse quam Philippum regem, regium fuisse apparatum. Atque ita etiam sedem occupabat inter Amphictyonas.

τοὺς δούλους] Contemptim sic appellat ministros legatosque regis, eosque δημοκρατικῶς lasciviens vocat δούλους: quasi liberi sint magistratus rerumpublicarum!

καὶ φρουραῖς καὶ ξένοις] Secundum vocabulum prioris est determinatio, ut καί reddi possit et quidem. Ξένοι sunt copiae conducticiae, quae ex convenis barbarisque hominibus conflatae erant.

τὴν προμαντείαν τοῦ θεοῦ] Praerogativa fuit longe gravissima, quum et oracula essent maximi momenti ad res gerendas nec Pythia posset quovis tempore aut saepius deinceps adire cortinam: quippe entheus ille furor maxime frangebat corporis vires. *Schaeferus.*

33. Πορθμὸν] Harpocration s. v. πόλις ἐστὶ τῆς Εὐβοίας. Cur urbs ita nominata sit, optime cognoscimus ex Photio p. 444, 3. Πορθμός, inquit, πέραμα· ἀμφίγειος θάλασσα. ἰσθμὸς γάρ ἐστι γῆ στενὴ ἑκατέρωθεν ἔχουσα θάλασσαν· πορθμὸς δὲ θάλασσα ὑπὸ γῆς περιεχομένη. Haec conamina Philippi et quid fecerit Demosthenes ad ea impedienda, exponit περὶ τοῦ στεφ. §. 71.

ἀνέχονται, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥςπερ οἱ τὴν χάλα-
ζαν, ἔμοιγε δοκοῦσι θεωρεῖν, εὐχόμενοι μὲν μὴ
καθ' ἑαυτοὺς ἕκαστοι γενέσθαι, κωλύειν δὲ οὐδεὶς ἐπι-
χειρῶν. οὐ μόνον δ' ἐφ' οἷς ἡ Ἑλλὰς ὑβρίζεται 34
ὑπ' αὐτοῦ οὐδεὶς ἀμύνεται, ἀλλ' οὐδ' ὑπὲρ ὧν αὐτὸς
ἕκαστος ἀδικεῖται· τοῦτο γὰρ ἤδη τοὔσχατόν ἐστιν. οὐ
Κορινθίων ἐπ' Ἀμβρακίαν ἐλήλυθε καὶ Λευκάδα; οὐκ
Ἀχαιῶν Ναύπακτον ὀμώμοκεν Αἰτωλοῖς παραδώσειν;
οὐχὶ Θηβαίων Ἐχῖνον ἀφῄρηται; καὶ νῦν ἐπὶ Βυζαν-
τίους πορεύεται, συμμάχους ὄντας; οὐχ ἡμῶν, ἐῶ 35
τἆλλα, ἀλλὰ Χεῤῥονήσου τὴν μεγίστην ἔχει πόλιν,
Καρδίαν; ταῦτα τοίνυν πάσχοντες ἅπαντες μέλλομεν
καὶ μαλακιζόμεθα καὶ πρὸς τοὺς πλησίον βλέπομεν,
ἀπιστοῦντες ἀλλήλοις, οὐ τῷ πάντας ἡμᾶς ἀδι-
κοῦντι. καίτοι τὸν ἅπασιν ἀσελγῶς οὕτω χρώμενον

τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥςπερ] *Ὥςπερ* recepi ex optimo Bekkeri codice et recipiendum iam antequam huius variae lectiones cognitae erant, ex optimis ante Bekkerum comparatis codd. Schaeferus monuit. cf. Phil. I. §. 39. Ad articulum autem *οἱ* supplendum *θεωροῦντες* ex infinitivo *θεωρεῖν*. cf. Philologische Beyträge aus der Schweiz Vol. I. p. 171.

34. *Ἀμβρακίαν*] Harpocration s. v. *πόλις ἐν τῷ Ἀμβρακικῷ κόλπῳ, ἄποικος Κορινθίων.* Aliquando caput Epiri.

Λευκάδα;] Idem s. v. *νῆσός ἐστι πρὸ τῆς Ἠπείρου κειμένη, διείλεκται δὲ περὶ τῆς ἀκτῆς ἀκριβέστερον Στράβων ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν γεωγραφουμένων,* L. X. c. II. §. 22. p. 459. T. IV. p. 111. Tzsch.

Ναύπακτον] *πόλις Αἰτωλίας· ἀπὸ τῆς ἐκεῖ ναυπηγίας τῶν Ἡρακλειδῶν. Ἐχῖνος* urbs Phthiotidos cum promontorio, ab Echino Spartano olim condita.

35. *μαλακιζόμεθα*] Olim iam hic varias lectiones obtinuisse patet ex Harpocratione s. v. *μαλακίζομεν. Δημοσθένης ἐν ἐννάτῳ Φιλιππικῶν φησι Μένομεν καὶ μαλακιζόμεθα. ἐν ἐνίοις γράφεται μαλακίομεν, ὅπερ δηλοῖ τὸν ὄρον φρίττειν.* Valesius recte corrigit *ὄῤῥον.* Photius autem p. 244, 19. habet *μαλκίομεν: Δημοσθένης ἐν θ' Φιλιππικῶν φησιν:* atque sic lectum olim iudicat in libris Valckenar. Animadvv. ad Ammonium L. I. c. IX. p. 39. sensu, ait, elegantissimo: desides et veluti torpore constricti nosmet invicem conspicimus. Ille tamen alteram lectionem non spernit, quum et alibi *μαλακίαν* et *ῥαθυμίαν* civibus suis vitio verteret Demosthenes. Schaeferus autem, „non dubito, inquit, *μαλκίομεν* genuinam h. l. esse lectionem, quam interpretamentum sede sua sic expulit, nullum ut eius vestigium in libris Demosthenicis reperiatur." Vere, opinor.

πρὸς τοὺς πλησίον βλέπομεν] Signum mentis angustae, quae quod e longinquo appropinquat non prospicit.

τί οἴεσθε, ἐπειδὰν καθ' ἕνα ἡμῶν ἑκάστου κύριος γένηται, τί ποιήσειν;

36 Τί οὖν αἴτιον τουτωνί; οὐ γὰρ ἄνευ λόγου καὶ δικαίας αἰτίας οὔτε τόθ' οὕτως εἶχον ἑτοίμως πρὸς ἐλευθερίαν ἅπαντες οἱ Ἕλληνες, οὔτε νῦν πρὸς τὸ δουλεύειν. ἦν τι τότ', ἦν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐν ταῖς τῶν πολλῶν διανοίαις, ὃ νῦν οὐκ ἔστιν, ὃ καὶ τοῦ Περσῶν ἐκράτησε πλούτου καὶ ἐλευθέραν ἦγε τὴν Ἑλλάδα καὶ οὔτε ναυμαχίας οὔτε πεζῆς μάχης οὐδεμιᾶς ἡττᾶτο, νῦν δ' ἀπολωλὸς ἅπαντα λελύμανται καὶ

37 ἄνω καὶ κάτω πεποίηκε τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα. τί οὖν ἦν τοῦτο; οὐδὲν ποικίλον οὐδὲ σοφόν, ἀλλ' ὅτι

τί οἴεσθε — τί ποιήσειν;] Repetitum interrogativum ad infinitivum, enuntiationem claudentem, vim orationi magnam addere nemo non sentiet, nec oportebat deleri; et unus modo codicum Bekkeri id omittit, quanquam etiam Schaeferus ortum id esse opinatur ex sequente littera π.

36. ἄνευ λόγου καὶ δικαίας αἰτ.] Secundum determinatio prioris. Λόγος est generale significatione media; per δικαίαν αἰτίαν determinatur in bonam partem.

οὕτως εἶχον ἑτοίμως πρὸς ἐλευθερίαν] Ἑτοίμως hic emphatice: studiosi, acres erant. In altero membro est aequo animo ferebant.

ἐλευθέραν ἦγε τὴν Ἑλλάδα] Ἄγειν ab educatione videtur sumptum: ἐλεύθερον ἄγειν τινά, ducere aliquem in via libertatis.

οὔτε ναυμαχίας οὔτε πεζῆς μάχης οὐδεμιᾶς ἡττᾶτο] Πεζὸς oppositum ταῖς ναυσί vel τῇ θαλάττῃ cuncta complectitur, quae sunt in terra, quemadmodum apud Latinos pedestris pugna navali opponitur. Interdum solum substantivum μάχη opponitur ναυμαχία. Notanda autem constructio ἡττᾶσθαι μάχης. Id quidem sollemne est, ἡττᾶσθαι cum sit ἥττω εἶναι, genitivum habere eius, quo sumus inferiores, v. c. ἡττᾶσθαι Περσῶν: qua in causa vero inferiores sumus, ea ponitur in dativo sive addita sive omissa praepositione ἐν. Sed quum v. c. ἐπιθυμιῶν ἡττᾶσθαι dicatur et ἐπιθυμίαις spectari possint ut causa, propter quam ἡττώμεθα, videntur inde in universum eiusmodi genitivi, qualem hic habemus, ut genitivi causae adhibiti fuisse. Hinc interdum primum genitivus et dein dativus sine praepositione iunguntur. περὶ τ. στ. §. 273. τῆς ἀληθείας ἡττώμενος καὶ τῷ μηδὲν ἔχειν εἰπεῖν βέλτιον.

37. οὐδὲν ποικίλον οὐδὲ σοφόν] Nihil artificiosum neque sapiens, subtile. Ironice haec dicta. G. A. Beckerus: Nichts erkünsteltes noch tiefsinniges. Ποικίλος facile ironicum est, quoniam mistio variorum et vividorum colorum facile fit inepta et insulsa. Σοφὸς autem haud raro μωραίνεται. [οὐδὲν ποικίλον. sic est ap. Platon. in Gorg. p. 491. D. ubi vid. Heind. p. 151. Phileb. p. 53. E., cum οὐδὲ σοφὸν coniunctum ad imitationem Demosthenis apud plures. Aristid. in Cyzic. p. 246. ὡς δὲ καὶ ἡμεῖς νῦν οὐδὲν ποικίλον οὐδὲ σοφὸν λέγομεν πρὸς ὑμᾶς. Liban. Vol. IV. p. 4. τουτὶ γὰρ μόνον

τοὺς παρὰ τῶν ἄρχειν ἀεὶ βουλομένων ἢ διαφθείρειν
τὴν Ἑλλάδα χρήματα λαμβάνοντας ἅπαντες ἐμίσουν,
καὶ χαλεπώτατον ἦν τὸ δωροδοκοῦντα ἐξελεγχθῆναι, καὶ
τιμωρίᾳ μεγίστῃ τοῦτον ἐκόλαζον, καὶ παραίτησις οὐ-
δεμία ἦν οὐδὲ συγγνώμη. τὸν οὖν καιρὸν ἑκάστου τῶν 38
πραγμάτων, ὃν ἡ τύχη καὶ τοῖς ἀμελοῦσι κατὰ τῶν
προςεχόντων καὶ τοῖς μηδὲν ἐθέλουσι ποιεῖν κατὰ τῶν
πάντα, ἃ προςήκει, πραττόντων πολλάκις παρασκευάζει,
οὐκ ἦν πρίασθαι παρὰ τῶν λεγόντων οὐδὲ τῶν στρα-
τηγούντων, οὐδὲ τὴν πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοιαν, οὐδὲ
τὴν πρὸς τοὺς τυράννους καὶ τοὺς βαρβάρους ἀπιστίαν,
οὐδ' ὅλως τῶν τοιούτων οὐδέν. νῦν δ' ἅπανθ', ὥςπερ 39
ἐξ ἀγορᾶς, ἐκπέπραται ταῦτα, ἀντειςῆκται δὲ ἀντὶ
τούτων ὑφ' ὧν ἀπόλωλε καὶ νενόσηκεν ἡ Ἑλλάς. ταῦτα
δ' ἐστὶ τί; ζῆλος, εἴ τις εἴληφέ τι· γέλως, ἂν ὁμο-
λογῇ· συγγνώμη τοῖς ἐλεγχομένοις· μῖσος, ἂν τούτοις
τις ἐπιτιμᾷ· τἄλλα πάνθ', ὅσα ἐκ τοῦ δωροδοκεῖν ἤρτη-
ται. ἐπεὶ τριήρεις γε καὶ σωμάτων πλῆθος καὶ χρημάτων 40
πρόςοδοι καὶ τῆς ἄλλης κατασκευῆς ἀφθονία, καὶ τἄλλα,
οἷς ἄν τις ἰσχύειν τὰς πόλεις κρίνοι, νῦν ἅπασι καὶ πλείω
καὶ μείζω ἐστὶ τῶν τότε πολλῷ. ἀλλ' ἅπαντα ταῦτ' ἄχρη-
στα, ἄπρακτα, ἀνόνητα ὑπὸ τῶν πωλούντων γίγνεται.
Ὅτι δ' οὕτω ταῦτ' ἔχει, τὰ μὲν νῦν ὁρᾶτε δήπου 41
καὶ οὐδὲν ἐμοῦ προςδεῖσθε μάρτυρος· τὰ δ' ἐν τοῖς
ἄνωθεν χρόνοις ὅτι τἀναντία εἶχεν, ἐγὼ δηλώσω, οὐ

τῶν ἁπάντων οὐδὲν ἀπαιτεῖ ποικίλον οὐδὲ σοφόν. Themist. Or. XXIII. p. 301. A. Σωκράτης δὲ οὐδὲν ποικίλον οὐδὲ σοφόν, ἀλλὰ ἁπλᾶ τινα καὶ συνήθη καὶ ὅπως ἔτυχε διεξῄει. F. I.]

39. ὑφ' ὧν ἀπόλωλε καὶ νενόσηκεν ἡ Ἑλλάς] Cf. supra §. 31.

ταῦτα δ' ἐστὶ τί;] Sic τί saepe iungitur cum plurali, quae constructio viros doctos passim male habuit. Sed vide Heindorfium ad Plat. Gorg. p. 212. Schaefer. Adde Matthiae §. 488. 7.

τἄλλα πάνθ'] Ἀσυνδέτως iis adiecta, quae ante sunt enumerata. Cf. περὶ τῶν ἐν X. §. 25.

40. σωμάτων – χρημάτων] Haec interdum partitive iunguntur, illud de hominibus, hoc de bonis plerumque fortunisque in genere, interdum nonnisi de pecunia. Xenoph. Anabas. I. 9, 12. iungit χρήματα καὶ πόλεις καὶ σώματα. Adde Cyropaed. VII. 5, 73. In κατασκευή h. l. item generis notio, ut fortasse χρήματα h. l. partis sit. Alias de supellectile dicitur, κατασκευή autem de apparatu omnis generis, imprimis quo opus est ad bellum.

λόγους ἐμαυτοῦ λέγων, ἀλλὰ γράμματα τῶν προγόνων τῶν ὑμετέρων δεικνύων, ἃ 'κεῖνοι κατέθεντο εἰς στήλην χαλκῆν γράψαντες εἰς ἀκρόπολιν, οὐχ ἵνα αὐτοῖς ᾖ χρήσιμα (καὶ γὰρ ἄνευ τούτων τῶν γραμμάτων τὰ δέοντα ἐφρόνουν), ἀλλ' ἵν' ὑμεῖς ἔχητε ὑπομνήματα καὶ παραδείγματα, ὡς ὑπὲρ τῶν τοιούτων σπουδάζειν
42 προςήκει. τί οὖν λέγει τὰ γράμματα; Ἄρθμιος, φησίν, ὁ Πυθώνακτος, ὁ Ζελείτης, ἄτιμος ἔστω καὶ πολέμιος τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων αὐτὸς καὶ γένος. εἶθ' ἡ αἰτία γέγραπται, δι' ἣν τοῦτ' ἐγένετο· ὅτι τὸν χρυσὸν τὸν ἐκ Μήδων εἰς Πελοπόν-
43 νησον ἤγαγεν. ταῦτ' ἐστὶ τὰ γράμματα. λογίζεσθε δή, πρὸς θεῶν, καὶ θεωρεῖτε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, τίς ἦν ποθ' ἡ διάνοια τῶν τότε Ἀθηναίων τῶν ταῦτα ποιούντων, ἢ τί τὸ ἀξίωμα. ἐκεῖνοι Ζελείτην τινὰ Ἄρθμιον δοῦλον βασιλέως (ἡ γὰρ Ζέλειά ἐστι τῆς Ἀσίας), ὅτι τῷ δεσπότῃ διακονῶν χρυσίον ἤγαγεν εἰς Πελοπόννησον, οὐκ Ἀθήναζε, ἐχθρὸν αὐτῶν ἀνέγραψαν καὶ τῶν συμμάχων αὐτὸν καὶ γένος, καὶ ἀτίμους. τοῦτο δ' ἐστὶν
44 οὐχ ἣν ἄν τις οὑτωσὶ φήσειεν ἀτιμίαν· τί γὰρ τῷ Ζελείτῃ, εἰ τῶν Ἀθήνῃσι κοινῶν μὴ μεθέξειν ἔμελλεν;

[44. τί γὰρ τῷ Ζελείτῃ] Verba τοῦτ' ἔμελεν, quae vulgo leguntur post Ζελείτῃ, omisit Bekker. cum suo S. et Harpocrationis codd. V. C. F. R.].

41. γράμματα] H. l. quae vocantur περὶ τοῦ στεφ. §. 55. γράμματα δημόσια, documenta publica, quae quo diutius permanerent minusque adulterarentur, columnis erant incisa. Γράφειν enim etiam est incidere, quod interdum etiam Latini appellabant inscribere.

42. Ζελείτης,] Oriundus Zelia, urbe Mysiae minoris. cf. Heyne Observv. ad Il. B. 824. Narratiuncula saepe legitur apud oratores; singuli utuntur in singulorum invidiam. Cf. Aeschinem adv. Ctes. §. 258.

ἄτιμος] Τοῦτο ἰδίως ἔταξε Δημοσθένης Φιλιππικοῖς. ἤγουν ὃν ἄν τις ἀποκτείνας οὐχ ὑπόκειται ἐπιτιμίῳ. Quapropter Demosthenes οὐχ ἣν ἄν τις οὑτωσὶ φήσειεν ἀτιμίαν etc. De notione et variis generibus ἀτιμίας vid. Attischer Process p. 563. – Ἔστω formula propria ψηφισμάτων: unde Latinorum esto.

43. ἀνέγραψαν] Verbum proprium de eo, quod inscribitur publicis documentis. Non mirum, si librarii corruperunt in ἐνέγραψαν.

44. οὑτωσὶ] Re non pensitata, e consuetudine vulgi parum curantis vim vocabuli. Latissime patet hic usus adverbii οὕτως et οὑτωσί, idque in variis verborum

122.

ἀλλ' οὐ τοῦτο λέγει, ἀλλ' ἐν τοῖς φονικοῖς γέγραπται νόμοις, ὑπὲρ ὧν ἂν μὴ διδῷ δίκας φόνου δικάσασθαι, ἀλλ' εὐαγὲς ᾖ τὸ ἀποκτεῖναι, „καὶ ἄτιμος," φησί, „τεθνάτω." τοῦτο δὴ λέγει, καθαρὸν τὸν τούτων τινὰ ἀποκτείναντα εἶναι. οὐκοῦν ἐνόμιζον ἐκεῖνοι τῆς πάν- 45
των τῶν Ἑλλήνων σωτηρίας αὐτοῖς ἐπιμελητέον εἶναι· οὐ γὰρ ἂν αὐτοῖς ἔμελεν, εἴ τις ἐν Πελοποννήσῳ τινὰς ὠνεῖται καὶ διαφθείρει, μὴ τοῦθ' ὑπολαμβάνουσιν· ἐκόλαζον δ' οὕτω καὶ ἐτιμωροῦντο οὓς αἴσθοιντο δωροδοκοῦντας, ὥςτε καὶ στηλίτας ποιεῖν. ἐκ δὲ τούτων εἰκότως τὰ τῶν Ἑλλήνων ἦν τῷ βαρβάρῳ φοβερά, οὐχ

constructionibus: saepeque reddas vernaculo ad eandem rationem usurpato so. *Schaefer.* cf. Phil. I. 11.

ἀλλ' οὐ τοῦτο λέγει] Sc. τὸ ψήφισμα, quod ex contextu sponte intelligitur. „Non hoc sibi vult plebiscitum." Sic statim post τοῦτο δὴ λέγει.

ἐν τοῖς φονικοῖς – νόμοις] In legibus, quae de causis capitalibus agunt, in den Criminal-Gesetzen.

διδῷ] Sc. ὁ νόμος vel ὁ νομοθέτης, quod ex antecedente νόμοις assumendum est.

δίκας φόνου δικάσασθαι] Bekkerus vocabulum δίκας uncis inclusit, a quibus auctore Schaefero illud liberavi, quoniam optimi codices id tenent. Bene, inquit, Graecum est de iudice δίκην δικάζειν; de eo, qui causam dicit, δίκην δικάζεσθαι.

45. οὐκοῦν] Cf. περὶ τῶν ἐν X. §. 59.

μὴ τοῦθ' ὑπολαμβάνουσιν] I. e. εἰ μὴ τοῦθ' ὑπελάμβανον. Imperfectum participii. Quid enim causae est, cur hoc tempore participium privemus? His in rebus plus valeat ratio quam praescriptio grammaticorum; cuius qui sunt iusto reverentiores, inextricabilibus enallagis praepediuntur. *Schaeferus.*

ἐκόλαζον – καὶ ἐτιμωροῦντο] Videntur hic more Demosthenico synonyma ad augendam notionem coniuncta: puniebant severe. Heindorfius autem ad Protag. §. 40. p. 516. locum nostrum laudans τιμωρεῖσθαι ad poenam legibus debitam referri existimat, κολάζειν ad castigationem emendationemque peccantium. Quod discrimen vocabulorum in se verum videtur.

δωροδοκοῦντας] Hic locus fons est erroris grammaticorum, δωροδοκεῖν et δωροδόκος etiam de dandis donis et de largitore accipientium. Anecdd. Bekkeri λέξ. ῥητ. p. 242. l. 33. δωροδόκος καὶ ὁ διδοὺς καὶ ὁ λαμβάνων. Διδόντος notione Ruhnkenius ad Tim. p. 91. se opinatur in hoc loco exemplum reperisse. Sed Demosthenem nego alio quam vulgari sensu dixisse. Scilicet aut tacita argumentatione aut cavillatione oratoria notam Arthmio inustam deflexit in poenam, quam veteres illi Athenienses inflixerint τοῖς δωροδόκοις, hominibus in Graeciae perniciem dona acceptantibus. *Schaeferus.*

ὥςτε καὶ στηλίτας ποιεῖν] ὥςτε καὶ ἐγγράψαι τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν στήλαις ὡς κακούργων καὶ καταδικασθέντων. *Wolf.*

τὰ τῶν Ἑλλήνων ἦν – φοβερὰ] Si praesertim respicis quae sequuntur: οὐχ ὁ βάρβαρος τοῖς Ἕλλησιν, τὰ τῶν Ἑλλή-

46 ὁ βάρβαρος τοῖς Ἕλλησιν. ἀλλ' οὐ νῦν· οὐ γὰρ οὕτως ἔχεθ' ὑμεῖς οὔτε πρὸς τὰ τοιαῦτα οὔτε πρὸς τἄλλα, ἀλλὰ πῶς; ἴστε αὐτοί· τί γὰρ δεῖ περὶ πάντων ὑμῶν κατηγορεῖν; παραπλησίως δὲ καὶ οὐδὲν βέλτιον ὑμῶν ἅπαντες οἱ λοιποὶ Ἕλληνες. διόπερ φημὶ ἔγωγε καὶ σπουδῆς πολλῆς καὶ βουλῆς ἀγαθῆς τὰ παρόντα πράγματα προσδεῖσθαι. τίνος εἴπω; κελεύετε καὶ οὐκ ὀργιεῖσθε;

ΕΚ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΟΥ ΑΝΑΓΙΓΝΩΣΚΕΙ.

47 Ἔστι τοίνυν τις εὐήθης λόγος παρὰ τῶν παραμυθεῖσθαι βουλομένων τὴν πόλιν, ὡς ἄρα οὔπω Φίλιππός ἐστι τοιοῦτος, οἷοί ποτ' ἦσαν Λακεδαιμόνιοι, οἳ θαλάττης μὲν ἦρχον καὶ γῆς ἁπάσης, βασιλέα δὲ σύμμαχον εἶχον, ὑφίστατο δ' οὐδὲν αὐτούς· ἀλλ' ὅμως

νων existimabis nonnisi periphrasin esse pro οἱ Ἕλληνες, nec in eo erraveris. Neutrum tamen latius patere videtur et complecti omnem Graecorum conditionem tum externam tum internam. Si consideraveris exempla, quae huiusmodi periphraseos habet Matthiae Gr. Gr. §. 285., similem ubique rationem invenies.

46. ἀλλὰ πῶς; ἴστε αὐτοί] Subita interrogatio, quam nemo exspectaverat, pungensque responsio orationem reddunt fortissimam. Similis locus est περὶ παραπρ. §. 73. p. 364. πάντα δήπου ταῦτα πρὸ τοῦ τοὺς πρέσβεις τούτους δεῦρ' ἥκειν ἐπέπρακτο, καὶ οὐκ ἦν ἐμποδὼν τῷ τοὺς Φωκέας σώζεσθαι, ὥς τίς φησιν; Αἰσχίνης αὐτὸς οὑτοσί.

παραπλησίως δὲ καὶ οὐδὲν βέλτιον ὑμῶν] Secundum est irrisio explicativa primi. „Simili vobiscum conditione i. e. non meliore sunt cuncti reliqui Graeci."

Ἐκ τοῦ γραμματείου ἀναγιγνώσκει] „Sollte nicht der Redner gerade an dieser ihm selbst passend scheinenden Stelle den schriftlichen Entwurf zu einem Volksdekret haben vorlesen lassen, da er eben die Gemüther für seine Vorschläge gestimmt fand, und er sie im Fortgang der Rede noch mehr dafür gewinnen konnte? Denn dafs der Redende, wenn seine Vorschläge angenommen wurden, selbst das Volksdekret aufsetzte, ist aus andern Stellen der Redner bekannt; auch dafs solche von dem Grammateus abgelesen wurden." *G. A. Becker.* Perinde igitur esse videtur, utrum suppleamus ῥήτωρ, an γραμματεύς. Nam qui dicebatur γραμματεὺς τοῦ δήμου (cf. Boeckh. Staatsh. I. p. 200.), publica scribebat auctoritate.

47. γῆς ἁπάσης] Ἅπας adverbialiter vertere possumus omnino, überhaupt. Ceterum per γῆν intelligendae sunt sociorum regiones. Loquitur de eo tempore, quo Lacedaemonii ἡγεμονίαν Graecorum habebant et decadarchiae ubique dominabantur.

ὑφίστατο δ' οὐδὲν αὐτούς] Pro οὓς δ' οὐδὲν ὑφίστατο. Cf. Olynth. II. 27. Ὑφίστασθαι, suscipere, non cedere irruenti, rarius videtur construi cum accusativo, frequentius cum dativo. Constructionem se illu-

ἠμύνατο κἀκείνους ἡ πόλις καὶ οὐκ ἀνηρπάσθη. ἐγὼ
δὲ ἁπάντων, ὡς ἔπος εἰπεῖν, πολλὴν εἰληφότων ἐπίδο-
σιν, καὶ οὐδὲν ὁμοίων ὄντων τῶν νῦν τοῖς πρότερον,
οὐδὲν ἡγοῦμαι πλέον ἢ τὰ τοῦ πολέμου κεκινῆσθαι
καὶ ἐπιδεδωκέναι. πρῶτον μὲν γὰρ ἀκούω Λακεδαιμο- 48
νίους τότε καὶ πάντας τοὺς Ἕλληνας τέτταρας μῆνας
ἢ πέντε, τὴν ὡραίαν αὐτήν, ἐμβαλόντας ἂν καὶ κακώ-
σαντας τὴν τῶν ἀντιπάλων χώραν ὁπλίταις καὶ πολι-
τικοῖς στρατεύμασιν ἀναχωρεῖν ἐπ' οἴκου πάλιν·
οὕτω δ' ἀρχαίως εἶχον, μᾶλλον δὲ πολιτικῶς, ὥστε
οὐδὲ χρημάτων ὠνεῖσθαι παρ' οὐδενὸς οὐδέν, ἀλλ' εἶ-
ναι νόμιμόν τινα καὶ προφανῆ τὸν πόλεμον. νυνὶ 49
δ' ὁρᾶτε μὲν δήπου τὰ πλεῖστα τοὺς προδότας ἀπο-
λωλεκότας, οὐδὲν δ' ἐκ παρατάξεως οὐδὲ μάχης γιγνό-
μενον· ἀκούετε δὲ Φίλιππον οὐχὶ τῷ φάλαγγα
ὁπλιτῶν ἄγειν βαδίζονθ' ὅποι βούλεται, ἀλλὰ τῷ ψι-

[48. τὴν ὡραίαν αὐτήν, ἐμβαλόντας] Quae vulgo vocabulis αὐτήν et ἐμβαλόντας interiecta leguntur verba στρατεύεσθαι καὶ τοῦτον τὸν χρόνον, ut plurimorum codd. fide carentia omisit Bekkerus. V. C. F. R.].

straturum pollicetur Poppo ad Thucyd. II. 61. in not.

ἀνηρπάσθη] Verbum proprium de eo, quod violenter et ita ut se vix opponat abripitur et radicitus humo quasi evellitur.

ὡς ἔπος εἰπεῖν] Cf. ad Phil. II. 1.

48. πρῶτον] Huic respondet δέ in verbis οὕτω δ' ἀρχαίως εἶχον. Cf. supra §. 24.

τὴν ὡραίαν αὐτήν] Thomas Mag. p. 932. Οὐ μόνον ὥρα τὸ ἔαρ, ἀλλὰ καὶ ὡραία, ut utrumque pro substantivo habuisse videatur. Scholiastes ad Apollonium Rhod. III. 1389. ὡραίην παραγώγως ἀντὶ τοῦ ὥρα καὶ ὁ δέων καιρός. Non igitur supplendum ὥρα. Nam mihi ὥρα ὡραία non magis placet quam Schaefero, qui rem accurate exposuit ad Bosii Ellips. p. 577.

πολιτικοῖς στρατεύμασιν] Cum exercitu ex civibus constante. Opponuntur ξένοις.

οὕτω δ' ἀρχαίως εἶχον, μᾶλλον δὲ πολιτικῶς] Harpocration s. v. ἀρχαίως locum laudans, Δημοσθένης, inquit, Φιλιππικοῖς φησιν ἀρχαίως ἀντὶ τοῦ ἁπλῶς. Omnes homines natu maiores antiqua celebrant ut egregia et multo meliora quam quae hodierna sunt, die guten alten Zeiten. Ergo apud Demosthenem ἀρχαίως iam per se bonam habet significationem; quum vero primarium discrimen exprimere velit, addit πολιτικῶς, patriae amanter: ita erant animati cives, ut pro patria eiusque libertate bona et vitam offerre non dubitarent.

λούς, ἱππέας, τοξότας, ξένους, τοιοῦτον ἐξηρτῆσθαι
50 στρατόπεδον. ἐπειδὰν δὲ ἐπὶ τούτοις πρὸς νοσοῦντας
ἐν αὐτοῖς προςπέσῃ καὶ μηδεὶς ὑπὲρ τῆς χώρας
δι' ἀπιστίαν ἐξίῃ, μηχανήματ' ἐπιστήσας πολιορκεῖ. καὶ
σιωπῶ θέρος καὶ χειμῶνα, ὡς οὐδὲν διαφέρει,
51 οὐδ' ἐστὶν ἐξαίρετος ὥρα τις, ἣν διαλείπει. ταῦτα
μέντοι πάντας εἰδότας καὶ λογιζομένους οὐ δεῖ προς-
έσθαι τὸν πόλεμον εἰς τὴν χώραν, οὐδ' εἰς τὴν εὐή-
θειαν τὴν τοῦ τότε πρὸς Λακεδαιμονίους πολέμου
βλέποντας ἐκτραχηλισθῆναι, ἀλλ' ὡς ἐκ πλείστου φυ-
λάττεσθαι τοῖς πράγμασι καὶ ταῖς παρασκευαῖς, ὅπως
οἴκοθεν μὴ κινήσεται σκοποῦντας, οὐχὶ συμπλακέντας
52 διαγωνίζεσθαι. πρὸς μὲν γὰρ πόλεμον πολλὰ φύσει
πλεονεκτήμαθ' ἡμῖν ὑπάρχει, ἄν περ, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, ποιεῖν ἐθέλωμεν ἃ δεῖ, ἡ φύσις τῆς ἐκείνου
χώρας, ἧς ἄγειν καὶ φέρειν ἔστι πολλὴν καὶ κακῶς
ποιεῖν, ἄλλα μυρία· εἰς δὲ ἀγῶνα ἄμεινον ἡμῶν ἐκεῖνος
ἤσκηται.

49. *τοιοῦτον – στρατόπεδον*] *Τοιοῦτον* hic significatione mala tam vile. – *Τοιοῦτος* autem addi enumeratis singulis partibus cuncta istius generis complectens vidimus *περὶ τῶν ἐν Χεῤῥ.* §. 25.

ἐξηρτῆσθαι] Libri vacillant inter hoc et *ἐξηρτύσθαι*: optimi tamen codd. habent *ἐξηρτῆσθαι*. *Ἐξαρτᾶσθαι* proprie est pendere ex re, hinc tropice coniunctum esse. Hic absolute positum; plerumque genitivus additur eius, quocum quis coniunctus est. Schaeferus autem *ἐξηρτύσθαι* praetulerit: *ἐξαρτύειν* enim verbum esse proprium de apparatu bellico magisque decere huius loci gravitatem. Observandum etiam *ἐξαρτύεσθαι* verbum esse frequenter adhibitum a Thucydide, unde forsitan Demosthenes hausit. Neutrum verbum alibi apud Demosthenem legitur; *ἀναρτᾶν* et *ἐπαρτᾶν* saepius.

50. *νοσοῦντας ἐν αὐτοῖς*] I. e. *ἀλλήλοις*. Cf. Phil. I. 10.

δι' ἀπιστίαν] Ex mutua partium diffidentia, quod una metuat proditionem alterius, ut sola dominetur.

ἐξαίρετος – ἣν διαλείπει] Fortis epexegesis gravissimae notionis.

51. *οὐδ' εἰς τὴν εὐήθ.*] Nonnulli codices et Augerus *μηδ'*, quod soloecum. Nam Graeci dicunt aut *οὐ δεῖ προςέσθαι*, aut *δεῖ μὴ προςέσθαι*. Ergo, quum praecesserit *οὐ δεῖ προςέσθαι*, eadem negatione pergendum. *Schaeferus.*

εἰς τὴν εὐήθειαν] Sensu bono simplicitatem, alte Griechische Rechtlichkeit. Bene F. Iacobs: „im Vertrauen auf die Einfachheit jener alten Lacedämonischen Händel."

ὅπως οἴκοθεν μὴ κινήσεται σκοποῦντας, οὐχὶ συμπλακέντας διαγωνίζεσθαι] Deflectit aliquantum oratio. Primum videtur scribere voluisse *σκοποῦντας*

Οὐ μόνον δὲ δεῖ ταῦτα γιγνώσκειν, οὐδὲ τοῖς 53
ἔργοις ἐκεῖνον ἀμύνεσθαι τοῖς τοῦ πολέμου, ἀλλὰ καὶ τῷ λογισμῷ καὶ τῇ διανοίᾳ τοὺς παρ' ὑμῖν ὑπὲρ αὐτοῦ λέγοντας μισῆσαι, ἐνθυμουμένους, ὅτι οὐκ ἔνεστι τῶν ἔξω τῆς πόλεως ἐχθρῶν κρατῆσαι, πρὶν ἂν τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ πόλει κολάσητε ὑπηρετοῦντας ἐκείνοις.
ὅ, μὰ τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους θεούς, οὐ δύνασθε 54
ὑμεῖς ποιῆσαι οὐδὲ βούλεσθε, ἀλλ' εἰς τοῦτο ἀφῖχθε μωρίας ἢ παρανοίας ἢ οὐκ ἔχω τί λέγω (πολλάκις γὰρ ἔμοιγ' ἐπελήλυθε καὶ τοῦτο φοβεῖσθαι, μή τι δαιμόνιον τὰ πράγματα ἐλαύνῃ), ὥστε λοιδορίας ἢ φθόνου ἢ σκώμματος, ἧςτινος ἂν τύχητε ἕνεκ' αἰτίας ἀνθρώπους μισθωτούς, ὧν οὐδ' ἂν ἀρνηθεῖεν ἔνιοι ὡς οὐκ εἰσὶ

ὅπως οἴκοθεν μὴ κινήσεται καὶ μὴ συμπλακέντες διαγωνιούμεθα. Ut autem ad posterius membrum attentos magis reddat auditores, infinitivum ponit pendentem ex verbo recto δεῖ.

53. οὐ μόνον – οὐδὲ] Adverte Graecorum consuetudinem in talibus enuntiationibus adverbium μόνον soli priori membro sic tribuentium, ut etiam ad posterius pertineat. *Schaeferus*.

τῷ λογισμῷ καὶ τῇ διανοίᾳ] Simile videtur Germanico mit Geist und Herz, ut omnes hominis vires et quidem praestantissimae intelligantur.

πρὶν ἂν – κολάσητε] Aoristus coniunctivi cum πρὶν ἂν similibusque coniunctionibus vim habet futuri exacti. Cf. Matthiae §. 501.

54. μή τι δαιμόνιον τὰ πράγματα ἐλαύνῃ] Es war ein alter Spruch, daſs die Götter denjenigen bethören, den sie ins Verderben stürzen wollen. Sie treiben ihn so lange, bis er seines Verstandes unmächtig an seinem eigenen Verderben arbeitet. So sagt Euripides (bey Lycurg. adv. Leocr. p. 198. R. §. 92. B.)

ὅταν γὰρ ὀργὴ δαιμόνων βλάπτῃ τινά,
τοῦτ' αὐτὸ πρῶτον ἐξαφαιρεῖται φρενῶν
τὸν νοῦν τὸν ἐσθλόν, εἰς δὲ τὴν χείρω τρέπει
γνώμην, ἵν' εἰδῇ μηδὲν ὧν ἁμαρτάνει.

Siehe Ruhnken. zu Vellej. Paterc. II. 57. S. 265. ff. *F. Iacobs*. Non δαιμόνιόν τι dici debuit ἐλαύνειν τὰ πράγματα: sed ochlocratiae perversitas, summa civium ignavia morumque corruptio vires Athenarum fregerunt. Quem rerum statum quum Demosthenes, admirabilis orator, contemnendus philosophus, parum expenderet, identidem somnians immortalia facta veterum Atheniensium suae patriae plus obfuit quam profuit. Longe longeque providentior fuit, cuius verum in oratorem sibi ἀντιπολιτευόμενον apophthegma legitur apud Plutarchum T. VI. p. 712. R. *Schaefer*.

ἧςτινος ἂν τύχητε ἕνεκ' αἰτίας] Hic habemus phrasin personalem, ut in Athenienses recta probrum coniiciatur. Plerumque tamen est impersonalis, ἧςτινος ἂν τύχῃ ἕνεκ' αἰτ. Personalem habuimus etiam Olynth. III. 3.

ὧν οὐδ' ἂν ἀρνηθεῖεν ὡς οὐκ εἰσὶ τοιοῦτοι] Buttmannus in-

τοιοῦτοι, λέγειν κελεύετε, καὶ γελᾶτε, ἄν τισι λοιδορη-
55 θῶσιν. καὶ οὐχί πω τοῦτο δεινόν, καίπερ ὂν δεινόν· ἀλλὰ καὶ μετὰ πλείονος ἀσφαλείας πολιτεύεσθαι δεδώκατε τούτοις ἢ τοῖς ὑπὲρ ὑμῶν λέγουσιν. καίτοι θεάσασθε ὅσας συμφορὰς παρασκευάζει τὸ τῶν τοιούτων ἐθέλειν ἀκροᾶσθαι. λέξω δ' ἔργα, ἃ πάντες εἴσεσθε.

56 Ἦσαν ἐν Ὀλύνθῳ τῶν ἐν τοῖς πράγμασι τινὲς μὲν Φιλίππου καὶ πάνθ' ὑπηρετοῦντες ἐκείνῳ, τινὲς δὲ τοῦ βελτίστου καὶ ὅπως μὴ δουλεύσουσιν οἱ πολῖται πράττοντες. πότεροι δὴ τὴν πατρίδα ἐξώλεσαν; ἢ πότεροι τοὺς ἱππέας προὔδοσαν, ὧν προδοθέντων Ὄλυνθος ἀπώλετο; οἱ τὰ Φιλίππου φρονοῦντες, καί, ὅτ' ἦν ἡ πόλις, τοὺς τὰ βέλτιστα λέγοντας συκοφαντοῦντες καὶ διαβάλλοντες οὕτως, ὥςτε τόν γ' Ἀπολλωνίδην καὶ ἐκβαλεῖν ὁ δῆμος ὁ τῶν Ὀλυνθίων ἐπείσθη.

57 Οὐ τοίνυν παρὰ τούτοις μόνοις τὸ ἔθος τοῦτο πάντα κακὰ εἰργάσατο, ἄλλοθι δ' οὐδαμοῦ· ἀλλ' ἐν Ἐρετρίᾳ, ἐπειδή, ἀπαλλαγέντος Πλουτάρχου καὶ τῶν ξένων, ὁ δῆμος εἶχε τὴν πόλιν καὶ τὸν Πορθμόν,

Exc. XI. ad Midianam agens de abundantia negationis post illa verba, quae negationem rei iam continent, monet rariorem usum esse directae negationis οὐ, eam tamen esse interdum post ὡς vel ὅτι, quando hae particulae sermonem aliquem introducunt modo indicativo, laudatque inter alios hunc nostrum locum. Πρὸς Ὀνήτ. I. §. 27. ὡς δ' οὐκ ἐκεῖνος ἐγεώργει τὴν γῆν, οὐκ ἠδύνατ' ἀρνηθῆναι.

56. τῶν ἐν τοῖς πράγμασι] Οἱ ἐν τοῖς πράγμασι, sc. ὄντες, sunt qui rebus praesunt. Multa habet Krügerus post Dionysii Historiograph. p. 269. n. 70. — Ἐν cum dativo hominis iunctum, qui rem gubernat, vidimus Olynth. II. §. 10. Ceterum εἶναι Φιλίππου est contemptim additum esse Philippo ut servum; bona contra significatione in seq. εἶναι τοῦ βελτίστου studere rebus optimis, saluti civitatis.

τοὺς ἱππέας] Narrat ipse Demosthenes περὶ παραπρ. §. 267. p. 426. quingentos equites, duce Apollonida, cive Atheniensi, proditore ipso duce in Philippi potestatem traditos fuisse.

ὅτ' ἦν ἡ πόλις] Εἶναι cum emphasi. Cf. Phil. II. §. 14.

ἐκβαλεῖν] Absolute ut Latinorum eiicere, significatione expellendi.

57. ἀπαλλαγέντος Πλουτάρχου] Plutarchus tyrannus erat Eretriensium et Athenis contra adversarios, quibus Philippus opem ferebat, auxilia flagitaverat. Phocion auxilio missus in Euboeam cum copiis, resistente quamvis Demosthene (cf. περὶ εἰρήνης §. 5. p. 68.), magnis

οἱ μὲν ἐφ' ὑμᾶς ἦγον τὰ πράγματα, οἱ δ' ἐπὶ Φίλιππον.
ἀκούοντες δὲ τούτων τὰ πολλά, μᾶλλον δὲ πάντα οἱ
ταλαίπωροι καὶ δυςτυχεῖς Ἐρετριεῖς τελευτῶντες ἐπεί-
σθησαν τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν λέγοντας ἐκβαλεῖν. καὶ γάρ 58
τοι πέμψας Ἱππόνικον ὁ σύμμαχος καὶ φίλος αὐτοῖς
Φίλιππος καὶ ξένους χιλίους τὰ τείχη περιεῖλε τοῦ
Πορθμοῦ καὶ τρεῖς κατέστησε τυράννους, Ἵππαρχον,
Αὐτομέδοντα, Κλείταρχον· καὶ μετὰ ταῦτ' ἐξελήλακεν
ἐκ τῆς χώρας δὶς ἤδη βουλομένους σώζεσθαι, τότε μὲν
πέμψας τοὺς μετ' Εὐρυλόχου ξένους, πάλιν δὲ τοὺς
μετὰ Παρμενίωνος.
Καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν; ἀλλ' ἐν Ὠρεῷ Φιλι- 59
στίδης μὲν ἔπραττε Φιλίππῳ καὶ Μένιππος καὶ Σω-
κράτης καὶ Θόας καὶ Ἀγαπαῖος, οἵπερ νῦν ἔχουσι τὴν
πόλιν (καὶ ταῦτ' ᾔδεσαν ἅπαντες), Εὐφραῖος δέ τις,
ἄνθρωπος καὶ παρ' ἡμῖν ποτ' ἐνθάδε οἰκήσας, ὅπως
ἐλεύθεροι καὶ μηδενὸς δοῦλοι ἔσονται. οὗτος τὰ μὲν 60

premebatur angustiis et Plutarchus adversariis cedere cogebatur. Igitur Ulpianus *ἀπαλλαγέντος* explicat *ἀπελαθέντος*.

οἱ μὲν ἐφ' ὑμᾶς ἦγον τὰ πράγματα] Alii vestris partibus studebant volebantque vobiscum consociari.

τελευτῶντες] Est inter ea participia, quae ad subiectum referuntur, ubi nos adverbium ponimus zuletzt, am Ende. Quae conditio ad extremum tempus locum habet, in Graeca lingua tanquam a subiecto emanans et in eo durans ponitur. Exempla variarum huius generis locutionum habet Matthiae §. 557. cf. etiam supra §. 22.

58. *τότε μὲν - πάλιν δὲ*] Cf. supra §. 24.

59. *καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν;*] Forma loquendi multo usu trita, imprimis a simiis classicorum. *Schaefer.* Caveant sibi ingenui homines et imprimis adolescentes a servili usu formularum magnorum virorum, opinantes, his si utantur, ipsos habitum iri magnos viros. Nae habebuntur imitatorum servum pecus! — *τὰ πολλά* hic nonnisi est multa, permulta.

ἔπραττε Φιλίππῳ] In Philippi gratiam res administrabat, partes Philippi studiose iuvabat. §. 65. *κολακείᾳ τι ποιῆσαι Φιλίππῳ.* Attende ad diversitatem constructionis. *Πράττειν* primum substantivi dativum habet adiunctum hominis, in cuius gratiam aliquid fit, tum *ὅπως* cum enuntiatione *ὅπως ἐλεύθεροι καὶ μηδενὸς δοῦλοι ἔσονται.*

Εὐφραῖος] Gratias habemus Harpocrationi, qui nobis s. v. *Εὐφραῖος* tradit: *οὗτος Ὠρείτης ἦν τὸ γένος, μετέσχε δὲ καὶ τῆς Πλάτωνος διατριβῆς.* Hoc igitur ex Platonis commercio lucri fecit, *μὴ δεῖν δούλους εἶναι τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ νόμοις πείθεσθαι καὶ ἐλευθέρους εἶναι.* Quod ut tandem Neograecis obtingat, a Deo optimo maximo precibus efflagitamus, et ut veram i. e. Christianam libertatem vita factisque exprimentes

ἀλλα ὡς ὑβρίζετο καὶ προεπηλακίζετο ὑπὸ τοῦ δήμου τοῦ τῶν Ὠρειτῶν, πολλὰ ἂν εἴη λέγειν· ἐνιαυτῷ δὲ πρότερον τῆς ἁλώσεως ἐνέδειξεν ὡς προδότην τὸν Φιλιστίδην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, αἰσθόμενος ἃ πράττουσιν. συστραφέντες δὲ ἄνθρωποι πολλοὶ καὶ χορηγὸν ἔχοντες Φίλιππον καὶ πρυτανευόμενοι παρ' ἐκείνου ἀπάγουσι τὸν Εὐφραῖον εἰς τὸ δεσμωτήριον, ὡς συν-

61 ταράττοντα τὴν πόλιν. ὁρῶν δὲ ταῦθ' ὁ δῆμος ὁ τῶν Ὠρειτῶν ἀντὶ τοῦ τῷ μὲν βοηθεῖν, τοὺς δ' ἀποτυμπανίσαι, τοῖς μὲν οὐκ ὠργίζετο, τὸν δ' ἐπιτήδειον εἶναι ταῦτα παθεῖν ἔφη καὶ ἐπέχαιρεν. μετὰ ταῦθ' οἱ μὲν ἐπ' ἐξουσίας ὁπόσης ἠβούλοντο ἔπραττον, ὅπως ἡ πόλις ληφθήσεται, καὶ κατεσκευάζοντο τὴν πρᾶξιν· τῶν δὲ πολλῶν εἴ τις αἴσθοιτο, ἐσίγα καὶ κατεπέπληκτο, τὸν Εὐφραῖον, οἷα ἔπαθε, μεμνημένος. οὕτω δ' ἀθλίως διέκειντο, ὥστε οὐ πρότερον ἐτόλμησεν οὐδείς, τοιούτου κακοῦ προσιόντος, ῥῆξαι φωνήν, πρὶν διασκευα-

se dignos civili libertate reddant, summa ope nitantur ipsi!

60. *ὡς ὑβρίζετο καὶ προεπηλακίζετο*] Attende ad verborum collocationem. Moris quidem est alias Demosthenis, ut primo ponatur vocabulum tropice intelligendum et tum sequatur proprium, h. l. igitur *ὡς προεπηλακίζετο καὶ ὑβρίζετο*. Sed in *προπηλακίζειν* tropus fere in propriam abiit significationem: *ὑβρίζεσθαι* igitur est pro nomine generis habendum, *προπηλακίζεσθαι* partis. Germani similiter coniungere possent mifshandeln und mit Füfsen treten. Ceterum observa Bekkeri religiositatem, qui quum scripsisset in edit. Berol. 1816. *προυπηλακίζετο*, in operum editione restituit *προεπηλακίζετο*, quod habent codd. omnes.

ἐνέδειξεν]. Verbum forense proprium de accusatione in causa capitis.

συστραφέντες] Rariore hic significatione de turbulenta et seditiosa hominum conglobatione.

πρυτανευόμενοι παρ' ἐκείνου] Harpocr. s. v. *πρυτανευόνται*: *πρυτανευόμενοι ἀντὶ τοῦ διοικούμενοι καὶ διαστρεφόμενοι*.

61. *ἐπιτήδειον*] Cf. ad Aeschinem *κατὰ Κτησ.* §. 230.

ἐπ' ἐξουσίας ὁπόσης ἠβούλοντο ἔπραττον] *Ἐπί* cum genitivo interdum habet notionem possessionis: nos dicimus bey. Cf. Matthiae Gr. Gr. §. 584. *η.* — *βούλεσθαι* cum *ὅπως*, *ὁπόσος* similibusque indicat libertatem agendi non circumscriptam.

ἐσίγα καὶ κατεπέπληκτο] Silebat attonitus. Cf. §. 31.

ῥῆξαι φωνήν] Significanter dictum, ut Latinorum rumpere vocem, de eo, qui verba continere non potest, quanquam velit, operamque et laborem in continendo consumit; sed rumpuntur quasi vincula et eloquitur, quicquid sibi accidat. Metus autem dicitur vincula constringere, os praecludere.

διασκευασάμενοι] Parati satis et ubique. In *διά* inest notio variis locis hoc faciendum fuisse.

σάμενοι πρὸς τὰ τείχη προςήεσαν οἱ πολέμιοι· τηνικαῦτα δ' οἱ μὲν ἠμύνοντο, οἱ δὲ προὐδίδοσαν. τῆς δὲ 62
πόλεως οὕτως ἁλούσης αἰσχρῶς καὶ κακῶς, οἱ μὲν ἄρχουσι καὶ τυραννοῦσι, τοὺς τότε σῴζοντας αὐτοὺς καὶ τὸν Εὐφραῖον ἑτοίμους ὁτιοῦν ποιεῖν ὄντας τοὺς μὲν ἐκβαλόντες, τοὺς δὲ ἀποκτείναντες, ὁ δ' Εὐφραῖος ἐκεῖνος ἀπέσφαξεν ἑαυτόν, ἔργῳ μαρτυρήσας, ὅτι δικαίως καὶ καθαρῶς ὑπὲρ τῶν πολιτῶν ἀνθειστήκει Φιλίππῳ.

Τί οὖν ποτ' αἴτιον θαυμάζετ' ἴσως τοῦ καὶ τοὺς 63
Ὀλυνθίους καὶ τοὺς Ἐρετριεῖς καὶ τοὺς Ὠρείτας ἥδιον πρὸς τοὺς ὑπὲρ Φιλίππου λέγοντας ἔχειν ἢ τοὺς ὑπὲρ ἑαυτῶν; ὅπερ καὶ παρ' ὑμῖν, ὅτι τοῖς μὲν ὑπὲρ τοῦ βελτίστου λέγουσιν οὐδὲ βουλομένοις ἔνεστιν ἐνίοτε πρὸς χάριν οὐδὲν εἰπεῖν· τὰ γὰρ πράγματ' ἀνάγκη σκοπεῖν ὅπως σωθήσεται· οἱ δ' ἐν αὐτοῖς, οἷς χαρίζονται, Φιλίππῳ συμπράττουσιν. εἰςφέρειν ἐκέλευον, οἱ δ' οὐ- 64
δὲν δεῖν ἔφασαν· πολεμεῖν καὶ μὴ πιστεύειν, οἱ δ' ἄγειν εἰρήνην, ἕως ἐγκατελήφθησαν. τἆλλα τὸν αὐτὸν τρόπον οἶμαι πάνθ', ἵνα μὴ καθ' ἕκαστα λέγω· οἱ μέν,

62. ἑτοίμους ὁτιοῦν ποιεῖν ὄντας] Significatione bona: qui cuncta praestare parati sunt, etiam difficillima.

δικαίως καὶ καθαρῶς] Iustis, legitimis et puris rationibus, non novarum rerum cupiditate nec lucri suorumque commodorum studio.

63. ἢ τοὺς] Plene ἢ πρὸς τούς. Sed post ἤ, ὥςπερ etc. saepe assumenda praepositio ex antecedentibus, non addenda: quod haud raro vexavit viros doctos, imprimis editores Isocratis. – ἥδιον ἔχειν πρός τινα ironici quid habet. Germani dicerent mehr Anmuth zu Einem haben.

οὐδὲ βουλομένοις ἔνεστιν] Non vertendum sie haben nicht die Absicht, sed non possunt, etiam si velint. Demosthenes se aliosque patriae amantes liberare vult opprobrio, quasi laetarentur dicere quae populo iniucunda sint. Sed non possunt iucunda dicere, quoniam patriae salus prima causa est eorum, quae dicunt, dicere volunt et possunt.

τὰ πράγματ'] Res summae, salus et libertas patriae. §. 65. καίτοι μὴ γένοιτο – τὰ πράγματ' ἐν τούτῳ.

64. εἰςφέρειν ἐκέλευον, οἱ δ' οὐδὲν δεῖν ἔφασαν] Haud raro in primo membro οἱ μέν omittitur, quanquam in altero sequitur οἱ δέ. Cf. Matth. §. 288. not. 4. Vide quos laudat Stallbaum. ad Plat. Sympos. p. 119. huius Bibl. Idem obtinet etiam in iis, quae statim sequuntur, πολεμεῖν καὶ μὴ πιστεύειν, οἱ δ' ἄγειν εἰρήνην.

ἐφ' οἷς ἤδη χαριοῦνται, ταῦτ' ἔλεγον καὶ ἐλύπουν
οὐδέν, οἱ δ', ἐξ ὧν ἔμελλον σωθήσεσθαι, προςῆσαν
δ' ἀπέχθειαι. πολλὰ δὲ καὶ τὰ τελευταῖα οὐχ οὕτως
οὔτε πρὸς χάριν οὔτε δι' ἄγνοιαν οἱ πολλοὶ προΐεντο,
ἀλλ' ὑποκατακλινόμενοι, ἐπειδὴ τοῖς ὅλοις ἡττᾶσθαι
65 ἐνόμιζον. ὅ, νὴ τὸν Δία καὶ τὸν Ἀπόλλω, δέδοικα ἔγωγε
μὴ πάθητε ὑμεῖς, ἐπειδὰν εἴδητε ἐκ λογισμοῦ μηδὲν
ὑμῖν ἐνόν. καίτοι μὴ γένοιτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
τὰ πράγματ' ἐν τούτῳ· τεθνάναι γὰρ μυριάκις κρεῖτ-
τον ἢ κολακείᾳ τι ποιῆσαι Φιλίππῳ καὶ προέσθαι τῶν
66 ὑπὲρ ὑμῶν λεγόντων τινάς. καλήν γ' οἱ πολλοὶ νῦν

65. *ἐνόν*] In edd. vulgo post hoc verba leguntur *καὶ τοὺς εἰς τοῦθ' ὑπάγοντας ὑμᾶς ὁρῶν οὐκ ὀῤῥωδῶ, ἀλλὰ δυςωπoῦμαι· ἢ γὰρ ἐξεπίτηδες ἢ δι' ἄγνοιαν εἰς χαλεπὸν πρᾶγμα ὑπάγουσι τὴν πόλιν*: quae Bekkerus in editione Berol. 1816. uncis inclusit, in operum autem editione prorsus delevit, notans a recentiore manu ea in margine esse SY. Schaeferus „adeo", inquit, „languet, adeo frangit vim reliquorum, ut vix dubitem pannum esse ab ineptissimo homine olim assutum purpurae oratoris. Egregium vero quod dicitur, istos homines talia machinari *ἢ ἐξεπίτηδες ἢ δι' ἄγνοιαν*! Taceo alia, quae nemo non rationi et orationi Demosthenicae satis assuetus per se facile intelligat: cuiusmodi est usus verborum *ὀῤῥωδεῖν* et *δυςωπεῖσθαι*."

ἐφ' οἷς ἤδη χαριοῦνται, — — προςῆσαν δ' ἀπέχθειαι] *Ἤδη* h. l. idem quod *παραυτίκα*. Phil. II. 27. ubi vide notam. Augerus autem ex aliquot codd. dedit *οἷς δὲ προςῆσαν ἀπέχθειαι*: ad quod monet Schaeferus *οἷς* additum videri ab interpretibus, quos fugisset idioma syntacticum Graecis scriptoribus satis usitatum. Scilicet ad *προςῆσαν* subaudiendum *αὐτοῖς*.

οὐχ οὕτως οὔτε πρὸς χάριν οὔτε δι' ἄγνοιαν] Opus quidem non est vocabulis *οὐχ οὕτως*. Sed amant Graeci sic praeponere *οὕτως*, quum sententia in universum iam in antecedentibus contineatur. Sic, ut quae antecedunt indicant. Tum autem ut ne sententia ambigua sit, vel ob vim orationis notionem ipsam insuper addunt.

65. *τὸν Ἀπόλλω*] Hanc formam antiqui grammatici Atticam pronuntiant, *Ἀπόλλωνα*, quod etiam hic nonnulli codd. habent, Hellenicam vel *κοινήν*. Buttmannus autem Gr. Gr. ampl. Vol. I. p. 202. existimat se animadvertisse in Attica saltem prosa formam *Ἀπόλλω* nonnisi praeposito articulo positam esse: cuiusmodi observationes ne nihili faciant ingenui adolescentes!

ἢ κολακείᾳ τι ποιῆσαι Φιλίππῳ καὶ προέσθαι — τινάς] Alii cuncta una enuntiatione complexi fuissent sine sensus detrimento in se: *ἢ κολακείᾳ· Φιλίππῳ προέσθαι τινάς*. Sed Demosthenes *κολακείας* notionem imprimis exprimere vult: igitur singulari eam enuntiatione profert.

66. *καλήν γ'*] Hoc *γε* post *καλήν* et quod item legitur paullo post, est ironice affirmativum:

ἀπειλήφασιν Ὠρειτῶν χάριν, ὅτι τοῖς Φιλίππου φίλοις
ἐπέτρεψαν αὑτούς, τὸν δ' Εὐφραῖον ἐώθουν· καλήν
γ' ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἐρετριέων, ὅτι τοὺς μὲν ὑμετέρους
πρέσβεις ἀπήλασε, Κλειτάρχῳ δ' ἐνέδωκεν αὑτόν· δου-
λεύουσί γε μαστιγούμενοι καὶ στρεβλούμενοι. καλῶς
Ὀλυνθίων ἐφείσατο τῶν τὸν μὲν Λασθένη ἵππαρχον
χειροτονησάντων, τὸν δὲ Ἀπολλωνίδην ἐκβαλόντων.
μωρία καὶ κακία τὰ τοιαῦτα ἐλπίζειν, καὶ κακῶς βου- 67
λευομένους καὶ μηδὲν ὧν προςήκει ποιεῖν ἐθέλοντας,
ἀλλὰ τῶν ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν λεγόντων ἀκροωμένους,
τηλικαύτην ἡγεῖσθαι πόλιν οἰκεῖν τὸ μέγεθος, ὥςτε
μηδ' ἂν ὁτιοῦν ᾖ δεινὸν πείσεσθαι. καὶ μὴν ἐκεῖνό 68
γε αἰσχρόν, ὕστερόν ποτ' εἰπεῖν συμβάντος τινός· „τίς
γὰρ ἂν ᾠήθη ταῦτα γενέσθαι; νὴ τὸν Δία, ἔδει γὰρ
τὸ καὶ τὸ ποιῆσαι καὶ τὸ μὴ ποιῆσαι.“ πολλὰ ἂν
εἰπεῖν ἔχοιεν Ὀλύνθιοι νῦν, ἃ τότ' εἰ προείδοντο, οὐκ
ἂν ἀπώλοντο· πόλλ' ἂν Ὠρεῖται, πολλὰ Φωκεῖς, πολλὰ

egregiam vero! Post δουλεύουσι est ironice explicativum: scilicet. Observandum, quod post καλῶς deest.

τοῖς Φιλίππου φίλοις] Notandum, quod in hoc membro desit μέν, quum in sequentibus addatur τοὺς μὲν ὑμετέρους πρέσβεις –, τὸν μὲν Λασθένη: quod moneo eorum causa, qui opinantur antiquos in eiusmodi minutiis anxiae ἀκριβείᾳ studuisse.

ἐνέδωκεν αὑτὸν] Locutio propria de iis, qui se dedunt, ut iis, quomodocunque velis, utaris. Illustravit eam Ruhnkenius ad Tim. p. 101.

67. ὥςτε μηδ' ἂν ὁτιοῦν ᾖ δεινὸν πείσεσθαι] Seagerus, affirmans vocabulum δεινός per se τῷ πάσχειν nunquam adiungi nisi in plurali, δεινὰ πάσχειν, malit ὥςτε μηδέν, ἂν ὁτιοῦν ᾖ, vel ὥςτε μηδέν, μηδ' ἂν ὁτιοῦν ᾖ, δεινὸν πείσεσθαι. Nihil autem mutandum esse, sed δεινόν hic sic positum esse, ut multa adiectiva, omisso τι pro δεινόν τι, docebit te Heindorfius ad Plat. Protag. §. 76. p. 573. et Stallbaum. ad Plat. Sympos. p. 27. s. huius Bibl. Nonnulla habet etiam Matth. §. 487. 7. – Attende vero ad futurum infinitivi cum ὥςτε. Omnino, monet Schaeferus ad Poet. Gnom. p. 16., latissime patet usus infinitivorum futuri temporis, ut qui coniungantur cum plurimis verbis, quorum legitimos comites vulgo habent praesentis aoristorumque infinitivos. Cf. etiam supra ad Olynth. II. 9.

68. τὸ καὶ τὸ ποιῆσαι] Formulam illustrat Matth. §. 286. p. 576.

ἃ τότ' εἰ προείδοντο, οὐκ ἂν ἀπώλοντο] I. e. ταῦτα δὲ εἰ τότε προείδοντο. Sic relativum saepe ab initio enuntiationis ponitur, ut notionem habeat demonstrativi adiuncta particula, quae rationem indicat sequentis enuntiationis cum antecedente.

πόλλ' ἂν Ὠρεῖται, πολλὰ Φωκεῖς, πολλὰ τῶν etc.] Observa ἂν primo πόλλ' additum ad cetera etiam pertinere.

69 τῶν ἀπολωλότων ἕκαστοι. ἀλλὰ τί τούτων ὄφελος αὐτοῖς; ἕως ἂν σώζηται τὸ σκάφος, ἄν τε μεῖζον ἄν τ' ἔλαττον ᾖ, τότε χρὴ καὶ ναύτην καὶ κυβερνήτην καὶ πάντ' ἄνδρα ἑξῆς προθύμους εἶναι, καὶ ὅπως μήθ' ἑκὼν μήτ' ἄκων μηδεὶς ἀνατρέψῃ, τοῦτο σκοπεῖσθαι· ἐπειδὰν δὲ ἡ θάλαττα ὑπέρσχῃ, μάταιος ἡ
70 σπουδή. καὶ ἡμεῖς τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἕως ἐσμὲν σῷοι, πόλιν μεγίστην ἔχοντες, ἀφορμὰς πλείστας, ἀξίωμα κάλλιστον, — τί ποιῶμεν; πάλαι τις ἡδέως ἂν ἴσως ἐρωτήσων κάθηται. ἐγὼ νὴ Δί' ἐρῶ, καὶ γράψω δέ, ὥςτε, ἂν βούλησθε, χειροτονήσατε. αὐτοὶ πρῶτον ἀμυνόμενοι καὶ παρασκευαζόμενοι, (τριήρεσι καὶ χρήμασι καὶ στρατιώταις λέγω· καὶ γὰρ ἂν ἅπαντες δήπου

71 [69. ἑξῆς προθύμους εἶναι] Sic ex solo cod. S. dedit Bekker., ceteri ἐφεξῆς πρόθυμον εἶναι, quae est lectio vulgaris. V. C. F. R.]

69. ἕως ἂν σώζηται] In coniunctivo notio inest rem etiamnum fieri posse: dum servari possit.

τὸ σκάφος] Vox propria orationis altius surgentis. Vocabula ἄν τε μεῖζον ἄν τ' ἔλαττον ᾖ, quae Tiberius omisit, hic non otiosa sunt.

70. καὶ ἡμεῖς τοίνυν - - τί ποιῶμεν] Quum Bekkerus in editione operum ante τί ποιῶμεν pausae notam posuerit, videtur monuisse vel abruptam esse orationem clamore, vel abruptam eam finxisse Demosthenem. Facile supplebitur quod dicere voluit Demosthenes: καὶ ἡμεῖς τοίνυν, ἕως ἐσμὲν σῷοι, τοῦτο σκοπώμεθα, ὅπως μὴ ἀνατραπήσεται ἡ πόλις.

ἡδέως ἂν ἴσως ἐρωτήσων κάθηται] Hic omnes codd. tenent ἂν egoque olim ἂν cum futuro participii ἐρωτήσων iungendum dixi. Sed iamdudum coepi dubitare, num verum sit quod Wolfii auctoritate olim pie credidi mihique ex Reiskiana oratorum editione persuasum esse oportebat, ἂν cum futuro omnium modorum saepe iungi. Ex quo enim Bekkeri editione uti potui, plerosque cognovi quos notaveram locos nunc optimorum codicum auctoritate aliter legi. Itaque facile Schaefero assentior, qui ad hunc locum rem ait esse altioris indaginis necdum eam ad liquidum perductam; hic autem ἂν ἴσως existimat ἐκ παραλλήλου posita seorsimque intelligenda, ut τάχ' ἄν, cui si addatur optativus, facile ἂν huic iterum apponitur. Cf. v. c. Sophocl. Oedip. Col. v. 1076.

καὶ γράψω δέ] Vide ad Olynth. II. 15.

ὥςτε - χειροτονήσατε] Nota hic ὥςτε cum imperativo iunctum, ad quod offendisse librarios non mirum. Plerique, etiam optimi, Bekkeri scribunt χειροτονήσετε. Cf. Hoogeveen. ad Viger. p. 558. n. 19. Hermannus autem p. 852. 352. b. monet particulam ὥςτε in plurimis formulis cum anacolutho coniunctam esse: unde abrupta post hanc particulam constructione orationem rectam inferri. Nos und so - - beschliefset.

τριήρεσι - ἀγωνιστέον] Haec videntur parenthesi includenda

δουλεύειν συγχωρήσωσιν οἱ ἄλλοι, ἡμῖν γ' ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνιστέον)· ταῦτα δὴ πάντα αὐτοὶ παρασκευασάμενοι καὶ ποιήσαντες τοῖς Ἕλλησι φανερὰ τοὺς ἄλλους ἤδη παρακαλῶμεν, καὶ τοὺς ταῦτα διδάξοντας ἐκπέμπωμεν πρέσβεις πανταχοῖ, εἰς Πελοπόννησον, εἰς Ῥόδον, εἰς Χίον, ὡς βασιλέα λέγω (οὐδὲ γὰρ τῶν ἐκείνῳ συμφερόντων ἀφέστηκε τὸ μὴ τοῦτον ἐᾶσαι πάντα καταστρέψασθαι), ἵν', ἐὰν μὲν πείσητε, κοινωνοὺς ἔχητε καὶ τῶν κινδύνων καὶ τῶν ἀναλωμάτων, ἄν τι δέῃ, εἰ δὲ μή, χρόνους γε ἐμποιῆτε τοῖς πράγμασιν.
ἐπειδὴ γάρ ἐστι πρὸς ἄνδρα καὶ οὐχὶ συνεστώσης πό- 72
λεως ἰσχὺν ὁ πόλεμος, οὐδὲ τοῦτ' ἄχρηστον, οὐδ' αἱ πέρυσι πρεσβεῖαι αἱ περὶ τὴν Πελοπόννησον ἐκεῖναι καὶ κατηγορίαι, ἃς ἐγὼ καὶ Πολύευκτος ὁ βέλτιστος ἐκεινοσὶ καὶ Ἡγήσιππος καὶ Κλειτόμαχος καὶ Λυκοῦργος καὶ οἱ ἄλλοι πρέσβεις περιήλθομεν, καὶ ἐποιήσαμεν ἐπισχεῖν ἐκεῖνον καὶ μήτ' ἐπ' Ἀμβρακίαν ἐλθεῖν
μήτ' ἐς Πελοπόννησον ὁρμῆσαι. οὐ μέντοι λέγω μηδὲν 73
αὐτοὺς ὑπὲρ αὑτῶν ἀναγκαῖον ἐθέλοντας ποιεῖν τοὺς ἄλλους παρακαλεῖν· καὶ γὰρ εὔηθες τὰ οἰκεῖα αὐτοὺς προϊεμένους τῶν ἀλλοτρίων φάσκειν κήδεσθαι, καὶ τὰ παρόντα περιορῶντας ὑπὲρ τῶν μελλόντων τοὺς ἄλλους φοβεῖν. οὐ λέγω ταῦτα, ἀλλὰ τοῖς μὲν ἐν Χερρονήσῳ χρήματ' ἀποστέλλειν φημὶ δεῖν καὶ τἆλλα, ὅσα ἀξιοῦσι, ποιεῖν, αὐτοὺς δὲ παρασκευάζεσθαι, καὶ πρώτους ἃ χρὴ ποιοῦντας τότε καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας συγκαλεῖν, συνάγειν, διδάσκειν, νουθετεῖν· ταῦτ' ἐστὶ πόλεως

et inclusi. Formula *ταῦτα δὴ πάντα* redintegrat antecedentia *αὐτοὶ πρῶτον ἀμυνόμενοι καὶ παρασκευαζόμενοι.* De *λέγω* cf. Olynth. III. 27.

71. *ὡς βασιλέα*] Ad regem Persarum. cf. supra §. 16.

οὐδὲ γὰρ τῶν ἐκείνῳ συμφερόντων ἀφέστηκε] Negatio verbo vim oppositam fortiter tribuit: eius enim maxime interest.

72. *αἱ πέρυσι πρεσβεῖαι*] Hyperbole rhetorica. *Πέρυσι* non est ad unguem resecandum: non enim duae Demosthenis in Peloponnesum legationes statuendae, sed una Olymp. CIX. 1. Monuit hoc Weiskius de Hyperbole P. I. p. 36. n. 84.

ἃς – περιήλθομεν] Patet *ἃς* nonnisi cum remotiore *πρεσβεῖαι*, non item cum *κατηγορίαι* coniungendum.

73. *οὐ μέντοι λέγω – – οὐ λέγω ταῦτα*] Nemo non sentit, quam fortis sit repetitio intercessionis s. negationis.

συγκαλεῖν, συνάγειν, διδάσκειν, νουθετεῖν] *Συγκαλεῖν* in

74 ἀξίωμα ἐχούσης ἡλίκον ὑμῖν ὑπάρχει. εἰ δ' οἴεσθε Χαλ-
κιδέας τὴν Ἑλλάδα σώσειν ἢ Μεγαρέας, ὑμεῖς δ' ἀπο-
δράσεσθαι τὰ πράγματα, οὐκ ὀρθῶς οἴεσθε· ἀγαπητὸν
γάρ, ἂν αὐτοὶ σώζωνται τούτων ἕκαστοι. ἀλλ' ὑμῖν
τοῦτο πρακτέον· ὑμῖν οἱ πρόγονοι τοῦτο τὸ γέρας ἐκτή-
σαντο καὶ κατέλιπον μετὰ πολλῶν καὶ μεγάλων κιν-
75 δύνων. εἰ δ' ὃ βούλεται ζητῶν ἕκαστος καθεδεῖται καὶ
ὅπως μηδὲν αὐτὸς ποιήσει σκοπῶν, πρῶτον μὲν οὐ
μήποθ' εὕρῃ τοὺς ποιήσοντας, ἔπειτα δέδοικα, ὅπως
μὴ πάνθ' ἅμα, ὅσα οὐ βουλόμεθα, ποιεῖν ἡμῖν ἀνάγκη
γενήσεται. [εἰ γὰρ ἦσαν, εὕρηντ' ἂν πάλαι ἕνεκά γε τοῦ
μηδὲν ἡμᾶς αὐτοὺς ποιεῖν ἐθέλειν· ἀλλ' οὐκ εἰσίν.]
76 Ἐγὼ μὲν δὴ ταῦτα λέγω, ταῦτα γράφω· καὶ οἴο-
μαι καὶ νῦν ἔτι ἐπανορθωθῆναι ἂν τὰ πράγματα, τού-
των γιγνομένων. εἰ δέ τις ἔχει τούτων τι βέλτιον, λε-
γέτω καὶ συμβουλευέτω. ὅ τι δ' ὑμῖν δόξει, τοῦτ', ὦ
πάντες θεοί, συνενέγκοι.

universum est invitare; si invitatio nil effecerit, *συνάγειν*, quod fortius est, instantis et urgentis; *διδάσκειν*, edocere de vera rerum conditione iisque, quae inde consecutura sint; *νουθετεῖν*, edoctos oratione et momentorum gravitate ad factum compellere.

τοῦτ' ἐστὶ πόλεως ἀξίωμα ἐχούσης ἡλίκον ὑμῖν ὑπάρχει] Grammatica ratione dicendum erat *ἡλίκον τῇ ὑμετέρᾳ ὑπάρχει*: sed transit ex abstracto *πόλις* in personale *ὑμῖν*, quod *ἥδιον εἶναι* oportebat auditoribus.

74. *Χαλκιδέας – ἢ Μεγαρέας*] Etsi Chalcis comparata cum aliis Euboeae urbibus insignis et Megara satis opulenta erat per mercaturam, utraque tamen longe minor Athenis opibus, ut princeps esset.

ὑμεῖς δ' ἀποδράσεσθαι] Notandum ad praecedentem infinitivum subiectum fuisse in accusativo, et sic esse oportebat: erat enim diversum ab eo, quod erat apud verbum primarium, unde pendet infinitivus, *εἰ δ' οἴεσθε*. Ad nostrum autem infinitivum *ἀποδράσεσθαι* subiectum est in nominativo *ὑμεῖς*, quoniam idem est, quod ad verbum, unde *ἀποδράσεσθαι* pendet. Vide Vateri quondam nostri, heu nimium nobis et litteris mature erepti, Animadvv. ad Aristot. Rhet. p. 67. s.

ἀγαπητὸν γάρ, ἂν αὐτοὶ σώζωνται τούτων ἕκαστοι] Sufficit ipsis, si ipsi salvi et incolumes sint; stultus est qui subsidia ab iis exspectet. Nescio quomodo in mentem venerit Reiskio *οὐκ ἀγαπητὸν γάρ*, nisi per interrogationem accipere velit, quod ex ipsius nota non videtur.

τοῦτο τὸ γέρας] Munus honorificum appellat praeesse in tuenda libertate et vindicanda salute totius Graeciae.

75. *ὃ βούλεται ζητῶν*] Meditans semper nova quae cupiat, sed parum sollicitus, ut gravissima consequatur.

INDICES.

I. INDEX VERBORUM.

A.

Z.

H.

Λ.

Μ.

Ν.

P.

Σ.

II. INDEX GRAMMATICUS.